ULYSSES

BY

JAMES JOYCE

ULYSSES

BY

JAMES JOYCE

Ulysses

James Joyce

Çeviren: Nevzat Erkmen

"Joyce, Ulysses'i yazarken, ilk olmasa bile, yeni bir yazınsal biçem kullanmak istemiştir. Dublin'de, 1904 yılında yaşayan ortanın altındaki sınıftan kişileri almış, haziran ayının başlangıcındaki bir gün boyunca, sadece neler yapmış olduklarını değil, neler düşünmüş olduklarını da anlatmıştır. "Bana öyle geliyor ki, Joyce, şaşırtıcı bir başarıyla, sürekli olarak değişen kaleidoskopik bilinç ekranında, hem sıradan malzemeyi, hem de pek derinlerdeki (bilinçaltı) malzemeyi yansıtabilmiştir."

Bu satırlar bir eleştiri yazısından değil: Yargıç John M. Woolsey'in, 8 Aralık 1933 günü, ABD hükümetinin "müstehcen'lik gerekçesiyle toplatma kararı aldığı Ulysses için verdiği aklama kararından.

"Ulysses bir yolculuk. (...) Hepimizin yaşam serüvenini simgeleyen bir Tinsel-Tensel Yolculuktur bu.

"Ulysses 'ı çevirmek de biryolculuktur-hiç bitmeyecek. O tanımsız labirentte acımasız devlerle kapıştım, fettan denizkızlarıyla oynaştım, Dublin insanlarıyla ne oyunlar oynadım, sokaklarıyla yoldaş oldum, Joyce'un ulyssesini dinledim de dinledim, bir Mr. Bloom olup çıktım."

Bu satırlar da "Ulyssesce"yi "Türkçe"ye çeviren Nevzat Erkmen'den.

Kırk yıldır süren bu yolculuk, bitti nihayet.

Gerçek bir "klasik" (: herkesin bildiği, kimsenin okumadığı) nihayet Türkçede:

şimdi yç. burada:

işi gücü bırakıp okuyacaklar için!

James Joyce

ULYSSES

Kâzım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi - 26 ISBN 975-363-148-0

Ulysses/James Joyce Özgün adı: Ulysses

Çeviren: Nevzat Erkmen

Redaksiyon: Enis Batur

1. baskı: Ekim 1996 2. baskı: 3500 adet, İstanbul, Mart 1997

Yayına Hazırlayan: Selahattin Ozpalabıyıklar

Kapak Tasarım: Mehmet Ulusel

Ofset Hazırlık: Nahide Dikel

Düzelti: Selahattin Ozpalabıyıklar

Yayın Koordinatörü: Aslıhan Dinç

Baskı: Altan Matbaacılık Ltd. Şti.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. istiklal Caddesi

No: 285 Beyoğlu 80050 İstanbul

İçindekiler

Ön-Söz (Enis Batur) • 7
Arka-Söz (Enis Batur) • 23
Çevirenin Sözü (Nevzat Erkmen) • 27

ÖNSÖZ

"Ulysses"i çevirmeye kalkışmak baslibasına bir çılgınlık; yayımlamaya, daha doğrusu çevirtmeye kalkışmak da öyle; ya, çevrilmiş, yayına hazır edilmiş "Ulysses" için bir önsöz yazmaya kalkışmak? Bunun birden fazla tehlikesi var:

Önce "had" sorunu geliyor. Joyce'un şüphesiz bıyık altından yorumu, "yüz yıl boyunca eleştirmenlerin ve akademisyenlerin başına belâ kesilmek" yolundaki öngörüsü gerçekleşti, biliyoruz: Sayısız inceleme, araştırma, çözümleme ile modern zamanların üzerinde en fazla kafa patlatılan kitabı olma unvanını kazandı bu roman; dahası, çağın fetiş romanı haline geldi, yayımlanır yayımlanmaz. Bunca bilirkişi, uzman, eleştirmen varken benim

bir önsöz kaleme alışımın çok yalın bir nedeni olduğunu anımsatmak istiyorum: "Ulysses"in yayımlanma sürecini başlatan oluşumun kıvılcımı, kararı, cüreti, onu nasıl adlandırmak adlandıralım, yönlendiricisi konumunda olduğum bir kurumun kurulundan gelmişti - böyle bir hak bundan tanındı bana, bu hakkı kullanmakta sakınca görmedim. Bir de, belki eklemek gerekir, biraz kimse yükün altına girmek istemediği için, biraz da Nevzat Erkmen'in dileğine uyarak, "Ulysses" in redaksiyonunu üstlenmek, onu yayına hazırlamak durumunda kaldım: Çevirmenini saymazsak, romanın Türkçe "versiyon "unu en iyi tanıyan okur, "şimdilik" benim.

Sonra, "had" sorununa bağlı biçimde ortaya çıkan "hudud". sorunu geliyor: "Ulysses"i tanımak için kırk fırın gerektiği bilinen gerçek. Anglosakson kültürüyle içice yetişmiş olmak, İngiliz dilinin uçlarına yolculuk etmiş olmak yetmiyor bu romanı yerliyerine koymak için: Modern
3
edebiyat ve sanatın güzergâhını yakından izlemiş, Antik kültürün girdisini çıktısını bilen, Joyce'un efsun deposunu enikonu didiklemiş biri gerek, dörtdörtlük bir önsöz yazarı olarak. Okur-yazar kimliğim çerçevesinde, Joyce'la kurduğum ilişkinin boyutlarına bakarak, kendimde, bir kez daha vurgulamak isterim, bu türden bir nitelik görmedim elbette. "Ulysses" i, onu yalnız bırakmayacak bir yayınevinin günışığına çıkardığını bilmem beni bu bağlamda rahatlattı: Yapı Kredi Yayınları, hem romana, hem yazarının dünyasına ışık tutacak yan yayımların hazırlığı içinde nicedir: "Ulysses"i ve Joyce'u kuşatmak, onlara ışık tutmak bir önsözün sınırlarından zaten taşıyor. Kalıyor son, ola ki daha özel, kişisel yanları ağır basan, "Ulysses"e önsöz yazmaya kalkan kalemşorun optiğini bağlayan sorun: Bunca di-diklenmiş bir yapıta özgün sayılabilecek bir perspektiften bakma olasılığı var mıdır? En uygun çözümün, eklektik bir bakışaçısına dayanan, "Ulysses" konusunda yetke sayılmış kişilerin görüşlerinin karmasına dayanacak bir önsöz kaleme almaktan geçtiği hemen akla gelebilir. Başkalarını bilemem ama, bir okur olarak Joyce'la ilişkim, baştan bu yana yan okumalara bağlı olarak gelişti. Ellman'ın dev biyografisi, Stuart Gilbert'in anahtar-okuması, Frank Budgen ya da Harry Levine'ın başvuru niteliği ağır basan kitapları, ve Michael Groden'ın "Ulysses in Progress" gibi temel çalışmaları herkesi bu labirentte nasıl beslemişse beni de beslemiştir. Şüphesiz Joyce'un şu anda bile önümde duran üç ciltlik mektubatı, Sylvia Beach'in ya da Beckett'in tanıklıkları, Pound'un ya da Jung'un roman hakkında söyledikleri de ayrı bir depo oluşturmuştur "Ulysses "severlerde. Yılların içinde tortu belirginleşir, ya da tam tersine, sallandıkça bulanın Bu tür kitaplarla, aslında, her yeniden ilişkiye girişinizde, sıfırdan başlarsınız.
Bu uygun çözüm yerine uygunsuz bir çözümü yeğleyişimin öyküsü, 1996 yılının Bloomsday 'inden biriki hafta sonrasında, Paris'te bir akşamüstü yürüyüşünde başladı: Odeon'da, "Ulysses, 1922'de bu evde baskıya verildi" yazılı mermer levhanın altında fotoğrafa durduğumda bir ampul yandı kafamda: Haddini bilmenin en sağlam yolu onu zorlamaktan geçiyordu.

Montaigne'in kulesine yeni gitmiş, zihnim kulenin "Denemeler"iyle dolu, imgenin etrafında fırdönüyordum. Birden iki kule biribirine geçti. Onları başka kulelere bağladım ve gecenin sonunda Babil Kulesi'ne vardım. Yol nedir ki: Başladığınız noktaya ergeç dönersiniz. Hem herşey, Dublin 'deki kulede başlamamış mıydı?

9

Mimarî bir yapı ya içinde yer aldığı çevreyle bütün bütüne uyumlu olacaktır, ya da büsbütün onunla çelişkiye düşecektir diye bir kural koymak ne denli doğru bir yaklaşım doğurur bilemiyorum; bana kalırsa, bu iki ucun arasında sayısız ara-duruş biçimiyle karşılaşırız, yapılar sözkonusu olduğunda; ne ki burada, uçlardan birine dönmek üzere öbür uçtan hareket etmeyi seçmek zorundayım, değil mi ki sonunda, en sonunda, dönüp dolaşıp gene iki uç arası iz sürdüğümü göreceğimi şimdiden öngörebiliyorum, böylesi en doğrusu olacak, sanıyorum:

Aslına bakılırsa, çevresiyle hepten çelişkili yapılar üzerine yıllardır, neredeyse yirmi yıldır başka bir metin kurma çabası içinde olduğumdan bundan önce sık sık, söz ettim, farkındayım: "Mimarın Düşü"nün bütünlenmesinin bunca uzun süren bir sürece yayılması bir bakıma iyi de oldu - yılların içinden geçerken, pek çok karşıtlamsal yapı (edifice paradoxale) ile yüzyüze geldim ya, bu karşılaşmalar düşüncelerimi, umuyorum, biraz daha sağlam bir temele oturtmamı sağladı.

Çevresiyle hepten çelişkili yapı, en eski çağlardan bu yana in-sanoğlunda tanımlanması güç bir "cezbe hali" yaratıyor: Ya hayranlık, ya büyük bir itki, kimsenin onlara kayıtsız kalamadığı apaçık gerçek. "Dünyanın Yedi Harikası"ndan Postacı Cheval'in "ideal Saray'ına ya da Gaudi'ye, Steiner'in Goethe için diktiği "tapınak-ya-pı"lardan Piano'nun, Bofıll'in yapılarına uzanan "Mimarın Dü-şü"nün öncesine ya da sonrasına halka olsun bu deneme.

Bu denemenin konusu mu "kule"? Sorunun yanıtını, biriki temel figürün içinden geçmeye çalışarak arayacağım, aramak istiyorum.

Hızla, üzerinden hızla geçmek üzere, ilk ucun üzerine gidiyorum önce, öyleyse.

10

Tekvin'in 11. babı söylüyor:

"Ve bütün dünyanın dili bir, ve sözü birdi. Ve vaki oldu ki, şarkta göç ettikleri zaman, Şinar diyarında bir ova buldular; ve orada oturdular. Ve biribirlerine dediler: Gelin, kerpiç yapalım, ve onları iyice pişirdim. Ve onların taş yerine kerpiçleri, ve harç yerine ziftleri vardı. Ve dediler: Bütün yeryüzü üzerine dağılmayalım diye, gelin, kendimize bir şehir ve başı göklere erişecek bir kule bina edelim, ve kendimize bir nam yapalım. Ve âdem oğullarının yapmakta oldukları şehri ve kuleyi görmek için RAB indi. Ve RAB dedi: işte, bir kavındırlar, ve onların hepsinin bir dili var; ve yapmaya başladıkları şey budur; ve şimdi yapmaya niyet ettiklerinden hiçbir şey onlara men edilmeyecektir. Gelin, inelim, ve biribirinin dilini anlamasınlar diye, onların dilini orada karıştıralım. Ve RAB onları bütün yeryüzü üzerine oradan dağıttı; ve şehri bina etmeği bıraktılar. Bundan dolayı onun adına Babil denildi; çünkü RAB bütün dünyanın dilini orada karıştırdı; ve RAB onları bütün yeryüzü üzerine oradan dağıttı".

Babil'in kelime anlamı: Gökyüzünün kapısı. Ama bbl kökünden geliyor: Karış(tır)mak fiiliyle soy birliği taşıdığını biliyoruz. Karışıklığın kaynağı Yahve'nin bir kararına dayanıyor demek: Madem benimle boy ölçüşmeye kalkıştılar, bundan böyle anlaşama-sınlar. Cıva gibi bölünüyor diller.

Âdemoğlu'na indirilen ilk cezaları düşünürsek (Cennet'ten kovulma, Nuh tufanı, Ninova'nın ya da Lût'un yerlebir edilmesi, vb.), en güçlü, etkisi en kalıcı cezanın bu olduğu tartışma gerektirmiyor:

Biribirinizi doğru dürüst anlayamayacak, biribirinizle kesin biçimlerde anlaşmaya varamayacaksınız.

11

Yer'den Arş'a uzanma çabasını Tann'yla, tanrılarla boy ölçüşme saymak, inanılır bir gerekçe mi, Babil cezası bağlamında?

Bütün tektanrılı dinlerde, tapınaklar yükseklik esasına dayanır: ibadet topos'u, sivil mimarînin öteki örneklerine göre daha güçlü, görkemli tutulmuş, asıl Erk'in gökyüzüne ait olduğu gerçeği vurgulanmıştır.

Şüphesiz, çan kulesi ya da minare, bir yandan da çağrı sesinin olabildiğince uzaklara, en kuytu noktalara dek ulaşabilmesini sağlamak amacıyla yüksek tutulmuştur; bir yandan da, ama, ilâhî güce yakışır bir boyut tutturulmak istenmiştir.

Başlangıçta, tektanrılı dinlerle çoktanrılı inancın toplumsal düzeyde çekiştikleri biliniyor oysa: Babil efsanesinin, Babilon-ya'da herbiri ayrı bir tanrı adına dikilmiş farklı kuleler oluşuyla, dahası, büyük olasılıkla bir ana

tanrı için öngörülmüş dev bir zig-guratın inşa edilmiş olmasıyla ilintisi üzerinde duruyor tarihçiler. Şöyle ya da böyle, ayrım önemli: Tanrı'ya yaklaşmak, ona yakarmak için yakınlaşmak ereği mi ağır basıyor yerden arşa yükselen yapıda, onunla yarışma, gücünü hiçe sayma eğilimi mi? Karşıtlamsal yapı, neresinden baksak, bir büyüklenme işareti. Kendini "harika" katına koyma isteği belirgin. Kişinin, sınıfın, toplumun, uygarlığın yücelik edasını gösteriyor. Yeryüzünün gökyüzüne bir bakıma diklenişi okunuyor bu çabada. Babil, gerçekten de kilit bir simge: Onda insanoğlunun kolektif kibiri tanımlanıyor. Piramitlerde olduğu gibi bireyin, iskenderiye fenerindeki gibi bir şehrin erk gösterisinden taşan bir azamet tasa(rı)sı.

Bu uçta, Kule, haddini aşma imi.

12

imdi, "harika", sözgelimi Asma Bahçeler'de karşımıza çıkıyor bu, yanlamasına bir büyüklük, yatay bir büyüme ve büyüklenme çabası da göstermiştir - daha rahim, dişi bir girişimdir bu, doğrudan Erk alanına müdahale olarak okunmamıştır.

Kule öyle mi: Kesinkes erk, erkek, eril bir cüret taşıyor yeryüzünden arşa dikilen.

Klâsik metinlerin tanıklıklarından hareketle yapılmış eski ziggurat gravürlerinde de, Brueghel gibi ustaların fırçasından Babil tasarımlarında da çok açık değil belki ama, Kule, orada, ifadesiyle de, anlamıyla da kafa tutuyor, işlevi yeryüzüne, kendi çevresine dönük değil: Gökyüzüne doğru, sınır tanımayan bir edayla yükseltiliyor. Cezanın gerekçesi işte: Yeryüzüne yönelik bir işlev sözko-nusu olsa, sınırını bilirdi - demeye getiriyor Kutsal Yazı.

Yıkmakla yetinemez miydi Rab? Metne dikkatle bakıyorum: Yıkmaya kalkışmıyor bile. Ekolojist yorumları unutmuyorum: Tanrı'nın kentleşmeye karşı çıktığı, insanoğlunu Doğa'nm içinde yaşamaya çağırdığı yollu görüşlerin elbette güçlü bir estetiği var. Gene de, Babil'in simgesine bir karşı-simge ile yanıt aranmış olması daha sağlam bir töz barındırıyor. Yıkılsa, yeniden yapılabilirdi. Metne bakıyorum: Yıkılmıyor Babil Kulesi, bırakılıyor.

Bıraktırılıyor, demek en uygunu sanıyorum. Yarıda, yarım kalmış yapıtlara, bireysel girişimlere gönderme

yapmakla yetiniyorum. Kolektif bir girişim karşısında olduğumuzu unutmamak gerek: Kule'nin yapımı

konusunda anlaşmış insanlar yekdilde konu-şuyorlar-mış, yapımı yarıda kesmelerini sağlamak için düzene çomak sokuluyor topu topu: Birden, farklı dillerde kendilerini ifade etmeye başlayan insanlar: Bu imge ürpertici bir güzellik taşıyor.

15

Hakikat ile Efsane arasındaki mesafe bir noktadan sonra kapatılamaz. Bulmacanın o denli yitik parçası vardır ki, tek çözüm yolu imgeleme başvurmaktan geçer. Bize ulaşmış en eski Babil Kulesi imgesi, "model"i, 1370 dolaylarında resimlendiği bilinen, Eni-kel'in "Yeryüzü Tarihi"ndedir: Dörtgen, ince uzun bir kule döneminin mimarî özelliklerinden yola çıkmış bir ressamın bakış açısını getirir. XVI. yüzyıldan başlayarak uzun bir dönemin ürünlerinde kendini çeşitleyen, en ünlü örneğine Brueghel'de rastladığımız (biri kaybolmuş üç versiyon yapmıştır ressam), sarmal kule bugüne dek Babil'in prototipi olma özelliğini korumuştur. 1991'de Bamberg'de açılan küçük ama derin bir sergi, "Babil Kule Yapılan", çoğu az bilinen tanınan, biri yanlış tanınan bilinen (Haarlem'in sanılan) Babil resimlerinin kökeninde, Irak sınırları içindeki IX. yüzyıl kulesinin yattığını gözler önüne sermiştir.

Tuğladan, sarmal düzenle yükselen, Samarra'daki Malwiya kulesinin Avrupalı ressamların imgelerini etkilediği, Batılı sanat tarihçilerinin doğruladığı bir konu. Babil Kulesi'ni silindir biçiminde geniş bir tabandan halka halka küçülerek gökyüzüne tırmandıran onca resimden ikisi üzerinde durmak gerekiyor.

Cornelis Anthoniszoon'un 1547'de yaptığı gravür, adı üzerinde, "Babil Kulesi'nin Yıkılışı"nı konu ediniyor: Bir kerede, hemen, inen bir ceza. Yanlış yorum. Öteki resim, Brueghel'inki, insanların Kule'yi olduğu gibi, olduğu yerde bırakıp gidişlerini gösteriyor. Sınırınız budur, öteye geçemeyeceksiniz, öteye geçmek için aranızda anlaşmanız artık elinizde olmayacaktır.

Pek az kaynakta üzerinde duruluyor: Babil Kulesi, bir de yeraltında ilerlermiş: Yerkürenin merkezine inen bir kuyu açmaya çalışıyorlarmış aynı anda - efsane doğru, mantıklı; hakikat yanlış, mantıksızdır.

Bugün görebildiğimiz, ulaşabildiğimiz çok sayıda kule, Orta-çağ'dan kalmadır. İşlevleri açıktır: Düşmana karşı uyanık kalmak, olabildiğince uzaktan onu görerek siteyi savunmak. Simgeselliği de öyle: inanca bel bağlamış bir güç durumunu dile getiriyor. Kulenin içindeki her basamak,

kulenin her katı bir evreyi temsil edermiş: Derece derece artan bir sağlamlık.
Dönüp çevremize baktığımızda, Kızkulesinden Galata'ya, Ye-dikule'den gökdelenlere uzanan zamandizinde her uygarlığın, inanışın, çağın bir kule tasarımı geliştirdiğini farketmemiz güç olmuyor. Ortaçağın kulesi, hemen akla Montaigne'i getiriyor. Dil-Kule bağlamında, Babil'den sonra canahcı bir halka. Neden "Denemeler"ini yazmak için, o soluklu projeyi besleyecek okumalarını gerçekleştirmek için bu alçakgönüllü tapınağı seçiyor Montaigne, büyük ve elverişli şatosundan yüz metre kadar uzaklaşarak? Belli ki ayrılmak, iki dünyayı biribirinden ayırmak istiyor. Kulenin giriş katında dua odası; orta katında Kütüphane ve yazı masası; en üstte bir döşek: "Yalnız yatmak için", diyor. Bir keşiş-ya-zar. Çalışma odasında sevdiği kitaplar, yazdığı Kitab, o da yetmemiş: Tavandaki putrellere kazılmış, seçme 54 özdeyiş. Montaigne'in kulesi, kişisel bir dilin, elbette bir opus magnum çatısında oluşması için uygun görülmüş bir yarımada: Şatoya, köye, oradan da yöneticisi olduğu kente bağlanıyor da.
Montaigne'in kulesi, yakından bakınca "Denemeler"in bir kule olduğu gerçeğini aydınlatıyor: Her basımında, bir önceki baskının sayfalarının derkenarına aldığı notlarla sarmal düzende, yeni basamaklarıyla yükselen bir kule.
Orada, belki beyhude, gene de Babil cezasına dikleniyor, okuyabiliyoruz.
15
Pre-modernlerle birlikte kaynağa dönüş başlar; kule de yeniden eğretileme olur, "Neşideler Neşidesi"nden tohumu alıp: "Turris Eburnca.
Romantiklerin en siyahı, Gerard de Nerval, modern zamanlara da sıçrayan bir imge kurmuştur: "Bize kalan tek sığınak, kalabalıktan gitgide uzaklaşmak için durmadan tırmandığımız fildişi kuleydi".
Yaratı adamının kapanışı, çekilişi ilk çöl keşişleriyle, ya da Mallarme'nin Verlaine'e yazdığı yaşamöyküsel mektupta değindiği gibi imbiğinin başındaki simyacıyla karşılaştırılabilecek türden bir ayrılma mıdır? Fildişi kule, özellikle çağımızda, bağımlı edebiyat, sanat yanlılarının ters çevirdiği bir koşulu yansıtır: Toplumsal durumdan soyutlanmayı seçen, sokakların sefaletine onu paylaşarak diklen-mektense yalıtılmış bir hayatı yeğleyenler için kullanılan bir mermidir; sınıfsal ricadı, ekonomik ayrıcalığı pekiştiren bir mekân olarak Kule'de karar kılınmıştır.

Şüphe yok ki, kimi örneklerde doğrulanabilir bu yaklaşım: Rantiye Flaubert, sanayici Svevo, Roussel ya da Larbaud gibi müflis milyarderlere bakıp. Gene de, kulede ne yapıldığı daha önemlidir. Öte yandan, kimi örneklerde fildişi çatlar: Nerval'in nasıl yaşadığını ve öldüğünü anımsamak gerekir. Burada da, kulede ne yapıldığına eğilmek işimiz.
Değiştiremediği dünyayı seyretmekle yetinmez Kule'ye kapanan: Onu orada dönüştürür, harfler kulesi her seferinde yeni, farklı, doğru bir hayatın aranışına kanıtlar taşır: Gerçek, gerçeklik, Hakikat dümdüz değildir, ona doğru tırmanmak sert iniş çıkışlar, kavisler, merdiven boşlukları ile yüzleşilmesini bekler, ister. Bir seferinde sokağa çıkılır ve geri dönülmez. Kulede kaybolanı, onun kayboluşunda bizi sızlatmayı sürdüren "Deliliğin Arifesi"ndeki şiirleri unutamayız: Tübingen'de bir kulede kapalı, kaskapalı, 'sadık hizmetkârımız' Scardanelli.
İlk modernler "son romantikler"di - öyle demiyor muydu, Thoor Ballylee sakini Yeats? Kuleyi yaşadı ve yazdı o irlandalı, adanın kendisinden genç yazarlarına Kule'nin yolunu açarken dönüp arkasına bakmayı bilmişti: "Kan ve Ay"ı on yıl boyunca her yaz içinde yaşadığı, onarıp yaşanılır kıldığı, şiirlerini yazdığı, şiirini yazdığı kulesinde kaleme almıştı: iskenderiye Feneri'nden Babil'e, oradan Shelley'in kulelerine taşıyordu sözü: "Benim simgem bu kule".
Gerçekten de evi saymıştı Yeats, Ballylee Kulesi'ni: "Içsavaş Günleri Üstüne Düşünceler" gibi bir anaşiir vurgular bunu; eşinin anısına diktiği taşın üzerine kazdırttığı satırlar da. Daha çarpıcısı: Ölümünden bir hafta önce tamamladığı son şiiri "Kara Kule"nin kalın sis perdesinin ardından bir gizleyip bir açığa vurduğu büyük giz gücüdür: Şair, yaşlı ve kaçık bir aşçıyla özdeşleşir orada, herkes uykudayken kulenin tepesine tırmanır ve yepyeni bir çağın muş-tusunu taşıyan boru sesine kulak verir orada.
Yeats'in yapıtında Kule'nin merkez niteliği taşıdığı hemen her yorumcunun dikkatini çekmiştir. Beckett'in "More Pricks"de değindiği kuleler, Joyce'un Martello'su ile buluşturulduğunda, Yeats'in kulesinden başlayan bir modern simge geleneğinin halkaları peşpeşe dizilir.
Joyce'un Ruskin'den bir hayli etkilendiği, gençlik yıllarında onun mimarî ağırlıklı sanat tarihi okuyuşuna öykündüğü biliniyor. Ruskin'in bir kitabı bina okur gibi okumalı, bir binayı kitap gibi okumalıyız sözü Joyce'un zihnine kalıcı damgasını vurmuştu.

"Ulysses" in bir kule olduğunu görmemek, öyleyse, elde mi? Herşeyin, hâlâ Dublin'de sessiz bir söz yumağı gibi dikili duran Martello Kulesi'nde başladığı, orada bittiği apaçık ortada değil mi?

17

Ortaçağdan Yeniçağa geçesiye, dikilen kulelerden bugüne ne kaldı? Firnas'ın kanatlarını takıp doruğundan kendisini saldığı Ru-safa'dan iz kalmamış. Pisa Kulesi, Magritte'in tüyüne karşın göçüp gidecek belki de. Collioure'un/Atf///A çan kulesi gibi gökyüzüne hâlâ davrananlar ne kadar dayanabilecek? Modernler, Romantiklerin peşisıra gittiler, kendi kulelerine doğru. Gök tırmalandı önce, delindi sonra. Manhattan'dan Chicago'ya, Tokyo'dan Paris'e yeni, yepyeni kulelerle tanışıldı.

Öncüleri bir çelik korse: Barthes'ın karşıtlamsal yapı ulamına sokmakta gecikmediği Eyfel Kulesi bir çağın başladığını gösteren ilk asrî harikaydı. Boullee'nin çoğu kağıt üzerinde kalan tasa-rı(m)larına baktığımızda, ilk modern kuleleri onun düşündüğünü görüyoruz aslında. Ne ki, bu dili konuşmaya kimse yanaşmamıştır -bazıları erken düş gördükleri için yalnız kalmışlardır.

Özel Ansiklopedi'min "Kule" maddesi yıllar öncesine götürüyor beni: "Babil Kulesinden Sears Kulesine", 1985'de Tarih ve Toplum'da yayımlandı ve hiçbir kitabıma girmedi: içimde bir nabız, yazıdan sonra da atmaya devam etmiş, önümde açılan sarmal merdivenin boşluğunu dolduran karanlıkta bir kör gibi, bir kör kadar, kalakalmıştım. Peşin bir vertigoydu yaşadığım: Taşlar üstüste, harfler üstüste ile karşılıklı kefelerde, henüz terazi dengeden çok uzaktı: Adımlarıma güven duyunca Babil'den başlayan kargaşayı bugüne yarına taşıyabilirim, düşüncesinin hizasına gelip dayandım.

Aklımda, Tokyo'da yaşanan büyük deprem sonrası, onca kurban bir yana, sonsuz bir sabırsızlıkla binasının dayanıp dayanmadığını tutuşmuş merakıyla öğrenmek için bekleyen mimar vardı.

18

Yazmıştım:

"XIX. yüzyılda, Batı dünyasında sanayileşme hızı olağanüstü bir ivme kazandı. Yüzyıl başında, Birleşik Devletler'deki Michigan gölünün kıyısında kurulan Chicago kenti, 1871'de, 300 bin kişilik bir nüfusu barındırdığı sırada, inanılması güç büyüklükte bir yangın geçirmiş ve ahşap binaların tümünün yanmasıyla

neredeyse yok olmuştu. Şehrin yeniden inşası sözkonusu olduğunda iki önemli sorun çıktı ortaya: Yeni bir yangın olasılığı ahşap mimarî fikrini bütünüyle gündem-dışı bırakıyordu, demek ki zengin kereste kaynağına sahip bölgede bambaşka yöntemler uygulanacaktı; öte yandan hızlı sanayileşmenin doğal bir sonucu olarak geniş çapta fabrika, büro, ticarî merkez, sosyal konut gereksinmesi vardı, yayılmadan şehrin dokusunu düzenlemek gerekecekti.
Mimarî tarihinde, sonradan "Chicago Okulu" olarak adlandırılacak akım bu iki sorundan kaynaklandı. Böylelikle, bir bakıma "gökdelenler çağı" da açılmış oluyor ve Chicago bu çağın merkezinde yer alıyordu.Gökdelenlerin çekirdeğini oluşturan metalik strüktürlü ilk yüksek yapı 1879'da Jenney tarafından gerçekleştirildi. Mimarî tarihçisi Benevolo, Jenney'in tekniğini şöyle betimlemiştir: "Çelik çatkılı strüktür birinci kattaki taşıyıcıların aşırı ağırlığından çekinmeksizin yüksekliği artırmayı ve duvarlar boyunca, binayı derinlemesine aydınlatacak şekilde hemen hemen sürekli pencereler açmayı sağlamaktaydı." Yüksek yapılarla birlikte ek bir sorun çıktı ortaya: 15-20 katlık binalara nasıl çıkılacaktı? 1857'de Otis tarafından New York'da gerçekleştirilen ilk buharlı asansör, 1864'de Chicago'ya getirildi. Baldwin'in 6 yıl sonra ilk hidrolik asansörü icat etmesi, 1887'de elektrikli asansörün devreye girmesi ile bu büyük soruna çözüm getirilmiş oldu. Kaldı ki, hemen hemen aynı yıllarda telefon ve pnömatik posta işlemi de gündeme gelmişti."
19
Daha da yazmıştım:
"Jenney'nin gökdelen "felsefesi"ni bir başka ünlü mimar, Burnham "Bütün binayı özenle dengelenmiş, sağlam ve yanmaz kılınmış bir metalik strüktüre dayandırmak" sözleriyle tanımlamıştır. Bu ilkeden yola çıkarak, 1879'da Leiter binası yapıldı; bunu "Home Insurance"ın 1885'de yapılan merkez binası izledi. 1890'da Jenney ilk kez 16 katlı bir bina yaptı. Manhattan Building, iki yıl sonra 22 katlı ünlü "Capitol" gerçekleştirildi. Artık, Chicago'nun ticarî merkezi Loos'ta gökdelenlerin saltanatı başlamıştı. Chicago'yu New York izleyecek, gökdelenler yavaş yavaş kendi çerçevesine sığamayan pek çok çağdaş kentin ufuğunu yırtmaya başlayacaktı. Tokyo, Brasilia, Cape Town bunlardan yalnızca birkaçıdır. 1920'li yıllardan sonra yepyeni teknik olanakların da devreye girmesiyle her bir yanda dev yapılar yükseldi: 1921'de Van der Rohe tümüyle çelik ve camdan bir gökdelen tasarladı. 1931 ile 1947 arasında inşa edilen

Rockefeller Merkezi 50 bin metrekarelik bir alana yayılıyordu. New York hızla Chicago'nun üstünlüğünü ele geçirmeye başlamıştı: Chrsyler binasının ardından 1931'de yapılan ve yıllarca dünyanın en yüksek yapısı sayılan Empire State Building geldi: 102 katlı bu bina 381 metre yüksek-liğindeydi. 1960'la 1979 arasında 142 gökdelen inşa edildi. Bir yandan New York ile Chicago'nun çekişmesi sürüyor, bir yandan başka kentler de yarışa katılma çabası gösteriyorlardı. 1970-72 arasında inşa edilen "World Trade Center" 110 katıyla dünyanın en yüksek yapısı unvanını ele geçirdiyse de, bir yıl sonra, Chicago'daki Sears binasıyla John Hancock Center bu unvanı yeniden "gökdelenin anavatanı"na getirdiler. Sears'in yüksekliği, TV antenleriyle birlikte 475 metreyi aşmaktadır."
20
Daha da yazabilirdim, yazılabilirdi:
Modern mimarî açtı post-modern parantezi. Onlar yeni kuleler tasarlarken, Barthes'ın deyimiyle Babil kompleksinin mühründen sıyrılamadıklarını görebildiler mi? Tasarlanmış, gerçekleştirilememiş kule önerilerine bakıyorum: Hans Hollein'ın 1958'de çizdiği kalafat-kule, Peter Cook'un 1978-79'da çizdiği antoloji-kule, Kevin Roche'un 1988'de Denver için düşündüğü çifte surat-ku-le... hemen hepsinde Joyce'un kulesinin bir çeşitlemesi, binlerce yıllık geçmişinden bir cezayı eritme, ona karşı dikilme eğilimi göze çarpmıyor mu?
Bu sorular, bizi, Barthes'ın Eyfel'e bakarken üzerinde konakladığı Kule-Anlam-îşlev üçgenine götürüyor. Sahici anlamını elimizin altında bulunduramıyor olsak bile, Babil Kulesi için sayısız yorum dizebiliyoruz, yanyana. Kadîm Zamanlar'dan Asrî Za-man'lara izine rastladığımız her kule, iyi-kötü bir anlam denklemi kuruyor önümüzde, kimi zaman yamanmış bir işleve dayandığı görülse de.
Bugünden yarına bakmaya yönelen mimarların tasarıları, ressamların (örneğin Markus Lüpertz'in Babilonya İkizlisi) yapıtları ya düpedüz hurufî bir yönseme içindeler, ya da semantik boyutları herhangi bir tartışma gerektirmeyecek ölçüde apaçıklık taşıyor: Yerden göğe karmaşık bir dil tırmanıyor hâlâ. Yetkin bir kule tasarlanabilir mi? Yetkin'in tanımı, sınırları, anlamsal ve imlemsel haddi hududu üzerinde kavrulmaya çağıran bir soru cümlesi kuruyorum, farkındayım.

Bu cümleyi kuruyorsam, öncüller olduğu için. Yetkin'in çerçevesi yok: Kusursuz, eşsiz, herşeyden önce: Bir başka model gerektirmeyecek kadar tamam-lanmış, bütüncül kılınmış.
Ademoğlu, ne yazık ki, bu çılgın düşüncenin yalnızca negatif örneğini yaratabilmiştir, çok yakın bir geçmişte: Auschwitz'in bacası, Babil söylencesinin tohumunu taşıyanların konuştuğu dilin dumanını püskürtürken.
21
Umberto Eco, "Kusursuz Dilin Peşinde"yi yayımladığı günlerde yaptığı bir söyleşide altını çizmişti: "Yahudi düşmanlığının bir gerekçesi de dil kökenlidir. Yahudiler kendi aralarında, kimsenin ne anlayabildiği, ne de okuyabildiği bir dil konuşuyorlardı." Bir dilin ayrıcalıklı, özel, üstün olma vehmini bir başka dil, kültür, ırk için kuruntular besleyenler kurutmak istemişlerdir.
Eco, kusursuz dil ile yeni, yapay, evrensel dilin düş ortaklığını karşılaştırırken Etiemble'ın yıllar önce yazdıklarından beslenir. Descartes'dan Leibniz'e giden çizgide filozofların, esperanto'fan. volapük'e, neo'dan arulo'yz pek çok yapay dil yaratıcısının meta-diF'm ardına takılmaları da; Latince'nin, Çince'nin, ingilizce'nin yek dil olarak benimsenmesini önerenlerin de Babil karmaşasına bir çözüm getiremedikleri bellidir ya, bu arayışın kesintisiz süreceğini çıkarsamak da güç olmasa gerektir.
Sözü, çeyrek yüzyıldır üzerinde çalıştığı Joyce'a getirir Eco: "Joyce da, Dante gibi, yeni bir Adem olmak
istiyordu. Tıpkı onun gibi, bütün dilleri biraraya getirip hamur eden bir dilin karanlık düşü peşindeydi".
Yapı, yapıt.
Taş üstüne taş: Kule.
Yapı: Yapıt.
Taş üstünde taş kalmamış: Babil.
Harf üstüne harf, harf harf üstünde: "Ulysses", "Finnegans Wake".
James Joyce'un içine gömüldüğü, bizi içine gömmek için çağırdığı, gömü içinde gömü: Diller dil içre. Önümde, Kevin Mc. Carthy'nin 1971'de Joyce Quarterly'de yayımladığı bir inceleme duruyor: "Finnegans Wake'de Türk/ çe Göndermeleri". Gülümsüyorum. Birazdan kapağını açacağınız

"Ulysses"deki Müthiş Türk kim ola ki? ilk sayfalarda, satırlarda kapısından içeri girdiğinizi neden sonra farkedeceğiniz Kule'de ne bekliyor
bizi?
Kule'den ne(resi) görülür? Ağustos-Eylül 1996 Levent

ARKA-SÖZ

1922'de Bir "Ulysses", 1984'de Bir Başka "Ulysses"
XX. yüzyılın ilk yarısında yayımlanan üç "anıt-roman", modern anlatının çehresini belirledi: Proust'un "Yitirilmiş Zamanın Ardında" adlı 7 ciltlik kitabı üslûp farklılığıyla olduğu kadar ruhsal çözümlemelerinin derinliğiyle de tartışılmaz bir etki yaptı çağdaşlarımız üzerinde; Musil'in yarım yüzyıla yakın bir süre üzerinde çalıştığı ve bitiremeden öldüğü "Niteliksiz Adam" başlıklı romanının yayımlanmamış taslak-bölümlerinin birkaç bin sayfalık bir yumak oluşturduğunu açıkladı yayıncıları; Joyce'un ilk kez 1922'de basılan "Ulysses"i ise kelimenin tam anlamıyla, tek başına 'kültür devrimi' etkisi yaratmış bir roman oldu. Son 50 yıl içinde, yalnız Batı dünyasında değil, dünyanın pek çok ülkesinde, dil ve ifade düzleminde, perspektif ve cüret düzleminde bu üç romanın kaçınılmaz çıkış noktaları olarak değerlendirildikleri görüldü.
Joyce'un "Ulysses"inin bu üç roman arasında bile ayrıcalıklı bir yer tuttuğu bilinir: Yalnızca romancıların değil, başta şairler olmak üzere tüm yazınerlerinin "mutlu karabasanı" olmuştur, çıkar Çıkmaz. Şairin ve yazarın, dil ve anlatım sorunlarıyla yaşadığı yüz-yüze mücadelede büyük bir kırılma oluşturmuştur "Ulysses"; öte yandan, bir başka boyut daha kazanmıştır özgünlüğüyle: Bugüne dek yayımlanmış olan romanlar arasında, üzerine en fazla deneme ve eleştiri yazısı yayımlanan, en çok inceleme konusu edilen yapıt olmuştur. Tüm zorluklara karşın, birçok dile çevrilen "Ulysses"in

son bölümü Yeni Dergi'nin "Bilinç Akışı" özel sayısında, Joyce'a ışık tutan birkaç yazının eşliğinde yayımlanmıştı. Türk okuru "Ulysses"i pek tanımıyor gerçi, ama Joyce'un yabancısı değil bütün bütüne: "Sanatçının Genç Bir Adam Olarak Portresi", Murat Belge'nin yetkin çevirisiyle dilimize kazandırılmış, yazarın "Dub-liners" adlı tek öykü kitabından

yapılmış iki ayrı derleme kitap halinde yayımlanmış, Selçuk Yönel de tek oyunu "Sürgünler"i dilimize aktarmıştı.

"Ulysses", modern çağların en çarpıcı, özgün, çığır açıcı yapıtlarından biri olma niteliğini koruyadursun, 13 Haziran 1984 günlü Milliyet'te, Herald Tribune kaynaklı bir haber yer aldı. Pek çok kişinin gözünden kaçan bu haber metninde yer alan bilgiler, yazın tarihçileri ve eleştirmenleri açısından olduğu kadar, "Ulysses" okurları açısından da son derece sarsıcı bir yan taşıyordu: "Dünya edebiyatında bir çığır açan Ulysses adlı roman, uluslararası bir uzman grubunun yıllar süren araştırmalarının ardından, önemli değişikliklerle yeniden yayımlanıyor" cümlesiyle başlayan haber metninden 1922'de ilk basılışından bu yana yüzlerce kez basılmış, çeşitli dillere çevrilmek üzere asıl tutulmuş "versiyon"un artık geçersiz sayılabileceğini öğreniyorduk: Çünkü, "Ulysses"in bu yeni basımı, bir bakıma yepyeni bir "versiyon"unu getiriyordu romanın: 5000'i aşkın eksiklik, atlama, yer değişikliği, yazım değişikliği ile gerçekleştirilen bu yeni "Ulysses" ile ilgili olarak, Joyce uzmanları "getirilen değişikliklerin, yalnız belli paragraflara değil, kitaptaki birçok bölüm ve karaktere yeni bir ışık tutacağı" görüşünde olduklarını belirtiyorlardı.

Neden bu denli eksik, yanlış bir basımı yapılmıştı "Ulys-ses"in? Bilindiği gibi, Joyce'un romanı ilk kez Paris'te, Sylvia Be-ach'in ünlü "Shakespeare and Company" kitabevi tarafından; Hemingway, Stein, Fitzgerald, Larbaud, Pound gibi 1920'li yılların Avrupa kültür çevrelerini derinden etkileyen ABD kökenli ya da Amerikalı yazarların bir bakıma merkezi olan bir yayınevi tarafından yayımlanmıştı. Joyce'un neredeyse okunaksız sayılabilecek bir elyazmasıyla kitabı teslim etmiş olması, baskı öncesinde dizilen metne yaklaşık 100 bin kelime ekleyivermesi (!), üstelik onları da aynı okunaksız elyazısıyla provaların üstüne yazması "Ulys-ses"deki "errata" çizelgesinin bu ölçüde büyümesine yol açmıştı. Ama, Joyce'u aşan bir neden daha vardı, yanlışlar konusunda: Böy-

25

leşine güç bir metni harf harf dizme durumunda olan Dijon'daki basımevinin 26 dizgicisinden hiçbiri, tek kelime olsun, ingilizce bilmiyordu!

Nedenleri ne olursa olsun, "Ulysses" bu yarım haliyle ortaya çıktığında kültür çevrelerini kasıp kavurmuş, okurlarına zorlu saat-lar, hatta günler geçirtmiş, daha iyisi; üzerine yüzlerce araştırma yapılmasını, bir o kadar yorumun geliştirilmesini sağlamıştı.

"Ulysses", eski versiyonuyla 704 sayfada, bir tek günü, 16 Haziran 1904'ün Dublin'inde Leopold Bloom'un "prizma"sını verir. Joyce'severler tarafından "Bloom günü" olarak adlandırılan 16 Haziran'ın tam 80. yaş gününde, 16 Haziran 1984'de "Ulysses"in yeni versiyonu yayımlandı. Eski versiyonu da içeren bu yeni versiyon, bu nedenle toplam 1919 sayfadan oluşuyor.
"Ulysses"in önemini kavramış, ancak bugüne kadar bu zorlu yapıtı okuma fırsatını çeşitli nedenlerle bulamamış okurlar için sevindirici bir haber bu. Ama "Ulysses"i okumak için enikonu zaman ve emek harcamış, çoğu zaman bununla da yetinmeyerek, kitabı çözmek için onunla ilgili yan çalışmaları taramış, onlarca inceleme devirmiş okurlar ne yapacak?
"Ulysses", kısa sürede moderniz-min klâsiği olmuştu; öte yandan, Stuart Gilbert'ın romanla aynı adı taşıyan incelemesi de eleştiri alanında bir klâsik sayılmaya başlanmıştı. Şimdi herşey yeniden mi başlayacak?
"Ulysses" ten sonra, Joyce, tam 17 yıl üzerinde çalışacağı yeni romanına başlamıştı. Arada, "Ulysses" nedeniyle büyük ilgi topladığı için, ne yazdığı merak ediliyor, bu bakımdan, yeni romanından parçaları belli aralarla dergilerde, "Süren Yapt"ı başlığı altında yayımlıyordu. "Süren Yapıt" Joyce'un ölümüyle bitti, tamamlandı sandı çağdaşlarımız. Büyük yazarlar böyledirler işte: Kitaplarını hiçbir zaman bitiremeyiz.
Enis Batur 1984 27

ÇEVİRENİN SÖZÜ

"... olay, İngilizce yazılmış bir yapıtı Türkçe'ye çevirmek değil, Ulyssesce'yi Türkçe'ye çevirmektir."
-Ayşenur Güvenir Ulysses bir yolculuk. Homeros'un Odysseia'sı da. Hepimizin yaşam serüvenini simgeleyen bir Tinsel-Tensel Yolculuk'tur bu. Ulysses'ı çevirmek de bir yolculuktur-hiç bitmeyecek. O tanımsız labirentte acımasız devlerle kapıştım, fettan denizkızlarıyla oynaştım, Dublin insanlarıyla ne oyunlar oynadım*, sokaklanyla yoldaş oldum, Joyce'un ulusesini dinledim de dinledim, bir Mr. Bloom olup çıktım.
Ulysses'in Türkçeye gelmesine önayak olan Enis Batur'a ve YKY'ye teşekkürler. Boğaziçi Üniversitesi III. Yazın Çeviri Semi-neri'ne, beni bu konuda konuşmacı olarak çağıran Doç. Dr. Suat Karantay'a, araştırmalarımda yardımcı olan Dublin Writers Museum yönetmeni Mr. Robert Nicholson'a, araştırma yapabilmem için beni

isviçre'ye davet eden ve elindeki tek İtalyanca çeviriyi bana gönderen Zürich James Joyce Foundation başkanı Mr. Fritz Senn'e ve bana değerli bilgiler sağlayan Boston James Joyce Research Center yönetmeni Mr. John Kidd'e yürekten teşekkürler.
Bugün, 91. Bloomgünü'nde (Bloomsday) bir önerim var: Şu son günlerde Ulysses'in Türkçe çevirisinin doğumu sancıları yüzünden, PEN Yazarlar Derneği Olağan Genel Kurulu'na katılamadığım için seslendiremediğim bu önerimi şimdi ve burada cümle âleme duyururum:
28'
Sayısız eski metinlerde İzmirli Homeros diye anılan büyük Anadolu ozanının anıtsal Akdeniz-Ege yolculuk serüveninin güncesi sayılan Odysseia'nm izleğini, Ulysses'te çağdaş (1904) Dublin'e uyarlayan, daha doğrusu kendi yarattığı o yepyeni tensel-tinsel yolculukta yapısal bir geştalt olarak kullanan Joyce'un bu yapıtın-daki başkahramanı, Mr. Bloom'dan, Stephen'dan, Molly'den önce Dublin kentinin ta kendisidir. Odysseia ile Ulysses nasıl kardeş baş-yapıtlarsa, Homeros ile Joyce nasıl kardeş başustalarsa, onların kentleri izmir'le Dublin de kardeş kentler olsun! Budur benim önerim. Bir de dileğim var: Joyce'un Dublin'i anlattığınca, çağdaş izmir'i anlatacak çıksın bir yazar daha! Leopold Bloom, Pardon, Nevzat ErkmAn
* Dünya Zekâ 0\ unları Şampiyonaları bağlamında Türk Beyin Takımı'nın kaptanı olduğumu bilenler, nasıl olup da böyle bir yazın işine girişmiş olduğumu sorduklarında şu anekdotu dinlerler: Vittorio Gassman, Catherine Deneuve ile oynadıkları Anima Nera filminde, U/ysses'i kitaplığın edebiyat rafına yerleştiren başkadınoyuncuya alaylı bir şekilde güler. Niçin güldüğünü ve kitabı hangi rafa koyması gerektiğini soran oyun arkadaşına Gassman'ın yanıtı şöyledir: "Bulmaca ve Sözcük Oyunları rafına koymalısın!"

James Joyce

ULYSSES

1
Sarman, babaç buck mulligan, üzerine bir aynayla bir ustura haçvari konulmuş tıraş sabunu köpüğü dolu taşıyla merdiven başında belirdi. Sarı,

kuşağı bağlanmamış ropdöşambrı tatlı sabah yeliyle ardında hafif hafif yalpalanıyordu. Tıraş tasını yukarı kaldırıp, okudu:
—Introibo ad altare Dei.
Durdu, loş merdiven sarmalından aşağıya bakarak ayı gibi ünedir —Çıksana, Kinch. Gel yahu, kansız düzenbaz.
Ağır ağır ilerleyerek atış platformunda durdu. Dönüp, ağırbaşlı, kuleyi, etrafındaki kırları ve uyanmaktaki dağları üç kez kutsalı. Sonra, gözü Stephen Dedalus'a ilişti, hançeresinden hırlar, başını sallarken, ona doğru eğilip havada art arda haçlar imledi. Step-ıen Dedalus, sıkkın ve mahmur, kollarıyla merdivenin üst bölü-Tiüne yaslandı ve sallana hırlaya kendisini kutsayan beygirimsi upuzun suratla tıraşsız tüylü, meşe odunu renginde pul pul tepesine yüz vermeksizin baktı.
Buck Mulligan bir an aynanın altından bir göz attı, ardından tıraş tasını güzelce örttü. —Haydin kodese, dedi sertçe. Vaaz verircesine de ekledi:
—İşte budur, Ey aziz dostum, gerçek Efkaristiya: Bedeniyle, ruhuyla, kanıyla, yarasıyla. Müzik yavaşlasın, lütfen. Gözlerinizi kapatın, baylar bayanlar. Bir saniye. Şu akyuvarlarla başımız dertte biraz. Susun, hepiniz.
Buck Mulligan yandan yukarıya bir baktı ve uzun, peşten bir ıslık çaldı, sonra muntazam beyaz dişlerindeki altın noktalar yer Yer parıldayadursun, bir süre esrik bir dikkatle duraladı. Chrysos-tomos. Sessizliğin içinden şiddetli iki keskin düdük sesi yanıt verdi.
—Sağ ol, ahbap, dedi canlıca. Şimdi oldu işte. Elektriği kapat, tamam mı?
Sonra sekerek satış platformundan çıktı, ropdöşambrının uçuşan eteğini bacaklarına dolarken kendisini izlemekte olan Deda-lus'a dingin gözlerle baktı. Ablak kasvetli yüzü, sarkık değirmi gerdanı bir piskoposu, ortaçağdaki bir sanat hamisini andırıyordu. Dudaklarında cana yakın bir gülümseme açtı hafiften.

—Bak şu işe, dedi keyifle. Senin şu saçma adın, eski bir Yunanlı! Buck Mulligan parmağını şaka yollu arkadaşına doğru uzattı, kendi kendine gülerek korkuluğa yanaştı. Stephen Dedalus onu tembel tembel birkaç adım izledi ve Mulligan aynasını korkuluğun üzerine yerleştirip fırçasını tasa daldırarak yanaklarını ve boynunu sabunlarken, atış platformunun kenarına oturdu. Buck Mulligan neşeli sesiyle sürdürdü.

—Benim adım da saçma: Malachi Mulligan, eski bir Yunan vezninde. Ne ki, Helenistik bir tınısı var, değil mi? Dağkeçisi gibi çevik, uçarı hem de. Atina'ya gitmeliyiz biz. Halamdan yirmi papel koparabilirsem gelir misin sen de? Mulligan fırçayı bir yana bıraktı, gülerek sevinçle bağırdı:

—Gelir miymiş? Yavan kakavan sen de. Sonra döndü, özenle tıraş olmaya başladı. —Baksana, Mulligan, dedi Stephen usulca. —Evet, aşkım?

—Haines bu kulede daha ne kadar kalacak?

Buck Mulligan omzunun üzerinden tıraşlı yanağını gösterdi.

—Tanrım, felaket herif, değil mi? Dedi içtenlikle. İç karartıcı bir Saksonyalı. Ona göre sen bir centilmen değilmişsin. Tanrım, şu Allanın cezası İngilizler. Para sıçıyor kabız herifler. Kendisi Oxfordlu ya. Sen, Dedalus, senin tavrı hareketlerin tam Oxfordlu. O anlayamaz seni. Ha, benim sana taktığım ad en iyisi: Ustura Kinch.

Mulligan, dikkat kesilmiş, çenesini tıraş etmekteydi.

—Tüm gece bir kara pantere takmış, saçmaladı durdu, dedi Stephen. Tabancasının mahfazası nerde onun? —Durumu içler acısı sapığın, dedi Mulligan. Ödün patlamıştır garanti?

—Patladı ya, dedi Stephen coşarak ama artan bir korkuyla. Orada karanlıkta, tanımadığım gözü dönmüş bir adam kara bir panteri vuracağını söyleyip figan ediyor. Senin insanları boğulmaktan kurtarmışlığın var. Ama, benim kahramanlığım yok. O burada

35

kalırsa ben çeker giderim.

Buck Mulligan yüzünü ekşiterek usturasındaki köpüğe baktı. Oturduğu yerden aşağıya doğru sıçrayarak pantolonunun ceplerini karıştırmaya başladı.

—Hay Allah, diye bağırdı boğuk bir sesle. Sonra atış platformuna yanaşıp, elini Stephen'ın mendil cebine sokarken, dedi ki:

—Mendilini ödünç alalım da usturamızı silelim.
Stephen, Mulligan'ın, kirli, kırış kırış mendilini çekerek bir ucundan tutup göstere göstere sallamasına göz yumdu. Buck Mulligan usturasını özenle sildi. Ardından, gözlerini mendile dikerek, dedi ki: —Ozan mendiline bakın. İrlandalı şairlere yepyeni sanatsal bir renk: Sümükyeşili. Gelmiyor mu içinden tadına bakıvermek, söyle Allah aşkına?
Mulligan gene korkuluğa çıkıp oturdu ve açık meşerenkli saçları hafifçe dalgalanırken, gözlerini Dublin körfezine dikti.
—Tanrım, dedi yavaşça. Deniz, Algy'nin dediği gibi değil mi tıpkı: Engin, güzel bir anne. Taşakbüzen deniz. Epi oinopaponton. Ah, Dedalus, Yunanlılar. Öğretmem gerek sana. Orijinallerinden okumalısın onları. Thalatta! Thalatta! Bizim engin güzel anamız. Gel de bak.
Stephen kalkarak korkuluğa doğru geldi. Korkuluğa yaslanıp aşağıdaki sulara, Kingstown limanının ağzından
uzaklaşan posta vapuruna baktı.
—Kudretli anamız bizim! Dedi Buck Mulligan.
Birden, gri arayan gözlerini denizden Stephen'in yüzüne çevirdi.
—Halam, ananı öldürdüğünü sanıyor senin, dedi. O yüzden benim seninle görüşmemi istememesi. —Birisi onu öldürdü, dedi Stephen, üzüntülü.
—Anan ölüm döşeğindeyken dua etmeni istediğinde diz çö-küverseydin ya, Allahın cezası, Kinch, dedi Buck
Mulligan. Ben de hiperboreliyim senin kadar. Ama ananın son nefesinde sana diz çöküp onun için dua edesin
diye yalvardığını düşününce. Senin kılın bile kıpırdamıyor. Sende uğursuz bir şey var...
Buck Mulligan sustu, öbür yanağını yeniden sabunladı. Dudakları bir hoşgörü tebessümüyle kıvrıldı.
—Ama sevimli bir soytarı, diye kendi kendine mırıldandı. Kinch, soytarıların en sevimlisi.
Çıt çıkarmadan, efendi efendi, güzelce ve özenle tıraşını oldu.

Stephen, bir dirseği kertikli granite dayalı, alnını avucuna yaslayarak gözlerini ceketinin parlak siyah kolunun erimiş kenarına dikti. Bir buruntu, henüz aşkın ıstırabına dönüşmemiş bir ağrı kemirmekteydi yüreğini. Sessizce, bir rüyada gelmişti annesi ona ölümünden sonra, balmumuyla pelesenkağacı kokusu yayan erimiş bedeni bol kahverengi kefeninin içinde, Stephen'ın üzerine put gibi, sitem dolu, biraz ıslanmış kül kokulu, eğilmişti. Tiftiklenmiş kol ağzının doğrultusundan yanındaki besili sesçe engin güzel bir ana diye esenlenen denize baktı. Körfezle ufkun çizdiği halka donuk yeşil bir sıvı kütlesini çeviriyordu. Annesi ölüm döşe-ğindeyken başucunda, bağrını yırtarcasına öğüre öğüre çırpınmalarla çürüyen karaciğerinden kopara kopara kustuğu yeşil, bulanık safranın durduğu beyaz bir porselen kâse vardı. Buck Mulligan usturasının ağzını yeniden sildi.
—Ah, zavallı çömezim, dedi sevecen bir sesle. Sana bir gömlekle birkaç mendil vereyim bari. Elden düşme pantolon ne durumda?
—Üstüme tam oturdu, diye yanıtladı Stephen.
—Bak şu işe, dedi Mulligan ağzı dört köşe, götten düşme denmesi lazım. Kim bilir hangi frengili ayyaştan kalmadır. Gri, ince çizgili şahane bir pantolonum var. Çok alengirli duracak üzerinde. Şaka yaptığım yok, Kinch. Doğru dürüst giyindiğin zaman esaslı görünüyorsun. —Sağ olasın, dedi Stephen. Griyse, giyemem.
—Giyemezmiş. Buck Mulligan aynadaki yüzüyle konuşmaktaydı. Görgülülük başka şey, canım. Adam anasını öldürüyor ama gri pantolon giyemiyor.
Mulligan usturasını güzelce katladı, parmak uçlarıyla pürüzsüz cildini yokladı. Stephen gözlerini denizden ayırıp fıldır fıldır oynayan du-manmavisi gözlü dolgun yüze çevirdi. —Dün gece Ship'te bir arkadaşım, dedi Buck Mulligan, senin G. D. F.'ye yakalandığını söylemişti. Dottyville'deki Conolly Nor-man'ın yanında çalışıyor. Genel delilik felci.
Artık denizin üzerini ısıtan güneşin ışıklarını, aynasını havada yarım daire oynatarak parıl parıl dört bir yana
muştuladı. Bükülen tıraşlı dudakları, bembeyaz pırıldayan dişlerinin uçları gülmekteydi. Kahkahası, tokmak
gibi güçlü gövdesinin her yanını sallamaya başladı.
—Bak şu haline, dedi, ozan bozuntusu sen de.
Stephen öne eğilerek ona tutulan, kavisli bir çatlakla ikiye ay-

rılmış aynaya dikkatle baktı, tüyleri diken diken oldu. O da, başkaları da böyle görüyor beni. Kim seçti bu yüzü bana? Bu kurtulu-nası tiksinç çömez. O da sormakta bana.
—Temizlikçi kadının odasından yürüttüm onu, dedi Buck Mulligan. Oh Olsun! Halamız, Malachi'ye bakmak için hep çehre züğürdü hizmetçiler tutar. Adamı baştan çıkarmasınlar. Adı da Ursula. Gene gülerek, aynayı Stephen'ın gözlerinden ayırdı.
—Aynadaki yüzünü tanıyamayan Caliban'ın öfkesi, dedi. Wilde sağ olup da görseydi seni. Stephen geriye yaslanırken parmağını uzattı, acı acı dedi ki:
—irlanda sanatının bir simgesi bu. Bir hizmetçi kadının çatlak aynası.
Buck Mulligan birden Stephen'ın koluna girdi ve usturasıyla aynası, onları sokuşturduğu cebinde takırdayadursun, onu kulenin çevresinde dolaştırdı.
—Seni böyle tiye almam haksızlık, Kinch, değil mi? Dedi sevecence. Allah bilir senin tinsel gücün herkeslerden fazladır.
Kaçamak gene. Benim onun sanatının neşterinden korktuğum denli korkuyor o da benimkinden. Soğuk çeliği kalemin.
—Bir hizmetçinin çatlak aynası. Sen git onu alt kattaki öküz hazretlerine anlat, hem de bir ginesini ıhvarla. Çocuk para içinde yüzüyor, senin de bir centilmen olmadığın kanısında. Babası küpünü, Zululara müshil otu satarak ya da bin türlü pis numara çekerek doldurmuş. Tanrım, Kinch, senle ben birlikte çalışsaydık bu adaya bir katkıda bulunabilirdik. Adamızı Helenize ederdik. Cranly'nin kolu. Onun kolu.
—Düşün, bir de bu domuzlardan para dilenmek mecburiyetinde kalıyorsun. Senin kim olduğunu bilen bir ben varım. Bana niçin biraz daha güvenmiyorsun? Nedir benimle alıp veremediğin? Haines yüzünden mi? Şayet burada zırıltı çıkaracak olursa, Seymo-ur'u da getiririm, Clive Kempthorpe gibi onun da sucuğunu çıkarırız. Clive Kempthorpe'un dairesinde varlıklı seslerin genç yaygarası. Solukbenizler: Kasıklarını tuta tuta gülüyorlar birbirlerini kucaklayıp, Ah, vallahi öleceğim! Aubrey, haberi kızcağıza usulca veresin! Elinde terzi makasıyla peşinde koşan Magdalen'in Ades'i, pantolonu topuklarına düşmüş gömleğinin yırtıkları havada şerit şerit

çırpına çırpına masanın etrafında zıplıyor, seke seke hoplu-yordu. Marmelatla sıvaşık, ürkmüş bir buzağı
suratı. Yolunmak istemem' Sersem kaz numarası yapma bana!
Açık pencereden gelen feryatlar, meydana inen akşamı üpn çalışmıyor, doktoru Sir Peter Teazle'ı çağırıyor ve yorganı-tüyor. Önlüklü, hık demiş Matthew Arnold'un burnundan düşıüzerinden düğün çiçekleri topluyor. Adam, işi bitene dek ağız sağır bir bahçıvan, gözlerini kısmış, danseden çimen kıyıntıljburası çalıyor. Sen onun ölmeden önceki son isteğini yerine izleyerek çim biçme makinesini kuytu çimenlikte sürüyor. rmediğin halde. Lalouette'ten tutulmuş bir cenaze bekçisi gibi
Kendimize... neo-paganizm... omphalos. damadık diye surat asıyorsun. Fasarya! Demişimdir
herhalde.
—Kalsın isterse, dedi Stephen. Geceleri hariç yok bir zaraıenin anısına saygısızlık etmek istemedim. —Öyleyse derdin ne? Buck Mulligan sabırsızlanarak so Kendi konuşmaları Buck Mulligan'ı yüreklendirmişti. Step-De bakalım. Çok'samimiyim. Benden bir şikâyetin mi var? , dinlediği sözlerin kalbine açtığı yaraları göstermemeye çalışa-
Durdular. Uyuyan bir balinanın başı gibi suya serilmiş bson kerte duygusuz, dedi ki: Bray Head burnuna doğru baktılar. Stephen usulca kolunu çek —Mesele anneme saygısızlık etmen değil ki. —Anlatayım mı sana? Diye sordu. —Nedir mesele, öyleyse? Diye Buck Mulligan sordu.
—Evet, neymiş? Diye yanıt verdi Buck Mulligan. Ben bit —Beni incitmen, yanıtını verdi Stephen, hatırlamıyorum. Buck Mulligan topuğunun etrafında döndü.
Konuşurken, Stephen'ın yüzüne bakmaktaydı. Taranrn; —Ayy, çekilmezsin vallahi! Diye ünledi. kumral saçlarını yumuşakça savuran ve gözlerindeki güneş rr Hızla yürüyerek korkuluğa geçti. Stephen istifini bozmadan kaygı beneklerini kaynaştıran hafif bir yel alnını yalıyordu. anın denizle birleştiği yere doğru bakmasını sürdürdü. Denizi,
Stephen, kendi sesinden bunalırcasına, dedi ki: ayı ayırt edemiyordu artık. Gözlerindeki seğirmeler
manzarayı
—Annemin ölümünden sonra sizin eve geldiğim o ilk sandırıyordu; yanaklarının yandığını duyumsuyordu. anımsıyor musun? Kulenin içinden yüksek bir ses ünledi:

Buck Mulligan hemen kaşlarını çattı, karşılık verdi: —Orda mısın, Mulligan?
—Ne? Nerede? Bir şey hatırlamıyorum. Sadece fikirler, —Geliyorum, diye yanıtladı Buck Mulligan, gular
hatırladıklarım. Neymiş? Allah aşkına söyle, ne oldu? Sonra Stephen'a dönerek dedi ki:
—Sen çay demliyordun, dedi Stephen, ilave sıcak su g —Denize bak. Saygısızlıklar, incitmeler umurunda mı
onun? mek için sahanlığa çıkmıştın. Annenle bir konuğunuz salortir et Loyola'yı, Kinch, gel inelim.
Saksonyalımız beykınlı karıcıktılar. Annen sana odandaki kim diye sordu. tısını istiyor.
—Ya? Dedi Buck Mulligan. Ben ne cevap verdim? Unuı Merdivenin tepesinde başını, tavanla bir hizaya
geldiğinden, da. an geri tuttu:
—Sen dedin ki, diye yanıtladı Stephen, Ha, Dedalus ca —Takma kafanı, dedi. Aldırma sen bana. Bırak surat
asmayı. annesi hunharca ölen. Başı görünmez oldu ama, alçalan
sesinin tekdüze homurtusu
Buck Mulligan'ın yanaklarına, onu daha genç ve cana yrdiven boşluğunda gümbürdüyordu: gösteren bir
kırmızılık yayıldı. —tçine dert olmasın
—Dedim mi öyle? Diye sordu. Ama? Bundan ne çıkar ki. Act Sizemi a§kın Sıkıntısından kurtulmak amacıyla sinirlice devindi. Ba*> Fergus arabasını
—Üstelik, ölüm nedir, diye ekledi, anneninki ya da ser Sürmekte doludizgin. ya da benimki? Sen sırf kendi annenin ölümünü gördün. Ben, Stephen'ın bakmakta olduğu merdiven başından denize doğ-ter'de ve Richmond'da her gün bir çoğunun mortladığını göruzanan ormanların gölgesi sabah sessizliğinde uslu uslu kımıl-rum, otopsi odasında cesetlerini kesip biçiyorum. Hunharca"1* Kıyıda da, açıkta da su ayna gibi aklaştı, tez canlı ayakların şey bu, aynen öyle. Ama yok ki bir önemi. Sen kendin, ölüm c" tepmeleriyle depreşti. Karanlık denizin aydınlık koynu. Iki-ğindeki anan sana yalvardığı halde diz çöküp dua etmemişsin 'k'Şer kucaklaşan vurgular. Harp tellerini kucaklaşan akorları çin? içinde o lanet olası cizvit damarı var çünkü, tersine çaF*a5tırarak çalan bir el. Kabaran denizin karanlığında

titreşen Bana sorarsan bütün bunlar saçmalık ve hunharlık. Kadının b,nmı5 dalgaakı sözcükler. 38

Bir bulut yavaşça güneşi örtmeye başladı, körfezi daha da koyu yeşille gölgelendirip. Stephen'ın az ötesinde uzanan bir acı sular çanağıydı körfez. Fergus'un şarkısı: Bu şarkıyı evde yalnızken söylüyordum, uzun hüzünlü akorlarını uzata uzata. Kapısı açıktı: Şarkımı dinlemek istiyordu. Dehşetten dilim tutulmuş, acıyarak başucuna yaklaştım. Sefil yatağında yatmış, ağlıyordu. Ah şu sözcükler, Stephen: Acı gizemi aşkın. Şimdi nerede?

Gizleri: kilitli çekmecesinde misk kokuları yayan kuş teleğinden yapılmış eski yelpazeler, püsküllü danskuponları, kehribar boncuklardan bir takı. Genç bir kızken evinin güneş gören penceresine astığı bir kuş kafesi. Kızlığında gittiği Müthiş Türko'nun pantomiminde emektar Royce'u dinlemiş de, adam şu şarkıyı söy-lerken, herkesle birlikte gülmüş: Benim, görünmez/iğin Tadını çıkaran O civan. Düşsel bir cümbüş, kayboldu gözden: Miskkokulu. İçine dert olmasın.

Oyuncaklarıyla birlikte, evrenin belleğindeki yerine kaldırıldı. Anılar, Stephen'ın tasalı beynini kuşattı. Annesi kutsal ekmeği aldıktan sonra, mutfaktaki musluktan ona getirdiği bir bardak su. Karanlık bir sonbahar akşamı ocağın çıkıntısında annesine pişirdi-ği, ortası oyularak esmer şekerle doldurulmuş elma. Çocukların gömleklerindeki bitleri ezerken kanlanarak kıpkırmızı olmuş mevzun tırnakları.

Bir rüyada, annesi sessizce gelmişti ona, balmumuyla pele-senkağacı kokusu yayan erimiş bedeni kahverengi kefeninin içinde, Stephen'ın üzerine put gibi, bilinemez sözcükler dolu, biraz ıslanmış kül kokulu, eğilmişti. Annemin camlaşan gözlerindeki bakış, ölümün derinliklerinden, beni sarsmak ve ruhumu imana getirmek için. Yalnızca benim üzerimde. Hayaletinin elindeki mum hayalifener yüzündeki hayal kırıklığını ısıtan. Kıygın yüzünde yalgınımsı ışıma. Herkes dizlerinin üzerinde dua ederken boğuk, derin soluğu yılgıyla hırıldamakta. Gözleri üzerimde, beni dize getirmek için. Liliata rutilantium te confessorum turma circumdet: Iubilantium te virginum chorus excipiat.

39

Gulyabani! Ölüler yamyamı!

Bırak, anne. Karışma bana, bu hayat benim.

—Kinch, heeyt!

Buck Mulligan'ın sesi kulenin içinde yankılandı. Merdiven boşluğuna yaklaşıp bir daha ünledi. Ruhundaki hıçkırmalarından hâlâ ürperen Stephen,

ardına ılıkça vuran güneş ışığı havadaki sevecen sözcükleri dinledi.

—Dedalus, in aşağı, paşa paşa. Kahvaltı hazır. Haines, dün gece bizi uyandırdığı için özür diliyor. Mesele kalmadı.

—Geliyorum, dedi Stephen, dönüp.

—Haydi, Allah aşkına, dedi Buck Mulligan. Benim aşkıma ve hepimizin aşkına. Başı kayboluverdi, sonra gene belirdi.

—İrlanda sanatıyla ilgili simgeni ona anlattım. Çok akıllıca buldu. Ondan bir kayme kopar, tamam mı? Yani bir
gine.

—Daha bu sabah aldım paramı, dedi Stephen.

—Okul aylığını mı? dedi Buck Mulligan. Ne kadar? Dört pa- pel mi? Birini bize tosla. —Verdim gitti, dedi Stephen.

—Dört ingiliz lirası, diye sevinçle bağırdı Buck Mulligan. Öyle görkemli bir içki âlemi yapacağız ki, eski Kelt büyücülerinin aklı duracak. Dört kadirimutlak İngiliz lirası.

Buck Mulligan ellerini havaya kaldırarak taş basamaklardan aşağıya doğru zıplaya zıplaya inerken Londralı ağzıyla bir türkü tutturdu: —Oh, çok neşelenicez
Viski, bira, şarap içicez, Taç giyme töreninde Taç giyme töreninde. Oh, çok neşelenicez Taç giyme töreninde.

Güneşin ılık ışıkları denizin üzerinde neşeli. Korkulukta unutulan nikel tıraş tası parıldıyor. Onu ne diye alıp aşağıya götüre-cekmişim? Ya da bütün gün orada bırakacak, unutulan dostluk?

Stephen tasa doğru ilerledi, serinliğini duyumsayarak, fırçanın yapışıp kaldığı sabun köpüğünün sıvaşık salyamsı kokusunu alarak bir süre elinde tuttu. İşte, Clongowes'te buhurdanı taşıyan bendim. Şimdiyse bir başkasıyım ama gene de aynı kimseyim. Üstelik bir hizmetli. Bir hizmetçinin bendesi. Kulenin kasvetli, kubbeli salonunda Buck Mulligan'ın ropdö-şambrlı silueti, parlak sarılığını bir gizleye bir açça, ocağın çevresinde kıpır kıpır deviniyordu. Yumuşak gün ışığından iki mızrak yüksek gözleme kulesindeki deliklerden, taş zemine uzanmaktaydı: Huzmelerin birleştiği yerde bir kömür dumanı ve yanmış yağ buhurları bulutu döne döne uçuşmaktaydı.

—Boğulacağız, dedi Buck Mulligan. Haines, şu kapıyı açar mısın?

Stephen tıraş tasını dolabın üzerine bıraktı. Uzun boylu biri, oturduğu hamaktan kalktı, antreye giderek iç kapıları açtı.

—Anahtar sende mi? Diye sordu bir ses. —Dedalus'ta, dedi Buck Mulligan. Boğulucam, billahi! Gözlerini ocaktan ayırmaksızın ürüdü:

—Kinch!

—Anahtar kilitte, dedi Stephen, az öne ilerleyip.

Anahtar sertçe gıcırdayarak iki kez döndü; alâmet kapı iyice açılınca, içerisi, ışık ve temiz havayla neşelendi. Haines kapının eşiğinde durmakta, dışarıya bakmaktaydı. Stephen, dikine duran valizini masaya sürükleyip üzerine oturdu ve bekledi. Buck Mulligan, pişirdiği yumurtaları yanındaki servis tabağına boca etti. Sonra, tabakla büyük bir çaydanlığı masaya götürerek, üzerine kütte-dek bıraktı, rahatlamışçasına göğüs geçirdi.

—Eriyorum, dedi, mumun dediği gibi ne zaman ki... Ama susss! Bu konuda bir kelime dahi yok. Kinch, uyuma. Ekmek, tereyağı, bal. Haines, gelsene. Kayıntı hazır. Ey Tanrım, kutsa bizi, bu nimetlerini de. Şeker nerde? Vay namussuz, süt kalmamış.

Stephen dolaptan ekmeği, bal kavanozunu ve tereyağı kabını getirdi. Buck Mulligan, birden nevri dönmüş, oturuyordu.

—Bu ne halttır? dedi. Saat sekizde damlamasını söylemiştim kadına. —Sütsüz içeriz biz de, dedi Stephen. Dolapta bir limon var.

—Hay sana da, Paris züppeliklerine de, dedi Buck Mulligan. Ben Sandycove sütünü isterim. Haines antreden geldi, sakin sakin dedi ki: —Sütçü kadın buraya çıkıyor.

—Allah ne muradın varsa versin, diye haykırdı Buck Mulligan, oturduğu yerden zıplayarak. Otursana. Koy çayını surdan. Şe-390 ker torbada. Buyur, bu deyyus yumurtalarla uğraşmaya niyetim yok. Mulligan, servis tabağındaki yumurtaları üçe ayırıp üç tabağa boca etti, bir yandan da okudu:
—İn nomine Patris et Fi/it et Spiritus Sancti. Haines, çay koymak için oturdu.
—Size ikişer şeker veriyorum, dedi. Ama vallahi, Mulligan,
- 41
senin yaptığın çay da çok koyu oluyor hani.
Buck Mulligan, somundan kalın dilimler keserek, yaşlı bir kadının tatlıdillliliğini andıran bir sesle dedi ki: —Yaşlı Grogan ananın dediği gibi, ben çay yaparsam çay yaparım, çiş yaparsam da çiş yaparım. —Vay canına, çay bu işte, dedi Haines.
Buck Mulligan kesmesini ve yaşlı kadın öykünmesini sürdürdü:
—işte böyle, Bayan Cahili, diyor kadıncağız. Bayan Cahili diyor ki, Allah rızası için Baayan, ikisini de aynı kabın içinde yapmayın da.
Mulligan, bıçağına geçirdiği kalın birer dilim ekmeği sofra arkadaşlarına sırayla uzattı.
—Haines, senin kitabın için en âlâ eşhas, dedi son kerte içten. Dundrum yerlilerine ve balıktanrılarına dair beş satırlık bir metinle on sayfalık bir not. Büyük fırtına yılında kader tanrıçala-rınca basılmıştır. Sonra, Stephen'a döndü ve kaşlarını kaldırarak pek meraklı bir sesle sordu:
—Hatırlıyor musun dostum, Grogan ananın çay ve çiş kabı Mabinogion'da mı yoksa Upanişadlarda mıydı?

—Sanmıyorum, dedi Stephen ağırbaşlı.
—Sahi mi? Diye sordu Buck Mulligan aynı ses tonuyla. Gerekçelerin nedir, söyle ne olursun?
—Kanımca, dedi Stephen bir yandan yiyerek, Mabinogion'un içinde de dışında da yoktu bu. Grogan ana, olsa
olsa, Mary Ann'in bir hışmıdır.
Buck Mulligan'ın ağzı kulaklarına vardı. Sesini tatlılaştırmaya çalışarak:
—Enfes, dedi bembeyaz dişlerini gösterip gözlerini şaka yollu kırpıştırıp. Sonra, birden suratı değişti, somunu hırsla doğrarken boğuk çatlak bir sesle homurdandı:
—Sokak kızı Mary Ann
Her şeye omuz silken,
Ama, kilotunu çekerken...
Buck Mulligan ağzına tıkıştırdığı lokmayı çiğniyor, habire vır-lıyordu. İçeriye giren bir siluet kapının girişini gölgeledi. —Sütünüz, beyim.
—Gir içeri, teyze, dedi Mulligan. Kinch, tencereyi getirsene. Yaşlı bir kadın yaklaşarak Stephen'ın yanında durdu.
42
—Ne güzel bir gün, beyim, dedi. Şükür Tann'ya.
—Kime? Diye sordu Mulligan, kadına şöyle bir bakıverip. Ha, elbet. Stephen arkaya uzanıp,
dolaptan süt tenceresini aldı.
—Adalılar, dedi Mulligan Haines'e fütursuzca, gulfe koleksiyoncusunu dillerinden düşürmüyorlar. —Ne kadar, beyim? Diye sordu yaşlı kadın. —Bir litre, dedi Stephen.
Kadının, kendisinin olmayan, mis gibi bembeyaz sütü ölçeğe sonra da tencereye döküşünü izledi. Kupkuru sarkık memeleri. Ardından bir ölçek dolusu daha ve biraz da cabası. O yaşlılığı ve gizemiyle bir sabah dünyasından gelmişti içeriye, belki de bir haberci. Sütün güzelliğini övüyordu, dökerek sunduğu. Şafak söker-ken bitek bostanında çömelmiş, zehirli mantarının üzerinde bir cadı, kırış kırış parmaklarıyla hayvanın memelerinden ha babam süt fışkırtıyor. Bildikleri bu kadına değgindi böğrüşmeleri şebnemli atlas ineklerin. Çayır çimen incisi ve zavallı yaşlı kadın, derlermiş ona eski zaman içinde. Yürük bir kocakarı, kendisini fethedene de, oyuna getiren sefihe de saçını süpürge etmiş, ikisinin de ortak avradı bir ilahenin kurumsuz sureti, sabah gizinin bir

habercisi. Önünde eğilsin mi, horlasın mı yoksa? Bilemedi bir türlü: Ama onun lütfunu dilemek gelmedi içinden.
—Gerçekten öyle, hanımteyze, dedi Buck Mulligan, sütü fın-460 canlarına dökerken. —Bakın tadına, beyim, dedi kadın. Mulligan kadının isteğini yerine getirdi.
—Şayet biz böyle sağlıklı gıdalarla beslenseydik, dedi kadına sesini hafifçe yükselterek, o zaman memleket çürük dişlilerle, kokuşmuş bağırsaklılarla dolmazdı. Yaşadığımız yer pis bir bataklık, yediğimiz şeyler çöpten farksız, sokaklarımız dize kadar tozla, at tersiyle, veremlilerin balgamlarıyla kaplı.
—Siz tıp öğrencisi misiniz, beyim? Diye sordu yaşlı kadın.
—Evet, teyze, diye yanıt verdi Buck Mulligan. 470 Stephen aşağısayıcı bir sessizlikle dinlemekteydi. Ak
saçlı başını ona tepeden bakan herkesin - çıkıkçısının, otacısının önünde eğiverir: Beniyse önemsemez. Tann'nın suretinde değil de insan teninden halkedildiği, şeytanın kurbanı olduğu için kadınlığının günahkâr karnı dışında, tüm bedenini yıkayıp günahlarını çıkararak onu mezara hazırlayacak olan kimsenin önünde de. Şu anda, gözlerinde kararsız bir şaşkınlık, onu suskuya davet eden yüksek sesin önünde de. - 4Z
480
—Söylediklerini anlıyor musun? Diye sordu Stephen. —Fransızca mı konuştuğunuz, beyim? Dedi yaşlı kadın, Haines'e.
Haines, ilgiyle, kadına bu kez daha uzun bir şeyler söyledi. —irlanda dili, dedi Buck Mulligan. Galce bilir misin? —Irlandaca olduğunu anlamıştım, dedi kadın. Siz batılı mısınız, beyim? —Ben İngilizim, yanıtını verdi Haines.
—İngiliz o, dedi Buck Mulligan, irlanda'da irlanda dilini konuşmamız gerektiği kanısında kendisi.

—Bence de doğrusu bu, dedi yaşlı kadın, ben kendim Irlandaca bilmediğime utanıyorum. Çok güzel bir dilmiş bilenlerin söylediğine göre.
—Çok güzel de laf mı, dedi Buck Mulligan. Harika demek lazım. Çaylarımızı tazelesene, Kinch. Sen de ister misin, teyze?
—Hayır, teşekkür ederim beyim, dedi yaşlı kadın, süt güğümünün halkasını koluna geçirip gitmeye hazırlanırken. Haines, kadına dedi ki:
—Hesabı çıkardın mı? Parasını ödesek, Mulligan, ne dersin? Stephen üç fincanı yeniden doldurdu. —Hesabınız, beyim? Dedi kadın, duraklayıp. Bakayım, yedi sabah yarımşar litre iki peniden yedi kere iki bir şilin iki peni bir de bu üç sabahki litresi dört peniden üç litre diyelim bir şilin bir şilin iki peni daha eder iki iki, beyim.
Buck Mulligan derin bir soluk aldı ve iki yanını bolca tere-yağladığı kızartılmış ekmeği ağzına tıkıştırdı; bacaklarını öne doğru uzatıp pantolonunun ceplerini aramaya başladı.
—Öde, ama surat asmadan, dedi ona Haines, gülümseyerek. Stephen, fincanını üçüncü kez bu defa yağlı mis gibi sütle doldurdu, bir kaşık koyu çay ekleyip hafifçe renklendirdi. —Bir mucize! Parayı masanın üzerinden yaşlı kadına doğru kaydırırken dedi ki:
—Tatlım, benden isteme bir şey daha. Cebimde ne varsa verdim sana. Stephen parayı kadının kararsız eline tutuşturdu. —iki peni borçluyuz, dedi.
—Acelesi mi var, beyim? Dedi kadın parayı cebine koyarken. Acelesi mi var? Hoşça kalın, efendim. Sütçü kadın boyun kırıp çıkınca, Buck Mulligan sevecen sesiyle bir şarkı tutturdu:
44
—Kalbimin kalbi, olsaydı daha Sererdim dahasını ayaklarının altına.
Sonra, Stephen'a dönerek dedi ki:
—Vallahi, Dedalus, meteliksizim. Bi koşu okuluna git de biraz para getir bize. Zira bugün ozanların kafayı tütsiileyip ziyafet çekmeleri şart. irlanda bu günde herkesin görevini ifa etmesini bekliyor. —Bu da, dedi Haines kalkarak, bugün sizin milli kütüphanenizi ziyaret etmem gerektiğini getiriyor aklıma. —Önce yüzelim, dedi Buck Mulligan.
Stephen'a dönerek uysalca sordu: —Bugün senin aylık banyonu yapma günün mü, Kinch?
Ardından, Haines'e dedi ki:
—Bu cenabet ozanlar ayda bir yıkanmaya büyük özen gösterirler.

—Tüm irlanda Golfstrim'le yıkanır, dedi Stephen bir dilim ekmeğin üzerine azar azar bal damlatırken.
Haines, tişörtünün açık yakasına bir fuları gevşekçe bağladığı köşeden söze karıştı:
—izin verirseniz, sizin bu özlü sözlerinizi bir defterde derleyeceğim.
Bana söylemekteydi.
Yıkanıyor, ovalanıyor, temizleniyorlar.
Vicdan azabı. Bulunç. Gene de bir leke kalmış.
—Bir hizmetçi kadının çatlak aynası irlanda sanatının simgesi demiştin ya, çok tuttum bunu. Buck Mulligan masanın altından Stephen'ın ayağını tekmelerken ılık bir sesle dedi ki: —Sen onu bir de Hamlet'ten döktürürken dinlemelisin, Haines.
—Ciddi söylüyorum, diye sürdürdü Haines Stephen'la konuşmasını. O zavallı ihtiyar geldiğinde bunu düşünmekteydim tam.
—Para kazandırır mı bu bana? Diye Stephen sordu.
Haines yumuşak gri şapkasını hamağın kancasından alırken gülerek dedi ki:
—Bilemeyeceğim, vallahi.
Haines kapıya doğru birkaç adım attı. Buck Mulligan, Step-hen'e doğru eğilerek hoyratçasına ürüdü: —Bok ettin bi çuval inciri. Ne diye öyle dedin ki?
—Ne yapayım? Dedi Stephen. Sorun, parayı bulmak. Kimden? Sütçü kadından ya da ondan. Ya yazı ya tura, hepsi bu.
45
_Ben onu işliyor, seni ayyuka çıkarıyorum, dedi Buck Mulligan, sonra sen o pis bilgiçliğinle, sıkıcı cizvit şaklabanlığınla çıkıyorsun ortaya.
—Pek umudum yok, dedi Stephen, ne ondan ne de öbüründen.
Buck Mulligan acınası bir ah çekerek elini Stephen'ın koluna

dayadı.
—Benden, Kinch, dedi.
Ansızın ses tonu değişerek ekledi:
—Doğrusunu söylemek gerekirse sen haklısın. Canları cehenneme kerataların. Ben onlarla nasıl oynuyorsam sen de öyle yapsana. Canları cehenneme. Haydin gelin, çıkalım şu kodesten biraz. Ropdöşambrının kuşağını çözerek soyunurken ayağa kalktı ve teslimiyetle duyurdu: —Mulligan giysilerini çıkarmıştır. Ceplerindekileri masanın üzerine yığdı. —Bak senin sümükbezine, dedi.
Kolalı yakasıyla anarşist kravatını taktıktan sonra, onlarla ve saatinin sallanıp duran kösteğiyle konuştu, onları payladı. Temiz bir mendil aradığını söylerken, ellerini sandığın içine daldırmış her şeyi altüst ediyordu. Vicdan azabı. Tanrım, bu adamı giydirmek zorundayız. Yanık kahverengi eldivenlerle yeşil potin isterim. Çelişki. Ben kendimle mi çelişmekteyim? Pekâlâ, çelişirsem çelişeyim. Tanrıların habercisi Malachi. Konuşan ellerinden siyah ve sölpük bir roket fırlayıverdi. —işte senin Quartier Latin külahın.
Stephen, yerden aldığı şapkayı giydi. Haines, antreden onlara seslendi: —Geliyor musunuz, delikanlılar?
—Ben hazırım, diye yanıtladı Buck Mulligan kapıya doğru yürüyerek. Haydi çık, Kinch. Bizden artan ne varsa, yemişsindir, garanti. Sonra boş verip ağır ağır söylenerek ve yürüyerek dışarıya çıktı; handıysa yaslı bir sesle dedi ki:
—Dışarıya çıkarken Butterly'ye rastladı.
Stephen, duvara dayalı duran dişbudak bastonunu aldı, ötekiler merdivenden inedursunlar, ağır demir kapıyı çekerek kilitledi ve onlara katıldı. Koskoca anahtarı iç cebine koydu. Merdivenin dibinde Buck Mulligan sordu: —Anahtarı aldın mı?
—Aldım, dedi Stephen, onların önüne geçip.

Yürüyerek ilerledi. Ardında, Buck Mulligan'ın kalın banyo havlusuyla eğreltiotlarının sürgünlerini, otların uçlarını kamçıladığını işitmekteydi. —Aşağıya, bayım! Ne cesaretle, bayım! Haines sordu:
—Bu kuleye kira ödüyor musunuz? —On iki sterlin, dedi Buck Mulligan.
—Harbiye nazırlığına, diye ekledi Stephen omzunun üzerinden. Haines kuleyi incelerken onlar da

durdular. Sonunda Haines:

—Kışın buz kesilir herhalde, dedi. Martello mu diyorsunuz buraya?

—Billy Pitt yaptırmış bunları, diye karşılık verdi Buck Mulligan, Fransızlar denizden kuşatınca. Ama bizimki omphalos.

—Hamlet hakkında fikrin nedir? diye Haines Stephen'e sordu.

—Yoo, yoo, diye haykırdı Buck Mulligan incinikli. Thomas Aquinas'in da, kuramını dayandırdığı elli beş nedenin de üstesinden gelebilecek yetenekte değilim ben. Önce birkaç bardak bira yuvarlayana dek sabredin hele. Stephen'a döndü, çuhaçiçeği rengindeki yeleğinin uçlarını özenle çekerken dedi ki:

—Üç bardaktan önce kıvıramazsın, Kinch, değil mi?

—Uzun zamandır bekliyor, dedi Stephen kayıtsızca, biraz daha beklesin.

—Beni meraklandırıyorsun, dedi Haines, cana yakın. Paradoks filan mı bu?

—Pöf! Dedi Buck Mulligan. Wilde da paradokslar da mazide kaldı. Çok basit bir şey bu. Adam, Hamlet'in torununun Shakespearean büyükbabası olduğunu, kendisinin de kendi babasının hayaleti olduğunu cebirsel yolla kanıtlıyor.

—Ne? Dedi Haines, işaretparmağını Stephen'a doğru uzatarak. Kendisi mi? Buck Mulligan havlusunu bir etol gibi boynuna doladı, gülmekten kırılarak Stephen'ın kulağına doğru eğildi ve dedi ki:

—Ey, ata Kinch'in ruhu! Bir baba arayışındaki Japhet!

—Sabahlan hep yorgun oluruz, dedi Stephen Haines'e. Üstelik anlatması uzun sürer.

Buck Mulligan, ilerlemesini sürdürerek, ellerini havaya kaldırdı. — Dedalus'un dilini olsa olsa kutsal bir arjantin çözebilir, dedi.

47

—Demem şu ki, diye Haines Stephen'a açıkladı ikisi Mulli-gan'ı izlerken, bu kule, denize inen bu dik yamaçlar da bana Elsi-nore'u anımsatıyor bir bakıma. Kaidesinden ta denizin içine sarkan, ya size?

Buck Mulligan birden bir anlığına Stephen'a doğru döndü ama bir şey demedi. O apaydınlık sessizlik anında Stephen onların capcanlı giysileri arasında kendi ucuz hırpani matem kıhğındaki imgesini gördü. —Görkemli bir öyküdür o, dedi Haines onları yeniden durdurarak.

Gözleri, rüzgârın tazelediği deniz gibi berrak, daha da berrak, sabit ve uyanık. Denizler hâkimi, Haines gözlerini körfezin üzerinden güneye doğru dikti, posta vapurunun duman sorgucu hariç ıpıssız, parlak çevren çizgisi bulanık, Muglins açıklarında orsa eden bir yelkenli.

—Teolojik bir yorumunu okumuştum bir yerde, diye sürdürdü, dalgıncasına. Baba ve Oğul kavramları. Oğul, kendini Babasıyla özdeş kılmaya çalışıyor var gücüyle.

Buck Mulligan'ın yüzü hemen neşeli güleç bir ifadeyle açtı. Yanındakilere baktı, düzgün ağzı sevinçle açık, olanca kurnazlığını yitiriveren gözlerini çılgın bir şetaretle kırpıştırarak. Bir oyuncak bebeğin başını ileri geri oynatıyordu, hasır şapkasının kenarı titre-yedursun, mutlu umursamaz bir sesle çığırmaya başladı: —Bulunmaz bencileyin garip bir delikanlı. Anam Yahudi benim, babamsa bir kuş. Marangozun Yusuf'la başım değil hoş. İçelim biz o halde havarilerle Golgota 'ya. Şahadet parmağını, uyarırcasına kaldırdı.

—Kutsal olmadığım sanırsa kimse İçemez bir damlasın şarap ürettiğimde Kalır su içmek zorunda da ister duru olmasın Şarabı su kılınca ben onu da yaparım.

Mulligan, elveda dercesine Stephen'ın bastonunu çektiği gibi uçurumun kıyısına doğru koştu, yüzgeç ya da kanatlarını çırparak havalanmaya çalışan bir balık ya da kuş gibi ellerini iki yanında çırptı ve çığırdı: —Eyvallayın,

eyvallayın! Ne dedimse bir yere yazın Ölümü yendiğimi tüm dostlara anlatın.
Tanrı 'nın himmetiyle evvelallah uçarım 680 Zeytin Dağı'nın rüzgârıyla... , eyvallayın, eyvallayın! Mulligan, arkadaşlarının önünde coşkuyla zıplayarak, ellerini 4%
kanat gibi çırpa çırpa, serin serin esen, Mulligan'ın çıkardığı kısa martı çığlığına benzeyen sesleri gerisingeriye onlara getiren yelin titreştirdiği Merkürvari şapkasıyla kırk ayak derinliğindeki çukura doğru çalak adımlarla yaklaştı.
Gülmesini tutmaya çalışan Haines, Stephen'ın yanında yürürken ona dedi ki:
—Gülmemiz gerekir, diyorum, Sözleri küfürden ibaret. Bak, 690 ben kendim dindar sayılmam. Ama, neşesi, söylediklerini bir bakıma zararsız kılıyor, ne dersin? Ne diyordu demincek? Marangozun Yusuf mu? —Şakacı isa'nın türküsü, diye yanıtladı Stephen. —Ne, dedi Haines, daha önce işitmiş miydin? —Günde üç kez, yemeklerden sonra, dedi Stephen istihzalı. —Sen Tanrı'ya inanmıyorsun, değil mi? Diye sordu Haines. Yani, kelimenin dar anlamıyla bir mümin değilsin. Hiç yoktan yaratılış, mucizeler ve müşahhas bir Tanrı. —Sözcüğün sadece tek anlamı var gibi gelir bana, dedi Step-700 hen.
Haines durarak, üzerinde yeşil bir taşın ışıdığı parlak bir gümüş tabaka çıkardı. Başparmağıyla basıp açıverdiği
tabakayı Step-hen'a uzattı.
—Sağ ol, dedi Stephen, bir sigara alıp.

Haines de bir sigara aldıktan sonra, tabakayı bir çırpıda kapattı. Yan cebine koyup, yeleğinin cebinden bir nikel kav çakmak kutusu çıkardı, onu da çakıverdi; sigarasını yaktı, alevli kavı ellerini kovuk edip Stephen'a doğru tuttu.
—Evet, haklısın, dedi, gene yürümeye koyulduklarında. Ya inanıyorsundur ya da inanmıyor, öyle değil mi? Ben şahsen, müşahhas bir Tanrı fikrini sindiremiyorum. Eminim, sen de tutmuyorsun bunu, he? —içimi görüyorsun, dedi Stephen son kerte tedirgin, özgür düşüncenin iğrenç bir örneği. Stephen, Haines'in ne diyeceğini bekleyerek ve bastonunu yanı sıra sürükleyerek yürümesini sürdürdü. Bastonun ucundaki demir patikaya hafifçe değiyor, tıngır mıngır Stephen'ın topuklarını izliyordu. Tanışım, ardımdan Steeeeeeeeeeeephen diye ünleye-nim. Patika boyunca salınan bir çizgi. Bu gece üzerinde yürüyecek- 1er, karanlıkta buraya gelip. Anahtarı istiyor o. Oysa anahtar benim. Kirayı ben ödedim. Şimdi tuzlu ekmeğini yiyorum onun. Bir de anahtarı vereyim. Tamam. Onu isteyecek. Gözlerinden okudum. —Gene de, diye başladı Haines... 49
Stephen döndü ve kendisini tartan o soğuk bakışın salt kötü niyetli olmadığını gördü. _Gene de, kendini özgür kılabildiğine eminim. Kanımca, kendi başına buyruksun sen.
—iki efendiye hizmet ediyorum, dedi Stephen, biri ingiliz öteki italyan. —italyan mı? Dedi Haines. Çılgın bir kraliçe, yaşlı ve kıskanç. Diz çök önümde.
—Bir üçüncüsü daha var ki diye ekledi Stephen, ayak işleri gördürmek istiyor bana. —italyan mı? Dedi gene Haines. Ne demek istiyorsun?
—Britanya imparatorluğu, diye yanıtladı Stephen yüzü allaşıp ve kutsal Roma Katolik ve Papalık Kilisesi. Haines konuşmadan önce altdudağından kimi tütün kıyıntılarını ayıkladı.
—Seni anlayabiliyorum, dedi dingin. Bir irlandalının böyle düşünmesi gerek, kuşkusuz. Biz de ingiltere'de size pek hakçası- na davranmadığımıza inanırız. Kanımca bunun suçlusu tarihtir.
Stephen'ın belleğinde mağrur azametli unvanlar çınlıyordu tunçtan çanlarının utkusuyla: et unam sanctam catholicam et apostoli-cam ecclesiam: Ayinlerin ve inakların kendi özel düşünceleri gibi yavaşça gelişimi ve değişimi - bir yıldızlar simyası. Papa Marcel-lus'un ayininde havarilerin imanlarını ikrar etmeleri, seslerinin alaşımı, bir başına yüksek sesle inancını yırlıyor: Mamalarının ardında kilise militanının müheyya

meleği silahlarını bırakarak mezhep sapkınlarına gözdağı verdi. Çarpık piskopos başlıklarıyla kaçan bir mezhep sapkını güruhu: Photius ile, Mulligan'ın da dahil olduğu alaycılar takımı, Oğul'un Baba'yla aynı cevherden halk edildiği düşüncesine karşı yaşam boyu savaş veren Arius, isa'nın dünyevi bedenini tekmeleyen Valentine ve Baba'nın Kendisinin Onun kendi Oğlu olduğunu iddia eden kurnaz Afrikalı mezhep sapkını Sabellius. Mulligan'ın demincek bir yabancıya söylediği alaycı sözler. Fuzuli şaklabanlık. Rüzgârı dokuyan herkesi bekliyor elbet boşluk: Kilisenin o savaşkan meleklerinden bir meydan okuma, bir silahsızlandırma ve bir yengi. Mikail'in çatışma anında mızrakları ve kalkanlanyla onu her zaman koruyan askerleri. Yaşasın! Yaşasın! Sürekli alkışlar. Zut! Nom de Dieu!

—Tabii ben Ingilizim, dedi Haines'in sesi, duygularım bir In-giüzinki. Ülkemin Alman Yahudile rinin eline düştüğünü de görmek istemem. Ne yazık ki, bizim ulusal sorunumuz bu şu sıralarda.

50

Uçurumun hemen kıyısında iki adam durmuş, bakıyorlardı: biri işadamı, biri denizci. —Bullock limanına doğru gidiyor.

Denizci başını körfezin kuzeyine döndürüp hafif aşağısayarak salladı.

—Orası beş kulaçtır, dedi. Bir saat sonra deniz kabarınca o ta- rafa sürüklenecek. Bugün dokuzuncu gün.

Boğulan adam. Bir yelkenli ıpıssız körfezde dönüp duruyor, şişmiş bir bohçanın ansızın su yüzüne çıkıvermesini bekliyor -tuzdan bembeyaz kesilmiş balon gibi bir suratın güneşin altında hafif hafif sallanmasını, işte geldim.

Kıvrıntılı patikayı izleyerek küçük koya indiler. Buck Mulligan bir kayanın üzerinde durdu, ceketini çıkarmış gömleğiyle, kravatı omzundan arkaya pır pır uçuşarak. Yakınındaki bir kayanın çıkıntısına tutunan genç bir adam yeşil bacaklarını suyun jelatinimsi derinliğinde kurbağa gibi yavaş yavaş devindirmekteydi. —Ağabeyin yanında mı, Malachi?

—Westmeath'ta. Bannonlarda.
—Hâlâ orda mı? Bannon'dan bir kart geldi. Orada güzel bir kız bulmuş. Foto kız diyor ona. —Enstantane, desene? Kısa poz.
Buck Mulligan potinlerini çözmek için oturdu. Kayanın çıkıntısına yakın bir yerden yaşlıca bir adam fırlayıverdi kırmızı nefes nefese bir yüz. Kayalıktan tırmanıyordu, başında ve çelenkvari kır saçlarında parıldayarak su, göğsünden ve göbeğinden oluk oluk, sarkık siyah peştamalından şarıl şarıl akarak su. Buck Mulligan, kayalara tutuna tutuna tırmanıp geçmesi için
adama yol verirken, gözleri Haines'le Stephen'da, başparmağının tırnağıyla kaşlarından dudaklarına ve iman
tahtasına sofuca bir haç
çıkardı.
—Seymour şehre dönmüş, dedi genç adam, kayadaki çıkıntısını yeniden kavrayarak. Tıbbı bırakmış, askere yazılacakmış.
—Ah, hay Allah, dedi Buck Mulligan.
—Haftaya talimleri başlıyormuş. Hani Carlisle'deki o kızıl saçlı kız var ya, Lily?
—Evet. —Dün gece iskelede onunla kırıştırmışlar. Babası kirli çıkı.
—Kız direğe tırmanmış mı?
—Sen onu Seymour'a sor artık.
—Seymour, hıyar bi zabit ha! Dedi Buck Mulligan.
Pantolonunu çıkarırken başını önüne doğru eğdi, sonra ayağa
51
kalkıp basmakalıp bir cevher yumurtladı:
_Kızıl saçlı kadınlar keçiler gibi kızışık olurlar.
Birden dehşetle durdu, pır pır ederek dalgalanan gömleğinin altından böğrünü yokladı.
_On ikinci kaburgam yok olmuş, diye bağırdı. Üstinsanım
ben. Dişsiz Kinch ve ben, supermen.
Gömleğini zar zor çıkararak arkaya, giysilerinin durduğu yere fırlattı.
—Buraya girecek misin, Malachi?
—Evet, yatakta yer aç bana.
Genç adam kendini suyun içinden geriye doğru fırlattı ve iki uzun usturuplu kulaçta küçük koyun ortasına
ulaştı. Haines bir taşın üzerine oturmuş, sigara içmekteydi.

—Sen girmeyecek misin? Diye sordu Buck Mulligan.

—Daha sonra, dedi Haines. Yeni kahvaltı ettim.

Stephen yürümeye başladı.

—Mulligan, ben gidiyorum, dedi.

—Anahtarı bize bırak, Kinch, dedi Buck Mulligan, şömizim uçmasın.

Stephen anahtarı ona verdi. Buck Mulligan onu giysi yığınının üstüne koydu. —iki peniyi de, diye ekledi, bir arjantin parası. Buraya at.

Stephen yumuşak giysi kümesinin üzerine iki peni attı. Giyinme, soyunma.

Buck Mulligan dimdik, ellerini önünde birleştirerek ağırbaşlılıkla dedi ki:

—Fakirden gaspeden Tann'ya ödünç verir. Böyle demiştir Zerdüşt.

Dolgun gövdesi suya daldı.

—Görüşürüz, dedi Haines, Stephen o çılgın irlandalıya gülümseyerek patikadan yukarıya doğru giderken ona dönüp.

Boğanın boynuzu, atın çiftesi, Saksonyalının gülücüğü.

—Gemide, diye haykırdı Buck Mulligan. On iki otuz.

—iyi, dedi Stephen.

Yukarıya doğru kıvrılan patikadan çıktı.

Liliata rutilantium.

Turma circumdet. Iubilantium te virginum.

Sakına sakına giyindiği hücredeki papazın kurşuni halesi. Bu gece burada kalmayacağım. Eve de gidemem.

Tatlı tınılı, kesiksiz bir ses denizden seslendi ona. Kavsi dönüp elini salladı. Gene çağırdı ses. Ta açıklarda,
yuvarlacık kaypak kestanerengi bir baş, bir fok başı.
Gaspçı.
53 2
—SEN, COCHRANE, ONU HANGİ ŞEHİR ÇAĞIRMIŞTI?
—Tarentum, efendim.
—Çok güzel. Sonra?
—Bir çarpışma oldu, efendim.
—Çok güzel. Nerede?
Çocuğun bomboş suratı bomboş pencereye sormaktaydı.
Belleğin kızlarınca öykülenmiş. Gene de belli bir biçimdeydi belleğin öykülendiğince olmasa bile. O halde, bir sabırsızlık tümcesi, Blake'in ifratçı kanatlarının vuruşu. Tekmil uzayın harabiye-tini, camların kırıldığını ve duvarların yıkıldığını işitiyorum, ve nihai bir morartılı alev anını. Ne kalır bize o zaman? —Yerini unutmuşum, efendim. I.O. 279.
—Asculum, dedi Stephen, mızrak yaralı kitaptaki adla tarihe göz atıp.
—Evet, efendim. Ve demiştir ki: Böylesi bir zafer daha kazanırsak, halimiz haraptır.
Dünyanın belleğine işlenmiş bir sözdü bu. Zihninde vurdumduymaz bir hoşnutluk. Cesetlerle kaplı ovaya
bakan bir tepede bir general, harbesine dayanmış subaylarıyla konuşuyor. Herhangi bir general herhangi bir
subay grubuna. Kulak kesilmişler.
—Sen, Armstrong, dedi Stephen. Pyrrhus'un akıbeti ne olmuştu, biliyor musun? —Pyrrhus'un akıbeti mi, efendim?
—Ben biliyorum, efendim. Bana sorun, efendim, dedi Comyn. —Dur. Sen, Armstrong. Pyrrhus hakkında bildiğin bir şey var mı?
Armstrong'un çantasında bir torba incir turtası paşa paşa kurulmuş duruyordu. Arada bir, oğlan, bir parçasını ayalarının arasında topaklıyor ve sessizce yutuyordu. Kırıntılar dudaklarına yapış-
54
mıştı. Bir oğlanın tatlılaşmış nefesi. Tuzu kuru insanlar, büyük oğulları donanmada diye övünüyorlar. Vico yolu, Dalkey.
—Pyrrhus mu, efendim? Pyrrhus, bir iskeledir.

Herkes güldü. Neşesiz, yüksek sesli yılışık kahkahalar. Armstrong dönüp, profilden alıkçasına sevinçli, sınıf arkadaşlarına baktı. Az sonra, üzerlerinde otorite kuramadığımın ve babalarının ödediği okul ücretlerinin bilincinde, daha da azıtacaklar.
—Söyle bakalım, dedi Stephen çocuğun omzunu kitapla dürterek, nedir bir iskele. —İskele, efendim, dedi Armstrong. Suya uzanan bir şeydir. Bir çeşit köprü. Kingstown iskelesi, efendim.
Kimileri gene güldü: Neşesiz ama manidar. Arka sırada iki kişi fısıldaşıyordu. Evet. Biliyorlardı: Hiç öğrenmeksizin ve akılları ermediği halde. Hepsi. Gıptayla yüzlerine baktı: Edith, Ethel, Gerty, Lily. Benzerleri: Onların nefesleri de çayla reçelle tatlanmış, çırpındıkça bilezikleri kıkırdayan. —Kingstown iskelesi, dedi Stephen. Evet, düş kırıklığına uğramış bir köprü.
Bu sözleri işiten öğrenciler şaşkın şaşkın baktılar. —Nasıl olur, efendim? Diye sordu Comyn. Köprü,
bir nehrin üstünden geçer.
Haines'in not defterine layık bir söz. İşitecek kimse yok bur-da. Bu gece kafalar tütsülenip de muhabbet koyulaşınca punduna getirip zihninin perdahlanmış zırhını delelim. Ya sonra? Efendisinin sarayında bir soytarı, hoşgörüyle karşılanan ve küçümsenen, merhametli efendisinin övgüsüne mazhar olmuş. Niçin hepsi de bu rolü seçmişti? Sırf tatlı okşayışlar için değil. Onlar için de tarih, sık sık anlatılan herhangi bir masaldan farklı bir şey değildi, ülke-leriyse bir tefeci dükkânı. Pyrrhus, Argos'ta bir cadaloz tarafından yere
serilmeseydi ya
da Jül Sezar hançerlenip öldürülmeseydi. Düşünerek değişmez bu gerçekler. Zaman onları dağlamış bukağılamış dışladıkları sonsuz olasılıklar odasına yerleştirmiştir. Ama hiç olmadıklarına göre gerçekleşmiş olabilir miydi bütün bunlar? Yoksa gerçekleşen şeyler miydi mümkün olan sadece? Ör, rüzgâr dokuyan sen.

—Bize bir hikâye anlatsanıza, efendim. —Ah, anlatın, efendim. Bir hortlak hikâyesi.
—Bunun neresinden başladınız? Diye sordu Stephen, başka bir kitabı açarak. —Artık ağlama, dedi
Comyn.
—Devam et bakalım, Talbot. r r
—Ya hikâye, efendim?
—Sonra, dedi Stephen. Oku bakalım, Talbot.
Esmer bir oğlan bir kitabı açtığı gibi çanta siperliğinin altına payandalayıverdi. Metne kesik kesik bakarak
dizeleri sarsıla sarsı-la okudu.
—Artık ağlama, yaslı çoban, artık ağlama
Yas tuttuğun Lycidas ölmedi, zira,
Sudan örtünün altına batmıssa da....
O halde bir devinim olmalı, olasının olası olarak bir gerçekleş- tirimi. Aristo'nun tümcesi viyaklanan dizelerin içinden biçimlendi ve yükselerek onu okuduğu yere, her gece Paris'in günahlarından korunduğu Saint Genevieve kütüphanesinin arı gibi çalışkan sessizliğine kavuştu. Yanı başında nahif bir Siyamh bir sevkülceyş kitabına dalmıştı. Çevresinde beslenmiş ve besleyen beyinler: Elektrik lambalarının altında mecalsizce debelenen duyargaları mıhlanmış: Ve zihnimin karanlığında yeraltı dünyasının bir tem-belhayvanı, gönülsüz, ışıktan ürken, pullu ejderha kıvrımlarını kıpırdatan. Düşünce düşüncenin düşüncesidir. Dingin duruluk. Ruh, olduğu her şeyin biçemindedir. Duruluk, apansız, engin, ak- korlaşmış: Biçimler biçimi. Talbot yineledi:
—O'nun aziz kudretiyle dalgaların üzerinden yürüdü, O'nun aziz kudretiyle...
—Sayfayı çevir, dedi Stephen yavaşça. Bir şey göremiyorum. —Ne, efendim? diye sordu Talbot saflıkla, öne doğru eğilip.
Eliyle sayfayı çevirdi. Arkasına dayandı ve okumasını sürdürdü. Dalgaların üzerinden yürüyeni anlatan. Burada da bu ürkek kalpler üzerinde ve alaycı kalple dudakların ve benim üzerimde de onun hayaleti dolaşıyor. Ona haraç yedirenlerin şevkli yüzleri üzerinde dolaşıyor. Sezar'ınki Sezar'a, Tann'nınki Tann'ya. Kara gözlerden uzun bir bakış, kilisenin tezgâhlarında ilelebet dokunacak bir muamma cümlesi. Ya. Bilmece, bilmece, bildirmece. Babam bana tohum verdi ekmece. Talbot kitabını kapattığı gibi çantasına

sokuverdi. —Hepsini dinledim mi? Diye sordu Stephen. —Evet, efendim. Onda hokey var, efendim. —Yarım gün, efendim. Perşembe.
—Bir bilmecem var, kim bilebilecek? Diye sordu Stephen. 56
Hepsi, kalemleri takırdata, sayfaları haşırdata, kitaplarını toplayıp kaldırdılar. Bir araya toplaşarak çantalarının askılarını taktılar tokalarını tutturdular, hepsi birden sevinçle yaygarayı bastılar:
—Bilmece mi, efendim? Bana sorun, efendim.
—Ay, bana sorun, efendim.
—Zor olsun, efendim.
—işte bilmece, dedi Stephen:
Horoz öttü Gök maviydi: Cennetteki çanlar
On ikiyi vuruyordu. Bu zavallı ruhun artık Cennete gitme vakti gelmişti.
Bilin, nedir?
—Nedir, efendim?
—Gene, efendim. Biz işitmedik.
Dizeler yinelenirken çocukların gözleri irileşti. Bir sessizlikten sonra Cochrane dedi ki: —Nedir o, efendim. Bizden pes. Stephen boğazı kaşınarak, yanıtladı.
—Tilki büyükannesini bir çobanpüskülü çalısının dibine gömüyor.
Stephen ayağa kalkarak asabi bir kahkaha patlatınca çocukların bağrışları hayal kırıklıklarını yankıladı. Kapıya bir değnek vurdu ve koridordaki bir ses ünledi:

—Hokey!

Çocuklar sıralarından yan yan çıkarak, onların üzerinden aşarak dağılıverdiler. Çabucak gitmişlerdi; malzeme odasından hokey sopalarının takımlarıyla bir ayak sesi seli ve bağırtı yaygarası taşmaktaydı.

Oyalanan tek Sargent kalmıştı; yavaş yavaş ilerleyip açık bir defteri gösterdi. Gür saçları ve sıska boynu ağırkanlılığını imliyor, yukarıya doğru kaldırdığı şaşkın gözleriyle gözlüğünün sisli camlarından yakanrcasına bakıyordu. Solgun kansız yanağında hurma şeklinde ve bir salyangozun taze ve nemli izini andıran bir mürekkep lekesi vardı.

Defterini uzattı. Sayfanın tepesinde Toplama Ödevi yazıyordu. Altında yampiri rakamlar, en altta da eğri büğrü düğüm düğüm kördüğüm bir imza ile bir de mürekkep lekesi. Cyril Sargent: Adı ve mührü.

— 57

_Mr. Deasy bunların hepsini tekrar yapmamı sonra da size göstermemi söyledi, efendim, dedi.

Stephen defterin kenarlarına dokundu. Nafile.

—Şimdi bunların nasıl yapıldığını anladın mı? Diye sordu.

—On birden on beşe kadar, diye yanıtladı Sargent. Mr. Deasy bunları karatahtadan kopya etmemi söyledi, efendim.

—Bunları kendi başına yapabilir misin? Diye sordu Stephen. —Hayır, efendim.

Çirkin ve nafile: Zayıf boyunlu, kirpi saçlı, bir de mürekkep lekesi, sümüklüböcek izi. Gene de bir kadın onu sevmiş, kucağında ve yüreğinde taşımıştı. O kadın olmasaydı, bütün dünya onu kemiksiz bir salyangozu ezercesine, ayaklarının altında çiğner geçerdi. Kendi bedeninden ona aktardığı özsüz, sulu kanını sevmişti. Gerçek bu muydu o halde? Hayattaki tek gerçek şey? Anasının tükenmiş bedeni üzerinden coşkulu Columbanus kendini kutsal ceht içinde aşırdı. Yoktu artık anası: Ateşte yanan bir çalının kıvranan iskeleti, bir gülağacı rayihası ve ıslanmış küller. Anası onu ayaklar altında çiğnenmekten kurtarmış, sonra da göçmüştü, gençliğine doyamadan. Cennete giden zavallı bir ruh: Kırpışan yıldızların altında bir çalılıktaki tilki, çapul kokan kızıl kürküyle, acımasız parlak gözleriyle toprağı eşeledi, dinledi, yerde bir çukur açtı, dinledi, kazdı, kazdı.

Stephen çocuğun yanma oturarak problemi çözdü. Shakespe-are'ın hayaletinin Hamlet'in büyükbabası olduğunu cebir yoluyla kanıtlıyor.

Sargent eğik duran gözlüğünün ardından kuşkuyla baktı. Malzeme odasında hokey sopaları takırdadı: Dışarıdan bir topun kof sadmesiyle çağırtılar. Sayfada simgeler, yabansı kareli küplü başlıklar giymiş hurufattan bir maskaralar alayı bir baştan bir başa ağır aksak mağribi danslarında ilerliyorlardı. Ver elini, halka da boynundan, eşini selamla: Böyle: Eğlence düşkünü mağribi kopilleri. Ibni Rüşt ile Moses Maimonides, tavırları hareketleri karanlık, alaycı ayinele-rınde dünyanın esrarengiz ruhunu yalabıtan, aydınlığın kavrayamadığı bir aydınlıkla ışıyan bir karanlık bu iki insan da çekip gitmiş bu dünyadan.

—Şimdi anlıyor musun? ikincisini kendin yapabilir misin? —Evet, efendim.

Sargent elinin yavaş, sarsak hareketleriyle ödevini yazdı. Hep bir yardım sözcüğü bekleyerek, donuk teninin altında kıpırdayan belirsiz bir utanç renklenmesi, eli kararsız simgeleri kılı kılına izleyerek çizmekteydi. Amor matris: Öznel ve nesnel tamlayan. Anası

58

özsiiz kanıyla, kesikekşi sütüyle onu beslemiş ve onun kundak-bağlarını başkalarının gözünden saklamıştı. Onun gibiydim ben de, bu düşük omuzlar, bu zarafetsizlik. Çocukluğum yanı başımda eğilmiş duruyor. Elimle bir kez hafifçe de olsa onu okşamayacağım denli uzakta. Benimki uzak onunki gizli gözlerimiz denli. Sessiz, kaskatı gizler, kalplerimizin muzlim kâşanelerine kurulmuşlar: Zorbalıklarından usanmış gizler: Alaşağı edilmeye istekli zorbalar.

Toplama tamamlanmıştı. —Çok kolay, dedi Stephen kalkarak.

—Evet, efendim. Sağ olun, diye yanıtladı Sargent.

ince bir kurutma kağıdıyla sayfayı kuruladı ve defterini sırasına götürdü.

—Sopanı alıp öbürlerine katılsana, dedi Stephen çelimsiz kılığını kapıya doğru izlerken.

—Evet, efendim.

Koridorda, oyun alanından adının çağrıldığı işitilmekteydi.

—Sargent!
—Koş, dedi Stephen. Mr. Deasy seni çağrıyor.
Sundurmada durarak sünepenin, tiz bağırtıların hırlaştığı der-210 me çatma sahaya doğru telaşla ilerlemesini izledi. Takımlara ayrılmışlardı; Mr. Deasy getrli ayaklarıyla öbek öbek çimenlerle kaplı sahayı adımlaya adımlaya yaklaştı. Binanın girişine ulaştığında gene çekişen çocuklar ona seslendi. Mr. Deasy ak bıyığını öfkeyle çevirdi.
—Şimdi de ne var? Diye sürekli bağırdı dinlemeksizin.
—Cochrane'la Halliday aynı tarafta, efendim, dedi Stephen.
—Yazıhanemde bekler misin biraz beni, dedi Mr. Deasy, ben şunları zapturapt altına alasıya kadar. Azametle sahayı gerisingeriye arşınlayarak yaşlı sesiyle haşlar-220 casına bağırdı: —Ne oluyor? Şimdi de ne var?
Dört bir yanında hırçın sesler bağrışmaktaydı: Çocuklar her kılıktan boy boy etrafını sarmışlardı, yakıcı güneş ışığı kötüboyah saçlarının balrengini açıyordu.
Yazıhanenin kokuşuk dumansı havası, yıpranmış kasvetli deri koltukların kokusuna karışmıştı. Benimle burada pazarlık yaptığı ilk günkü gibi. Başlangıçta nasıl idiyse, şimdi de öyle. Büfenin üzerinde Stuart dönemi sikkeleriyle dolu bir tabla, aşağılık bir bataklık definesi: Hep de öyle kalacak. On iki havari tüm putperestlere va-230 az vermişler, solgun firfiri pelüş kutusunda asude: Dipsiz dünya.
59
Taş zeminli sundurmada ve koridorda hızlı adımlar. Mr. Deasy seyrek bıyıklarını üfleyerek masasına ulaştı. _Önce, şu küçük hesabımızı halledelim, dedi.
Ceketinin cebinden deri bir tokayla bağlı cüzdanını çıkardı. Sak diye açılan cüzdanından birisi ortasından yapıştırılmış iki banknot çıkardı ve dikkatlice masanın üzerine koydu. _i ki, dedi, tokasını kapattığı cüzdanını cebine yerleştirirken.
Şimdi de altınlarını sakladığı hazine odası. Stephen'ın sinirli eli soğuk taş havanın içindeki deniz kabuklarının üzerinde gezindi: Salyangozlar, midyeler ve yılanbaşları: Ve bu, bir emirin sarığı 240 gibi sarmal, ve şu, Aziz James'in tarağı. Yaşlı bir hacının devşirdik-leri, ölü define, boş kavkılar. Masa örtüsünün yumuşak, havlı yüzeyine bir ingiliz altını düştü, parlak gıcır gıcır.

—Üç, dedi Mr. Deasy küçük para kutusunu elinde çevirerek. Bunlar faydalı şeyler. Bak. Burası altınlar için. Burası şilinler için. Altı peniler, yarım kronlar. Buraya da kronlar. Bak. iki kronla iki şilini yuvalarından sürdü. — Üç on iki, dedi, sanırım doğru saydım.

—Sağ olun, efendim, dedi Stephen, paraları sıkılgan bir telaşla derleyip tümünü pantolonunun cebine koyarken.

—Teşekküre ne hacet, dedi Mr. Deasy. Bunu hak ettiniz.

Stephen'ın gene boş kalan eli boş kabuklara yöneldi. Güzellik ve güç simgeleri üstelik. Cebimde bir şişkinlik: Aç gözlülükle ve sefaletle kirlenmiş simgeler.

—Paranı öyle taşıma, dedi Mr. Deasy. Bir yerde çıkarırken düşürürsün. Bu kutulardan bir tane alıver. Son derece pratiktir, göreceksin. Bir yanıt vermeli.

—Benimki çoğu zaman boş kalırdı, dedi Stephen.

Aynı odada aynı saatte, aynı aklıselim: Ben de aynıyım. Bu- nunla üç kez. Beni buraya bağlayan üç düğüm. E? istersem şu anda onları çözebilirim.

—Tasarruf etmiyorsun da ondan, dedi Mr. Deasy, parmağını uzatarak. Para nedir bilmiyorsun henüz. Para kuvvettir. Sen de benim yaşıma geldiğinde. Biliyorum, biliyorum. Gençlik bilseydi. Ama ne demiş Shakespeare? Keseni doldur para. —Iago, diye mırıldandı Stephen.

Bakışlarını anlamsız kabuklardan kaldırıp yaşlı adamın nazarlarına çevirdi.

—Para nedir biliyordu o, dedi Mr. Deasy. Çok para kazanıyor-

60

du. Bir şairdi, evet, ama bir Ingilizdi de. ingilizlerin medarı iftiharı nedir, bilir misin? Bir Ingilizin ağzından işitebileceğin en gururlan-dırıcı kelime nedir, bilir misin?

Denizlerin hâkimi. Denizsoğuğu gözleriyle ıpıssız körfeze bakıyordu: Kabahat tarihte olsa gerek: Bana, ve sözlerime, garezsiz.
—Yani imparatorluğunda, dedi Stephen, güneş asla batmaz.
—Yoo! Diye bağırdı Mr. Deasy. İngilizler değil. Bunu bir Fransız Kelti söylemiş.
Parakutusuyla hafif hafif başparmağının tırnağına vurdu. —Ben söyleyeyim, dedi alayişle, onu en
çok gururlandıran iftiharını. Hiç kimseye borcum yok. Ağzını öpeyim, ağzını öpeyim.
—Hiç kimseye borcum yok. Hayatımda bir filin bile ödünç almış değilim. Bunu hissedebiliyor musun? Hiç borcum yok benim. Söyle, ha?
Mulligan, dokuz sterlin, üç çift çorap, bir çift potin, kravatlar. Curran, on gine. McCann, bir gine. Fred Ryan, iki şilin. Temple, iki öğle yemeği. Russell, bir gine, Cousins, on şilin, Bob Reynolds, yarım gine, Koehler, üç gine, Mrs. MacKernan, beş haftalık pansiyon kirası. Cebimdeki şişkinlik bir işe yaramaz. —Şu an için,
hayır, diye yanıtladı Stephen.
Mr. Deasy keyifli keyifli gülerek parakutusunu kaldırdı.
—Bunu tahmin etmiştim, dedi ağzı kulaklarında. Fakat bir gün hissetmelisin bunu. Biz gani gönüllü insanlarız fakat adil olmamız da lazım.
—Bu büyük laflar ürkütüyor beni, dedi Stephen, bizleri böyle mutsuz kıldıklarından.
Mr. Deasy şöminenin rafına doğru, İskoç kumaşından eteklik giymiş yakışıklı bir adam figürüne bir süre sert sert baktı: Albert Edward, Galler Prensi. —Sana göre ben eski kafalı bir ihtiyar, bir muhafazakârım, dedi düşünceli sesi. O'Connell'in zamanından bu yana üç nesil görmüşüm ben. Kırk altıdaki kıtlığı hatırlıyorum. Orange localarının O'Connell'dan evvel veya mezhebinizin ruhani liderlerinin onu demagojiyle itham etmelerinden yirmi sene evvel ittihadın lağvedilmesi için tahrikâta giriştiğini biliyor muydun? Siz Fenianlar bazı şeyleri unutuyorsunuz. Görkemli, imanlı, ölümsüz bellek. Armagh'daki muhteşem Elmas locası, papacıların cesetleriyle donatılmış. Sömürgeciler paktı, böğürtülü, maskeli ve silahlı. Fanatik kuzeyliler ve hakikatli emektar İncil. Kirpi saçlı asiler yere serilmiş.
61
Stephen elini sertçe devindirdi.

_Bende de asi kanı var, dedi Mr. Deasy. Anne cihetinden.
Fakat ben birleşme lehine rey veren Sir John Blackwood'un sul-bündenim;
Hepimiz İrlandalıyız, kral oğluyuz hepimiz.
—Yazık, dedi Stephen.
—Pervias rectas, dedi Mr. Deasy kesenkes, onun şiarıydı. Reyini ona verdi, bu uğurda çizmelerini giyip atını Ards of Down'dan, Dublin'e sürdü.
Dıgıdık dıgıdık gider at Dublin'in yolları taş.
At sırtında parlak çizmeli çatık çehreli bir ağa oğlu. Hava güzel, Sir John! Hava güzel, Devletlu Efendimiz...
Hava!.... Hava!.... İki çizme silkinerek Dublin'e doğru tırısta. Dıgıdık dıgıdık gider at. Dıgıdık dıgıdık dıgıdık da.
—Bak ne hatırlattı bu bana, dedi Mr. Deasy. Senden bir ricada bulunacağım, Mr. Dedalus, sizin edebiyatçılarla aranız iyidir. Gazete için bir yazı hazırladım. Bir dakika oturun. Kopyasını bitirmeme çok az kaldı.
Pencere yakınındaki masasına geçerek iskemlesini iki kez çekti ve yazı makinesinin şaryosundaki kâğıttan kimi sözcükleri okudu.
—Sen otur. Affedersin, dedi omzunun üzerinden, aklıselimin icapları. Bir dakkacık.
Gür kaşlarının altından dirseği hizasındaki yazıyı inceledi, ve mırıldanarak, daktilonunun sert tuşlarını yavaş yavaş dürtükleme-ye başladı. Kimileyin bir hayatı silmek amacıyla şaryoyu çevirirken oflayıp pofluyordu. Stephen bu necabetli huzurda çıt çıkarmaksızın oturdu. Duvarlarda çepeçevre maziye intikal etmiş çerçeveli at resimleri uysal başları dik, saygı duruşundalar: Lord Hastings'in Repulse'x, Westminster Dükü'nün Shotover'ı, Beaufort Dükü'nün Ceylotfu, Prix de Paris, 1866. Üzerlerinde bücür biniciler, bir işaret beklentisinde. Onların hızlarını, onları tutan kralın sancaklarını görüyor, haykıra-rak maziye karışan kalabalıkların çığlıklarına katılıyordu.

—Nokta, dedi Mr. Deasy tuşlarına. Fakat bu pek mühim meselenin derhal vuzuha kavuşturulması... Çabucak zengin olma hulyasıyla Cranly'nin beni götürdüğü çamura bulanmış çalıçırpı gereltilerin arasında, müşterek bahisçi tezgâhçılarının feryatlarıyla köftecilerden yayılan pis kokuların or-
62
tasında ve tüm o balçık deryasının göbeğinde favorilerini aradığı o yer. Fair Rebel! Fair Rebel! Favoriyi bilene koyduğunun iki katı, öbürlerini bilene on katı. At nallarının, yanşan keplerle ceketlerin peşinde koşar adım barbutçularla üçkâğıtçıların sonra da bir kasabın karısı, burnunu susamışçasına soyduğu portakala gömen o et-suratlı kadının önünden geçişimiz.
Oyun alanından oğlanların keskin çığlıkları çınladı, bir de zırlayan bir düdük.
Gene: Bir gol. Ben onların arasındayım, çarpışan girift gövdelerinin arasında, yaşam dövüşü. Yani hafif kırbalı görünen şu çar-pıkbacaklı ana kuzusu mu? Dövüşenler. Zamana karşı tepmeler, şok üstün şok.
Dövüşenler, çamur deryası ve savaşların velvelesi, boğazlananların donmuş ölükusmuğu, sivri uçlarında yem gibi kanlı insan bağırsağı takılı mızrakların tangırtısı.
—Ya, işte, dedi Mr. Deasy kalkarak.
Kâğıtları iğneyle tutturarak masaya geldi. Stephen kalktı.
—Meseleyi hulasaten yazdım, dedi Mr. Deasy. Ayak-ve-ağız-hastalığı hakkında. Şöyle bir okuyuver. Bu meseleye dair başka bir mülahaza serdedilemez zaten.
Değerli sütunlarınızı ihlal edebilir miyim? Tarihimizde sık sık tekerrür eden şu laissez faire doktrini. Büyükbaş hayvan ticaretimiz. Tüm eski endüstrimizin ahvali. Galway limanı projesini akamete uğratan Liverpool çetesi. Avrupa'daki kızılca kıyamet. Boğazın dar sularından sevkedilen tahıl ikmali. Tarım bakanlığının miş-ligeçmiş vurdumduymazlığı. Klasik bir kinayenin bağışlanışı. Cassandra. Şöhreti şaibeli bir kadın tarafından. Gelelim bahis konusu meseleye.
—Bir muğlaklık yok yazdıklarımda, değil mi? diye sordu Mr. Deasy, Stephen okumasını sürdürürken. Ayak-ve-ağız-hastalığı. Koch preparatı diye anılır. Serum ve virüs. Aşılanan atların yüzdesi. Sığır vebası. Aşağı Avusturya'daki Mürzsteg'de imparatorun atları. Veteriner cerrahlar.

Mr. Henry Blackwood Price. Adil bir yargılama için âlicenap bir teklif. Aklıselimin icapları. Pek mühim bir mesele. Kelimenin tam manasıyla boğayı kuyruğundan yakalamak. Sütunlarınızı açtığınızdan dolayı teşekkürler.

—Bunun basılmasını ve okunmasını istiyorum, dedi Mr. Deasy. Bir daha patlak verirse göreceksin, irlanda sığırlarına ambargo koyacaklar. Halbuki tedavisi mümkün. Tedavisi bulunmuş. Yeğenim Blackwood Price, Avusturya'da hayvan doktorlarının bu hasta-lığı artık kolayca tedavi ettiklerini yazıyor. Buraya gelmeyi

teklif 63

etmişler. Bakanlığın bu meseleyle ilgilenmesine çalışıyorum. Şimdi de meselenin umuma açıklanmasına çalışacağım. Her yanım engellerle çevrili, falancanın entrikalarıyla, filancanın dalavereleriyle, efendime söyleyim filancanın...

Konuşmasını sürdürmeden önce ihtiyar bir adam edasıyla işa-retparmağını kaldırarak havada salladı.

_Hatırla bu sözümü, Mr. Dedalus, dedi. İngiltere Yahudilerin elinde. Bütün yüksek makamlarda: Maliyesiyle,

matbuatıyla. Bu vaziyet bir milletin zevalinin emareleridir. Temerküz ettikleri her yerde. Milletin hayatiyetini silip süpürürler. Senelerdir bunun başımıza geleceğini biliyordum. Adım gibi biliyorum, Yahudi tüccarları şu anda canımıza okumaktadırlar. Koca ingiltere can çekişiyor.

Birkaç hızlı adım attı, geniş bir güneş huzmesinden geçerken gözleri gök mavisi canlılığına büründü. Gene yüz geri etti.

—Can çekişiyor, dedi tekrar, şayet canı çoktan çıkmış değilse bile. Çığlığı sokak sokak aşüftenin Dokuyor kefenini koca İngiltere'nin.

Gözlerini iri iri açarak ortasında durduğu güneş huzmesinin içinden pürdikkat baktı.

—Tüccar dediğin, dedi Stephen, ucuza alıp pahalıya satan bir kimsedir, ister Yahudi olsun ister olmasın, öyle

değil mi?

—Işığa karşı günah işlediler, dedi Mr. Deasy ağırbaşlılıkla. Gözlerindeki zulmeti görebilirsin. Bu güne kadar dünya üzerinde başıboş dolaşmalarının nedeni de budur.

Paris Borsasfnın basamaklarında altıntenli adamlar mücevherli parmaklarıyla fiyatları bildiriyorlar. Kazların yanşaklığı, ipekten sakil

başlıklarının altında kafaları daniska entrikalar çeviredur-sun, bir vaveyla, hamhalat,

tapınağın önünde toplaştılar. Onların değil: Bu giysiler, bu söylem, bu tavırlar. Sakıngan bati gözleri, sözlerini, şevkli ve masum jestlerini yalanlıyordu, ama kendilerine yöneltilen devasa boyutlardaki kinin bilincindeydiler ve coşkunlukları beyhudeydi. Yığın yığın biriken beyhude sabır. Zaman dağıtacak hepsini kuşkusuz. Yol kenarına yığılmış bir istif: Yağmalanan ve tükenen. Sabırlı gözlerinde göçebe yıllarının ve soylarına vurulan damganın bilinci.

—Herkes öyle değil mi? dedi Stephen.

Ne demek istiyorsun? Diye sordu Mr. Deasy.

M

Bir adım öne ilerleyerek masanın yanında durdu. Altçenesi yana doğru düşerek açıldı ikircikli. Yaşlıların bilgeliği mi bu? Benden işitmek istiyor.

—Tarih, dedi Stephen, uyanarak kurtulmaya çalıştığım bir karabasandır benim.

Oyun alanında oğlanlar bir yaygara kopardılar. Vızıldayan bir düdük: Gol. Ya o karabasan seni arkandan tekmelerse?

—Yaradan'ın işleri hiç de bizim işlerimize benzemez, dedi Mr. Deasy. Tüm insanlık tarihi tek bir gayeye doğru ilerlemektedir, Tann'nın tezahür etmesi.

Stephen başparmağını pencereye doğru sallayarak dedi ki:

—Tanrı bu, işte.

Yaşşa! Hey! Hooop!

—Ne? diye sordu Mr. Deasy.

—Sokaktaki bir çığlık, yanıtını verdi Stephen, omuzlarını sil-kerek.

Mr. Deasy gözlerini indirerek, parmaklarının arasına kıstırdığı burun kanatlarını bir süre tuttu. Gene yukarıya bakarak, burnunu bıraktı.

—Ben daha mutluyum senden, dedi. Pek çok hata yapmışız, pek çok günah işlemişizdir. Bu dünyaya günahı bir kadın getirmiş. Şöhreti şaibeli bir kadın, Menelaus'un, onu terkeden karısı Helen uğruna, Yunanlılar on yıl boyunca Truva'da savaştı. Yabancıları ilk kez burada kıyılarımıza sadakatsiz bir kadın, MacMurrough'nun karısıyla karısının dostu Breffni prensi O'Rourke getirmişti. Par-nell'i gözden düşüren de bir kadındı. Pek çok hata, pek çok kusur ama bir tek günah yok. Hayatımın şu son günlerinde dahi

mücadelem devam ediyor. Olsun, hak için sonuna kadar mücadele edeceğim. U/ster savaş verecek Ulster hakka erecek.

Stephen elindeki kâğıtları yukarıya doğru kaldırdı. —O halde, efendim, diye başladı...

—Tahminime göre, dedi Mr. Deasy, sen bu işte pek uzun bir süre kalmayacaksın. Öğretmenlik yok senin tıynetinde, galiba. Belki de yanılıyorum. —Bir öğrenen daha çok, dedi Stephen. Sonra burada ne öğrenilir ki? Mr. Deasy başını salladı.

65

_Kim bilir? dedi. Öğrenmek için mütevazı olmak gerek. Ancak hayat en büyük bir öğretmendir. Stephen kâğıtları gene hışırdattı. —Bunlara gelince, diye başladı...

_Evet, dedi Mr. Deasy. Orada iki kopya var. Şayet hemen yayımlatabilirsen.

Telegraph. Irish Homestead.

^Çalışacağım, dedi Stephen, yarın bildiririm size. Birazcık tanıdığım iki editör var.

_Pekâlâ, dedi Mr. Deasy çevikçe. Dün gece milletvekili Mr. Field'e yazdım. Bugün City Arms otelinde büyükbaş hayvan tacirleri birliğinin bir toplantısı var. Mektubumu o toplantıda herkese okumasını ondan rica ettim. Şayet siz de iki gazetenize onları koyabilirseniz. Neydi onlar?

—Evening Telegraph...

—Tamam, dedi Mr. Deasy. Kaybedilecek vaktimiz yok. Şimdi yeğenimin mektubuna cevap yazmam lazım.

—İyi sabahlar, efendim, dedi Stephen, kâğıtları cebine koyarak. Teşekkür ederim.
—Estağfurullah, dedi Mr. Deasy yazı masasındaki kâğıtları karıştırırken. Seninle tutuşmak isterdim, her ne kadar yaşlıysam da. 490 —iyi günler, dedi, Stephen bir daha, sırtını hafif eğerek.
Açık sundurmaya çıktı ve oyun alanından gelen çığlıklarla sopa takırtılarını dinleyerek ağaçların gölgelediği çakıl yolda ilerledi. Bahçe kapısından çıkarken önünden geçtiği sütunların üzerinde kurulmuş aslanlar: Dişsiz korkuluklar. Bir de ona omuz vereceğim onun savaşımında. Mulligan yeni bir ad takacak bana: Sığırsever Şair. —Mr. Dedalus!
Arkamdan koşmakta. Başka mektup vermez, inşallah.
—Sadece bir dakika. 500
—Evet, efendim, dedi Stephen bahçe kapısına dönüp.
Mr. Deasy durdu, güçlükle soluyup nefesini yutarak.
—Bir de söylemek istedim, dedi, irlanda, derler ki, Yahudilere hiç zulmetmemiş olan biricik ülke olma şerefine sahiptir. Bunu biliyor muydun? Hayır. Nedenmiş, biliyor musun? Parlak gün ışığında kaşlarını haşince çattı.
—Neden, efendim? Diye sordu Stephen, gülümsemeye başlayarak. —Zira, onları hiç içeri sokmamış da, dedi Mr. Deasy ciddiyetle.
66
Gırtlağından zıplayan bir kahkaha topağı, hırıltılı bir balgam zincirini de ardından sürükledi. Çabucak geriye döndü, kollarını havaya kaldırıp sallarken bir öksürüyor bir gülüyordu.
—Onları hiç içeri sokmamış da, diye kahkahasının arasından ünledi gene getrli ayağını patikadaki çakıllara vururken, işte ondan.
Ferasetli omuzlarında yaprakların ekose aralıklarından güneş ışıl ışıl pullar, danseden sikkeler saçmaktaydı.
3
GÖRÜLEBİLENİN KAÇINILMAZ KlPLlĞI: EN AZINDAN bu, gözlerimin düşüncesi. Burada okuyadurduğum her şeyin, yaklaşan meddin getirdiği denizcanlılarının ve denizenkazının, şu partal pabucun imzaları. Sümükyeşili, gökgümüşi, pasrengi: Renkli imler. Saydamlığın sınırları. Ama ekliyor: Bedenlerde. O halde bedenlerin, renklerinden önce varmıştı bilincine. Nasıl? Kafasıyla onlara toslayarak, elbet. Yavaş gel. Hem keldi hem de milyoner, maestro di cotor che sanno. Saydamlığın sınırı içre. Niye

içre? Saydam, saydam olmayan. Beş parmağınızını içine sokabiliyorsanız bir geçit, aksi takdirde bir kapıdır. Gözlerini kapat da gör. Stephen, potinleriyle deniz kabuklarını ve yosunlarını ezerken çıkan çatırtıyı dinlemek amacıyla gözlerini yumdu. Şöylesi-böylesi, onları çiğneyip gidiyorsun. Her kezinde bir adım. Çok kısa boşluk zamanları arasında çok kısa bir zaman boşluğu. Beş, altı: Nacheinander. Kesinlikle: bu da işitilebilenin kaçınılmaz kipliği. Aç gözlerini. Hayır. Tanrım! Dip tarafı çıkıntılı uçurumdan düşersem, kaçınılmazcasına nebeneinandere, çarpmış olurum! Karanlıkta ne güzel gidiyorum. Dişbudak kılıcım belimde asılı. Irganmada: Öylece, iki ayağım onun potinlerinde bacaklarımın ucundaki, nebeneinan-der. Gayet net: Los Demiurgos tokmağının vuruşu. Sandymount sahili boyunca sonsuzluğa mı yürümekteyim? Kriş, kraş, krik, krik. Yaban deniz sikkeleri. Deasy Hoca iyi bilir bunları.

Sandymount'a gebene, Kısrağım Madeline!

Tartım başlıyor, görüyorsunuz, işitiyorum. Eskil Yunan vez-mndeki bir katalektik tetrametrenin geçişi. Ama, dörtnala: rağım Madeline.

Şimdi gözlerini aç. Açayım. Bir anlığına. Yok mu olmuş her şey? Şayet açarsam ve hep saydam olmayanın
karanlığında kalıyor-30 sam. Basta\ Bakalım görebilecek miyim?

Şimdi gör. Her şey sen olmadan da hep orada ve sonsuza dek olacak, dipsiz dünya.

Leahy's Terrace'tan çıkıp basamakları ihtiyatla indiler, Frau-enzimmer: şevlikten aşağı sahile hımbıl hımbıl
yürüyerek, yayvan ayaklarıyla kum birikintisine bata çıka ilerlediler. Bencileyin, ve Algy gibi, kudretli anamıza
inmekteler. Bir numaralısı ebe çantasını tembel tembel sallıyor, öbürünün şemsiyesi kumsala dürtülmüş.

Mahalleleri Liberties'den çıkmışlar bütün gün seyrana. Bride Sokağı'ndaki Mrs. Florence MacCabe, merhum
Patk MacCabe'in 40" hayatta kalan eşi, bitmeyen yasında. Bacılarından biri beni viyak-lata viyaklata söküp
yaşama çıkarmıştı. Hiçlikten yaratılış. Çantasında ne vardır? Kırmızı yünlülere sarmalanmış, sarkan bir göbek
kordonuyla bir düşük. Herkesin kordonları uç uca geçmişe bağlanıyor, tüm tenleri birleştiren büklüm büklüm

bir halat. Bu yüzden ya gizemci keşişlerin. Tanrılaşacak mısınız? OmpAa/osunuza dalınız. Alo! Kinch konuşuyor. Beni Havvakent'e bağlar mısın. Alef, alfa: sıfır, sıfır, bir.
Âdem Kadmon'un zevcesi ve hayat arkadaşı: Havva, Çıplak Eva. Göbeği yoktu onun. Dalınç. Kusursuz bir karın, hamile ipiri, 50 gergin tirşeden bir kalkan, yo, ak bir buğday yığını, doğusal ve ölümsüz, ezelden ebede baki kalan. Günah batını.
Karanlık günah batınındaydım ben de, vücuda getirilmemişken. Onlar tarafından, benim sesime, benim gözlerime sahip o adamla nefesinde küller bir hayaletkadın. Karındılar ve birbirinden koptular, çiftleşme istencinin buyruğunu yerine getirdiler. Çağlar öncesinden istemişti benim O ve artık isteyemez benim başka bir şey ya da hiç olmamı. Onda temellenmiştir bu lex eterna. O halde bu, Baba ve Oğul'un eştözlü olarak yer aldığı ilahi töz mü ola ki? Zavallı Arius'çuk, kiminle tutuşacak? Yaşamı boyunca eşgörkemö-60 teyahudigümtekliği uğruna savaş vermiş. Yıldızıdüşük mezhep sapkını! Bir Yunan apteshanesinde son nefesini vermişti: Euthanasia. Mücevher bezeli tacı ve asasıyla, tahtına postu sermiş, omophorionü çemrenmiş, mabadında pıhtılar, boşalmış bir orunun dulu.
Etrafında esintiler onu hırpalarcasına oynaşıyordu, ısırıcı, sabırsız esintiler. Gelmekteler, dalgalar. Akyeleli denizatları, kemire kopara, yaldırakyeldizginli, Mananaan'ın küheylanları.
Adamın gazetelere verilecek mektubunu unutmamalı. Sonra da? Ship'e, yarımda. Aman evlat, bu parayı terbıyıklı bir ebleh gibi
- 69
temkinli harcayasın. Evet, muhakkak.
Hızı hafif kesildi. Buradan. Sara yengeme gidiyor muyum,
70 80
• jy0r muyum? Eştözlü babamın sesi. Sanatçı kardeşin Step-hen'dan bir haber var mı şu .sıralar? Yok mu? Strasburg Terrace'ta Sally teyzesinde değildir kuşkusuz? Birazcık daha yüksekten uça-maz mıydı, ha? Haa, şey şey şey nasıl, Stephen, Si amca, o nasıl? Ah Tanrı acısın bana, ne dert açmışım başıma evlenmekle! Samanlıktaki kopiller. Ayyaş tıfıl kâtibefendiyle borazancı ağabeysi. Son kerte itibarlı gondolcular! Şaşıgöz Walter da babasını efendim-lemekte, daha ne olsun! Efendim. Evet, efendim. Hayır, efendim. Isa ağlıyordu: Şaşmamak gerekir, Mesih olunca!

Küçük, pancurlu evlerinin zınldak çıngırağını çekiyorum: Bekliyorum. Bir alacaklı geldi sanıyorlar, müsait bir
yarıktan beni gözetleyip.
—Ben Stephen'ım, efendim.
—Buyursun. Stephen'ı içeri alsana oğlum.
Bir kol demirinin çekilişi ve Walter beni buyur ediyor.
—Seni başkası zannettik. .
Richie dayı yayla gibi yatağında, yastık, battaniye tekmil, güçlü kolunu dizlerinin tümseğinden aşırtıyor. Göğsü temiz pak. Belden yukarısı yıkanmış.
—Hayırlısabahlar, yeğen. Otur da, sonra gezersin. 90
Üzerinde Mr. Goff ve Mr. Shapland Tandy için hazırladığı gider hesaplarını kaydettiği, uzlaşma belgelerini, sözlü anketleri ve Duces Tecum ilamlarını dosyaladığı diz tablasını bir yana koyuyor. Saçsız başının üzerinde meşe abanozundan bir çerçeve: Wilde'in Requiscat'i. Öylesine çalıverdiği ıslığın vızıltısı Walter'i karşısına getiriyor. —Evet, efendim?
—Richie'yle Stephen'a viski, söyle annene. Nerede o? —Crissie'yi yıkıyor, efendim.
Beybasının minik kuşu. Aşk yumağı. 100 —Hayır, Richie dayı...
—Bana Richie desene. Sana da madensuyuna da! insanı hal-sizleştirir. Viyskii! —Richie dayı, gerçekten...
—Otur şuraya, yoksa alırım ayağımın altına, çattık yahu! Walter gözlerini kısmış, olmayan bir iskemleyi arıyor. —Nereye otursun ki, efendim.

—Yani koyacak bi yer yok, demek istiyorsun, salak. Chippen-,e sandalyemizi getirsene. Bir şeyler atıştırmak ister misin? Sizin
70
o kahrolası çıtkırıldım âdetleriniz yoktur bizde, ince kıyılmış yağlı jambonla kızartılmış ringa balığı? Hayır mı? Emin misin? Şükür yahu. Bu evde sırtağrısı haplarından başka bi şey bulunmaz zaten.

All'erta!

Ferrando'nun aria di sortitasmdan birkaç ölçü mırıldanıyor. En güzel parça, Stephen, tüm operadaki. Dinle. Yeniden çalmaya başladığı hoş ıslığın ayırtıları soluduğu havayla daha da tatlılaşırken, yorganla örtülü dizlerini bilekleriyle kocadavul çalar gibi tokmaklıyor.

Şu an rüzgâr daha bir tatlılaştı. Batmış ocaklar, benimki, onunki, cümlemizinki. Clongowes'da millete bir amcanın yargıç, bir amcanın da orduda general olduğunu sendin söyleyen. Bırak bunları, Stephen. Güzellik orada değil. Ne de, Joachim Abbas'ın farımış kehanetlerini okuduğun Marsh kitaplığının ölgün koyunda. Kime hayırı dokunmuş ki o kehanetlerin? Katedral avlusundaki yüzbaşlı ayaktakımına. insanlardan kaçarak delilik ormanına sığınan, uzun gür saçları ayışığında köpük köpük, gözyuvarları yıldız yıldız bir merdümgiriz. Ho-uyhnhnm, beygirkalaklı. Oval beygirimsi suratlar, Temple, Buck Mulligan, Foxy Campbell, Inceuzunçeneliler. Abbas baba, celalli-başpapaz, beyinlerini hangi zılgıt tutuşturmuştu? Kütt! Descende, calve, ut ne amplius decalveris. Cehennemlik başında ağarmış saçlar çelenkvari, kutsal ekmek kabını kavramış, şahmarangözleriyle görüyorum onun ben sunağın son basamağını güçbela inişini {descende!). in aşşaa, dazlakherif! Sunağın iki yanında duran bir koro, kafalarının tepeleri kazınmış yağlanmış ve kırpılıp kuşa benzetilmiş, buğday kilyelerinin özüyle semirmiş, beyaz cüppelerinin içinde ır-ganan irikıyım köypapazlarının hımhım Latincesi, ilahilerini birbirlerine tehditkârane yankılamaktalar. Ola ki hemen o anda bir papaz onu yukarı kaldırmaktadır. Çıngırmıngır! iki sokak ötedeyse bir başkası onu bir vitrine koyup kilitlemektedir. Çıngırdamıngır! Başka birisi de küçük bir Meryemanakilisesinde tek başına Komünyon töreni yapmaktadır. Çıngırmıngır! Aşağı, yukarı, öne, geriye. Gözü pek bilgin Dan Occam düşünmüştü bunu. Puslu bir ingiliz sabahında bu şeytanca uknum onun beynini

gıdıklayıvermişti. Kutsal ekmeğini indirerek diz çökerken kilisenin bir kanadındaki ikinci çan sesiyle (kendisininkini kaldırıyorken) birinci çan sesinin kaynaştığını ve, kalkarken (şu anda kaldırmaktayım) iki çan sesinin (diz çökmekteyken) bir diftong halinde birleştiğini işitti. Yeğen Stephen, asla bir eren olamayacaksın. Azizler adası.

---- 71

Sen son derece mübarek bir insandın, değil mi? Burnun kırmızılaşmasın diye yakarırdın Meryem Ana'ya. Serpentine Avenue'da şeytana dua ederdin, önünde yürüyen tombul dul sokaktaki su birikintisinden geçerken eteklerini daha da kaldırsın diye. O si, certo! Sat ruhunu, sat, bir karının sarındığı cafcaflı çaputları uğruna. Anlat daha, anlat anlat! Howth tramvayının üst katından bir başına yağmura karşı bağırışın: Çıplak kadınlar! Çıplak kadınlar! Buna ne dersin, ha? Ne demem lazımmış? Başka ne için icat edilmiş ki onlar?

Ya, her gece yedi kitabın her birinden ikişer sayfa okuyorsun? Aynada kendi önünde reverans yapar, yüzünde romantik ifadeler, alkışlayanlarına doğru vakarlı ilerlerdin. Yaşasın, allahıncezası hıyar! Y'şşa! Kimse görmedi: Kimseye söyleme. Adları tek harften ibaret kitaplar yazacaktın. F'sini okudunuz mu? Elbette, ama ben Q'yu yeğlerim. Gerçekten, ama W bir şaheser. Ya, evet, W. Yeşil değirmi yapraklara yazdığın, hani sen öldükten sonra iskenderiye kitaplığı dahil dünyanın tüm büyük kütüphanelerine gönderileceğini düşlediğin epipnanyleri, o derin mi derin kurguları anımsıyor musun? Birkaç bin yıl -bir mahamanvantara- sonra, oralarda birisi onları okuyacaktı. Pico della Mirandolavari. Vallahi, tıpkı bir balina gibi. Çoktan yitip gitmiş birinin bu yabansı sayfalarını okuyan bir insan bir eski zaman kişisiyle bir olduğunu duyumsar... Ayaklarının altındaki pütürlü kumsal bitmişti. Potinleri yeniden denizçakılları, sayısız çakıllara sürtünerek gıcırdayan çakıltaş-ları, gemikurtlarının kalbura çevirdiği yitik Armada'nın tahtalarından oluşan yaş çatırtılı bir yığıntıyı çiğnemeye başladı. Nefes nefes lağım soluyan, sönmüş bir ateşin külleri altında kavrulmuş yosunlarla yer yer mezbeleliğe dönüşmüş tekinsiz kumsal, arşınlayan tabanlarını yutmaya hazırlanıyormuşçasına beklemekteydi. Sakına sakına onları kıyın kıyın geçti. Küspemsi kum hamuruna beline dek saplanmış bir biraşişesi dimdik durmaktaydı. Bir gözcü: Ür-künç bir susuzluk adası. Sahilde kırılmış çemberler; daha beride kirli şeytanisi bir ağlar dolangacı; epey ötelerde tebeşirişaretli ar-kakapılar

ve kumsalın yukarısında bir çamaşır ipinde çarmıha gerilmiş iki gömlek. Ringsend: Yağız dümencilerle usta denizcilerin alacıkları, insan kavkıları.

Stephen durdu. Sara yengenin evine giden yolu geçmişim. Oraya gitmiyor muyum? Galiba gitmiyorum. İn cin
top oynuyor. Kuzeydoğuya döndü ve kumların pekleştiği alanı geçerek Pigeon-house'a yöneldi.
190
—Qui vous a mis dans cette fıchueposition? 72
—C'est le pigeon, Joseph.
Sıla iznindeki Patrice'le, MacMahon'un tavernasında lık hk ılık süt içtik. Yabankazı Paris'li Kevin Egan'ın oğlu. Babam bir kuştur benim, delikanlı nefis lait chaudyu körpecik pembe diliyle lap lap içmekte. Dolgun bir tavşan surat. Lap, lapın. Emeli gros lotsu kazanmak. Michelet'de kadınların doğasına değgin bir şeyler okumuş. Ama bana M. Leo Taxil'in La Vie de Jesus'sünü gönderecek. Bir arkadaşına vermişmiş. 200 — C'est tordan t, vous savez. Moi, je suis socialiste. Je ne crois pas en {'existence de Dieu. Faut pas le dire a mon pere.
—Ilcroit?
—Mon pere, oui. Schluss. Laplaplıyor.
Quartier Latin şapkam. Tanrım, bu adamı iyice donatmamız gerekir. Yanık kahverengi eldiven de isterim. Sen bir öğrenciydin, değil mi? Neydi öğrenim dalın, öbür şeytanın hakkı için? Peseen. P.S.N., yahu: physiques, chimiques et naturelles. Hımm. Geğiren faytoncularla omuz omza, ah kazanların kaynadığı tencerelerin oyna-220 dığı, o eski günler, mou en civet aşını kaşıklayışın. Sesinin en doğal tonuyla, ben Paris'te, boul'Mich'teyken şöyle şöyle yapardım, deyiver bir. Evet, şayet bir yerde yakalanır da cinayetten tutuklanırsan, suç işlendiği anda başka yerde bulunduğunu kanıtlamak amacıyla zımbalanmış biletleri atmazdın. Adalet. Tutuklu, on yedi şubat 1904 gecesi iki tanık tarafından görülmüştür. Öbür adamın işi bu: Öbür ben. Şapka, kravat, palto, burun. Lui, c'est moi. İşin işmiş orda, zahir. Çalımlı yürüyorken. Kimin yürüyüşüne öykünmekteydin? Unut: Tığteber ortada kalmışsın. Elinde annenin sekiz
şilinlik pa-230 ra havalesi, kapıcının suratına çarparak kapattığı postane kapısının gümleyişi. Açlık diş ağrısı.
Encore deux minutes. Bak saat. Almam lazım. Ferme. Satılmış köpek! Av tüfeğini alacaksın bamm bin parça
edeceksin herifi, duvarlar adamın saçılan kıyım kıyım etleri pirinç düğmeleriyle kaplanacak. Bin bir parça

parramparrrça her şey yerli yerinde. Uf mu oldu? Oo, bişeyciğin kalmaz. Ver elini, işte, gördün mü? Oo,
bişeyciğin kalmaz. El sıkışalım gel. Oo, bişeyciğin kalmaz, canım. Harikalar yaratacaktın, ha? Coşkulu Columbanus'tan sonra bir misyoner daha Avrupa'ya. Fiacre ile Scotus gökyüzünde cevrüce-fataburelerine kurulmuşlar, arjantinleri taşadursun, yaygaralılatin-kahkahalarını koparıyorlar: Euge! Euge! Newhaven'da vıcık vıcık çamurlu rıhtım boyunca valizini sürüklerken, hamal üç peni ya,
73
bozuk Ingilizceyle konuşuyormuşsun numarası yapman. Comment? Paha biçilmez ganimetler getirmiştin dönerken; Le Tutu, Pantolon Biane et Culotte Rouge'un yırtık pırtık beş sayısı, bir de mavi Fransız telgrafı, antika şeyler:
_Annen ölüyor çabuk gel baban.
Halam anneni senin öldürdüğün kanısında. Bu yüzden sana karşı.
O halde Mulligan 'in halası şerefine,
Anlatayım sizlere jestimin sebebi ne. Ahlaki bir yaşantı sürdürmüştür her daim Hannigan ailesi, onun sayesinde.
Güney duvarının taşlarını izlerken, ayakları kum karıklarını birden çalımlı bir tartımla arşınladı. Gururla baktı onlara, istif edilmiş taştan mamut kafatasları. Denizde, kumda, taşlarda altın ışıklar. Güneş orda, ince uzun ağaçlar, limonsarısı evler.
Paris sabah mahmurluğunda, limonsarısı sokaklarda hoyrat güneş ışığı. Dumanı üstünde ayçörekleri, kurbağayeşili pelinler, Paris'in sabah buhuru havayla cilveleşmekte. Belluomo, karısının âşığının karısının yatağından kalkıyor, başörtülü evkadını, elindeki fincan tabağında asetik asit fır dönüyor. Rodot'nun Yeri'nde Yvonne ile Madeleine, ağızları flan breton pusuyla sararmış, altın dişleriyle chausson çöreklerini öğüterek sırra

kadem basan güzelliklerini yeniden canlandırmaktalar. Parisli erkek yüzleri geçmekte, afsunlanmış füsünkârlar, kâküllü conquistadores.
Öğle ımızganması. Kevin Egan matbaa mürekkebine bulanmış parmaklarıyla barut sigaraları sarmakta; Patrice'in beyaz perisini içtiği gibi o da yeşil perisini yudumlamakta. Çevremizde pisboğazlar acılı lobyaları çalakaşık mideye indirmekteler. Un demi seti- 270 er! Parlak kaptan fışkıran kahve buharı. Egan'ın bir işaretiyle, garson kız masama geliyor. // est irlandais. Hollandais? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez? Ah, oui! Hollandais peyniri istediğini sanmıştı kız. Postprandialmiz, bu sözcüğü biliyor musunuz? Postprandial. Bir zamanlar Barselona'da bir adamla tanışmıştım, tuhaf bir adamdı, postprandaiahm derdi ona. Yaa: Slainte! Tahta masaları çevreleyen şaraplı nefesler ve oburca tıkınma gurultuları girift olmuş. Egan'ın soluğu salçayabulanmış tabaklarımızın üzerinde salmıyor, dudaklarının arasından yeşil perili kazmadişi fırlamış. İrlanda'dan, Dalcaslılardan, umutlardan komplolardan, 280 Şimdi de değerli bir önder, pimander
Arthur Griffith'ten (AE) dem 74
vurmaktayız. Beni de kendi boyunduruğuna koşsun diye, kıyalarımız ortak davamızmış. Babanın oğlusun sen. Bu sesi tanıyorum. Kanrengiçiçekli dimi gömleğinin ispanyol püskülleri, gizlerini açarken nasıl da tirilderdi. M. Drumont, ünlü gazeteci Drumont, kraliçe Viktorya'ya ne diyor, biliyor musun? Sarı dişli moruk cadaloz. Dents jaunes\\ bir vieille ogresse. Maud Gonne, güzel kadın, la Patrie, M. Millevoye, Felix Faure, nasıl öldüğünü biliyor musun? Şehvet düşkünü herifler. Upsala'daki kaplıcada erkek çıplaklığını 290 oğuşturan froeken, bonne a tout faire, demişti, tous les messieurs. Ama bu monsieurye çalışmaz, dediydim ben de. Pek sefih âdetler bunlar. Oysa yıkanmak son kerte özel bir şey. Kardeşimin, kendi öz kardeşimin bile istemem, pek sefih bir şey. Yeşil gözler, seni görüyorum. Kazmadiş, farkındayım. Sefih insanlar.
Ellerinin arasındaki mavi fitil can çekişerek yanmakta, sonra berrak yanıyor. Gevşek sarılmış tütünkıyıntıları tutuşuyor: Bir alev ardından sert bir duman köşemize doğru. Konspiratör şapkasının gölgelediği vahşi elmacıkkemikleri. Başkan nasıl kaçmıştı, gerçek hikâyesi. Genç bir gelin gibi giyinip, güvey, duvak, portakalçiçek-
300 leri tekmil, Malahide yolunu tuttular, inan olsun, böyle. Sonra yitik önderlerden, hıyanete uğrayanlardan, destansı firarlardan. Tebdili kıyafetler,

enselenenler, sırra kadem basanlar, yok artık.

Reddedilen âşık. O zamanlar filinta gibi bir dadaştım, billâ. Bir gün gösteririm fotoğrafımı sana. Anam avradım olsun, göreceksin. Aşıkmış, sevgilisinin uğruna uruğunun veliahtı albay Richard Burke'le, Clerkenwell surlarının dibinde dönenmiş durmuş; çöktükleri yerden gördükleri intikamcı alevler onları sisli havaya fırlatmış. Camlar kırılıyor ve duvarlar yıkılıyor. Şen Paği'ye gizleniyor, Parisli Egan olup çıkıyor, benden başka arayanı da yok.

Her gün belli yerleri turluyor: Külüstür hurufatkasası, uğradığı üç meyhane, geceleyin kısa bir süre uyuduğu Monmartre'daki izbesi, dünyasından geçmişlerin mendebur suratlarıyla kokorozlu rue de la Goutte-d'Or. Aşksız, vatansız, eşsiz. Madame, avantüriye erkeğinden âri, kanaryası ve iki levent kiracısıyla gül gibi geçiniyor rahat. Şeftali yanakları, yollu etekliği, taze gelinler gibi kıpırdak mı kıpırdak haspam. Aşağılanmış, morali sıfırlanmış. Pat'a beni gördüğünü söyle, emi? Bir zamanlar zavallı Pat'a bir iş bulmak istemiştim. Monfils, Fransızın askeri. Ona, Kilkenny'nin dadaşları kükreden yiğitler aslan gibi türküsünü öğretmiştim. Eski bir türküdür, bildin mi? Patrice'e onu öğrettim. Ey Kilkenny, ey: Eren Canice, Nore kıyısındaki Strongbow'un şatosu. Şöyle başlar. O, O. Napper Tandy elimden tutuyor.

75

O, O Kilkenny'nin Dadaşları...

Elimi tutan zayıf güçsüz bir el. Kevin Egan'ı unutmuşlar, ama o onları unutmadı. Seni anıyoruz, ey Siyon. Deniz kıyısına iyice yaklaşmıştı, kumlu dalgacıklar potinlerini saplatıyordu. Taptaze hava karşıladı onu, şahlanan sinirlerini okşayarak, nurluluk tohumlarından fışkıran vahşi hava rüzgârları. Dur, Kish'i'n fenerkulesine gitmiyorum, değil mi? Ansızın durdu, ayakları ağır ağır deprenen kumsala batmaya başlamıştı. Geri dön.

Dönerken, ayakları yavaş yavaş yeni açılan yuvalara batadur-sun, gözleriyle güney sahilini taradı. Kulenin kubbeli soğuk odası beni beklemekte. Gözleme kulesindeki deliklerden giren gün ışığından mızraklar,

ayaklarımın ağır ağır batması gibi, zeminin kadranında akşamkaranlığına doğru muttasıl sürünmekteler. Alacakaranlık mavi, günbatışı, lacivert gece. Kubbenin kör karanlığında bekliyorlar, sandalyeleri geriyekaykıltılmış, anıtkaya valizim, kaldırılmamış bir sofranın çevresinde. Kim kaldıracak? Anahtar onda. Bu gece gelende ben orada yatmayacağım. Sessiz bir kulenin ka- palı kapısı, panterlisahip ile zağarının duygusuz bedenlerini kefen gibi örtecek. Seslen: Yanıt yok. Ayaklarını, batan kumlardan çekerek kayalık mendirekten geriye döndü. Her şeyi kavra, her şeyi kavza. Ruhum benimle birlikte yürüyor, biçimler biçimi, işte, ayın gözcülüğünde, Elsinore'un ayartıcı tufanını dinleyerek, gümüşi samur siyahı kayaların üzerindeki keçiyolunu arşınlıyorum.
Kabaran deniz peşimde benim. Hızla yaklaştığını burdan görebiliyorum. O halde Poolbeg yolundan ordaki sahile dönerim. Stephen ayakotlarının, yılanbalığımsı kürekyosunlarının arasından tırmanarak bir kaya düzlüğüne oturdu, dişbudak bastonunu bir ka- ya yarığına yasladı.
Şişmiş bir köpek leşi keselidenizyosunlarının üzerine serilmiş yalpalanmakta. Az önünde bir sandalın suya gömülmüş küpeştesi. Un coche ensable diye betimlemişti Louis Veuillot, Gautier'in biçemi-ni. Bu devasa kumlar, meddücezrin ve rüzgârın buraya sayladığı ince eleye sık dokuya buraya serdiği dildir. Bunlar da, kadim Tanrıların kurganları, gelincik sıçanlarının kaynaştıkları mahal. Orada altın vardır. Arasana. Biraz buldum. Kumlar, çakıllar. Geçmişle yüklü. Sir Lout'un oyuncakları. Gözünü aç da çarpmasın başın. Bir dudağı yerde bir dudağı gökte zalim bir devim ben haa, bütün O Allahın gaza- bı kayaları yuvarlarım yaa, üstlerine basa basa okyanusların aşarım daa. Yihuuhahahaa. Buynuma biy lylandalıyın kan kokusuy geliyoy.
76
Bir zağar, capcanlı bir köpek, kumlu düzlükten koşa koşa be-liriveriyor. Tanrım, bana saldıracak mı? Bırak özgürce koşsun. Başkalarının efendisi de olma, kölesi de. Bastonum elimde. Sıkı dur. Ta uzakta, köpük taçlı dalgaların önünden kıyıya doğru yürüyen karaltılar, iki kişi. iki meryemler. Kamışların arasında, gözlerden ırak gizlemişler onu. Ce'e. Sizi gördüm. Yo, köpeği. Dönmüş koşuyor onlara doğru. Kim bunlar? Lochlannlar, yağma peşinde gagasıkanh pruvalarını ergimiş
kalay gibi ışıyan dalgaların üzerinden sığlığa doğru kaydırarak kadırgalarını burda kumsala vuruyorlar. Malachi altın gerdanlığını takarken, Danimarka

vikingleri, göğüslerinde asılı ışıl ışıl baltalarıy-la. Kızgın öğle saatinde karaya vurmuş bir balina sürüsünün, tepelerinden buhar fışkırtarak sığlıkta debelenişleri. Çok geçmiyor, çitlerle çevrili aç biilaç kentten hırkalı bir göttenbacaklılar güruhu, benim halkım, deriyüzme bıçaklarıyla koşup geliyor, balinayı yüzüyor, yeşil yağlı balinaetlerini ha bire doğruyorlar. Açlık, veba, kıyım. Taşıdığın onların kanı, yüreğinde çalkalanan onların tutkuları.

Donmuş Liffey üzerinde onların arasında dolanırdım, bense, perilerin getirdiği bir çocuktum, cızırdayan reçine ateşlerinin içinde. Kimseyle konuşmadım: Kimse de benimle.

Köpeğin havlayışları yaklaşmaktaydı, durdu, geriye doğru koştu. Düşmanımın köpeği. Orda öylece kaldım benzim soluk, suskun, havlama sesiyle sinmiş. Terribilia meditans. Sırtında çuhaçi-çeğisarısı hırkası, kaderin bir oyunbazı, korkuşuma gülümsüyor. İstediğin şey şakşaklarının ürümesi mi? Tahtta hak iddia edenler: Hayatlarını yaşıyorlar, Bruce'un erkek kardeşi, Thomas Fitzgerald, nazik şövalye, gülbeyazı fildişi ipek pantolonuyla bir süre herkesin ilgisini çekmiş olan York'un haramzadesi Perkin Warbeck ve Lambert Simnel, peşine taktığı sokak süpürgeleri ve baldırıçıp-laklarla, tahttan düşme bir bulaşıkçı. Kral oğlu hepsi de. O gün de bugün de tahtta hak iddia edenlerin cenneti. O, insanları boğulmaktan kurtarmıştı, oysa sen bir it havladı diye tir tir titriyorsun. Ne var, Or San Michele'de Guido'yla alay eden saraylılar, kendi evlerindeydiler. Evleri... Senin bu ortaçağa değgin muammalarına karnımız tok. Onun yaptığını yapar mısın sen de? Yakınlarında bir sandal varsa, bir de cankurtaran simidi. Natürlich, oraya koyuvermişler senin için. Yapar miydin, yapmaz miydin? Dokuz gün önce Maiden kayalığı açıklarında boğulan adam. Şimdi onu arıyorlar. Gerçeği itiraf et. Kurtarmak isterdim. Denerdim bunu. Güçlü bir yüzücü sayılmam. Su soğuk yumuşak. Clongowes'da yüzümü leğendeki suya daldırdığımda. Göremezdim ki! Kim var arkamda?

77

C buk dışarı, çabuk! Kabaran suların hızla dört bir yana aktığını, kumsaldaki düzlükleri hızla kavkıkahverengine bürüdüğünü görmüyor musun? Ayaklarım yere bassa, neyse, isterim ki, onun yaşamı onun

olsun, benimki de benim. Boğulan bir insan. O insan gözleri haykırıyor bana ölümüyle yüz yüze gelmenin dehşeti içinde. Ben... Onunla birlikte dibe... Kurtaramazdım onu. Sular: Ölüm, tüyler ürpertici: Yitiş. Bir kadınla bir adam. Kadının eteğini görüyorum, kısacık. Beline dolamış, garanti. Köpekleri, kumların seyrekleştiği bir bayırda koşarak, dört bir yanı koklayarak kırmıyordu. Geçmiş bir yaşamda yitirilmiş bir şeyleri ararcasına. Ansızın, kulaklarını dikip, bir tavşan gibi zıplayarak yeri koklayarak uçan bir martının gölgesini kovalamaya başladı. Adamın ıslığı sarkık kulaklarını kabarttı. Döndü, zıplaya zıplaya adama yaklaştı, çalak adımlarla kırındı. Kahverengimsi turuncu bir açıklıkta bir geyik, geçiyor, soylu, soyunuk. Kabaran denizin oyalı-kenarsüsünde önayaklarını berkiterek duruyor, kulakları denize yönelik. Burnunu kaldırarak dalgahengâmesine, mors sürülerine doğru, böğürdü. Onun ayaklarına doğru yılankavi dolanıyor, sanla sanla tırmanıyor, bin bir dorukta çözülüyor, her dokuzuncusu çarpa çarpa, serpe serpe, ta uzaklardan, taa ötelerden, dalgalar, dalgalar.

Midyetoplayıcıları. Suyun içinde bir süre ağır ağır ilerlediler, sonra eğilerek, torbalarını suya daldırdılar, gene kaldırıp karaya çıktılar. Köpek kesik kesik havlayarak onlara doğru koştu, şahlanarak önayaklarıyla onları deşeledi, dört ayağı üzerine düşüp onların karşısında dilsiz patavatsız kuyruk sallayarak yeniden sustaya kalktı. Karşılık görmeyince, onlar kumların daha kuru bir yerine geledursunlar, ağzından sarkan soluksoluğakıpkızıl bir kurt dili caput, peşlerine takıldı. Benekli gövdesi adamla kadının önlerinde kırındı, ardından uzun adımlarla bir buzağı gibi seğirtti. O leş, yolunun üzerindeydi. Durdu, kokladı, çevresinde azametle dolandı, kardeş, daha yakından kokladı, yine dolandı, ölü köpeğin şişmiş leşini tepeden tırnağa hızlı hızlı kokladı bir köpek gibi. Köpekkel-lesi, köpekkoklayan, gözler toprakta, bir ulu sona doğru gidiliyor. Ah, zavallı köpekölüsü! Burda yatmaktadır zavallı köpekölüsünün mevtası. —Hoşt! Bırakonu, pis hayvan!

Zılgıt onu ürke ürke efendisine doğru yöneltti, yavaşça vurulan pabuçsuz bir tekme onu, yarasız beresiz bir kum kümesine yolladı, korkuyla sindi hayvan. Bir yay çizerek sıvıştı. Beni gördüğü yok. Aylak aylak mendireğin kıyısını izledi, oyalandı, bir kayayı

kokladı ve artayaklarından birini kaldırıp o kayaya işedi. Öne doğru fırladı, artayağını yeniden kaldırıp, koklamadığı bir kayaya biraz çiş daha saldı. Yoksulların yalın zevkleri. Artayaklarıyla kumları eşeledi: Ardından, önayaklarıyla kumları dağıttı, yeri oydu. Bir şey gömdü oraya, büyükannesini. Kumları deşti, deşeledi, dağıttı, yeri oydu, sonra durup kulak kesildi, kumları pençeleriyle gene çılgıncasına eşeledi, bir ara durdu, bir leopar, zina ürünü bir panter, yırtıcı bir kuş gibi ölüyü parçalıyor.

Dün gece beni uyandırdıktan sonra aynı düş yoksa o muydu? Bekle. Açık sundurma. Aşüfteler sokağı. Anımsa. Harun el Reşit. Handıysa ordayım. Bana yol gösteren o adam, konuşuyordu. Kork-mamıştım. Elindeki kavunu yüzüme doğru tutmuştu. Gülümseyerek: Kaymakkokusu meyvenin. Kural böyleymiş, dedi. içeri. Gel. Kırmızı halı serilmiş. Göreceksin, kimmiş. Torbalarını sırtlayıp ağır ağır ilerlediler, kızıl tenli Kiptiler. Sıvanmış paçalarından çıkan morarmış ayakları çamurlaşmış kumsalı şaklatıyordu, soluk tuğla renkli bir atkr da kıllı boynunu sıkıca sarıyordu. Ardında, tin tin adımlarıyla karısı: Karmanyolacıyla peşinden ayak sürten şırfıntısı. Çalıntılarını sırtında taşıyor. Çıplak ayakları pürtüklü kumlarla denizkabuğukırıklarından kabuk kabuk. Rüzgâr kavruğu yüzünün çevresinde saçları uçuşuyor. Efendisinin ardında yoldaşı, toplamışlar tası tarağı, tutmuşlar Romeville yolunu. Vücundaki ayıplarını gizleyen gece gelende kestanerengi şalına bürünüp, köpeklerin halt karıştırdıkları bir kemeraltından müşterilerine göz süzer. Belalısı, Blackpittsli O'Loughlin'in meyhanesinde iki Royal Dublin parlatıyor. Öö poni, sii koni serkeşlerin yabansı lehçelerinde, zira, Ah, bademgözlü yufkayürekli fındıkçım! Çişkokulu paçavralarının altında bir dişişeytan beyazlığı. O gece, Fumbally yolu: Tabakhane kokuları.

Ellerin bembeyaz, dudakların al Endamın narin senin. Gel yat, uyu benimle derhal. Karanlığında karılıp öpüşelim gecenin.

Şişgöbek Aquinas bunu marazı hazlar diye betimliyor, frate porcospino. Cennetten kovulmadan önce Adem koçardı, ama sefih değildi. Okusun türküsünü: Endamın narin senin. Onunkinden bir nebze bile daha kötü değil bu dil. Göbeklerinin üzerinde keşişke-lamı, meryemanatesbihi anlamsızca çan çan eder: Ceplerinde kül-hanbeygırı, kaskatı külçeler dangırdar durur.

İşte geçiyor.

Hamlet şapkama göz ucuyla bakıyor. Şuracıkta otururken birden çırılçıplak oluverseydim? Değilim ama. Tüm dünyanın çöllerini aşarak, peşlerinde güneşin alev alev yanan kılıcı, batıya, akşam diyarlarına doğru yola revan olmuşlar. Sırtında yüküyle kadın ağır ağır ilerlemekte, schlepp ve de train etmekte, yayan yapıldak gitmekte, hemcileyin trascine eylemekte.

Ayınçektiği, batıya doğru yükselen sular, kadını önüne katmış. Kadının içindeki onbinlerce-adacıklı metler, benim olmayan kandan, oinopaponton, şarapkarası bir deniz. Merhaba, sen, ayın hizmetkârı. Uykusunda, bir ıslak im söyler ona eşref saatinin geldiğini de, kalkmasını fısıldar. Gelinya-tağı, çocukşiltesi, hayaletşamdanlı ölüm döşeği. Omnis caro ad te veniet. Fırtınanın içinden gözleri, beti benzi atmış bir hortlak yarasa yelkenlerinden denizi kana bulayarak gelmekte, ağzıyla öperek emmeye onun ağzını.

işte. Yakala şunu, haydi aslanım. Tabletlerim. Ağzıyla öperek onun ağzını. Yo. ikisi de olmalı. Yapıştır onları. Ağzıyla öperek em- meye onun ağzını.

Dudaklarını, havanın düşsel dudaklarına uzattı, emdi: Ağzıyla onun maammını. Maamm, herşeyrahimhanesiehram. Ağzıyla biçimlendirerek soluk verdi, dillenmemiş: Uuiihaa: Patlayan gezegenlerin gümbürtüsü, alev alev, gümbürdeyen kor kürraakürree-küreler. Kâğıt. Banknotlar, kahrolasıca. Bunak Deasy'nin mektubu, burda. Konukseverliğinize teşekkür ederek şu yazısız kısmını yırtalım. Sırtını güneşe vererek eğildi, iyice uzanıp taş bir masada kimi sözcükler karaladı. Kütüphaneden fış araklamayı ikinci unu-tuşum bu.

Stephen eğildikçe gölgesi kayalara vuruyor, noktalanıyor. Ne diye sonsuz değil, en uzak yıldıza dek uzamaz? Bu ışığın ardında kör karanlıktaki Cassiopeia üçgeni, aydınlığın içinde ışıyan karanlık dünyalar. Elinde kâhin asası, ayağında ödünç çarıkları, gün ortasında kurşun renkli denize karşı gözlerden ırak oturan, menekşe gecenin fütursuz yıldızları altında yürüyen ben. Çevremdeki bu kaçınılmazcasına insanbiçimindeki hayali çemberi kırıyorum, sonra geri çağırıyorum onu. Sınırsız, benim olabilir miydi, biçimimin biçimi? Kim görür beni burda? Yazdığın bu sözcükleri kim nereden bilecek? Ak bir yüzeydeki imler. Bir yerde bir kimseye en tat- h sesinle. Muhterem Cloyne piskoposu tapınak tülünü küreğimsi başlığından çıkardı: Üzerinde ince çizgilerle yer yer renkli belirtkeler. Sıkı durun. Bir

yüzeyde renk renk: Evet, gerçekten. Bir zlük görmekteyim, sonra düşünüyorum - uzaklık, yakın, uzak,
80
düzlüğü görüyorum, doğu, arka. Ah, şimdi görüyorum! Birden yuvarlanıyor, stereoskopta donupkalmışçasına. Az çaba sarf et, budur marifet. Çapraşık buluyorsunuz sözlerimi. Çapraşıklık bizim ruhumuzda öyle değil mi? Daha tatlı bir sesle. Ruhlarımız, günahlarımızın utancıylayaralı, kene gibi yapışır bize, sevgilisine yapışan bir kadın gibi, daha da daha da.

Narin elli, gözler uzunkirpikli, bana güvenen kadın. Ben şimdi onu tülün ötesinde ne cehenneme götüreyim? Kaçınılmaz görselliğin kaçınılmaz kipliğine: O, o, o kadın. Hangi kadın? Pazartesi günü Hodges Figgis'in vitrininde, yazacağın abece kitaplarından birini arayan bakire. Amma bakmıştın kıza. Bileğini şemsiyesinin örgülü kordonuna geçirmiş. Leeson Park'ta kaygılı başı ve sade suya tiritaşıyla yaşayıp giden kültürlü bir taze. Sen onu benim külahıma anlat, Stevie: Fingirdeğinteki. Allanın cezası o korsa jartiyerlerinden kullanıyor, yamru yumru yün örgüyle yamalı sarı çoraplar giyiyordur, garanti. Konumuz elma köfteleri, piuttosto. Katalaven-gos? Okşa beni. Tatlı bakışlım. Yumuşak yumuşak yumuşacık elle-»inle. Ben yalnızım burada. Ah, hemen dokun bana, şimdi. Herkesin bildiği o sözcük neydi? Burada bir başımayım, sessiz. Ağlamaklı da. Dokun, dokun bana.

Sivri kayaların üzerine sırt üstü boylu boyunca uzandı, karaladığı notlarıyla kalemini cebine tıkıştırıp şapkasını gözlerine doğru indirdi. Kevin Egan'ın şekerleme yaptığı gibi ben de başımı eğip, biraz kestireceğim. EtviditDeus. Et erant valde bona. M'haba! Bon-jour. Mayıs çiçekleri gibi sefa geldiniz. Siperliğinin altında tavus-kıpraşmasındaki kirpiklerinin arasından güneyleyen güneşe baktı. Bu sahnenin ateşi beni de tutuşturdu. Pan'ın saati, direysel öğlen. Tunçsarısı suların üzerinde tepsi gibi yaprakların yayıldığı yerlerdeki tutkalkıvamlı yılanotları, sütsızan yemişler arasında. Acılardan uzak. İçine dert olmasın. Kütburunlu potinlerine takılan gözleri dertlendi, zoptik heri-fin partalları, nebeneinander. Başka birinin ayağına sıcacık yuvalık eden örselenmiş derinin kırışıklarını saydı. Kilise rakslarında tepi-nen o tiksindiğim

ayağına. Ama, Esther Osvalt'ın ayakkabısı sana tam geldiğinde ne sevinmiştin: Hani Paris'te tanıdığım kız. Tiens, quel petit pied? Hakikatli dost, kardeş gibi: Wilde'm, adını telaffuz dahi etmekten çekindiği aşkı. Onun kolu: Cranly'nin kolu. Beni
terk ediyor artık. Ya suç? Benim gibi. Benim gibi. Hepsi ya da hiçbiri. Cock gölünden sular upuzun kementler gibi, kabara taşa akmakta gür, yeşilaltınsı kum lagünlerini örte örte. Bastonumu götürecek akıntı. Bekliyorum. Yo, geçiyor sular, kayalara vura çarpa geçiyor, girdap girdap geçiyorlar. Şu iş bitiversin hele. Dinle: dörtsöz-cüklü bir dalgadili: Şşiisuu, hrşs, rşiayss, uuus. Denizyılanlarının, şahlanan atların, kayaların göbeğinde suların canhıraş soluğu. Bardak bardak kayalarda şorluyor: Faşır, fosur, şırak: Kovuklarda güm-bürdüyor. Tükeniyor, sonra da, sesi kesiliyor. Akıyor şırıl şırıl, yamyassı yayılarak, kaynaşan köpükkuyusu, açmaktaki çiçek.
Stephen, yükselen denizin altında, ırganan denizotlarının ağırdan ala ala, kollarını nazlı nazlı kıvırtıp kilotlarını çektiklerini, fısıldayarak salınan suların içinde gümüş renkli eğreltilerin yüzlerini mahcup mahcup yukarılara çevirdiklerini gördü. Gün gün ardına: Geceler boyunca: Depreşilmek, sellere boyun eğmek, sonra da yere serilmek. Tanrım, harap olmuşlar; kulaklarına fısıldanınca da, ah ü vah çekiyorlar. Eren Ambrose, bekleşirken, zamanlarının dolmasını bekliyorken yaprakların ve dalgaların iç çekişlerini işit-mişmiş, diebus ac noctibus iniuriaspatiens ingemiscit. Gayesizce topla-şırlar; nahak yere dağılırlar, akarberi, döner geri: Ay mekiği. Âşıkları, safa pezevenklerini, koyunda sudan ağını çeken ışıl ışıl çıplak bir kadını görmekten de bıkmış. Şu açıkta beş kulaç derinlikte. Tam beş kulaç dibinde baban yatıyor senin. Saat birde, dedilerdi. Boğulmuş halde görmüşler. Dublin kumsalında yaman yükselir deniz. Katar önüne öbek öbek moloz, sürüsepet balıkları, şaşkın şavalak denizkabuklarını, ha babam de babam sürükler. Anaforlardan kopup yükselen tuzbeyazı bir ceset, sanki domuzbalığı, bir inecik bir çıkacık karayadoğru ilerliyor, işte orda. Takın kancayı, çabuk. Çekin. Ta diplere batmıştı, ama kurtuldu şimdi. Aman dikkat.
Kerih salamuraya bastırılmış boklugaz tulumu. Galyanbalıkla-nnın ifildemesi, ilik gibi aş yağları, açık pantolonyırtmacının aralıklarından taşıyordu. Tanrı dönüşür olur insan olur balık olur ber-nak kazı olur kuştüyüyatak. Yaşayan ben soluyorum ölü nefeslerimi Çiğniyorum ölü

topraklarını, zıkkımlanıyorum her cins ölünün ıdrarh böbrekciğerdalağını. Küpeşteye çekilmiş şallak mallak, cüz-zamh burundeliği güneşe horlayadursun, yosunlu mezarının leşko-kusunu havaya salıyor.
. Aenizdönüşümü bu, kestanerengi gözler tuzmavi. Denizö-Urr»ü, insanların bildiği tüm ölümler arasında en evlası. Koca Der-
82
ya Babamız. Prix de Paris: Taklitlerinden sakının. Bir kez denemeniz lazım. Vallahi çok eğlendik. Haydi kalk.. Çok susadım. Gökyüzü bulutlandı. Kara bulut yok ama, var mı yoksa? Fırtına kopacak. Apaydınlık çakıyor, mağrur şimşeği anlığın, Lucifer dico, qui nescit occasum. Hayır. Kavkımsı şapkamla asam, bir de onun edik çarığım. Nereye? Akşam diyarlarına. Akşam kendini bulur.
Dişbudak bastonunun kabzasından kavradı, hafif hafif sallayarak biraz daha oyalandı. Elbet, akşam kendini bende bulacak, bana sormaksızın. Vardır herhal her günün bir sonu. Ha, önümüzdeki salı en uzun gün olacak. Bütün o mutlu yeni seneler arasında, anne, nay nay hoptiri nay. Çimen Tennyson, çelebi ozan. Giâ. Sarı dişli moruk cadalozun şerefine. Bir de, centilmen gazeteci Mösyö Drumont'un. Giâ. Dişlerim berbat durumda. Acaba neden? Bak. O da yolcu. Kavkılar. Dişçiye gitmem gerek, ama nasıl, bu parayla mı? işte bu. Bu da. Dişsiz Kinch, supermen. Allah allah, neden acep, yoksa başka bir anlamı mı var? Ceplerini boş yere karıştırdı. Yok, almamışım. Yenisini almalı.
Burundeliğinden çıkardığı sümük kurusunu bir kaya çıkıntısına özenle bıraktı. Aman sen de, kim görürse görsün.
Arkamda. Belki de birisi var.
Yüzünü omzunun üzerinden çevirip peşini nigâh eyledi. Yelkenleri gurcatalarına haçvari istinga edilmiş, limana dönen, akıntı-ya karşı ağır ağır yol alan serenleri havayı yara yara ilerleyen üçdi-rekli, sessiz bir gemi.
II
4
MR. LEOPOLD BLOOM KASAPLIK HAYVANLARIN SAKA-tatıyla kümes hayvanlarının iç organlarını büyük bir
iştiha ile yerdi, içine ciğeri kıyılmış koyu kıvamlı tavuk çorbasına, yenilmesi kıtır kıtır taşlıklara, fırında yürek

dolmasına, dilinip ekmekkırıntı-sına bulanarak kızartılmış karaciğere, morinabalıgı yumurtasının tavasına bayılırdı. Hepsinden çok, damağını belli belirsiz yakan hafif idrar kokulu koyun böbreği ızgarasını severdi. Karısının kahvaltı şeylerini yuvalı tepsiye yerleştirmek amacıyla mutfakta patırtı çıkarmadan dolanırken böbrekleri düşünmekteydi. Mutfağın loş havası çivi kesiyordu ya, dışarda tatlı bir yaz sabahı kucaklıyordu her yanı. O yüzden içi kazınmaya başlamıştı bir parça. Kömürler korlaşmaktaydı.

Bir dilim tereyağlı ekmek daha: Üç, dört: Yeter. Molly, tabağının tepeleme doldurulmasından hoşlanmaz. Tamam. Mr. Bloom tepsiyi bırakıp ocaktaki çaydanlığı kaldırdı ve hafif eğerek suyu kaynamaya bıraktı. Çaydanlık, sağır ve gebeş, kurulduğu yerden gagasını uzatmıştı. Çayımız az sonra hazır. iyi. Ağzım kurumuş. Kedi, kuyruğunu dikmiş, masanın bir ayağını kasıla kasıla döndü. —Mkgnau!

—O, sen misin? Dedi Mr. Bloom, ocaktan başını çevirip.

Kedi mırnavlayarak yanıt verdi ve mırnavlaya mırnavlaya masanın bir ayağını gene kasıla kasıla döndü. Yazı masamın üzerinde de böyle kasılarak yürüyor kâfir. Grr. Ensemi kaşı. Grr.

Mr. Bloom merakla, rikkatle bu kemiksiz siyah gövdeye baktı- Mükemmel hayvan: ipek kürkünün parlaklığı, kuyruğunun dip altındaki beyaz düğmesi, yeşil par par gözleri. Elleri dizlerinde, kediye doğru eğildi. —Minnoşun sütü, dedi.

86

—Mrkgnau! Diye ünledi kedi.

Aptal derler bir de. Onlar söylenenleri bizden iyi anlıyor. lşj_ ne gelen ne varsa anlıyor. Bir de kinci olurlar. Hain. Doğası böyle. Tuhaf, farelerin cıyakladığı olmaz. Bundan hoşlanıyor ihtimal. Ben ona nasıl görünüyorum acaba. Kule gibi yüksek? Yo, üstümden atlayabilir.

—Tavuklardan korkuyor kerata, dedi latifeten. Gıtgıtgıdakla-rından korkuyor. Bu minnoş kadar aptal bir minnoş görmedim vallahi. 40 —Mrkgnau! Diye carladı kedi.

Sütbeyazı dişlerini göstere göstere sızlanarak ve uzun uzun miyavlarken, istekli utangaççakapattığı gözlerini yukarıya doğru çevirip kırptı. Mr. Bloom kedinin, açgözlülükten yeşim taşına dönene dek kıstığı koyu gözlerine baktı. Sonra dolaptan, Hanlon'un sütçüsünün daha yeni doldurduğu tencereyi alarak, ılıkköpüklü sütü bir fincan tabağına döküp

yavaşça yere koydu. —Gurrhr! Diye guruldayarak koştu, diliyle yalamaya başladı.
Kedi üç kez eğilip usul usul yalarken, Mr. Bloom onun bıyıklarının zayıf ışıkta tel tel pırıldayışına baktı. Onları kesersen artık 50 fare peşinde koşmadıkları doğru mu acep. Niçin? Karanlıkta parıldar, kuşkusuz, uçları. Karanlıkta bir bakıma dokunaçtır, belki de.
Kedinin yalayışını dinledi. Jambonlu yumurta, istemez. Bu sıcaklarda iyi yumurta hak getire. Şöyle temiz güzel bir su içeyim. Perşembe: Buckley'den koyun böbreği de alınmaz bugün. Tereyağında pişirirdim, karabiberli falan. En iyisi, Dlugacz'dan domuz böbreği almak. Çayın suyu kaynayadursun. Kedinin yalayışları yavaşladı, fincantabağını tertemiz yapmış. Dilleri niçin sert olur öyle? Daha iyi yalayabilsin, tüm girintilerini kabın. Yiyebileceği bir şey? Çevresine bakındı. Yok. 60 Ayağında hafifçe gıcırtılı potinler, merdivenlerden
sofaya çıktı, yatak odasının önünde duraladı. Kahvaltıda güzel bir şeyler ister. Sabahları ince dilinmiş ekmekle tereyağına bayılır. Ama bakarsın: Arada bir de. Tamtakır sofada sesini alçaltarak dedi ki: —Ben köşeye kadar gidiyorum. Bi dakkada dönerim. Kendi söylediklerini işittikten sonra ekledi: —Kahvaltıda istediğin bi şey yok, di mi? Uykulu yumuşak bir somurdanma yanıtladı:
—Mn. 70 Yok. Bir şey istemiyormuş. Ardından ılık derin bir ıhlamanın yükseldiğini, sonra, karısı yatakta karyolanın laçka pirinç halkaları-sıngırdatarak dönerken yatıştığını işitti. Şunları sıkıştırmak val-T'h Yazık. Ta Cebelitarık'tan buraya. Bildiği az bir Ispanyolcayı
unuttu. Babası kaça almıştı acaba. Antika. Ha, evet! tabii. Vali-müzayedesinden almış. Hafif bir çekiç darbesi yemiş. Pazarlıkta üstüne yok, koca Tweedy hey! Elbet, ya. Plevne'de miydi. Doeru ben alaylıyım, efendim, iftihar ederim bununla. Gene de pulculukla köşeyi dönmüş. Basiret sahibi adam.

Yakası L.B. işlemeli hantal paltosuyla kayıp eşya bürosundan satın aldığı elden düşme yağmurluğu asılı kancadan şapkasını aldı. Pulculuk: Sırtı zamklı resimler. Yükünü tutan subayların sayısı da pek az değil hani. Helal olsun. Şapkasının terden yağ bağlamış tepesindeki yazı ona ketumlukla ansıttı: Plasto Lüks Şapk. Deri bandın içine telaşlı bir göz attı. Beyaz bir pusula. Emniyette.

Kapının eşiğinde arka cebini yoklayıp anahtarını aradı. Orda yok. Çıkardığım pantolonda. Ordan almalıyım. Patatesimiz var. Gardırop gıcırdar. Kadını rahatsız etmeye gerek yok. Demincek dönüp dalmıştı. Ardından sofa kapısını usulca çekti, bir az daha, kapının alt pervazı eşiğe güzelce oturana dek, kapandı mı kapandı. Kapalı görünüyor ya. Zaten biraz sonra döneceğim, bir şeycik olmaz.

Yetmiş beş numaranın bodrum penceresinin rezesinden çıkık kanadından sakınarak yolun güneşli tarafına geçti. Güneş, Saint George kilisesinin çan kulesine yaklaşmaktaydı. Bugün hava sıcak olacak herhalde. Özellikle bu siyah elbisenin içinde iyice pişerim. Siyah iletkendir, ışığı yansıtır (ışın kırılması mıydı?). Ama o yazlık elbiseyle gidilmez. Piknik değil ki bu. Güzelim ılık havada yürürken gözkapakları ağır ağır kapanıyordu sıkça. Boland'ın ekmek kamyoneti, tepsi tepsi rızkımızı taşımakta ama Molly bayat ekmeği sever, kafaları kızartılmış kıtır kıtır sıcak, insanı gençleştiriyor. Doğuda bir yerlerde: Sabah erken: Şafak sökmekte. Güneşin önünden seyahat etsen, bir gün çalarsın ondan. Bunu hep sürdü-rürsen, bir gün bile yaslanmazsın teorik olarak. Bir kumsalda yürü-sen, yabancı bir ülkede, kentin kapısına gelsen, muhafız orada, hem de yaşlı bir asker, bizim koca Tweedy gibi posbıyıklı, yaslanmış uzun bir çeşit mızrağına. Tentelerin gölgelediği sokaklarda dolaşıyorum. Her yanımda sarıklı insanlar. Loş izbelerden halı dükkânları, çam yarması biri, Müthiş Türk, bağdaş kurmuş oturmakta, yılankavi çubuğunu tüttürüyor. Sokaklarda satıcı çığrışmaları. Rezene kokulu sular, şerbetler içiyorum. Bütün gün aylak aylak dola-5'yorum. Bir iki hırsıza rastlıyorum belki. Tanışın, öyleyse. Güneş batmak üzere. Camilerin gölgeleri sütunlar arasından: Elinde par-

şömen bir tomarla bir din adamı. Ağaçlarda bir ürperme, akşam rüzgârının habercisi. Geçiyorum. Solmakta altın sema. Bir anne kapı aralığından bana bakmakta. Bilinmedik dillerinde çocuklarını eve çağırıyor. Yüksek surlar: Ötelerde inleyen sazlar. Geceleyin gökyüzü, ay, menekşe, Molly'nin yeni

jartiyerlerinin rengi. Dinle. Bir kız o sazlardan birini çalmakta ne denirdi onlara: Santur. Geçiyorum. Aslında pek böyle değildir, ya. Hep okuduğumuz şeyler: Güneşin izinde. Başsayfasında doğan bir güneş. Gülümsedi, kendinden memnun. Freeman'da başyazının tepesindeki vinyete ilişkin Arthur Grifftih demişti ki: irlanda kıyılarının ardındaki dar bir yolun kuzeybatısından yükselen bir özerklik güneşi. Halinden memnun gülümsemesini uzattı. Yavdi işidir garanti: Kuzeybatıdan yükselen özerklik güneşi.

Larry O'Rourke'nin meyhanesine yaklaşmıştı. Mahzen penceresinin kafesinden sölpüyerek taşan siyah bira fışkırmaktaydı. Mahzenin açık kapısından zencefil, çaytozu, çörekhamuru kokula-rı yayılmaktaydı, iyi bir yer, gene de: Kent trafiğinin hemen sonunda. Örneğin oradaki M'Auley'in meyhanesi: Konum itibariyle beş para etmez. Tabii hayvanpazarından Kuzey-Dönemeci tankıyla rıhtımlara doğru bir tramvay hattı uzatsalar değeri fırlayıverirdi.

Jaluzi storun üst yanında dazlak bir kafa. Çarıklı erkânıharp, tonton bir ihtiyar. Ondan reklam alamayız nasıl olsa. Ama kendi işinin ehli. işte orda, vallahi, bizim kaltaban Larry, ceketini fora etmiş şekerkasasına yaslanarak önlüklü kominin paspas ve kovayla yerleri silmesini izliyor. Simon Dedalus'un gözlerini oynata oynata bir taklit edişi var onu. Bak ne diycem sana, dinle! Neymiş o, Mr. O'Rourke? Bak ne diycem! Bu Ruslar var ya, Japonlar iki saat içinde işini bitirirler onların.

Durup bir çift laf et: Cenaze töreni hakkında. Zavallı Dig-nam, ne acı değil mi, Mr. O'Rourke?

Dorset Sokağı'na dönerken kapının ağzından canlıca selamladı:

—Günaydın, Mr. O'Rourke.

—Günaydın sana da.

—Güzel hava, değil mi?

—Doğru dediğin.

Nereden bulurlar parayı? Leitrim yöresinden gelme kızılsaçlı komiler mahzendeki boş bardakları ve yarım bırakılmış arjantinleri çalkalıyorlar. Vee, aman efendim, büyüyüvermişler de karşınızda Adam Findlaters ya da Dan Tallons olarak arzı endam eylemekle

ri aman rekabete bak. Evrensel susuzluk. Dublin'i bir baştan ÎT'başa katedecek ama hiçbir meyhanenin önünden geçmeyecek-
•ir _ iyi bulmaca olur. Tutumlulukla olmaz bu iş. Ayyaşları yolu-S> 1ar herhalde. Üç koy beş yürüt. Ne olacak, ordan bir şilin bur-H bir şilin, damlaya damlaya. Ola ki toptan siparişlerde. Turistle-| kaparozlayarak. Sen patronunu hallet, kırışırız parsayı, anladi-koz.
Sırf biradan ne tutar acaba bir ayda? Diyelim ki on fıçı. Payına vüzde on düşse. Daha fazla ya da. On beş. Saint Joseph Maarif Okulu'nu geçti. Yumurcakların yaygarası. Pencereler açık. Taze hava zihni açar. Ya da bir tekerleme. Abecece deefe geyumşakge haiıjeke lemeneoö pereseşetee. Oğlan mı bunlar? Evet. Iniştürk. Inişark. tnişboffin. Ceografi okuyarlar. Benimki. Bloom dağları.
Dlugacz'ın vitrininin önünde durarak sucuk kangallarını, siyah beyaz salamları inceledi. On beşle çarpalım. Zihninde silikle-şen, çözümsüz kalan rakamlar: Canı sıkılarak bıraktı, uçup gitsinler. Baharatlı kıymayla tıka basa doldurulmuş pırıl pırıl kangallara doya doya baktı, domuzların pişmiş baharatlı kanından yayılan rayihayı mutlulukla içine çekti.
Çin porseleni desenli tepside kandamlaları sızan bir böbrek: Sonuncusu. Tezgâhta komşu evin hizmetçi kızı -yanında durdu. O da mı alacaktı böbreği, elindeki listeden istediklerini sayarken? Ellerinde çatlaklar: Çamaşırsodası. Ve bir buçuk libre yassı küçük Denny sosislerinden. Gözleri kızın dolgun kalçalarına takılıp kaldı. Adamın adı Woods. Ne iş yapıyor acaba. Karısı yaşlanıyor. Fıkır fıkır. Peşine takılmak yasaktır. Kolları güçlü. Çamaşıripindeki halıyı dövmekten. Hem de nasıl dövüyor, vallahi. Her vuruşunda yampiri eteği nasıl da yalpalanır.
Farebakışlı domuzkasabı sosispembesine bulanmış parmaklarıyla kesip ayırdığı sosisleri topladı. Sırf et mübarekler: Ahırdase-mirtilmiş düve gibi. Kesilmiş gazete kâğıtlarından birini aldı: Tiberias gölü kıyısındaki Kinnereth'te örnek çiftlik, ideal kış sanatoryumu yapmaya elverişli. Moses Montefıore. Tahmin etmiştim. Çiftlikleri duvarla çevrili, otlayan inekler seçilemiyor. Gazeteyi az uzağına tuttu: II-g'nç: Daha yakından oku, başlığı, pek seçilemeyen inekler otluyor, kağıt hışırdamakta. Beyaz yavru bir düve. Hayvanpazarındaki o sabahlar, ağıllarında böğüren hayvanlar, dağlanan koyunlar, lap diye yere düşen hayvan tersleri, kabaralı çizmelerini saman döküntüleri üzerinde sürüye sürüye dolaşan bakıcılar, ellerinde kabuğu soyul-mamı§ değnekler, bir dananın dolgunetli buduna bir tokat şaklatı-90

yor, işte kalite et bu. Mr. Bloom gazeteyi sabırla indirdi, lahavle çekerek dişini sıktı, renk vermeden sırasını bekledi. Yampiri etek sallanmakta, her vuruşta yalpa - yalpa da yalpa yalpa.
Domuzkasabı desteden iki tabaka çekip hizmetçi kızın ekstra ekstra sosislerini sardı ve kırmızı suratını ekşitti. 200 —Başka, bayan, dedi.
Kız yüzsüzce gülümseyerek kalın bileğini uzattı, parayı verdi. —Sağ ol, bayan. Bir şilin üç peni geriye. Lütfen siz, bayım.
Mr. Bloom telaşla böbreği gösterdi. Kız yavaş yürüdüğü takdirde yetişip kızın arkasından, devingen butlarının ardından onu izlemek istiyordu. Sabah sabah seyredebilecek ilk şey olarak fena değil. Elini çabuk tut, kahrolası herif. Fırsatı kaçırtma bana. Kız dükkânın önünde güneşli sokakta durdu ve sağa dönerek ağır ağır ilerledi. Mr. Bloom burnundan soluyarak inledi: Hiç anlamazlar ki. Çamaşırsodasından çatlamış elleri. Ayak tırnakları da kabuk kabuk 210 sertleşmiş. Sırtındaki hırkanın paçavrası çıkmış, iki açıdan savunmakta onu. Hafifsemesinin duyumsattığı sızı yüreğinde giderek belirsiz ılık bir zevk yumağına dönüştü. Başkası mı yesin: izinli bir zabıta memuru yumuluyor ona Eccles Lane'de. Kallavi olsun isterler. Ekstra ekstra sosis. Ah lütfen, memur bey, ormanda kayboldum da. —Üç peni, lütfen.
Eline uzatılan nemli körpe guddeyi alıp yancebine kaydırdı. Sonra pantolonunun cebinden üç peni çıkararak lastik çıkıntılarla kaplı altlığa bıraktı. Bırakılan paralar çarçabuk incelendi ve sikke 220 sikke, çarçabuk çekmeceye kaydırıldı. —Sağ olun, bayım. Gene bekleriz.

Tilkigözlerde çakan şevkli kısa bir kıvılcım teşekkür etti ona. Bir an geçti, Mr. Bloom bakışlarını kaçırdı. Hayır:

Vazgeç: Başka zaman.

—iyi günler, dedi, uzaklaşarak.

—iyi günler, efendim.

Kimse yok. Gitmiş. Ne oldu ki?

Ağır ağır okuyarak Dorset Street boyunca ilerledi. Agendath Netaim: Plantasyon Şirketi. Türk hükümetinden okaliptüs ağacı yetiştirmeye müsait satılık vasi kumluk araziler. Gölgelik, yakıt ve kereste olarak şahane. Yafa'nın kuzeyinde portakal bahçeleri ve muazzam karpuz bostanları. Seksen mark ödediğiniz takdirde zeytin, portakal, badem ya da ağaçkavunu yetiştirilen bir dönümlük arazi sizin namınıza tahsis edilecektir. Zeytin daha ucuza: Portakal ayrıca sulanmaya ihtiyaç gösteriyor. Her yıl size mahsul gönderile-

_______91 -------------------------------

t. • Peşinat olarak on mark bakiyesini de senelik taksitler halinde ödeyebilirsiniz. Bleibtreustrasse 34, Berlin, W. 15. Vazgeç. Ama fena fikir değil hani.

Eyyamı bahurun gümüşi sıcağındaki ineklere baktı. Gümüş udrah zeytinağaçları. Asude uzun günler: Budanıyor, erginleşiyor. Zeytinleri kavanozlara koyarlar, hi? Andrews'tan almıştım, birkaç ne kalmış. Molly tükürüp atıyordu zeytinleri. Artık tadını öğrendi Portakalları ince kâğıtlara sarıp kasalarlar. Ağaçkavunlarını hakeza Saint Kevin Töreni'ndeki zavallı Citron hayatta mıdır hâlâ? Ya emektar kitarasıyla Mastiansky? Ne güzel eğlenirdik akşamları. Molly, Citron'un hasırkoltuğunda. Ne güzel tutarsın, serin sapsarı meyve, tut elinde, tut burnuna kokla rayihasını. Öyle ki, yoğun, tatlı, yakıcı rayihası. Hep aynı şey, yıllar boyunca, iyi para ediyormuş, Moisel söylemişti. Arbutus Place: Pleasant Street: Ah o eski günler. Kusursuz olmak, demişti. Ta oralardan buraya: ispanya, Cebelitarık, Akdeniz, Levant'tan. Kasa kasa istiflemişler Yafa rıhtımına, adamın biri defterine çetele çekiyor, kirli tulumlu yalınayak hamallar kasaları taşımakta. Surda neydiadıfalanfestekiz. Merhab! Görmedi. Selamdan öte bir tanışıklığımız yok, ruh karartıcı herif. Sırtı tıpkı o Norveçli kaptanınki gibi. Ona rastlar mıyım acaba bugün. Arozöz yolu sulamakta. Yağmuru fişteklemeye. Yerde de gökteki gibi. Bir bulut ağırdan güneşi örtmeye başlıyor, örttü. Kurşuni. Uzak.

Yo, öyle değil. Çorak bir arazi, dımdızlak bir çöl. Volkanik göl, ölü deniz: Balıksız, yosunsuz, yerin dibine batık. O dalgaları, kurşuni metal, zehirli pus yüklü suları hangi rüzgâr karıştırabilir? Kükürt yağmuru yağarmış orada: Ova kentler: Sodom, Gomore, Edom. Ölü adlar hepsi. Ölü bir toprakta ölü bir deniz, kurşuni ve kadim. Şimdi kadim. En eski, ilk ırkın beşiği. Cassidy'den çıkan iki büklüm bir kocakarı, boynundan kavradığı bir şişeyle karşı kaldırıma geçmekte. En eski insanlar. Dünyanın dört bir köşesine dağılmışlar, esaretten esarete, çoğalarak, ölerek, doğa doğa her yerde. O topraklar şimdi orada. Artık doğuramadan bir daha. Ölü: yaşlanmış bir kadının: arzın gri çökmüş ferci. Viranelik.

Umutsuz bir dehşetle kavruldu tüm bedeni. Gazeteyi katlayarak cebine soktu ve Eccles Street'e dönerek hızlı adımlarla evine doğru yürüdü. Damarlarında soğuk yağlar dolaştı kanını dondurdu: Yıllar onu kireçten bir kabukla kaplamakta. Neyse, şimdi burdayım. Evet, şimdi burdayım. Sabah sabah feci düşler. Sol tara-

92

fımızdan mı kalktık? Şu Sandow egzersizlerine yeniden başlamam lazım. Çek sınavını. Bakımsız kahverengi tuğla evler, seksen numara hâlâ kiralanmadı. Neden acaba? Kirası sadece yirmi sekiz. Towers Battersby North, MacArthur: Ön pencereler sıvama ilan kaplı. Ağrıyan göze kaçan sıva parçacıkları. Demlenmiş çay buharının latif kokusu tavadan yayılan duman, cızırdayan tereyağı. Onun yayla gibi yataksıcağı vücudunun yanında olmak. Evet, evet.

Berkeley Road'dan koşarak gelen ivecen ılık güneş ışığı, tam yol, zarif sandallarıyla, aydınlanan yaya kaldırımı boyunca. Koşuyor, benimle buluşmaya, rüzgârın dağıttığı altın saçlarıyla genç bir kız. Giriş zemininde iki mektupla bir kartpostal durmakta. Mr. Bloom eğilip onları alıyor. Mrs. Marion Bloom. Hızlanan kalp atışları yavaşladı. Elyazısı pervasız. Mrs. Marion.

—Poldy!

Gözlerini hafifçe kısarak yatak odasına girdi ve ılık sarı loşluktan geçerek Molly'nin dağınık saçlı başına doğru ilerledi.

—Kimeymiş mektuplar?

Mr. Bloom mektuplara baktı. Mullingar. Milly.

—Milly'den bana bir mektup, dedi ihtiyatlı, sana da bir kart. Bir de mektup sana.

Kartla mektubu, karısının bükülü dizlerinin ucuna kabarmış 300 çarşafın üzerine bıraktı.

—Storu aralayım mı?
Kısa kısa tartarak stor perdeyi yarıya kadar açarken gözünün ucuyla karısının mektuba bir göz atıp yastığının
altına saklayıver-diğini gördü.
—Kâfi mi? Diye sordu, dönerek.
Molly, dirseğine dayanmış, kartpostalı okumaktaydı.
—Her şeyi almış, dedi kocasına.
Mr. Bloom, karısı kartpostalı bir yana bırakıp gailesizce esnerken yavaşça geriye doğru kıvrılana dek bekledi. 310 —Çabuk getir şu çayı, dedi, içim kavruluyor.
—Çaydanlık ocakta, dedi Mr. Bloom.
Ama Mr. Bloom oyalanarak koltuğun üstündekileri topladı: Karısının yollu jüponunu, atıverilmiş kirli iç çamaşırlarını: Sonra hepsini kucaklayıp yatağın ayakucuna koydu. Mutfağa inerken, karısı seslendi:
—Poldy! —Ne?
—Çay iyi demlensin.
Nasıl da kaynıyor: Su kabının ağzında buhardan bir sorguç. I tiD sıcak suyla çalkaladıktan sonra dört kaşık dolusu çay koydu, kabını eğip çaydanlığa sıcak su aktardı. Sonra demlenmeye bı-kıo tavayı kor kömürlerin üzerine basura basura oturttu ve tere-a&ı parçasının kayarak eriyişine baktı. Böbrek paketini açarken kedi acından ölürcesine ona doğru miyavladı. Eti fazlaca verirsen fare peşinden koşmaz. Domuz yemez derler. Koşer. Al bakalım. Kanabulanmış kâğıdı kedinin önüne atıp böbreği cızırdayarak eriyen tereyağma boca etti. Karabiber. Kırık yumurta fincanından aldığı bir tutam karabiberi parmaklarının arasından böbreğin üzerine halka halka serpti.
Sonra zarfı yırtarak, mektuba yukarıdan aşağı göz gezdirdi. Sağ olasın: Yeni bere: Mr. Coghlan: Loch Owel'de piknik: Genç öğrenci: Blazes Boylanı'ın sahildeki kızları.
Çayımız demlendi. Gülerek, bıyıklı Crown Derby taklidi bardağını doldurdu. Terelelli Milly'nin doğumgünü
armağanı. Daha beş yaşındaydı o zaman. Yo, dur: Dört. Amber taklidi kolyeyi almıştım ona, kırmıştı. Ambalaj
kâğıdından parçalar keser, katlar, mektup kutusuna koyardım Milly için. Fincanını doldururken, gülümsedi.
Ah, Milly Bloom, cantmstn sen benim.

Geceden sabaha ay namsın benim.
Meteliksiz de olsan seni, güzelim,
Malına da mülküne de Katey Keogft'un, yeğlerim.

Zavallı yaşlı Profesör Goodwin. Umutsuz bir vaka. Gene de nazik bir ihtiyardı. Ya silindir şapkasındaki küçük ayna. Milly'nin şapkayı salona getirişi. Aa, bakın, Profesör Goodwin'in şapkasında ne buldum! Hepimiz gülmüştük. Daha o zaman baş göstermişti cinselliği. Ne haspa şeydi yumurcak.

Böbreğe çatalı batırıp pat diye öbür tarafını çevirdi: Sonra çaydanlığı tepsiye oturttu. Kaldırırken kapağı kapaklandı. Her şeyi koyduk mu? Tereyağlı ekmek, dört dilim, şeker, kaşık, kreması, lamam. Başparmağı çaydanlığın sapına takılı, tepsiyi yukarıya götürdü.

Kapıyı diziyle iterek, tepsiyi götürdü karyolanın başucundaki koltuğun üzerine bıraktı.

—Nerdesin allah aşkına! Dedi Mrs. Bloom.

Bir dirseği yastıkta çevik bir hareketle kalkmaya davranınca

94

pirinçler yeniden şangırdamaya başladı. Mr. Bloom, ayakta, sükûnetle karısının tombul gövdesini ve geceliğinin içinde dişi bir keçinin memeleri gibi sallanan dolgun yumuşak göğüslerini inceledi. 360 Yatağından yeni çıkmış bedeninin ısısı etrafa yayıldı, fincanına döktüğü çayın rayihasıyla kucaklaştı. Yassılmış yastığın altından açılmış bir zarf ucu görünmekteydi. Mr. Bloom tam çıkacakken durup yatak örtüsünü düzeltmeye başladı. —Mektup kimdenmiş? Diye sordu. Pervasız el yazısı. Marion.

—Şey, Boylan'dan canım, dedi karısı. Programı getirecekmiş de.

—Sen hangi şarkıyı söyleyeceksin? 370 —J. C. Doyle ile La ci darem, dedi Mrs. Bloom, bir de O Güzel
Aşk Şarkıları.

Etli dudaklarıyla çayını içerken gülümsedi. O günlük yapraklarının kokusu ertesi gün biraz bayatlaşıyor. Çiçek vazosunda kokuşmuş gibi. —Pencereyi açayım mı bir parça?
Mrs. Bloom bir dilim ekmeği ikiye katlayarak ağzına sürerken sordu: —Cenaze töreni kaçta?
—On bir, galiba, diye yanıtladı Mr. Bloom. Gazeteye bakma-dim daha. Karısının, parmağıyla imlemesi üzerine yatağın üzerindeki kirli çamaşırlar arasından bir kilotu bir paçasından
tutarak kaldırdı. Değil? O halde, tabanı kırışmış, parlak bir çoraba sarılmış büklüm büklüm bir gri jartiyer.
—Hayır. Şu kitabı.
Çorabın öbür teki. Jüponu.
—Yere düşmüştür herhalde, dedi kadın.
Mr. Bloom bir orayı bir burayı yokladı. Voglio e non vorrei. Acaba bu sözcüğü doğru telaffuz ediyor mu: Voglio. Yatakta değil. Aşa-ğı kaymış olmalı. Yere eğildi ve karyolanın fırfırını kaldırdı. Kitap, düşmüş, turuncukenarlı şişkarınlı lazımlığın yanı başında serilip kalmış.
—Tut bakayım, dedi karısı, işaret koymuştum. Bir sözcük vardı sana sormak istediğim.
Kulpundan tutmadığı fincanından bir yudum çay içti ve, parmak uçlarını battaniyeye şıpınişi siliverip,
firketesiyle sözcüğü bulana dek sayfayı taramaya başladı.
---- 95
__Metenin nesi dedin? Diye sordu Mr. Bloom, —işte, dedi kadın. Ne demek bu? Mr. Bloom eğilerek karısının başparmağının ojeli tırnağı yarandaki sözcüğü okudu. __Metempsychosis?
__Evet. Kimmiş bu sarı çizmeli memedaa?
__Metempsychosis, diye tekrarladı, Mr. Bloom alnını kırıştı-
Yunanca bir sözcük: Yunanca kökenli. Ruhların göçü anlamına
geliyor.
__Laf ola beri gele! Dedi Mrs. Bloom. Şunu anlıcağmız şekilde anlatsana.
Mr. Bloom gözucuyla karısının müstehzi gözlerine bakarak gülümsedi. Hep o genç gözler. Pandomim oyunundan sonraki o ilk gece. Dolphin's Barn. Kirlenmiş sayfaları çevirdi. Ruby: Sirkin Medarı İftiharı. Oh efendim oh. Bir resim. Elinde arabacıkırbacı Herkül gibi bir italyan. Medarı iftiharları Ruby olmalı sahnedeki bu çıplak. Ödünç bir çarşaf bulmuş. Canavar Maffei

kurbanının işini bitirip lanetleyerek bir yana fırlattı. Acımasızlıklarla dolu. Uyuşturucu verilmiş hayvanlar. Hengler Sirki'ndeki trapezciler. Görmemek için başımı çevirmiştim. Hayretten milletin ağzı açık kalmıştı. Senin boynun kırılsın, biz gülmekten kırılalım. Aileler halinde. Küçük yaştan eğitilirler ki metampsikozlayabilsinler. Ölümden sonraki yaşamımız. Ruhlarımız. Öldükten sonra bir insanın ruhu, Dig-nam'ın ruhu... [A]Bitirdin mi? diye sordu.
—Evet, dedi Mrs. Bloom. Belden aşağı bir şey yok kitapta. Kadın ilk sevgilisine âşık mı gene hep?
—Okumadım ki. Başka kitap ister misin?
—Evet. Paul de Kock'un başka bir kitabını. Ne güzel adı var.
Mrs. Bloom, bir gözü akan çayda, fincanını yeniden doldurdu.
Capel Street kitaplığına gidip kitabın tarihini uzatmalı, yoksa kefilim Kearney'e yazacaklar. Ruhgöçü: işte bu sözcük.
—Bazı kimseler, dedi Mr. Bloom, öldükten sonra yaşamımızı başka bir bedende sürdürdüğümüze, daha önceleri de yaşamış olduğumuza inanırlar. Buna Ruhgöçü diyorlar. Hepimiz binlerce yıl önce bu dünyada ya da başka bir gezegende yaşamışız. Bunu unuttuğumuzu söylüyorlar. Geçmiş yaşamlarını anımsadıklarını ileri sürenler de var.
Kıvamlı krema, çayının içinde pıhtı pıhtı sarmallaşıyordu. Bu sözcüğü ona hatırlatsam iyi olacak: Metempsychosis. En iyisi bir örnek vermek. Bir örnek?
96
Karyolanın üzerindeki Orman Perisinin Banyosu. Photo j8«f'jn 440 Paskalya sayısıyla ek olarak verilmişti: Sanatkârane renkler, muhteşem bir şaheser. Henüz krema katılmamış çay rengi. Çözülmüş saçlarıyla ona

benzemiyor değil: Daha ince. Çerçeveletmek için üç şilin altı peni ödemiştim. Karyolanın üzerinde iyi durur demişti. Çıplak periler: Yunanistan: örneğin o zamanlar yaşamış olan tüm insanlar. Sayfaları geriye doğru çevirdi.
—Metempsychosis, dedi, eski Yunanlıların buna verdiği ad. Onlar insanın bir hayvana ya da, örneğin, bir ağaca dönüşebileceği, ne inanırlardı. Örneğin, peri dedikleri şey de. Mrs. Bloom şekeri karıştırmayı bıraktı. Gözlerini önüne doğru dikerken, burun deliklerini kabartarak soludu.
—Bir yanık kokusu var, dedi. Ateşte bir şey mi bıraktın?
—Böbrek! Diye haykırdı Mr. Bloom birden.
Kitabı ceketinin iç cebine sokuşturdu ve, ayak parmaklarım hurdası çıkmış konsola çarparak, kaçışan leylek bacaklarıyla merdivenden apar topar indi, kokuya doğru koştu. Tavanın bir yanından keskin kokulu bir duman sütunu hiddetle fışkırmaktaydı. Çatalın bir ucunu böbreğin alt tarafına geçirdiği gibi altüst ediverdi. Pek fazla yanmamış. Böbreği tavadan bir tabağa boca ederek kalan azıcık yanık yağını üzerine akıttı. Şimdi de çayımızı koyalım. Masaya oturdu, bir dilim ekmek kesip üzerine tereyağı sürdü. Böbreğin yanık tarafını kesip kedinin önüne attı. Ardından, iri bir parçayı çatalla ağzına götürdü, lezzetli esnek böbreği hakkını vere vere çiğnedi. Ağzınıza layık. Bir yudum da çaydan. Sonra kopardığı bir parça ekmeği yağa banıp ağzına attı. Genç öğrenci ve piknikten mi bahsediyordu? Mektubu açıp yan tarafa koydu, bir yandan lokmasını çiğner, yağa bir parça ekmek daha banar ve gövdeye indirirken, bir yandan da aheste aheste mektubunu okudu. Canım Babacığım
O güzel doğum günü armağanı için sonsuz teşekkürler. Başıma tam oturdu. Herkes yeni beremin bana çok yakıştığını söylüyor. Annemin gönderdiği sütlü çikolata kutusunu da aldım, ona da yazacağım. Çok güzeldi. Benim foto işim çok iyi gidiyor. Mr. Coghlan benim bir resmimi çekti, develope edince karısı gönderecek. Dün burda işler epey sıkışıktı. Hava güzeldi ve bütün o soba

bacaklı kadınlar gelmişti. Pazartesiye birkaç arkadaşla TAdiOwel'e piknik yapmaya gideceğiz. Anneye selamlar sevgiler, Ha kocaman bir öpücük ve

teşekkürler. Aşağıdan piyano ses-r ' geliyor. Cumartesi günü Greville Arms'da bir konser verilecek. Bazı akşamlar buraya gelen Bannon adlı genç bir öğrenci var ye-„ nleri mi nedir son derece sosyetikmiş hem de Boylan'ın (ner-H vse Blazes Boylan'ın diye yazıcaktım) o sahildeki kızlar şarkısını övlüyor. Ona terelelli Milly selamlarını gönderdi dersin. Şimdilik son vereyim kucak dolusu sevgiler Seni seven kızın Milly
Not: Yazım kötü oldu bağışla acelem var. Baybay.
M.
Dün on beşine bastı. Tuhaf, ayın da on beşi. Evden uzak ge- çirdiği ilk doğum günü. Ayrılık. Doğduğu o yaz sabahını anımsıyorum, Denzille Street'e koşup Mrs. Thornton'un kapısını çalışım. Ne iyi kadındı. Pek çok bebeğin dünyaya gelişine yardımcı olmuş. Daha baştan Rudy'nin yaşamayacağını anlamıştı. Allah ne buyur-duysa o olur, efendim. Hemen anlamıştı. Yaşasaydı şimdi on bir yaşında olacaktı.
İfadesiz yüzüyle yüreği burkularak mektuptaki nota baktı. Yazım kötü oldu bağışla. Acelem var. Aşağıdan piyano sesleri. Kelebek kozasından çıkıyor. XL Cafe'de bilezik yüzünden onunla hırlaşmamız. Ne pastasını yemiş ne konuşmuş ne de başını kaldır- mıştı. Münasebetsiz bızdık. Kalan lokmaları da birer birer yağa banıp, atıştırdığı böbrek parçalarının ardından teker teker midesine indirdi. Haftada on iki şilin altı peni. Fazla sayılmaz. Ona da şükür. Music Hall'de figüran. Genç öğrenci. Yemeğinin üstüne ılıyan Çayından bir yudum içti. Sonra mektubu tekrar okudu: ikinci kez.
Ne yapalım: Kendini korumasını bilir. Ya bilmezse? Yo, bir Şey olmamıştır. Olabilir de ama. Olana dek beklenecek çaresiz. Ateş parçası, incecik bacaklarıyla merdivenlerden yukarıya koşu-§u. Mukadderat. Artık olgunlaşıyor. Fettan. Çok hem de.
Tasalı bir sevecenlikle mutfak penceresine doğru gülümsedi. nu sokakta yanaklarını daha da pembeleşsin diye çimdiklerken yakaladığım gün. Bir parça kansız. Memeden geç kesilmişti. O gUn Kısh'in ordaki Erin's King'e binişimiz. Kahrolası köhne sala-
98
purya ceviz kabuğu gibi yalpalanmıştı. Renk vermemişti hiç. Açık mavi eşarbıyla saçlarının rüzgârda uçuşması.

Gamze/i yanaklarında perçemler, Baş döndürücü yıldızlar.
Sahil kızları. Açılmış zarf. Ellerini pantolon ceplerine sokmuş faytoncu bugün izinli, türkü söylüyor. Aile dostu. Yanaklarında, di-520 yor. iskelenin ışıkları, yaz akşamı, orkestra. Ah kızlar, ah o kızlar, Sahildeki güzel kızlar. Milly de öyle. Toyca öpüşmeler: îlkinci. Aradan çok zaman geçti. Mrs. Marion. Şimdi yatmış sırt üstü, okumakta, parmaklarını saçlarının tellerine dolayaraktan, gülümseyerek, örerekten.
Sırtında yukarıya doğru akan belirsiz bir eziklik, acınma, arta-raktan. Bu olacak, evet. Önlesem. Beyhude: Ne yapabilirim ki? Güzel körpe kız dudakları. O da olacak. Sırtından yükselen ezin-cin tüm vücuduna yayıldığını duyumsadı. Şimdi ne yapsam fayda-530 sız. Dudaklar öpülecek, öpecek, öpüşecek. Dolgun yapışkan kadın dudakları.
Orda olması daha iyi: Uzakta. Oyalanır. Vakit geçirmek için bir köpek istemişti. Oraya uzanmalı bir. Ağustosta bir gün resmi tatil var, gidiş geliş sadece üç şilin altı peni. Daha altı hafta var, tüh. Bir basın pasosu uydurmalı. M'Coy'a söyleyim bir.
Tekmil tüylerini temizleyen kedi böbreğe bulanmış kâğıda dönerek onu kokladı ve kapıya doğru azametle yürüdü. Başını çevirdi, miyavlayarak Mr. Bloom'a baktı. Çıkmak istiyor. Bir kapının önünde beklersen açılır bazen kapı. Beklesin bakalım. Yerinde du-540 ramıyor. Elektrik. Havadaki şimşekler. Arka ayağıyla kulağını nasıl temizleyip durmuştu sırtını şömineye verip ooh.
Bir şişkinlik hissetti, bir ağırlık: Sonra bağırsaklarında tatlı bir mülayimlik. Kalktı. Pantolonunun kemerini
gevşetti. Kedi miyav-ladı ona bakıp.
—Miyav! Diye yanıtladı kediyi. Bekle hazırlanayım.
Üzerine ağırlık çöktü: Sıcak bir gün olacak. Şu merdiveni çıkmak sahanlığa kadar bitap düşürdü beni. Gazete gelmiş. Aptes yaparken okumayı severdi. Ben bu haldeyken zırtapozun biri damlayıp kapıyı çalmasa bari. 550
Masanın çekmecesinde Tidbit?m. eski bir sayısını buldu. Kol-
_ 99 560
* o ^kıstırıp kapıya gitti, açtı. Kedi sessiz sıçrayışlarla yanına ruSuna
siMj",,f r ' , „ , , .
İdi Ah, şimdi yukarı çıksa, yatağında kıvrılıp yatıverseydı. g Kulak kabarttı, karısının sesini işitti: —Gel, gel pisi pisi. Gel.

Mr. Bloom arka kapıdan bahçeye çıktı: Durup, kulak kabar-k bitişik bahçeyi dinledi. Çıt yok. Belki de çamaşır asıyordun Hizmetçi kız bahçedeydi. Güzel bir sabah.
Duvarın dibinde yetişen cılız bir nane filizine bakmak için eğildi. Buraya bir kameriye yapmalı. Barbunya fasulyesi. Frenksar-maşığı- Her taraftan gübrelemek ister, kıraç toprak. Bir kat potasyum sülfit. Hayvan tersi gerek böyle toprağa. Mutfak artıkları. Pekmeztoprağı, neydi öyle miydi? Bitişik bahçedeki tavuklar: Çımkırıkları toprak yüzeyi için en âlâ gübre. En iyisi ama sığır gübresidir hele küspeyle köftünle beslenmişlerse. Humuslu gübre. Hanımların oğlakderisi eldivenlerini temizlemekte üstüne yok. Temizleyen pislik. Kül de iyidir. Burayı baştan aşağı işlemeli. Şu köşede bezelye yetiştirirsin. Marul. O zaman devamlı yeşil sebze yersin taze taze. Bahçelerin de mahzuru yok değil. Paskalya tatilinde buradaki arı mı peygamberdevesi miydi.
Yürüdü. Bak yahu. Şapkam nerede benim? Gene kancaya as- 570 tim galiba. Bak işte, hatırlayamadım. Portmantoda bir ben yoğum. Dört şemsiye, onun yağmurluğu. Herhalde mektupları alırken. Drago'nun mağazasında ziller çalıyor. Tuhaf, şu anda aklımdan bunu geçiriyordum. Yakasının üzerine dökülmüş briyantinli kahverengi saçlar. Apar topar yıkanıp taranmış. Bu sabah bir banyo yapacak zamanım var mı acaba? Tara Street. James Stephens'ın kaçmasına yardım eden gişede duran çocukmuş, diyorlar. O'Brien. Dlugacz denilen herifin sesi de pes mi pes. Agendath mıydı ne? Başka, bayan. Kârgüzar. Helanın kurada kapısını tekmeleyip açtı. Dikkatli olalım da 580 cenaze törenine kirli pantolonla gitmeyelim. Başını eğerek basık lentonun altından geçip içeriye girdi. Kapıyı ardına kadar açık bıraktı, küf bağlamış badana ve salkımış örümcek ağlarının bayat kokuları arasında askılarını çözdü. Oturmadan önce bir yarıktan yukarıya bitişik komşunun pencerelerine baktı. Kral, altınlarını saymak için hazine dairesine girdi. Sıfıra sıfır, elde var sıfır.
Oturağa yerleşip gazetesini çıkardı, çıplak dizlerinin üzerinde

sayfalarını çevirmeye başladı. Yeni ve mülayim bir şeyler. Aceleye ne hacet. Tut bir süre bakalım. En birinci parçamız: Matcham'ın Unutulmaz Darbesi. Yazan, Mr. Philip Beaufoy, Tiyatroseverler Ku- u' Londra. Yazara ödenen telif sütun başına bir ginedir. Üç bu-
100
çuk. Üç sterlin üç... Üç sterlin, on üç şilin altı peni.

Kendisini sıkarak sessizce okuyordu, birinci sütunu sonra, hafif bıraktı ama tutaraktan, ikincisine geçti. Yarılayınca, koyuverdi kendini o okurken bağırsakları kendi kendine rahatlasın diye, hâlâ sabırla okuyordu dünkü az bir kabızlığı kendini salıp giderken. Keşke basurları çıkaracak denli kazulet olmasa gene. Yo, bu iyi. Tamam. Oh! Peklik yapıcı. Bir cascara sagrada tableti. Yaşam da böyle olabilir. Onu tahrik etmiş ya da etkilemiş değil ama bak göz açıp kapayıncaya kadar oluverdi işte, hem de harika. Şu sıralar basmadıkları şey yok. Ölü mevsim. Yükselen kokusunun ortasında dingin oturmuş, okumasını sürdürdü. Harika vallahi. Matcham gülen büyücü kadını fethettiği o unutulmaz darbesini sık sık anımsar; o kadın ki artık. Başlangıcı da bitişi de ahlak kurallarına uygun. El ele. Bak bu iyi. Okuduğu bölüm üzerinde yeniden göz gezdirdi, küçük suyunu zahmetsizce bırakışını duyumsarken, onları yazan ve üç sterlin, on üç şilin altı peniyi cebe indiren muhterem Mr. Beaufoy'u gıptayla düşündü.

Bir öykü de ben yazabilirim. Yazanlar, Mr. ve Mrs. L. M. Bloom. Bir atasözü üzerine bir öykü uydurabilinir. Hangisi mesela? Bir zamanlar giyinirken söylediklerini unutmasın diye manşetime yazmaya çalışırdım. Birlikte giyinmekten hoşlanmam. Tıraş olurken hafif sıyırmışım. Altdudağını ısırarak, etekliğinin yırtmacını ilikliyor. Saat tutuyorum. 9:15. Roberts borcunu ödemedi mi hâlâ? 9:20. Gretta Conroy ne giymişti? 9:23. Hangi akılla gidip buldum bu tarağı ben? 9:24. O lahana karnımı şişirdi. Rugan ayakkabısının üzerinde bir toz zerresi: Haydi, iki ayakkabısının da her yanını çoraplı baldırına art arda sıkı sıkı silmeler. May'ın orkestrasının saatlerin dansını çaldığını kermesteki danstan sonraki sabah. Şöyle anlatayım: Sabah olmuş, öğle, sonra akşam olmakta, ardından gece vakti. Dişlerini fırçalıyor. Bu daha ilk gece. Aklı dansta, fıkır da fıkır. Yelpazesinin çubukları tıkır da tıkır. Şu Boylan zengin mi? Adam lort gibi. Nasıl yani? Dansederken nefesinin çok güzel koktuğunu fark ettim de. Gevelemeye hacet yok o halde. Açık açık söyle. Dün gece müzik ne

sihirliydi öyle. Gölgede kalmıştı ayna. El aynasını sallanan iri göğüslerini sıkıca örten yünlü giysisine dayamış var gücüyle sürtüyordu. Merakla bakaraktan. Gözlerinde çizgiler. Nasıl emin olabilir insan.
Akşam vakti, gri organzeli kızlar. Ardından gelen gece: han-
çerleri, maskeleriyle kapkara. Şairane fikir: Pembe, sonra altın sarısı, sonra kurşuni, sonra siyah. Yaşama da uygun düşüyor. Gündüz sonra da gece.
--------- 101 ------------------------------
Gözde hikâyenin yarısını cart diye yırttı ve kıçını sildi. Sonra tolununu çekerek askısını geçirdi ve önünü ilikledi. Dingildek ir bozuntusunu çekip helanın kasavetinden açık havaya çıktı. Güneşli bahçede içi hafifledi yüreği tazelendi, siyah pantolu-nu dikkatle gözden geçirdi: Paçalarını, dizlerini, diz arkalarını. Cenaze töreni saat kaçta? Gazeteye bakayım bir.
Ta yükseklerde bir gacırtı, kasvetli bir uğultu. Saint George kilisesinin çanları. Saati vurmaktalar: Battal
tarrakası demirin.
Amanın! Yandım! Amanın! Yandım! Amanın! Yandım!
Çeyrek var. Bir daha: Peş peşe çınlamalar havada. Üçüncüsü. Zavallı Dignam!
102 5
MR. BLOOM ÖLÇÜLÜ ADIMLARLA SIR JOHN ROGER-son rıhtımı boyunca dizili kamyonların yanından ilerledi, Windmill Lane'i, Leask'ın ketentohumu ezimevini ve postaneyi geçti. Bu adresi de verebilirdim bak. Denizciler Evi'ni de geçti. Rıhtım civarının sabah hayhuyunu ardında bırakıp Lime Street'e saptı. Brady kondularının orda bir tabakhane çırağı, koluna geçirdiği sakatat kovasıyla, çiğnenmiş bir izmariti tüttürerek siftinmekte. Daha

küçükçe bir kızcağız, kırık bir fıçı çemberini isteksizce tutmuş, alnındaki mayasıl kabuklarının altından gözlerini dikmiş ona bakmakta. Sigara içtiği takdirde gelişemeyeceğini söyle ona. Amaan, bırak içsin! Yaşamı sanki güllük gülistanlıktı da pek. Meyhane kapılarında bekleşir babası çıksın da eve götürsün diye. Hadi boba, annem evde bekliyo. Bu saatte ortalık sakin: Kimsecikler yok. Townsend Street'ten, sonra da Bethel'in suratsız alnacını geçti. El, evet: Evi: Alef, Beth. Nichols cenaze işleri evini de geçti. On birde. Daha epey var. Sanırım O'Neill'e işi Corny Kelleher kıvırmıştır. Gözlerini kapatıp öyle söyler şarkısını. Corny. Bir keresinde parkta rastlamıştım karıya. Ortalık kapkara. Ne cümbüştü ya, kiki-ri kakara. Gammazın teki. Adını adresini söylediydi de benimkiyle hoppa nina nina nay nina nay nom. O kıvırmıştır, garanti. Gömü-verin nederlerozımbırtının içine bedavadan ucuzuna. Benimkiyle hoppa nina, hoppa nina, hoppa nina, hoppa nina.

Westland Dow'da, Belfast and Oriental Tea Company'nin vitrini önünde durdu ve kurşun varaklı paketlerdeki etiketleri okumaya başladı: Mükemmel Harman, En Üstün Kalite, Ailenizin Çayı. Hava iyice ısındı. Çay. Tom Kernan'dan isteyim biraz. Cenazede de söylenmez ki. Gözleri hâlâ etiketlere dalmış okurken şapkasını çıkardı, briyantin kokusunu hafifçe içine çekti, sağ elini zarıt bir hareketle kaşının ve saçının üzerinde ağır ağır gezdirdi. Sabah sabah bu sıcak. Ağırlaşan gözkapaklannın altından bakarak "lüks k"ının içinde deri bandın üzerindeki küçük boğumlu yeri buldu. Orda duruyor. Sağ elini şapkasının içine soktu. Parmakları bandın rkasında hemencecik bulduğu bir kartı yeleğinin cebine aktardı. Bu ne sıcak böyle. Sağ elini kaşının ve başının üzerinde ağır asır gezdirdi yeniden. Sonra gene şapkasını giydi, rahatlamıştı: Okudu gene: Mükemmel Harman, En Üstün Kalite Seylan Çaylarından Hazırlanmıştır. Uzakdoğu. Kim bilir ne güzel yerlerdir: Dünyanın cenneti, koskoca tembel yaprakların üzerinde kendini akıntıya bırakırsın, kaktüsler, çiçekli çayırlar, o yılankavi liana dedikleri. Sahiden öyle mi acep. Güneşin alnında dölce far niente boş oturan Seylanlılar, bütün gün kıçlarını kaldırmadan. On iki ayın altısında uyurlar. Hırlaşmak istemezler o sıcakta, iklimin etkisi. Uyuşukluk. Amaçsızlığın çiçekleri. Çoğu havadan beslenir. Azotlar. Botanik bahçelerindeki limonluklar. Duyarlı bitkiler. Nilüferler. Taçyapraklarının gücü yok şey yapacak. Uyku hastalığı kol geziyor. Gülyapraklarını çiğne geç. işkembeyle

dana paçası yemeye çalıştığını düşün insanın bir de. Bir yerde görmüştüm o resimdeki adamın nerdeydi? Ha evet, Lût Gölü'nde sırt üstü yatmış yüzerken açmış güneş şemsiyesini, kitabını okuyor. Istesen de batmazsın: Öyle kesif ki tuzdan. Zira suyun ağırlığı, yo, su kitlesinin ağırlığı eşittir neyin ağırlığıydı? Ya da hacim eşittir ağırlığı mı olacaktı? Onun gibi bir kanun vardı. Lisedeki Vance parmaklarını kütürde-terek veriyor dersini. Maarifin müfredat programı. Marifetli müfredat. Ağırlık dediğin zaman nedir ağırlık aslında? Saniyede saniyede otuz iki ayak. Düşen cisimler kanunu: Saniyede saniyede. Hepsi de yere düşer. Arza. Arzın yerçekimi gücüdür ağırlık.

Dönerek yolun karşısına doğru acelesiz yürüdü. Sosisleriyle nasıl yürüyordu kız? Şöyle yaparaktan.

Yürüyedursun, cebinde katlı duran Freeman \ çıkarıp açtı, uzunlamasına boru gibi kıvırıp, rahatça attığı her adımda gazeteyle pantolonunun paçasını tıpışladı. Havada bir miskinlik: Girip bir bakmalı. Saniyede saniyede.

Saniyede yani her bir saniye süresince demek. Kaldırımda durup postane kapısından içerisini keskin nazarlarla iskandil etti. Son gelen mektuplar gözü. Giden mektuplar. Bir şeycik yok. Girelim.

Gişenin pirinç çubuklarından içeriye kartını uzattı. Bana gelen mektup var mı? diye sordu.

Postane müdiresi bir gözü ararken Mr. Bloom da tepeden tır-
naŞa silahlı resmi geçit yapan askerleri gösteren orduya çağrı afışi-
inceledi: Gazete bastonunun ucunu burnuna doğru tutup yeni-
asılmış samankâğıdını kokladı. Cevap veren yok galiba. Geçen
kez fazla ileri gittik.

104

Postane müdiresi parmaklıkların arasından kartıyla bir de mektup uzattı. Mr. Bloom kadına teşekkür etti ve derhal zarftaki daktilo yazısına bir göz attı.

Sayın Henry Flower Westland Row Postanesi eliyle Şehir

Cevap yazmış meğer. Kartla mektubu yan cebine kaydırdı resmi geçit yapan askerleri gene gözden geçirdi. Koca Tweedy'nin 80 alayı nerede? Çürüğe çıkarılmış asker. Orada: Ayıpostundan kalpağı ve tüy sorgucu. Yo, o bir kumbaracı askeri. Devrik manşetler, işte şurada: Royal Dublin

silahendazları. ingiliz askerleri. Pek gelgelli. Kadınları peşlerinden koşturan da bu herhal. Üniforma. Askere yazılıp talim yapmak daha kolay. Maud

Gonne'un, geceleri O'Connell Street'ten çekilmelerine ilişkin mektubu: Irlandamızın başkenti için yüzkarası. Griffith'in gazetesi de şimdi aynı şeyi yapıyor: Zührevi hastalıktan kırılan bir ordu: şaribülleyl vennehar bir imparatorluk. Hamhalat suratlar: Sultani tembel kavatlar. ileri bak. Uygun adım. Karavanaya: aravanaya. Koğuşlara: oğuşlara. Kraliyet 90 alayı. Bir itfaiyeci ya da bir polis kıyafetiyle göremezsiniz onu hiç. Ne ki, farmason giysisiyle, elbet.
Postaneden çıkıp sokağı arşınladı ve sağa saptı. Lafü güzaf: Sanki meseleler hallolunuverecek. Elini cebine sokup işaretpar-mağını zarf kapağının aralığına geçirdi, kesik hareketlerle yırtarak açtı. Kadınlar epey temkinli olur derlerse de, sanmam. Parmaklarıyla mektubu çekip zarfını cebinde kırıştırdı. Mektuba iğnelenmiş bir şey var: Fotoğraf belki. Saç mı? Değil. M'Coy. Çabuk kurtul şundan. Alıkoyacak yolumdan. Ne sinir şey birisinin karşısına çıkıvermesi tam sen. 100 —Merhaba, Bloom. Nereye böyle? — Merhaba, M'Coy. Hiç vallaha. —"-Keyifler nasıl? —iyidir. Ya sen?
—Yuvarlanıp gidiyoruz işte, dedi M'Coy.
Gözleri siyah kravatlı giysilerde, sesini alçaltıp edeplice sordu:
—Hayrola... Bir mazarrat yoktur inşallah? Baktım da, öyle...
—Yo, yo, dedi Mr. Bloom. Zavallı Dignam, bilirsin. Cenazesi bugün kalkıyor. 110 —Ha, evet, zavallı
adamcağız. Demek böyle. Saat kaçta?
Fotoğraf kesin değil. Belki de bir rozet. —On birde, diye yanıt verdi Mr. Bloom. _gjr yolunu bulup gitmeliyim oraya, dedi M'Coy. On birdi, "-1 mi? Daha dün gece öğrendim. Kim söylemişti? Holohan. Hoppy'yitanır mısın?
—Elbet tanırım.
Mr. Bloom'un gözleri yolun karşısındaki, Grosvenor'un önüne çekilmiş üstü açık arabaya takılmıştı. Kapıcı valizi kaldırarak bagaj verine bıraktı. Kadın bir yanda durmuş, bekliyor, adam da, kocası, ağabeysi, kadına benzeyen, ceplerini karıştırarak bozuk para arıyordu. Halka yakalı şık bir manto giymiş, battaniye gibi kumaşı, bu güzel havada insanı terletir. Elleri dıştan ekleme ceplerinde, fütursuz öyle duruşu. Polo maçındaki o kibirli yaratık gibi. Kadınların burnu hep havadadır, sen hassas noktalarına dokunana dek. Ayinesi iştir kişinin. Kendilerini naza çekerler, teşnedirler oysa. Muhterem hanımefendi, Brütüs de muhterem bir zat idi. Kadınla bir kere yat, teklif tekellüf kalmaz aranızda.

—Bob Doran'laydım da, gene sızaki nöbetlerinden birine girmiş, kimdi o, Bantam Lyons'la birlikte. Na, surdaydık, Conway'in meyhanesinde.

Doran Lyons'la Conway'in orda. Kadın eldivenli elini saçına götürdü. Hoppy de çıkageldi. Bulut gibi. Başını geriye çekip gözlerini kısarak uzaktan kadının sabah güneşiyle menevişlenen cildine, süslü gerdanına baktı. Bugün her şey net görünüyor. Havadaki nem belki uzağı görmeni sağlayan. Havadan sudan konuşmalar. Hanımın eli. Hangi taraftan binecek?

—Sonra dedi ki: Zavallı dostumuz Paddy 'nin öyle yazık yazık! Dedim ki: Zavallı Paddy Dignamcık! Taşraya gidiyorlar: Broadstone'a belki. Ayak bileklerini saran, bağcıklarının uçları sallanan kahverengi çizmeler. Biçimli güzel ayaklar. Herifçioğlu veremedi gitti avucundaki bozuklukları! Ona baktığımı gördü. Gözleri hep başka bir erkektedir, iyi sigorta. Bakarsın lazım olur. El altında bulunsun. —Niçin? Dedim. Nesi var bu adamın? Dedim. Kibirli: Varsıl: ipek çoraplar. —Evet, dedi Mr. Bloom.

Hafif dönerek, M'Coy' un su kaçıran suratıyla bir hizaya geldi. Biraz sonra binecek.

—Nesi mi var? Dedi M'Coy. Adam öldü, yahu, diye ekledi. Val-anı o da içiyordu. Paddy Dignam mı? Dedim ben. Inanasım gelmemişti de işittiğimde. Arch'ta buluştuğumuz geçen cumadan yoksa

perşembeden miydi bu yana görüşmemiştim onunla. Evet, dedi M'Coy. Göçtü. Pazartesi günü öldü zavallı adamcağız.

Bakın! Bakın! ipek parıltısı koyu jartiyer ak. Bak! Dangıl dungul bir tramvay çanını çala çala girdi araya.

Gitti bizim manzara. Kahrolası dangalak hırt. Tam zamanıydı. Cehennem zebanisi. Hep böyle olur zaten. Tam da kadın. Pazartesi miydi Eustace Street'teki kız jartiyerini düzeltirken. Arkadaşı da önüne geçmiş manzarayı kapatıyor. Esprit de corps. Ne o, ağzını aç-mışsın öyle şapşal şapşal? —Ha, evet, dedi Mr. Bloom tasalı bir ah çekip. Bir kayıp daha. —En iyilerinden biri, dedi M'Coy.
Tramvay çekip gitmişti. Kadının şık eldivenli eli çelik tutamakta, Loopline Köprüsü'ne doğru yollandılar. Fır fır da pır pır: Şapkasının tülü güneş ışığında: Pır pır da fır. —Yengânım iyidir inşallah? dedi M'Coy sesini değiştirip.
—Ha, evet, dedi Mr. Bloom. Çok iyi, sağ ol. Boru gibi kıvırdığı gazetesini ağır ağır açtı ve ağır ağır okudu: Plumtree Et Konservesi Bulunmayan ev nedir?
Natamam. Bulunan ev ise, bir mutluluk yuvası.
—Bizim hanım yeni bir konser angajmanı yaptı. Daha kesin değil ama. Valiz mavalı gene. Ama yok bir zararı. Sıramı savdım nasıl olsa, şükür. Mr. Bloom irigözkapakh gözlerini telaşsız bir dostlukla çevirdi.
—Benim karım da, dedi. Yirmi beşinde. Belfast'taki Ulster Hall'de alengirli bir baloda söyleyecek. —öyle mi? Dedi M'Coy. Memnun oldum bu habere, azizim. Kim kalkışmış bu işe?
Mrs. Marion Bloom. Henüz kalkmamıştır. Kraliçe, yatağında ekmeğini yiyor ve. Kitap değil. Uyluğu boyunca yedişerden dizdiği kirli iskambil kâğıtları. Esmer dam ve sarışın fanti. Mektup. Kedinin tüyleri siyah top top. Açılmış bir zarf ucu.
Eski. Güzel. Aşk. Şarkısı. Ah o eski a-aşk...
107
_Ayrıda bir turne bu, anlarsın ya, dedi Mr. Bloom ciddiyet-Güzeeeel ask şarkısı. Bir komite yürütüyor bu işi. Masraflar da kâr 3 M'Coy bıyığının uçlarını çekiştirerek onayladı. _Oo, iyi, dedi. iyi haber bu. Gitmek için davrandı.
_Ya seni böyle formunda görmekten memnun oldum, dedi. Yakında görüşürüz. —Elbet, dedi Mr. Bloom.
_Bak ne diycem, dedi M'Coy. Cenaze töreninde benim adımı da koyuver, olur mu? Gelmek istiyorum ama belki de vakit bulamayacağım. Sandycove'da bir boğulma vakası olmuş, ceset bulunduğu takdirde tahkikat memuruyla oraya gitmem lazım. Ben gelmemişsem sen benim adımı

yazıver, olmaz mı? _Yazarım elbet, dedi Mr. Bloom ayrılmak için davranırken. Sen merak etme.
_Yaşa, dedi M'Coy sevinçle. Sağ olasın, dostum, imkân bulursam mutlaka gelirim. Tamam. Dingdang. C. P. M'Coy deyiver,
kâfi.
—Merak etme sen, dedi Mr. Bloom kararlı bir sesle. 210
Yutturamadı o dolmayı bana. Ciğerine işlemiş. Enayi dümbeleği. Vız gelir bana. Valizlere karşı zaafım vardır. Meşin. Köşeler takviyeli, kenarlar perçinli, çifte emniyet manivela kilitli. Bob Cowley kendisininkini geçen yıl Wicklow denizcilik bayramı konseri için ödünç verdiydi de o mübarek günden bu güne dek ses seda çıkmadı. Mr. Bloom, ulaşsız adımlarla Brunswick Street'e doğru ilerlerken gülümsedi. Bizim hanım yeni bir. Çatlak sesli çilli soprano. Sivri burunlu. Kendi çapında fena sayılmaz: Hafif şarkılarda. Han-çeresi zayıf. Sen ve ben, anlarsın ya: Durumlarımız aynı. Yağ çekiyor. Nasıl da basar insanın damarına. Farkını işitmiyor mu? Galiba biraz o yöne meyyal. Çileden çıkarıyor beni. Belfast'ta yola gelir sanıyordum, inşallah ordaki çiçek salgını daha da kötüleşmez. Orda, kendini aşılatmaz gene muhakkak. Senin karın ve benim karım. Ulan bu adamın sevdası karısını bize peşkeş mi çekmek?

Mr. Bloom köşebaşında durdu, gözlerini rengârenk afişlerin üzerinde gezdirdi. Cantrell ve Cochrane Gazozları (Hoş Kokulu). Clery'de indirimli yaz satışları. Merhaba. Bu gece Leah. Mrs. Bandmann Palmer. Onu bu oyunda bir daha izleyebilsem. Ham-let'i dün gece oynamıştı. Erkek kılığında. Ola ki bir kadındı o.

Ophelia'nın intihar nedeni. Zavallı babam! O roldeki Kate Bate-man'ı nasıl da anlatırdı. Londra'da Adelphi'nin önünde bütün gun beklemiş içeri girmek için. Yani benim doğumumdan bir yıl önce: Altmış beş. Ya Viyana'daki Ristori. Neydi onun adı? Mosenthal'dı. Rachel miydi, yoksa? Hayır. Yaşlı kör Abraham'ın sesini tanıyıp da parmaklarıyla yüzüne dokunduğu sahneyi anlatırdı hep.
Nathan'ın sesi! Oğlunun sesi! Terk ettiği babasının kollarımda acısından kahrından ölmesine neden olan, baba evini terk eden ve babasının Tanrısını terk eden Nathan'ın sesini işitiyorum. Her kelime pek derindir, Leopold.
Zavallı babam! Zavallı adam! iyi ki odaya girip onun yüzüne bakmamıştım. O gün! Ah, zavallı! Vah, zavallı! Öföff! Eh, belki de onun için böylesi daha iyi.
Mr. Bloom köşeden saparak fayton durağındaki yorgun atları geçti. Şu M'Coy denilen herife rastlamasaydım keşke.
Daha da yaklaşınca yalap yalap yulafların çiğnendiğini, dişlerin usul usul devinişini işitti. Tatlı yulafımsı atsidiği buhurlarının içinden geçerken, ceylan gözleri onu izledi. Eldoradolarında. Za-vallı zırtullahıkermaniler! Upuzun burunlarını yem torbalarına sokmuşlar dünyadanbihaber ya da umurlarındaydı dünya. Konuşamayacak denli tok. Gene de yemleri ve ahırları hazırdır, iğdiş de edilirler: Sağrılarının altından sarkan siyah sölpük kauçuktan bir sucuk parçası. Ola ki böyle de mutludurlar. Zararsız biçare hayvancıklar görünüşte. Ama kişnemeleri kimileyin deli eder insanı.
Cebinden mektubu çekerek, elindeki gazetenin içine yerleştirdi. Burda karşıma çıkıverir. Yan sokak daha emin. Faytoncuların kulübesini geçti. Faytoncuların yaşamı ne ilginç. Yaz kış demeden, her yere, her saatte ya da belli saatlerde, kendi istençleri dışında. Voglio e non. Arada bir onlara

bir sigara tutmaktan hoşlanırım. Yarenlik. Faytonlar geçerken bir iki nota çığı-rayım. Yırladı: La ci darem la tnano La la lala la la.
Döndü, Cumberland Street'e girdi, birkaç adım attıktan sonra istasyon duvarının rüzgârsız tarafında durdu. Kimsecikler yok. Meade kereste deposu, istiflenmiş kirişler. Viraneler, salaş barakalar. Dikkatli adımlarla yere çizili bir kaydırak oyunu alanıyla unutulmuş bir kaydıraktaşının üzerinde ilerledi, in cin yok. Kereste de-270 poşunun orda bir çocuk çömelmiş, tek başına, misket oynuyor, bil-
109
sini oyun çizgisine acarbaşparmağıyla gönderiyor. Bir bilge so-[A] kedisi göz kırpan bir sfenks, sıcacık eşiğinden bakmakta. On-rahatsız etmek, yazık. Muhammet, kediyi uyandırmasın diye . sjnjn bir parçasını kesmiş. Açsanıza. Bir zamanlar ben de mis-ovnardım o ihtiyar kadının okuluna giderken. Muhabbetçiçe-• bayıhrdı. Mrs. Ellis'in. Ya Mr.? Gazetesinin içine katladığı mektubu açtı.
Bir çiçek. Bu galiba bir. Taçyaprakları yassıltılmış san bir çiçek. Öyleyse darılmamış? Bakalım neler diyor? Sevgili Henry
Yazdığın son mektubu aldım çok teşekkür ederim. Bundan önceki mektubumu beğenmeyişine üzüldüm. Niçin pul gönderdin ki? Beni son derece kızdırdın. Bu yüzden seni cezalandırmak istiyorum. Sana yaramaz çocuk deyişimin nedeni öbür dünyayı, şey lafı sevmediğimden dolayı. O sözcüğün hakiki manasını açıklar mısın lütfen bana? Sen yuvanda mutlu değil misin seni gidi yaramaz çocuk? Keşke senin için bir şeyler yapabilseydim. Bu zavallı dostun hakkında neler düşündüğünü yaz. Sık sık senin o güzel adını düşünüyorum. Sevgili Henry, ne zaman buluşacağız? Seni düşünmediğim an yok inan. Şimdiye kadar hiçbir erkek beni bu şekilde kendisine çekememiştir. Bu bana çok endişe veriyor. Lütfen bana uzun bir mektup yaz ve her şeyi anlat. Yazmazsan seni cezalandıracağımı unutma. Böylece sana ne yapacağımı öğrenmiş oldun, seni yaramaz çocuk, yazmadığın takdirde. Ah, öyle özlüyorum ki seni. Henry sevgilim, sabrım tükenmeden bu isteğimi yerine getirirsin inşallah. O zaman sana her şeyi anlatırım. Şimdilik hoşça kal, yaramaz sevgilim, başım da öyle ağrıyor ki. bugün, ve bekletmeden cevap veresin seni özleyen

Martha

Hamiş: Karının nasıl bir parfüm kullandığını da yaz. Bilmek istiyo- rum. xxxx

Çiçeği iğneyle tutturulduğu yerden özenle söktü handıysa uçup gitmiş kokusunu kokladı ve kalbinin üzerindeki cebine yer-eŞtırdi. Çiçeklerin dili. Kimse işitemez de ondan sever kadınlar. a da erkekten kurtulmak amacıyla zehirli bir buket vermek ona.

110

Sonra yavaşça yürürken, zaman zaman bir sözcüğü mırıldanarak mektubu yeniden okudu. Sevgili erkekçiçeğim sana kızgın lalelerim şayet lütfen unutmabeni yazmazsan kaktüsünü cezalandıraca- ğım seni çok menekşeler özlüyorum sevgili güller yakında numan-çiçeği bütün yaramaz gecesarmaşıkları karın Martha'nın parfü-müyle buluşalım. Mektubu bitirince gazetenin içinden çıkarıp ge. ne yancebine soktu. Dudakları belirsiz bir sevinçle aralandı, ilk mektubundan bu yana değişmiş. Acaba kendisi mi yazmıştır. Hiddetlenmiş pozunda: Bencileyin iyi bir aile kızı, muhterem bir şahsiyet. Bir pazar duadan sonra buluşabiliriz. Teşekkür ederim: Ben almayayım. Aşıkların mutat atışmaları. Ardından sulh olmalar. Molly ile dalaşları denli kötü. Puronun sakinleştirici bir etkisi var. Narkotik. Bir dahaki sefere daha ileri git. Yaramaz çocuk: Cezalandıracak. Sözcüklerden korkuyor, elbet. Biraz hırpala, ne zararı olacak? Gene de denemeli. Azar azar hani.

Cebindeki mektubu parmaklarıyla yoklayarak iğneyi kâğıttan çekip çıkardı. Alelade bir iğne, he? İğneyi yere attı. Giysilerinin bir yerinden çıkarmıştır: İğneyle tutturulmuş. Kadınların kullandığı iğnelerin sayısı inanılmaz. Dikensiz gül de olmaz.

Dublin sesleri kopuk kopuk, kulaklarını çınlatıyordu. Geçen gece Coombe'da yağmurun altında birbirine sarılmış o iki sürtük.

Mairy Mairy kopmuş donunun uçkuru. Şimdi onun sorunu

Naşı/ örtsün orasını, Nasıl örtsün orasını.

Orasını? Oralarını. Başım ne de kötü ağrıyor. Aybaşı olmuştur. Ya da bütün gün oturup daktilo yazıyordun Gözlerin odaklanması mide sinirlerine iyi

gelmezmiş. Karın ne parfümü kullanıyor. Nasıl çıkılır böyle bir işin içinden?
Nasıl örtsün orasını.
Martha, Mary. O tabloyu bir yerde görmüştüm şimdi unuttum nerde eski bir ustanın elinden mi çıkmış yoksa antik süsü mü ve-rilmiş. Onların evinde oturmakta, konuşmakta. Acayip. Coom-be'daki iki sürtük de can kulağıyla dinliyorlar. Nasıl örtsün orasını.
__111 ------------------------------
Ak am vakti duygusu güzel. Artık orda burda sürtmek yok. cıkta otur dur: Akşam karanlığı, çıt yok: Sat anasını. Unut git-°Cezdiğin yerleri anlat, yabansı âdetler. Öteki kadın, başında s,nmlek 0ian, akşam yemeğini getirmekte: Yemişler, zeytin, kuyu-j° ekilmiş yürek tazeleyici soğuk su, Ashtown'daki taş duvarın
&u denli soğuk. Bir daha sefere koşulara giderken kâğıt bar-ri°k almalıyım yanıma. îri siyah gözlerinde tatlı bakışlarla dinle-
kte kız. Anlat ona: Daha daha: Hepsini. Sonra bir inleyiş: Sükût. Uzun uzun upuzun dinleniş. Demiryolu köprüsünün altından geçerken zarfı çıkarıp sabırsızca küçük parçalar halinde yırtarak sokağa doğru fırlattı. Kâğıt parçaları uçuşarak nemli havanın içinde asılı durdu: Beyaz bir titreyiş, sonra hepsi yere yapıştı.
Henry Flower. Yüz sterlinlik bir çeki de aynı şekilde yırtmak mümkün. Adi bir kâğıt parçası. Lord Iveagh bir zamanlar İrlanda bankasında bir milyonluk yedi rakamlı bir çek bozdurmuş. Bira işinden ne paralar kazanıldığını gösterir. Kardeşi Lord Ardilaun'un da günde dört kez gömlek değiştirdiğini söylerler. Deriden biten bitler falan. Bir milyon sterlin, dur bi dakka bakayım. Yarım litresi iki peniden, bir litresi dört peni, bir

galon bira eder sekiz peni, yo, bir galon bira bir sterlin dört peni eder.
Yirmide kaç kere bir sterlin dört peni:
On beş kadar. Evet, tastamam. On beş milyon fıçı bira.
Ne fıçısı canım? Galon yani. Aşağı yukarı bir milyon fıçı eder, aynı hesap.
Köprünün üzerinden bir tren, beynini sarsan bir gürültüyle, vagon vagon geçti. Zihnindeki fıçılar birbirine
bindirerek gümbürdedi: Fıçılardaki yavan biralar taştı ve çalkalandı. Fıçıların kapakları açıldığı gibi her yanı
nehir gibi taşan yavan bira selleri kapladı, seller birleşti, çamurderyasının içinden kıvrıla kıvrıla akarak tüm
ovalığı bastı, içkinin girdabına yakalanan yaprak yaprak köpükleri çevire çevire ağırdan döndü.
All Hallows kilisesinin arka kapısına varmıştı. Sundurmaya geçerek şapkasını çıkardı, cebindeki kartı alıp gene
deri bandın ardına gizledi. Hay Allah! M'Coy'dan, Mullingar'a bir paso uydurmasını isteyecektim.
Kapıda aynı duyuru. Pek muhterem John Conmee S. J.'nin, Azız Peter Claver S. J. ve Afrika'daki Misyonerliği
Üzerindeki Vaizi- Gladstone, bilincini yitirmek üzereyken, onun katolikliğe dön- mesı için ne dualar
ettilerdi. Protestanlar da aynı şey. Dr. William J- Walsh D. D.'yi gerçek dine döndürmesi. Çin'deki milyonlar
kurtarılacak. Bunu dinsiz Çinliye nasıl izah edecekler acaba. Bir
112
onsluk afyonu yeğler. Göksel imparatorluğun kullan. Zındıklık onlar için en büyük günah. Tanrı saydıkları Buda müzede yan ge], miş yatmakta. Çenesini eline dayamış rahatında. Buhurlu kamışlar yanmakta. Ecce Homo'ya benzer yanı yok. Dikenlerden ve haçtan bir taç. Eren Patrik yonca yaprağını iyi düşünmüş. Çin çubukları? Conmee: Martin Cunningham tanır onu: Çelebi görünümlü. Tüh
Molly'yi kilise korosuna almaları için hiç de göründüğü gibi budala olmayan Peder Farley yerine ona başvursaydım keşke. Onlara öğretiliyor bu. Mavi gözlüklerini takıp alnından terler aka aka zencileri vaftiz etmeye koşmuyor herhalde, değil mi. Gözlükler pek ilginç gelirdi onlara, öyle bir yanıp bir sönüp. Halka şeklinde oturmuş şiş dudaklarıyla, vecit halinde dinlerken görmek isterdim onları. Natürmort. Lık lık süt içer gibi, herhal.

Kutsal taşların soğuk kokusu çekmekteydi onu. Aşınmış basamakları tırmanarak iki tarafa açılır kapanır kapıyı itti ve arka taraftan usulca içeriye girdi. Bir toplantı var: Bir hayır cemiyeti. Yazık, pek kalabalık değil. Bir kızın yanında oturulacak güzel tenha bir yer. Yanımda kim var? Hafif müzik çaldıkları zaman hıncahınç doluşurlar. Gece ayininde-ki o kadın. Arşı âlâ. Boyunlarında koyu kırmızı yularlar. Başları öne eğik diz çökmüş kadınlar. Mihrapparmaklığının önünde diz çöken bir küme. Rahip, ellerinde tuttuğu şeyle onların arasında mırıldanarak dolaşıyor. Her birinin yanında durarak, bir kutsal ekmek alıyor, bir iki kez sallıyor (sudan mı çıkıyor ki?) ve el uzluğuyla kadının ağzına koyuveriyor. Kadının şapkası, başı öne düşüveriyor. Ardından bir sonraki. Şapkası birden düşüveriyor öne. Ardından bir başkası: Ufak tefek yaşlı bir kadın. Rahip, kutsal ekmeği kadının ağzına koymak için eğiliyor, mırıldanma berdevam. Latince. Sonra öbürü. Gözlerini kapat, ağzını aç. Niçin? Corpus: Vücudu. Ceset. Latince, iyi buluş. Önce onları afallatıyor. Bir ölüm hazırlığı. Çiğnedikleri yok pek: Sadece yutuyorlar. Tuhaf fikir: Bir cesedin ufak ufak parçalarını yemek. Yamyamların bu fikri tutması da bundan.
Bir kenara çekilip, kör maskeleriyle ara geçitten birer birer ilerleyerek yerlerini arayan bu insanlara baktı. Bir sıraya yaklaşarak köşedeki ucuna oturdu, şapkasıyla gazetesini kucağına yerleştirdi. Giymek zorunda kaldığımız bu saksılar. Başımızın şekline uygun düşen şapkalar giymeliyiz. Koyu kırmızı yularlanyla başları eğik, kutsal ekmek midelerinde erisin diye bekleşip durmaktalar önünde ardında oturan şu insanlar. Hamursuz gibi bir şey: O türden bir ekmek: Mayasız sebtekmeği. Bakın şunlara. Mutlu kılıyor onları garanti. Naneşekeri. Bu kesin. Elbet, meleklerin ekmeği derler
115
Önemli bir kavram yatar bunun ardında, Tanrı'nın ülkesi si-bun.'. :zcjecjir türünden bir duygu. İlk kudas törenine katılanlar. zın ıjj ketenhelvam, çomağı bir liraya. Derken herkes bir aile ı ntısındaymış, aynı truptanmış gibi hissetmeye başlar, cümbür at Bu kesin. Bundan eminim. Yalnız sayılmayız. Kardeşler z r-jmizde. Sonra da vur patlasın çal oynasın. İstim salarız biraz. r rcekten inanıyor muyuz buna ona bak sen. Şifalı Lourdes, nis-n ırmakları, Knock'taki

hayaletler, kanayan heykeller. Günah çıkartma hücresinin önünde uyuyan yaşlı adam. Hırlama sesleri or-Hanmıs- Körü körüne inanç. Atideki salahın kucağında huzurlu. Acıları teskin eder. Seneye bu saatte uyan.

Rahibin kutsal ekmek kâsesini vitrinine, ta gerilere koyduğunu sonra onun önünde, işlemeli giysisinin altından fotininin geniş tozlu tabanını göstererek bir an için diz çöktüğünü gördü. Ya uçkuru kopsaydı? Olurdu onun bir sorunu. Başının ardında çıplak bir alan. Sırtında kimi harfler: 1. N. R. 1.? Hayır: 1. H. S. Molly söyle- misti ona sorduğumda. İyi Hıristiyan Softası: Değil miydi yoksa: İşkenceyi Hiç Sevmem, galiba. Ya öbür harfler? Isayı Namussuzlar Ruhsuzca İnlettiler.
Bir pazar duasından sonra buluşalım. İsteğimi kırma. Yüzünde tül peçesi ve siyah çantasıyla çıkagelir. Batan güneşin önünde durmuş, ardında ışıklar. Buraya boynunda bir kurdeleyle de gelebilir ve öbür şeyi sezdirmeden pekâlâ yapabilirdi. Tıynetlerinde var bu. Invincibles örgütünü ele veren o herif her sabah, adı Ca-rey'di, kutsal ekmek törenine kardırmış. Hem de bu kilisede. Peter Carey, evet. Yo, Peter Claver'di kastettiğim. Denis Carey. Dü- şünün bir kere. Evde karısıyla altı çocuğu. Hep o cinayeti planlamakla meşgul. O mahut karındeşenler, tam onlara göre bir ad, zaten suratları meymenetsizdir bu heriflerin. Dürüstçe bir iş yaptıklarını göremezsin. A, nerede o: Çiçek: Yok, yok. Dur bakayım, yırtmış mıydım o zarfı? Evet: Köprünün altında. Rahip kutsal kaseyi duruladı: Sonra canlıca sallayarak dibindeki damlaları akıttı. Şarap. Tabii, milletin her gün içtiği mesela siyah Guinness birası ya da Sweatley'in şerbetçiotlu Dublin birası ya da Cantrell ve Cochrane'ın zencefilli (aromatik) gazozundan Çok daha aristokratik. Ama şarap vermezler hiç: Sebt şarabı: Sade- ce otekini. Allah mübarek eyleye. Dindarca bir hile ama haklılar: ksı takdirde her biri birbirinden kötü bir sürü kandil bir fırt di-enmek için birbirlerini ezerlerdi. Tüm havası bambaşka olurdu 5eym. Havasını bulurdu. Çok iyi olurdu yani. Mr. Bloom dönüp koro yerine baktı. Müzik yok bugün de-
114
mek. Yazık. Orgcusu kim buranın acaba? Yaşlı Glynn konuşturma-sini bilirdi o sazı, vibrato: Gardiner Street kilisesindeki yıllığı elli sterlinmiş derlerdi. O gün Molly'nin sesi bir açılsın, Rossini'nin Stabat Mater'x. Ondan önce Peder Bernard Vaughan'ın vaizi. Isa ya da Pilatus? îsa, ama bütün gecemizi almana gerek yok ki. Müzik istiyor herkes. Ayak vurmalar duruveriyor. Çıt çıkmıyor. Sesini yükseltirken o köşeye doğru dönmesini söylemiştim ona. Havadaki lerzeyi hissedebiliyorum, dopdolu, insanlar başlarını kaldırıp bakıyorlardı. Quis esthomo.

0 eski kutsal müziğin kimi parçaları şahane. Mercadante: Son yedi sözcük. Mozart'ın on ikinci ayini: Hele Gloria. Eskiden papalar müzikten, sanattan, ne bileyim, heykelden, resimden falan an-larlarmış. Örneğin Palestrina da. O dönemler çok eğlenceli bir ya-480 şam sürmüşler. Hem de sağlıklı, şarkı söyleyerek, düzenli yaşayarak, sonra içkilerini damıtarak. Benedictine. Yeşil Chartreuse. Ne ki, korolarında hadımlara yer vermeleri biraz hödükçe kaçıyor. Nasıl bir sesti o? Kendi güçlü pes seslerinden sonra bir parça tuhaf gelirdi kulağa kuşkusuz. Erbabı onlar. Ardından bir şey hissetmemeleri gerek. Dingince. Kayıtsız. Şadman. Yağ mı bağlarlar, desek? Ha bire tıkınırlar, boyları uzun, bacakları uzun. Kim bilir? Hadımlar. Bu da bir çıkış yolu.

Rahibin eğilerek mihrabı öptüğünü, sonra da dönerek herkesi kutsadığını gördü. Herkes haç çıkararak ayağa kalktı. Mr. Bloom 490 çevresine bir baktıktan sonra, yükselen şapkaların üzerinden bakarak o da ayağa kalktı, incili Şerif okunurken elbet ki ayağa kalkılacak. Ardından herkes gene diz çöktü ve sessizce sırasına yerleşti. Rahip elindeki şeyi önünde tutarak mihraptan indi: Rahiple koroda yer alan bir çocuk aralarında Latince bir şeyler konuştular. Sonra rahip diz çökerek bir karttan okumaya başladı: — Ey Tanrım, sana sığındık, gücümüzü senden...

Mr. Bloom söylenenleri işitebilsin diye başını öne doğru uzattı, ingilizce. At önlerine bir kemik. Hayal meyal hatırlıyorum. Bir Katolik ayinine en son gidişimden bu yana ne kadar geçti? Muhte-500 şem ve lekesiz Meryemana. Hazreti Yusuf, zevci. Petrus ve Paul. Neden bahsettiklerini anlarsan daha ilginç oluyor. Muazzam bıf teşkilat şüphesiz, saat gibi işliyor. Günah çıkartma. Herkesin ihtiyacı var. O takdirde her şeyi anlatayım size. Tövbe istiğfar. Beni cezalandırın, lütfen. Ellerinde büyük bir silah. Doktorlardan, avu-

1 dan daha güçlü. Kadınlar kıç atıyorlar. Sonra efendim ben şe-3t eşeyaptım. Hıı, şeşeşeşeşey de yaptın mı? Ne diye yaptın ba-İf hm? Bir mazeret bulmak için başını eğip yüzüğüne bakmalar. F ıltıh galeri duvarlarının kulağı var. Kocası beklenmedik bir sütte öğreniyor. Tanrı'nın küçük bir şakası. Sonra kadın dışarı çıkar iliklerine işleyen bir nedametle. Tatlı bir utanç. Git mihraba duanı et. Selam sana Meryemana, ey Mukaddes Meryem. Çiçekler buhur kokuları, mumlar erimekte. Kızaran yüzünü gizleyen. Selamet Ordusu çığırtkanlarından farksız. Tövbekar fahişe topluluğa hitap edecek. Doğru yolu nasıl buldum? Romadaki muhterem

zevat pek keşkekaleyhisselam değiller kuşkusuz: Tüm olayı döndüren onlardır. Para kesiyorlardır mübarekler! Sonra gelsin bağışlar: P. P.'ye» daimi olarak mutlak tasarrufu için. Benim ruhumun sükûn bulması

için kapılarını açacaklar ve âleme karşı ayinlerini yapacaklar. Tüm o manastırlar ve rahibe okulları. Fermanagh'ın vasiyet davasında tanık sandalyesine oturtulan rahip. Onu yıldırmak mümkün değil. Ne sorulursa sorulsun, hazırdı cevabı. Mukaddes Meryemana kilisemizin erkinliği ve de yüceliği. Kilise babaları: Onlar bu ilahiyatı külliyen ve kâffeten nizama sokmuşlar-d-r. Rahip dua etti.
—Kutsal Cebrail, ey başmelek, ihtilaf anında bizi koru. Seylan'ın (Tanrı'nın onu zaptetmesi için naçizane dua ederiz!) şerrinden ve fesadından bizleri esirge: Ve sen ya Rabbim, ey semavi âlemlerin sultanı, o ulu gücünle Şeytan'ı ve onunla birlikte bu dünyada dolaşarak masum insanların mahvına sebep olan öbür günahkâr ruhları da yere çalıp cehennemine gönder.
Rahip ile korodaki çocuk ayağa kalkarak ordan gittiler. Her Şey bitti. Kadınlar hâlâ orada duruyorlardı: Şükranlarının ifadesi.
Kıpırdamah biraz. Şimdi para toplarlar. Belki, ellerinde çanaklarla. Paskalya vergisini öde bakalım. Ayağa kalktı. Merhaba. Yeleğimin bu iki düğmesi açık mıydı nep? Kadınlar bundan hoşlanırlar. Hiç söylemezler sana. Oysa biz. atfedersiniz bayan, bir (ymm!) küçük bir (ymm!) tüy var şuranızda- Ya da arkadan etekliğinin kopçası açılmış. Aydan görüntüler, Aoylemesen bozulur. Niye daha önce söylemedin. Dağınıkken da-a bir hoşsun, iyi ki daha güneyde değildi. Sezdirmeksizin ilikle-ğuk °rta gCçkten ilerledi> gJri§ kapısından gün ışığına çıktı. SoruASIyah mermer kurnanın başında bir süre bir şey görmeden du-suyuen'- °nÜnde ve ardındaki iki dinibütün, iyice sığlaşmış kutsal y n içine ellerini hırsızlama daldırdılar.
Tramvaylar: Presscott
116
Boyahaneleri cihetinden geliyor. Yas tülüyle bir dul. Ben de ya tuttuğumdan dikkatimi Çekiyor. Daha zamanım var. O losy0nu yaptırtsam iyi olacak. Neredeydi. Ha evet, geçen defa. Swenv Lincoln Place'te. Eczaneler nadiren yer değiştirir. Yeşil ve sarı kal 550 vanozları yerlerinden kımıldatılmayacak denli ağır. Hamilton Long eczanesi Nuh nebiden kalma. Fransız Protestanlarının me. zarlığı o eczaneye yakın. Bir gün ziyaret etmeli.
Westland Row boyunca güneye doğru yürüdü. Tüh, reçetesi öteki pantolonda. Bak, kapı anahtarını da unutmuştum. Bu cenaze işi de sıktı. Yazık canım, zavallı adamcağız, onun suçu değil ki. En son ne vakit yaptırmıştım? Dur bakayım. Hatırladım, bir İngiliz altını bozdurmuştum. Demek ki ayın biriydi ya da ikisi. Hah, kayıt defterinden bulabilir.

Eczacı sayfaları çevirip durmaktaydı. Nahoş kavruk bir koku yayılıyor adamdan. Kurukafa, ihtiyarlık. Filozof taşının peşinde. Simyacılar. İlaçlar insanı bir süre canlandırır ama yaşlanmayı hızlandırır. Atalete sevk eder. Niçin? Reaksiyon. Bir ömrü bir geceye sığdır. Giderek naturanı değiştirir. Bütün gün bitkilerin, merhemlerin, dezenfektanların arasında. Zambak gibi apak kaymaktaşın-dan kaplar. Havan ve havaneli. Aq. Dist. Fol. Laur. Te Virid. Dişçinin zır zırı gibi buranın da kokusu handıysa sağaltır insanı. Doktor Şırlatan. Kendisine de bir iki ilaç yazsa iyi olacak. Macun ya da subye kıvamında. Şifa bulmak için ilk otu koparan vatandaşın tarihe geçmesi lazım. Otacılık. Aman dikkatli olalım. Havada bizi ba-yıkmaya yeterli ecza dolaşıyor. Deney: Mavi turnusol kâğıdını kırmızıya çevirir. Kloroform. Aşırı dozda lavdanom. Uyku vericiler. Aşk iksirleri. Kâfurlu afyon tentürü içeren iksirler öksürüğü azdırıyor. Ciltteki mesamatı tıkıyor, balgam sökülmesini önlüyor. En iyi sağaltıcılar, zehirler. Hiç ummadığın yerden şifa. Aşkolsun şu doğaya. —Yaklaşık on beş gün önce mi, efendim? —Evet, dedi Mr. Bloom.

Eczalardan, süngerlerden ve banyo liflerinden yayılan keskin, yakıcı kokuları azar azar teneffüs ederek tezgâhta bekledi. Insa-nın, ağrılarını sızılarını anlatarak geçirdiği onca zaman. —Tatlı bademyağı ve aselbent tentürü, dedi Mr. Bloom, bu de portakalçiçeği suyu... Gerçekten de Molly'nin cildine öyle narin balmumu gibi bir beyazlık veriyor. —Bir de beyaz balmumu, dedi.

Gözlerinin siyahlığını iyice ortaya çıkarıyor. Bana bakarak — 117 özlerine tutmuş, İspanyol, kendisini koklaması, ben kol <*Zl^{A}a lerimi iliklerden. Bu kocakarı ilaçları bazen en iyisi: Dişler Ug lek- Isırganotuyla yağmur suyu: Ayrana bastırılmış yulaf ez-'Ç1 Cildi besler. Eski kraliçenin oğullarından birinin, Albany n kü müydü? derisi bir katmış. Leopold, evet. Bizimkiler üç kat-Sieiller, nasırlar ve sivilceler işi daha da güçleştirir. Parfüm de

kir ama Karının nasıl bir parfüm? Peau d'Espagne. Şu portakal-eSi suyundaki tazelik. Bu sabunlar ne güzel kokuyor. Saf Mar-lva sabunu. Şu köşede bir banyo alacak zamanım var. Hamam. Türk. Masaj. Top top kirler göbeğinde toplanır. Seni güzel bir kız keselese daha güzel. Bir de herhalde ben. Evet ben. Banyoda yapayım bir. içimde tuhaf bir özlem. Su suya karışsın, işle zevk bir arada. Masaj için zamanım yok yazık. Bütün gün dipdiri olurdum. Cenaze töreninde bir sürü ekşi surat. —Evet, efendim, dedi eczacı, iki şilin dokuz peni tutuyor. Şişe getirdiniz mi?

—Hayır, dedi Mr. Bloom. Siz hazırlayın, lütfen. Öğleden sonra gene uğrarım, şimdi bu sabunlardan bir tane alıyorum. Fiyatı nedir? —Dört peni, efendim.

Mr. Bloom bir kalıp sabunu kaldırıp burnuna tuttu. Latif li-monumsu balmumu. —Bunu alıyorum, dedi. Hepsi üç şilin ve bir peni.

—Evet, efendim, dedi eczacı. Tekrar geldiğinizde, efendim, hepsini birden ödeyebilirsiniz. —Peki, dedi Mr. Bloom.

Dürdüğü gazetesi koltuğunun altında, sabunun sarıldığı kâğıdın serinliğini elinde duyumsayarak, telaşsız adımlarla dükkândan çıktı. Omzuna dokunan bir el ve kulağının dibinde bir ses, Bantam Lyons'un: —Merhaba, Bloom, iyi haberler var mı? Bugünkü mü bu? Bi dakkacık bakalım şuna. Bıyığını tıraş etmiş gene, ilahi! Üstdudağı soğuk uzun. Genç görünecek. Fena olmamış hani. Benden daha genç.

Bantam Lyons'un karatırnaklı sarı parmakları dürülü gazeteyi aÇti-Yıkanması da lazım. Kaba kirlerini götürsün. Günaydın, Pears sabunu kullandınız mı hiç? Omuzlarında kepekler. Başının derisi-nı yağla ovması gerek.

n yarışacak olan o Fransız atına bakmak istiyorum, de-1 Bantam Lyons. Nerde bu pezevenk, yahu? Katlanmış sayfaları hışırdatarak açarken, çenesini dik yakası-

118

nın üzerinde sağa sola oynatıyordu, iğneli fıçı. Yakası sıkıyor saçla. rı dökülecek. En iyisi, gazeteyi onda bırakmak, kurtulmuş olurum heriften. —Sende kalsın gazete, dedi Mr. Bloom.

—Ascot. Altın Kupa. Bekle, diye mırıldandı Bantam Lyons Yarım da. En fazla bi saniye. —Zaten atmak üzereydim, dedi Mr. Bloom.
Bantam Lyons birden başını kaldırdı, gözlerinde kurmaz ışıl. ular, hafifçe gülümsedi. —Ne dedin? Diye sordu anlamışçasına.
—Gazete sende kalsın dedim, diye yanıt verdi Mr. Bloom, Zaten o sırada gazeteyi atmak üzereydim. Sen de oku, sonra at git-640 sin.
Bantam Lyons bir an duraladı, arsız arsız güldü: Sonra açık duran gazeteyi Mr. Bloom'un kollarına doğru atıverdi.
—Şansımı deneyeceğim, dedi. Al, sağ olasın.
Sonra, Conway's Corner'in yolunu tuttu. Uğurlar olsun, yeter . ki git.
Mr. Bloom gazetesini düzelterek dörde katladı ve gülümseyerek, sabunu gazetenin içine yerleştirdi. O herifin dudakları ne tuhaftı. Müşterek bahis. Son günlerde salgın haline geldi. Telgraf dağıtan oğlanlar altı peni çırpıp hemen bahislere yatırıyorlar. Ağzı-650 niza layık koskoca hindi kızartmasını kim kazanacak diye. Mükellef Noel ziyafeti sadece üç peniye. Jack Fleming zimmetine geçirdiği paralarla kumar oynadıydı da sonra Amerika'ya kaçtıydı. Orda bir otel işletiyor. Geri dönmezler hiç. Ah kazanların kaynadığı tencerelerin oynadığı o eski günler.
Neşeli adımlarla banyo camiine doğru yürümeye başladı. Camiye benziyor, kırmızı tuğlaları, minareleri. Bugün kolej sporları yarışması var, demek. College Park'ın girişinde asılı at nalı şeklindeki afişe baktı. Çömlekte marinabalığı gibi iki büklüm bisikletçiler. Berbat bir reklam. Bakın, bir çark gibi yuvarlak yapmış olsalar-660 di. Ve her bir tekerlek parmağında: Sporları, sporları, sporları: Gö-bekteyse koskoca: Kolej. Gözünü çekiverirdi insanın.

Kapıcı kulübesinde Homblower durmakta. Bir gün işim düşer: Bakarsın o da bir selam çakar. Nasılsınız Mr. Hornblower? İyi misiniz, efendim? Havanın güzelliğine bak. Hayat hep böyle olsaydı. Kriket havası. Tentelerin altında otur. Art arda servisler. Aut. Burda oynanmaz ama. Altıya sıfır. Buna karşı, Kaptan Culler'in alanın karşı köşesine yolladığı top Kildare Street Kulübü'nün camını kırmıştı-
vbrook fuarı onların faaliyet alanına girer. M'Carthy su koyu-| gırtlak gırtlağa gelivermiştik. Sıcakdalgası. Çok sürmez. 670 VC ' or hep, akışı yaşamın, ki yaşamın akışındaki noktamız paha biçUmeeez hazinemiz. Simdi keyifli bir banyo yapalım: Küvette temiz su, emayenin rinliği. lıkır lıkır akıyor ıpılık. Benim vücudum bu. Vücudunun çırılçıplak, bir rahim sıcaklığında boydan boya atırılmış olduğunu, kokulu sabunlarla ovulduğunu, itinayla yıkandığını düşledi. Gövdesinin, kol bacak tüm azasının daladalga suda hafif hafif yükseldiğini, yüzeye limonsarısı serildiğini gördü: Göbeği, et tomurcuğu: Ve kasığındaki girift kara kıvır kıvır kılların salındığını, akan suyla birlikte gelecek kuşakların miskin babasının mahmurca salınan bir çiçeğin çevresinde oynaştığını gördü.
680 6
MARTIN CUNNINGHAM, ÖNDEN SİLİNDİR ŞAPKALI kafasını gıcırdayan arabanın içine soktu, çevik bir hareketle içeriye girip oturdu. Ardından, Mr. Power, boynunu eğmeye çalışarak arabaya girdi. —Haydi, Simon.
—Önce siz buyurun, dedi Mr. Bloom.
Mr. Dedalus çabucak toparlandı, arabaya girerken dedi ki:
—Evet, evet.
—Hepimiz burda mıyız? Diye sordu Martin Cunningham. Haydi girsene, Bloom. Mr. Bloom girerek boş kalan yere oturdu. Kapıyı arkasından çekerek sıkıca kapanana dek iki kez çarptı. Kolunu tutunma kayışına geçirerek arabanın açık penceresinden ağaçlı yoldaki indirilmiş istorlara hüzünle baktı. İstorlardan biri yarı açıldı: Yaşlı bir kadın dışarısını gözetlemekteydi. Cama yapıştırdığı burnu yassılmış ak. Sırasını bu kez de atlatmış olduğuna şükrederek. Bir ölüye karşı duyulan bu olağandışı ilgi. Dünyaya gelirken onlara verdiğimiz acılardan ötürü göçüşümüzü görmekten memnun. Tam onlara göre bir meşgale. Köşe başlarında fiskoslar. Ölüyü uyandırmamak için terliklerini sürüye sürüye yürümeler. Sonra da ölüyü hazırlarlar. Ölü yatırılır. Molly ile Mrs. Fleming yatağı

yaparlar. Sana doğru çek biraz. Kefenimiz. Ölüne kimler dokunacak bilemezsin. Sabunla, şampuanla. Galiba tırnakları ve saçları keserler. Bir kısmım bir zarfa koyup saklarlar. Sonra gene uzarlar. Pis işler.
Herkes bekleyişte. Kimse konuşmuyor. Çelenkleri yüklüyor-lardır. Sert bir şeyin üzerine oturmuşum. Ha, o sabun: Arka cebimde. Ordan çıkarsam iyi olacak. Bir fırsatını kolla.
Herkes bekleyişte. Sonra önden tekerlek sesleri işitildi, dönen: Sonra daha yakından: Ardından nal sesleri. Bir sarsıntı. Araba gıcırdaya sallana ilerlemeye başladı. Arkadan öbür nal sesleri ve
lek gıcırtıları gelmeye başladı. Ağaçlı yoldaki istorlar geçildi, teker e
AAAnm arc}ına kadar açık, siyah krep bağlanmış tokmak-f£ms? da.
Yürür gibi yavaş.
1 Vraiı alıp tramvay yoluna girdiklerinde, dizleri sallana sallana .
smekteydiler hâlâ. Tritonville Road. Kestirme. Parke döne-ilerlerken tekerlekler takır takır, camlar da çal oynasın, çerçevelerinde zangır zangır bir
hengâme. v _gjzj hangi yoldan götürüyor? Diye sordu Mr. Power her iki pencereden.
_Irishtown'dan, dedi Martin Cunningham. Ringsend, sonra, Brunswick Street.
Mr. Dedalus dışarıya bakıp onayladı.
_Bu çok güzel bir gelenek, dedi. Hâlâ uygulanmasına sevindim.
Hepsi de bir süre pencerelerinden, gelip geçenlerin kasketlerini, şapkalarını çıkarmalarını izlediler. Saygı sunuyorlar. Araba, tramvay yolundan saparak, Watery Lane'den sonraki daha düzgün şoseye girdi. Mr. Bloom bakınırken, geniş kenarlı şapkası ve yas giysileri içinde dal gibi bir delikanlı gördü. —Dedalus, bak, bir dostun geçiyor surda, dedi. —Kimmiş o? —Oğlun ve varisin.

—Göstersene, nerede? Dedi Mr. Dedalus, öbür kapıya uzanarak.
Araba, bakımsız apartmanların önündeki hendekler ve tümseklerle dolu yoldan geçerken, sarsılarak bir köşeyi
döndü ve, tekrar tramvay yoluna saparak, çatırdayan tekerleklerinin hengâmesi yeniden başladı. Mr. Dedalus
arkasına doğru dönerek dedi ki:
—O Mulligan iti de yanında mıydı? Fidus AchatesW
—Hayır, dedi Mr. Bloom. Yalnızdı.
—Sally halasına gitmiştir, herhalde, dedi Mr. Dedalus, Goul-ding hordası, ayyaş tıfıl kâtibefendiyle, Crissie beybasının minik boku, kendi babasını tanıyan cin gibi bir çocuk.
Mr. Bloom Ringsend Road'da acı acı gülümsedi. Wallace Bros: Şişe fabrikası: Dodder Bridge. Richie Goulding ve onun kontratlarla dolu evrak çantası. Go-ulding, Collis ve Ward der hep bürosuna. Şakaları da iyice soğuk-'aşmaya başladı artık. Bir zamanlar maşallahı vardı. Bir pazar saba-hl Ignatius Gallaher ile Stamer Street'te vals yapmışlardı, başında a Pansiyoncu kadının iki şapkası üst üste. Bütün gece o bar senin u bar benim fînk atmışlardı. Korkarım, acısı şimdi çıkıyor, sırt ağ-----------------------------

rıları öyle. Karısı sırtını ütülermiş. Haplarla geçeceğini sanıyor. Ek-mekkırıntısı hepsi. Yüzde altı yüze yakın kâr. —Menhus insanlarla düşüp kalkıyor, diye hırladı Mr. Deda-lus. O Mulligan denilen ahlâksız neresinden baksan kaşarlanmış anasının gözü bir hergeledir. Tüm Dublin'de onun adını işiten suratını ekşitiyor. Ama Allah'ın ve Kutsal Meryemana'nın izniyle iş edinip şu yakınlarda bir gün onun anasına mı ya da halasına mı, bir mektup yazıp öyle bir döşeneceğim ki gözleri fal taşı gibi açılacak. 80 Başına her türlü belayı açacağım onun, bana inanasınız.
Tekerleklerin patırtısını bastırırcasına yükseltti sesini:
—O piç yeğeninin oğlumu mahvetrnesine göz yummayacağım. Tezgâhtarın enciği. Kuzenim Peter Paul M'Swiney'in mağazalarında makara filan satıyor. Vallahi göz yummam.
Sesi kesildi. Mr. Bloom yan gözle, onun öfkeli bıyığının ucundan Mr. Power'in mülayim yüzüyle Martin Cunningham'ın gözlerine ve ağır ağır sallanan sakalına doğru baktı. Yaygaracı, direngen bir adam. Varsa oğlu yoksa oğlu. Haklı da. Ona bir şeyler versin istiyor. Minik Rudy yaşasaydı. Büyüdüğünü görür gibiyim. Evde 90 onun sesini işitir gibiyim. Eton

kıyafetiyle Molly'nin yanında yürürdü. Oğlum. Gözlerinde yansıyan ben. Benzersiz bir duygu olurdu bu. Benim kanımdan. Bir olasılık işte. O sabah Molly, Raymond Terrace'ta pencereden, kilise duvarının dibinde iki köpeğin o işi yapışını seyrederkendi galiba. Bekçi de yukarıya doğru bakıp sırıtıyordu. Molly'nin üzerinde, bir türlü onarmadığı yırtıklı o krem rengi sabahlık vardı. Biraz ellesene, Poldy. Tanrım, ölesiye istekliyim. Böyle başlıyor hayat.

Sonra hamile kaldı. Greystones konserini reddetmek zorunda kaldı. Karnında oğlum. Ona destek sağlayabilirdim bu hayatta. Ya-100 pabilirdim bunu. Kendi ayakları üzerine dikerdim onu. Almanca da öğrenirdi.

—Geciktik mi? Diye sordu Mr. Power.

—On dakika, dedi Martin Cunningham, saatine bakarak.

Molly. Milly. Anasına çekmiş. Oğlan çocukları gibi haşarı. Ne ağızlar: Haydi anam babam! Koçum benim, yürrii! Ama, küçük sevgili bir kız yine de. Yakında bir kadın olacak. Mullingar. Sevgili babacığım. Genç öğrenci. Evet, evet: O da bir kadın. Hayat, hayat.

Araba dördünün de gövdesini savurarak yana doğru yattı ve düzeldi. 110 —Corny bize daha rahat bir

kağnı verebilirdi, dedi Mr. Power-

—Tabii, dedi Mr. Dedalus, şaşkalozluktan mustarip olmasaydı. Anlarsın ya?

c 1 gözünü kapadı. Martin Cunningham uyluklarının altında-. ekmekkırıntılarını eliyle süpürmeye başladı. Kl C _BUnlar da nesi, Allah aşkına? Kırıntı?

_Raileri burda piknik yapmış herhalde, bizden önce, dedi

Mr. Power.

Hepsi de uyluklarını kaldırıp suratlarını buruşturarak koltuk-küf bağlamış düğmeleri kopmuş deri döşemesine baktılar.

Mr Dedalus, burnunu kıvırarak, aşağıya doğru bakarken hiddetle 120

dedi ki:
_Şayet yanılmıyorsam bu... Sen ne dersin, Martin? _Şimdi aynı şeyi düşünüyordum, dedi Martin Cunningham. Mr. Bloom yerine yerleşti, iyi ki banyo almışım. Ayaklarım tertemiz. Mrs. Fleming de şu çorapları doğru dürüst yamasaydı keşke.
Mr. Dedalus, çaresiz, içini çekti.
_Öte yandan, dedi, dünyada bundan daha tabii bir şey yok.
—Tom Kernan gelmiş miydi? Diye sordu Martin Cunningham, sakalının ucunu hafifçe kıvırarak.
—Evet, diye yanıt verdi Mr. Bloom. Ned Lambert ve Hynes ile arkadaki arabada. —Ya Corny Kelleher'in kendisi? diye sordu Mr. Power. —Mezarlıkta, dedi Martin Cunningham.
—Bu sabah M'Coy'a rastlamıştım, dedi Mr. Bloom. Gelmeye çalışacağını söylemişti. Araba birden durdu. —Ne oluyor? —Durdurdular.
—Neredeyiz ki? Mr. Bloom başını pencereden dışarıya uzattı. —Grand Canal, dedi.
Havagazı tesisleri. Boğmacaya iyi gelir derler. Şükür Milly hiç yakalanmadı. Zavallı yavrucuklar! Öksürükten katılır mosmor kesilirler. Reva mı yani? Hastalıktan yana nispeten ucuz atlattı sayı-lr; Sadece kızamık. Ketentohumu lapası. Kızıl, grip salgınları. Az-Taıl kol geziyor. Bu fırsatı kaçırma. Sokak köpekleri barınağı surda. Zavallı yaşlı Athos! Athos'a iyi davran. Leopold, son dileğim bu-ur- Hiç merak etme sen. Onlar ölene dek dinleriz. Ölüm döşeğin-e Atgacık burgacık yazısı. Dünyası zindan olmuş, gözünde fer almamıştı. Durgun bir hayvan. Yaşlı insanların köpekleri böyle oluyor ekseri. Şapkasına bir yağmur damlası düştü. Boynunu kıstı ve bir an
124
kurşuni kaldırım taşlarının üzerindeki serpinti izlerini gördü. Aralıklı damlacıklar. Tuhaf. Sanki kevgirden geçmiş. Bekliyordum zaten. Fotinlerim gıcırdıyordu şimdi anımsıyorum. —Hava değişiyor, dedi sakince.
—Yazık uzun sürmedi güzel hava, dedi Martin Cunningham. —Çiftçiler için lazım, dedi Mr. Power. Bakın, güneş gene çı-kıyor. Mr. Dedalus, gözlüklerinin ardından puslu güneşe sessiz bir beddua fırlattı. —Bebek götü de anca bu kadar kaypak olur, dedi. —Gidiyoruz gene.

Arabanın sünepe tekerlekleri yeniden dönerken içerdekiler ağır ağır salındılar. Martin Cunningham sakalının ucunu kıvırmasını hızlandırdı.
—Tom Kernan muazzamdı dün gece, dedi. Paddy Leonard'ın da adamın yüzüne karşı dalga geçmesi öyle. 170 —Haydi, anlatıver Martin, dedi Mr. Power canlanarak. Si-
mon, şimdi dinle bak, Ben Dollard The Croppy Boy şarkısını nasıl söylüyor.
—Muazzam, dedi Martin Cunningham azametle. O alelade şarkıyı söyleyip, Martin, tüm yaşamım boyunca işitmiş olduğum yorumlamaların en zarplısıdır diyebilirim.
—Zarplısı, diyerek güldü Mr. Power. Bunu demeden edemiyor. Bir de, makabline şamil aranjmanlar. —Dan Dawson'un konuşmasını okudun mu? Diye sordu Martin Cunningham. 180 — Okuyamadım, dedi Mr. Dedalus. Nerdeydi? —Bu sabah gazetede.
Mr. Bloom iç cebinden gazeteyi çıkardı. Molly'nin kitabını değiştirecektim.
—Yo, bırak, dedi Mr. Dedalus çabucak. Sonra, lütfen.
Mr. Bloom'un nazarları gazetenin kenarından aşağıya doğru, ölüm haberlerini tarayarak gezindi: Callan, Coleman, Dignam, Fawcett, Lowry, Naumann, Peake, hangi Peake bu? Crosby ve Al-leyne'de çalışan adamcağız mı yoksa? değil, Sexton, Urbright. Kıvrılarak yıpranan gazetenin hızla aşınan yazıları. Little Flower'a

te-190 şekkürler. Hasretinle yanıyoruz. Tarifsiz acılar içindeyiz. Uzun süren zahmetli bir hastalıktan sonra 88 yaşında. Ayini ayın sonunda. Quinlan. Allah ruhunu şadeyleye.
Bir ay oldu sevgili Henry göçeli Cenneti âlâya geceli Ağlayıp inlerken ardından ailesi Bir gün onunla buluşmak tesellileri.
Zarfı yırtmış mıydı? Evet. Banyoda mektubunu okuduktan sonra nereye koymuştum? Yelekcebini tıpışladı. Tamam burada. Sevgili Henry göçeli. Sabrım tükenmeden evveli.
Maarif okulu. Meade'ın kereste deposu. Fayton durağı. Şimdi sadece iki araba kalmış. Uyukluyorlar. Kene gibi şişkin. Başları amma kemikli. Öbür araba yok, müşteri bulup gitmiş. Bir saat önce burdan geçiyordum. Faytoncular kasketlerini çıkardılar.
Bir makasçı birden sırtını doğrultarak, Mr. Bloom'un penceresine yakın bir tramvay direğine yaslandı. Otomatik bir şeyler icat etseler de tekerlekler kendiliklerinden öyle daha pratik olmaz mı? iyi ama o zaman bu adam işinden olmaz mı? iyi ama o zaman yeni icadı üretme işi de bir başka kimseye yaramaz mıydı? Antient konser salonları. Bir faaliyet yok. Saman rengi elbisesinin kolu siyah pazıbendi bir adam. Pek yaslı görünmüyor. Yarı buçuk bir matem. Uzaktan akrabası herhalde.
St. Mark kilisesinin kasvetli kulesini geçip demiryolu köprüsünün altından, ordaki Queen's Tiyatrosu'nu da
geride bıraktılar: Hiç konuşmadan. Tiyatro afişleri: Eugene Stratton, Mrs. Band-mann Palmer. Bu gece Leah'ı
görmeye gidebilir miyim acaba. Çok isterdim yani. Ya da Lily of Killarney'i? Elster Grimes Opera Kumpanyası.
Yepyeni harika bir gösteri. Önümüzdeki haftanın afişleri henüz kurumamış pırıl pırıl. Fun on the Bristol. Martin
Cunningham, Gaiety için bir paso uydurabilir. Bir iki içki ısmarlamam lazım. Ayvaz kasap hep bir hesap.
Herif bugün öğleden sonra geliyor. Hanım şakıyacak.
Plasto. Sir Philip Crampton'un büstü, fıskiyeli anıt. Kimdi o, yahu?
—Nasılsınız? dedi Martin Cunningham, elini kaşına doğru kaldırıp selamlarken.
—Görmedi bizi, dedi Mr. Power. Bak surda zülüflerini havalandırıyor. Tam o anda geçirmekteydim onu.

Mr. Dedalus selamlamak için uzandı. Red Bank'ın kapısından °ir hasır şapkanın beyaz çemberi selamlarcasına
çakıp söndü: Filinta gibi: Gözden kayboldu.
Mr. Bloom sol elinin, sonra da sağ elinin tırnaklarını gözden
126
geçirdi. Tırnaklar, evet. Onda ne görüyorlar ki onlar karım? Gelgel-li. Dublin'in en aşağılık adamı. Onu ayakta tutan da bu. Kimi zaman bir insanın ciğerini okurlar, içgüdü. Ama öyle bir herif. Tır-naklanm. Sadece bakmaktayım onlara: Düzgünce kesilmiş. Ya sonra: Düşünerek, bir başıma. Vücudu eskisi kadar sıkı değil artık. Dikkat ettim de: Eski halini anımsıyorum. Niçin böyle oluyor? Kilo kaybedince herhalde derisi hemen sıkılaşamıyor insanın. Ama mih-240 rabı yerinde. Endamı hâlâ yerinde. Omuzları. Kalçaları. Balıketi. Dans gecesi giyinirken, iki kıçının arasına sıkışan kombinezonu.
Ellerini dizlerinin arasında kenetledi ve ordakilerin yüzlerine ifadesiz gözlerle baktı. Mr. Power sordu:
—Konser turu ne âlemde, Bloom?
—Ha, çok iyi, dedi Mr. Bloom. Haberler fevkalade. Fikir çok iyi doğrusu...
—Sen de gidecek misin?
—Sanmıyorum, dedi Mr. Bloom. Doğrusunu söylemek gere-250 kirşe özel bir iş için County Clare'e kadar uzanmam gerekiyor. Başlıca kentleri dolaşmayı planlıyorlar. Birinde kaybettiğini ötekinde telafi edebilirsin. —Doğru, dedi Martin Cunningham. Mary Anderson da turnede, iyi sanatçılarınız var mı? —Emprezaryosu Louis Werner, dedi Mr. Bloom. Elbet var, bütün kodamanlar bizim trupta. J. C. Doyle ve John MacCormack yanılmıyorsam ve. Hulasa, en iyileri.
—Ve Madame, dedi Mr. Power gülümseyerek. Onu en başta saymamız lazımdı. 260 Mr. Bloom
mülayim bir nezaket jestiyle kenetli ellerini çözdü, sonra gene kenetledi. Smith O'Brien. Birisi şuraya bir buket çiçek koymuş. Bir kadın. Kocasının ölümgünü herhalde. Nice mutlu senei devriyelere. Araba Farrell'in heykeli önünden geçerken dizleri kendiliklerinden birbirlerine sokuldu.
Gık!.. BağcıιkL Pejmürde kılıklı bir adam kaldırımda mallarını tutmuş, açmış ağzını: Gık!.. —Dört bağcık bir peniye.

işte kaderin süresini yemiş biri. Hume Street'te bürosu vardı. Binanın adı da Molly'ninkiyle adaş, Tweedy, Waterford kraliyet savcısı. Başındaki silindir şapka o zamanlardan kalma, ikbal günlerinin yadigârı. Üstelik yas tutmakta. Kötü kaymış hayatı, zavallı adamcağız! "Elâlemin maskarası olmuş. O'Callaghan bir ayağı çukurda.

--------- 127 ------------------------------

Ve Madame. On biri yirmi geçiyor. Kalkmıştır. Mrs. Fleming ' temizliyordun Saçlarını tararken mırıldanır. Voglio e non vor-A Deeil-Vorrei e non. Kırılmış mı diye saçlarının uçlarına bakıyor-re' jAj trema un poco il. O freyi söylerken sesi bir güzelleşiyor: Ağ-aklı bir titrem. Bir ardıçkuşu. Bir ötleğen. Bunu ifade eden bir ötleğen sözcüğü vardır. Gözlerini usulca Mr. Power'in yakışıklı yüzünde dolaştırdı. Kulaklarının üzerinde kırlaşan saçları. Madame: Gülümsüyor. Ben de gülümsüyorum ona. Bir tebessümde nice anlamlar gizlidir. Sadece nezaketten kuşkusuz. Sempatik adam. Bir metres tuttuğu doğru mu kim bilir? Karısı için hoş değil. Ama dediklerine göre, kim anlatmıştı bana, cinsel münasebetleri yokmuş. Tahmin edersiniz ki bu da çok geçmeden insanın şirazesinden çıkmasına yol açar. Evet, Crofton bir akşam metresine yarım kilo bonfile götürürken rastlamış ona. Neydi o kadın? Şey, Jury'nin meyhanesinde-ki barda. Yoksa Moira'da mıydı? Devpelerinli kurtarıcının heykelini geçtiler. Martin Cunningham Mr. Power'i dirseğiyle dürttü.

—Reuben'in sülalesi, dedi.

îrikıyım karasakallı birisi, bastonuna dayanmış, ağır aksak El-very's Elephant House'ın köşesini dönerken arkasına doğru kıvırarak tuttuğu avucunu gösterdi. —Bütün ihtişamıyla karşınızda kendisi, dedi Mr. Power. Mr. Dedalus topallayarak ilerleyen adamın arkasından baktı ve alçak bir sesle dedi ki: —Boyu devrilesice namert herif!

Araba Gray'in heykelinden geçerken, Mr. Power, gülmekten kırılarak, pencereden görünmesin diye bir eliyle yüzünü gizledi.

—Hepimiz onun eline eteğine düşmüşüzdür, dedi Martin Cunningham düpedüz. Gözleri Mr. Bloom'un gözleriyle buluştu. Sakalını sıvazlayarak, ekledi: —Yani, aşağı yukarı hepimiz.

Mr. Bloom'un dili ansızın çözülüverdi ve arkadaşlarına dönerek anlatmaya baladı. —Bugünlerde herkesin dilinde Reuben J ile oğlunun başından geçen ilginç bir olay var.

—Kayıkçıyla olan şey mi? diye sordu Mr. Power. —Evet. Çok komik, değil mi?
—Neymiş o? Diye sordu Mr. Dedalus. Ben işitmedim bunu. —işin içinde bir de kız var, diye başladı Mr. Bloom, bizimki
W 128
oğlunu kızdan kurtarmak için Man Adası'na göndermeyi kararlaştırmış ama ikisi de vapura...
—Ne? diye sordu Mr. Dedalus. O sümsüğün teki sakar oğlan mı? —Evet, dedi Mr. Bloom. İkisi de vapura binmek üzereyken, seninki kendisini denize atmak istemiş... —Atsın Barabbas! Diye haykırdı Mr. Dedalus. Ah ne isterdim boğulmasını!
Mr. Power eliyle yüzünü örterek burnundan kişnercesine uzun uzun güldü.
—Yo, dedi Mr. Bloom, o değil, oğlu...
Martin Cunningham Mr. Bloom'un sözünü tamamlamasını beklemeden girişti:
—Reuben J ile oğlu Man Adası'na gidecek olan vapura binmek için nehrin ordaki rıhtım boyunca apar topar giderlerken, kurnaz oğlan babasının elinden kurtulduğu gibi korkuluk duvarının üstüne çıkıp hoop Liffey'e.
—Aman Tanrım! diye ünledi Mr. Dedalus ürküyle. Öldü mü çocuk?

—Ne ölmesi! Diye haykırdı Martin Cunningham. Ölen filan yok! Bir kayıkçı, sırığını uzatıp oğlanı çekmiş pantolununun kemerinden yakaladığı gibi rıhtımda babasının önüne bırakıvermiş bitap vaziyette. Şehrin yarısı da orda.
—Evet, dedi Mr. Bloom. Ama işin komik tarafı şu ki...
—Ve Reuben J, dedi Martin Cunnigham, oğlunun hayatını kurtardığı için kayıkçıya bir florin vermiş. 340
Mr. Power'in elinin altından, bastırmaya çalıştığı inilti sesi
çıktı.
—Evet ya, diye vurguladı Martin Cunningham. Kahramanca-sına. Tutup, gümüş florini veriyor. —Çok komik, değil mi? dedi Mr. Bloom hararetle.
—Bir şilin sekiz peni fazla vermiş adama, deyiverdi Mr. Dedalus bir çırpıda. Mr. Power'in bastırmaya çalıştığı kahkahası arabanın içine azar azar yayıldı. Nelson sütunu. 350 —Sekiz erik bi peniye! Haydii, sekizi bi peniye.
—Biraz daha ciddi görünsek beyler, dedi Martin Cunningham. Mr. Dedalus göğüs geçirdi.
—Ah vallahi, dedi, aziz dostumuz Paddy bize biraz gülmey' fazla görmezdi mutlaka. Ne fıkralar anlatırdı kendisi.
\ i
_Tannm affet beni! dedi Mr. Power, nemli gözlerini parmak-1 silerken. Zavallı Paddy! Bir hafta önce onu son gördüğüm-a her zamanki gibi sapasağlam, gelir miydi aklıma hiç ardından bu şekilde gideceğimiz. Bizden ayrıldı artık. _Onun gibi efendi insana az rastlanır, dedi Mr. Dedalus. Aniden çekip gitti.
_iflas etmiş, dedi Martin Cunningham. Kalp.
Ezinçle göğşünü tıpışladı.
Alev alev bir surat. Kanlı canlı. John Arpahulasasını fazla kaçırmış. Kırmızı burunların ilacı. Burnu şarap tortusu
gibi morarana dek matiz olmuştur. Rengi solmasın diye ha bire mangiz eritmiştir.
Mr. Power art arda geçen evlere hüzünlü bir kaygıyla bakmaktaydı.
—Ölümü çok ani oldu, zavallı adamcağız, dedi.
—Ölümlerin en evlası, dedi Mr. Bloom.
Gözlerini açarak ona baktılar.

—Acı çekmek yok, dedi. Bir an sonra her şey bitiyor. Uykuda ölür gibi. Bir şey diyen olmadı.
Buralarda cadde tenha. Gündüzleri de durgundur işleri, emlak komisyoncuları, içki bulundurmayan t>ir otel, Falconer Demiryolu danışma bürosu, Kamu Hizmetleri Koleji, Gill Katolik Kulübü, Körler Enstitüsü. Niçin? Vardır bir nedeni. Güneşten ya da rüzgârdan. Geceleri de öyle. Koldaşlar, hizmetçiler falan. Müteveffa peder Mathew'un himayesinde. İflas etmiş. Kalp. Alınlıkları ak sorguçlu ak atlar. Rotunda'nın köşesini dörtnala döndüler. Küçücük bir tabut ilişti gözlerine. Bir telaşe gider İaşe. Bir matem arabasında. Evlilik dışı. Evlilerinki siyah. Bekârlarınki alacalı. Rahi-belerinki kül rengi. —Yazık, dedi Martin Cunningham. Bir çocuk.
Cüce bir surat, Rudy'ninki gibi morarmış ve buruş buruş. Cüce bir beden, cılız pelte gibi, beyaz kaplı küçük bir tabutta. Cenaze masraflarını Friendly Society karşılamıştı. Bir karış çimen için haftada bir peni. Bizim. Minik. Zavallı. Bebeğimiz. Ne taksiratı. D°ğanın hatası. Sağlıklıysa anasındandır. Değilse babasından. Gene dene, bakarsın.
Zavallı masum, dedi Mr. Dedalus. Çabuk sıyırmış paçayı.
Araba Rutland Square tepesine tırmanırken yavaşlamıştı. Ke-ıklerı zangır zangır. Taş üstünde tıngır mıngır. İpipullah sivri kü-an' Soranı yok hatır, hatır.
—H
ayatının yarısında, dedi Martin Cunningham.
130
—Ama en kötüsü, dedi Mr. Power, kendi yaşamına son ver mesi insanın.

Martin Cunningham birden saatini çıkardı, öksürdü ve gerıe cebine koydu. —Aile şerefine sürülen en kötü leke, diye sürdürdü Mr. p0. wer.
—Geçici bir çılgınlık hali, elbette, dedi Martin Cunningham kararlılıkla. Bunu da hoş görmemiz lazım. —Bunu yapan bir kimsenin aslında korkak birisi olduğunu söylerler, dedi Mr. Dedalus. —Kestirip atmak imkânsız, dedi Martin Cunningham.
Mr. Bloo.n, tam konuşacakken, dudaklarını yeniden kapattı. Martin Cunnigham'ın iri gözleri. Şimdi başka yana bakmakta. An-layışlı insan adam. A'.illi. Shakespeare'in yüzü gibi. Her zaman iyi bir şey buluyor söyleyecek. Buralarda o konuda ve yeni doğan çocukları öldürme konusunda hiç müsamaha etmiyorlar. Bir Hıristiyan gibi cenaze töreni yapmıyorlar. Mezarda kalbine tahta bir kazık saplarlarmış. Sanki layığını bulmamış gibi. Ekseriya pişman olduklarında iş işten geçmiştir. Nehrin dibindeki sazlara yapışıp kalmış bulunduğunda. Bana bakıyordu. Ya o karısı olacak alkolik kadın. Adam ona bir yuva döşemek için uğraşadursun o nerdeyse her cumartesi mobilyaları tefecilere rehin. Cehennem hayatı yaşatıyor adama. Kalbi taştan olsa dayanmaz insanın. Pazartesi sabahı. Sil baştan başlanacak. Çarkı omuzlamaya. Tanrım, Dedalus da orday-mış da bana anlattıydı kadın o gece tam görülecek şeymiş besbelli. Kafayı çekmiş filmi koparmış da Martin'in şemsiyesiyle hoplaya zıplaya ortalığı birbirine katmış. Bana derler Asya 'nın incisi, Asya'nın Biricik geyşası. Gözlerini başka yana çevirdi. Biliyor, kemikleri zangır zangır.
Ölüm nedenini araştırmaya geldikleri o akşam. Kırmızıetiket-li şişe masanın üzerinde. Oteldeki av resimleriyle süslü oda. Hava-sı bunaltıcıydı. Güneş ışığı jaluzi perdenin aralıklarından sızmaktaydı. Güneş ışığında tahkikat memurunun kulakları, koskoca ve kıllı. Kat hizmetlisi ifade veriyor. Uyuyor sanmıştım önce. Sonra yüzünde sarı çizgiler gördüm. Karyolanın ayakucuna kaymışo-Tahkikat raporu: Aşın doz. Kazaen ölüm. Mektubu. Oğlum Leo-pold'a.

Acılara son. Artık uyanmak yok. Soranı yok hatır, hatır.
A aba Blessington Street boyunca takırdaya takırdaya ilerledi. Tas üstünde tıngır mıngır.
1 _}yj yol alıyoruz galiba, dedi Martın Cunningham.
_Ayah Vere de bizi yola silkelemese, dedi Mr. Power.
_Allah korusun, dedi Martin Cunningham. Yarın Almanya'da

büyük bir yarış var. Gordon Bennett Kupası.
_gani yahu, dedi Mr. Dedalus. Muhakkak görmek lazım,
vallahi.
Berkeley Street'e dönerlerken, Havuz'un ordaki bir laternada
çalınan popüler bir şarkının oynak sikirdim nağmeleri peşlerini bırakmadı. Gören var mı Kelly'yi? Ke e iki le ye. Sau/'den Cenaze Marşı. Daha kötüymüş meğer ihtiyar Antonio'dan. Terketti beni o da, yoksunmuş vicdanyodan. Pirouette! MaterMisericordiae. Eccles Street. Evim şuracıkta. Koskoca bina. Şifabulmazlar koğuşu. Aman 450 ne yüreklendirici. Ölmek üzere olanlar için Meryem anamızın Darülacezesi. Morg da hemen altında hazır. Yaşlı Mrs. Riordan orda ölmüştü. Kadınlar ne de korkunç görünürler. Çorba tası ve ağzını kaşıkla sıyırış. Sonra yatağının çevresine paravan koyup ölüme ter-ketmişlerdi. Arı soktuğunda bana bakan genç öğrenci ne hoştu. Doğumevine atanmış dedilerdi. Bir uçtan ötekine. Araba bir köşeyi hızla döndü: Durdu. —Gene ne oldu?
Dağlanarak işaretlenmiş bir sığır sürüsü arabanın iki yanından böğürerek, yumuşak toynaklarıyla tembel tembel yürüyerek, çıkık 460 kemikli pislik sıvaşmış sağrılarını kuyruklarıyla çırpa çırpa geçti. Onların arasına karışan ayrı bir sürüdeki koyunlar korkuyla meleştiler. —Göçmenler, dedi Mr. Power.
—Hoooy! Diye bağırdı çoban, değneğini sağrılarında şaklatarak. Hoooy! Çıkın ordan! Perşembe, elbet. Yarın kesim günü. Tosuncuklar. Cuffe onları yirmi yedi sterlinden satıyor. Liverpool'a şüphesiz. Koca İngiltere'nin Ünlü Rozbifi. En iyi parçaları kapışırlar. Sonra omuzla butlar gider: Geriye kalan tüm o deriler, kıllar, boynuzlar. Bir yılda epey yekûn tutar. Ölü et ticareti. Mezbahalardan debbağhanelere,

sabunhanelere, yağhanelere hammadde. Clonsilla treninden kaçak et satanlar hâlâ sürdürüyorlar mı yolsuzluklarını acep.

Araba sürünün içinden ilerledi.

—Belediye ne diye parkla rıhtım arasına bir tramvay koymaz anlayamıyorum, dedi Mr. Bloom. Bütün bu hayvanlar kamyonlarla gemilere yüklenebilir. |-- 132

—Geçidi tıkayacaklarına, dedi Martin Cunningham. Çok doğru. Koymalılar.

—Elbet, dedi Mr. Bloom, bir de hep düşündüğüm başka bir şey daha var, belediye cenaze taşıyan tramvaylar koymalı hani Milano'daki gibi. Hattı mezarlığın önüne kadar uzatacaksın ve cenazeler de yolcular da özel tramvaylarla taşınacak. Çok pratik olmaz mı öyle?

—Ohoo! Düşündüğün şeylere bak kardeşim, dedi Mr. Deda-lus. Yataklı vagonlarla restoranlar da koysunlar bari.

—Corny pek hoşlanmazdı bundan, diye ekledi Mr. Power.

—Ne var? diye sordu Mr. Bloom, Mr. Dedalus'a dönüp. Önde iki beygir ha babam de babam gitmekten çok daha iyi olmaz mıydı? —Peki peki, fena fikir sayılmaz, diye onayladı Mr. Dedalus.

—Ve de, dedi Martin Cunningham, Dunphy'nin köşesinde cenaze arabasının devrilerek tabutun yola düşmesi gibi sahnelere de rastlamazdık o zaman.

—Ne kötüydü o gün, dedi Mr. Power yüzünü çarpıtarak, ceset yolun ortasına serilmiş öyle. Dehşet! —Dunphy'nin orda köşeyi dönmüş desene, dedi Mr. Dedalus başıyla onaylayarak. Gordon Bennett Kupası. —Tanrıya şükürler olsun! dedi Martin Cunningham dindara-ne. Güm! Devriliyor. Bir tabut yola tosladı. Birden kırılan tabut açılıverdi. Paddy Dignam fırlayıp üzerine bol gelen kahverengi tu-lumuyla yolda bir iki takla attı. Kıpkırmızı suratı: Artık kül rengi. Altçenesi düşüyor, apaçık ağzı. Ne var ne yok diye sormakta. Hemen kapatalım ağzını. îğrenç manzara öyle açık. Sonra içi çabucak tefessüh eder. En iyisi tüm deliklerini tıkamak. Evet, keza. Balmumuyla. Sfinkteri gevşer. Her yerini mühürlemeli. —Dunphy, diye duyurdu Mr. Power araba sağa dönerken. Dunphy'nin Köşesi. Matem arabaları çekilmiş, yaslarını boğ-maktalar. Yolun kenarında bir mola. içki sunulacak en birinci bir mahal. Ne ki biz

buraya dönüşte yanaşacağız onun sağlığına kadeh kaldırmaya. Bir teselli de bana. Hayat iksiri.
Ama şimdi diyelim ki oldu öyle bir şey. Mesela devrilirken bir çivi batsa ona kanar mıydı? Kanardı ama kanamazdı, herhalde. Neresi ona bakar. Dolaşım durmuştur. Gene de bir damardan sızabilir bir miktar. Kırmızı kefenle gömülmeleri daha isabetli olurdu. Koyu bir kırmızı. Sessizlik içinde Phibsborough Road boyunca ilerlediler. Me-
1 ktan dönen boş bir cenaze arabası yanlarından hızla geçti: Ha-
fiflemişçesine. ......
Crossguns Koprusu: Royal Canal.
Savaklardan pürtelaş gürül gürül akan sular. İnen mavnasının rinde turba yığınları arasında duran bir adam. Kanalın yedek kim yolunda alavere havuzunun yanında ipiçözük bir beygir. Bugabu'nun güvertesinde. Gözleri ona çevrilmişti. Salına binmiş durgun akan yosunlu suyolunda çekim halatının yedeğinde sazlıkların arasından, balçıkların çamurdolu şişelerin, leş köpeklerin üzerinden irlanda'yı aşıp okyanusa doğru yol almaktaydı. Athlone, Mullingar, Moyvalley, kanal boyunca yürüye yürüye Milly'yi görmeye gidebilirdim. Ya da bisikletle. Külüstür bir şey kiralardım, tıngır mıngır. Wren'de geçen gün vardı müzayedede ama kızlar için. Suyolları gelişiyor. Beni feribota sandalıyla götürmek en büyük zevki James M'Cann'ın. Nakliyede ekonomi sağlar. Azar azar giderek. Yüze-nevler. Doğuda kamplar. Cenazeler bile. Su tarikıyla cennete. Belki yazmadan giderim. Sürpriz yapıp geldim, Leixlip, Clonsilla. Havuz havuz ine ine Dublin'e. Memleketin içindeki bataklıklardan turba getirerek. Selam. Kahverengi hasır şapkasını kaldırarak Paddy Dignam'ı selamladı. Brian Boroimhe binasını da geçmişlerdi. Artık yaklaştık. —Dostumuz Fogerty ne âlemde acaba, dedi Power. —Tom Kernan'a sorsan daha. iyi olur, dedi Mr. Dedalus. —Ne diyeymiş? dedi Martin Cunningham. Ağlattı onu yani, öyle mi? —Gözden ırak olsa da, dedi Mr. Dedalus, gönülden ırak de-fiil-Araba Finglas Road'a doğru kıvrıldı.

Mermercilerin atölyesi sağda. Yolun sonu. Mezarlıkta toplanan samut gölgeler belirdi, soluk, ağlayık donuk ellerini uzatan, yasla diz çöken, parmağıyla imleyen. Kopuk kopuk şekiller, kesik kesik. Soluk matemli yüzler: Yakaran. En güzel lokasyonlar. Thos. H. Dennany, anıtlarınız ve mezartaşlarınız yapılır. Geçildi.

Mezarlık papazı Jimmy Geary'nin evi önünde, kaldırıma otur-mu§ yaşh bir serseri, homurdanarak, koskoca yırtık postalının için-ekı taşları pasakları boşaltmakta. Yaşam yolculuğundan sonra. Geçtiler neşesiz bahçelerden: Bir bir: Neşesiz binalardan.

Mr. Power parmağını uzatarak imledi. Childs işte burada öldürülmüştü, dedi. Şu son bina.

134

—Evet ya, dedi Mr. Dedalus. Korkunç bir hadise. Seymour Bushe onu selamete çıkarmıştı. Adam
ağabeysini vurmuş. Ya da öyle diyorlar.

—Savcı hiçbir delil gösteremedi ki, dedi Mr. Power.

—ikinci dereceden deliller sadece, diye ekledi Martin Cunningham. Hukukun düsturudur bu. Masum bir insanın nahak yere mahkûm edilmesindense doksan dokuz suçlunun serbest bırakılması daha evladır.

Hepsi de baktılar. Cinayet mahalli. Meşum, geride kaldı. Pancurları kapalı, metruk, bakımsız bahçesi. Koca yer acınacak durumda. Haksız yere hüküm yemiş. Cinayet. Katilin imgesi katledi-lenin gözlerinde. Öyküsünü okumaya bayılırlar. Bir bahçede bulunan kesik erkek kafası. Kadının üzerinde sadece şunlar vardı. Kadının ölümle randevusu. Rezaletin son perdesi. Cinayet aleti. Katil hâlâ bulunamadı. Bir ayakkabı bağcığı. Ceset mezardan çıkarılıp muayene edilecek. Cinayet gizlenemez.

Bu arabanın içinde sıkışıp kalmışız. Ona öyle haber vermeksizin gelişimden hoşlanmaz herhalde. Kadınlarla
ilişkilerde dikkatli olmak gerek. Donsuz halde yakala hele onları. Artık bağışlamazlar seni hiç. On beş.

Gözleri, Prospect'in dalgalanarak geçen yüksek parmaklıkları-
na takıldı. Karakavaklar, seyrek ak karaltılar. Karaltılar sıklaşıyor, ağaçların arasında çoğalan ak görüntüler, ta havalarda çalımlanagi-
den, ser verir sır vermez akageçen ak biçimler, kopuk kopuk ak biçimcikler.

Tekerlek ispitleri kaldırıma sertçe çarptı: Duruldu. Martin Cunningham kolunu uzatarak kapıkolunu, geriye doğru burkulttu, diziyle itip kapıyı açtı. Arabadan çıktı. Mr. PoAer ile Mr. Dedalus onu izlediler. Şu sabunu şimdi değiştir. Mr. Bloom'un eli çabucak arka cebinin düğmesini çözdü ve gazeteye yapışmış sabunu cekedinin iç- mendil cebine aktardı. Öbür eliyle hâlâ tuttuğu gazeteyi cebine geri koyarken, arabadan indi.

Kıytırık bir cenaze töreni: Cenaze arabası ile birlikte dört araba. Ama olsun. Tabut taşıyıcılar, yaldızlı dizginler, Katolik ayini, top atışı. Ölümün tantanası. En arkadaki arabanın ötesinde bir satıcı çörek ve yemiş dolu işportasının başında durmuş. Meyveli çöreklerden, iki katlı: Ölüler için çörek. Köpekbisküvisi. Kim yemiş ki? Yaslı insanlar gitmekte.

Arkadaşlarını izledi. Mr. Kernan ve Ned Lambert artlarından-Onların ardından da Hynes. Açılan cenaze arabasının yanında duran verdi—.---------
--- 13o -----------------------------------

Corny Kelleher iki çelengi çıkardı. Birini yanındaki çocuğa

O çocuğun cenazesi de nereye kayboldu?

Finglas'tan gelen bir granit bloğunu taşıyan gıcırtılı bir araba-kosulu atlar didinerek zahmetli adımlarla ağır ağır hüzünlü ses-zliği yararak geçti. Atların önünde yürüyen arabacı selamını verdi Simdi tabut. Bizden önce varmış buraya, ölü olmasına karşın. At yampiri sorgucuyla bakmakta. Gözler fersiz: Hamudu boynunu sıkmakta, bir kandamarına mı ne bastırmakta. Her gün buraya ne taşıdıklarını biliyorlar mı? Günde yirmi otuz cenaze geliyordur. Bir de Mount Jerome var Protestanlar için. Dünyanın her yerinde her dakika cenazeler. Arabaları boşalt boşalt göm onları acele. Saatte binlercesi. Dünya ölüden geçilmiyor. Matemzedeler kapılardan çıkmakta: Bir kadınla bir kız. Başlığı eğrik sivriçeneli mendebur, üstelik gaddar bir kadın. Kızın yüzü kirlenmiş, gözyaşı içinde, tutmuş kadını kolundan ona bakıyor, ağlamak için bir işaretini bekliyor. Balık suratlı, kansız ve kül gibi.

Cenaze taşıyıcıları tabutu omuzlayıp kapıdan içeriye götürdüler. Ölü, tabut öylesine ağır. Banyodan çıktığımda ben de kurşun gibi hissetmiştim kendimi. Önce naaş: Sonra naaşın arkadaşları. Corny Kelleher ile oğlan çocuğu çelenkleriyle onları izlediler. On- ların yanındaki de kim? Ha, dayısı. Hepsi ardından yürüdü. Martin Cunningham fısıldadı:
—Sen Bloom'un önünde intihardan bahsederken öldüm öldüm dirildim. —Ne? Dedi Mr. Power fısıltıyla. Niçinmiş?
—Bloom'un babası kendini zehirlemişti, diye rjşıldad* Marti» Cunningham. Ennis'te oteli vardı, Queen's Oteli. İşittin ya, Cla- !; re'e gidecekmiş. Yıldönümü.
—Aman Tanrım! Diye fısıldadı Mr. Power. Ilk defa duyuyo- rum. Kendini zehirlemiş ha?
Arkasına dönüp, düşünceli kara gözlerini kardinalin mozolesine Çevirmiş bir yüze doğru kısa bir bakış attı.
Konuşmakta.
—Sigortalı mıydı? Diye sordu Mr. Bloom. Sanırım, diye yanıt verdi Mr. Kernan. Ama sigorta poliçesi-<n büyük bir bölümü ipotekliymiş. Martin, küçüğü Artane'e sokuya çalışıyor. Kaç çocuğu var?
Beş. Ned Lambert, kızlardan birine Todd'da iş bulmaya çakacağım söylüyor.
136
—Çok yazık, dedi Mr. Bloom şefkatle. Beş küçük çocuk. —Karısının kolu kanadı kırıldı, diye ekledi Mr. Keman. —Gerçekten de, diye onayladı Mr. Bloom. Karısı galebe çalmıştı sonunda.
Boyayıp parlattığı siyah fotinlerine baktı. Karısı ondan fazla yaşıyordu işte. Kocasını yitirmişti. Karısı için daha ölü o, bana göre olduğundan. Önünde sonunda birisi ötekinden daha fazla yaşar. Bilgeler der kim. Dünyada erkekten çok kadın var. Başsağlığı dile-yim. Bu elim kaybınız, inşallah yakında kavuşursunuz. Sadece Hintli dullara özgü. Bir başkasıyla evlenir. Onunla? Yo. Ama kim bilir sonraları. Yaşlı kraliçe öldüğünden bu yana dulluğun modası geçti. Bir toparabasıyla çekilmişti. Victoria ve Albert. Frogmore'da her yıl yas töreni. Ama sonunda başlığına birkaç menekşe takmıştı. Kalbinin derinliklerinde kendini dev aynasında gören. Bir hayal uğruna bütün bunlar. Kraliçe eşi, kral bile değil. Oğluydu önemli olan. Bekleyerek, geriye getirmek istediği geçmiş gibi olmayan umut yüklü

yeni şey. Önce birisi gitmek zorunda: Tek başına, toprak altına: Sıcacık yatağına elveda diyerek.

—Nasılsın, Simon? Dedi Ned Lambert nazikçe, ellerini ka-vuşturup. Bir aydır pazarları göremedim seni yahu.

—Her zamankinden iyiyim. Sizin Cork'ta işler nasıl?

—Paskalyanın ilk pazartesi günü Cork Park yanşlarındaydım, dedi Ned Lambert. Hep aynı şeyler. Dick Tivy'ye uğradım.

—Ee, Dick nasıl, bizim pehlivan dostumuz?

—iyidir, Tanrı'yla arasında bir şey yok, diye yanıt verdi Ned Lambert.

—Tanrı aşkına! Dedi Mr. Dedalus, şaşkınlığını gizlemeye çalışarak. Dick Tivy kel mi?

—Martin çocuklar için para toplayacakmış, dedi Ned Lam-bert ilerisini imleyerek. Kelle başına birkaç papel. Sigorta parası yetişene dek geçinebilmeleri için.

—Evet, evet, dedi Mr. Dedalus kaçamaklı. Şu öndeki büyük oğlu mu?

—Evet, dedi Ned Lambert, dayısıyla duran. John Henry Menton arkada. Bir sterlin yazdırmış.

—Yazdırmıştır vallahi, dedi Mr. Dedalus. Zavallı Paddy'ye hep derdim o işi boşlamasın diye. John Henry'den kötüler çook bu dünyada.

—Nasıl kaybetmiş işini? diye sordu Ned Lambert, içki mi yanı- —Çoğumuzun zayıf noktası, dedi Mr. Dedalus içini çekerek-

Mezarlık kilisesinin kapısına gelince durdular. Mr. Bloom çek taşıyan oğlanın arkasında dikilerek onun itinaylataralı saçları-yepyeni yakasından yükselen kırış kırış ipince boynuna bak-Zavalh çocuk! Yanında mıydı babasının, o zaman? ikisi de bilinçsiz. Son anda aydınlanıp son kez farkına varış. Tüm o yapmış olabilecekleri. O'Grady'ye üç şilin borçluyum. Anlayacak mı acaba? Taşıyıcılar tabutu kilisenin içine taşıdılar. Hangi tarafı başı?

Bir an sonra o da öbürlerini izledi, loşlukta gözlerini kırpa kır-pa içeriye girdi. Tabut mihrabın önündeki dört bir köşesinde uzun sarı mumlar yanan katafalka yerleştirilmişti. Daima bizden önce. Corny Kelleher, başucunun iki yanına birer çelenk koyarak, çocuğa diz çökmesini imledi. Herkes bulduğu dua iskemlesine diz çökmüştü. Mr. Bloom arkada vaftiz kurnasının yanında durmaktaydı; herkes diz çökünce, gazetesini açarak usulca yere serdi ve sağ dizini üzerine koydu. Siyah şapkasını yavaşça sol dizinin üzerine geçirdi ve şapkasının kenarını tutarak öne doğru saygıyla eğildi.
Bir yardımcı çocuk taşıdığı pirinç kaptaki bir şeyle bir kapıdan içeriye girdi. Ardından akgiysili rahip, bir eliyle etolünü düzelterek, öbürüyle de küçük bir kitabı kurbağa göbeğinin üzerinde dengeleyerek içeriye girdi. Kim okuyacak o kitabı? Ben, dedi ta-laşkebabı.
Katafalkın önünde durdular; rahip, kitabından, akıcı bir vırak-lamayla okumaya başladı.
Peder Talbot. Adını tabuta benzetirim hep. Dominomomino. Abullabut, başında torbası eksik. Adam gösteriyi
yönetiyor. Aslan Hıristiyan. Ona yan bakanın vay haline: Rahip. Sen Petrus'sun. Semiz bir koyun gibi karnı
çatlayacak denli şişmiş iki tarafa diyor Dedalus. Yolda zehirlenmiş bir enciğin karnı gibi. Ömür vallahi şu
adamın buluşları. Hıhın: Şişmiş iki tarafa.
—Non intres in judicium cum servo tuo, Domine.
Latince edilmesi duaların daha bir önemli kılıyor sanki onları. Aşai Rabbani. Yas tülleri, ağlayanlar. Siyahçerçeveli mektup kağıtları. Adın kilise kütüğüne yazılmış. Burası beni üşütüyor, iyi tıkınırlar, bütün sabah bu kasvetli yerde pinekleyerek beklerler bir sonrakini lütfen. Gözler de kurbağa haa. Onları şişiren ne öyle? Molly kapuska yiyince şişkinlik yapar. Bu yerin havasından ola ki. Kasaplar, örneğin: Kanlı bifteğe benzerler çiğ. Kim anlatmıştı bana. Mervyn Browne. Saint Werburg kilisesinin hani o yüz elli yıl-1 Şahane orgu olan mahzenlerinde kimi zaman kötü gazları çıka-|P yakmak için tabutlara delik açmak zorunda kalırlarmış. Fışkırı-enrmış gaz: Mavi. Bir nebzeciğini içine çekseymişsin anında zar-tayı Çekermişsin.
138
Dizkapağım ağrıyor. Ayy. Biraz rahatladım.
Rahip, çocuğun taşıdığı kaptan ucu topuzlu bir çubuk alıp onu tabutun üzerine silkti. Sonra tabutun öbür yanına geçip çubuğu gene silkti.

Ardından geriye dönüp çubuğu kabın içine koydu. Rahattan önceki vaziyetini al! Hepsi yazılıdır: Bunları yapması gerek.
—Et ne nos inducas in tentationem. 730 Yardımcı çocuk ince sesiyle yanıtları yırladı. Evde de erkek
hizmetçi olsa daha iyi diye düşünmüşümdür ekseri. On beşine kadar filan. Ondan sonra, elbet... Kutsal suydu, sanırım. Uykusunu atacak üstünden. Gına getirmiştir bu işten arabalarla getirilen tüm o ölülerin üzerine silkmekten o şeyi öyle. Bir de kimlerin üzerine silktiğini görebilseydi fena mı olurdu. Her Allanın günü sil baştan: Orta yaşlı adamlar, yaşlı kadınlar, çocuklar, doğururken ölen kadınlar, sakallı erkekler, kelkafalı işadamları, turunçları ceviz gibi küçük veremli kızlar. Yıl boyunca onlara aynı duaları okumuş ve üzerlerine su serpmiş: 740 Uyusunlar. Şimdi de Dignam'ın üzerine. —in paradisum.
Cennete gideceğini ya da cennette olduğunu söylüyor. Herkese söyler bunu. Ruh karartıcı bir iş. Bir şeyler demesi lazım ama.
Rahip kitabını kapattı ve çıktı, ardından da yardımcısı. Corny Kelleher yan kapıları açtı, taşıyıcılar içeri girip
tabutu gene kaldırdılar ve dışarıya götürüp arabalarına sürdüler. Corny Kelleher çelenklerden birini çocuğa,
birini de dayısına verdi. Tüm cemaat yan kapılardan kurşuni mülayim havaya çıkıp onları izledi. Mr. Bloom
gazetesini katlayarak cebine koyduktan sonra arkalarından yürü-75Ö dü\ Tabutarabası sola dönene dek
düşünceli gözleri yere dikili kaldı. Metal tekerlerin çakılları ezerken çıkardığı tiz gıcırtılar potinlerin tok
seslerine karışırken sıra sıra gömütleri geçtiler.
Hop tiri kop tiri mop tiri nay. Tanrım, burda şarkı söylenmez.
—O'Connell Circle, dedi Mr. Dedalus ortaya.
Mr. Power ılık bakışlarını yüksek dikilitaşın doruğuna yöneltti.
—Huzur içinde orda, dedi, halkının ortasında, koca Dan O • Ama kalbi Roma'ya gömülü. Burada gömülü kaç yaralı kalp var, Simon! 760 —Karımın mezarı şurada, Jack, dedi Mr. Dedalus. Çok geÇ"
mez beni de yatırırlar yanına. Ne vakit isterse alsın canımı benim.
Duygularını bastıramayıp içinden sessizce ağlamaya başladı, yürürken tökezleyerek. Mr. Power onu kolundan
tuttu. 139

_-0 şimdi rahattır yerinde, dedi müşfikçe.
_faklısın herhalde, dedi Mr. Dedalus soluğu kesilircesine.
t şallah cennettedir yani cennet diye bir şey varsa.
Corny Kelleher öndeki yerinden yana çıkarak öbürlerinin ağır ağır geçmelerini bekledi.
_AC1 günler bunlar, dedi Mr. Keman nazikâne.
]VIr. Bloom gözlerini kapayıp, kederli, başını iki kez eğdi.
—Herkes şapkasını giyiyor, dedi Mr. Kernan. Biz de giysek olur herhalde. Biz sona kalmışız. Bu kabristan kahpe bir yer. Şapkalarını giydiler.
_Zatı muhterem hemen bitiriverdi ayini, sen ne dersin? dedi Mr. Kernan sitemkâr.
Mr. Bloom başını ciddiyetle öne eğerken onun kızarmış sinirli gözlerine baktı. Esrarengiz gözler, alicengiz. Mason, mutlaka. Belki de değil. Gene onun yanına düştüm. En arkadayız. Al birimizi vur ötekine. Başka bir şeyler söylese bari.
Mr. Kernan ekledi:
—İrlanda Protestan Kilisesi'nin ayinleri, mesela Mount Je-rome'dakiler, çok daha etkileyici oluyor billahi. Mr. Bloom ihtiyatlı bir hareketle onu onayladı. Konuşmaya gelince, o bambaşka bir şey. Mr. Kernan kasılarak dedi ki:
—Ben yeniden dirilmeyim, yaşamım ben. Ta kalbine işliyor bu söz insanın.
—Öyle, dedi Mr. Bloom.
Senin kalbine belki ama ya imam kayığında eşşek cennetini boylayan o garibanın ödediği bedel? Orası karıştırılmayacak. Sev- gilerin mahreci. Yaralı kalp. Salt tulumba bir, her gün binlerce galon kan pompalayan. Bir gün gelip tıkanıveriyor: Buyurun cenaze namazına. Çoğu burda yatıp dururlar: Akciğerler, yürekler, karaciğerler. Köhnemiş paslı tulumbalar: Ötesini boş ver. Yeniden dirilme ve yaşam. Bir kez öldün mü, ölüsün artık. O mahşer günü dedikleri. Herkes apar topar fırlayacak mezarlarından. Gel bakalım, Lazarus! Beşinci olarak çıktı ve fırsatı kaçırdı. Haydi kalkın! Kıyamet günü! Sonra her bir eşrefi mahlukat dolanıp ciğerini arıyor, mancosunu arıyor, ıvırını zıvırını arıyor. Ol sabah kendisinin her bi b°kunu bulacak. Bir kafatasında iki dirhem bir pudra. Bir dirhem Uç küsur gram. Bir Truva ölçüsü. Corny Kelleher yanlarına gelip adımlarını onlarınkine uydur-—Her şey tıkırında gitti, dedi. He? i

Gözlerini kısarak onlara bakmaktaydı. Polis omuzları var. Se-ninkiyle hoppa nina, hoppa nina. —Daha iyisi can sağlığı, dedi Mr. Kernan.

—Valla? He? Diye sürdürdü Corny Kelleher. Mr. Kernan onu ikna edici sözler söyledi. —Tom Kernan'ın arkasında duran şu adam kim? Diye sordu John Henry Menton. Yüzü yabancı gelmiyor. Ned Lambert arkaya doğru bir göz attı.

—Bloom, dedi, Madame Marion Tweedy hani, şu soprano canım. Onun karısı olur.

—Ha, elbet, dedi John Henry Menton. Uzun zamandır görmedim onu. Güzel bir kadındı. Dans etmişliğimiz vardır, dur, on beş on yedi yıl önce, ne güzel günlerdi, Roundtown'da Mat Dil-lon'larda. Ne hoştu, kollarımda öyle dolgun.

Dönüp öbürlerinin arasından ona baktı. —Ne iş yapar? Diye sordu. Neci bu adam? Kırtasiyecilik yapmıyor muydu? Bir gece atışmıştık onunla, hatırladım, top oynarken. Ned Lambert gülümsedi.

—Evet, dedi, Wisdom Hely'de çalışıyordu. Kurutma kâğıdı satıcılığı, gezici.

—Hay Allah, dedi John Henry Menton, ne diye evlenmiş ki öyle bir hıyarla? O sıralar fıngirderdi.

—Şimdi de öyle, dedi Ned Lambert. Reklamcılık yapıyor.

John Henry Menton'un iri gözleri ileriye doğru çevrildi. El arabası bir yan yola saptı. Çam yarması bir adam, çimenlerin arasında tam siper, şapkasını çıkarıp saygı duruşuna geçti. Mezarcılar kasketlerine dokundular.

—John O'Connell, dedi Mr. Power kıvançlı. Dostlarını unutmaz hiç. Mr. O'Connell sessiz herkesin elini sıktı. Mr. Dedalus dedi ki: —Gene ziyaretine geldim işte.
—Azizim Simon, diye karşılık verdi mezarlık müdürü, henüz müşterimiz olmanı istemiyoruz. 840 Ned Lambert ile John Henry Menton'u selamlayarak, [A]
uzun anahtarı arkasında elleriyle çevire çevire Martin Cunning-ham'ın yanına gitti. —işittiniz mi, diye sordu ordakilere, Coombe'lu Mulcahy'n'11 başına gelenleri? —Ben işitmedim, dedi Martin Cunningham.
Hep birlikte silindir şapkalarını öne doğru eğdiler; Hynes ku-- nı çevirdi. Mezarlık müdürü başparmaklarını altın saatkösteği-
ilmeklerine geçirmiş, dinleyenlerin kararsız gülümsemelerine kirşi tutuk bir sesle anlattı. __Söylüyorlardı, dedi, sisli bir akşam buraya iki sarhoş bir dostlarının mezarını ziyarete gelmişler. Coombe'lu Mulcahy'yi sormuşlar önce de onun mezarda yattığını söylemişler ona. Siste biraz dolaşmışlar ve bulmuşlar mezarı nihayet. Sarhoşlardan biri mezartaşını okumuş: Terence Mulcahy. Öbür sarhoş, Mulcahy'nin dul bıraktığı karısının diktirdiği Hazreti Isa heykeline bakıp bakıp gözlerini ovuşturuyormuş.
Mezarlık müdürü yanından geçmekte oldukları bir mezarı gözüyle imleyerek sürdürdü:
—Gözlerini ovuştura ovuştura kutsal heykele baktıktan sonra, Mulcahy'ye benzer bi yanı yok bu meret şeyin,
demiş. Her kim yaptıysa bunu, demiş, halt etmiş, demiş.
Gülümsemelerle ödüllendirildikten sonra adımlarını ağırlaştı-rıp Corny Kelleher'le konuşmaya ve defin belgelerini ondan alarak bir yandan yürüyedursun elinde çevirip gözden geçirmeye başladı. —Bütün bunların bir maksadı var, diye Hynes'e açıklamaya koyuldu Martin Cunningham. —Bilmez miyim, dedi Hynes, elbette.
—Maksat insanı biraz neşelendirmek, dedi Martin Cunningham. Sırf iyi kalplilikten: Ötesini boş ver. Mr. Bloom mezarlık müdürünün kapı gibi gövdesine imrenerek baktı. Herkes onunla iyi geçinmek istiyor. Kibar adam, John O'Connell, gerçekten iyi insan. Anahtarlar: Keyes'in ilanı gibi. Hiç korkmayın, kimse dışarı çıkamaz. Bir kez girdin mi, tamam. Habeas corpus. Cenazeden sonra o ilana bakmalıyım. Martha'ya yazdığım sırada beni rahatsız ettiğinde üstünü kapattığım zarfa Balls-br'dge yazmış mıydım? inşallah postanede sahibi bulunamamış mektuplar arasına atılmamıştır.

Tıraş olsa iyi eder. Sakalı aklaşmış. aÇİar ağaracağının ilk işareti. Mizacı huysuzlaşır. Ak saçlarda gü-u§ teller. Onun karısı olduğunu düşün. Cesareti varmış doğrusu |iJtup evlenme teklif edebilmiş bir kıza. Gel mezarlıkta yaşa. Bu-nmaz Hint kumaşı sanki. Önce heyecanlanmıştır kız. Ölümle etmek. Ölüler her yanda serilmiş geceleyin uçuşan hayaletler. ise kabristanları esnerken mezartaşı gölgeleri üstelik Daniel tanl ThA' da du5erdi kufkusuz klm deyip dururdu hani onun ka-lr devi andıran tuhaf cins bir adam ama gene de yüce bir 142

Katolik olduğunu. Bataklık yakamozu. Mezarlık gazı. Hamile kal. mak için zihnini uzaklaştırması gerek bunlardan. Kadınlar özellik. le pek duyarlı olurlar. Uyusun diye yatakta bir hortlak hikâyesi an. 890 latırsın kadına. Hiç hayalet gördün müydü? Bak, ben gördüm. Or-talik zifiri karanlıktı. Saat on ikiyi vurmaktaydı. Ne var, gözleri ye. terince kararıp öpüşmeye de başlayabilirler derakap. Türk mezar-lıklarındaki fahişeler. Küçücükken daha 4ıer şeyi öğrenirler. Burda genç bir dul bulmak mümkün. Erkekler bundan hoşlanır. Mezar-taşları arasında aşk. Romeo. Zevk katar çeşni. Ölümün ortasında yaşıyoruz biz. Birleşen uçlar. Zavallı ölülere büyük düş kırıklığı Açlıktan gözü kararanlara ızgara biftek kokusu. Kendi organlarını kemirirler, insanları keyiflendirme isteği. Molly'nin pencere önünde o işi yapmayı istemesi. Zaten sekiz çocuğu var. 900 Burda bulunduğu süre boyunca pek çok kimsenin göçtüğünü

çevresinde parsel parsel yattığını görmüştür. Kutsal topraklar. Dikine gömülünse daha çok yer kalırdı. Oturur ya da diz çöker vaziyette olmaz. Ayakta? Bakarsın bir gün üstündeki toprak kaymış da kafası çıkmış ortaya eli de bir yeri göstermekte. Petek petektir toprağın her yanı garanti: Uzunlamasına hücreler. Ne de bakımlı tutuyor her yanı: Çimler kırpılmış, kenarlar düzgün. Major Gamble bahçesine Mount Jerome adını takmış. E, zaten öyle. Uyku getirici çiçekler olmalı. Çin mezarlıklarında yetişen dev afyon çiçeklerinden en kaliteli esrar üretilirmiş dediydi bana Mastiansky. Bo-910 tanik Bahçesi na surda. Toprağa geçen kandır yepyeni hayat

fışkırtan. Hıristiyan oğlanı öldürdüklerini söyleyen o Yahudilerinki de aynı düşünce. Her insanın bedeli, iyi muhafaza edilmiş yağlı ceset, beyefendi, boğazına düşkün, meyve bahçesi için ideal. Büyük fırsat. Yakınlarda ölen maliye müfettişi ve muhasip William Wil-kinson'un İaşesine bitişik, üç sterlin on üç şilin altı peniye. Teşekkürlerimizle..
Şaka değil, toprak yaman yağlanmıştır kemik, et ve tırnakla -cesetgübresi. Ceset, iskelet dolu mahzenler. Korkunç. YeşilleŞ'P
pembeleşip tefessüh ederek. Nemli toprakta hızla çürür. Zayıf
yaşlı kimseler daha güç. Sonra donyağımsı peynirimsi türden bir
Ardından başlar siyahlaşmaya, siyah pekmezimsi sızıntıl?r akmaya Kurur sonra da. Ölümgüveleri. Hücreler ya da her neyseler yaşa-maya devam eder muhakkak. Değişimle yani. Handıysa ilelebet yaşarlar. Besin bulamayınca beslenirler kendileriyle. Ne ki korkunç miktarda kurtlar hâsıl olur. Yerin altı onlar'3 dolu olmalı, kaynaş kaynaş. Gamzeli yananlarında perçemler. r3aŞ döndürücü yıldızlar. Neşesi kaçmıyor bakarken oraya. Tüm o g°~
143
A
1 bakıp kendi sırasını savdığını görmesi ona moral mi veri-
Hayata bakışı nasıl acep. Peliz kesmeyi de ihmal etmiyor: Yü-- ' vağ bağlıyor adamın. Hele tuttuğu raporla ilgili olanı. Spurge- bu sabah saat 4:00'te cenneti boyladı. Saat 11:00 (kapanış). He-.. varmadı. Petrus. Ölüler kendileri zaten erkekler de arada bir . | bir fıkra dinlemekten hoşlanırlar kadınlarsa ne olup bittiğini. Armut gibi sulusu mu yoksa kadınların puncu gibi sıcak, sert ve tatlısı mı daha iyi rutubete karşı. Kimileyin gülmen lazım o halde daha iyi öylesi. Hamlet'teki mezarcılar, insan kalbindeki derin bilgeliği sergiler. En azından iki yıl müddetle müteveffaya ilişkin şaka yapmayı göze alamazlar. De mortuis nil nisi prius. Önce matem bitsin bir. Adamın cenaze törenini bir türlü anımsayamıyorum. Şa-kaymış gibi geliyor. Şayet kendi ölüm haberini okursan daha uzun yaşarsın derler. Soluklanmış olursun. Bir dönüş hayata. —Yarın kaç cenazen var? Diye sordu mezarlık müdürü. —iki, dedi Corny Kelleher. On buçukta ve on birde.
Mezarlık müdürü kâğıtları cebine koydu. El arabası gürültüyü kesmişti. Topluluk ayrılarak çukurun iki yanında toplaştı, mezarların çevrelerine dikkatle basıp. Mezarkazıcılar tabutu taşıyarak bir ucunu çukurun kıyısına dayadılar ve kayışları etrafına geçirdiler.

Gömüyorlar onu. Sezar'ı gömmeye geldik. Martının on beşi ya da haziranının on üçü. Burda kimler var bilmez bilmek de iste- 950 mez. Macintosh yağmurluk giymiş surda sırık gibi duran andavallı da kim? Vallahi bilmek istiyorum kim o? Onun
kim olduğunu öğrenmem lazım ille de. Aklında hayalinde olmayan biri çıkagelir böyle hep. Kendi köşesine
çekilip bir başına yaşayıp gidecek bir tip. Vallahi de öyle. Kendi mezarını kendisi kazabilse de öldüğünde
bakarsın mezarına çiçek koyacak birisi vardır gene de. Hepimizin de vardır. Sadece erkekler gömerler. Yo,
karıncalar bir de. Herkesin aklına ilk gelen şey. Ölüleri gömmeli. Robinson Crusoe'nun gerçekleri yansıttığı
söylenir. Öyle ya, Cuma gömmüştü onu. Her 960 cuma bir perşembeyi gömer zaten şöyle bir düşünürsen.
Ah, zavallı Robinson Crusoe!
Bunu nasıl yapabildin, hayret doğrusu?
, Zavalh Di gnam! Kutusunun içinde yeryüzünde son yatışı.
yce düşünürsen bütün o tahtalara yazık vallahi. Çürüyüp gide-
er- Şöyle bir tarafı kaydıraklı güzel bir katafalk icat etseler de,
144
tabutu öyle indiriverseler. Oldu ama gömülmek istemezler şeyinden öyle başka birisinin. Ne de nanemolla olurlar. Beni anavatanı-ma gömün. Kutsal topraklardan bir avuç getirsinler. Bir anayla öltj-970 doğmuş çocuğunun bir tabutta gömülmesine cevaz var sadece. Doğru, bir hikmeti var. Elbet. Mümkün mertebe uzun bir süre hatta toprakta bile onu koruyabilsin. Bir İrlandalının yuvası, tabutudur. Yeraltı gömütlüklerinde tahnit işlemleri, sonra mumyalar -amaç hep aynı.
Mr. Bloom, şapkası elinde, ta gerilerde durmakta, şapkasız başları saymaktaydı. On iki. Ben on üçüm. Yo. Macintoshlu vatandaş on üç. Ölüm sayısı. Bu herif de nerden çıktı? Kilisedeki törende yoktu, bundan eminim. On üçe ilişkin saçma bir hurafe.

Ned Lambert'in elbisesi güzel bir tüvitten, yumuşak. Azıcık bir moru var. Lombard Street West'te oturduğumuz zaman benim de öyle bir takımım vardı. Bir zamanlar kont gibi giyinirmiş. Günde Uç kıyafet değiştirirmiş. Benim o gri elbiseyi Mesias'a çevirteyim. Merhaba. Boyanmıştı. Karısı unuttum evli değil ya da ev sahibesi sökmüş olmalı dikişlerini.
Sehpalara yaslanan mezarcıların ağır ağır indirdikleri tabut dalıp gözden kayboldu. Sonra bir gayret doğruldular: Kasketlerini çıkardılar. Yirmi.
Sükût.
Ansızın bir başkası oluverseydik. Uzakta bir eşek anırdı. Yağmur. Eşek filan yok aslında. Ölüsü-
nü göremezsin, derler. Ölmekten utanç duymak. Saklanırlar. Zavallı babacığım da göçtü gitti. Tatlı yumuşak bir esinti açık başlarını yalayarak geçti. Fısıl-darcasına. Mezarın başındaki çocuk çelengini iki eliy!: tutuyor, kara açık çukura sessizce bakıyordu. Mr. Bloom iri cüsseli iyi yürekli mezarlık müdürünün ardına geçti: Kerliferli, redingotu şık. Ola ki gitme sırası kimde anlasın diye tartıyor milleti bir bir. Ya, upuzun bir dinlenme bu. Bir şey hissetmezsin artık. Pek kasvetli olmalı. Önceleri inanasın gelmez. Hata mutlaka: Başka birinde sı-râ~. Şu karşı eve uğrasaydınız. Dur, ben isterim ki. Henüz yapmadığım daha. Sonra kararır ölümodası. Işık istiyorlar. Çevrende fısılda-şıp. Bir papaz çağıralım ister misin? Sonra bir koşuşmadır gider. Sayıklarsın dökülür ortaya sapır sapır tüm yaşamın boyunca ne varsa sakladığın. Can çekişirsin. Uykusu normal değil. Alt gözkapağı' nı bastır. Burnu sivri mi çenesi düşmüş mü ayak tabanları sararmış mı diye bakmalar. Çek gitsin yastığı da gebersin gitsin yerde nasılsa çekmiş mortoyu. O günahkârın ölümü tablosunda şeytanın ada-

m
h'r kadını gösterişi. Pijamasıyla adam kadını sarmak için kıv-01 . Lucia'rwn son perdesi. Artık sana hiç
bakamayacak mıytm? u ı Adam gitmişti. Nihayet öldü. insanlar bir parçacık senden 10,°
derler: Unutup giderler seni. Onun için dua etmeyi unutma-S Dualarınızda onu da hatırlayın. Parnell'i de.
Sarmaşık Günü A unutulmakta. Peşinden ötekiler: Birbiri ardından çukurlarına
atlarlar.

Su anda onun ruhu huzura kavuşsun diye dua etmekteyiz. Umulur ki iyisindir de cehennemde değilsindir. Hoş bir tebdili hava Yaşamın kızgın tavasından dosdoğru arafın ateşine.
Çukurun onu beklediği gelir miydi aklına hiç? Güneşte titrediğin zaman gelirmiş derler. Birisi üstüne basıyor. Uyarıyor görevli çocuk. Senin yanında. Benimki öte yanda Finglas cihetinde, ayırt- 102° tığım yer. Anam, zavallı anam, minik Rudy ah.
Mezarkazıcılar küreklerini alıp ipiri kil kesekleri tabutun üzerine atmaya koyuldular. Mr. Bloom yüzünü başka yana çevirdi. Ya hiç ölmediyse o? Amanın! Yarabbim, ne feci olurdu bu! Yok, yok canım: Öldü o, şüphesiz. Öldüğüne şüphe yok. Pazartesi öldüydü. Emin olmak için kalbini delip bir elektrikli saatle ya da tabuta bir telefon yerleştirerek ve hava delikli bir boru bulundurmak için yasa çıkarmalılar. Tehlike işareti. Üç gün. Yazın o kadar uzun bekletmesi zor. En iyisi emin olduğun an icabına bakmaktır gene de.
Killerin düşüşü gevşedi. Unutulmaya başlanıyor. Gözden ırak, 103° gönülden ırak. Mezarlık müdürü birkaç adım atarak şapkasını giydi. Yetmişti o kadarı. Öbürleri de cesaretlenip, birer birer başlarını örttüler usulcana. Mr. Bloom şapkasını giydi ve o heybetli kalıbın mezarlar dolangacındaki mahirane ilerleyişini izledi - dingince, bastığı yerden emin, kasvetli toprakları aşagidişini.
Hynes defterine bir şeyler yazmakta. Ha, adlarımızı. Ama tanıyor herkesi o. Hayır: Bana doğru gelmekte. —isimleri yazıyordum da, dedi Hynes kısık bir sesle. Önadın "eydi senin? Unutmuşum galiba.
'040
—L, dedi Mr. Bloom, Leopold. Bir de M'Coy'un adını yazıver, istemişti de. Charley, dedi Hynes yazarak. Tanıyorum. Bir zamanlar Fre-<W<7»'daydı. Morgda Louis Byrne'nin yardımcılığı işini bulmadan önce or-a Çalışıyordu. Otopsi fikri şahane bir şey doktorlar için. Bildikleri-
zannettikleri şeyleri bulgularlar. Bir salı günü ölmüş. Acelem r- Birkaç ilandan kazandığı parayla belini
doğrultmuş. Charley,
146
sevgilimsin sen benim. O yüzden istedi benim. Olsun, yok bir za. 1050 ran. Sözümü tuttum, M'Coy. Sağ ol, dostum: Müteşekkirim sana Aman, bana borçlu kalsın da: Nasılsa bir kaybım yok.

—Söylesene, dedi Hynes, o şeyli adamı tanıyor musun, surdaki hani şeyli...
Çevresine bakındı.
—Macintosh. Evet, gördüydüm, dedi Mr. Bloom. Nerde 0 şimdi?
—M'Intosh, diyerek yazdı Hynes. Onu tanımıyorum. Bu muymuş adı?
Etrafına bakınarak uzaklaştı. —Hayır, diye seslendi Mr. Bloom, dönüp durarak. Hey,
Hynes!
işitmedi. Bak şimdi! Nereye kayboldu bu adam? Görünürlerde yok. Bakındı, olur şey değil. Gören var mı
içinizde? Ke e iki le. Yer yarılıp içine girdi. Aman Tanrım, nereye gitti bu adam?
Bir yedinci mezarcı kullanılmayan küreklerden birisini almak için Mr. Bloom'un yanına geldi.
—Ah, affedersin!
Çabucak yana kaydı.
Çukurun içinde kahverengi, nemli killi toprak belirmeye baş-ladı. Yükselerek. Bitmek üzere. Nemli keseklerden bir tepecik biraz daha yükseldi, yükseldi; mezarkazıcılar da küreklerini bıraktılar. Son bir kez hepsi şapkalarını çıkardı. Çocuk çelengini bir köşeye dayadı: Dayısı da kendisininkini bir tümseğe. Mezarcılar kasketlerini giyerek küreklerini el arabasına doğru taşıdılar. Küreklerinin palalarını çimenliğe hafif hafif vurdular: Tertemiz, içlerinden biri eğilerek uzunca bir bitkinin sapından bir yaprak kopardı. Biri, dostlarından ayrılıyor, omzuna yasladığı silahıyla ağır ağır gidiyor, palası maviaynamsı. Bir öteki,.mezarın başucunda sessizcene tabut-kayışını sarmaktaydı. Göbekbağı onun. Dayı, uzaklaşmış, boş kalan eline bir şey koymuş. Sessizce şükretmekte. Özür dileriz, efendim: Zahmetler oldu. Başını sallıyor. O kadar olacak. Sizin için az bne.
Matemzedeler amaçsız, yavaşça her biri bir taraftan, arada bir bir mezartaşındaki adı okuyarak dağılmaya başladı.
—Haydi gidip önderimizin mezarını ziyaret edelim, dedi Hynes. Vaktimiz var. —Haydi, dedi Mr. Power.
ikisi de kendi düşüncelerine dalarak sağa döndüler. Mr. P°" wer merakla ama tekdüze bir sesle dedi ki: —Onun bu mezarda gömülü olmadığını söyleyenler var. la'
147
' na taş doldurmuşlar da. Bir gün çıkıp gelecekmiş de. Hynes başını salladı.

_Parnell'ın döneceği filan yok, dedi. işte orda yatıyor, fani olan nesi varsa. Allah rahmet eylesin.

Mr. Bloom çilekeş meleklerin, haçların, yıkık sütunların, aile-ı ri barındıran kemerli kabirlerin, gözleri göğe çevrik dua eden taşlaşmış umutların, koca irlanda'nın kalpleri ve ellerinin arasında avare dolaştı. Paranın yaşayan kimselere yardım amacıyla harcanması daha akıllıca. Ruhuna fatiha. Gerçekten kime bir yararı? Ek toprağa sonra unut gitsin. Mangalın külünü boşaltır gibi. Sonra hepsini toptan gömersin zaman tasarrufu ya. Tüm ölüler günü. Yirmi yedisinde mezarını ziyaret. Bahçıvana on şilin. Otları temizliyor. Yaşlanmış artık. Elinde makasla iki büklüm eğilip kırpması. Bir ayağı çukurda. Ölen kim. Bu yaşamdan göçen kim. Sanki kendi istekleriyle ölmüşler gibi. Hepsini de tekmelediler yahu. Nalları diken de kim. Ne olduklarını anlatsalar daha ilginç olurdu. Falanca filanca, sarıçizmelimemedaa. Mantarlı muşamba satan bir gezgin satıcıydım. Beher sterlinin beş şilini masraflara. Ya da ten-ceresiyle bir kadının, irlanda yahnisini pişirirdim iyi ben. Bu kasabadaki kilise kabristanına yakışan ağıtımsı bir şiir kimindi o Wordsworth ya da Thomas Campbell'ia. Protestanların deyişiyle huzura kavuştu. Yaşlı Dr. Murren'in mezarı. Esaslı doktor eve çağırmıştım onu. Kilise avlusuna gömülür öyleleri. Güzel bir dağ evi. Daha yeni sıvanmış pırıl pırıl boyalı. Sakince oturup sigaramı tüttürürken Kilise Mecrnuası'm okuyabileceğim ideal bir yer. Evlenme ilanlarını daha güzelleştirmezler hiç. Kapıtokmaklarına asılan paslı çelenkler, bronztaklidi taçlar. Paranın karşılığını almış olursun. Ne var, çiçekler daha şairanedir. Ötekiler sıkar insanı artık, solup bozulması yok. Anlattığı bir şey yok. Zevalsizlik.

Bir kavak dalında bir kuş oturmuş sessiz tünemekte. Sanki doldurulmuş. Belediye meclisi üyesi Hooper'ın bize verdiği evlen- me hediyesi gibi. Hoo! Kımıltısız mübarek. Onu hedef alan herhangi bir sapanın olmadığından emin. Ölü hayvanlar daha da acık-'* lerelelli Milly'nin o minik kuşu kibrit kutusuyla gömerek mezarının üzerine bir papatyakolyesi ve birkaç çiçek koyması.

Hazreti Isa şurada: Kutsal kalbini tutmuş. Gösteriyor. Yanlamasına durmalı ve gerçek bir kalp gibi kırmızı boyanmalı. irlanda °na adar>mıştı ya da onun gibi bir şey. Pek hoşnut görünmüyor. Bu Yet de niye? Meyve sepeti taşıyan çocuk gibi kuşlar gelip zumlen gagalayacaklar mıydı ama çocuktan korkmaları gerekti-s naen olmaz demişti. Apollo yani. 148
H
Ne kadar! Bütün bunlar bir zamanlar Dublin'i arşınlamışlar Mütevekkil müteveffa. Biz de bir zamanlar sizin şimdi olduğunu gibiydik.
Üstelik nasıl hatırlayabilirsin ki herkesi? Gözleri, yürüyüşleri sesleri. Eh, seslerini, tamam: Gramofon. Her mezara bir grarnafon koyarsın ya da evde tutarsın. Pazarları öğle yemeğinden sonra kov bakalım yaşlı dedemizin dedesini. Çatıırtıır! Merhamerhamerhaba çokmemnunumki çatıır memnunumkigenegörüşebildik merha-merhaba çokmmmn krptst.
Fotoğrafın yüzünü anımsattığı kelli bu da sesini anımsatır. Yoksa yüzünü diyelim ki on beş yıl sonra anım-sayamazdınız. Örneğin kimin? Örneğin ben Wisdom Hely'deyken ölen birinin.
Tkrstskt! Çakıl takırtısı. Bekle. Durdu!
Eğilerek taş bir yeraltı kemerine dikkatle baktı. Bir hayvan. Dur. İşte gidiyor. Besili bir sıçan kemerin yanı boyunca, çakılların üzerinden sarsak sursak ilerledi. Görmüş geçirmiş: Moruğunmoruğu: Çok iyi bilir çukuruovayı. Senin uyanık sıçan kendisini yassıltıp duvar kaidesinin altına sokuldu, kıvnlakıvrana içeriye girdi. Define saklana-cak kıyak bir yer. Orda kimler oturur? Robert Emery'nin naaşı. Robert Emmet burada meşale ışıkları altında gömülmüştü, değil mi? Devriye gezerken. Şimdi de kuyruğu gitti.
Bu hınzırlardan teki bir insanı anında tüketir. Kim olduğuna aldırmaksızın kemiklerini sıyırır. Onlara göre normal et bu. Kokuşmuş ettir bir ceset. Ya peynir nedir ki? Süt cesedi. Çin Gezileri'ınAt Çinlilerin beyaz insanların leş gibi koktuğunu söylediklerini okumuştum. Ölüleri yakmak daha iyi. Rahipler buna tamamen karşı. Öbür firmanın çığırtkanlığını yapıyorlar. Fırın ve Hollanda ocaklan toptancılık ve acentalığı. Salgın dönemleri. Onları yaktıkları sönmemiş kireç kuyuları. Ölüm odası. Topraktan halkedilir toprağa döneriz. Ya da denize gömülsek. Nerdeydi o sessizlik kulesi Par-si'nin? Kuşlar yiyip bitirmiş. Toprak, ateş, su. En zevklisi boğul-makmış derler. Tüm yaşamın bir anda gözünün Önünden geçiverır. Yaşama dönüş ama yok. Havaya gömülmezler ancak. Uçan bir

makineden dışarıya. Yeni biri öbür dünyayı boyladığında haberi yay1' lir mı acep. Yeraltı iletişimi. Bunu onlardan öğrendik. Hiç şaşma" mak gerekir. Her gün karınları bir güzel doyurulur. Ölür ölmez da-ha sinekler üşüşürler. Dignam'ın kokusunu almışlardır. Koku mo-ku aldırdıkları yoktur zaten. Beyaz meyaz tuzbuz olup ufalanan
149
et ezmesi: Kokusu, tadı beyaz çiğ şalgam dersin. C6S Kanı parmaklıkları ışıldadı önünde: Hâlâ açık. Dünyaya dö-Bıktım bu yerden artık. Her defasında biraz daha yakın-r Buraya son gelişim Mrs. Sinico'nun cenazesindeydi. Babası T zavallı. Öldüren aşk. Hatta geceleyin bir fener toprağı kazıp ye-* ömülen kadınları ya da hatta mezardan yaralı kan revan çürü-üs cesetleri çıkardıklarını bir yerde okumuştum. Çok geçmeden üvlerini ürpertiyor insanın. Öldükten sonra sana görüneceğim. Ölümümden sonra hayaletimi göreceksin. Hayaletim ölümden sonra da seni rahat bırakmayacak. Ölümden sonra cehennem denilen bir öbür dünya daha var. Öbür dünya diye yazması hoşuma gitmedi. Ben de sevmiyorum. Daha görecek, dinleyecek, hissedecek pek çok şey var. Yanındaki canlı ılık varlıkları hissetmek. Varsın uyusun onlar kurtlu yataklarında. Bu kez ıskaladılar beni. Sıcacık yataklar: Ipılık kanlıcanlı yaşam.

Martin Cunningam ciddi bir konuşmaya dalmış, bir yanyol-dan çıkıverdi. Müddeiumumi galiba. Yüzünü anımsadım. Menton, John Henry, savcı, ve yazılı ve şifahi yeminli beyanlar şubesi müdürü. Dignam onun bürosunda çalışırdı. Mat Dillonlarda uzun za- man oluyor. Mat, candan dost. Akşamları ne güzel eğlenirdik. Tavuk söğüş, purolar, kadeh kadeh Tantalus. Altın kalpli gerçekten. Ha sahi, Menton. O gece Bowlinggreen'de herifçioğlunu bozguna uğratmıştım oyunda da nasi1 çileden çıkmıştı. Benimkisi de sırf şanstı hani: Top hızla gidince. Aman efendim adam beni bir kaşık suda boğacak, ilk görüşte nefret. Molly ile Floey Dillon leylakların altında kol kola, kıkır kıkır gülmekteler. Böyledir erkekler zaten, kadınların önünde birbirlerine horozlanırlar.

Şapkasının kenarında bir potlanma var. Arabadan herhalde.

—Affedersiniz, efendim, dedi Mr. Bloom yanlarına vardığın- da. Durdular.
—Şapkanız biraz ezilmiş de, dedi Mr. Bloom imleyerek.
John Henry Menton devinmeksizin bir an ona doğru baktı. Surda, diye yardımcı oldu Martin Cunningham bir yandan 0 da gösterererek.
John Henry Menton şapkasını çıkardı, çukurlaşan yeri iterek arttı ve havını ceketinin kolunda itinayla düzeltti. Şapkayı ba-5'na yeniden oturttu.
—Düzeldi artık, dedi Martin Cunningham. Johnn Henry Menton başını öne doğru sallayıp onu onayladı. ""-Sağ ol, dedi sadece.
kab; 150
Çıkış kapısına doğru yürüdüler. Mr. Bloom, süngüsü düşük konuşulanları işitmesin diye adımlarını ağırlaştırarak biraz geride kaldı. Martin, astığı astık kestiği kestik. Senin gibi bir acemiçaylalj solda sıfır kalır Martin hazretleri için.
Patlak göz. Adam sende. Bakarsın bir gün idrak eder de piş. man olur görür gününü o zaman. Sağ ol. Ne kadar da âlicenabız bu sabah.
151
İRLANDA BAŞKENTİNİN KALBİNDE
TRAMVAYLAR NELSON SÜTUNU'NUN ÖNÜNDE YAVAŞ-ladılar, döndüler, cereyan kollarını değiştirdiler ve Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Clonskea, Rathgar ve Terenure, Palmerston Park ve Upper Rathmines, Sandymount Green, Rathmines, Ring-send ve Sandymount Tower, Harold's Cross istikametine doğru hareket ettiler. Birleşik Tramvay Şirketi'nin boğuk sesli kontrolörü haykırarak yolluyordu onları: —Rathgar ve Terenure! —Sandymount Green geliyor!
Sağda solda biri iki katlı biri tek katlı iki tramvay çanlarını çala çınlata çıkış noktalarından birbirine paralel, kıvrılarak yola kovuldular ve birbirine koşut süzülerek gittiler. —Palmerston Park, yola çık!
TAÇLILAR
Merkez postanesinin girişinde kundura boyacıları geçenlere seslenerek ayakkabıları cilaladılar. North Prince's Street'e çekil-m'Ş> iki yanlarında kraliyet baş harfleri E. R. yazılı kırmızı Kraliyet Postaarabalari, hoyratça fırlatılan şehiriçi, taşra, İngiltere ve deni- Za§m ülkelere gönderilecek taahhütlü, ödemeli mektup, kartpostal ve koli torbalarıyla yüklenmekte.
BASIN MENSUPLARI

Kocaçizmeli ameleler Prince depolarından sürdükleri fıçılar. el arabalarından tokgümbürtülerle bira
fabrikasının rampasına in. dirdiler.
—işte oldu, dedi Red Murray. Alexander Keyes.
—Keser misin şunu? Dedi Mr. Bloom, gidip Telegraph'z götü-reyim.
Rutledge'in büro kapısı gıcırdadı yeniden. Davy Stephens koskoca pelerininin içinde kaybolmuş, kıvırcık saçlarının tepesinde küçücük bir fötr, koltuğunun altındaki kâğıt tomarlanyla bir kraliyet kuryesi gibi çıktı. Red Murray'ın upuzun makası dört kez saklayarak reklamı gazeteden ayırdı. Makas ve kola. —Ben matbaaya kadar uzanayım, dedi Mr. Bloom, dörtgen kupürü alarak.
—Elbet, ayrıca bir yazı da çıkmasını isterse, dedi Red Murray açıkça, kulağının ardında bir kalem, onu da yaparız.
—Tamam, dedi Mr. Bloom başını eğerek. Sorarım.
Biz.
SANDYMOUNT'TAN OAKLANDLI WILLIAM BRAYDEN, ESQUIRE
Red Murray makasla Mr. Bloom'un koluna dokunurken fısıldadı: —Brayden.
Mr. Bloom döndü ve üniformalı kapıcının kenarına harfler işlenmiş başlığını, Weekly Freeman and National Press ve Freeman's Journal and National Press afişleriyle kaplı panoların arasından girmekte olan heybetli bir karaltıya doğru kaldırdığını gördü.

Tokgümbürdeyen Guinness fıçıları. Sakalla çevrili kasıntı suratlı karaltı, şemsiyesinin yedinde heybetle
merdivenlerden çıktı-Sırtındaki gabardin giysi her adımda tırmandı: Sırtı. Tüm beyni ensesinde, diyor Simon
Dedalus. Ardı yağ tulumu, mübarek. Kıvrım kıvrım yağ ense, yağ, ense, yağ, ense.
—Yüzü Kurtarıcımız İsa Peygamber'e benzemiyor mu? Dıye fısıldadı Red Murray.
Rutledge'in büro kapısı fısıldadı: îi: Krii. Bir kapıyı hep öbürünün karşısına koyarlar ki rüzgârın şey. Girilir.
Çıkılır.
Peygamberimiz Isa: Sakalla çevrili bir yüz: Akşamkaranlığın- 60 konuşan. Mary, Martha. Şemsiye kılıcının yedinde doğru sahneye Tenor Mario. _Ya da Mario'ya, dedi Mr. Bloom.
_Evet, diye onadı Red Murray. Ama Mario'nun hık demiş
Hazreti isa'nın burnundan düşmüş olduğunu söylerlerdi.
Al yanaklı Isamario, hırkalı ve leylek bacaklı. Eli kalbinin üzerinde. Martha" fa.
Ge-el kaybolan sen, Ge-el ey canan sen!
PİSKOPOS ASASI VE KALEM 70
—Başpiskopos Hazretleri bu sabah iki defa telefonla aradı, dedi Red Murray ciddiyetle. Dizlerin, bacakların, potinlerin gözden yitişine baktılar. Ense.
Bir telgrafçı oğlan çevik adımlarla girip tezgâhın üzerine bir zarf attı ve alelacele çıkarken ünledi: —Freeman!
Mr. Bloom yavaşça dedi ki: —Bak, o da kurtarıcılarımızdan biri.
Tezgâhkanadını kaldırıp bir yankapıdan içeriye girer, ılık loş merdivenlerden inip geçit boyunca ve o anda titreşerek salınan panoların önünden geçerken yüzündeki uysal gülümseme de silinmeden sürdü. Tirajı artıracak mıydı, ama? Gümbedegüm. Gümbe-degüm.
Açılır kapanır cam kapıyı iterek içeriye girdi, ortalığa saçılmış ambalaj kâğıtlarına basa basa yürüdü, iki yanında tangırdayan rotatifleri geçerek Nannetti'nin bürosuna yaklaştı. Hynes de burada: Cenazeyi anlatıyor olmalı. Gümbedegüm. Gümbede.

DUBLINLI HEMŞERILERIMIZDEN PEK ŞAYANI HÜRMET BlR ZATIN GAYBUBETİNİ EN SAMİMİ TEESSÜRLERİMİZLE İLAN EDERİZ Bu sabah müteveffa Mr. Patrick Dignam'ın cenazesi. Makine-------

--------------------------- 154 ----------------------------A

ler. insan bir yakalansa atomlarına ayırırlar billahi. Bugün dünyayı yöneten. Makineleri de harıl harıl çalışmakta maşallah. Bunlar ?j. bi, ipini kırmış: Azıtmakta. Durmaksızın çalışıyor, çılgın gibi. Ve 0 yaşlı boz sıçan da girmek için ha bire eşeliyor. büyük BiR gündelik gazete

NASIL ÇIKARILIR

Mr. Bloom matbaa şefinin arkasında, başının parıldayan tepesine tatlı tatlı bakarak durdu.

Tuhaf, doğduğu ülkeyi görmemiş hiç. irlanda, ülkem benim. College Green üyesi. Sıradan emekçinin kayırıcılığı rolünü oynamakta yoktur üstüne. Haftalık bir dergiyi yaşatan şey reklamlarla ıvır zıvır yazılardır, resmi gazetedeki bayat haberler değil. Queen Anne öldü. Yetkili makam tarafından neşredilmiştir: Sene, bin dokuz yüz... Rosenallis havalisindeki Tinnahinch Baronluğu mıntıkası. Bütün alâkadarana: Ballina'dan ihraç edilen katırların ve merkeplerin iade adetlerini gösteren nizamname mucibince tanzim olunan tarife. Tabiat âleminden. Karikatürler. Phil Blake'in haftalık Pat ve Bull hikâyesi. Toby Amca'nın minikler için sayfası. Taşradan safdilane mektuplar. Sayın Müdür Bey, mide şişkinliği nasıl önlenebilir? Bana göre bir iş. Başkalarına öğretirken öğrenir durursun. Kişisel not. R. I. S. Resimden ibaret sayfalar. Altın kumların üzerinde mayolu kızlar. Dünyanın en büyük balonu. Kız kardeşlerin çifte nikâh merasimi, iki damat birbirine içten gülümsemekte. Cuprani hakeza, naşir, irlandalıdan fazla irlandalı.

Makineler üçdört kez tangırdadı. Tangır, tungur, güm bede güm. Şef felce uğrayıverse de nasıl durdurulacağını bilen çıkmasa tangırdamalarını sürdürür giderler, basar da basarlardı. Ledünniy-yat, aklımın işi değil. Sakin kafa ister bu. —Akşam baskısına girsin bu, Kumandan, dedi Hynes.

Çok geçmez Sayın Başkanım diye hitap eder ona. Uzun John kayırıyormuş onu, dediklerine göre. Matbaa Şefi, yanıt vermeksizin, kâğıdın bir köşesine basıla diye yazdı ve bir mürettibe imledi. Kirli cam bölmenin üzerinden kâğıdı sessizce uzatıp verdi. —Tamam: Sağ olasın, dedi Hynes çıkmaya davranarak.

Mr. Bloom onun önünde durdu. —Para istiyorsan veznedar yemeğe çıkmak üzere, dedi, baş-
parmağıyla ardını imleyerek.

İj

_-Sen aldın mı? diye sordu Hynes,

_Tim <jedi Mr. Bloom. Hemen gidersen yakalarsın onu.

_gag o), dostum, dedi Hynes. Nasıl olsa uğrarız.

Freeman's Journal bürosuna doğru istekli adımlarla seğirtti. Meagher'de üç papel ödünç vermiştim ona.

Üçüncü hafta. Üçüncü iğne.

REKLAMCIYI İŞ BAŞINDA GÖRÜYORUZ

Mr. Bloom kupürü Mr. Nannetti'nin masasına bıraktı.

__Affedersin, Kumandan, dedi. Bu ilan, gördünüz ya. Keyes, hatırladınız mı?

Mr. Nannetti kupüre bir süre baktıktan sonra onayladı. —Temmuz'da çıksın istiyor, dedi Mr.Bloom. Matbaa Şefi kalemini ilana doğru devindirdi.

—Dur ama, dedi Mr. Bloom. Değiştirilmesini istiyor. Keyes, gördünüz ya. Tepede iki anahtar istiyor. Ne şamata yarabbim. işittiği yok. Gümbedegüm. Sinirleri çelikten. Anlıyordur belki benim ne. Şef sabırla dinlemek için bir dirseğini kaldırıp geriye doğru döndü ve alpaka ceketinin koltukaltını yavaşça kaşımaya başladı.

—işte böyle, dedi Mr. Bloom, işaretparmaklarını üst yanda çapraz ederek. Önce şunu çakoz etsin de.

Mr. Bloom, yapmış olduğu haçtan yan tarafa doğru bakarak, şefin solgun yüzünü, galiba sarılığı var bir parça, ve devasa kâğıt tabakalarını besleyen itaatkâr bobinleri gördü. Tangır çek. Tungur çek. Millercesi girmekte. Sonra ne oluyor onca kâğıda? Şey, et sarılıyor, paket yapılıyor: Envai çeşit kullanımlar, bin bir şeyde. Sözcüklerini tangırtıların arasındaki duraklamalara ustalıkla sokuşturarak masanın bin bir çizintiyle kaplı yüzeyine çabucak çi-ziverdi.

KEY (E) S MÜESSESESİ
—İşte böyle, gördünüz ya. Burda çaprazlamasına iki anahtar. lr daire, işte burda da adı. Alexander Keyes, çay, şarap ve müskirat tüccarı. Vesaire.
156
Ona kendi işini öğretiyor gibi konuşmayayım.
—Siz daha iyi bilirsiniz, Kumandan, adamın tam ne istediğini Tepede yay gibi iri harflerle yazarsınız: Keyes Müessesesi.Tamam 170 mı? Nasıl fikir ama, beğendiniz mi?
Matbaa Şefi kaşıyan elini daha alttaki kaburgalarına doğru indirdi ve kaşımasını orada sessizce sürdürdü. —Burada istenen, dedi, "anahtar evi"ni anıştırmak. Bilirsiniz Kumandan, şu Man Adası parlamentosu. Amaç, Home Rule'u, yani özerkliği çağrıştırmak. Anlarsınız ya, Man Adası'ndan gelen turistler. Hemen gözlerine çarpacak, anladınız ya. Öyle yapabilirsiniz.
Ona şu vog/ionun nasıl telaffuz edildiğini anlatarak mı açıkla-sam acaba? Ama bunu bilmiyorsa o takdirde aklı daha da karışıve-180 rir. En iyisi vazgeç. —Yapabiliriz öyle, dedi Matbaa Şefi. Çizimleri getirdin mi?
—Getirebilirim, dedi Mr. Bloom. Bir Kilkenny gazetesindey-di. Bir de ev çizmişler ordakinde. Bir koşu gidip sorayım. Eh, zaten dikkat çekici kısa bir yazıyla da yapabilirsiniz bunu.. Hep yaptığınız gibi yani. Seçkin, soylu bir yer işte. Özlediğiniz müessese. Falan festekiz. Şef bir an düşündü.
—Yapılınabilinir, dedi. Üç aylık yenilesin aboneliğini de.

Mürettiplerden biri ona uzun bir tashih nüshası getirdi. Şef sessizcene onu incelemeye koyuldu. Mr. Bloom krankların sağır edici vuruşlarını dinleyerek, harf kutularına eğilmiş sessiz dizgicilere bakarak orada dikili durdu.

YAZIMSAL

Yazımını doğru yapacağından emin olman lazım. Tashih sıtması. Martin Cunningham bu sabah bize hazırladığı sözcük oyununu vermeyi unuttu. Paraleli başlatan parayla zamparayı bitiren para ve adamcıktaki amcık mıydı, eğlenceli bir şeyler, ipek peki demiş de kepi ekip şefi kılaptan satan şeytan kaptana vermiş. Ne hoş, değil mi? Bizim kaptanın aşını sizin kaptan yerse, kaptandan kaptana fark vardır, elbette.

Silindirini düzeltirken söylemeliydim ona. Teşekkür ederim. Eski bir şapkaya ya da öyle bir şeye ilişkin bir şeyler demeliydim-Yo. Diyebilirdim ki. Şimdi yeni gibi oldu. O zaman görecektim suratının aldığı şekli.

Sllt. İlk makinenin en alt yuvgusu devingen tablasını sllt for-halinde katlanmış ilk kâğıt destesiyle birlikte sürdü. Sllt. Sllt . dikkat çekmesi handıysa insancaydı. Konuşmak için elinden leni yapmakta. O kapı da sllt gıcırdamakta, kapatılmak isteye-tren. Her şeyin kendine özgü bir anlatım biçimi var. Sllt.

MARUF KİLİSE MENSUBU

GAZETEYE ARADA BlR YAZILARINI GÖNDERİYOR Matbaa Şefi ilk tashih kâğıdını ansızın geri uzatarak dedi ki: __Dur. Başpiskoposun mektubu nerede? Telegraph'ta da tek-rarlanacakmış. Nerde şu söyle adını? Çevresindeki yanıt vermeyen yaygaracı makinelere doğru bakındı. —Monks mu, efendim? Diye sordu hurufat kutusunun ordan bir ses.

—Ha. Nerde Monks? —Monks!

Mr. Bloom kupürünü çıkardı. Gitmenin tam zamanı.

—O halde çizimi getireyim, Mr. Nannetti, dedi, iyi bir yere koyarsınız siz de eminim.

—Monks!

—Evet, efendim.

Üç aylık abone yenileyimi. Önce biraz içimi boşaltmak istiyorum. Dene gene de. Ağustosta dayat: iyi fikir: Atçıların panayır ayı. Ballsbridge. Panayıra turist akını.

MATBAANIN PlRl
Dizgiodasından çıkarken yaşlı bir adamın yanından geçti, ihtiyar Monks, matbaanın piri. Elinden ne ibretin
kudreti dizgiler içmiştir onun hayatı boyunca! Ölüm ilanları, birahane reklamları, nutuklar, boşanma davaları,
boğulanlar. Giderek tükenmekte gücü rt'k. Bir köşecikte birikmiş iki kuruşu vardır muhakkak, temkinli, gırbaşh
bir adam. Hamarattır karısı yemek pişirir, çamaşır yıkar, erimesi bir konfeksiyoncuda dikiş makinesinin
başında. Divane Jar>e, şakası yoktur ha. ------------------------------ 158 -----
---------------------A
240 VE HAMURSUZ BAYRAMI
GELİP ÇATMIŞTI
Yürüyedursun, bir dizgicinin harfleri muntazaman yerleştirmesine baktı. Önce tersinden okuyor. Çabucak yapıyor bunu. Epey deneyim gerektirir. mangiD kcirtaP. Zavallı babacığımın 1b-ranice kitabı, parmaklarını bana doğru uzatıp nasıl da okurdu sağdan sola. Fısıh. Gelen yıl Kudüs'te. Ah efendim, vay efendim! Bizi Mısır topraklarından çıkarıp esaretten esarete dolaştıran o eski zaman sergüzeştleri alleluia. Shema Israel Adonai Elohenu. Hayır, öte-kisiydi. Ya o on iki biraderler, Yakubun oğullan. Ardından kuzu, 250 kedi, köpek, sopa, su ve kasap. Sonra, ölüm meleğinin kasabı öldürmesi, onun öküzü ve köpeğin kediyi öldürmesi. Üzerinde iyice düşünene dek biraz tuhaf geliyor insana. Anlamı adalet bunun ama herkesin başkaca herkesi hakladığını söylüyor. Aslında hayat dediğin de işte bu. Ne kadar da uz eli. Alıştırma yapa yapa mükemmele ulaşılır. Parmaklarıyla görüyor dersin.

Mr. Bloom matbaanın tangırtılı dağdağasından çıkarak merdiven sahanlığına vardı. Şimdi tramvayla onca yolu gideceğim ve bir bakacağım ki adam belki de yerinde değil. Önce telefonla arayım bir. Numarası? Ha. Citron'un evi gibi. Yirmi sekiz kırk dört. YALNIZ GENE O SABUN
Merdivenden aşağı indi. Bu duvarları hangi keratalar karalamış kibritle? Bahse tutuşmuşlar garanti. Bu işlerde hep böyle ağır yağlı kokular. Ben oradayken bitişiğimizdeki Thom'dan yayılan ılık tutkal. Burnunu tıkamak için mendilini çıkardı. Ağaçkavunu? Ha, sabunu koymuştum oraya. Bu cepte kaybederim. Mendilini cebine koyarken sabunu çıkarıp pantolonunun arka cebine yerleştirdi ve düğmesini ilikledi. Karın hangi parfümü kullanıyor? Eve uğrayabilirdim: Tram-vay: Bir şey unutmuşum da. Bir bakayım dedim: Önce: Giyinirken. Burda. Yo.
Evening Telegraph bürosundan cırlak bir kahkaha işitildi birden. Bildim kimin sesi. Ne oldu ki? Gidip bir telefon edeyim-Ned Lambert bu. Yavaşça içeriye girdi.
.---------------- 159----------------------------
İRLANDA, GÜMÜŞ DENİZLERİN YEŞİL MÜCEVHERİ
__Maaşlar ödeniyor, diye yumuşakça fısıldadı Profesör Mac-Hugh tozlu pencerecamına doğru, ağzı çiğnediği peksimetle dolu.
Mr. Dedalus, boş şöminenin önünden Ned Lambert'in alaycı yüzüne bakarak, hırçınca sordu: __Allah rızası için söyleyin, götten atmıyorlar mı bunlar şimdi? Ned Lambert, masaya oturmuş, okumasını sürdürdü:
__Dahası var, çağıl çağıl derelerin akıp giderken kıvrım kıvrım kavisler çizmesi ne ilginçtir, yosunlu kıyılarını yalaya yalaya, en tatlı esintilerle ürpere ürpere, ormandaki dev ağaçların eğilen yapraklarının gölgelediği o dalgın sinesinde kayalık engellerle boğuşa boğusa Neptün 'ün kaynasan masmavi diyarına kavuşması. Buna ne diyorsun, Simon? Diye sordu gazetesinin üzerinden. Tumturaklı, değil mi. —Pilaki yapıyor, dedi Mr. Dedalus.
Ned Lambert, gülerek, gazeteyi dizlerine vurdu ve dedi ki:
—Eğilen yaprakların götleklediği o dalgın sinesinde. Vay anam! Vay anam!
—Ve de Ksenophon, Maraton ovasına nazar eyledi, dedi Mr. Dedalus, şömineyle pencereye doğru tekrar bakıp, Maraton da denize nigâh etti.
—Kâfi, kâfi, diye bağırdı Profesör MacHugh pencerenin oradan. Burama geldi yahu, istemiyorum artık. Kemirip durduğu kuru peksimetin hilâl

şeklindeki kısmını yedikten sonra gene acıkıp öbür elindeki peksimeti kemirmeye hazırlandı.

Ağdalı anlatımlar. Ham hum şaralop. Ned Lambert bugün izinli bakıyorum, insanın programını altüst ediyor, cenaze yani. Nüfuzluymuş diyorlar. Yaşlı Chatterton, başhâkim yardımcısı, amcasının dedesi ya da amcasının dedesinin dedesi olurmuş. Doksanına varmışmış. Ölümüne ilişkin yazıyı çoktan yazmışlardır belki e. Onlara nispet yapışmış yaşamına. Ola ki önce kendisi gider. Johnny, yer aç amcana bakiym. Pek Muhterem Hedges Eyre atterton. Kokozladığı zamanlar sarsak eliyle bir iki çek yazıyor- Ur garanti. Mortoyu çekince sipaliyi vuracak. Ha berekât. Küçük bir helecan daha, dedi Ned Lambert.

—Ne oldu ki? diye sordu Mr. Bloom, ı, v'Çero'nun yeni bulunan bir eseri, diye yanıt verdi Profesör acHugh azametli bir sesle. Sevgili vatanımız.

160

KISA AMA ÖZ

—Kimin vatanı? dedi Mr. Bloom.

—Pek yerinde bir soru, dedi Profesör bir yandan ağzındaki peksimeti çiğneyerek. Kimin kelimesinin vurgulanması. —Dan Dawson'un vatanı, dedi Mr. Dedalus.

—Dün geceki konuşması mı yani? Diye sordu Mr. Bloom. Ned Lambert başıyla onayladı. —Ama önce şunu dinle bir, dedi.

Kapı içeriye doğru itilirken kapı tokmağı Mr. Bloom'un arkasına çarptı. —Affedersin, dedi J. J. O'Molloy, girerken. Mr. Bloom çevikçe yana doğru çekildi.

—Ben özür dilerim, dedi.
—Merhaba Jack. —Buyur. Buyur.
—Merhaba.
—Nasılsın Dedalus?
—İyiyim. Sen nasılsın?
J. J. O'Molloy başını salladı.
KEYİFSİZ
Bir zamanlar barodaki genç avukatlar arasında en basiretli olanıydı. Çökmüş, zavallı adam. Nefes nefese kalıp pancar kesilince sonu gelmiştir adamın. Vaziyeti vahim. Acaba hangi rüzgâr attı buraya onu. Para sıkıntısı.
—Dahası var, sıra sıra dağlartn doruklarına tırmanabilseydii eğer.
—Şahane görünüyorsun.
—Patronu görebilir miyim? Diye sordu J. J. O'Molloy, iç kapıya doğru bakarak.
—Hem de nasıl, dedi Profesör MacHugh. Girebilirsin de konuşabilirsin de. Sığınağında, Lenehan'la birlikte. J. J. O'Molloy eğik sehpaya doğru birkaç adım attı ve bir gazete cildinin pembe sayfalarını geriye doğru çevirmeye başladı.
İşler kesat. Yitirilen düşler. Maneviyatı bozulmuş. Kumaf- Namus borcu. Fırtına biçiyor. D. ve T. Fitzgerald'dan iyi parala' çekiyordu. Perukları, beyinlerini gösteriyor onların. Glasnevin de ki heykel gibi, açık beyinli onlar da. Express için Gabriel Conroy
zılar hazırlıyor sanırsın. Tahsil görmüş adam. Myles Craw-A''h
Independence geçmiş. Şu gazetecilerin yeni bir işin kokusunu
Imaz öyle tornistan etmeleri yok mu ya. Fırıldaklar. Gündüz
a hlı eece silahlı. Hangisine inanacağını bilemezsin. Birinin de-
• gbüninünkine uymaz. Bir bakarsın dalaşırlar, gazetelerinde
. ujrıerini topa tutarlar. Sonra bir bakarsın can ciğer dost olmuşlar.
_Ah dinle şunu Allah aşkına, diye yakardı Ned Lambert, Dahası var, sıra sıra dağların doruklarına tırmanabilseydii eğer...
__Carcar da carcar! Diye hırçınca lafa karıştı Profesör. Kâfi yahu, ne bu böyle dut yemiş Bulgar götü gibi! __ O doruklara, diye sürdürdü Ned Lambert, ki giderek yüksele yüksele ruhlarımızı arındıran, tıpkı...
__Asıl ağzını arındırsın, dedi Mr. Dedalus. Sana sığındım ulu Tanrım! Di mi ya? Bir de para mı veriyorlar ona bunun için?

—Tıpkı Irlandamızın her kösesini bezeyen, birtakım başka yerlerin göz kamaştırıcı ve sakinlerini gururlandırıcı
övgüye layık prototiplerine rağmen, Irlandamızın asude, gizemli şafağının o tabiatüstü yarışeffaf kızartısında
yükselen yemyeşil koruları, yumuşak kıvrımlı ovaları ve ilkbahar yeşili meralarıyla harikulade güzelliklerinden
oluşan o emsalsiz manzaralar...
—Ya ay, dedi Profesör MacHugh. Hamlet'i unutmuş.
ANAYURDUNUN DORİĞ1
—Ayın rahşan küresi gümüşi nurunu saçasıya kadar bekleyen o vasi uçsuz bucaksız manzaralar...
—Oo! Diye haykırdı Mr. Dedalus, umutsuz bir figanı açığa vurarak. Boklu soğan yahnisi! Yeter bu kadar, Ned.
Hayat çok kısa yahu.
Silindir şapkasını aldı ve, gür bıyıklarını sabırsızca üfleyerek, Parmaklarıyla saçlarını taradı.
Ned Lambert keyifle kıkırdayarak gazeteyi bir yana fırlattı, ir an geçti, Profesör MacHugh'un tıraşsız
karagözlüklü suratından havlarcasına boğuk bir kahkaha patladı.
—Hamurkâr Daw! Diye haykırdı.
WETHERUP DERDİ Ki HEP Amdi basılı haliyle bunları tefe koymak tamam da, böyle şey-
162
leri ballı börek gibi yutuveriyor millet. Zaten fırıncılık da yapmış değil mi? Bu yüzden Hamurkâr Daw demeleri. Küpünü doldur 390 muş neticede. Kızı motorlu taşıtlar vergi dairesindeki o adamla nj. şanlı. Mürüvvetini görecek. Eğlentiler. Ziyafetler. Çalgı çalınacak Wetherup anlatırdı her zaman. Midelerinden yakalayacaksın onla-rı.

iç kapı şiddetle açıldı ve ibik gibi dimdik telekvari saçların al-tında gaga burunlu kıpkırmızı bir yüz kendini içeriye fırlattı. Küstah mavi gözleri etrafını süzdü ve haşin sesi sordu: —Ne oluyor?
—Şövalye bozuntusu işte karşınızda! Dedi Profesör Mac-Hugh azametle.
—Suslanhıyar, kes zırıldanmayı pedagog müsveddesi! Dedi gazetenin yönetmeni yanıt olarak.
—Gel, Ned, dedi Mr. Dedalus, şapkasını giyerek. Bunu bir içki paklar. —içki mi! diye bağırdı yönetmen. Ayinden önce içki yasak. —Haklısın elbet, dedi Mr. Dedalus, çıkadursun. Haydi, Ned.
Ned Lambert kendisini masadan aşağıya kaydırdı. Yönetmenin mavi gözleri Mr. Bloom'un yüzüne doğru çevrilirken, bir tebessümle gölgelendi.
—Bizle geliyor musun, Myles? Diye sordu Ned Lambert.

ŞANLI SAVAŞLARI HATIRLARKEN

—Kuzey Cork milisleri! Diye haykırdı yönetmen, şömine rafına doğru birkaç adım atarak. Her seferinde biz kazandık! Kuzey Cork ve Ispanyalı subaylar!
—Nerdeydi o, Myles? Diye sordu Ned Lambert ayakkabılarının burunlarına düşünceli nazarlar yönelterek. —Ohio'da! Diye bağırdı yönetmen. —Vallahi doğru, diye onayladı Ned Lambert. Dışarıya çıkarken J. J. O'Molloy'a fısıldadı.
—Kafayı üşütmeye başlamış. Vaziyeti vahim. —Ohio! Diye tizin tizi gakladı yönetmen kıpkırmızı suratım kaldırıp. Benim Ohiom!
—Mükemmel bir kretikos! Dedi Profesör. Uzun, kısa ve uzun.

EY, AEOLUS ARPI!

Yeleğinin cebinden bir yumak mumlu diş ipliği çıkardı ve bir arca kopararak fırçalanmamış tannan iki dişinin arasından iki dişinin daha arasından gerip ustaca tıngırdattı. —Bingbang, bangbang. Mr. Bloom, ortalığın sakinleştiğini görünce, iç kapıya doğru seğirtti.
—Sadece bir dakika, Mr. Crawford, dedi. Bir ilanla ilgili telefon etmem lazım. içeriye girdi.
—Bu akşamki makaleden ne haber? Diye sordu Profesör MacHugh, yönetmene doğru gelip bir eliyle onun omzunu sıkıca kavrayarak.

—Her şey yolunda, dedi Myles Crawford daha sakince. Merak etme sen. Merhaba, Jack. Yolunda her şey.
—iyi günler, Myles, dedi J. J. O'Molloy, elinden bırakıverdiği sayfalar uysalca cildin içine düşerken.
Kanada'daki şu dolandırıcılık olayı bugün çıkacak mı?
içeride telefon çıngırdadı.
—Yirmi sekiz. Değil. Yirmi, iki dört, evet.
430 I
440 I
KAZANANI BİLMECE
Lenehan iç bürodan Sport'un prova baskılarıyla çıktı.
—Altın Kupa'yı kim kazanacak, bilmek isteyen var mı? Diye sordu. O. Madden'ın bindiği Sceptre. Baskıları masanın üzerine fırlattı.
Koridorda yalınayak gazete dağıtıcısı çocukların çığırtısı hızla yaklaştı ve kapı ardına dek açıldı. Susun, dedi Lenehan. Ayak sesleri işitiyorum.
Profesör MacHugh odanın ortasına doğru yürüdü ve yaltaklanan haşarı bir oğlanı yakasından yakalayıverince öbürleri kaçar Lr"p kondordan clklP merdivenlerden aşağıya gözden kayboldu-
rova pelürleri hava cereyanında hışırdadı, mavi karalamaları ko"\yumu§ak havalanıp salındı da sonra masanın altında karaya

—valla ben yapmadım, efendim. Beni o şişko itmişti, efendim.
d, o °nu dl§an ve kaPat kapıyı, dedi yönetmen. Fırtına patla-uı ianırsın.
I

Lenehan kâğıtlarını yerden toplamaya başladı, yere ikinci e&' lişinde homurdandı. —Yarış özel baskısını bekliyoruz, efendim, dedi gazeteci o» lan. Pat Farrell itmişti beni. Kapı aralığından içeriye bakmakta olan iki yüzü imledi. —İşte o, efendim.

—Haydi git başımızdan, dedi Profesör MacHugh terslenerek

Çocuğu iterek dışarıya çıkardı ve kapıyı arkasından çarparak kapattı. J. J. O'Molloy gazete ciltlerinin sayfalarını hışırdatarak çevirmekte, mırıldanmakta, aramaktaydı:

—Devamı sayfa altı sütun dörtte.

—Evet, burası Evening Telegraph, diye konuşmaktaydı Mr. Bloom iç büroda. Patron orda mı?.. Evet, Telegraph... Nereye? Haa! Hangi müzayede salonu?.. Tamam! anlaşıldı. Elbet. Orda yakalarım onu.

ARDINDAN BİR ÇARPIŞMA

Telefonu kapattığında zil yeniden çalmaya başladı. Aceleyle içeriye girdi ve ikinci prova baskısını yakalayıp doğrulmaya çalışan Lenehan'a bindirdi.

—Pardon monsieur, dedi Lenehan, bir an ona tutunup yüzünü ekşitirken.

—Kabahat bende, dedi Mr. Bloom, onun kendisine tutunmasına katlanarak. Bir yeriniz acıdı mı? Acelem var da.

—Dizim, dedi Lenehan.

Dizini ovuştururken suratını komikleştirdi ve sızlandı: —Anno Domini akümülasyonu. —Üzgünüm, dedi Mr. Bloom.

Kapıya doğru giderek kapıyı açık tuttu, bekledi. J. J. O'MoI-loy sayfaları çarpa çarpa çevirmekteydi.

Girişteki merdivenlere çö-melmiş gazeteci çocuklardan ikisinin çatlak sesiyle bir ağız m>z1' kasının şamatası koridorda yankılanıyordu.

—Biz Wexfordlu kopilleriz
Dövüşürken birleşir yüreğimizle ellerimiz.

BLOOM ÇIKAR

__gen bi koşu Bachelor's Walk'a kadar gidiyorum, dedi Mr. su Keyes ilanı için. Bitireyim şu işi: Şu anda Dillon'daymış dediler-
Bir an kararsızca ordakılerın yüzlerine baktı. Şömine rafına
anarak başını eline yaslamış duran yönetmen, birden kolunu ta önüne uzatıverdi.
—Yaylan! Dedi. Yolun açık olsun.
__Hemen dönerim, dedi Mr. Bloom, aceleyle çıkarken.
J. J. O'Molloy bir şey demeden, Lenehan'ın elinden prova baskılarını aldı ve hafifçe üfleyerek sayfaları açıp okumaya başladı.
__Alacak o ilanı, dedi Profesör, gözleri siyah çerçeveli gözlüğünden perde aralığına dikili. Bakın piç kuruları peşine takıldı.
__Göster, nerede? Diye ünledi Lenehan, pencereye koşadursun. SOKAKTA RESMİ GEÇlT
İkisi de perde aralığından Mr. Bloom'un ardında sıralanmış, 510 sonuncusu rüzgârda ak ak zikzaklayan muzip bir uçurtma gibi beyaz papyon kuyruklu, zıplaya hoplaya giden gazeteci çocuklara gülerek baktılar. —Ardından yaygara koparan şu sokak piçlerine bak. Vay ibiş, vay! Düztaban yürüyüşünü nasıl da taklit ediyorlar. Kırk beş numara, darından. Kekliği düz ovada avlarlar.

Komik hareketlerle dans etmeye başladı ve ayaklarını sürüye sürüye şömineyi geçip baskı provalarını eline tutuşturan J. J. O'Molloy'un yanına vardı.

—Ne oluyor? Dedi Myles Crawford irkilerek. Ötekiler nereye gitti?

—Kim? Dedi Profesör, dönerek. The Oval'e gidip bir şeyler 'Çeceklermiş. Paddy Hooper de orada, Jack Hall ile. Dün gece gelmişler.

Haydi öyleyse, dedi Myles Crawford. Şapkam nerede? keri adımlarla, ceketinin yırtmacı açıla açıla, arka cebindeki na arlarını §lnglfdata şıngırdata, arkadaki büroya gitti. Şıngırda-1 j*r şöyle bir havada sonra tahtaya inip, yazıhanesinin çekmecesi-nı kilitlerken Myles Crawford.

Bugün keyfi yerinde, dedi Profesör MacHugh sesini alçal-

—Öyle görünüyor, dedi J. J. O'Molloy, tabakasını çıkarırke dalınç içinde mırıldanırcasına, ama her zaman göründüğü gibi de ğildir. Kimde var en çok kibrit?

BARIŞ ÇUBUĞU

Profesöre bir sigara uzattı, bir de kendisi aldı. Lenehah hemen bir kibrit yakıp sigaralarını sırayla yaktı. J. J. O'Molloy tabakasını yeniden açıp ona doğru tuttu.

—Thanky vous, dedi Lenehan sigarayı alırken. Yönetmen, bir kaşına yan yatırdığı hasır şapkasıyla
iç bürodan
çıktı. Parmağını sertçe Profesör MacHugh'a uzatarak şarkı halinde okudu:

—Orunlardı şöhretti seni baştan çıkaran,
Dünyaya hükmetmekti senin kalbinde yatan.

Profesör uzun dudaklarını büzerek sırıttı.

—Ha? Sizi gidi sefil Romalılar? Dedi Myles Crawford.

Açık duran tabakadan bir sigara aldı. Lenehan, kıvrak bir hareketle onun sigarasını yakarak, dedi ki: —Susun, yepyeni bir bulmacam var! —Imperium romanum, dedi J. J. O'Molloy ılıkça. Britanyalı ya da Brixton'dan daha asil geliyor kulağa. Ateşte cazırdayan yağı hatırlatıyor insana bu kelime nedense. Myles Crawford sigarasından çektiği ilk nefesi hızla tavana doğru üfledi.

—Tamam işte, dedi. O yağ biziz. Sen de ben de ateşteki o yağız. Şansımız da cehennemde bir kartopundan daha iyi sayılmaz.

ESKİ ROMANIN GÖRKEMİ
—Dur bi dakka, dedi Profesör MacHugh, açık ellerini yavaşça kaldırarak. Kelimeler, onların sesleri yanıltmasın
bizleri. Roma yi düşünelim, hakimane, buyurgan, o üstün Roma'yı.
Gömleğinin kirli fersude manşetlerinden kollarını belagat'e uzattı, bir süre durakladı ve dedi ki:
—Nasıldı onların uygarlığı? Engin, ama derim ki: Pespaye de-Cloacae: Lağımlar. Çöllerdeki, dağlardaki
Yahudiler dediler ki: Burada toplanalım. Yehova'ya bir tapınak inşa edelim. Romalılar, onlar' izinden yürüyen
ingilizler gibi, ay»k bastıkları her yeni sahile (o"
167
fiillerimize asla giremedi) sırf bu dışkıya ilişkin saplantılarını Zlin slerdir. Togasının içinde etrafını şöylece
süzdü ve sürdür-f "Turada toplamla. Bir kenef inşa edile.
__Zaten, yaptıkları da buydu, dedi Lenehan. O kadim ataları-
Cuinness'in bölümünde okuduğumuz üzere, akarsulara meftun idiler.
—Doğayla iç içeydiler o soylu insanlar, diye mırıldandı J. J. O'Molloy. Ama Roma hukukunu da uygulamışızdır. _Pontius Pilatus da
Peygamberiydi o hukukun, diye karşılık verdi Profesör MacHugh.
__Baş Baron Palles'in hikâyesini bilir misiniz? Diye sordu J. J. O'Molloy. Kraliyet Üniversitesi'ndeki bir ziyafette. Her şey usulünce giderken...
_Önce benim bilmecem, dedi Lenehan. Hazır mısınız?
Mr. O'Madden Burke, gri Donegal tüvidinden giysisi içinde kerliferli, koridordan içeriye girdi. Girdikten sonra,
ardında Stephen Dedalus belirdi.
—Entrez, mes enfantsl Diye haykırdı Lenehan.
—Bu gencin bir ricası varmış, dedi Mr. O'Madden Burke tatlı bir sesle. Tecrübenin rehberliğinde Şöhretin huzuruna çıkarılan Gençlik.

—Memnun oldum, dedi yönetmen, elini uzatarak. Pederiniz az önce çıktı. ?

? ?
Lenehan oradakilere dedi ki: •
—Susalım! Hangi renkler moral verir? Düşünün taşının, toriğinizi çalıştırın, yanıtlayın.
Stephen daktilo edilmiş kâğıtları verirken, başlığını ve yazanın imzasını imledi. .
—Kim? Diye sordu yönetmen.
Bir parçası yırtılmış.
—Mr. Garrett Deasy, dedi Stephen.
—Şu ihtiyar mızmız, desene, dedi yönetmen. Kim yırtmış bu-nu? Kıçını mı sildi dersin?
Pür hiddet pupa yelken Eser bir kasırga güneyden Soluk benizli bir hortlak Ağzını ağzıma dayayacak.
590 600 168
—iyi günler, Stephen, dedi- Profesör, yanaşıp ordakilerin omuzlarının üzerinden bakarak. Ayak-ve-ağız mı? Yoksa siz şev mi?.. Sığırsever şair.
KİBAR BİR RESTORANDA REZALET
610 —iyi günler, efendim, diye yanıtladı Stephen kızararak. Bu
yazı benim değil. Mr. Garrett Deasy onu size...
—Ha, tanırım onu, dedi Myles Crawford, karısını da tanırım. Öyle şirret bir acuze daha gelmemiştir bu dünyaya. Bırak ağzını ayağını, her bi yanı teneşirliktir o karının! Star and Garter'da çorbayı garsonun suratına boca ettiği o gece. Tanrım!
Dünyaya günahı bir kadın getirmiş. Menelaus'un, onu terke-den karısı Helen uğruna, Yunanlılar on yıl boyunca. Breffni Prensi O'Rourke.
—Karısı hayatta mı? Diye sordu Stephen. 620 —Ya, ayrılmışlar ama, dedi Myles Crawford, gözleri
daktilolu
sayfayı yukarıdan aşağıya tararken, imparatorun atları. Habsburg. Viyana siperlerinde bir irlandalı kurtarmıştı onun hayatını. Unutmayasın! Maximilian Karl O'Donnell, irlanda'da Graf von Tircon-nell. Vârisini oraya kralın Avusturya ordusunda mareşallik vermesi için göndermiş. Yabankazları. Tabii ya, böyle işte. Sakın unutmayasın!

—Ama mesele surda, bunlar unutuldu mu, unutulmadı mı? dedi J. J. O'Molloy sakince, bir nal bastırgacı çevirerek. Prensin hayatını kurtarırsın, sonra başına öyle işler açılır. Profesör MacHugh ona doğru döndü.
—Aksi takdirde? Dedi.
—Bak anlatayım, diye başladı Myles Crawford. Bir zamanlar bir Macar... 1;
II
ÜMİTSİZ DAVALAR SOYLU MARKIZ ANILIYOR
—Biz ümitsiz davalara sadık kalmışızdır daima, dedi Profesör-Bize göre muvaffakiyet, idrakin de muhayyilenin de ölümü demektir. Muvaffakiyet kazananlara asla sadakat göstermemişiz"1 • Onlara hizmet ediyoruz. Ruh karartıcı Latin lisanını öğretiyofu

sela ben. Lisanını öğrettiğim ırkın zihniyetinin kemale erdiği • de şu düstur var: Vakit nakittir. Maddiyatın tahakkümü. Do-ine1 Tanrım! Spiritüalizme ne oldu? Hazreti Isa nerede? Lord Sa-lsbury? West End kulübünde bir kanepe. Halbuki Yunanlılar! YA RABBI MERHAMET ET! Siyahçerçevelerinin içinden gözleri ışıklı bir tebessümle parıl-dadı, uzun dudaklarını daha da uzattı. —Yunanlılar! Dedi yeniden. Kyrios! Pırıl pırıl bir kelime! Sami ve Sakson ırkından olanların bilmediği sesliler. Kyrie! Zihin aydınlığı. Yunanca öğretseydim keşke, idrakin lisanını. Kyrie elesion! Kenefyapıcılarıyla lağımdöşeyicileri asla efendisi olamaz bizim ruhlarımızın. Bizler, Trafalgar'da iflâs eden Avrupa Katolik şövalyeliğinin ve Aegospotami'de Atinalı filolarla birlikte batıp giden spiritüel imparatorluğun sadık

köleleriyiz - bir emperiumun değil. Evet, evet. Batıp gittiler. Pyrrhus, bir kehanete aldanarak, Yunanistan'ın makûs kaderini yenmek gayesiyle son bir teşebbüste bulundu. Ümitsiz bir davaya sadık. Yanlarından ayrılarak ağır ağır pencereye doğru yürüdü.
—Savaştan kaçmadılar, dedi Mr. O'Madden Burke cansız bir sesle, ama hep yenildiler.
—Hühühü! Diye sızlandı Lenehan sesini abartarak. Matineerim ikinci yarısında başına inen
bir kiremit yüzünden. Zavallı, zavallı, zavallı Pyrrhus!
Ardından, Stephen'ın kulağına fısıldadı:
LENEHAN'IN LlMERlĞI
—MacHugh Hoca anlatır hep madara Taktığı gözlüğün rengi kara mı kara Her bir nesneyi çift gördüğünden Ne diye takar ki onu, sahiden? Joe Miller'i çakamadım. Bari sen ara!
Sallust'un yasını tutarken, der Mulligan. Anası hunharca öl- dürülen.
Myles Crawford kâğıtları yan cebine tıkıştırdı.
icabına bakarız, dedi. Gerisini sonra okurum, icabına bakarız.
170
Lenehan karşı çıkarcasına ellerini kaldırdı.
—Ya benim bilmecem! Dedi. Hangi renkler moral verir?
—Hangi renkler mi? Derken, Mr. O'Madden Burke'ün zihni yeniden bulandı.
Lenehan kıvançla duyurdu: —Mor ve al renkleri. Espriyi çaktınız mı? Mor ve kırmızı, ya.
ni al, yan yana gelince moral kelimesini verir. Ya!
Mr. O'Madden Burke'ün boş yerini hafifçe dürttü. Jy(r O'Madden Burke zarif bir hareketle arkasına doğru, düşer gibi ya. parak, şemsiyesine dayandı, sanki soluğu kesilmiş gibi inledi: —imdat! Bir hayli halsiz hissediyorum kendimi.
Lenehan, pür telaş, prova baskılarıyla, onları hışırdata hışırda-ta onun yüzünü yelledi.
Profesör, gazete ciltlerinin ordan geri dönerek, elini Stephen ile Mr. O'Madden Burke'ün çözük kravatları
üzerinde gezdirdi. —Paris, geçmişteki ve şimdiki, dedi. Komün yandaşlarına
benziyorsunuz.

—Bastil'i basan devrimcilere benziyorlar, dedi J. J. O'Molloy hafiften istihzalı. Yoksa Finlandiya valisini vuran siz ikiniz miydiniz? O suçun failleri sizlerdiniz muhakkak. General Bobrikoff. —Sadece teemmülen, dedi Stephen.
.CÜMBÜR CEMAAT
—Tüm yetenekler burada, dedi Myles Crawford. Hukukçular, eğitimciler...
—Er meydanı, diye katıldı Lenehan. —Edebiyatçılar, basın.
—Bloom burda olsaydı, dedi Profesör. Reklamcılık, ince sanat.
—Ve Madam Bloom, diye ekledi Mr. O'Madden Burke. Şan perisi. Dublin'in en birinci gözdesi. Lenehan abartılıca öksürdü.
—Ihhm! Dedi sesini alçaltarak. Ay, gıcığım boğazlandı! Mezarlıkta üşütmüşüm. Kapısı açıktı da. "SENİN İÇİN ZOR OLMAZ!" Yönetmen ikircikli elini Stephen'ın omzuna dayadı.
171
__genim için bir şeyler yazmanı istiyorum, dedi. Şöyle zehir
. bjr yazı. Senin için zor olmaz. Yüzünden okunuyor. Gençle-% ağımdan, pyle rahatça...
Yüzünden okunuyor. Gözünden okunuyor. Tembel çakal düzencinin teki.
_Ayak-ve-ağız hastalığı! Diye haykırdı yönetmen sesinde a&ısayıcı paylama titremleri. Milliyetçilerin Borris-in-Ossory'de-ki muhteşem toplantısı. Kurt masalı, işte! Galeyana gelsin millet! 7ehir zemberek bir yazı yaz. Hepimizi ko içine, veryansın et velhasıl. Babasını da, Oğlunu da Ruhulkudüsü de, Jakes M'Carthy'yi
de.
__Akıl dağarcığımızda ne varsa seninle paylaşmaya hazırız hepimiz, dedi Mr. O'Madden Burke. Stephen gözlerini yönetmenin pervasız, aldırışsız gözlerine doğru kaldırdı. —Baksana, dedi J. J. O'Molloy, adam seni gazeteci güruhuna sokmaya kararlı.

BUYUK GALLAHER

—Senin için zor olmaz, diye yineledi Myles Crawford, yumruğunu vurgulamacasına sıkarak. Göreceksin. Ignatius Gallaher'in boş gezdiği ve Clarence'ta bilardo skorlarını tuttuğu zamanlar de-diği gibi Avrupa'yı felce uğratırız evvel Allah. Gallaher, yaman gazeteciydi. Ne kalemdi ya! Nasıl ünlendi, bilir misiniz? Anlatayım. Şahane bir gazetecilik örneği sergilemişti. Seksen bir senesiydi, altı mayıs, Invincibles olaylarının çıktığı, Phoenix Park cinayetinin işlendiği zaman, zannedersem senin doğuşundan önce. Bakın göstereyim. Onları yarıp aralarından geçerek gazete ciltlerine doğru gitti.

—Buraya bakın, dedi başını çevirip. New York World özel bilgi isteyen bir telgraf çekmişti. Hatırladınız mı o günü?

Profesör MacHugh başıyla onayladı.

—New York World, dedi yönetmen, hasır şapkasını heyecanla arkaya iterken. Orda olmuştu. Tim Kelly, şey, Kavanagh yani. Joe rady ve diğerleri. Direksiyonda Keçi-Postu. Onca yolu gitmiş, gördünüz mü? Keçi-Postu, dedi Mr. O'Madden Burke. Fitzharris. Hani şu utt Köprüsü'nün ordaki araba barınağının sahibi. Holohan anlat-mı§tı. Holohan'ı tanır mısınız?

172

—Tanımaz mıyım? Dedi Myles Crawford.

—Zavallı Gumley de orda, söylediğine göre, şirketin taşoca ğında çalışıyormuş. Gece bekçiliği yapıyormuş.

Stephen hayretle döndü.

—Gumley mi? Dedi. Deme yahu? Babamın arkadaşı olan, de-ğil mi?

—Bırak şimdi Gumley'i diye öfkeyle bağırdı Myles Crawford Bırak Gumley'i de, taşların ocaktan kaçmamasına dikkat etsin. Şu. raya baksanıza. Ignatius Gallaher ne mi yaptı? Anlatayım size. Deha, mübarek adam. Derakap çekiyor telgrafını. 17 Mart tarihli Weekly Freeman'z bakınız! O kadar. Anladınız mı?

Ciltlerin sayfalarını hızla çevirerek parmağıyla bir yeri imledi. —Mesela dördüncü sayfada Bransome Kahvesi'nin reklamı var, diyelim. Anladınız mı? O kadar.

Telefon zırladı.

UZAK BÎR SES

—Ben bakayım, dedi Profesör, yürüyerek. —B, parkın kapısı. Güzel.
Titreştirdiği parmağını bir noktadan ötekine zıplatarak konduruyordu.
—T, Genel Vali'nin rezidansı. C, cinayetin işlendiği mahal. K, Knockmaroon kapısı. Boynunun sarkık derisi horoz gerdanları gibi sallanıyordu. Layıkıyla kolalanmamış göğüslüğünün ucu dışarı çıkıverince, hoyrat-çasına bir hareketle onu yeleğinin içine sokuşturdu.
—Alo? Burası Evening Telegraph. Alo?.. Kiminle görüşüyorum... Evet... Evet... Evet.
—F'den P'ye kadar, Keçi-Postu'nun cinayet anında başka yerdeymiş süsü vermek için araba sürdüğü mesafe, Inchicore, Ro-undtown, Windy Arbour, Palmerston Park, Ranelagh. F.A.B.P. Ka-talavis? X, Davy'nın Upper Leeson Street'teki meyhanesi.
Profesör iç kapıya geldi. —Telefonda Bloom var, dedi.
—Canı cehenneme, dedi yönetmen anında. X, Davy'nin meyhanesi, tamam mı?

___173 ------------------------------------
ŞEYTANCA, PEK
ceytanca, dedi Lenehan. Pek. __jsjoktası noktasına anlattı onlara, dedi Myles Crawford, tüm musibet olayı.
Uyarlamadığın için kurtulamayacağın bir karabasan.
__Gözümün önünde, dedi yönetmen gururla. Onun yanındım Dick Adams,
Tann'nın can verdiği puşlavat
Corklular arasında en iyi kalpli olanı, ve bendeniz.
Lenehan abartılı bir reveransla, duyurdu:
__Madamım, adam. Ve Anastas mum satsana.

__Tarihi bir olay! Diye haykırdı Myles Crawford. Prince's Street'in Cadı Karısı olmuştu oraya ilk giden. Ardından gözyaşları, intikam almak için ant içmeler vesaire. İlan vererek filan. Gregory Grey düzenlemişti hatta. Epey destek oldu bu ona. Sonra Paddy Hooper, Tay Pay onu Star'a alana dek tebelleş oldu. Şimdi Blu-menfeld'le birlikte çalışıyor. Basın böyledir işte. Gazetecilik dediğin. Pyatt! Hepsinin babasıydı o!
—Sansasyonel gazeteciliğin babası, diye onadı Lenehan, Chris Callinan'ın da kayınbiraderi.
—Alo? Orda mısın? Evet, hâlâ burda. Sen gelsene buraya.
—Nerede şimdi öyle gazeteciler, ha? Diye haykırdı yönetmen.
Gazete cildini çarparak masaya koydu.
—Şek peytanca, dedi Lenehan Mr. O'Madden Burke'e.
—Pek zekice, dedi Mr. O'Madden Burke.
Profesör MacHugh iç bürodan geldi.
—Invincibles'dan bahsediyordunuz da, dedi, gördünüz mü bazı işportacıları sulh hâkimliğine çıkarmışlar... —Ha, evet, dedi J. J. O'Molloy canlanarak. Lady Dudley evi-ne giderken geçen yılki kasırgada devrilen ağaçları görmek için parkın içinden geçmiş de, Dublin manzaralarını gösteren kartpostallardan almaya niyetlenmiş. Aldığı kartpostal da Joe Brady'nin ya da bir Numara'nın ya da Keçi-Postu'nun anısına basılanlardan bi-rıymiş. Tam da Genel Vali'nin rezidansı önünde, düşün bir!
—Sahaflarda bulursun anca öyle şeyleri, dedi Myles Crawford. Vay be! Basın ve baro! Şimdiki baroda nerede öyle Whiteside S'bı, Isaac Butt gibi, ağzından bal damlayan O'Hagan gibi adam-ar- Amaan, saçmalıyorum ben de. Vay be! Bir sahafın tozlu bir rafında anca.
Ağzı, konuşmadan, asabi küçümseme büküntüleriyle seğir-mesini sürdürdü.
174
Bu ağzı öpmeyi arzulayacak bir kadın var mıdır? Ne bilinir? o halde niye yazdın?
UYAKLAR VE NEDENLER
Madam, adam. Adam madamın içinde mi? Ya da dam, adamın? Ya damdaki o şey? Herhal. Madam, endam, saydam, yordam idam. Uyaklar: Eş giysili iki kişi, birbirine benzeyen, ikişer ikişer. ....la tua pace
..........................che parlar ti place
Mentre che il vento, come fa, si tace.

Üçer üçer yaklaştıklarını gördü kızların, yeşilli, pembeli, allı, birbirine dolanmış per l'aerperso, morlu, eflatuni, quellapacifica ori-afiamma, alev sarısı, di rimirarfepiü ardenti. Ne ki ben, kurşunlaşa-nayaklarıyla gecenin tahtelzulmeti altında tövbekar ihtiyarlar: Madam, adam: Ehram, rahim. —Söyle ne diyeceksen, dedi Mr. O'Madden Burke. HER GÜN BİR TANESİ YETER...
J. J. O'Molloy, donukça gülümseyerek eldivenini yerden aldı.
840 —Azizim Myles, dedi, sigarasının külünü silkerek, sözlerimi
yanlış anlıyorsun. Cari telakkilere göre üçüncü mesleği bir meslek olarak müdafaa ettiğim yok, ama senin Corklulara mahsus ateşli tarafın gemi azıya alıyor. Henry Grattan'ı, Flood'ı, Demosthenes'i ve de Edmund Burke'yi ne diye saymayalım? Ignatius Gallaher'ı da, onun zırtapoz neşriyatının sahibi Chapelizodlu patronu Harm-sworth'u da, onun Bowery'deki asparagasçı gazetelerin, dahası Paddy Kelly's Budget'ın ve Pue's Occurences'm naşiri Amerikalı yeğenini de ve bizim külyutmaz dostumuz The Skibbereen Eagle'ı biliriz hepimiz. Ne diye Whiteside gibi bir adli belagat üstadını karıştın-850 yorsunuz işe? Gazete, her gün bir tanesi yeter.
MAZİDE KALAN GÜNLERDEN BAHİSLE —Grattan ile Flood bizim şu gazetemizde çalışırlardı, drye
Hı suratına yönetmen, irlandalı gönüllüler. Neredesiniz
,-f i763'te kurulmuş. Dr. Luces. Şimdi bulabilir misiniz John PhilpotCurran gibilerini? Öf be!
A_-Hmm, dedi J. J. O'Molloy, Bushe K. C., mesela.
__guShe? Dedi yönetmen. Hıı, evet: Bushe, evet. Fıtratında
onun gazetecilik. Kendal Bushe, aman, Seymour Bushe yani.
_Çoktan saf dışında kalırdı, dedi Profesör, şayet... Ama vazgeç canım-
T I. O'Molloy Stephen'a doğru döndü ve alçak sesle yavaş yavaş dedi ki:

_Hayatımda işittiğim en zarif cümlelerden biri, Seymour
Bushe'un dudaklarından dökülmüştü. Kardeş öldürme davasında söylemişti onu, Childs cinayeti davası. Bushe onu savunmaktaydı.
Ve kulaklarımın dehlizlerinden içeriye döküldü ki.
Durun yahu, nasıl bilebilirdi ki? Uykusunda ölmüştü. Ya da öbür hikâye, iki götlü canavar? —Neymiş o? Diye sordu Profesör.
ITALIA, MAGISTRA ARTIUM
—Delillere dayanarak konuşuyordu, dedi J. J. O'Molloy, eski Musa şeriatının aksine Roma hukukuna dayanarak - lex talionis. Sonra da Vatikan'daki Michelangelo'nun Musa'sından da bahsetti.
—Hı.
—Özenebezeneseçilmiş birkaç kelime, diye girişti Lenehan. Susalım!
Sükût. J. J. O'Molloy tabakasını çıkardı.
Boş yere bir sessizlik. Sıradan bir durum.
Müjdecibaşı kibrit kutusunu özenle çıkarıp purosunu yaktı.
Zaman zaman o yabansı anı gözümün önüne getirip, kibriti Çakışının öyle minnacık, önemsiz bir eylem olduğunu ve ikimizin e yaşamlarımızın daha sonraki tüm akışını belirlediğini düşün-müşümdür. ZARİF BİR CÜMLE J-J- O'Molloy her bir sözcüğünü vurgulaya vurgulaya sürdürdü:
176
—Şöyle anlatmış: Âdemvğlunun mukaddes suretinin o boynuzlu ve dehşetengiz, musikinin dondurulması gibi
taşa hakkedilen, şayet bir kn. keltıraşın muhayyilesiyle veya eliyle mermere işlenip de ruh ulviyeti kaza-narak
ve ruh ulviyeti neşrederek yaşamayı hak eden başka herhangi bir 890 şey mevcut olmasa dahi yaşamayı hak
eden o ebedi irfan ve ilham timsali heykel.
ince uzun elini zarifçe devindirerek sözlerini noktaladı.
—Güzel! dedi Myles Crawford derakap.
—ilahi bir ilham, dedi Mr. O'Madden Burke.
—Beğendin mi? Diye sordu J. J. O'Molloy, Stephen'a.
Kendisini bu dil ve biçemin albenisine kaptırmış olan Stephen kıpkırmızı kesildi. Tabakadan bir sigara aldı. J. J. O'Molloy tabakasını Myles Crawford'a doğru tuttu. Lenehan, daha önceki gibi yaktı onları sigaralarını ve ödülünü şunları söyleyerek aldı: 900 —Teşekkürdan ederimdan.
MANEVİYATI YÜKSEK BlR ADAM

—Profesör Magennis senden bahsetmişti bana, dedi J. J. O'Molloy, Stephen'a. O malayani güruha ilişkin fikrin nedir sahiden, aynüşşems suskunu şairler: Mesela mistik üstat A. E.? Şu Blavatsky denilen karı başlattı bunları hep. işin ledünniyatını bilen tatlı bir kocakarıydı. A. E., Amerikalı bir gazeteciye, senin şafağın köründe ona gidip bilinçlilik aşamalarına ilişkin sorular sorduğunu anlatmıştı. Magennis, senin A. E.'yle dalga geçtiğin fikrinde. Ne maneviyat var ama o adamda, Magennis'te. Benden söz etmiş. Ne demiş ki? Ne
demiş ki? Bana değgin ne demiş ki? Sorma.
—Sağ ol, almayım, dedi Profesör MacHugh tabakayı eliyle uzaklaştırarak. Dur bi dakka. Bak ne diyeceğim. Hayatımda dinlediğim en güzel hitabet örneği, John F. Taylor'un Üniversite Tarih Cemiyeti'nde verdiği bir nutuktu. Yargıç Mr. Fitzgibbon, şimdiki Temyiz Mahkemesi Reisi, bir konuşma yapmıştı, tartışma konusu da irlanda dilinin yeniden doğuşunu savunan (o zamanlar bir yenilikti bu) bir makaleydi.
Myles Crawford'a doğru döndü ve dedi ki: —Gerald Fitzgibbon'u tanırsın. O zaman onun hitabet
tarzını
da tahmin edebilirsin.
—İşittiğime göre, dedi J. J. O'Molloy, Trinity College idare Meclisi'ndeymiş ve Tim Healy'nin tarafını tutuyormuş.
177
__Öğrenci kıyafetli bir haspanın bir taraflarını da tutuyor dedi Mvles Crawford. Devam et, haydi?
' __Dikkat buyurun ki o konuşma, dedi Profesör, yetkin bir ha. tarafından nazikâne ve kurumlu bir edayla yapılmıştı, ve o yeni kıma ilişkin hışmının durmuş oturmuş bir dille kaşık kaşık demi

veceğim de mağrur bir insanın hakaretlerinin kepçe kepçe boşal-tılmasıydı. Yeni bir akımdı bu o zamanlar. Zayıftık biz, bu yüzden de değersizdik.

Uzun ince dudaklarını bir an kapatır gibi oldu, ama sürdürme isteğiyle, apaçık elini dinleyenlerine doğru kaldırdı ve başparmağı titrerken, yüzükparmağıyla siyah çerçevesine hafifçe dokunarak gözlüğünü yeniden odakladı.

DOĞAÇLAMA

Sesinin tonu özelliksiz, J. J. O'Molloy dedi ki:

—Taylor, hatırlamanızda yarar var, oraya hasta yatağından kalkarak gitmişti. Konuşmasını önceden hazırlamış olduğunu hiç sanmıyorum, zira salonda tek bir stenograf bile yoktu. Yağsız ince yüzünü darmadağın sakalı çevreliyordu. Boynunda gevşekçe sarılmış bir atkı vardı ve ölmekte olan bir insan intibaını veriyordu (ama aslında öyle değildi).

Bakışları birden ama dinginlikle J. J. O'Molloy'dan Stephen'ın yüzüne çevrildi, sonra birden, zihnini toparlarcasına yere doğru yöneldi.

Eğilen başının ardından, azalmakta olan saçlarının kirlettiği mat keten yakası görünüyordu. Zihnini toparlarcasına durdu ve dedi ki:

Fitzgibbon'un konuşması bitince John F. Taylor cevap vermek için yerinden kalktı. Şayet yanılmıyorsam, kısaca şöyleydi söyledikleri.

Başını kararlı bir biçimde dikeltti. Gözleri yeniden bir topar-an Gözlükcamlarının lenduha akvaryumlarında yüzen beyinsiz 'stırıdyeler bir ileriye bir geriye giderek bir çıkış yolu aradılar.

Başladı sonra: önc ~Z^luhterem Reis Beyefendi, Hanımlar ve Beyler: Birkaç dakika fa ' m dostumun İrlanda gençliğine hitaben söylediklerini büyük bir dafrl dinlemiş bulunuyorum. Sanki bu memleketten çok uzaklar-mi .'r met»leketegötürülmüş, devrimizden çok ötelerdeki bir devregir-& ' oldum da, kadim Mısır'da imişim ve o diyarın başrahibitıin, de-

178

likanlı yaşındaki Musa'ya tevcih ettiği bir konuşmayı dinliyordum.

Dinleyenleri, onu işitebilmek amacıyla, sigara dumanlar onun sözgenliğiyle çiçeklenen nahif sarmaşıklar gibi tırmanadur sun, sigaraları ellerinde durdular. Kıvrıla kıvrıla çıksın dumanımı Soylu sözler var görünürde. Bakalım. Sen de deneyebilir miydjn aynı şeyi yapmayı?

—Ve bana öyle geldi ki o Mısırlı başrahibin yükselen sesinde de a\m mağrurane ve aynı mutaazzım tonları işitmiştim. Onun söylediği sözler

de o sözlerin anlamları da bana malum olmuştu.
ATALARDAN
Bana malum olmuştu ki, iyi olan ve fakat tefessüh etmiş bulunan şeyler, her ne kadar son derecede iyi idilerse de iyi olmadıkları müddetçe tefessüh edebilirler. Hay kahrolası! Aziz Augusti-nus'tan bu. —Siz Yahudiler niçin bizim kültürümüzü, bizim dinimizi ve bizim lisanımızı kabul etmezsiniz? Sizler göçebe çobanlarsınız: Biz ise yüce bir kavmiz. Sizin ne şehirleriniz var ne de servetiniz: Bizim şehirlerimiz beşeriyet kovanları, kadırgalarımız da, üst üste üç sıra kürekti, dört sıra 980 kürekti, envai çeşit emvali menkuleyle kürei arzın malum enginlerini yara yara dolaşır. Sizin zuhur ettiğiniz vaziyeti umumiye iptidaidir: Bizim ise bir edebiyatımız, bir diyanet teşkilatımız, kadim bir tarihimiz ve hükümet şeklimiz var.
Nil.
Çocuk, adam, betim.
Nilkıyısında avratlar diz çökmüş, hasırsazından beşikleri: Savaşan çevik bir adam: Taşboynuzlu, taşsakallı, kalbi taş.
—Siz aşiretinizin adı sanı belirsiz bir putuna taparsınız: Bizim muhteşem ve esrarengiz mabetlerimiz îsis ile Osiris'in, Horus ile Amino» 990 Ra'nın meskenleridir. Kölelik, korku ve itibarsızlık sizde: Yıldırımlar've ummanlar bizde. Israel kudretsizdir, üstelik çocuklarının sayısı azdır-Size derler yersiz yurtsuz serseriler, gündelikçi ırgatlar: Bizim adımı1 anılınca dünya âlemin ödü patlar.

Bir ebkem açlık geğirtisi konuşmasını böldü. Sesini yükselterek bunu pervasızca bastırdı:
—Lakin, Hanımlar ve Beyler, şayet genç Musa bu tarzı nazarı«'''' leyip de onu kabul etmiş olsa idi, o azametfüruş talkınlar karşısında bol nunu eğip, ruhunu satmış olsa idi, Yahudi kavmini kölelikten asla kuru> ramaz, gündüz gözüyle bulut sütunlarını asla takip edemez idi. Turu J
179
, sahikasını aydınlatan şimşeklerin ortasında Tanrı ile asla konu- " z cehresinden ilham ışıkları aksede aksede ve kucağında bir sürgü-$a,, ılsanıyla kazılı On Emir tabletlerini taşıya taşıya asla inemezdi "oradan aşağıya.
Konuşmasını kesip, sessizliğin tadını çıkara çıkara, yüzlerine baktı.
HAYRA ALAMET DEĞİL - ONUN IÇÎN! J. J. O'Molloy hafif bir üzüntüyle dedi ki: —Ama Kenan iline giremeden öldü gitti.
—Ani bir - o sıralarda - gerçi - müzminleşmiş - az çok - hastalıktan - bir - yol açan - vefata - balgam tükürerek - önceleri, di- ye ekledi Lenehan. Ve de görkemli bir geleceği de ardında bırakarak. Bir yalınayaklılar güruhunun koridor boyunca ve sonra merdivenlerden yukarıya koşuşmaları ve yaygaraları işitildi
—Hitabet sanatı budur işte, dedi Profesör karşı çıkan olmaksızın.
Yel almış götürmüş. Kralların Mullaghmast ve Tara'daki orduları. Millerce ve rniilerce kulaklar pür dikkat, kirişte. Hükümdarın sözleri, rüzgârla dört bir yana yankılanıp savruluyor. Onun sesinde melce bulan bir budun. Uğultu kıyasıya. Akaşa'ya göre her yer ve her zaman içinde yer alan her şey saklıdır gökte. Ona sevgi, ona sena: Benden paso artık. Param var benim.
—Baylar, dedi Stephen, gündemimizin bir sonraki maddesi olarak şu anda meclisimizin oturumuna son vermemizi önerebilir miyim?
—Habibimi şaşırttın. Fransızlara özgü bir jest mi bu yaptığın? D'ye sordu Mr. O'Madden Burke. Fakir der kim, kâsei şarabın, Yıllanmış Meygede'de, mecazen yani, en makbul olduğu andır bu kerahet vakti.
ve bu sebepten naşi behemmehal oraya gidilecektir derhal. e'mek isteyenler evet desin, diye duyurdu Lenehan. Istemeyen-ler- hayır. Teklif kabul edilmiştir. Hangi meret piyizevine?.. Benim reyım: Mooney'in Yeri!

Önlerine düşerek öğütledi: l , Aert 'Çki almak kesinlikle yasak, tamam mı? Elbet, yanına e yaklaşmayacağız. Her hal ü kâr ve şerait altında.
180
Hemen ardındaki Mr. O'Madden Burke şemsiyesiyle 0n dostça vurarak dedi ki: —Uzatma, Macduff! —Babasının oğlu elbet! Diye haykırdı yönetmen, Stephen',,,
omzuna vururken. Gidelim haydi. Nerde şu kahrolası anahtarlar? Buruş buruş olmuş daktilolu kâğıtları çıkararak cebini karıştı,, di.
—Ayak-ve-ağız. Ha, evet. icabına bakarız. Bir köşede çıkar,. rız. Nerde şunlar? Bakarız icabına. Kâğıtları gene cebine sokuşturdu ve iç büroya girdi.
ÖLME EŞEĞİM
J. J. O'Molloy, yöneticinin ardından içeriye girerken, Stephen'a alçak sesle dedi ki: — Ölme eşeğim, ölme, dilerim o yazıların basıldığını görecek denli uzun yaşarsın. Myles, bir saniye. iç büroya girerek kapıyı ardından kapadı.
—Gel gidelim, Stephen, dedi Profesör. Çok güzel değil mi. ilahi vizyonlara gebe. Fuit Ilium! Fırtınalı Truva'nın
yağmalanması. Bu dünyanın cenneti. Bugün artık Akdeniz'in efendileri fellah-lar.
Peşlerinden gelen ilk gazete müvezzii çocuk merdivenlerden paldır küldür inip sokağa fırlayarak çığırdı:
—Yarışları yazıyor! Dublin. Öğreneceğim çok şey var, çook.
Sola dönüp Abbey Street'e saptılar.
—Benim de bir vizyonum var, dedi Stephen.
—Öyle mi? dedi Profesör, adımlarını uydursun diye sekerek. Crawford sonra bize katılacak.

Bir dağıtıcı çocuk daha yanlarından şimşek gibi geçerken bağ-rıyordu: —Yarışları yazıyor! sevgili ve de süfli dublin

Dublinliler.

—Fumbally Lane'de biri elli öbürü elli üç yıl yaşamış linli iki dindar ve olgun erdemli kadın var.

181

__Njeresiymiş orası? Diye sordu Profesör. __glackpitts'ten ötede, dedi Stephen.

tnsanın içini kıyan ekşi hamur kokulu ıslak gece. Duvara yas-Kadife şalının altında parıl parıl bir donyağı yüz. Kalpler l ncasına. Akaşa öğretisindeki bellek. Daha hızlı, sevvgiggilim! Ç Ha dayan. Şimdi. Çekinmeden! Yaşam olsun.

[A]Nelson Sütunu'nun tepesinden Dublin manzaralarını seyek istiyorIar. Kırmızı tenekeden bir posta kutusu şeklindeki kumbaralarında üç penileri on penileri biriktiriyorlar. Üç ve altı ilik paraları kumbarayı sallaya sallaya düşürüyorlar, öbürlerini bir bıçakla kanırtarak çıkarıyorlar, ikilikler ve üçlükler gümüş, birlik ve yedilikler bakır. Bonelerini ve bayramlık giysilerini giyip yağmur yağarsa diye şemsiyelerini alıyorlar. __Akıllı kalıklar, dedi Profesör MacHugh.

BÖYLEDİR HAYAT İŞTE

—Marlborough Street'te Miss Kate Collins'in işlettiği North City Restpranı'ndan bir şilin dört penilik domuz söğüşüyle dört dilim tepsiekmeği alırlar. Domuz söğüşünün hararetini gidersin diye de, Nelson Sütunu'nun altındaki bir satıcı kızdan yirmi dört ergin erik alırlar. Turnikedeki beye de üçer penilerini verdiler mi, uflaya puflaya, yardımlaşa yardımlaşa, karanlıktan korka korka, soluk soluğa gele gele, biri öbürüne domuz söğüşünü aldın mı diye sora sora, Tann'ya ve Kutsal Meryemana'ya şükrede şükrede, inerim ha diye gözdağı vere vere, mazgallardan dışarıya baka baka sarmal merdivenlerden ağır adımlarla paytak paytak yukarıya tırmanmaya başlamışlar. Tann'ya senalar olsun. O denli yüksek olduğunu ner-den bilsinlerdi ki? Adları Anne Kearns ve Florence MacCabe'dir. Anne Kearns'ın lumbagosu vardır, bunun için belini, bir hanım dostu- nun Pasyonist bir rahipten edinerek kendisine verdiği bir şişe do-Usu Lourdes suyu ile ovuşturur. Florence MacCabe ise, her cumartesi, akşam yemeklerinde bir porsiyon domuz paçasıyla bir şişe D°uble-X birası alır.

--Zıt kardeşler, dedi Profesör başını iki kez eğerek, iki er-
11 kalık. Gözümün önüne getirebiliyorum. Nerde kaldı şu dostumuz?
Başını çevirdi.
basamaklardan bağrış çağrış aşağıya koşuşarak inen bir alay
182
i
gazeteci çocuk dört bir yana dağıldı. Hemen artlarından Myle Crawford, yüzü şapkasıyla halelenmiş, J. J. O'Molloy'la konuşarak merdivenin başında gözüktü. —Haydin artık, diye haykırdı Profesör, kolunu sallayarak. Yeniden Stephen'ın yanında yürümeye koyuldu. —Evet, dedi, görebiliyorum onları.

BLOOM'UN DÖNÜŞÜ

Irish Catholic ve Dublin Penny Journal bürolarının orda haşarı gazeteci çocukların hücumuna uğrayan Mr.
Bloom soluk soluğa seslendi:

—Mr. Crawford! Bir saniye!

—Telegraph! Yarışları yazıyor!

—Ne var? Dedi Myles Crawford, adımını yavaşlatıp.

Dağıtıcı çocuklardan biri Mr. Bloom'un yüzüne doğru ünledi:

—Rathmines'de büyük felaket! Bir çocuk körükte incinmiş!

YÖNETMENLE GÖRÜŞME

—Bizim şu ilan, dedi Mr. Bloom inlercesine, çocukları yara yara merdivenlere doğru ilerledi ve cebinden gazete kupürünü çıkardı. Mr. Keyes'le az önce görüştüm. Reklamları iki aylığına yenileyeceklerini söyledi. Sonra düşünecekmiş. Ama Telegraph'm 1130 pembe kâğıtlı hafta sonu ekinde de onun hakkında bir yazı

basmanızı istiyor. Şayet gecikilmediyse hemen metni hazırlasın, diyor ben zaten Kumandan Nannetti'ye Kilkenny People'dan örneği alacağımı söyledim. Milli Kütüphane arşivinden bulabilirim. Keyes Müessesesi, anladınız mı? Adı Keyes de. Adıyla bir oyun yanı-Ama yenilemeye söz verdi gibi bir şey. Sadece gazetede biraz poh" pohlayalım istiyor. Ona ne söyleyeyim, Mr. Crawford?

G. Ö.

—Git ona, götümü öpsün, diyor de! Dedi Myles Crawford bı de vurgular gibi kolunu uzatarak. Sakın unutma, emi? 1140 Küstahlık bu. Aman dikkat fırtına kopabilir. Hepsi içmeye g1

diyor. Kol kola. Lenehan'ın denizci kasketi arkalarında kepçe*11'

1110 1120 183

ozunda. Mutat kuyruk sallamalar. Acaba onları, heyecana ge-fU genç Dedalus mu ola? Ayağındaki fotinler bitirim bugün. Son U düğümde topukları meydandaydı. Bataklıkta yürümüş, belli, n'ikkatsiz çocuk. Irishtown'da ne işi varmış ki?

—Tamam, dedi Mr. Bloom, gözlerini yönetmene çevirip ge-eskizi bulabilirsem o takdirde kısa bir yazı yazmaya değer sanı-m Reklamı verir, herhalde. Söyleyim ona...

I. K. G. H. G. Ö.

_irlanda krallığı gibi hürmetli götümü öpsün, diye omzunun H50 üzerinden yüksek sesle haykırdı Myles Crawford.

Mr. Bloom pirelenerek durdu ve tam gülümseyecekken silkinip yürümeye başladı.

PARA BULMAK

—Nulla bona, Jack, dedi, elini çenesine kaldırırken. Na, burama geldi. Benim de iflahım kesik durumda. Daha şu geçen hafta bana yemek ısmarlayacak birini arıyordum. Üzgünüm, Jack. Başına geleni çekmen gerekecek. Keşke yapabileceğim bir şey olsaydı.

J. J. O'Molloy sorutarak sessizcene yürümekteydi. Öndekile- H60 re yetişerek yan yana yürüdüler. —Domuz söğüşleriyle ekmeklerini yiyip yirmi parmaklarını ekmeğin sarılı olduğu kâğıda sildikte, parmaklıklı korkuluğa yaklaşırlar.

—Bakın ne ilginç, dedi Profesör, Myles Crawford'a. Evde kalmış iki Dublinli yaşlı Madama Nelson Sütunu'nun tepesinde.

NE SÜTUN YA! DEDİ BİR NUMARALI ÇALIK KALIK

, ~~Yeni bir şey bu, dedi Myles Crawford, iyi bir yazı çıkar
ar>- Edi ile Büdü devriye geziyorlar, iki yaşlı acyocu desene. H70
St j~" kulenin devrileceğinden korkuyorlar, diye sürdürdü kuhh Cn Aatl'ara bakıp hangi kilise nerde diye tartışıyorlar: Mavi belı Rathmines, Adam and Eve, Saint Laurence O'Toole. Ama ------------------------------------ 184------
-----------------------A A
aşağılara bakmak başlarını döndürdüğü için eteklerini yukarı çek; yorlar...
AH ŞU BİRAZCIK DELÎDUMAN KADINLAR
—Hop dedik, dedi Myles Crawford. Kendini şiirselliğe kap. tırmaca yok. Başpiskoposluk bölgesindeyiz şu anda. 1180 —Ve çizgili jüponlarının üzerine oturup üst taraftaki teksaph
zinakârın heykelini inceliyorlar.
—Teksaph zinakâr! Diye ünledi Profesör. Bu hoşuma gitti. Anlamlı bir şey. Ne demek istediğini anlıyorum. IKI HANIMEFENDİ DUBLlNLl HEMŞERİLERINE, AEROLlT ZANNEDİLEN MlNlK UÇANTOPAKLAR SUNDU
—Sonra boyunları tutulmaya başlar, dedi Stephen, artık ne aşağıya ne yukarıya bakmaya ne de konuşmaya takatları kalmıştır. 1190 Erik torbasını aralarına yerleştirir ve erikleri birer birer yerken bir yandan da ağızlarından sızan eriksularını mendilleriyle silerler ve erikçekirdeklerini yavaşça korkuluktan aşağı tükürüverirler.
Birden gencecik bir kahkaha patlatarak konuşmasını noktaladı. Lenehan ve Mr. O'Madden Burke, işiterek, başlarını çevirdiler, gelmelerini imleyerek Mooney'in Yeri'ne doğru önden yürüdüler.

—Bu kadar mı? Diye sordu Myles Crawford. Aman bir muzırlık çıkarmasınlar da.

BİR SOFİST CAKALI HELEN
MEYDANININ KÖŞE BlNGlSlNE
BİNDİRDİ. ISPARTALILAR
AZIDIŞLERINI GICIRDATTI.
ITHAKALILAR PENELOPE'Yl ŞAMPİYON
İLAN ETTİ.

—Sofist Georgias'ın öğrencisi Antisthenes'i hatırlatıyorsun bana, dedi Profesör. Onun kendisine mi yoksa başkalarına mı a3*1

185

,. davrandığını kimse anlayamaz derler. Asil bir babayla bir kö-f kadının evladıymış. Güzellik beratını Argive Helen'den alarak ksul Penelope'a verdiğini açıklayan bir de kitap yazmıştır. A Yoksul Penelope. Zengin Penelope. O'Connell Street'i geçmeye hazırlandılar.

ALO ALO, SANTRAL!

Rathmines'a, Rathfarnham, Blackrock, Kingstown ve Dalkey, Sandymount Green, Ringsend ve Sandymount Tower, Donnybro-ok Palmerston Park ve Upper Rathmines'a gidişli dönüşlü sekiz güzergâh üzerindeki çeşitli noktalarda tramvaylar kısa devre yüzünden her biri hareketsiz, sabit cereyan kollarıyla raylarında bek-leştiler. Binek arabaları, faytonlar, tevzi kamyonetleri, posta vanla-n, özel kupa arabaları, şişe dolu kasaları takır tukur gazlı madensu-yu kamyonları hızlı hızlı takırdaya tukurdaya, atlarının peşinde geçtiler.

NE? - VE DAHİ - NEREDE?

—Ama ne denirdi onlara, yahu? Diye sordu Myles Crawford. O erikleri nerden bulmuşlar?

VlRjlLYEN, DİYOR PEDAGOG.
öğrenci yaşli musati tutuyor.

—Onlara, şey, dedi profesör, düşünmek için upuzun dudaklarını açarak. Onlara, dur bakayım. Onlara, Deus nobis haec otia fecit, denir.

—Yo, dedi Stephen. Ben onlara, Pisgah Dağt'ndan Filistin'e bir Bak'§ ya da Erik Masalı diyorum.

—Ha evet, dedi Profesör. Ziyadesiyle güldü.

A --Anladım, dedi gene yeniden keyiflenip. Musa ile Adanmış , Praklar. Ona bu fikri veren biziz, diye ekledi J. J. O'Molloy'a dönüp.
186
BU GÜZEL HAZİRAN GÜNÜNDE İLGİ ODAĞI HORATIO'DUR
J. J. O'Molloy heykele doğru yanlamasına isteksiz bir bakış 1240 attı ve hiç ses etmedi. —Anladım, dedi Profesör.
Sir John Gray'in çevresindeki kaldırımda durdu ve acı gülüm-semesinin yüzünde yarattığı anaforun arasından yükseklerdeki Nelson'a doğru baktı.
EKSİLEN RAKAMLAR KART KOKOROZLARI PEK KEYİFLENDİRDİ. İĞNECİ ANNE, FİTNECİ FLO - AMA HAKSIZ MI YANİ
ONLAR?
—Teksaplı zinakâr, dedi çirkin çirkin gülümseyerek. Vallahi 1250 pek hoş, billahi pek hoş.
—O kart hatunları da pek heyecanlandırmıştır, dedi Myles Crawford, Yaradan'a sorulup da öğrenilebilseydi
gerçek.
187 8
ANANASLI AKİDEŞEKERI, LİMONLU BELİK, YUMUŞAK karamela. Her yanı yapışyapış şeker bir kız bir erkek öğrencinin tabağına, kepçe kepçe kremalı tatlı dolduruyor. Okulun bir ikramı. Midelerini bozmak için bire bir. Majesteleri Kralın atadığı pastil ve şekerleme imalatçısı. Tanrı. Korusun. Bizim. Tahtında oturmuş kırmızı hünnap şekerlemesini emip emip külünü savuruyor.

Ağırbaşlı bir Y. M. C. A.'li delikanlı Graham Lemon'un ılık tatlımsı kokuları arasında tetikte, Mr. Bloom'un eline
bir el ilanı uzattı.
Kalpten kalbe konuşmalar.
Bloo... Ben mi? Yo.
"Blood of the Lamb", diyor. Kuzunun kanı, yani.
Okuyadursun, ayakları ağır ağır nehredoğru götürmekteydi onu. Salah buldunuz mu? Herkes kuzunun kanıyla yıkanmış. Tanrı kurban kanı istiyor. Doğum, evlilik, şehadet, savaş, bir binanın temeli, kurban, böbrek, yakılanadak, Kek rahiplerinin sunakları. Ilyas Peygamber geliyor. Siyon'daki kiliseyi yeniden kuran Dr. John Alexander Dowie geliyor.
Geliyor! Geliyor!! Geliyor!!! Hepinize canı gönülden hoş geldiniz.
Kârlı iş vallahi. Torry ile Alexander geçen yıl nasıl da. Çokka-nlılık. Karısı çanına ot tıkayacak. Nerdeydi o reklam, Birmingham da bir firma İsa'nın çarmıha gerilişini ışıklı. Kurtarıcımız Haz-retı Isa. Geceleyin zifiri karanlıkta uyan ve duvarda onu gör, asıl-J111?- Pepper'in hayalet hikâyesi, isa'yı Namussuzlar Ruhsuzca inlettiler.
rosfor kullanmışlardır. Örneğin bir parça morina balığını bı-san. Görür gibiyim üzeri mavimtırak gümüşi. Bir gece yarısı ki-e inmiştim de. Sevmem içindeki o kokuları dışarıya taşmayı eklermişçesine. Ne istemişti Molly? Malaga kuruüzümü. Ispan-
188
ya'yı özleyip. Rudy doğmadan önceydi. Fosforışıl, o mavimtırak yeşilimsi. Beyin için çok yararlı. Butler's Monument House'ın köşesinden Bachelor Walk_'a doğru bir baktı. Dedalus'un kızı hâlâ Dillon Müzayede Salonla-n'nın önünde. Kimi eski mobilyalarını satıyordur muhakkak. Babasının gözleri tıpkı hemen anladım. Analar ölünce yuvalar dağıl(r hep. On beş çocuğu varmış. Nerdeyse her yıl bir çocuk yapmış Dinleri böyle buyuruyor yoksa rahipler zavallı kadına günah çıkartmaz, günahlarını bağışlatmazlar. Doğurun ve üreyin. Böylesini 40 işittiniz mi hiç? Evde yuvada ne varsa onlara yedirilecek. Kendile-rininse bakacak aileleri olmayacak. Ülkenin yağını da balını da onlar yiyecek. Ambarlarıyla, kilerleriyle. Yom Kippur kara orucunu tutsunlar da görelim onları. Paskalyaçörekleri. Komünyon sırasında içibayılmasın diye bir öğün aşın üstüne artı bir de kahvaltı. O heriflerin mutfaklarındaki aşçı kadınları bir konuşturabilseydin. Ama ser verir sır vermez o kanlar. Bayımızın da para namına zırnık koklatmayacağı

gibi. Tüm ihtimam kendilerine. Konuk dersen, hak getire. Her şey bana, gelmezse çok fena. İşemezler kesik parmağa. Kendin getir ekmeğini aşını. Muhterem peder: Aman kim-50 seçikler duymasın.

Aman Tanrım, şu çocuğun giysisi paçavradan farksız. Üstelik aç geziyordur kuşkusuz. Patates haşlaması, haşlanmış patates. Sonra da hastalanıverirler. Hamamda belli olur. Zafiyete yol açar.

O'Connell köprüsüne ayak basar basmaz korkuluktan yukarıya mantar gibi bir bulut kümesi yükseliverdi. ihraç siyah birayla yüklü bir mavna, ingiltere'ye, işittiğime göre, deniz havası birayı buruklaştırırmış.

Hancock'tan bir paso almalı da gidip şu bira fabrikasını gezmeli bir gün, ilginç olur. Başlı başına bir dünya. Fıçı fıçı biralar şahane. Fareler de girermiş. Yüzen bir çobanköpeği leşi 60 gibi şişerler içip içip. Biranın üzerinde sarhoş, fitil gibi. Hıristiyanlar gibi, gene kusana dek içerler. O fıçıdan içtiğini düşün bir! Fıçı fıçı sıçan kıçı. Ya, elbet, bilebilseydik her bir şeyi.

Aşağıya bakınca, kasvetli rıhtımduvarlarının arasında kanatlarını telaşla çırparak döne döne uçan martıları gördü. Oralarda hava berbat. Kendimi aşağı atıversem? Reuben J'nin oğlu epey lağım-suyu yutmuş olmalı. Bir şilin sekiz peni fazla vermiş adama. Hımmm. Hep böyle tuhaf yanını görüverir her şeyin. Mukallit adamdır doğrusu.

Daha da alçaldılar martılar dönerekten. Yiyecek arıyorlar. Ba-70 kalım. Martıların ortasına buruşturduğu bir kâğıt top attı. Ilyas sanı-

189

, otuz iki fit geldi. Yutmadılar. Kâğıt top, başıboş, dalgaların a -men suyunda bir ine bir çıka köprüpayandalarının arasından VD0ldu. Pek kuş beyinli değiller. Bir de Erin's King'den aldığım bayat pastayı attığımda geminin kıçından elli yarda ötede pastayı , Dt,kları gün. Ekmeklerini söküp taşıyorlar, denizden. Kanat çırparak döndüler gene. İçi kıyılan martı Kıyıda kanat çırptı.

Diye yazar ozanlar, benzeş seslerle. Ama Shakespeare'de uyak bulunmaz. Düzdür dizeleri. Dilin akışına bırakır. Düşünceleri. Vakur. Hamlet, babanın hayaletiyim ben Bir müddet bu dünyadayım mahkûm. — iki elma bi peniye! Haydii, ikisi bi peniye!
Bakışları kadının sergisindeki sıra sıra cilalanmış elmaların üzerinde dolaştı. Yılın bu zamanında Avustralya'dandır. Parlak kabuklu: Bir bezle ya da havluyla sile sile parlatıyor. Bakalım. O zavallı kuşlar.
Tekrar durdu ve yaşlı elmacıkadından bir peniye iki Banbury çöreği alarak içinin süngerimsi hamurunu koparıp ufalaya ufalaya Liffey'e atmaya başladı. Gördün mü, Bak? Martılar sessizce hücuma geçtiler, iki, sonra hepsi yükseklerden, çullandılar avlarının üstüne. Gittii. Bir kırıntısını ara ki bulasın. Doymazlıklarının, şeytanlıklarının bilincinde, unlanan ellerindeki kırıntıları denize boca etti. Sebil. Balık etçildirler topu deniz kuşlarının, denizkazlarının. Anna Liffey'in kuğuları kimi zaman kalkıp buralara gelirler süslenip püslenmeye. Zevkler tartışılmaz, biliyoruz. Acep kuğueti nasıl °la ki? Robinson Crusoe yemek zorundaydı bolcasına. Kanatlarını ağır ağır çırparak dönüyorlar. Başka atmayacağım anık. Bir penilik yeter. Onların da umurunda değil ya. Teşekküren blr gak deseler bari. Ayak-ve-ağız hastalığını yaymaları da caba. Bir nındiyi kestaneezmesiyle doldurursanız tadı da öyle olur. Domuz yyın domuz gibi. Ama o takdirde deniz balıklarının eti ne diye tuzlu olmaz? Ne iştir bu?
Gözlerini yanıt beklercesine nehre dikmişti ki, demir atmış t kayığın bordasına yapıştırılmış bir afişle bulanık dalgaların üze-lnde tembel tembel sallandığını gördü. Okudu:
- 190 —
Kino
Pantolonları
HI-H
Bak bu iyi fikir. Belediyeye ilan resmi ödüyor mu acaba. Am suya sahip olunabilir mi hiç? Akıp gidiyor yatağında, asla değil ki aynı, yaşam ırmağının akışı gibi. Zira yaşam da bir ırmaktır. Ilan konulabilecek pek çok iyi yer var. Belsoğukhığuna bakan o şarla-tan doktorun ilanlarına tüm pisuarlarda rastlardınız. Pek görünmüyor artık. Son derecede mahrem. Dr. Hy Franks. Dans hocası Ma-n kendi astığı ilanlar gibi onlara beş para harcamazdı o da. Adam tutup yapıştırtır ya da kendisi yapıştırır o nedenle zaten çaktırmadan düğmelerini çözerek dalardı içeriye. Sinsi gecek.uşü Tam

da yerini bulmuş. İLÂN YAPIŞTIRMAYINIZ. İLAN YAPIŞTIR AYI . Birileri dozu fazla kaçırmış, acı içinde. Şayet o herif?.. Ha! E? Yo... Hayır. Hayır, hayır. Dünyada inanmam. Yapmaz mi yani? Yo, hayır.
Mr. Bloom, gözlerinde kaygılı bakışlar, yoluna devam etti. B'UH'û düşünme artık. Biri geçmiş. Denizcilik Dairesi'nin "zaman-küresi düşmüş. Dunsink saati. Ne harika kitaptır Sîr Robert Ball'un yazdığı o küçük eser. Paralaks. Tam olarak anlayabilmiş değilim, işte bir rahip. Ona sorsam. Par, Yunanca olduğuna göre: Paralel, paralaks. Ona ruhgöçümünü anlatana dek Mete'nin bilmem nesi deyip durduydu. Laf ola beri gele! Mr. Bloom Denizcilik Dairesi'nin pencerelerine bakıp laf ola beri gele gülümsedi. Kadın haksız değil yani. Sıradan şeylere verilen koca koca laflar kulağa hoş gelsin maksat. Molly pek nüktedan sayılmaz. Kabalaşabilir de bazen. Aklımdan geçenleri söylüyorum işte. Gene de bilmem, ama. Ben Dollard'ın bas varilton sesi var, der dururdu. Adamcağızın bacakları iki varil gibidir de, şarkı söylerken sanki bir varilin içine okuyor sanırsınız. Bu da nükteli değilse, artık. Ona Big Ben de derlerdi ya. Bas varilton demelerine nazaran daha nükteli sayılmaz bu. Adamdaki iştah albatros iştan» Baron kimi yer? Baroneti. Birinci kalite Bass birasını da yüklenince tam babaçkolaşırdı. Bass fıçısı yani. Anladikos? Böyle işte.
Önlerinde kırmızı çerçeveli ilan levhaları asılı beyaz tulum bir sıra adam su oluğu boyunca ona doğru gelmekteydi. Tenzil3

l Bu sabahki rahip gibi onlar da: Günahkârız biz: Acı çekmi-sa Ue-.r birisinin başındaki beyaz silindir şapkalardaki kırmızı |' ',, • okudu: H. E. L. Y. S. Wisdom Hely'nin mağazası. Y biraz ' kalarak önündeki levhanın altından bir parça ekmek çıkardı, » na tıkıştırıp lokmalarını çiğnerken adımlarını gene hızlandırdı.

lıca besinimiz. Günde üç kaymeye kaldırımları tepe tepe sok sokak yürürsün. Bir boğaz tokluğuna, bir parça ekmekle sade çorbaya. Boyl'un adamları değil bunlar: Yo, M'Glade'inkiler. Rir işe yarasalar bari. Saydam bir gösteri arabasına mektup yazan
ki sık bayan oturtalım, defter, zarf, kurutmakâğıdı dolduralım dive ona bir öneride bulunmuştum. Öyle dikkat çekerdi eminim. Bir şeyler yazan şık bayanlar derhal çekerdi dikkatleri. Herkes ne yazıyorlar diye meraktan çatlardı. Şöyle bir durup da sadece havaya baksan, etrafında yirmi kişi toplanır. Çatal atmaya meyyal. Hele kadınlar. Ne merak. Tuzdan bir heykel. Kabul etmedi elbet, ilk o düşünmedi ya. Bir de, siyah selüloitten sahte bir lekesi olan bir mürekkep hokkası önermiştim. Onun reklam fikirleri ölüm ilanlarının hemen altındaki Plumtree Et Konservesi türünden şeyler, soğuk et reyonu. Yalan mı? Yala. Neyi? Zarflarımızı. Merhaba, Jones, nereye gidiyorsun? Duracak vaktim yok, Robinson, acele gidip 85 Dame Street'teki Hely's Ltd.'öe satılan tek güvenilir mii-rekkepsilgisi olan Kanseli silgisi satın almam lazım. Şükür o har hurdan kurtuldum artık. O yatılı kız okullarından sips:;- tCpîamak ne Allanın belası işti ya. Tranquilla Manastırı. Sevimli bir rahibe vardı orada, şirin, tatlı yüzlü, ipek yaşmağı küçücük başını ne güzel sarardı. Sör? Sör? Gözlerine bakınca, kalbinden yaralı olduğunu anlıyorsunuz. Öylesi bir kadınla pazarlığa kalkışmak çetin iş. O sabah duasını benim yüzümden yarıda bırakmıştı. Ama dış dünya-Ma temas etmiş olmaktan da memnundu. Bugün kutsal günümı" , je mıştı. Nötr Dam dü Karmel Yortusu. Adı da tatlı: Karar ıeı Ada"
SenmA' TT t"A *"**' °kunuy°rdu Şiarından. içindek™ 7,' I' 3 bl" °?P ÇlkaCaktL San,-nir" buyk S,kmt, a 1 nn, Slardl-.Ama,ge"e A "f*"*™*
-.'alâsAirirlerdi şiarını. Domuzyağına iltifat etmezler-'., Yü- *• •_ L danva&iarA /i r,-| • | | • n\ıeğım kabanyar ağzın-
«" yağlar damlarken. Birbirleri , h„ hir xl6 , „ begenirHi „„ ini-, -"na Dır.e yağlarlar, ıçlıdışîli-
Molly senıroı, peçesi kalkık ö"' crtr? p. _. ' 6 , . . . A kenli teli bir rah'h :- at Claffey, rchıiMauiînkm. Dı-
a~ r „7 •<!** etmiş, der', Apostrofc , ıer-
d°ğru ile-' -*,n yarundan Se'yip Westmoreland Strcet'fen karşıya cak 'K "ledi- Rover bisikKtıer; dükkânı. O yarılar bugün yapla-
AcetWA"01106A'1 yah U? PhÜ Gilugan',n öWO|ü sene. Lombard West'te or- ıruyorduk. Dur bakayım: Thoro'un evinde 'Ev-

lendiğimiz yıl Wisdom Hely'deki işe girmiştim. Altı yıl. On yıl §n ce. Doksan dörtte ölmüştü evet doğru Arnott'taki o felaket yangının çıktığı yıl. Val Dillon belediye reisiydi. Glencree'deki ziyafet Meclis üyesi Robert O'Reilly'nin daha hücum borusu çalmadan şarabını çorbasına boşaltması. Bobbob yumulup höpür höpür deru-nundaki üye hazretlerine göndermesi. Orkestra ne çalıyor, işitmek olanaksız. Tanrım, bize sunduğun tüm bu nimetler için sana şükürler olsun. Milly daha ufacıktı o sıralar. Molly o örme ilikli filgri-si giysisiyleydi. Bir erkek terzinin diktiği, düğmeleri aynı kumaşla kaplı bir tayyör. Onu ilk kez giydiği, koro üyelerinin Sugarloaftaki pikniğinde ayak bileğim burkulduğu için o tayyörü sevmez olmuştu. Sanki o. Koca Goodwin'in silindir şapkasını da yapışkan bir maddeyle kalıplamışlar. Sinekler piknik yaptıydı. Bir daha da sırtına öyle bir tayyör geçirmedi. Bedenini sıkıca sarmıştı, omuzlarına kalçalarına iyice oturmuştu. Bedenine artık sıkı gelmeye başladığı sıralardı. Çömlekte tavşan pişirmişlerdi o gün. Bütün milletin gözü Molly'nin üzerinde. Mutluyduk. Daha mutluyduk o zamanlar. Kırmızı duvarkâğı-dıyla kaplı minik sıcacık odamız. Dockrell'den almıştık, on iki rulosu bir şilin dokuz peniye. Milly'yi yıkadığımız geceler. Amerikan sabunu almıştım: Mürverçiçeği. Banyo suyunun güzelim kokusu. Her yanı köpük içinde ne sevimli görünürdü. Balık gibi maaşallah. Şimdi de fotoğrafçılık. Rahmetli babacığımın anlattığı gümüşlü levha üzerine fotoğraf çektikleri o atölye. Zevkler de kalıtsal. Kaldırımın kıyısı boyunca yürüdü.

Yaşam ırmağı. O papazkılıklı delikanlının neydi adı hani her geçişinde içeriye yan yan bakan? Şapşal bakışlı, kadınsı. Saint Kevin Meydanı'ndaki Citron'da durdu. Pen neydi o? Pendennis. Hafızam da artık. Pen?.. Elbet yıllar önceydi. Tramvayların gürültüsünden belki de. Eh, o her gün gördüğü matbaanın pirinin adını hatırlayamadığına göre.
O zamanlar tenor, yeni yeni parlamakta olan Bartell d'Arcy idi. Provalardan sonra onu eve kadar getirirdi. Ne oldum delisi bir herifti, dik dursun diye bıyıklarını balmumlayıp burardı. Molly'ye> Güneyden Esen Rüzgârlar şarkısını vermişti.
Rüzgârlı bir gecede onu almak için Mansion House'a gittiğimde, Goodwin'in konserinden sonra ordaki ziyafet salonunda ya da konser salonunda o piyango biletleriyle ilgili bir kurul toplantısı yapılıyordu. Biz ikimiz de arkada. Molly'nin notaları bir uçsun elimden Highschool'un parmaklıklarına doğru. Şükür yakalamış-tim. Bu tür şeyler kadıncağızın keyfini kaçınverirdi bütün gece.
--------------- 193 -----------------------------------
f ör Goodwin'in, Molly'nin önünde kene gibi. Dermansız bati n üzerinde öyle sarsak, zavallı ayyaş moruk. Veda konserle-c.a onun. Sahneye çıkacak hal kalmamış ki. Belki aylarca, belki !T' rtık hiç. Onun, kürk yakasını kaldırmış, rüzgâra karşı gülüşünü msıyorum. Harcourt Road'un köşesinde, ne uçuruyordu ya. R rfuuvv! Etekleri tekmil havalanmıştı da boası da yaşlı Good-in'i boğayazdı az daha. Molly'yi uçuruyordu rüzgâr adeta. Eve ardığımızda şöminedeki ateşi canlandırarak löp löp koyun etlerini kavurup, pek hoşlandığı Chutney sosunda ona akşam yemeği hazırladığımızı anımsıyorum. Sonra gelsin kaynatılmış şekerli rom. Şöminenin ordan onu yatakodasında korsesinin balinalarını çözer-ken görebiliyordum: Bembeyaz. Korsesini yatağın üzerine fırlattığında nasıl hışır da yumyu-muşak fışırdadı. Teninin ısısı hâlâ üzerinde. Severdi hep üstündekileri atmasını. Sonra orada saat ikiye kadar oturduk, firketelerini çıkarıp teker teker. Milly yatacığında sıkıca örtünmüş. Ne güzel günlerdi. Ne güzel günlerdi. O geceydi işte... —Ah, Mr. Bloom, nasılsınız? —Oo, nasılsınız, Mrs. Breen?
—Yakınıp da ne olacak. Molly nasıl bu sıralar? Onu görmeyeli yıllar oldu.
—Yanağından kan damlıyor, dedi Mr. Bloom ağzı kulaklarında. Milly de ta Mullingar'da bir işe girdi, ya.
—Evden uzakta! Aferin kıza, becerdi nihayet, ha?

—Ya. Bir fotoğrafçının yanında. Birden büyüyüverdi. Sizin çocuklar ne âlemde?
—Kazandığımız fırıncıya gidiyor, dedi Mrs. Breen. Kaç çocuğu vardı? Görünüşe göre yeni bebek beklemiyor.
—Bakıyorum, siyahlar giymişsiniz. Hayırdır inşallah?..
—Yo, dedi Mr. Bloom. Bir cenazeden geliyorum daha yeni.
Bütün gün aynı terane. Bu kesin. Kim öldü de, niçin öldü de? Kalp para gibi döner dolaşır çıkar artık karşına. —Aman Tanrım, dedi Mrs. Breen. Yakın bir akrabanız değildir umarım. Biraz acındırmanın ne zararı var ki.
—Dignam, dedi Mr. Bloom. Eski bir dostum. Aniden oluverdi zavallı adamcağız. Kalp vardı, herhalde. Cenazesi
bu sabah kaldırıldı.
Yarın kalkacak cenazen
Sen burçak tarlasından geçerken
194
Düttürüdüttürü dumdum Düttürüdüttürü...
—Eski dostları yitirmek acı, diye ışıdı Mrs. Breen'in kadın, gözleri ağlamsık. Bu konuda bu kadarı yeter de artar. Şimdi: ihtiyatlıca: Kocası —Ya refikiniz beyefendi nasıllar?
Mrs. Breen iri gözlerini yukarıya doğru çevirdi. Hiç olmazsa gözleri eskisi gibi hâlâ.
—Aman bırakalım o konuyu! Dedi kadın. Adamcağızın hali evlere şenlik. Şimdi de hukuk kitaplarının arasında, iftira davalarıyla ilgili yasaları araştırıyor. Yüreğime indirecek vallahi. Göstereyim de bak. Harrison'ın aşevinden dana kellesi konsomesinin sıcak buhar-larıyla yeni çıkmış reçelli sarma böreklerin buhurları yayılmaktaydı. Öğle vaktinin kesif aşkokuları Mr. Bloom'un genzini gıdıklıyordu, iyi çörek mi istiyorsun, tereyağını unun en âlâsını, Demera-ra şekerini kısmayacaksın, yoksa sıcak çayla çıkar meydana

foyası. Yoksa ondan mı geliyor? Yalınayak bir Arap pencere kafesinin üzerinde durmuş, soluyor dumanları. Mide kazıntısını bastırıyor öyle-ce.

Mrs. Breen çentilmiş deriden el çantasını açtı. Şapkaiğnesi: Dikkatli olmak gerek böyle şeylere karşı. Tramvayda adamın gözüne batırıverir vallahi. Didik didik ediyor. Açtı. Paralar. Lütfen bir tane alın. Bir altıpeni kaybetseler sen gör vaveylayı. Velveleye verirler ortalığı. Kocası gelir paldır küldür. Pazartesi günü sana verdiğim on şilin n'ooldu? O tıfıl kardeşinin ailesini mi besliyorsun? Kirli mendil: Ilaçşişesi. Düşmüş bir pastil. Ne yapıyor?..

—Yeniay çıkmış olmalı, dedi. Zira o sıralar kötüleşir hep. Dün gece ne yaptı biliyor musun? Eli, karıştırmayı bıraktı. Kaygıyla ipiri açılan, bir yandan da gülümseyen gözleri Mr. Bloom'un yüzüne doğru dikildi. —Ne? Diye sordu Mr. Bloom.

Sus da anlatsın. Dosdoğru gözlerine bak onun. inanıyorum sana. Güven bana. —Gece yarısı beni uyandırdı, dedi Mrs. Breen. Bir rüya görmüş, bir karabasan. Hazımsız.

—Maça ası merdivenlerden çıkıyormuş dedi.

—Maça ası mı! Diye ünledi Mr. Bloom. Mrs. Breen elçantasından katlanmış bir kartpostal çıkardı.

1%

—Oku da bak, dedi. Bu sabah çıktı postadan.

__Neymiş 0? Diye sordu Mr. Bloom, kartı alarak, U. P.?

__ıj p: Up., dedi kadın. Birisi ona sataşıyor ya. Her kimse, yazıklar olsun.

__Vallahi öyle, dedi Mr. Bloom.

Kadın göğüs geçirerek kartı geri aldı.

__Şimdi de kocam, Mr. Menton'ın bürosuna gidecek. On bin sterlinlik tazminat davası açtıracağım dediydi.

Kadın kartı katladığı gibi darmadağın çantasına sokuşturdu, çantasını çat diye kapattı.

iki yıl önce giydiği aynı mavi yünlü giysi, havı kalmamış, iyi günleri mazide kalmış. Kulaklarını örten incelmiş saçları. Ya o tapon kenarsız şapkası: Üç de eprimiş üzüm nazar değmesin diye. Pejmürde bir hamfendi. Ne şık

giyinirdi bir vakitler. Ağzının çevresi kırış kırış. Molly'den olsa olsa bir yaş daha büyük.
Şu geçen kadın nasıl da baktı ona, gördünüz mü? Gaddarca. Zalim kadınlar, ah.
Mr. Bloom çirkinsemesini yansıtmaksızın ona bakmasını sürdürdü. Baharlı dana kellesi konsomesi hintbaharlı öküzkuyruğu çorbası. Acıkmışım. Giysisinin peşinde kurabiye kırıntıları: Yanağı- na yapışmış bir şekerli un parçacığı, içi bol meyveli ravent turtası. Josie Powell'di evet. Luke Doyle restoranında yıllar önce. Dolphin's Barn, sözcük oyunu oynamıştık. U. p.: Up. Bırak şimdi bunları.
—Mrs. Beaufoy'u gördüğünüz oluyor mu? Diye sordu Mr. Bloom. —Mina Purefoy'u mu? Dedi öbürü.
Philip Beaufoy demek istemiştim. Playgoer's Club. Matcham o unutulmaz darbesini sık sık anımsar. Zinciri çekmiş miydim? Evet. Son perde.
—Evet. Şimdi gelirken uğradım bakayım atlatmış mı diye. Holies Street'teki doğumevinde. Dr. Horne yatırmış onu. Üç gündür kıvranıp duruyor.
—Öyle mi? Dedi Mr. Bloom. Çok üzücü bu haber.
—Evet, dedi Mrs. Breen. Evde de bir alay çocuk. Çok zahmetli bir doğum, hemşirenin anlattığına göre. —Öyle mi? Dedi Mr. Bloom.
Acıyan bakışları sabitleşerek kadının verdiği haberi sindirmeye çalıştı. Merhametle dilini şaklattı. Cık! Cık! —Çok üzücü bu haber, dedi. Zavallı kadıncağız! Üç gün! Korkunç bir şey bu.
196
Mrs. Breen başıyla onayladı. —Sancıları salı günü başlamış...
Mr. Bloom kadının dirseğine hafifçe dokunarak uyardı onu' —Dikkat! Şu adam geçsin de.

Gözleri kendinden geçmişçesine kalınkordonlu kelebekgöz-lüğünün ardından güneş ışığına çevrili iri kemikli bir erkek silueti nehirden bu yana kaldırımın kıyısını arşınlayarak yaklaşmaktaydı Başını takke gibi saran dar bir şapka giymişti. Kolundan sarkan katlanmış bir kaşpusiyerle bir baston ve bir şemsiye her adım atışında sallanıp duruyordu.
—Bak şuna, dedi Mr. Bloom. Hep açığından geçerek yürüyor havagazı direklerinin. Bakın! —Kimdir bu adam, şayet sormamda bir mahzur yoksa? Diye sordu Mrs. Breen. Biraz kaçık galiba, he? —Adı Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, dedi Mr. Bloom gülümseyerek. Bakın! —O kadar isim yeter vallahi, dedi Mrs. Breen. Yakında Denis de ona benzeyecek. Birden susuverdi.
—İşte gidiyor, dedi. Ona yetişmem gerek. Hoşça kalın. Molly'ye selam söyleyin, olmaz mı? —Baş üstüne, dedi Mr. Bloom.
Kadının yayaların arasına karışarak dükkânların önüne doğru seğirtmesini izledi. Denis Breen daracık redingotu ve sıkıca kucakladığı iki kalın ciltli kitapla Harrison'un bürosundan mavi kanava pabuçlarını sürüye sürüye çıktı. Sanki gökten indi mübarek. Hiç değişmemiş gibi. Umursamaksızın, karısının ona yetişmesini bekledi ve onunla pür ciddiyet konuşadursun sarkık çenesini açıp kaparken solgun kır sakalı kadının yüzüne doğru uzanıyordu. Meşugah. Kafadan çatlak.
Yeniden kostak yürüyüşüne geçen Mr. Bloom, güneş ışığında o sımsıkı takkeyi, sallanagiden bastonşemsiyekaşpusiyeri gördü. Düttürü Mecnun. Bakındı, şuna! Açığından yürüyor gene. Böyle de bulurmuş yolunu insan bu dünyada. Ya öbür kılıksız mecnuna, o moruk gezenteye ne demeli. Kan kusturuyordur karısına.
U.p.: Up. Yemin ederim, Alf Bergen ya da Richie Goulding'm işidir bu. Scotch House'ta yazmıştır bunu gırgırına, vallahi de billahi de. Dosdoğru Menton'ın bürosuna. Çipil gözlerini dikmiş kart-postala. Aman ne şahane manzara.
Irish Times'ı geçti. Başka müracaatlar da vardır orada bekleyen. Hepsini yanıtlamak isterdim. Suçlular için iyi bir sistem. Ru'
- 197
Cmdi yemektedirler. Gözlüklü kâtip beni tanımaz. Amaan, mlA inler biraz bakalım. Kırk dört mektup okunacak da, vazgeç. a h'vatçı bir beyefendiye yardım edecek kalifiye bayan daktilo vor Sana yaramaz çocuk deyişimin

nedeni öbür dünyayı, şey, 3ff evmediğimden dolayı. O sözcüğün hakiki manasını açıklar lütfen bana? Karının nasıl bir parfüm kullandığını da yaz. avı kim yarattı, söyle. Nasıl da soru yağmuruna tutarlar insa-Ya ötekisi. Lizzie Twigg. Yazınsal çabalarım mümtaz şairimiz A. P'nin (Mr. Geo. Russell) takdirlerine mazhar olduğundan dolayı kendimi çok talihli addetmekteyim. Elinde bir şiir kitabı çirkef çayım yudumlamaktan saçını tarayacak zamanı yok karının. Küçük ilanlar için hakkıyla en iyi gazete. Şimdi taşraya da uzandı. Aşçılık ve genel hizmetler, özl. mutfak, hizmetçili ev. içki tezgâhında çalışacak enerjik bay aranıyor. Namuslu bayan (Katolik) manav ya da şarküteride iş arıyor. James Carlisle başlatmıştı. Yüzde altı buçuk kâr paylı. Coates hisse senetlerinden iyi para kazandıydı. Parmağını kımıldatmadan. Ne tilkidir o pinti Hamit Iskoçyahsı. Tüm o şakşakçı haberler. Genel Valimizin zarif ve dilrüba refikala-rı. Şimdi de Irish Field'x satın aldı. Loğusalığından sonra artık haylice iyileşen Lady Mountcashel dün Rathoath'da resimde görülen Ward Union zağarlarıyla geyik avına çıktı. Yenmeyen tilki. Zevk uğruna avlarlar. Korkuyla salgılanan özzuları, damaklarının zevkine • uygun bir yumuşaklık verir ona. Bacakları iki yana ayrılmış. Atının üstünde sanki bir erkek. Ağırbaşlı ve ağır kıçlı hanım avcı. Kadınlara mahsus eyer de terki de kullanmaz hamfendileri, öylesi daha güzel zati. Önce sürek avı sonra irtihali darı beka. Atlar anası kimi kadınlar damızlık kısraklar denli kızışıktırlar. At ahırlarında avurt za-vurt dolanırlar. Sen daha kon diyemeden konyak kadehini yuvarla-yıverirler. Bu sabah Grosvenor'daki o kadın. Hophoop, binivermişti arabaya. Taştan bir duvarın ya da beş sürgülü bir kapının ardında kaldı semeri. Kasten yaptı o dangalak hırt eminim. Kime benzetmiştim o kadını ben? Haa, evet! Shelbourne Oteli'nde bana eski giysileriyle siyah iççamaşırlarını satan Mrs. Miriam Dandrade'e. Boşanmış Latin Amerikalı. Çamaşırlarını karıştırmam onu hiç tedirgin etmemişti. Sanki çamaşır askısıydım ben onun. Park bekçisi atubbs beni ve Express'ten Whelan'i genel valinin verdiği ziyafette 'Çerıye soktuğu zaman orda görmüştüm onu. Zadeganlardan artaka-anları

temizlemiştik. Mükellef çay ziyafeti. Krema zannederek 430 ayonez dökmüşüm erik kurusunun üzerine. Kulaklarına kadar kı-zarıp durmuştur kadıncağız haftalar-boyu. Bir boğa gerek ona. Sos-Vetık fahişe. Çocuk derdi filan yok, aman sende.
198
Zavallı Mrs. Purefoy! Kocası Metodist. Deliliği de metotlu Educational Dairy'de öğleyin safranlı çörekle süt ve soda. Y. M. C A Kronometreyle yiyorlar, dakikada otuz iki çiğneme. Favorileri de pirzola şeklinde uzamakta, iyi bir aileye mensupmuş diyorlar Dublin Castle'daki Theodore'un kuzeni. Her ailede övünülecek bir akraba bulunur. Soğuğa dayanıklı ve uzun ömürlü bitkiler su-
440 nar durur kadına. Three Jolly Topers'ın orda başı açık gider, en büyük oğlu da bir filede bir tanesini taşırken görmüştüm onu. Zırlaklar. Zavallı yavrucuk! Sonra yıllar boyu gece gündüz demeden emzirmek zorunda kalması. Bencil şu imsakçılar. Ne yer ne yedi-rir. Çayım tek şekerli olsun, lütfen. Fleet Street kavşağında durdu. Öğle yemeği molası. Rovve'da öğünü altı peniye miydi? Milli Kütüphane'de o ilana bakmalıyım. Burton'da sekiz peniye. Daha iyi. Yolumun üstünde.
Yürüyerek, Bolton's Westmoreland House'ı geçti. Çay. Çay. Çay. Tom Kernan'dan sızdırmayı unuttum. 450 Sss. Cık, cık, cık! Alnını çeviren sirkeli bir bezle bir yatakta
karnı burnunda öyle üç gündür figan ettiğini düşündükçe kadıncağızın. Öföff! Feci bir şey! Bebeğin kafası büyücekmiş de: Forseps. Kadının içinde iki büklüm olmuş da, kafasını sağa sola vura vura körü körüne çıkış yolunu aramakta. Kahrediyor bu beni. Şükür Molly doğumlarını hafif atlattı. Bunu önleyecek bir şeyler bulmalılar. Yaşama geliş ağır iş. Yarı baygınlık fikri: Kraliçe Viktorya'ya uygulanmış. Dokuz kez doğum yapmış. Bol yumurtlayan tavuk. Bir çarığın içinde yaşayan kocakarıyla sürü sepet çocukları. Adam veremli herhal. Gümüşi nurunun dalgın sinesine ilişkin saçma sapan
460 sözler üretmek yerine artık birisinin çıkıp da onun ne idüğünü düşünmesinin zamanı geldi. Ahmakları uyutmak için herzeler. Muazzam müesseseler kurulabilir kolaylıkla her doğan çocuk başına beş sterlin vergi alsalar yüzde yirmi beşe varan mürekkep faiz yüz beş şilin getirir ki bir de senin o beş sterlini ekleyip ondalık sistem he-sabıylan yirmiyle çarpsan bütün millet tasarrufa teşvik edilmiş olur ki yatırdıkları para yirmi bir yılda

yüz on bilmem kaçı bulur al kâğıt kalemi hesapla ki zannettiğinden çok daha yüklü bir meblâğa ulaştığını görürsün.

Ölü doğmuş bebekler elbet bu hesabın dışında. Nüfusa bile 470 kaydedilmezler zaten. Gereksiz yere çabalar.

Ne komik manzara ikisinin de öyle şiş karınlarla. Molly üe Mrs. Moisel. Anneler toplantısı. Tüberküloz bir süre yok olur, sonra gene döner. Sonra birden nasıl da dümdüz oluverir karınlar" Dinginleşir bakışları. Büyük bir yükü üzerinden atmışçasına. Ek'

199

ı asın Mrs. Thornton ne candan insandı. Hepsi benim be-m derdi. Çocukları beslerken mama kaşığının altını önce H'si yalardı. Ooh ne güzel, nayımnayım. ihtiyar Tom Wall'in

kadıncağızın elini ezmişti. Seninki milleti daha ilk kez selam-ı Kafası da nah, alamet bi balkabağı. Damarlı herif, Dr. Mur-

Gece gündüz demeden kapısını çalan çalana. Allah aşkına, ktor Karım can çekişiyor. Sonra da aylarca beklesinler vizite pa-alacağız diye. Karına onca ihtimam göstermişler. Nankör oluyor insanlar, insancıl doktorlar, çoğu yani.

irlanda Parlamentosu binasının devasa yüksek kapısı önünde bir güvercin sürüsü uçuşmaktaydı. Yemeklerden sonraki masum fasıllardan biri. Kimin üstüne yapalım? Ben şu siyahlıyı seçtim. Kısmetin iniyor. Havadan heyecan verici olmalı. Upjohn, ben bir de Owen Goldberg, Goose Green'de ağaçlara tırmanır maymuncu-luk oynardık. Bana Uskumru adını takmışlardı.

College Street'ten tek bir sıra halinde bir polis müfrezesi sökün etti. Kaz adımı. Besili alev alev yüzler, ter sızan miğferler, coplarını okşayaraktan. Kemerlerinin altındaki kepçe kepçe yağlı çorbalarla bir güzel beslendikten sonra. Polislik kıyak iş vallahi. Timler halinde ayrılıp selam verdikten sonra nöbet yerlerine doğru dağıldılar. Herkes kendi otlağına. Birine saldırmanın en isabetli zamanı taam vaktidir. Sofrasına vur bir zımba. Bir başka müfreze de düzensiz bir yürüyüşle Trinity College'in parmaklıklarını dönerek karakola doğru yöneldiler. Yalaklarının başına. Çarpışmaya hazırlanacaklar. Çorbayı içmeye hazırlanacaklar.

Tommy Moore'un hergele parmağının altından geçti. Onu pi-suarların üzerine dikmekle iyi etmişler. Suların buluştuğu yer. Kadınlar için de yerler yapılmalı. Pastanelere koşuşturmalar. Şapkamı düzelteyim şöyle. Şu koskoca dünyada yoktur bir koyaaai. Julia Mor-kan'ın unutulmaz şarkısı, sonuna dek sesini koruyabilmişti. Michael Balfe'nin öğrencisiydi, değil miydi yoksa?

Kabarık tuniklerin sonuncusu da gözden kayboldu. Başa çıkılması zor müşteriler. Jack Power'in anlattığı öyküleri dinlemeliydiniz: Babası gizli polisti. Şayet enselenen bir herif zırıltı çıkarmaya kalkışırsaymış, içeride imanını gevretirlermiş. Yaptıklarından dolayı suçlayamazsınız onları özellikle genç zampikleri. Joe Cham-uerlain'e Trinity'de fahri doktora verildiği gün o atlı polis aman •anrım dörtnala ne koşturuş öyle. Hem de nasıl, iki gözüm önüme aksın! Atının nal sesleri peşimizde takur tukur ta Abbey Street'e dek. Şükür düşünebilmiş de Manning mağazasına dalıvermiştim, Yoksa halim haraptı. Allah yarattı demeden vuruyor George'a. Kal-

480 490 500 510 200

dınma çarpıp kafatasını çatlattı, garanti. Peşlerine düştükleri o tıbbiyelilerin arasına karışmasaydım keşke. Kepli üniversite öğrencileriyle birlikte. Bela mı arıyorsun. Gene de arı soktuğunda pansumanımı yapan genç Dixon'la Mater'de tanışmış oldum, o şir-ndi 520 Holies Street'te Mrs. Purefoy'un yattığı yerde. Nereden nereye Kulaklarımda hâlâ polis düdükleri çınlıyor. Herkes kaçışmaktaydı. O yüzden taktı bana. Beni enseleyecek. Tam surda başlamıştı. —Yaşasın Boerler!

—Ya ya ya, şa şa şa, De Wet De Wet çok yaşa! —Joe Chamberlain, Allah seni kahretsin!

Tam festival: Genç öğrenciler güruhu yeri göğü inletmekte. Vinegar Hill. Tereyağı Alım-Satım Kooperatifı'nin bandosu. Birkaç yıl geçmeden, yarısı yargıç olur ya da devlet memuru. Ardından savaş başlar: Apar topar askere: Hep aynı kişilerdir, ipe çeki-530 lenler de.

Kiminle konuştuğunu asla bilemezsin. Corny Kelleher, tam bir Harvey Duff gözler. Invincibles'ı ele veren Peter ya da Denis ya da James Carey gibi. Üstelik belediye meclis üyesi. Tecrübesiz gençlere fit vererek olan biteni öğrenir, casusluğuna karşı şatodan boyuna para çekerdi. Sonra da iflahını kestiler onun. Şu sivil polisler ne diye hizmetçi kızlarla kırıştırırlar hep? Üniforma giymiş insanı sezersin kolaycana. Bir kapının arkasına bastırıp

dayanarak. Kızın orasını burasını kurcalar. Sonra sıra gelir o şeye. Ziyaretinize gelen bu beyefendi de kimdir? Genç beyimiz bir şey mi buyurdu-1ar? Anahtardeliğinden dikiz geçen Röntgenci Tom. Ördek tuzağı. Kabına sığamayan genç öğrenci ütü yapan tombul kollarıyla kızın oynaş da oynaş. —Senin mi bunlar, Mary?
—Böyle şeyler giymem ki ben... Uslu dur yoksa hanımefendiye söylerim ha. Bütün gece dışarda.
—Güzel günler yaklaşıyor, Mary. Bekle de gör.
—Aman, sana da yaklaşan güzel günlerine de.
Bar kızları hakeza. Tütüncüdükkânı tezgâhtar kızları.
James Stephens'ın fikri gene en iyisi. O tanırdı onları. Onar kişilik hücreler, öyle ki hiç kimse kendi hücresinin dışında bir ilişki kuramaz. Sinn Fein. Caydığın an hançeri kalbinde bil. Gizli el. Kalacaksın. İdam mangası. Zindancının kızı onu Richmond'dan kaçırmış, Lusk dışına çıkarmıştı. Onların burunlarının dibinde Buckingham Palace oteline yerleştirdi. Garibaldi.
Adamın kendine özgü bir büyüsü vardı: Parnell. Arthur Griffith de kafalı adamdı ama insanları peşinden sürükleyemezdi öyle-

Y da güzel vatanımıza ilişkin palavralar yuvarlayamazdı. Jambonlu nanak. Dublin Bakery Company'nin çay salonu. Münazara toplantıları. Cumhuriyetçiliğin en iyi yönetim biçimi olduğu. Dil so-ununun ekonomik sorunlardan daha önce geldiği. Kızlarınız onla-
ayartarak evinize getirsin. Etle şarapla tıka basa doyurun onları. I\Toel hindisiyle. Al, önlüğümün altındaki bu bir tutam güzel kekik de sana. Soğumadan önce bir litre daha kazyağı alsaydınız. Yarıaç ama coşkulu. Ellerinde birer simit bandoyla birlikte en önde. Sofrada hindiyi dağıtana bir sağ ol demek yok. Başka

birilerinin bu dünyadaki en pahalı sosları alabildiklerini düşünmek. Kendi evle-rindeymişçesine gamsız. Şu kayısılara, şey, şeftalilere bir baksak. Çok yakın bir zamanda. Kuzeybatıdan yükselen özerklik güneşi. Yürüdükçe gülümsemesi soldu, koskoca bir bulut güneşi ağır ağır saklıyor, Trinity College'in haşin cephesini gölgeliyordu. Tramvaylar birbirlerini geçerek gidiyor, geliyor, çanlarını çalıyorlardı. Boş laflar. Günler geçip gidiyor, oysa değişen bir şey yok: Polis müfrezeleri bir gidiyor, bir dönüyor: Tramvaylar geliyor, gidiyor. Şu iki kaçık şapşal şapşal geziniyor. Dignam temize havale. Mina Purefoy yatağında, karnı şişik, içindeki çocuk çekilip alınsın diye inliyor. Her saniye bir yerlerde birisi doğmakta. Bir başkası da ölmekte saniyede bir. Kuşları besleyeli beş dakka oldu, üç yüz kişi eşşek cennetini boyladı. Bir üç yüz kişi daha doğup kanları yıkandı, zaten hepsi İsa'nın kanıyla yıkanır ya, meeeeee diye haykıra-rak.

Kentdolusu insan ölür gider, başka kentdolusu insan doğar gelir, ki onlar da ölür giderler: Gelir durur başkaları, ölür giderler. Evler, sıra sıra evler, sokaklar, kilometrelerce kaldırımlar, yığın yığın tuğla, taş. El değiştirirler. Bir sahip gider, başka bir sahip gelir. Ev sahipleri asla ölmez, diyerler. Azrail ahret yolculuğu için kapıyı çaldıkta, bir başkası onun yerine geçiverir. Onca altını sayıp gayri menkulü satın alırlar oysa gene de onlardadır olanca altınlar. Bir yerlerden etmişlerdir aşırellezi. Çağlar boyu yıkılıp giden kentlerde gömülü. Çöldeki piramitlerde. Kurulan, ekmekle soğan karşılığında. Kölelerin eseri Şeddi Çin. Babil. Devasa taşlar kalan bir. 'uvarlak kuleler. Gerisi uzanıp giden derme çatma varoşların enkazı. Mantar kubbeli moloz kervansaraylar. Geceleri karınacak, korunak. El ayak çekilmiş.

En de pis zamanı günün. Canlılık. Yok, kasvetli: Hiç sevmem u saatleri. Sanki çiğnenmişim de kusulmuşum gibi hissederim endımi. Kolej müdürünün evi. Muhterem Dr. Salmon: Konserve

202

som balığı. Orda iyice konservelenmiş. Mezarlık kilisesi tıpkı. Üstüne para verseler oturmam o evde. inşallah beykınlı ciğer vardır bugün. Doğa vakumdan hoşlanmaz.

Güneş usul usul sıyrılarak yolun karşısındaki Walter Sex-ton'un şu anda John Howard Parnell'in etrafına bakmaksızın önünden geçmekte olduğu vitrinindeki gümüş sofra takımları arasında yanıp sönen ışıklarını gönderdi.

işte orada: Ağabeysi. Hık demiş burnundan. Kolay kolay unutulmayan bir yüz. Tesadüf diye buna derim ben. Bazen bir insanı yüzlerce kez düşündüğün gene de ona hiç rastlamadığın olur. Uykusunda yürüyor gibi. Onu tanıyanımız yok. Bugün Belediye Meclisi toplanıyor garanti, işe atanalıdan bu yana Şehir Müşürü üniformasını giydiğini gören olmamış hiç diyorlar. Charles Kava-nagh'ın atına binip, önü yukarıya doğru kalkık şapkası, şişinerek, tıraşlı pudralanmış suratıyla afur tafur dolaşırdı. Şunun şu dünyasından bezmiş haline bak. Kokmuş herif. Patlak gözler sahanda yumurta. Şuramda bir sancı var. Ünlü beyimizin ağabeyi: Ağabeyinin ağabeyi. Tören atında iyi görünür. D. B. C.'ye gidip Allah bilir kahvesini içiyordur, orada satranç oynuyordur. Ağabeysi insanları köle gibi kullanırdı. Topunun da canı cehenneme. Ona bir söz söylemekten korkarak. O bakışıyla taş kesilirdi millet. Büyülenmişler de ondan: Adından. Hepsi de biraz çatlak. Deli Fanny ile öteki kız kardeşi Mrs. Dickinson'un kırmızı koşum takımlarıyla araba gezintileri. Cerrah M'Ardle gibi oklava yutmuşçasına dimdik. Ama David Sheehy onu yenmişti South Meath'da. Chiltern Hundreds başvurusunda bulunup istifa ederek il meclisinde bir arpalığa atlar. Vatanperverler ziyafeti: Parkta portakalkabuğu yiye-ler. Simon Dedalus, onu parlamentoya aldıklarında, Parnell'in mezarından kalkıp döneceğini ve kolundan tutup onu Avam Kamarasından dışarıya atacağını söylemişti.

—Ikibaşlı ahtapota gelelim, bunun başlarından biri herkesin üstüne gelmeyi unutmuş olduğu kafadır, ötekiyse İskoç aksanıyla konuşur. Ahtapotun kolları...

Mr. Bloom'un arkasından kaldırım boyunca geçtiler. Sakal ve bisiklet. Genç kadın.

İşte o da orada. Artık buna da tesadüf denmezse: ikinci kez. Gelecek olayların gölgeleri düşer ilkin. Güzide şairimiz Mr. Geo. Russell'in onayıyla. Yanındaki Lizzie Twigg'dir belki de. Twigg onunla. A. E.: Bu da ne demek? Inisiyalleri, ola ki. Albert Edward, Arthur Edmond, Alphonsus

Eb Ed El Esquire. Ne diyordu o. Herkesin üstüne gülmeyi - iskoç aksanı. Kolları: Ahtapotun. Gı-

emü bir şey: Sembolizm. Ha bire anlatıyor. Kulak kesilmiş dinlemekte. Bir şöy söylediği yok. Edebiyatçı bir beyefendiye yardım edecek.

Gözleri bisikletteki sakallı, sade giysili adamla yanında onu dinleyen kadını sevecence izledi. Çıktıkları restoran vejeteryan. Sırf sebzevat ve meyveler. Biftek yemek yok. Şayet yersen o ineğin gözleri seni ebede dek izleyecek. Güya daha sağlıklıymış. Havayla sudan ibaret. Denemişliğim var. Bütün gece, yorulmazsın. Tadı dersen çiroz gibi berbat. Bütün gece rüyalar. Bana verdikleri o şeye ne diye fındık bifteği diyorlar ki? Fındıkeryenler. Meyve-teryenler. Gerçek bir pirzola yediğin fikrini aşılamak istiyorlar. Saçma. Üstelik tuzlu da. Karbonatla pişiriyorlar. Bütün gece mus-luğun başında nöbet tutarsın artık.

Kadının çorapları dizlerinin üzerinde bollaşıyor. En sinirlendiğim şey: Çok zevksiz. Şu edebiyatçılar ulvi kişiler hepsi de. Hul-yalı, gizemli, sembolist. Estet oluyorlar. Şairane beyinlere özgü o dalgaları meydana getiren türden besinler olduğu muhakkak. Gömleklerine irlanda yahnisi terleyen o polisleri alalım bir damla şiir akıtır mı ki hiç ne denli sıksan da. Şiirin ne olduğunu bilmez ki onlar hatta. Ruhsal durumun müsait olacak önce. Hulyah, gizem/i
martı
Issız sulan dalgalar astı.

Nassau Street'in köşesinden karşıya geÇti ve Yeates and Son'ın vitrini önünde durarak dürbünlerin fiyatlarını inceledi. Ya da yaşlı Harris'in yerine uğrasam da genç Sinclair'le çene mi çalsam biraz? Terbiyeli çocuktur. Yemektedir belki de. Bizim o eski dürbünü ayarlatmalı. Goerz mercekleri altı gine. Almanlar her alanda ilerlemekte. Piyasaya hâkim olmak için kolay ödeme koşullarıyla satış yapıyorlar. Fiyat kırıyorlar. Demiryolları kayıp eşya bürosunda iyi bir dürbün bulurum belki, insanların trenlerde ve vestiyerlerde bıraktıkları şeyler şaşırtıcı vesselam. Akılları nerelere takılır ki? Kadınlar da. inanılmaz. Geçen sene Ennis'e giderken o Çittçı kızının bohçasını almış ona Limerick kavşağında zor zor yetiştirmiştik. Ya sahibi bulunmamış paralar. Bu dürbünlerin denenmesi amacıyla çatıya küçücük bir saat yerleştirmişler. Gözkapakları, gözbebeklerinin alt kıyısına kadar indi. Göre-mıyorum. Orda olduğunu hayal ettiğin takdirde görebiliyorsun andıysa. Göremiyorum. Başını çevirip tentelerin arasında durdu, ağ elini güneşe doğru bir kol boyu uzaklıkta tuttu. Hep istemi-

simdir denemeyi. Evet: Çok hem de. Serçeparmağının ucu güneşi güzelce engelliyordu. Işınların kesiştiği yerde odaklanmalı. Güneş 680 gözlüğüm olsaydı, ilginç. Biz Lombard Street West'teyken güneş lekelerine ilişkin ne çok haber duyardık. Arka bahçeden baktığı, mızda. Muazzam patlamalar olurmuş. Bu yıl güneş tamamen tutulacak: Sonbaharda filan.
Şimdi düşününce anlıyorum ki o top, Greenwich saatine göre düşüyor. Dunsink'ten yönetilen elektrik kablosuyla çalıştırılıyor o saat. Ayın bir ilk cumartesisi oraya gitmeliyim. Beni Profesör Joly ile tanıştıracak birini bulabilseydim ya da ailesi hakkında biraz bilgi toplayabilseydim. O zaman ne iyi olurdu: insanlar hep hoşlanırlar bundan. Hiç ummadığın yerden övgü. Bir asilzade, bir kralın 690 metresinin soyundan gelmiş olmakla övünüyor. Anaatası. Aman ne asalet, canım. Şapkası elinde tabancası belinde, içeriye dalıp olur olmaz sormazsın derakap: Paralaks nedir? Bu baya kapıyı gösteriniz.
Ah.
Eli gene yanına düştü.
Bu konuda bildiğim bir şey yok. Zaman israfı. Gazküreleri döne döne birbiriyle kesişiyor, birbirini geçiyor. Hep aynı nakarat. Gaz: Sonra katılaşıyor: Sonra dünya oluyor: Soğuyor ardından: Sonra da cansız kabuğu sürüklenip duruyor yüzeyinde, kaskatı ka-700 ya, ananaslı akide şekeri. Ay. Hilal çıkacak herhalde, demişti. Çıktı galiba.
Maison Claire'in önünden ilerledi.
Dur. O pazar gecesi dolunaydan tam on beş gün sonra yeni ay çıkacaktı. Tolka'nın önünden geçti. Fairview adına şayeste. Bir şarkı mırıldanıyordu. Mayısta mehtap, gözlerinde aşk. O, kadının öbür tarafında. Dirseği, kolu. O. Ateşböceğinin ışı-ıtacı ışıl, ışıl. aşk. Dokun. Parmakları, istiyor. Yanıtı. Evet. Dur. Dur. Olduysa oldu işte. Kaçınılamaz.
Mr. Bloom, soluksoluğa, adımlarını yavaşlatarak Adam Co-710 urt'u geçti. Derin dingin bir erinçle gözleri gün ortasında sokaktan geçen şişe omuzlu Bob Doran'a takıldı. Yıllık
âleminde, demişti M'Coy. Bir şeyler söylemek ya da yapmak ya da cherchez lafemme amacıyladır içmeleri.

Yarenleriyle, aşüftelerle Coombe'da kurtlarını dökerler, sonra yılın kalan bölümünde ağızlarına dirhem alkol almazlar.
Ya. Düşündüğüm gibi. Empire'a doğru yöneldi. Gitti işte. Sade soda içsin, iyi gelir. Whitbred, Queen Tiyatrosu'nu açmazdan önce Pat Kinsella'nın Harp Tiyatrosu'nu işlettiği yer. Yakışıklı ço-. paracık kasketinin altında dolunay gibi yüzlü Dion Boucica-l 'un halleri. Üç Güzel Okullu Kız. Nasıl da geçiyor zaman, he? | ın etekleri altından görünen upuzun kırmızı pantolonu. Aylar içiyor, patlatarak kahkahalarını, nefesleriyle çatışırken içtik-I ri Daha güçlü, Pat. Kıpkırmızı bir surat: Meyhanenin neşesi: Rolca gırgır bol duman. Çıkar şu beyaz şapkayı. Pişmiş kelle mü-harek. Şimdi nerdedir acep? Bir yerlerde dileniyordun Bir zamanlar hepimizi yoksul kılan arp.
O vakitler daha mutluydum. Yoksa ben acaba? Ya da şimdi artık ben? Yirmi sekizindeydim. O da yirmi üçünde. Lombard Street West'ten taşındığımız zaman bir şeyler değişmişti. Rudy'den sonra artık zevk mevk kalmadı. Zaman geri dönmez ki. Suyu tutmak gibi bir şey. Dönmek ister miydin o günlere? O sıralarda henüz başlamıştı, ister miydin? Sen yuvanda mutlu değil misin seni gidi yaramaz çocuk? Düğmelerimi dikmek istiyor. Cevap yazmalıyım. Kütüphanede yazarım.
Açık tentelerin şenlendirdiği Grafton Street gözünü gönlünü açtı. Muslin basmalar, ipekliler içinde hanımlar, kibar dullar, dizginlerin şakırtısı, güneşten pişmekte olan caddeden atların geçerken çıkardığı tok tok nal sesleri. Şu beyaz çoraplı kadının bacakları ne kalın, inşallah yağmurdan dizlerine dek çamurlanır. Derya kuzuları bunlar. Bütün o soba borusu bacaklı kadınlar gelmişti. Kadınların yürüyüşlerini paytaklaştırır. Molly biraz tombullaştı.
Oyalanarak, ipek kumaş mağazası Brown Thomas'ın vitrinlerini geçti. Bobin bobin kurdeleler. O ipincecik çin ipeklileri. Eğik bir kavanozun ağzından kan rengi bir poplin döküm döküm akmaktaydı: Pasparlak kan. Huguenotlann buraya getirdiği Lacaus esant tara tara. Yaman koroydu hani. Tara tara. Yağmursuyunda yıkanması gerek. Meyerbeer. Tara: Bom bom bom.
iğne yastıkları. Şunlardan bir tane alsam diye kendi kendimi yiyip duruyorum kaç zamandır. Rasgele sokuşturuyor iğneleri her yere. Pencerelerdeki perdelerde bile iğneler.

Sol önkolunu hafifçe açtı. Sıyrık: Nerdeyse yok olmuş. Hiç değilse bugün yok. Gidip o losyonu almalıyım. Belki de Molly'nin d°ğum gününe. Hazirantemmuzağustoseylül sekiz. Daha üç buçuk ay var. Hoşlanmayabilir de ama. Kadınlar iğnelerini toplamaz-ar vesselam. Zira derler keser önünü aşkın.

Pırıl pırıl ipekliler, ince pirinç çubuklarda jüponlar, gerilerek te§hir edilen ipek çoraplar.

Geri dönmek yararsız. Kaçınılmazdı bu. Hepsini anlat bana.

Çınlayan sesler. Güneşılığı ipek. Sakırdayan dizginler. Hepsi

bir kadın uğruna, yuvası da evi de, ipekağı, gümüş, Yafa'dan balh baharlı yemişler. Agendath Netaim. Dünya nimetleri.

Ilık, dolgun bir beden giriverdi beynine. Buyur etti beyni onu. Kucak dolusu rayihalar sardı her bir yanını. Acıkan teniyle gizliden, için için sevişmeyi arzuladı.

Duke Street, işte geldik. Önce yemeli. Burton'da. içim rahat eder o zaman.

Cambridge'in köşesini dönerken, hâla peşindeler. Şakırtısı tok tok nal sesleri. Parfümlü bedenler, ılık, dolgun. Tümünü öptü karşı koyamayıp: Tenha yaz tarlalarında, dardağan ezilmiş çimenlerin üzerinde, yoksul semt apartmanlarının koridorlarında, kanepelere uzana, karyolalarını gıcırdata. —Jack, sevgilim! —Hayatım! —Öp beni, Reggy! —Erkeğim! —Sevgilim!

Yüreği kalkmış durumda, Burton Restaurant'ın kapısını itti. Keskin kokular titreyen soluğunu kesti: Sert kokulu etsuyu, haşlanmış yeşil sebzeler. Hayvanların tıkınışına bak hele. Erkekler, erkekler, erkekler.

Bardaki yüksek taburelere tünemişler, şapkaları arkaya doğru kaykıltılmış, masalarda oturmuş, bardakları kafaya dikerek, koskoca mundar lokmaları ağızlarına tıkarak, aç gözleri yuvalarından fırlamış, yağlanan bıyıklarını sile sile garsonlardan hesaba dahil edilmeyen ekmek üstüne ekmek istiyorlar. Solgun içyağı suratlı bir genç adam bardak bıçak çatal ve kaşığını peçetesiyle parlatmaktaydı. Yeni mikroplar ekleyedursun. Boynuna mülevves bir bebek önlüğü dolamış bir adam gırtlağından aşağıya ha bire kepçe kepçe çorba boşaltıyordu. Bir adam ağzından lokmasını tabağına tükürüyor: Yarıçiğnenmiş kıkırdak: Dişetleri: Yok ki çiğçiğçiğneyecek dişleri. Izgaradan löp pirzola. Bir an önce yutmak için geveliyor da

geveliyor. Efkârlı harabati gözler. Yutabileceğinden fazlasını ısırmış. Ben de öyle miyim? Kendimizi başkalarının gözüyle görsek. Aç insan öfkeli olur tevekkeli. Diş, çene işlemekte. Aman dur. Ah! kemik vardı! Okulşiirindeki irlanda'nın o son

putperest kralı Cormac, Boyne güneyindeki Sletty'de boğazı tıkanarak ölmüş-Acaba ne yiyordu, iştahını dizginleyemediği bir şey. Aziz Patrick ona Hıristiyanlığı kabul ettirmiş. Ama tümünü birden yutamam'5 adamcağız. 800 —Rozbifle lahana haşlaması.
207
__Bir yahni.
insan kokuları. Yer yer balgamlı talaş, tatlımsı ılığımsı sigara-H anı, çiğnenmiş tütünlerden ve erkekler tuvaletinden yayılan biralı sidiğin iğrenç kokuları, bayatlamış tahammülfersa tahammü-
rat.
Kusası geldi.
Burada ağzıma bir lokma dahi koyamam. Çatalıyla bıçağını bileyerek tabağındakileri kamilen gövdeye indirmeye hazırlanan herif burnunu karıştıran yaşlı adam. Hafif bir ıspazmoz, sonra ver vansın, geviş getire getire çiğniyor. Öncesi ve sonrası. Yemekten sonra şükran duası. Bu resme bak sonra da şuna. Yahnisuyuna banılmış ekmek parçalarını çalakaşık silip süpürmek. Tabağını da ya-lasana, ulan! Çıkıp gideyim burdan. Burnunun kanatlarını daraltarak, taburelerde ve masalarda yemek yiyenleri şöyle bir gözden geçirdi. —Buraya iki siyah bira. —Haşlanmış lahanalı bir dana salamurası.
Bıçakdolusu lahana haşlamasını yaşamı buna bağlıymışçasına boğazına tıkıştıran şu adam. Nasıl da sığdırdı. Seyretmesi bile huylandırıyor beni. Parmaklarıyla yese daha güvenli olacak. Parçalar, didik didik edebilir. Cibilliyeti böyle. Doğar doğmaz gümüş bıçakla beslenmeye başlamış. Esprisi var, gibi. Yok ama. Gümüş, yani zengin evladı demek. Bıçakla doğmuş. Ama esprisi kayboluyor.
Kılıksız bir garson takırdayan yapış yapış tabaklan topladı. Barda duran baş mübaşir Rock, arjantininin tepesindeki köpükleri üfledi. Ne çalkantı: Potinin üzerine döküldü sapsarı. Masada birisi dirseklerini dayamış, kaldırdığı bıçak ve çatalıyla ikinci porsiyonu beklerken bir yandan da hışırı çıkmış gazetesinin dörtgeni üzerinden yemekasansörünü gözetlemekte. Yanındaki adam dopdolu ağzıyla ona bir şeyler anlatıyor. Anlayışlı bir dinleyici. Sofra sohbeti. Ettim hapır hupur parayı hup vapurla hap başmubassıra havale... Ha? Deme, valla?
Mr. Bloom ikircikli iki parmağını dudaklarına götürdü. Gözleriyle dedi ki:
—Burada değil. Onu göremiyorum. Dışarıya. Pisboğazlardan tiksinirim.

Kapıya doğru geriledi. Davy Byrne'de hafif bir şeyler yerim. Maksat nefis körletmek. Bir süre götürür beni. Sıkı
bir kahvaltı etmiştim.
—Buraya bir püreli rosto.
—Bir büyük bardak siyah bira.
208
Her koyun kendi bacağından asılır, tırnağından, dişinden Hık. Yut gitsin. Hık. Tık gitsin.
Dışarıya, nispeten temiz havaya çıktı ve geriye, Grafton Stre-et'e doğru yürüdü. Ye yoksa yerler seni. Öldür!
Öldür!
Herhalde o kamusal aşevine yıllar vardır belki de. Cümleten lapa kâselerini ve sefertaslarını doldurmak için üşüşüyorlar. Aldıkları aşları sokakta tıkmıyorlar. Örneğin bırak Trinity College Başkanı John Howard Parnell'ı, profesörlerin ve Trinity College Başkanı'nın karıları ve çocukları faytoncular rahipler papazlar mareşaller başpiskoposlar dahil cümle âlem. Ailesbury Road'dan Clyde Road'a, zanaatkarların meskenlerinde, Kuzey Dublin Birli-ği'nde, Belediye Başkanı zencefilli kurabiye arabasında, yaşlı kraliçe malul arabasında. Tabağım boş benim. Önce siz buyurun ortak maşrapamızdan. Sir Philip Crampton çeşmesi gibi. Mikropları mendilinizle silip çıkarın. Bir sonraki kişi kendi mendiliyle silerek yenilerini eklesin. Peder O'Flynn onların hepsini hizaya getirirdi. Gene de çıngar çıkardı. Hep bana, hep bana. Çocuklar kazanın kazıntılarını kapışıyorlar. Phoenix Parkı kadar büyük bir çor-bakazanı ister, içinden döşleri, butları zıpkınlayıp çekersin. Etrafında bir sürü insan, tiksinç. City Arms Hotel'de table d'hote diyordu kadın. Çorba, et ve tatlı. Kimin düşüncelerini

çiğnediğini bilemezsin hiç. Sonra tüm o tabakları çatalları kim yıkayacak? O zaman ola ki herkes komprimelerle beslenecek. Dişler de gittikçe kötüleşecek.
Kuşku yok ki vejeteryenliğin erdemi fazla, topraktan çıkan şeylerin güzel rayihası her ne kadar sarmısak italyan laternacıları gibi pis kokarsa da o taze soğanlar mantarlar domalaalar. Hayvanlara da eziyet canım. Kümes hayvanlarını yolacak, içini temizleye-880 çeksin. Hayvanpazarında baltanın inip de beyinlerini parçalamasını bekleyen o biçare mahluklar. Möö. Titreşen zavallı buzağılar. Mee. Başları sendelemekte. Bir kaynaşma, bir ciyaklama. Kasap kovalarında bağırsaklar yalpalanıyor. Kancadaki şu döşten versene. Şırak. Derisi yüzülmüş kelle ve kanlı kemikler. Yüzülerek butlarından asılmış camgözlü koyunlar, burunlarına tıkanmış kanlıka-ğıtlardan, yerdeki talaşlara burunyaşları akıtan koyunlar. Deriler, işkembeler gidecek. O parçaları bozma, delikanlı.
ince hastalığa sıcak taze kan salık verirler. Her zaman istenir kan. Riyakârlar. Buharı çıkarkene yalarsın kanı, tatlımsı koyu. Yü-890 reği ezilen vampirler. Ah acıktım. Davy Byrne'ye girdi. Sahibi dürüst insan. Gevezelik etme*
, iracja bir bir kadeh içki ısmarlar. Ama dört artık yılda bir. Bir imanlar bir çekimi bozmuştu.
Ne yiyeyim şimdi ben? Saatini çıkardı. Bakayım şimdi.
Shandygaff?
—Merhaba, Bloom, dedi Nosey Flynn oturduğu köşeden. __Merhaba, Flynn. —işler nasıl?
__iyidir... Dur bakayım. Bir kadeh Burgonya şarabı alayım... Bakayım. Raflarda sardalyeler. Tadar gibi oluyorsun bakarken. Sandviç? Jambon ve akraba ü taallukatıyla ahfadı da şurada. Et konserveleri. Plumtree et konservesi bulunmayan ev nedir? Natamam. Ne ahmakça bir reklâm! Ölüm haberlerinin altına sokuşturmuşlar üstelik. Erik ağacından devşirme. Dignam'ın konservelenmiş eti. Yamyamlar limon sıkıp pilavla. Beyaz misyoner fazla tuzluymuş. Domuz eti turşusu dersin. Bakarsın reis haysiyetli parçaları yiyordur. idmanlardan semsert olmuştur. Karıları sıraya girmiş etkisini gözlerler. Anlatırlar yaşlı bir zenci kabile reisini. Muhterem Mr. MacTrig-ger'in afiyetle yemiş bilmem neresini. Yiyince, olmuş evi bir mutluluk yuvası. Nasıl bir terkiptir, orasını Allah bilir. Cenin zarları küf bağlamış işkembeler ümükler kıy ince ince, sokuştur gitsin. Bulmaca: Eti

bulun. Kaşer. Etle süt birlikte yasak. Şimdi hijyen diyorlar buna. Kefaret Günü orucu iç bahar temizliği. Barış ve savaş kimi kişilerin sindirim sistemine bağlı. Dinler. Noel hindileri, kazları. Masumların katliamı. Ye iç ve neşelen. Sonra tutukevleri tıklım tıklım dolu. Başlar sargılı. Peynir kendisi dışında her şeyi sindirir. Kurtlu peynir. —Peynirli sandviçiniz var mı? —Evet, efendim.
Varsa birkaç zeytin de koysunlardı. italyan olsun lütfen, iyisinden bir bardak Burgonya şarabı, bastırsın. Yağlama. Güzel bir salata, oh keka, Tom Keman bu işi iyi bilir. Kurmayıdır bu işin. Saf zeytinyağı. Milly o kotleti bana verirken üzerine ince bir sap maydanoz koymuştu, ispanyol soğanından buyurun. Besinleri Tanrı yaratmış, şeytansa aşçıları... Şeytan usulü yengeç. —Yengânım iyi mi?
—iyidir, sağ ol... Bir peynirli sandviç alayım. Gorgonzola, var mı?
—Evet, efendim.
Nosey Flynn içkisini yudumladı.
' Bugünlerde şarkı söylüyor mu?
210
Herifin ağzına bak. Kendi kulağına dayayıp ıslık çalabilir. Kulaklar kepçe ki uysun. Müzik. Bizim arabacı
kadardır anca müzik bilgisi. Gene de anlatayım şuna. Ne zararı olur ki. Bedava reklam.
—Bu ayın sonunda uzun bir turneye çıkacak. Işitmişsindir belki de.
—Yo. Vallahi çok iyi be. Arkasında kim var? 940 Barmen sandviçle içkisini getirdi.
—Ne tutuyor?
—Yedi peni, efendim... Teşekkür ederim, efendim.

Mr. Bloom sandviçini keserek uzun dilimlere ayırdı. Mr. MacTrigger. O hulyalı mulyalı şiirlerden daha kolay anlaşılıyor. Bes yüz iartsı vardı. Her gece birisine atlardı. —Hardal, efendim? —Sağ olasın.
Uzun dilimlerin her birisini kaldırıp altlarını sarı kubbecikler-le bezedi. Birisine atlardı. Anladım. Giderek kabarırdı, kabartrdt, ka- bartr.
—Arkasında kim? Dedi. Bir tür ortaklık gibi bir şey, dostum. Masraflar da kâr da bölüşülecek.
—Ha, hatırladım, dedi Nosey Flynn, eli pantolonunun cebinde kasığını kaşırken. Dur, kim söylemişti bana?
Blazes Boylan bu işin içinde değil mi?
Yakıcı bir acı hardal sadmesiyle yüreği ağzına geldi Mr. Blo-om'un. Başını kaldırarak safra yeşili duvar saatiyle göz göze geldi. îki. Pabın saati beş dakika ileri. Vakit ilerliyor. Yelkovan akrep devinmede, iki. Henüz erken. Ta yüreğinde bir özlem o anda yükseldi, yitti onunla, sonra arttı da arttı özlediği özlemi. Şarap.
Güzelim şarabını koklayıp yudumladı, yutkuna yutkuna acele gövdeye indirdi, kadehi usulca yerine bıraktı. —Evet, dedi. Aslında turu düzenleyen o. Korkma: Beyinsizin teki.
Nosey Flynn burnunu çekti ve kaşındı. Pire kendisine güzel bir ziyafet çekiyor.
—Portobello kışlasında Myler Keogh'un o askerle boks karşı- taşmasında Jack Mooney'in bana anlattığına göre, şansı epey yaver gitmiş Boylan'ın. Carlow'un dediğine bakılırsa, Carlow County de iflahını kesmiş billâ o zibidi puştun...
Umarım burnundan sızan şu şebnem damlası bardağının ıçın düşmez. Hayır, geriye çekti.
211
__Kerdeyse bir ay boyunca, yahu, rakibini pes ettirmeden
Gece gündüz kaz yumurtası içiyordu billâ. içkiden uzak dur-rjiye, anladın mı? Erkek adamdır Blazes, billâ, sapına kadar.
Davy Byrne, yenleri yukarıya kıvrık, barın arka tarafından ge-1 rek peşkiriyle dudaklarını iki kez dokunarak sildi. Ringa rengi. Her gülümseyişinde yüzünün her bir hattı pençe pençe pembele- şiyor. Kelemini bol tereyağlıyor herhal.
_işte karşınızda kendisi yüzünden kan damlıyor, dedi Nosey

Flvnn. Gold Cup'ı hangi at kazanacak, söyle bakalım? _Ben bıraktım o işleri, Mr. Flynn, diye yanıt verdi David Byrne. Atla zırnık oynamam.

__Haklısın valla, dedi Nosey Flynn.

Mr. Bloom yumuşak taze ekmekli, ayağımsı kokulu yeşil peynirli sandviç dilimlerini apacı hardaldan yakınırcasına iştahla yemekteydi. Şarabını yudumlayarak damağını yatıştırıyordu. Meşe odunu değil ki bu. Bu havada ılınan şarabın rayihası daha bir belir- ginleşiyor.

Temiz sakin bir bar. Şu tezgâhın ağacı ne kadar hoş. itinayla rendelenmiş. Surdaki kıvrımı çok hoşuma gidiyor. —O tarakta bezim yok benim artık, dedi Davy Byrne. Pek çok kişi sıfırı tüketmiştir bu yüzden, hep aynı atlar. Müskirat Bayileri'nin piyangosu. Bu işyeri, mahallinde içilmek üzere bira, şarap ve alkollü içki satış ruhsatına sahiptir. Yazı gelirse ben kazanayım, tura gelirse sen kaybet.

—Haklısın billâ, dedi Nosey Flynn. işin içinde olmadıkça. Şikesiz yarışma kalmadı ki zaten. Tüyoyu Lenehan'dan alacaksın. Bugün Sceptre'ı veriyor. Zinfandel favoriymiş, Epsom yarışını kazanan Lord Howard de Walden'in atı. Cokeyi de Morny Can-non'mış. iki hafta önce Saint Amant'a karşı bire yedi alabilirdim.

—Öyle mi? Dedi Davy Byrne.

Pencereye doğru yürüdü ve hesap defterini alarak sayflarını Çevirdi.

—Namussuzum alırdım, dedi Nosey Flynn burnunu çekerek. Az görülmüştür kısrağın öylesi. Babası Saint Frusquin'mis. Fırtına-bir havada yarış kazanmış Rotschild'in bu dişi tayı, kulaklarında "kaçlar. Mavi ceketle sarı kasket. Koca Ben Dollard ile onun John Gaunt'u talihlerine küssünler, işimi bozan oydu. Vay be. Sonra durularak bardağından bir yudum aldı ve parmaklarını bardağın girintileri boyunca gezdirdi. —Vay be, dedi, inleyerek. Mr. Bloom, çiğneyedursun, dikelerek inleyen adama doğru

baktı. Nosey mankafası. Anlatayım mı acep Lenehan'ın o atı? Biliyor_ dur zaten. Bırak unutsun bari. Gidip kaybetsin paralarını. Aptalın cebinde durmaz ki parası. Şebnem damlası sızmakta gene. Soğuk burnuyla bir kadını öptüğünde. Gene de hoşlanmaları mümkün. Sakalların batmasından hoşlanırlar. Köpeklerin burunları soğuk olur. City Arms Hotel'deki guruldak mideli yaşlı Mrs. Riordan'ın Skye teriyerj Molly'nin, kucağında, onu okşayışı. Oo, koca kuçukuçukuçuköpecik! Şarap ekmek hardal ve bir an tiksinç peynirin karılan süngerimsi dokusuna işledi. Bu şarap iyi cins susamış değilim ya tadını daha iyi alabiliyorum. Banyo yaptığım için elbet böyle oluyor. Bir iki lokma kâfi. Sonra saat altı sularında yeniden. Altı. Altı. Zaman geçmiş olacak o saatte. Molly.

Şarabın ılımlı ateşi damarlarını tutuşturdu. Buna çok ihtiyacım vardı. Öylesine ruhsuz hissediyordum kendimi. Tok gözlerle raflardaki sıra sıra konserve kutularına baktı: Sardalyeler, süslü püslü ıstakoz kıskaçları, insanların yemek için buldukları bütün o acayip şeyler. Kavkıların, deniz salyangozlarının içinden bir iğneyle çıkararak, ağaçlardan kopararak, hatta Fransızlar yerlerden topladıkları sümüklüböcekleri de yerler, denizlerden yemli bir olta iğnesiyle yakalayarak. Alık balıklar binlerce yıldır öğrenememişler daha. Şayet bilmiyorsan her şeyi ağzına atmak tehlikeli. Zehirli yemişler. Köpekdikeninin yemişleri. Yuvarlak olduğuna kandırır insanı. Cafcaflı renkler insanı uyarır. Birisi bir başkasına söyler vesaire. Önce köpeğe yedirirler. Kokusuna ya da görünümüne göre davranırlar. Ayartıcı yemişler. Kar helvası. Dondurma. İçgüdü. Portakal bahçeleri örneğin. Suni sulamayı gereksiniyor. Bleibtreustrasse. Peki ama ya istiridyeler. Bir balgam pıhtısı denli alımsız. Mülevves kabuklar. Onları açmak bile başlı başına bir azap. Kim bulmuş ki onları? Çöple, lağımla beslenirler. Şampanyayla Red Bank istiridyeleri. Cinselliğe etkisi. Afrodiz. Bu sabah Red Bank'a indiydi. Masada babalık istiridye miydi ama yatakta canlı balıktı belki de yo haziranda istiridye ne geze. Ama hafif kokmuş şeyleri yemeye meraklı kimseler de yok değil. Tavşan yahnisi. Önce tavşanı yakalarsın. Çinliler elli yıl beklemiş, maviye sonra yeniden yeşile çalan yumurtaları yerler. Sofrada otuz çeşit yemek. Zararsız çeşitler mide dede ötekilerle karışabilir. Polisiye roman: Zehirleyerek işlenen bir cinayet. Habsburglu bir Arşidük Leopold vardı öyle miydi hayır evet yoksa

Otto muydu? îşte, kendi başının dökülen derilerini yiyen kim' se? Al sana en ucuz aş. Elbet aristokratlar, ardından da başkaları modaya uymak amacıyla aynı şeyi yaparlar. Milly de su ve unla. Çiğ na' muru ben de severim. Fiyatları düşürmemek için topladıkları istırıd' yelerin yarısını gene denize dökerler. Ucuzsa kimse almaz. Havyar-

_----------- 213 ------------------------------

. atafat. Yeşil kadehlerde beyaz şarap. Lüküs hayat. Lady falan-Pudralı göğüsler incili. Bunlar elite. Crime de la erime. Soyluluk lamak için özel yemekler isterler. Bir tariki dünya bir çanak fa-vla nefsinin dürtülerini bastırır. Beni tanıman için gel birlikte yi-elim. Kraliyet mersinbalığı kraliçe başmüşürü, kasap Coffey, Ekselanslarının izniyle ormandaki geyikleri avlama hakkına sahip. Bu dişi geyiğin yarısını ona iade edin. Mahkeme Reisi'nin mutfak avlusunda ziyafet hazırlıklarını gördüm. Beyazbaşlıklı chef sanki bir haham. Kaz flambe. Kıvırcık lahana â la duehesse de Parme. iyi ki menüye yazıyorlar ne yediğini bilmiş olasın diye. Tuzunu biberini fazla kaçırdın mı tadı kaçar. Kendimden biliyorum. Dozunu Edward toz çorbalarınınki gibi ayarlarım. Kaz dolması onlar için işten değil. Istakozlar canlıyken kaynatılacak. Biraz pparmıcan ppeyniri alsanız. Lüks bir otelde garsonluk yapmaya hayır diyemem. Bah- şişler, şık giysiler, yarıçıplak kadınlar. Size biraz daha pisibalığı filetosundan verebilir miydim, Miss Dubedat? Evet, lütfen bedad. Sonra kadın bedaddı. Huguenot adıdır bu garanti. Killiney'de bir Miss Dubedat vardı, anımsıyorum. Du de la Fransız. Ama Moore Street'teki koca Micky Hanlon'ın parmaklarıyla bağırsaklarını söküp adam nasıl para kırıyor galsamelerini çıkardığı belki de o aynı balıktır çeke imzasını atmaktan aciz ama öyle mukallit kırıp geçiriyor mahalleyi. Muayıkıl Haha Han elifi görse mertek sanır ama elli bin sterlini bankada hazır. Pencere camına yapışmış iki sinek vızıldamaktaydı, yapışık.

Ateşin şarabı bir süre damağında duyumsadı, yuttu. Burgonya üzümleri cenderelerde ezilmekte. Güneşin ısısı bu. Gizemli bir dokunuş gibi bana anılar söyler. Yaşartıp dokunduğu duyularını anımsatıp. Howth'dayken yabani eğreltilerin altında gizlenmişiz ta altımızda uyuyan körfez: Gök. Çıt yok. Ve sema. Lion's Head'in orada morlaşan körfez. Drumleck önlerinde yemyeşil. Sutton'a doğru sarımtırakyeşil. Denizaltı çayırları, açık

kahverengi otlar çiz-gl cızgi. gömülü kentler. Yastık ettiği ceketinin üzerine serilmiş saÇİarı süpürgeotlarının

üzerindeki kulağakaçanlar boynunun altındaki elimi dalıyorlar, depreşti gene yaram. O görkem! Merhem- er sürünmüş serin yumuşak eli dokunuyordu bana, okşayarak: ozleri üzerimde başka yana bakmadan. Kendimden geçerek 0nun üzerine uzanmıştım, dolgun dudakları iyice aralanmış, öpüştüm ağzını. Mmma. Usulca ağzıma sürdü ıpılık çiğnenmiş tük-gune bulanmış ekşimsitatlı iğrenç çiğnemiği. Esridim: Yedim Uv anc'a-Genç yaşam, dudaklarını uzatarak verdiği şeydi ba-umuşak ılık yapışkan aromalısakız lokum dudaklarından. Bi-
214
rer çiçekti gözleri, ye beni, istekli gözler. Çakıllar yuvarlandı, o kımıltısız uzanmaktaydı. Bir keçi. Kimse yok. Ben Howth tepesin- de rododendronlar bir dişi keçi frenküzümlerini kığılayarak emin adımlarla yürümekte. Eğreltilerin altında duldalanmış ıhkçasara-rak gülümsemekteydi o. Delicesine abandım üzerine, öptüm onu-Gözlerinden, dudaklarından, damarları atan gergin boynundan, ince yünlüden bluzunun altındaki dolgun kadın göğüslerinden, di-kelmiş ipiri memebaşlarından. Sımsıcak dilimi diline dayadım. O da öptü beni. Öpülmekteydim. Kendisini bana teslim ederek saçlarını dağıttı. Öptü, öptü beni o. Beni. Şimdiki halime bak. Yapışık, vızıldadı sinekler. Kederli gözleri meşe tezgâhın üzerindeki sessiz damarları iz-
ledi. Güzellik: Bu kıvrımları: Kıvrımlar güzelliktir. Sütun gibi Tanrıçalar, Venüs, Juno: Dünyanın taptığı kıvrımlar. Onları kütüphane müzesindeki yuvarlak salonda görebilirim, çıplak Tanrıçalar. Hazmı kolaylaştırır. Aldırmazlar kimin baktığına. Herkes görebilir. Konuşmazlar hiç. Dostumuz Flynn'a bunu anlatmalı. Pygmalion ile Galatea'yı canlandırsa ne derlerdi, ilk ağızda? Ölümlü dünya! Layık olduğun yere koyardı seni. Şölende Tanrıların altın kaplarından kana kana nektar içmek, ölümsüzlük veren yemekleri yemek sırf. Bizim altı penilik aşlarımıza benzemez - haşlanmış koyun, havuç ve şalgam, bir şişe de Allsop. Nektar, elektrik içmek gibi bir şey olmalı. Tanrı aşı. Güzel kadın bedenlerinin Junovari yontuları. Ölümsüz güzellikte. Oysa biz yiyeceğimizi bir delikten tıkar arka delikten çıkarırız: Besin, kilüs, kan, gübre, toprak, besin: Bir lokomotifin kazanına kömür atmak gibi beslemen lazım onu. Şeyleri yok. Hiç de bakmamıştım. Bugün bakacağım. Bekçi görmeden. Bir şey düşürüp eğilirim. Bakalım var mı Venüs'ün.

Mesanesinden bir iki damlalık sessiz bir mesaj geldi oraya yapmaya gitsin mi yapmasın mı. Gayrete gelip hazırlandı, kadehı-1130 ni son damlasına dek boşalttı ve yürüdü, erkeklerle yatmışlardır, insan bilinçliliğiyle, erkek âşıklarına teslim olmuşlardır, bir terbiyi k sevişmiştir onunla, bir avluda.
Mr. Bloom'un ayak sesleri yitince Davy Byrne hesap defterine bakmayı sürdürerek dedi ki: —Ne iştedir bu, yahu? Sigortacı filan mıdır?
—O işi çoktan bıraktı, dedi Nosey Flynn. Freeman'z reklam topluyor şimdi.
I ı
—Gözüm ısırıyor onu, dedi Davy Byrne. Başı sıkıntıda mı- m
215
_Sıkıntı mı? Dedi Nosey Flynn. Bilmem vallahi. Ne bakımdan yani? ......
_Matemlı olduğunu gordum de.
_Öyle mi? dedi Nosey Flynn. Doğru ya, vallahi. Evdeki durumları sormuştum da. Bak, haklısın billâ. Matemliydi hakikaten.
__Kurcalamak âdetim değildir, dedi Davy Byrne anlayışlıca,
bir insanın dertli olduğunu gördüğüm zaman. Dertlerini hatırlatıp tazelemekten başka bir işe yaramaz ki.
_Karısıyla ilgili değil tahminimce, dedi Nosey Flynn. Evvelsi gün Bloom'a rastladığımda John Wyse Nolan'ın
karısının Henry Street'teki irlanda Çiftlik Mandırası'ndan elinde helalliğine götürdüğü bir kavanoz kaymakla çıkarken gördüydüm. îyi besleniyor kadın, işine bak sen. Kuşsütü dahil. —Ya Freeman'daki işleri nasıl? Dedi Davy Byrne.
—Valla, topladığı ilanların parasıyla kaymak alamaz herhal. Beykına filan yeter işte.
—Nasıl yani? Diye sordu Davy Byrne gözlerini defterinden ayırıp.
Nosey Flynn parmaklarını sallayarak seri hareketler yaptı havada. Göz kırptı bir de.
—Farmason işte, dedi.
—Ne diyorsun? Dedi Davy Byrne.
—Gerçek bu, dedi Nosey Flynn. Eski farmasonlardan ve tasdikli mertebeden. Hatırı sayılır bir üye. Kutsal ışık, hayat ve sevgi. Ona kanat geriyorlar. Bunu bana söyleyen de - vazgeç, söyleme-sem daha iyi. —Demeyin yahu?

—Güçlü bir cemiyettir bu, dedi Nosey Flynn. Elin darda kalırsa sana kol kanat olurlar. O cemiyete girmeye
çalışan birini tanıyorum da. Ama öyle sıkı eliyorlar ki, girememişti. Kadınları aralarına sokmamakla en
doğrusunu yapmışlar billâ.
Davy Byrne aynı anda gülümsediesnedionayladı:
—Hiiiiyyaaaaaah!
—Kadının biri, dedi Nosey Flynn, neler yaptıklarını görmek 'Çin bir saatin içine saklanmış, ille ve lakin herifçioğulları kadının usunu anP ordan çıkarıvermişler de hemen oracıkta ant içirip masonluk unvanını vermişler. Doneraileli Saint Leger ailesine mensupmuş karı.
Davy Byrne, esnemesi haddi kifayeyi buldukta, yaşlı gözlerle Demeyin yahu? Sessiz kibar bir adamcağız. Sık sık buraya
216
gelir de bir kez bile görmedim onun - anlıyor musun, fazlaca kaçırdığını.
—Alimallah sarhoş edemez kimse onu, dedi Nosey Flynn kesenkes. Cümbüş tam başlayacakken sıvışır gider. Saatine bakın duruyordu, görmedin mi? Ha, burda değildin. Ona bir içki ısmarlamak istesen akabinde saatini fora edip ne zıkkımlanması gerektiğini ona göre söyler. Tallahi de böyle tillahi de. —Vardır öyle tipler, dedi Davy Byrne. Zararsız bir adam, vesselam.
—Fena adam değildir, dedi Nosey Flynn, burnunu çekedursun. Sıkıntıdaki birine yardım elini uzattığı da görülmüştür. Neme lazım. Ha, Bloom'un iyi tarafları da vardır. Ama asla yapmayacağı bir şey var ki. içkisinin yan tarafına parmağıyla yazar gibi bir imza attı. —Anladım, dedi Davy Byrne. —Hiçbir şeye imza atmaz, dedi Nosey Flynn. Paddy Leonard ile Bantam Lyons içeriye girdi. Tom Roch-ford, bir eli bordo renkli yeleğinde, kaşlarını çatarak onları izledi. —Selam, Mr. Byrne. —Selam, beyler. Tezgâhta duraladılar.
—Kim ısmarlıyor? diye sordu Paddy Leonard. —Kimin ısmarlayacağına siz karar verin, ama benimkisi sek olsun, diye yanıtladı Nosey Flynn.
—Pekâlâ, ne içiyoruz? diye sordu Paddy Leonard. —Bana bir zencefilli limonata, dedi Bantam Lyons. —ille de zenci fiili mi? Beyaz fiili olmuyor

mu? Diye haykırdı Paddy Leonard. Ya sen, Tom.
—Ana kanalizasyon tertibatı ne âlemde? Diye sordu Nosey Flynn, içkisini yudumlarken. Yanıt olarak Tom Rochford eliyle iman tahtasını bastırarak geğirdi.
—Bir bardak soğuk su istesem zahmet olur muydu, Mr. Byrne? Dedi. —Ne demek, efendim. Paddy Leonard biradostlarına baktı.
—Lahavle velakuwete, dedi. Ismarladığın şu içkilere bakın hele! Soğuk su ve zencefil gazozu! Ulan siz viski şişesinin durduğu dolabı yalardınız. Gold Cup yarışını kazanacak atı biliyor vallahi. Şaşmaz. — Zinfandel, di mi? Diye sordu Nosey Flynn.
217
Tom Rochford kıvrılmış bir kâğıttaki tozları önünde duran suya boşalttı.
__Kahrolası hazımsızlık, dedi içmeden önce. __Bikarbonat iyi gelir, dedi Davy Byrne. Tom Rochford başıyla onaylayarak içti. —Zinfandel mi?
__Bir şey deme! Diyerek göz kırptı Bantam Lyons. Ben kendi şahsıma beş şilin koyuyorum.
__Erkeksen söyle şunu, yoksa canın cehenneme, dedi Paddy Leonard. Malumatı veren kim?
Mr. Bloom dışarıya çıkarken üç parmağını kaldırıp onları selamladı.
—Güle güle! dedi Nosey Flynn.
Ötekiler döndüler.

—Malumatı veren o işte, diye fısıldadı Bantam Lyons.
—Frşşt! Dedi Paddy Leonard burun kıvırarak. Mr. Byrne, efendim, şimdi bize iki küçük Jamesonlarınızdan ve de bir...
—Zencefilli limonata, diye tamamladı Davy Byrne nezaketle. —Ayy, dedi Paddy Leonard. Bebeğe bir de biberon.
Mr. Bloom diliyle dişlerini temizleye temizleye Dawson Street'e doğru yürüdü. Yeşil bir şey olmalıydı mutlaka: Örneğin, ıspanak. Elbet şu Röntgen ışınlarıyla mümkün onları.
Dube Lane'de açlıktan gözü dönmüş bir teriyer boğazına kaçan iğrenç bir kemik parçasını kaldırımtaşlarının üzerine çıkardı ve sil baştan kemali afiyetle yemeye başladı. Şikemperver. Muhteviyatı kamilen hazmedilmiş olup, teşekkürlerimizle iade olunur. Önce tatlımsı sonra baharlı. Mr. Bloom tetikte ilerledi. Gevişgeti-renler. Onun ikinci seferi. Üst çenelerini devindirirler. Acaba Tom Rochford o icadıyla ilgili bir şey yapacak mı? Kalkıp boşboğaz Flynn'a anlatması hiç doğru değil. Sıska insanların dudakları gaga gibi, öterler. Bir salon ya da bir yer olmalı mucitlerin gidip özgürce icat edebilecekleri. Tabii o zaman her türlü manyak musallat olur başınıza.
Mırıldanarak, ölçü bitimlerinde ağırlaşan yankılamalarla bir Şarkı tutturdu:
—Don Giovanni, a cenar teco
M'invitasti.
Şükür kendime geldim. Burgonya. insanı diriltiyor. Kimdir ' damıtıcı? Efkârlı bir vatandaş. Alkolün verdiği cesaret. Milli Kütüphane'de şimdi o Kilkenny Peopled bakmam lazım. Muslukçu William Miller'ın vitrininde bekleyen beyaz terte-
218
miz klozetler düşüncelerini gerilere sürükledi. Kuşkusuz: Üstelik geçtiği yerleri görebilirler, bazen bir iğne yutunca vücudunun içinde safra yollarından geçe geçe dalağın karaciğerin gastrik salgı-larını fışkırta fışkına incebağırsakların borumsu kıvrımlarından dolana dolana gezer de yıllar sonra kaburgalarından dışarı çıkar. Ama zavallı herifçioğlu bütün o zaman boyunca kazık gibi durup içersini bağırsaklarını sergilemeyi sürdürmek zorunda kalırdı. Bilim.
—A cenarteco. Şu teco ne demekti? Bu gece, belki.
—Don Giovanni, etmişsin beni davet Bu gece yemeğe gelmem için, Nay nay da naynom. Akıcı olmadı.

Keyes: Nannetti'yi iki aylığına razı edersem, iki sterlin on şilin tutar ki yaklaşık iki sterlin sekiz şilin. Hynes'in üç borcu var. İki on bir. Surdaki Prescott kumaş boyama fabrikasının arabası. Billy Prescott'un ilanını da alırsam: iki on beş. Beş gine kadar. Bereket versin. O ipek jüponlardan birini alabilirim Molly'ye, yeni
jartiyerlerinin renginden. Bugün. Bugün. Düşünmek yok.
Sonra güneyde bir geziye. Ya da ingiltere'deki kaplıcalara? Brighton, Margate. Mehtapta sahil gezintileri. Molly'nin şakrak sesi. Sahildeki güzel kızlar. John Long'un karşı tarafında pinekleyen bir serseri kasvetli düşüncelerine dalmış, parmaklarının kabuk tutmuş boğumlarını kemirmekte. Çalışmak istiyorum: Elimden her iş gelir. Az bir ücret kâfidir. Ne verirseniz yerim.
Mr. Bloom Gray pastanesinin satılmamış turtaların sergilendi-ği vitrininden dönerek Muhterem Thomas Connellan'in kitabevi-ni geçti. Roma Kilisesini Niçin Terkettim. Bird's Nest'teki kadınlar küplere binmişler. Patates kıtlığı sırasında yoksul çocuklarının Protestanlığa dönmeleri için onlara aş dağıttıklarını söylüyorlar. Yoksul Yahudilerin din değiştirmeleri için Papa'ya giden cemiyet. Aynı dolap. Roma Kilisesini Niçin Terkettik. Kör bir delikanlı durmuş, incecik bastonuyla yaya kaldırımını yoklamaktaydı. Görünürde tramvay yok. Karşıya geçmek istiyor.
—Geçmek mi istiyorsun? Diye sordu Mr. Bloom.
Kör delikanlı yanıt vermedi, ifadesiz yüzünü hafifçe buruş-turdu. Başını belli belirsiz devindirdi. —Şimdi Dawson Street'tesin, dedi Mr. Bloom. Molesworth Street tam karşında. Oraya gitmek ister misin? Önünde hiçbir engel yok.

Değnek titreyerek sola doğru uzandı. Mr. Bloom onun gittiği • ii gözleriyle izledi ve kumaş boyama fabrikası arabasını gene, n o'nun gnüne çekilmiş gördü. Onun briyantinli saçlarını nere, görmüştüm tam o sırada ben. At bitkin. Sürücüsü John Long'un pabında. Hararetini söndürüyor.

__Surda bir araba var, dedi Mr. Bloom, ama hareket etmiyor. Ben seni götüreyim. Molesworth Street'e mi gitmek istiyorsun? _Evet, diye yanıt verdi delikanlı. Güney Frederick Street'e. __Gel, dedi Mr. Bloom. Çelimsiz dirseğine yavaşça dokundu: Sonra peşinden gelsin diye onun sölpük gören elini tuttu.

Bir şeyler söyle ona. Alçakgönüllük numarası yapmasan daha iyi. Onlara söylenenlerden nem kaparlar.

Havadan sudan söz et.

—Yağmur dindi, he.

Yanıt yok.

Ceketinde lekeler. Yemek yerken kirletiyordur üstünü. Birisi beslemeli onu ilkin. Bir çocuk eli sanki, onun eli.

Milly'ninki na-sıldıysa öyle. Duyarlı. Beni elimden sezinliyor garanti. Adı var mı- dır acep. Araba.

Değneğini atların ayaklarından uzak tutuyor: Hayvanın canı çıkmış uyuklamakta. Hah, tamam. Geçtik. Bir
boğanın arkasında: Bir atın önünde.

—Sağ olun, bayım.

Benim erkek olduğumu biliyor. Ses.

—Şimdi de? Soldan ilk sağa saparsın.

Kör delikanlı değneğini bir geri çeke yaya kaldırımına bir değdire yoluna devam etti. Mr. Bloom yalapşap dikimli balıksırtı tüvidi içinde görmeyen ayaklarıyla geriye döndü. Zavallı delikanlı! O arabanın orda oldu- ğunu nasıl da anladı? Sezmiş olmalı. Alınlarında görüyordurlar bir şeyleri: Bir tür oylum hissi. Bir şeyin ağırlığını ya da boyutlarını, karanlıktan da kara bir şeyler. Ortalıktan bir şeyi kaldırsalar hisseder mi acaba? Bir boşluk duygusu. Dublin'i ne tuhaf canlandırı-yordur zihninde, kaldırımtaşlarına değe değe gezmekle. Bastonu olmasaydı düz bir hat üzerinde yürüyebilir miydi? Rahip olmaya hazırlanan bir genç gibi kansız nurlu bir yüzü var. Penrose! Buydu o delikanlının adı.

Öğrenebilecekleri neler neler var bir bak. Parmaklarıyla okunmak. Piyano akort etmek. Ya akıllı olduklarını görünce şaşırmanız. akat birisi, ne

bileyim, bir kambur bizim söyleyebileceğimiz bir §eyı söyleyince ne diye zekice buluruz onu. Kuşkusuz öbür duyu-arı daha gelişmiştir. Nakış işlerler. Sepet örerler, insanların yar-
220
dımcı olmaları lazım. Molly'ye doğumgününde dikiş sepeti alabilirim. Dikişten nefret eder. Kabul etmez belki de. Esmer vatandaş derler onlara. Koku alma duyusu da daha güçlü olmalı. Her yanından kokular, harmanlanarak. Her sokak farklı koku. Her bir
insan da. Sonra ilkbahar, yaz: Kokuları. Tatlar? Gözlerin kapalıyken ya da nezley-
ken şarabın tadını alamazmışsın derler. Karanlıkta sigara içmek de zevk vermezmiş hiç derler.
Ve bir kadınlayken, mesela. Görmemek daha şehvetli kılar. Stewart Enstitüsü'nün önünden geçen şu kız, başı
havada. Bana bakıyor. Antenlerim üzerine çevrilmiş. Onu görmemek tuhaf olmalı. Zihninde bir tür biçim. Sesi,
ısısı: Kıza dokunduğu zaman parmakları hatlarını handıysa görüyordur. Elleri kızın saçında, örneğin. Diyelim ki
siyah, örneğin. Tamam. Buna siyah diyoruz. Ardından kızın beyaz tenine geçdikte. Farklı bir duyum belki.
Beyazın duyumsanması.
Postane. Cevap vermeli. Bugün vazgeç. Ona iki şilinlik bir
havale çekmeliyim, yarım kron. Değersiz armağanımı kabul et. Kırtasiyeci de tam burada. Dur. Bunu iyice düşün.
Parmağını, kulaklarının üzerinden geriye doğru taranmış saçlarının üzerinde hafifçe gezdirdi. Bir daha. Çok çok ince saman lifleri. Sonra parmağıyla sağ yanağına hafifçe dokundu. Orda da yumuşak tüyler. Biraz pürüzlü. En pürüzsüz yer karın. Ortalıkta kimse yok. işte gidiyor. Frederick Street'e saptı. Belki de Levenston Dans Akademisi'nin piyanosu. Pantolonumun askısını düzeltive-reyim.

Doran'ın birahanesini geçerken elini yeleğiyle pantolonunun arasına soktu, gömleğini hafifçe yana doğru çekerek karnının yumuşak tenini kıvrım edip yokladı. Ama oramın sarımtırak beyaz olduğunu biliyorum. Karanlıkta bakacaksın ki. Elini çekerek giysisini düzeltti. Zavallı delikanlı! Bir çocuk henüz. Ne kötü. Korkunç bir şey. Rüyaları nasıl olur ki, görmeksizin? Yaşam bir düş onun için. O şekilde doğmanın adaleti nerede? New York'ta vapurla pikniğe giderken yanan ve boğulan onca kadın ve çocuk. Belayı berzah. Geçmiş yaşamımızda işlemiş olduğumuz günahların tenasühüne karma diyorlar ruhgöçü Mete'nin nesi. Hasbinallah venimelvekil-Acıyorsun, mutlaka: Ama onlara nasıl yaklaşılacağını bilemiyorsun bir türlü.
Sir Frederick Falkiner Mason Locası'na gitmekte. Bir azamet. Earlsfort Terrace'taki öğle yemeğinden çıkıp. Eski dostlar'
221
ekli yargıçlarla kadeh tokuşturmuşlar. Eski mahkemelere, cel-lere hayat okulundaki anılarına ilişkin hikâyeler. Adamı on yıla ahkûm etmiştim. Benim içtiğim o şeye burun kıvırır herhalde. Onlar yıllanmış, senesi tozlu şişesinde yazılı değme şaraplar içer. Sulh hâkimiyken yasaları kendine özgü bir biçimde uygularmış. tvi niyetli bir ihtiyar. Karakollardan gelen suçbildirimleri önüne vığıldıkça suç bildiren polisleri ödüllendirirmiş. Sürermiş onları başka yerlere. Tefecilerin başına bela kesilmiş. Reuben J'yi itin götüne sokup çıkarmışmış. Artık gerçekten pis çıfıt derler ya öyle oldu. Şu yargıçlardaki erk. Başları perukalı koca huysuz ayyaşlar. Zalim pençeli ayılar. Tanrı merhametini sizlerden esirgemesin.
İşte bir afiş. Mirus Kermesi. Ekselensları Lort Yüzbaşı. On altıncı- Bugün demek. Mercer Hastanesi yararına. Messiah ilkin orda çalınmıştı. Evet. Handel. Oraya bir uzansam: Ballsbridge. Keyes'e uğrarım. Sülük gibi yapışacak değilim ya ona. İtibarım zedelenmesin. Kapıda tanıdık birine rastlarım mutlaka.
Mr. Bloom Kildare Street'e vardı. Önce. Kütüphaneye.
Güneş ışığında hasır şapka. Koyukahverengi ayakkabılar. Paçaları dubleli pantolon. Odur. Mutlaka odur. Yüreği hafiften hopladı. Sağa. Müzeye. Tanrıçalar. Sağa doğru kıvrıldı.
O muydu? Kuşkusuz oydu canım. Sakın bakma. Şarap içmişim yüzüm. Ne diye içtim ki? Başıma vurdu biraz. Evet, o işte. Yürüyüşü. Bakma. Devam

et.
Uzun aceleci adımlarla kapağı müzenin kapısına attı ve gözlerini kaldırdı. Görkemli bir bina. Mimarı Sir Thomas Deane. Ar- 1400 kamdan mı geliyor?
Belki de beni görmemiştir. Gözlerinde ışıltı. Iniltili sesler çıkararak kesik kesik soluyordu. Çabuk. Soğuk heykeller: Burası sessiz. Az sonra rahatlarım. Yo. Beni görmedi, ikiyi geçti. Tam kapıdayken. Kalbim!
Zonklayan gözleriyle mermerin kaymak gibi kıvrımlarına baktı, baktı. Sir Thomas Deane Yunan mimarisinde üstat.
Bir şey arıyorum - ben.
Telaşlı elini hızla bir cebine soktu, katlı Agendath Netaim'i 1410 Çıkarıp açarak okudu. Nereye koydum? Aramasını sürdürdü. Agendath'ı cebine sokuşturdu. Öğleden sonra, demişti.
*eyi arıyorum işte. Evet, şeyi. Bütün ceplerime bakayım.
222
Mend. Freeman. Nereye, yarabbi? Ha, evet. Pantolonumun. Patg. tes. Cüzdan. Nerede? Çabuk. Yavaşçana ilerle. Bi saniye daha. Kalbim.
Eli nereye koydum o şeyiyi ararken arka cebinde sabun los-1420 yonu unutmamalıyım sıcacık yuvasına tıkıh
paketi buldu. Ah bur-daymış sabun evet. Kapı.
Rahatız!
9
ÇELEBİ KUVEYKIR KÜTÜPHANECİ, SADRA ŞİFA VER-mek niyetiyle, onlara doğru tatlı tatlı mırıldandı: —Kezalik, Wilhem Meister'ın o paha biçilmez sahifelerine de sahip bulunuyoruz, değil mi ya. Şairi âzam, kardeş bir şairi âzami anlatıyor. Tereddütler içindeki bir ruh, hayatı hakikiyede görüldüğü üzre zıt yönlere çeken bir müşkülat ummanına karşı silaha sarılıyor.

Gıcırtılı telatin üzerinde dansedercesine bir adım öne çıktı ve mutantan zeminde dansedercesine bir adım geriledi.
Ketum bir müstahdem kapıyı hafifçe aralayarak onu sessiz bir imle çağırdı.
—Derhal, diyerek gıcırtılı davranışına geçtiyse de, biraz daha oyalandı.
Hayatın katı hakikatleri karşısında ıstırap çeken o güzel tecrübesiz hayalperest, tnsan Goethe'nin hükümlerinin ne kadar doğru olduğunu anlıyor daima. Nihai analizde doğru çıkıyor hep.
İkikezgıcırdatmalı analizden sonra seke seke kapıya doğru gitti. Kapıda gayet kel ve gayretkeş, kulak kesilerek müstahdemin anlattıklarını dinledi: Onları işitti: Sonra gitti. İkisi gittiler.
—Monsieur de la Palice, dedi Stephen alaylı, ölümünden on beş dakika önce sağdı.
—O altı cesur tıbbiyeliyi buldun mu, diye sordu John Eglin-ton yaşlılara özgü bir istihzayla, Kaytp Cennet'ı
dikte ettirebileceğin? Şeytan'tn Hüsranı diyormuş ona.
Gülümse. Gülümse. Cranly'nin gülümsediğince.
Önce kızı gıdıkladı Sonra onu tıpışladı Ardından geçirdi bir sonda Zira bir tıbbiyeli o sonunda Aslan
tıbbiyelim...
224
—Hamlet için bir tane daha eklemem lazım. Yedi gizemli bir sayıdır. Rahşan yedi der ona WB. Işıltılıgözleri kızılımsısarımtırak kafatası yeşilbaşlıklı masa-lambasına yakın dahakoyuyeşil gölgedeki sakallı, nuryüzlü bir Ol-lav'ı aradı. Çekingence güldü: Trinitiy College'deki bir bursiyerin gülüşü: Yanıt yok. Şeytanlar çığlık çığlık gözyaşları göl olmuş Meleklerin gözyaşı ancak öyle olurmuş. Edegli avea delculfatto trombetta. Benim divaneliklerimi tutak almış.
Cranly'in Wicklowlu on bir babayiğidi babayurtlarını kurtaracak. Kırıkdişli Kathleen, dört güzelim yeşil tarlasıyla, kendi evinde bir yabancı. Ona bir selam daha: Ave, rabbi: on iki Tinahelyli. Koyağın kuytusundan onlara kuğur kuğur seslenir. Ruhumdaki gençliği ona adamışım ben, tünbetün. Allah yardımcın olsun. Hayırlı avlar.
Mulligan telgrafımı almış. Divanelik. Berdevam.
John Eglinton kınayarak dedi ki: —Bizim genç irlandalı ozanlarımız putataparlıktan bu yana,

dünyanın, Saksonyalı Shakespeare'in, yaşlı Ben gibi benim de hayranı olduğum Hamlet'inin yanına yerleştirebileceği bir kahraman yaratamadılar henüz.

—Bütün bunlar salt akademik sorunlar, diye kesip attı Russel kuytu köşesinden. Demem şu ki, Hamlet ister Shakespeare olsun ister I. James ya da Essex olsun. Kilise mensuplarının İsa'nın tarihsel kişiliği üzerinde tartışması. Sanatın bize birtakım düşünceler, biçimötesi tinsel özler esindirmesi gerekir. Bir sanat eseri hakkındaki en can alıcı sual ne derinlikte bir hayatiyetten fışkırdığı-60 dır. Gustave Moreau'nun tabloları düşüncelerin tablolarıdır. Shel-ley'in en derin şiirleri, Hamlet'in sözleri zihnimizi ölümsüz bilgelikle, Eflatun'un düşünce alemiyle temasa geçirir. Bunun dışında ne varsa öğrenciler arası mütalaalardan başka bir şey olamaz. Demiş A. E. bir Amerikalı gazeteciye. Vış anam, neler işitiyorum.

—Profesörler de öğrenciydiler önce, dedi Stephen son kerte nazik. Aristo bir zamanlar Eflatun'un öğrencisiymiş.

—Ve öyle de kalmış, kanımca, dedi John Eglinton sükûnetle-Onda, koltuğunun altında diplomasıyla örnek bir
öğrenci görmemek elden gelmiyor.

Simdi gülümseyen sakallı yüze bakıp yeniden güldü.

Biçimötesi tinsel. Baba, Kelâm ve Kutsal Ruh. Evrensel Pe-
semavi insan. Hiesos Kristos, güzellik afsuncusu, her an bi-le ıstırap çeken Logos. Bu hakikaten odur. Akardaki ateşim [A]en. Tanrıya sunulan tereyağıyım.

Dunlop, Yargıç, Romalıların en soylusu, A. E., Arval, Ağzaalı-amaz Ad, cennetlik: K. H., onların üstadı, kimliği âriflerce malum olan. Yüce beyaz locanın kardeşleri daima tetikte, yardım edebilecekleri birini arıyorlar. Işığın menisinden bir bakire olan tövbekar Sophia'nın verdiği canla yaratılan Isa, o gelinrahibeyle Budalar katına intikal etti. Batıni hayat sıradan insana göre değil. O. P. önce kötü karmasının kefaretini ödemek zorunda. Mrs. Cooper Oakley bir zamanlar ziyadesiyle meşhur rahibemiz H. P. B.'nin içyüzünü görebilmişti.

Tüh! Yazıklar olsun! Ayıpbeayıp! Bakmemeliydiniz bayen, bir hamfendi içyüzünü göstertirkene ayıp değil mi bakmek.
içeriye sarışın uzun boylu, eslek, Mr. Best girdi. Elinde zarafetle taşıdığı yeni, geniş, tertemiz, pırıl pırıl bir defter vardı.
—O örnek öğrenci, dedi Stephen, Hamlet'in prens ruhunun yaşamötesine ilişkin kurduğu o inanılacak gibi olmayan, incir çekirdeğini doldurmayan ve dramatik bir yanı bulunmayan düşleri Eflatun'unkiler denli sığ bulacaktır.
Öfkesini tutamayan John Eglinton, kaşlarını çatarak dedi ki:
—Aristo'yu Eflatun'la kıyaslayan birini işittimmi kanım beynime sıçrıyor inan olsun. —ikisinden hangisi, diye sordu Stephen, beni Cumhuri-yet'inden sürerdi?
Hançer dilini kınından çıkar. Atlık, tümatların ne-liğidir. Akımların yönü ve sonsuzluğudur taptıkları. Tanrı: Sokaktaki gürültü: Pek Aristocu oldu. Uzay: Görmeye mecbur olduğun ve zaten elin mahkûm olan şey. insan kanındaki kırmızı küreciklerden daha küçük boşluklardan sürünesiza şu bitkisel dünyanın sadece hır gölgesi olduğu sonsuzluğa doğru Blake'in kıçına takılırlar, üm geleceğin geçmişe dalıp gittiği şu ana, buraya tutunun.
Mr. Best öne doğru çıkarak nazikçe arkadaşlarına yaklaştı. —Haines gitti, dedi.
—Öyle mi? H —Ona, Jubainville'in kitabını gösteriyordum. inanır mısınız, yde m Connaht Aşkşarkıları'na öyle tutuldu ki. Bu tartışmayı dinmesi için getiremedim onu. Gill'e, kitabı almaya gitti.
226
110 Benim küçük kitabımı ciltleyin acele
Hissiz okurları selamlamaya, İstemezdim aslında yazmayı Bu kuru tatsız İngiliz lisanıyla. —Turbadumanı vurmuş başına, diye fikir yürüttü John Eglin. ton.
Biz ingilizler hisli insanlarız. Tövbekar hırsız. Gitmiş. Tütününü içmişim. Yeşil parıltılı taş. Denizin halkasına kakma bir yeşim.
—Aşkşarkılarının ne denli tehlikeli olduğunu bilmiyor insan-120 1ar, diye gizemli bir uyarıda bulundu Russell altın yumurtası. Dünyada, ihtilallere yol açan hareketler bir dağ köylüsünün gönlündeki düş ve vizyonlardan kaynaklanır. Onlar için yeryüzü bir sömürü alanı değil yaşayan bir anadır. Akademinin ve kamu makamlarının kapalı atmosferi altışilinlik romanlarla meyhane şarkılarını üretir. Fransa, en mutena irtikâp çiçeğini Mallarme ile üretmişse de imrenilecek hayat sadece, Homeros'un Phaiakları gibi

alçakgönüllülere nasip olur. Bu sözler üzerine Mr. Best Stephen'a alık alık bakarak dedi ki:
—Mallarme, Stephen MacKenna'nın Paris'te bana sık sık okuduğu o şahane şiirlerini, bildiğiniz üzere, nesir şeklinde yazmış. Bir tanesi Hamlet hakkında. Der ki: 11 se promene, lisant au livre de lui meme, anladınız ya, kendi öz kitabım okuyarak. Hamlet'i bir Fransız şehrinde gösterir, bildiğiniz üzere, bir taşra şehrinde, ilan etmişlerdi bunu.
Serbest kalan elinin zarif hareketleriyle havaya küçük küçük imler yazdı.
Hamlet ou Le Distrait Piece de Shakespeare
Kaşları yeniden çatılan John Eglinton'a bakarak yineledi:
—Piece de Shakespeare, bildiğiniz üzere. Fransızca bu elbet. Fransız noktainazarı. Hamlet ou... —Dalgın dilenci, diye tamamladı Stephen. John Eglinton güldü.
—Evet oturdu zannederim, dedi. Mükemmel insanlar, şüphesiz, ama bazı konularda son derece basiretsiz. Cinayetin görkemli ve beyhude abartılısı.
—-Robert Greene bir ruh cellatı demiştir ona, dedi Stephen. R'r kasabın oğlu olmasından, satır elinden kaymasın diye avucuna ükürmesinden belli zaten. Babasının tek canına karşı tam dokuz alıyor. Araf'taki babamız. Hakili Hamletler gözünü kırpmadan katlederler. Beşinci perdedeki kan gövdeyi götüren katliam sahneleri, Mr. Swinburne'un türküsünü söylediği temerküz kamplarının bir habercisidir.
Cranly, ben senin dilsiz emirberin, uzaklardan savaşları izleyen.
Çocuklarını, zalim düşmanların avratlarını Yoktu bizden başka bağışlayan...
Sakson tebessümüyle Yanki sırıtması arasında. Kırk katır ya da kırk satır.
—Diyesi, Hamlet va. bir hortlaköykűsü olduğu, dedi John Eglinton, Mr. Best'i arkalayarak. Pickwick'teki şişko oğlan gibi tüylerimizi ürpertmeye çalışıyor.

Dinle! Dinle! Dinle, ey!
Bedenim onu işitmekte: Ürpererek, işitiyor.
Şayet hayatında hiç...
—Nedir bir hortlak? Dedi Stephen enerjiyle tutuşup. Ölerek, yok olarak, ortam değiştirerek cismaniyetini yitiren bir kimse. Elizabeth devrinin Londra'sının Stradford'a uzaklığı sefih Paris'in bakir Dublin'e uzaklığı kadardı. Kimdir limbopatrumdan çıkarak onu unutan bu dünyaya dönen hayalet? Kimdir Kral Hamlet? John Eglinton sıska bedenini silkerek irdelercesine geriye kaykıldı. Öyle asılı kaldı.
Haziran ortasında bir günün bu saatinde, dedi Stephen, dikkatlerini çekmek amacıyla gözlerini hızla onlara çevirerek.
ankside'ın ordaki tiyatro binasına bayrak çekilmiş. Yakınındaki arış Garden'da Sackerson adlı ayı, yuvasında homurdanıyor. Dra-e "e dünyayı gezmiş deniz kurtları parterdeki seyirciler arasında oturmuş sosislerini çiğniyorlar.
Yöresel görüntüler. Bütün tanıdıklar burada. Hepimiz suç or-tağ,.
* v
228
—Shakespeare, Silver Street'teki Huguenot House'dan çı[A]. mış, nehir boyunca kuğu bahçesinin önünde yürümektedir. Ne var, yavrularını sazlığa doğru kışlayan kuğuları beslemek için durmaz çitin önünde. Avon Kuğusu'nun aklı başka şeylerdedir.
Yerin imgelendirilmesi. Ignatius Loyola, acele koş imdadıma!
—Oyun başlıyor. Loşluktan, saraylı bir koçağın külüstür zırhına bürünmüş tok sesli pehlivan yapılı bir oyuncu çıkıyor. Hayalet-tir h:\, Iıral, kral olmayan kral, ve bu oyuncu tüm yaşamı boyunca Hamlet'ı yutmuş olan hayalet rolünü laf olsun diye oynamayan Shakespeare'dir. Karşısında duran, perdenin öbür yanındaki Bour-bage'a adıyla hitap ederek diyor ki: Hamlet, ben babanın ruhuyum senin.
ve dinlemesini buyuruyor. Konuştuğu kimse bir oğuldur, ruhunun oğlu onun, bir prens, genç Hamlet, Stratford'da ölen ve adını ebe-dileştirecek olan, bedeninin de oğlu Hamnet Shakespeare. Oyuncu Shakespeare'in, etten kemikten yoksun bir hayalet olarak ve Danimarka'da gömüldüğü kıyafetle, ölmüş de hortlamış birinin, kendi sözleriyle kendi öz oğluna onun adıyla hitap etmesi (Hamnet Shakespeare yaşasaydı, prens ya da o önermelerin mantıksal sonucunu bilmemesi ya da öngörmemesi olası mıdır:

Sen mirasından yoksun bırakılmış oğulsun: Ben katledilmiş babayım: Anan günahkâr kraliçe, kızlık adı Hathaway olan Ann Shakespeare?
—Lakin büyük bir adamın aile sırlarını bu şekilde kurcalamak, diye girişti Russell sabırsızlanarak. Orda mısın, mert oğul?
—Kilise kâtibinden başkasını ilgilendirmez. Demem şu ki, 210 oyunları var elimizde. Yani Kral Lear'deki şiirselliği okuduğumuzda, şairin nasıl yaşamış olduğundan bize ne? Yaşamın kendisine gelince, Villiers de l'Isle'nin dediği gibi, hizmetçilerimiz bu işi bizim adımıza pekâlâ becerebilirler. Günün kulis dedikoduları, hangi şair kafayı çekmiş, hangi şairin kime borcu var, bunları merak edip kurcalamak niye? Elimizde Kral Lear var: Ölümsüz olan da odur. Mr. Best'in yüzü, ona bakıldıkta, onadı.
Dalgaların sularınla onların üzerlerini aş, ak, Mananaan, Mananaan MacLir....
229
Nasıl olur, hergele, sen açlıktan kıvranırken sana ödünç verdi- 220 »i o sterlin? Vallahi, lazımdı da. Öyleyse al şu altını.
Ve oraya git! Çoğunu papazın kızı Georgina Johnson'un yatağında harcadın. Vicdan azabı. Borcunu geri ödeyecek misin? A, tabii.
Ne vakit? Şimdi mi? Dur bakiym... Hayır..
Ne vakit ya? 230

Hiç kimseye borcum yok. Hiç kimseye borcum yok.

Sakin ol. Boyne Suyu'nun ötesinden o. Kuzeydoğu köşesinden. Borcun var. Dur. Beş ay. Moleküller tümden değişir. Ben başka benim şimdi. Sterlini alan başka ben.

Tamam. Tamam.

Ama ben, entelekya, biçimler biçimi, değişeduran biçimler belleğinin ürünüyüm. Günah işleyen, dua eden, oıuç tutan ben.

Conmee'nin falakadan kurtardığı bir çocuk. Ben, ben ve ben. Ben.

A. E. I. O. U.

—Üç asırlık bir geleneği berbat etmek mi niyetiniz? Diye sordu John Eglinton'un kınayan sesi. Bir kere o kadının ruhu ebediyete intikal etmiştir. Edebiyat âlemi için o, daha doğmadan evvel ölmüştür. —Doğumundan, diye karşılık verdi Stephen, altmış yedi yıl sonra ölü. O kadın Shakespeare'in dünyaya gelişinde de dünyadan göçüşünde de sağdı. Onun ilk sardığı kadındı o. Onun çocuklarını doğuran, ölüm döşeğinde yatarken gözkapaklan açılmasın diye üzerlerine penileri yerleştiren de gene oydu. Annemin ölüm döşeği. Şamdan. Örtülü ayna. Beni bu dünyaya getiren kimse, orada, gözkapaklarında bronzlar, birkaç ucuz çiçeğin altında yatıyor. Liliata rutilantium. Tek başına ağlamıştım.

John Eglinton lambasında fır dönen ateşböceğine baktı.

—Cümle âlem, dedi, Shakespeare'in bir hata yaptığına ve ha-asını da elinden geldiğince süratle düzelttiğine inanıyor.

Saçma! Dedi Stephen hoyratça. Deha sahibi bir insan hata yapmaz. Onun hataları istençlidir ve yaratıcılığının kapılarıdır.

Yaratıcılığın kapıları, karıncaezmezgıcırtı ayaklı, çıplak bash kepçe kulaklı ve de çalışkan Kuveykır kütüphanecinin içeriye gjr_ mesi için açıldı.

—Şirret bir kadın, dedi John Eglinton şişine şişine, isabetli bir yaratıcılık kapısı olamaz zannedersem. Sokrat Xanthippe'den işe yarar ne gibi bir yaratıcılık öğrenmiştir ki?

—Eytişim, diye yanıtladı Stephen: Anasından da düşüncelerin dünyaya nasıl getirileceğini. Öteki karısı Myrto'dan {absit no-men!) öğrendiğiniyse, Sokratididion'un Epipsychidion'u, ne bir er-kek ne bir kadın, asla bilmeyecek. Ne var ki, ebekadınların geleneksel bilgisi de tatlı yatak sohbetleri de onu Sinn Fein'in arkont-larından ve baldıran şişesinden kurtaramamıştır.

—Ama Ann Hathaway? Dedi Mr. Best'in yatışan sesi sulh ol-muşçasına. Doğru, biz de Shakespeare'in onu unuttuğu gibi unutmuş görünüyoruz onu. Az da olsa onları haşlamak amacıyla, somurtuk dostunun sakalından vırıldak koldaşının kafasına, ardından da nahak yere ka-ranan Lollard'ın dazlakpembe suratına çevirdi.

—Aklı biraz çalışıyordu, dedi Stephen, hafızası da tembel de-ğildi. Romeville yolunu tutmuş ıslıkla Ardımda bıraktığım kız'ı çalarken heybesinde bir andaç taşıyordu. Şayet o tarihte zelzele olmasaydı havlayan tazıların, tavşan suretinde oturan zavallı Wat'in, kabaralı gemin ve mavi pencerelerinin yerini bilebilirdik. O hatıra, Venüs ve Adonis, Londra'daki her mahudenin yatakodasında yerini almıştır. Çaçaron Katherine alımsız mıydı? Hortensio onun genç ve güzel olduğunu söyler. Anthony ve K/eopatra'mn yazarı size göre yobaz bir hacı, koynuna almak için koskoca Warwickshire'in en çirkin şıllığını seçecek kadar da gözü bağlı biri miydi? Tamam: Onu terk edip erkekler âlemini fethetti. Ama onun oğlankadınları bir oğlanın kadınlarıdır. Yaşamları, düşünceleri, konuşmaları hep erkeklere özgüdür. Yanlış bir seçim mi yaptı? Seçilen kendisiydi, kanımca. Başkalarının iradesi varsa Ann'da da vardı ziyadesi. Hay Allah, oydu aslında kabahatli. Çekti onu kendine, yirmi altı yaşındaki tatlı taze. Coşkulu eyleme hazırlamak amacıyla genç Adonıs ı fethetmek için onun üzerine eğilen gökgözlü Tanrıça bir mısır tarlasında kendisinden genç âşığını altına alan Stratfordlu pervasız bir fahişedir. Ya benim sıram? Ne zaman?

Gel! —Çavdar tarlası, dedi Mr. Best memnun, mesrur, yeni defte-rini kaldırıp, mesrur, mennun.

231

__Sonra herkese doğru sarışın şirinliğiyle mırıldandı:

__Çavdar dönümlerinin arasında Bu güzel köylüler uzanırlar. Paris: Pek mesut mest edici.

Kuytudaki tüylü kumaştan giysili uzunboylu bir siluet kalkarak kooperatif saatinin kapağını açtı. —Homestead'de beni bekliyorlar ne yazık. Nereye böyle? Sömürü alanına.

—Gidiyor musunuz? Diye sordu John Eglinton'un kıpırdak kaşları. Bu gece Moore'da görecek miyiz sizi? Piper geliyor.

—Piper! Diye pıtırdadı Mr. Best. Piper döndü mü?

Peder Peter otoriter parlamenterden pilakiyle biber ister.

—Vallahi bilemeyeceğim. Perşembe. Toplantımız var. Erken kaçabilirsem.

Dawson malikânesinde yogibogikutusu. Peçesiz /sis. Onların, rehine koymaya çalıştığımız Pali kitabı. Bir ağacın gölgesinde bağdaş kurarak oturmuş astral düzeylerdeki evrensel ruh mahamahat-mayla temas kurup bir Aztek ülkesinde hüküm sürüyor. Sadık simyacılar, çömezliğe ermiş, çepeçevrehaleli ışığı bekliyorlar. Lou-is H. Victory. T. Caulfield Irwin. Nilüferli kadınlar, epifız guddeleri müşaşa, onların bakışlarına hizmet etmekteler. Tanrısıyla meşbu Buda, sürüyor hükmünü, muzağacının altında. Ruhları çekip yutan, ruh girdabı. Erkekruhlar, dişiruhlar, sürüsüne bereket ruhlar, zarizariyaş akıtanların çevri, çevrinti, girdabında yaş dökerler. Uzun lafın kısası

Yıllar boyu bu ettorbasında birdisiruh kaldı.

—Edebi bir sürprizle karşılaşacağımızı söylüyorlar, dedi Kuveykır kütüphaneci dostane ve içten. Mr. Russell, rivayete göre, genç şairlerin şiirlerinden oluşan bir güldeste hazırlamaktaymış. Hepimiz merakla bekliyoruz.

Abajurun konisinde ışıklı, parlayan üç çehreye tasalı bir bakış attı. Şuna bak. Anımsa.

Stephen eğilerek dizine yasladığı bastonunun sapına asılı ge-nı§ kenarlı başsız şapkasına baktı. Miğferim ve kılıcım, iki parma-g'nla usulca dokun. Aristo'nun deneyi. Bir mi yoksa iki mi? Başka r ü olmanın imkânsızlığından dolayıdır zaruretin hasıl oluşu. Binaenaleyh, bir şapka bir şapkadır.

Dinle.

232

Genç Colum ile Starkey. George Roberts işin parasal yanım hallediyor. Longworth, Express'te methiyesini döktürecek. A, sahi mi? Colum'un Celep'mx beğendim. Evet, deha denilen o yabansı şeye sahip o. Bir dahi

olduğuna inanıyor musunuz gerçekten? Yeats onun şu dizesine bayılmış: Kara toprakta bir Grek vazosu gibi Sahi mi? Bu gece gelirsiniz inşallah. Malachi Mulligan da geliyor Moore, Haines'i de getirmesini söylemiş ona. Miss Mitchell'm Moore ile Martyn'e ilişkin latifesini işittiniz mi? Hani Moore Martyn'in döktüğü kurtlarmış? iyi buluş, değil mi? insana Don Ki-şot ile Sancho Panza'yı hatırlatıyorlar. Bizim milli destanımız henüz yazılmadı, diyor Dr. Sigerson. Moore bu iş için biçilmiş kaftan. Dublin'in içinde Dokunaklı Bakışlı bir Şövalye. Safran rengi etek-liğiyle. Ya Dulcineası? James Stephens çok ilginç eskizler çizmekte. Öyle görünüyor ki, önemimiz artıyor.

Cordelia. Cordoglio. Lir'in en talihsiz kızı. Köşelerekıstırılmış. Şu anda en âlâ Fransız cilası.

—Çok teşekkür ederim, Mr. Russell, dedi Stephen, kalkarak. Mektubu Mr. Norman'a vermek lütfunda bulunursanız...

—Ha, evet. ehemmiyetli bulduğu takdirde girer. Öyle çok mektup alıyoruz ki.

—Anlıyorum, dedi Stephen. Teşekkürler.

Allah razı olsun. Domuzların gazetesi. Sığırsever.

Synge Dana'âz bir makalemi basmaya söz vermişti. Okunacak mıyız bakalım. Okunacağız gibi gelir bana. Gal Birliği irlanda dilinden bir şeyler bekliyor. Bu gece gelirsiniz umarım. Starkey'i ge-tirsene. Stephen oturdu.

Kuveykır kütüphaneci uğurlamasından döndü. Kızaran maskesiyle dedi ki:

—Mr. Dedalus, noktainazarlarınız ziyadesiyle tenvir edici.

Ayakuçlarına basarak bir ileri bir geri gıcırdata gıcırdata yürü-yedursun, kalın ökçeleri ölçüsünde
cennete yaklaşırken, gidenlerin gürültüsünce bastırılan alçak sesiyle ekledi:
—O halde sizin noktainazarınız, şairin karısı tarafından aldatılmış olduğu merkezinde?
Endişeli yüzü sormakta bana. Ne diye geldi? Nezaketinden yoksa içsel bir ışık mı bu?
—Uzlaşma olan yerde, dedi Stephen, önce bir ayrılma olması gerektir.
—Evet.
Deri çakşırlı Isatilkisi. Dişi tilkilerden uzak, bağıra çağıra pe'
233
inden gelenlerden kaçarak kurumuş ağaççatallarında saklanan tek başına bir kaçak. Kadınları kendine çekmişti, güzel insanlar, Babil-li bir fahişe, hükümdarların hanımları, belalı meyhanecilerin karıları. Tilki ve kızlar. Ve New Place'te, bir zamanların tarçın gibi tatlı ve taze dilberi, şimdi saçı başı ağarmış, daracık mezara girmekten korkan bağışlanmamış iffetsiz sarkık vücutlu biri. __Evet, Demek böyle düşünüyorsun... Kapı, çıkanın ardından kapandı.
Ağırbaşlı mahzenimsi odada ansızın bir sessizlik bastırdı; ılık, ciddi bir dinginlik havası. iffetli bir kadının lambası.
Burada, olmamış şeyler üzerinde fikir yürütür: Sezar kâhinlere inansaydı süren yaşamında neler yapardı: Ne olmuş olabilirdi: Mümkün olanın imkân dahilindeki olasılıkları: Bilinmeyen şeyler: Kadınlar arasında yaşadığı zaman Akhilleus'un taşıdığı ad neydi.
Çevremde tabutlanmış düşünceler, mumyasandıklarında, ıtırlı kelimelerle mumyalanmış. Thoth, kitaplıklar tanrısı, bir kuştan-rı, hilaltaçh. O Mısırlı başrahibin sesini de işittim. Tabletkitaplanyla ttklım ttkltm resimli odalarda. Kımıltısız durmaktalar. Bir zamanlar insanların beyinlerinde kıpır kıpırken. Kımıltısız: Ama kulağıma dokunaklı bir öykü fısıldayarak kendi iradelerine ram etmeye çalışan bir ölüm hâhişi var onlarda.
—Muhakkak ki, dedi John Eglinton dalarak, büyük adamlar arasında en esrarengiz olanı odur. Yaşamış ve ıstırap çekmiş olmasından gayri bildiğimiz bir şey yok. O kadarını bile değil. Birtakım sorularımız cevaplanıyor. Ama tüm öbürlerinin üzerinde bir sis perdesi hâkim.

—Ancak Hamlet öyle şahsi ki, değil mi? Dedi Mr. Best. Yani, bildiğiniz üzere, hususi hayatına ait mahrem yazılar. Demem şu ki, bildiğiniz üzere, kimi öldürmüşler veya suçlu kimmiş, umurumda değil vallahi... Aldırışsızca gülümseyerek, taksiratsız bir defteri yazıhanesi- n'n kenarına bıraktı. Mahrem yazıları, aslından hem de. Ta an bad aran tir. Taim in mo shagart. Ingilizcesini deyiver, Küçükjohn. Küçükjohn Eglinton da dedi ki:

—Malachi Mulligan'ın bize anlattıklarından sonra birtakım Paradokslar dinleyeceğimizi tahmin etmiştim ama seni ikaz ede-
ki Shakespeare'in Hamlet olduğuna ait inancımı sarsmak istiyorsan önünde zahmetli bir vazife var demektir. Ya sabır.

234

Stephen çatık kaşların altındaki sert bakışlı inançsız gözlerin zehrine karşı direndi. Şahmaran. E quando vede l'uomo l'attosca. Messer Brunetto, bu sözün için müteşekkirim sana.

—Biz, ya da Dana anamız, dedi Stephen, gün gün ardına bedenlerimizi dokuyup söktükçe, molekülleri bir ileri bir geri mekik dokur ya, sanatçı da imgelerini o şekilde dokur ve söker. Benim sağ göğsümdeki leke ben doğduğum zamanki yerinde duruyor; oysa tüm bedenim art arda yeni özdeklerle sil baştan, varlıksız oğulun imgesi huzursuz babanın hayaletinden bakacak şekilde dokunur durur, imgelemin en yoğun anlarında zihin, demiştir Shelley, sönmekteki bir kömür gibidir, yani eskiden benim olduğum, şimdi benim olmakta ve belki de daha da olacağım gibi. O halde geçmişin kız kardeşi olan gelecekte, ben kendimi şimdi burada otururken, ama o zaman olmuş olacağım durumda düşünerek, görebileceğim. Hawthorndenli Drummond o haili aşmamda yardımcı oldu bana.

—Evet, dedi Mr. Best çocukça. Hamlet'in çok genç olduğunu hissediyorum. Bütün o acılık babadan neşet edebilir ama Ophe-lia'nın pasajları oğuldan. Her sakallıyı babası sanıyor. O benim babamdadır. Ben de onun oğlunda. —O leke sonuna dek kalacak, dedi Stephen, gülerek.

John Eglinton yüzünü, hiç de hoşlanmadığını gösterircesine buruşturdu.
—Dehanın nişanesi bu olsaydı, dedi, o takdirde deha pazarda satılan bir meta olurdu. Shakespeare'in yazdığı, Renan'ın pek hayran olduğu o son piyeslerinde bambaşka bir hava eser. —Sulh olma havası, diye soludu Kuveykır kütüphaneci.
—Uzlaşma diye bir şey olamazdı, dedi Stephen, şayet bir ça-tışma olmasaydı. Demiş olduk.
—Kral Lear, Othello, Hamlet, Troilus ve Cressida döneminin o tamusal havasını sislendiren olayların neler olduğunu öğrenmek isterseniz, o sislerin ne zaman ve nasıl dağıldığını araştırın. Meşum fırtınalarda gemisi batmış, bir başka Ulysses, Pericles, Sur Prensi gibi bitkin bir adamın yüreğini ne yumuşatabilir?
Bir baş, kırmızıkonikbaşlıklı, kaderin sillesini yemiş, gözleri deniztuzuyla kıpkırmızı.
—Kucağına uzatılan bir bebek, bir kız çocuğu, Marina. —Sofistlerin apokrifanın dolambaçlı yollarını tutmaları değiş'

bir keyfiyettir, diye döktürdü John Eglinton. Anayollar sıkıcıda ama seni şehre ulaştırır.
{yi Bacon: Bozulmuş. Shakespeare Bacon'un döktüğü kurtlar. Sıfırhokkabazlar anayolu tutmuşlar. Zorlu arayıştaki gözcüler. Hani kent, sayın beyler? Adlarda maskelenen: A. E., çağ: Magee, John Eglinton. Güneşin doğusu, ayın batısı. Tir na n-og. Ayağında çizmeleri, düştü yollara.
Dublin 'e daha kaç mil var?
Yetmiş kadar, efendim.
Günbatmadan varır mıyız?
—Mr. Brandes, dedi Stephen, son dönemin ilk oyunu olduğunu kabul ediyor.
—Öyle mi? Ya Mr. Sidney Lee veya bazılarına göre namı diğer Mr. Simon Lazarus ne diyor bu konuda? —Marina, dedi Stephen, bir fırtına çocuğudur, Miranda'dır, bir tansık, Perdita, yitirilmiş olandır. Yitirilmiş olan ona yeniden verilmiştir: Kızının çocuğu. Benim biricik kancığım, der Pericles,

bu küçük kız gibiydi. Anasını sevmeyen bir adam, o ananın kızını sever mi hiç?

—Dede olma sanatı, diye mırıldanmaya başladı Mr. Best, Uart d'etre grandp... —Onda, kendi gençliğinin anılarını da ekleyince, başka bir imajın tekrar doğduğunu görmeyecek mi? Söylediğin şeyi kulağın işitiyor mu senin? Aşk, evet. Tüm insanlığın bildiği sözcük. Amor vero aliquidalicui bonum vult ünde etea quae concupiscimus...

—Deha denilen o acayip yeteneğe sahip bir insan için kendi imgesi, maddi ya da manevi tüm yaşantılar için bir ölçündür. Böylesi bir yaklaşım onu rikkate getirir. Kendi kanından başka erkeklere ilişkin imgeler onu tiksindirecektir. Onlarda, doğanın onun haberciliğini yapma ya da onu yineleme gibi saçma bir çabalaması-m görecektir.

Kuveykır kütüphanecinin müsaadekâr alnı pembe bir umutla alevlendi.

—Ümit ederim ki Mr. Dedalus bu teorisini umumun tenvir e-d'lmesi gayesiyle inkişaf ettirir. Diğer bir irlandalı münekkidi, Mr. George Bernard Shaw'i da zikretmemiz lazımdır. Mr. Frank Har-rıs i de unutmamalıyız. Saturday Review'da Shakespeare üzerinde-1 makaleler şüphesiz mükemmeldi. Fakat ne tuhaftır, o dahi sökerin esmer kadını ile olan mutsuz alakasını tasvir etmiştir bizle-

re. En mühim rakibi, Pembroke kontu William Herbert'tir. itiraf etmeliyim ki, şayet şair ihanete uğramışsa bu şekildeki bir ihanet -nasıl diyeyim?- olmaması lazım gelen şeylere ait mevhumları, mızla daha ziyade intibak halinde bulunmuş olurdu.

Ağzı dört köşe sustu ve tartışmanın hâsılası bir auk yumurtası gibi aralarında yumuşak başıyla durdu. Karısına ağırbaşlı erdilleri döker seni, sana diyerekten. Sevi-yon mu, Miriam? Erine âşık mısın? —O da mümkün, dedi Stephen. Goethe'nin bir sözü var ki Mr. Magee hep söyler. Gençliğinizde arzuladığınız şeylere karşı

dikkatli olun, zira olgunluk çağınızda hepsi sizin olacak. Tüm erkeklerin bindiği bir kısrak, genç kızlığı skandallarla dolu bir hanımefendi olan bir buonarobayz. onun adına kur yapsın diye o toy lordu niçin gönderiyor ki? Oysa kendisi bir dil lorduydu ve soylular arasına karışmıştı ve Romeo ve Jü/yefi yazmıştı. Niçin? Kendine inancı vakitsiz tahrip edilmişti. En başta bir mısırtarlasında (daha doğrusu bir çavdartarlasında)

alt edilmiştir ve artık kendi nazarında asla bir fatih olamayacak ve aşna fişne oyununda bir daha galebe

çalamayacaktır. Donjuanvari eğreti davranışlar onu kurtaramayacaktır. Sonradanki hiçbir sapma o ilk sapmayı saptıramayacaktır. Yabandomuzunun dişi onu aşkın hâlâ kanayan yerinden yaralamıştır. Şayet o şirret kadına galebe çalınsa bile kadınlara özgü görünmez bir silahı kalacaktır gene de. Sözlerinde, onu yeni bir tutkuyla iten bedensel bir dürtü, kendini anlamasını bile güçleştiren ilkinden daha karanlık bir gölge varmış gibi geliyor bana. Onu bekleyen benzer bir kader vardır ve bu iki kader bir girdaptaki gibi gazapla birbirine karışmaktadır. Dinliyorlar. Ve kulaklarının dehlizlerinden içeriye döküyorum. —Ruhunda önceleri ölümcül yaralar açılmış, uyuyan kulağının dehlizine bir zehir akıtılmış. Ne var ki, uyurken canına kıyılanlar, şayet Yaradan onların ruhuna öbür dünyaya ilişkin esinler ihsan etmemişse, ecellerinin ne biçimde geldiğini bilemezler. Ya-radanın ona nasip ettiği bilgi olmaksızın Kral Hamlet'in hayaleti, zehirlemeden de, onu teşvik eden iki kamburlu canavardan da haberdar olamazdı. Bu nedenledir ki konuşması (o kuru tatsız lngıl'z lisanıyla) hep başka yöne, gerilere dönmektedir. Irza geçici, isteyip de istemeyerek, Lucrece'nin mavihalkalı fildişi memelerinden Imogen'in beşnoktalı benlerini saydığı çıplak göğüslerine gı°'P durur. Sonra kendini kendinden saklamak amacıyla yığdığı yaratılardan bıkarak, müzminleşmiş yarasını yalayan yaşlı bir köpek g'"1 . döner. Ancak, kayıpları onun kazancıdır; kendi yazdığı bil-l'kten de açıkladığı yasalardan da ders almaksızın hiç solmayan t' lieiyle ebediyete intikal eder. Gözleri açılmıştır. Bir hayalet, bir •İdedir artık o, Elsinor kayalığındaki ya da kim bilir neredeki zeârlardır, yalnızca kendi gölgesinin özdeği olan kalbinin işitebi-ı cegi denizin uğultusu, babasıyla aynı cevherden halk edilen bir oğul.

__Amin! Diye karşılık verildi kapı aralığından. Beni buldun demek ki, ey düşmanım benim? Entr'acte.

Hayasız bakışlı, papaz suratlı Buck Mulligan soytarıca bir neşeyle öne, onu selamlayan tebessümlere doğru ilerledi. Telgrafım.

__Gaz salan omurgalılardan dem vurmaktaydın, yanılmıyorsam? Diye Stephen'a sordu. Çuhaçiçeğiyeleği, çıkardığı Panama şapkasıyla ağzı paça, çingene güveysi gibi selamladı. Ona kucak açıyorlar. Was Du varlachst wirstDu noch dienen. Dalgacılar güruhu: Photius, sözüm ona Malachi, Johann Most.

Kendisini Ruhulkudüs vasıtasıyla dölleyip Kendisini Kendisi gönderen O, başkalarıyla Kendisi arasında Halaskar, düşmanların-ca taciz edilip soyulan ve kırbaçlanan, ahırkapısına çivilenen bir yarasa gibi çarmıha gerilen, kurcetaya bağlanıp açlığa terkedilen O, Onu gömmelerine ses çıkarmayan, ayağa dikilip cehennemi başlarına yıkan, cennete ulaşan ve orada şu bin dokuz yüz senedir Kendi Özünün sağ elinde oturagelip de daha Ahir Zamanda yeniden gelerek, tüm dirilerin çoktan cehennemi boyladıkları bir zamanda dirilerin de ölülerin de başına kıyameti koparacak olan O. - •>*, -
Gto-o—ri—a in ex—cel-----sis De-
Ellerini kaldırıyor. Maskeler düşüyor. Ey, çiçekler! Çanlar Çanlarla koro halinde çanlıyor. ,~~Evet> haddi zatında, dedi Kuveykır kütüphaneci. Son dere-hakk akUk bİf münaka§a- Mr- Mulligan'ın da, eminim ki, bu piyes a kında ve Shakespeare üzerinde kendi teorileri mevcuttur. Ha-tekmil cihetleriyle temsil edilmelidir. Tekmil cihetlere eşit şekilde gülümsedi.
238
Buck Mulligan, ağzı açık, düşünceye vardı. —Shakespeare? dedi. Bu isim yabancı gelmiyor. Yüzünün mülayim
hatlarından bir tebessüm güneş gibi ac, verdi. 580 —Tabii canım, dedi, anımsayıp kıvançla. Synge gibi
yazan su
zatı muhterem.
Mr. Best ona dönerek dedi ki:
—Haines size yetişemedi. Buluşabildiniz mi? Daha sonra size D. B. C. 'de katılacakmış. Gill'e kadar uzanıp Hyde'ın Connacht Aşkşarkılart'm almaya gitti.

—Müzeden geçerek geldik, dedi Buck Mulligan. Burda mıydı o?
—Ozanımızın hemşerileri, diye yanıtladı John Eglinton, muhakkak ki bizim şaşaalı teorilerimizden dolayı epey yorulmuşlar-dır. Dün gece Dublin'de bir aktrisin Hamlet'i dörtyüzsekizinci defa oynadığını işittim. Vining, prensin bir kadın olduğunu iddia etmişti. Onun bir İrlandalı olduğunu ileri süren yok mu? Yargıç Barton, zannedersem, bazı delillerin peşindeymiş. Aziz Patrick üzerine (ekselensları, Lord Cenapları değil) yemin ediyor.
—Aralarında en mutena olanı Wilde'in hikâyesi, dedi Mr. Best, mutena defterini kaldırarak. O Mr. W. H.'in Potresi'nde sonelerin, renkli bir şahsiyet olan Willie Hughes isminde birisi tarafından yazıldığını ispat ediyor. —Willie Hughes için, değil mi? Diye sordu Kuveykır kütüp-haneci. Ya da Hughie Wills? Mr. William Himself. W. H.: Kimim ben?
—Yani, Willie Hughes için, dedi Mr. Best yanıltısını rahatça düzelterek. Elbet, bildiğiniz üzere, hepsi paradokstan ibaret, Hug-hes'i, nekesi, bikesi, rengi, ama konuyu tertipleyişi öyle tipik ki. Bildiğiniz üzere, Wilde'in hususiyeti de budur. Hafif değdirmeler. Nazarlarını ordakilerin yüzlerine hafifçe değdire değdire gülümsedi, sarışın bir civan. Wilde'in ehli özü.
Pek de nüktedansın. Üç kadehçik usquebaugh içmişsin Dan Deasy'nin dukalarıyla. Ne kadar harcamışım? E, birkaç şilin.
Bir tümen gazeteciyle. Mizah, yaşıyla kurusuyla. Espri. Beş esprini de gençliğin, onun burunladığı onurlu kisvesine adardın-Arzuları tatmin olmuş birinin yüz hatları.
Daha çok va. Kadını bana ayır. Eşleşme zamanı. Tanrım, onla' ra yeni bir dalap mevsimi ihsan eyle. Haydi, kırıştır onunla.
239
Havva. Çıplak. Buğdaykarınlı günah. Bir yılan dolanmış ona, zehirli busesiyle. .__Sadece bir paradoks olduğu kanaatinde misiniz? Diye sor-aktaydı Kuveykır kütüphaneci. Alaylı konuşanlar son derece ddi olduklarında kimse inanmaz onlara. Alaylı konuşanın ciddiyetini ciddi ciddi irdelediler. Buck Mulligan'111 yeniden ağırlaşan bakışları bir süre Stephen'ın üzerinde dolaştı. Ardından, sallanan başıyla, yaklaşarak cebinden katlanmış bir telgraf çıkardı. Hareketli dudakları, yeniden neşelenip gülümseyerek okudu. __Telgraf! Dedi. Harika bir buluş! Telgraf! Papalıktan bir emirname!
Yüksek sesle pür neşe okurken, ışıksız yazıhanenin bir köşesine oturdu:

—Santimantal kişi, kendisi için yapılan bir jeste ilişkin hiçbir şükran duygusu hissetmeden ondan zevk alan kimsedir. İmza: Dedalus. Nerden çıkardın bunu? İşkembeden mi? Yo. College Green'den. Dört tekliği n'aptın ulan, içtin mi? Halam o aynı cevherden halk edilmemiş olan babana gidecek bak. Telgraf! Malachi Mulligan, The Ship, Lower Abbey Street. Ah ulan, kepazelikte eşin yoktur! Ah, seni papazbozuntusu Kinchçik! Pür neşe mesajı ve zarfını bir cebine sokuştururken kavgacı bir-lrlanda aksanıyla veriştirdi: —Sana derim ki, küçük beyim, Teligrafını getürdüklerinde Haines'le benim harap ve berbattı halimiz. Bir parça istim içün ey-ledüğümiz ah ü vah zamparalıktan beli bükük papazları bile ağlatabilirdi, zannedersem. Ve gardaşlık, biz bi sahet mi disem eki sa-het mi disem öçç sahet mi disem Connery'nin barında namusumuzla otturup adambaşşı arcentinlerimizi bekleyividik. Figan ederek dedi ki:
—Ve de biz eki gariban orecikte, sencağız halımızdan habar-sız, dillerimiz tıpkı bi fırt çekmek için yanıp tutuşan abazan papazların dilleri gibi öçç karış dışarıya uzanmış sen kalkmış bize o laf kümbeltilerini göndermişsin. Stephen güldü.
Birden, uyarırcasına Buck Mulligan yere eğildi.
—Serseri Synge peşinde, dedi, seni öldürmek için. Glasthu-e da evinin kapısına işediğini öğrenmiş. Şıpıdık
pabuçlarını giyip senı öldürmek için yola çıkmış.
—Beni! Dive havkırdı Stephen. Yazın dünyasına senin katandı o.
240
Buck Mulligan ağzı kulaklarında yerine döndü ve tavanın kasvetli bezeklerini çınlatarak güldü: — Seni öldürecek! Dedi.

Saint Andre des Arts sokağındaki meyhanede Allahın cezası kokoreçleri yerken benimle gırtlaklaşan o nemrut surat. Sözcükler için sözcüklerin sözcüklerinde, palabras. Oisin ile Patrick. Keçia-yaklı ilahla Clamart ormanında karşılaşmış da başlamış şarapşişes;, ni sallamaya. C'est vendredi saint! Eşkiya İrlandalı. Ayinesine, geze geze, rast gelmiş idi. Ben benimkine. Ormanda rastlamış idim bi'divaneye.
—Mr. Lyster, diye seslendi bir müstahdem aralanan kapıdan. —... ki orada her bir kimse kendisininkini bulur. Böylece işte 670 Sayın Yargıç Madden Üstat William Silence'in Güncesi adlı eserinde avcılık tabirlerini döktürmüştür... Ya? Neymiş onlar?
—Burada bir beyefendi var, efendim, dedi müstahdem içeriye girip bir kartviziti uzatarak. Freeman 'dan. Geçen senenin Kilkenny People ciltlerini görmek istiyor.
—Tabii, tabii, tabii. Acaba beyefendi?.. Yalpak kartviziti aldı, şöyle bir baktı, görmedi, bakmadan masaya koydu, baktı, sordu, gıcırdattı, sordu:
—Bu beyefendi?.. Ha, orada! Dans edercesine kıpır kıpır fırladı, çıktı. Gün ışığı vuran koridorda vazife aşkıyla, fevkalade vazi-680 feşinas, son kerte hakşinas, fevkalade müşfik, son derece erdemli, mafevkattabia engin mezhepli, gayretkeş bir cehtle, cerbezeli diller döktü.
—Bu beyefendi mi? Freeman's Journal? Kilkenny People? Aa, tabii. İyi günler, efendim. Kilkenny... Olmaz olur mu... Sabırlı bir siluet dinleyerek beklemekteydi. —Ehemmiyetli taşra matbuatının hepsi... Northern Whig, Cork Examiner, Enniscorthy Guardian. Geçen sene. 1903... Siz lütfen şöyle... Evans, bu beyefendiyi götürüp... Lütfen siz takip ediniz müs-tah... Veya, beni takip ediniz... Şuradan... Lütfen, efendim... 690 Cerbezeli, vazifeşinas, bütün taşra gazetelerinin bulunduğu
yere doğru telaşlı topuklarını izleyen el pençe divan karaşın bir karaltıya yol gösterdi. Kapı kapandı.
—Çıfıt! Diye haykırdı Buck Mulligan. Yerinden fırlayarak kartviziti kaptı.
—Neymiş adı? Muiz Salamon? Bloom.
Gırgırını sürdürdü: —Yehova, artık gulfe toplamıyor. Köpükten halk edilmiş. ^A^u"
l kıvrılmamış Yunan ağızlı Afrodit'i selamlamak için müzeye a. -:mde görmüştüm orda onu. Afrodit... Her gün varıp eğilmeli-^A^- -nünde. Hayatımın aşkısın, yakan dudaklarınla. y Birden Stephen'a döndü. _§eni tanıyor. Babanı tanıyor senin. Eyvah, başımıza gelen-

Yunanlılardan daha da Yunanlı o. Soluk Celileli gözleri Afro-rl't'in dübürüne dikilmişti. Venüs Kallipyge. Ah, o belinin kasırgalı Gizlenen bakirenin peşindeki Tanrı. __.Daha dinlemek isterdik, diye girişti John Eglinton Mr.
Best'in de icazetiyle. Mrs. S.'ye ilgi duymaya başladık. Şimdiye kadar onun hakkındaki düşüncemiz onun, olsa olsa, sabırlı bir Grisel-da hanım hanımcık evinde oturan bir Penelope olduğu şeklindeydi. __Georgias'ın öğrencisi Antisthenes, dedi Stephen, güzellik
beratını Kyrios Menelaus'un anaç ve nice nice yiğitleri içinde barındırmış kereste Truva kısrağı Argive Helen'den almış ve onu zavallı Penelope'ye vermiştir. Londra'da yirmi yıl yaşamıştı ve bu sürenin bir bölümünde İrlanda Valisi'ninki kadar bir maaş çekmekteydi. Varsıl bir yaşam sürüyordu. Onun sanatı, feodal sanattan daha çok, Walt Whitman'in dediği gibi, şikemperver bir sanattı. Sıcak ringabalığıbörekleri, yeşil bardaklarda beyaz şaraplar, ballısos-lar, gülreçelleri, acıbadem kurabiyeleri, frenküzümlü güvercin dolmaları, halkakurabiyeler. Sir Walter Raleigh, tutuklandığında, üzerinden bir milyon frankla iki de cafcaflı korsa çıkmış. Tefeci Eliza Tudor'un iç çamaşırlarıysa Şeba Melikesi'ni kıskandıracak denli bir niceymiş. Yirmi yıl boyunca evliliğin sili sevinçleriyle bezeli aşkı ile zinakârlığın kerih zevkleri arasında oyalandı durdu. Man-ningham'ın öyküsünü bilirsiniz, hani kasabalı bir herifin karısı 111. Richard'daki oyununu gördükten sonra Dick Burgabe'yi yatağına davet eder de Shakespeare de bunu işitir de, iğmazı ayn ederek, yemeden içmeden kadının gönlünü çeler, Burbage da varıp kadı-nın kapısını çaldığında, boynuzlunun yorganı altından seslenir: Fatih William, III. Richard'dan önce gelmiştir. Ve de sevişken haspa, stress F'tton, biniverir ve Ah diye çığlık atar, adamcağızın nazlı ku§çağızı da hakeza, nitelikli dürüst Lady Penelope Rich de bir yuncu için biçilmiş kaftandır, bir de Bankside yosmaları vardır ki, Patası bir peniye.
Aours la Reine. Encore vingtsous. Nousferons depetites cochonne-n«- Minette? Tu veux?
Yüksek sosyetenin en üst tabakası. Oxfordlu Sir William , e1ant'ın annesi, elinde Kanarya şarabıyla dolu
kadehi bekler çıks'n bir bülbüllü kanarya.
242
740 Buck Mulligan, gözlerini takva ile tavana çevirip dua ederce-

sine dedi ki:
—Mübarek Margaret Mary Hergelenkuş!

—Ya altı karılı Harry'nin kerimesi. Çelebi şair Çimen Tenn-yson'un dile getirdiği gibi civar illerdeki öbür hanım arkadaşlarım da unutmayalım. Ne var ki, tüm o yirmi yıl boyunca zavallı Pene-lope'un, Stratford'da kristal pencerelerin ardında ne halt işlediğini sanıyorsunuz?
Yap da yap. Eylem. Bitkibilimci Gerard'ın Fetterlane'deki bir güllüğünde, kırlaşmışkumral, gezinir. Bir kadının damarları gibi gökmaviçançiçeği. Kapaklarınca Juno'nun gözlerinin menekşe menekşe. Gezinir. Topu topu bir yaşam. Bir beden. Ama yap. Uzaklarda, bir kösnüme ve necaset çirkefınde, eller beyaz tenlerin üzerine yumulmaktadır.
Buck Mulligan, John Eglinton'ın yazıhanesine sertçe vurdu. —Kimden söz ediyorsun? Diye açıklama istedi. — Diyoruz kim, sonelerindeki tekmeyi yiyen âşığın kendisidir o. Bir kez tekme yiyen, ikinci kez de yer. Ne ki, saray yosması, şairimizin benimsevgiliyârimi, bir lort uğruna onu tepti. Adı telaffuz dahi edilmekten çekinilen aşk. —Yani siz onun bir İngiliz vatandaşı olarak, diye atıldı John
güreli Eglinton, bir lorda âşık olduğunu mu söylüyorsunuz?
Kertenkelelerin ok gibi fırlayarak gezindikleri yıkık duvar. Charenton'da bakmıştım onlara ben.
—Öyle görünüyor, dedi Stephen, onun kendi yerine, tüm o harın ferçlere, kutsal kilise seyisinin aygırlara
yaptırdığını yapmasını istemişti ondan. Ola ki, Sokrat gibi, onun da bir ebeydi anası da karısıysa bir cadı. Ne
var, her ne kadar o kadın gözü dışarıda bir şirret idiyse de, sadakat andına ihanet etmemişti. O hayaletin
ruhunu taciz eden iki olay vardı: Bozulan bir yemin ve karısının uç-kur çözdüğü, ölen kocanın kazkafalı
hödük erkek kardeşi. Tatlı Ann, anladığıma göre, fıkırdak kanlı bir hatunmuş. Bir kez halle-nen, ikinci kez de
hailenin
Stephen sandalyesinde horozlanarak döndü. —Aksini kanıtlamak sizin sorumluluğunuz, benim değil, dedi sorutarak. Hamlet'in beşinci perdesinde onu şenaatle damgaladığını yadsıyorsanız, o halde onunla evlendiği günle onu gömdüğü gün arasındaki otuz dört yıl boyunca ondan ne diye hiç söz etme diğini lütfen söyleyin bana. O kadınların hepsi de erkeklerinA aman dedirtir onların ahreti boyladıklarını görürler: Mary, zeVC. John'un, Ann, dönüp de onu dul bırakan ve ondan önce göçeceg

• cıİK'na dönen zavallı sevgilisi William'in, Joan, dört erkek kar-a inin Judith, kocasının ve bütün oğullarının, Susan, kocasının ovsa Susan'ın kızı Elizabeth, dedesinin söylediğine göre, ilkini •ıHürdükten sonra ikincisine varmış. Tabii ya, söz etmiş bundan. Onun görkemli Londra'da varsıl bir yaşam sürdürdüğü yıllarda, karısı bir borcunu ödemek için babasının çobanından kırk şilin "düne almak zorunda kalmıştı. O halde söyleyin bakalım. Onu gelecek kuşaklara tanıttığı kuğuşarkısını da buyurun açıklayın. Hepsi sessiz dururken Stephen onlara doğru döndü.
Bunun üzerine Eglinton: Vasiyeti mi yani.
Ama açıklanmıştı, sanırım, hukukçularca.
Hak kazanmıştı o dulluk gelirine
Yasalara göre. Ama hukuk bilgisi pek engindi
Yargıçların anlattığına göre.
Çeler aklını Şeytan, Dalgasını geçer: |
Binaenaleyh ilk yazdığı vasiyetinden Adını çıkarır kadının ya, bırakır
Kızlarına, torununa, kızkardeşine, Stradfordlu ve Londralı emektar dostlarına
Bıraktıkların. Binaenaleyh kendüsünün Zevcesinin adını da koysun diye üstüne düşüldükte, Tutar ona bırağur
Ikincieniyi Karyolasın.
Punkt.
Bırağurona
Ikincieniyi
Bırağurona
Eniyikar
ikincisini Bırakaryola.
Öff!
, ~~0 zamanın güzel köylüsünde mobilya filan hak getire, diy< yurdu John Eglinton, şimdi de öyle ya günümüzdeki kırsal ke e ilişkin tiyatro oyunlarına bakılırsa. ~~Aengin bir taşra beyefendisiydi o, asalet arması, Strad

ford'da arazisi, malikânesi, Ireland Yard'da bir evi vardı; hisse senetlerine sahip bir kapitalist, Parlamento'dan yasa çıkartabilen bir toprakağasıydı. Şayet kadıncağızın geri kalan gecelerinde huzur içinde horuldamasını isteseydi ne diye ona en iyi karyolasını bırakmamıştır?
—Şurası su götürmez ki iki karyola varmış, birisi en iyi olanı ötekiyse ikincieniyi, dedi Mr. Ikincieniyi Best incelikle.
—Separatio a mensa et a thalamo, diye Buck Mulligan daha da inceltince herkesi gülümsetti. —Tarihteki meşhur karyolaları yazıyordur bir yerde-, diye atıldı İkinci Eglinton, karyolatebessümüyle. Düşüneyim bir.
—Tarihte yazılıdır: Yaramaz öğrenci Stagyrite, dazlak barbar bilge, dedi Stephen, sürgünde ölürken kölelerini azat eder ve ceplerini doldurur, büyüklerini saygıyla anar, ölmüş karısının kemiklerine yakın bir yerde gömülmesini ister ve dostlarından eski bir metresine (Nell Gwynn Herpyllis'i unutmayın) göz kulak olmalarını söyleyerek köşkünü metresine bırakır.
—Öyle mi ölmüş demek? Diye sordu Mr. Best hafiften bir merakla. Yani...
—Kör kütük sarhoş öldü, diye yerleştirdi Buck Mulligan. Büyük bir bira krallara layık. Ha, Dowden ne dedi bakın, anlatmam lazım size! —Ne? Diye sordu Besteglinton.
William Shakespeare ve şürekâsı, limitet. Halkın William'i, Anlaşma koşulları için müracaat: E. Dowden, Higfıeld House...
—Harika! Diye göğüs geçirdi Buck Mulligan âşıkane. Ozana isnat edilen pederastlık suçlaması hakkında düşüncesini sormuştum. Ellerini kaldırarak dedi ki: Yaşamın o günlerde çok daha ateşli olduğunu söylemekten başka ne diyebiliriz ki. Harika! Puşt.
—Güzellik duygusu bize yolumuzu şaşırtıyor, dedi melanko-likelegan Best gudubetleşen Eglinton'a. Kıpırtısız John'un yanıtı keskin oldu:
—Bunların ne anlama geldiğini bize doktorlar söyleyebilir-Pastanı hem yiyip hem de saklayamazsın. Öyle mi dersiniz? Güzellik beratını benden söke söke alacaklar mı?
—Bir de mülkiyet hissi, dedi Stephen. Shylock'u kendi cebinin derinliklerinden çıkarmıştı. Malt kaçakçısı tefeci bir babam11 oğlu olarak kendisi de bir mısır kaçakçısı, bir tefeciydi; kıtlık sıra sında millet açlıktan kırılırken on ölçeklik mısırı istif etmişti am'

ına. Tevekkeli Chettle Falstaff'ın anlattığına göre, borçluları
onun ticari dürüstlüğünden söz eden her dinden insanlarmış. 860 R'r tiyatrocu meslektaşını birkaç torba maltın parasını ödemediği | in dava etmiş, ödünç verdiği tüm paraları da faizlerinin son meleğine kadar çatır çatır geri almıştır. Aubrey'in seyisi ve yamağı haska türlü nasıl zengin olabilirdi öyle çabucak? Yağmur yağarken He yağmazken de küpünü doldurabilmiştir hep. Kraliçenin özel hekimi Lopez'in asılmasını ve dört hayvana bağlanıp parçalatılma-sını bu da yetmezmiş gibi hekimcağız senin çıfıt daha ölmeden Yahudi yüreğini söküp çıkarmalarını izleyen Yahudi kıyımı sırasında Shylock sarayın tarafını tutar: Hamlet ve Macbeth de, cadıyakımı-na mütemayil Iskoçyalı şarlatan bir filozofun tahta çıkarıldığı sıra- 870 lara rastlar. Yitirilen donanmayı, Aşkın Zahmetleri Yitirildi'de sarakaya alır. Görkemli dekorları, tarihi temsilleri, Mafekingvari bir taşkınlık ummanında pupa yelken ilerler. Warwickshire Cizvitleri mahkeme önüne çıkarlar ve bir hademenin muhtemelüzzıdeyn kuramına değgin görüşlerini öğreniriz. Sea Venture Bermuda'dan dönünce, Amerikalı kuzinimiz Patsy Caliban ile Renan'ı hayran bırakan oyununu yazar. Şekerli soneleri Sidney'inkileri izler. Kızıl saçlı Bess diye de anılan Peri Elizabeth'e gelince, Windsor'un Şen Kadınları'm eşindiren o kalık tombulteyze, Almanyalı bir mein-herre kalanca hayatını kirliçamaşır sepetinin dibindesaklı anlamla- 880 rı aramakla geçirtir. Bakıyorum da işiniz tıkırında maşallah. Bir teolojikfılolojik karışımı bir parça karıştırıverin. Mingo, minxi, mictum, mingere.
—Onun bir Yahudi olduğunu ispat edin, diye ibiğini kaldırdı John Eglinton, umuda kapılarak. Sizin mektebin müdürü onun Roma Katolik Kilisesine mensup olduğu kanaatinde. Sufflaminandus sum.
—Almanlara benzer o, diye yanıt verdi Stephen, italyan skan-dallarının bir numaralı telleyip pullayıcılarına. —Aklınamütenahi bir adam, diye anımsattı Mr. Best. Cole- 890 ridge ona aklınamütenahi demiştir. Amplius. In societate humana hoc est maxime necessarium ut sit atnicitia inter multos. —Saint Thomas, diye başladı Stephen...

—Ora pro nobis, diye iniledi Keşiş Mulligan, sandalyesine gömülüp.

Ol esnada sinledi firaklı nalesin: Pogue mahone! Acushla machree! Biz mahvolmuşuz artık! Val-lar>i
mahvolmuşuz!

246

Herkes tebessümlerini tebessüm etti.

—Semizgöbekli yapıtlarını orijinallerinden okumayı sevdiğim Saint Thomas, dedi Stephen gülümseyerek, ensest konusunu, Mr Magee'nin sözünü ettiği Viyana ekolünden farklı bir biçimde ele alarak, ussal ve kendine özgü bir yaklaşımla bunu bir coşku cimriliğine benzetir. Demek ister ki, yakın kan bağı olan birine bu biçimde sunulan sevgi, ola ki, o sevgiye muhtaç olan bir yabancıdan cimrice esirgenmiş olmaktadır. Hıristiyanların pintilikte karadıkları Yahudiler, tüm ırklar içinde çeşitli milletlerden kimselerle evliliklerine en çok rastlananıdır. Suçlamalar öfkenin ürünüdür. Yahu-dileri tasarrufa teşvik eden Hıristiyan yasaları, Lollardlar gibi barınak diye kasırgaların kucağını bellemiş bu insanları olanca sevgile-riyle demir patpatlara bağlamıştır. Bunların günah mı erdem mi olduğunu koca Herkimbaba kıyametgünü celsesinde söyleyecek bizlere. Ne ki, borçları diye bellediği şeylere karşı kendi hakları diye bildiği şeylere bu denli sıkıca sarılan bir adam, karısı diye bellediği kadının üzerindeki haklarına da o denli sıkıca sarılacaktır. Hiçbir Sırıtkan Bay Komşu onun öküzüne de, karısına da, uşağına da, hizmetçisine de, eşşeğine de göz koyamayacaktır.

—Naili Fatmasına da, diye karşıtını ünledi Buck Mulligan.

—Soylu Will'e haksızlık ediyorsunuz,
dedi soylu Mr. Best
soyluca.

—Hangi Will? Diye takıldı Buck Mulligan tatlı tatlı. Kafamız karışmaya başladı.

—Yaşayan Will, dedi John Eglinton filozofça, Will'in dul karısı zavallı Ann için ölen Will oldu çıktı.

—Requiescat! Diye dua etti Stephen.

Nerde yapmak istediğimiz onca şey? Maziye karıştı çok eskiden...

—O günlerde bir karyolanın günümüzdeki bir otomobil kadar gözde bir eşya olduğunu ve üzerindeki oymaların eşine rastlanmadık güzellikte olduğunu kanıtlasanız bile, kukuleteli kraliçe- o ikincieniyi karyolaya

serilmiş kaskatı yatmaktadır. Yaşlılığında İncil hafızlarıyla düşüp kalkar (bunlardan birisi onunla New Place te kalmış ve belediye meclisi hesabına bir litre beyaz şarap içmışse de hangi yatakta yatmış olduğunu hiç sormamak en iyisi) ve bir ru ha sahip olduğunu öğrenir. Kadıncağız adamın destan kitapların' okur ya da ona okutur ve onları Şen Kadınlarız yeğler; her gece a zımlığına şakırdatırken de Mutekitlerin Külotları İçin Kopçalar
247 940
f Sofu Ruhları Hapşırtan Manevi Enfiyekutusu üzerinde düşünür H rur Venüs dua ederken dudaklarını kıvırmış. Vicdan azabı: Pişeği buluncun. Tanrısını arayan tükenmiş bir fuhuş çağındayız. _Tarih bunun bir hakikat olduğunu gösteriyor, inquit Eglinto-
nus Chronolologos. Devirler birbirini takip ediyor. Fakat en salahi-vettar merciler bize insanın en büyük düşmanlarının kendi ailesindeki fertler olacağını söylüyor. Russell haklıymış gibi geliyor bana. Karısından veya babasından bize ne? Bana sorarsanız sadece aile şairlerinin aile hayatları var. Falstaff bir aile adamı değildi. Bana göre gebeş şövalye onun en şahane buluşu.
Çelimsiz, geriye doğru kaykıldı. Pısırık, ananı babanı inkâr et, mürai softa. Singin, Allahsızlarla kifaflanır, pisboğaz lüpçü. Antrim 950 şayağından abalı babasından geçmiştir bu haslet ona. Üç ayda bir ziyaretine gelir. Mr. Magee, efendim, sizi görmek isteyen bir beyefendi var. Beni? Babanız olduğunu söylüyor, efendim. Word-sworth'umu versene. Magee Mor Matthew, arkası düğmeli kapaklı poturu, paçalarında on ormanın çamuru, elinde yontulmamış bir değnekle güçlü kuvvetli, kaba saba bir köylü. Ya seninki? Senin pederi tanır o. Dul babanı.
Şen Paris'ten apar topar anamın kerih ölümhanesine koştuğumda rıhtımda babamın eline dokunmuştum. Sesi, yeni bir ılıklıkta, konuşmuştu. Dr. Bob Kenny bakıyormuş anama. Benim iyi- 960 ligimi isteyen gözleri. Ama beni tanımayan.
—Bir baba, dedi Stephen, umutsuzluğa düşmemek için çırpınarak, gerekli bir beladır. Oyunu, babasının ölümünü izleyen birkaç ay içinde yazmıştı. Saçları ağarmaya başlamış, evlenme çağına gelmiş iki kız babası, yaşamının otuz beş yılını arkada bırakmış, nel mezzo del canimin di nostra vita, elli yıllık tecrübe sahibi bir kimsenin Wittenbergli tüysüz bir öğrenci olduğuna inanıyorsanız, o takdirde yetmiş yaşındaki anasının da

sefih kraliçe olduğunu kabul etmeniz gerekir. Hayır. John Shakespeare'in cesedi gece yürüyüş-'erine çıkmamaktadır. Her geçen saat daha da çürümektedir. Babalığını terketmiş, o gizemli tahtını oğluna bırakmıştır. Boccac-c'o nun Calandrino'su kendisinin hamile kaldığına inanan ilk ve son erkekti. Babalık, bilinçli olarak dünyaya getirme anlamında, feklerin bilmediği bir şeydir. Yalnızca getirenden dünyaya geti-rı ene aktarılan gizemli bir konum, havarilerinki gibi bir ardışıklık-
u- Kilise bu gizemin üzerine kurulmuştur. O muzip italyan ak-n'n Avrupalı kalabalıkların önüne fırlattıkları Meryem Ana üzeri-
eğıl; hem de insanıyla kâinatıyla tüm âlemin boşluk üzerinde "Jlmuş olduğu gibi sarsılmaz bir biçimde kurulmuştur. Belirsiz-

------------------------------------ 248 ------------------------__

lik üzerine, olasızlık üzerine kurulmuştur. Amor matris, bu özn ve nesnel tamlama, yaşamdaki tek gerçek şeydir belki de. Baba] v yasal bir varsayım olabilir. Babasını sevmiş olan ve babasının da oğlunu sevmiş olduğu bir babayla oğul var mıdır acaba? Neler zırvalıyorsun?
Biliyorum. Sussana. Canın cehenneme. Nedenlerim var. Amplius. Adhuc. Iterum. Postea. Bunu yapmak zorunda mısın?

—Öyle kösnül aşikâr bir utançla birbirlerinden ayrılırlar ki dünyada işlenmiş ensestler ve canavarlıklar gibi tüm öbür günah-lada kirlenmiş suç arşivlerinde, bu ihlallere pek rastlayamazsınız Oğullar analarıyla, babalar kızlarıyla, sevici kız kardeşler, adı telaffuz dahi edilmekten çekinilen aşk, yeğenler nineleriyle, mahkûmlar anahtardelikleriyle, kraliçeler damızlık boğalarla. Doğmamış oğul güzelliği bozar: Doğdumu, acı getirir, sevgiyi böler, dertleri çoğaltır. Kendi başına bir erkektir o: Onun büyümesi babasının zevalidir, onun gençliği babasını günülendirir, onun dostları babasının düşmanlarıdır. Rue Monsieur le Prince'te düşünmüştüm bunu.

—Doğada onları bağlayan ne? Bir anlık kör kızışma. Baba mıyım ben? Olsaydım eğer?

Buruşuk kararsız el.

—Mezhep sapkını canavarlar arasında en azılısı olan Afrikalı Sabellius, Baba'nın, Kendi Oğlu'nun ta Kendisi
olduğunu ileri sürmüştür. Olasız diye bir sözcüğü kabul etmeyen Aquin köpeğiy-se, onu takip eder. Pekâlâ:

Oğlu olmayan bir baba baba olamazsa babası olmayan bir oğul oğul sayılmaz mı? Rutlandbaconsouth-hamptonshakespeare ya da aynı adlı bir başka şair yanlışlıklar komedyasında Hamlefx yazdığında sırf kendi oğlunun babası değildi ama, artık bir oğul olmadığından, kendisini tüm halkının babası, kendi dedesinin babası, ve aynı sebepten, Mr. Magee'nin anladığı şekilde doğanın yetkinliğe karşı nefretinden dolayı hiç doğmamış olan kendi doğmamış torununun babası olarak duyumsadı ve öyleydi de.

Eglintongözler, zevkten çıldır çıldır, mahcuparlak tavana doğru çevrildi. Yamru yumru yabangülü dallarının arasından kıvançlı bakan mutlu bir Pürken.

Dalkavukluk. Pek değil. Ama dalkavukluk.

—Kendisi kendisinin babası, diye söylendi Oğulmulligan. na' kındı. Hamileyim ben. Beynimde doğmamış bir çocuk var. Pallas Athena! Bir oyun! Oyundan âlâsı yok! Doğuruvereyim bari! Vo-

249

gumayardımcı elleriyle karnının iki yanını kavradı.

—Ailesine gelince, dedi Stephen, anasının adı Arden ormanında yaşayagelmektedir. Anasının ölümü, ona Coriolanus't&ki Vo-lumnia sahnesini esindirmiştir. Küçücük oğlunun ölümüyse, Kral John fakı genç Arthur'un ölüm sahnesine dönüşür. Hamlet, kara prens, Hamnet Shakespeare'dir. Ftrtına'dzk\, Peric/es'teki, Kış Öy-iüsü'ndeki kızların kim olduklarını biliyoruz. Mısır'ın etgüveci Kleopatra'nın, Cressida'nın ve Venüs'ün kimler olduğunu da tahmin edebiliriz. Ama kayıtlara geçmiş bir üyesi daha var ailesinin. —Çapraşıyor iş, dedi John Eglinton. Kuveykır kütüphaneci, kıvranarak, sessizce, kıvırıp, maskesi kıvırdı, acele, kıvır kıvır, kuvak vak. Kapı kapandı. Hücre. Gün. Dinlemekteler. Üçü. Onlar. Ben sen o onlar.

Haydin, beyi.
STEPHEN
Üç erkek kardeşi vardı, Gilbert, Edmund, Richard. Gilbert yaşlılığında kimi hemşerilerine, Maister Gatherer'i'n kendisine bir gün gösteri için beleşten bir bilet verdiğini söylemiş de o da gitmiş gar-daşı tiyatroyazarı Maister Wull'u Londra'daki bir oyununda sırtında bir adam güreş ederken görmüş. Parterde tıkındığı sosisler Gil-bert'in ruhunu şad etmiş. Ortalıkta görünmez o pek: Ama bir Ed-mund'a ve Richard'a tatlı William'in eserlerinde rastlarsınız.
MAGEEGLINJOHN isimler! Ne var ki bir isimde? BEST
enım adım da Richard, bildiğiniz üzere. Richard hakkında iyi bir §ey söylersiniz inşallah, bildiğiniz üzere, hatırım için.
(kahkaha) 105<> 250
BUCKMULLIGAN (piano, diminuendo)
Sonra fısladı tıbbiyeli Dick Candostu tıbbiyeli Davy'ye...
STEPHEN
Daltaban dalyarak Kara Wills'in, Iago, Richard Kambursırt, Kral Lear'daki Edmund'dan oluşan üçlemindeki iki kişi cehennemlik amcalarının adlarını taşır. Yaa, o son oyunu da kardeşi Edmund, Southwark'ta ölüm döşeğinde can çekişirken yazılmıştı ya da ya-zılmaktaydı.
BEST
Dilerim tutulan Edmund olur. istemem Richard'ın, adaşımın... (kahkaha)
KUVEYKIRLYSTER (a tempo) Ancak benim şerefli adımı aşıran kimse...
STEPHEN
(stringendo) William kendi adını, o güzel adını, oyunlarında kâh bir figüran, kâh bir soytarı olarak gizlemiştir -tıpkı eski italyan ressamlarının kendi suratlarını tuvallerinin loş bir köşesine yerleştir-dikleri gibi. Will'in aşırı taşırı yer aldığı sonelerinde açıklar o kendisini. John O'Gaunt gibi kendi adı azizdir onun için, kuyruk sallayarak elde ettiği bir kılıçla çapraz duran ucu gümüşten honorifica-bilitudinitatibus altın bir mızrak şeklindeki asalet arması denli aziz, ülkenin en yüce sahnesallarlığı şerefinden de aziz. Ne var ki bir isimde? Çocukluğumuzda bize ait olduğunu söyledikleri adımızı yazarken kendimize sorduğumuz sorudur bu. Bir yıldız, bir sabahyıldızı, bir kuyrukluyıldız görülmüş o doğarken. Gündüzle--------------
----251 --------------------------------
• tek başına gökyüzünde, geceleri Venüs'ün saçtığından çok ışık

rak parlak, geceleyin de yıldızlar katındaki inisiyalini imleyen
tık Koltuk takımyıldızının yani Cassiopeia'nın deltası üzerinde 1070
a rurdu. Geceleri uyuklayan yaz tarlalarında yürüye yürüye Shot-
rv'den ve yavuklusunun kollarından dönerken kendi gözleriyle
örmüştü ufukta Ayıların az doğusunda yaslanaduran o yıldızı.
ikisi de halinden memnun. Ben de.
Söndüğünde dokuz yaşında olduğunu söyleme onlara.
Ve onun kollarından.
Kur yapsınlar da seni yatırsınlar da gör. Ey, ödlek tosuncuk. Kim kur
yapacak sana?
Yıldızları okusan. Autontimorumenos. Bous Stephanoumenos. Senin
burcun hangisi? Stephen, Stephen,
ekmeği düzgün kessene. 1080 S. D.: Sua donna. Giâ: Di lui. Gelindo risolve
di non amare S. D.
—Neymiş o, Mr. Dedalus? Diye sordu Kuveykır kütüphaneci.
—Geceleyin bir yıldız, dedi Stephen. Gündüzün de bir bulut sütunu.
Ne kaldı daha diycek?
Stephen şapkasına, bastonuna, fotinlerine bir göz attı.
Stephanos, tacım. Kılıcım. Fotinleri ayağımın şeklini bozuyor. Yenisini al.
Çoraplarım delinmiş. Mendilim hakeza.

—isimlerle aran iyi, diye duyurdu John Eglinton. Senin kendi ismin de epey garip. Senin o dizginsiz muhayyilen de bundan neşet ediyor muhakkak. Ben, Magee ve Mulligan.

Efsanevi muhteri. Kartaladam. Uçtun sen. Nereye? Newha-ven-Dieppe, güverte yolcusu. Paris'e gidiş dönüş. Yağmurkuşu. Ikaros. Pater, ait. Denizsinmiş, yıldızçarpmış, akıntıya kapılmış. Yağmurkuşusun sen. Yağmurkuşu
ol.

Mr. Best sabırsızsakin defterini kaldırıp dedi kim:

—Bu son derece enteresan zira o birader temasına, bildiğiniz üzere, irlanda esatirinde de rastlıyoruz. Tam anlattığın gibi. Üç Shakespeare kardeşler. Grimm'in de, bildiğiniz üzere, masalların- da. En küçük kardeş daima uyuyan güzelle evlenir ve en büyük mükâfatı kazanır. Best biraderlerin en iyisi, iyi, daha iyi, en iyisi. Kuveykır kütüphaneci hoplayıdurup yaklaştı.

—Bilmek istiyorum, dedi, sen hangi kardeşi... Zannediyorum kl kardeşlerden birinde bir kargışlılık olduğunu ihsas etmektesin., ftnna muhtemelen ben mi öyle zannediyorum?

252

Kendini suç üstü yakaladı: Herkese baktı: Kendini tuttu.

Antreden bir müstahdem seslendi: —Mr. Lyster! Peder Dineen'in bir isteği...

—O, Peder Dineen! Derhal.

Ayağına tez derhal gıcırdatarak erhal erhal dışarı çıktı hal ha! John Eglinton duvardaki süse dokundu.

—Haydi, dedi. Richard ile Edmund hakkında bildiklerini anlat da dinleyelim. Onları sona bıraktın, değil mi? —O iki soylu kardeşi, Richie amcayla Edmund amcayı anımsamanızı isterken, sizden ola ki aşırı bir talepte bulunduğum duygusuna kapılıyorum, insan erkek kardeşini şemsiyesi gibi kolayca unutabilir. Yağmurkuşu.

Senin kardeşin nerde? Surdaki eczanede. Bileğitaşım benim. O, sonra Cranly, Mulligan: Şimdi de bunlar. Konuş, konuş. Ama yap. Yap konuş. Akıllarınca seni sınayacaklar. Yap. Ki yapsınlar sana da. Yağmurkuşu. Sesimden bıktım artık, Esau'nun sesi. Tahtıma karşılık bir yudum su. Berdevam.

—Diyeceksiniz ki, bu adlar onun oyunlarına kaynaklık eden tarihsel belgelerde zaten mevcuttu. Niye başkalarını değil de onları almıştır?

Richard, kambur bir orospuçocugu piçin teki, dul kalan Ann'la (ne var ki bir isimde?) sevişir, o orospuçocugu şen dula kur yapıp onu elde eder. Fatih Richard, üçüncü kardeş, Mağlup VVilli-am'dan sonra gelir. Oyunun son dört perdesi o ilkinin ardından ayak sürür gibidir. Tüm krallar arasında Shakespeare'in saygıyla yaklaşmadığı tek kral Richard'dır, dünya meleği. Kral Lear'daki Edmund'un rol aldığı ikincil konu niçin Sidney'in Arcadia'smdan aşırılmış ve tarihten de kadim bir Kelt söylencesiyle kuşandırıl-mıştır? —Will'in usulü öyleydi, diye savundu John Eglinton. Şimdi
kalkıp bir iskandinavya destanıyla George Meredith'in bir romanından muktebesatı birleştirmemiz doğru olmaz. Que voulet-vous. Derdi Moor. Bohemya'yı sahile getirip Ulysses'e Aristo'yu iktibas ettiriyor. —Neden? Stephen kendini yanıtladı. Çünkü Shakspeare e göre düzenci ya da gaspçı ya da zinakâr ya da üç sıfatı birden taşıyan bir erkek kardeş teması, yoksullarda rastlanmayan, hep onunla olan bir şeydir. Sürgünlük teması, kalpten çıkarıp atma, evinden

İma, mütemadiyen Veronalı İki Beyefendi'den başlayarak Pros-o'nun asasını kırıp yerin şu kadar kulaç dibine gömmesini ve t'rabını boğmasını anıştıran. Yaşamının ortasında kendini ikileşti-^ jjjr başkasına yansıtır, kendini yineler protasis, eptasis, katasta-|' katastrof. Ölümüne yakın tekrar yineler kendini, babasına çekmiş olan evli kızı Susan zina yapmakla suçlandığında. Ne var ki, onun aklını karıştıran, istencini zayıflatan ve yüreğinde güçlü bir kötülük işleme eğilimi yaratan şey ilk günahtı. Maynoothlu Pisko-Dos Hazretlerine aittir bu sözler. Bir ilk günah ve, ilk günah gibi, bir başkasınca işlenen onun da günaha günahını kattığı. Yazmış olduğu ve dört kemiğinin yatırılmadığı mezartaşına kazılan son sözcüklerin arasından alınmıştır. Yaşlılık solduramaz bunu. Güzellik ve barış da savamamıştır onu. Dünyanın her bir yanında sayısız biçimlerde yaratır durur bunu, iki kez Beğendiğiniz Gibi'dc, Fırtt-na'da, Hamlet'tc, Kısasa Kısas'ta - ve okumadığım bütün öbür oyunlarında.

Zihnini, zihninin baskısından kurtarmak amacıyla güldü. Yargıç Eglinton özetledi.

—Hakikat orta noktadadır, diye onayladı. O hem hayalet hem de prenstir. Ne varsa hepsidir o. —Öyle, dedi Stephen. Birinci perdedeki delikanlı beşinci perdedeki olgun adamdır. Hepsidir o. Cymbeline'dc, OtAello'dz pe- zevenktir, boynuzludur. Hem yapan, hem yapılandır. Bir ideale ya da bir sapkınlığa tutkun, Jos6 gibi gerçek Carmen'i öldürür. Direşken anlığı, içindeki mağribinin durmadan acı çekmesini isteyen o kudurgan Iago'dur.

—Guguk! Guguk! Diye gugukladı Guck Mulligan utanmazca. Ey korkunun sözcüğü! Kasvetli kubbe çınladı, yankılandı.

—Ne yaman tiptir Iago! Diye carladı John Eglinton pervasız. Nihai analizde Dumas///f (yoksa Dumas/><?/? miydi?) haklı. Tanrıdan sonra en büyük yaratıcı Shakespeare'dir. —Ne erkeklerle ne de kadınlarla iyi değil arası, dedi Stepnen. Bir yaşam boyunca uzak kaldığı dünyanın o doğduğu noktasına, her zaman bir erkek, bir oğlan, sessiz bir tanık olduğu o yere geri döner ve orada, yaşam yolculuğu son bulduğunda, toprağa du-tagacını diker. Ölür sonra. Nabız atmaz olur. Mezarcılar Hamlet Pere\ ve Hamlet//7ri gömerler. Bir kral ile bir prens sonunda ölmüş-r> müzik refakatinde. Ve, katledilmiş de ihanete uğramış da olsa-T< Danimarkalısı ya da Dublinlisi, gözyaşı döken tüm o yufka yü-" düşkün insanlar için ölüye tutulan yas boşanmayı reddettik-

254

leri tek kocaydı. Sonsözden hoşlanırsanız iyice bakın ona: Gönenç-li Prospero, ödüllendirilen iyi insan, Lizzie, dedesinin aşk yumağı ve Richie amca, şairane adaletle kötü zencilerin gittiği yere götürülen kötü insan. Esaslı perde, iç dünyasında olasılığını sezdiği şeyler dış dünyada gerçek olarak çıkmıştı karşısına. Maeterlinck der ki: Şayet Sokrat evinden bugün ayrılacak olsa, bilgenin kapı eşiğinde oturduğunu görür. Şayet Yahuda bu gece yola çıksa, adımları onu Yahu-da'ya götürür. Her yaşam günlerle doludur, gün gün ardına. Biz kendimizin içinden yürürken, hırsızlarla, hayaletlerle, devlerle, ihtiyar insanlarla, gençlerle, karılarla, dullarla, kayınbirâşıklarla, ama hep kendimizle karşılaşırız. Bu dünyanın kitabını yazan hem de kötü bir biçimde yazan oyun yazarı (O bize önce ışığı, iki gün sonra da güneşi verdi), çoğu Roma Katoliğinin dio boia dediği her şeyin hâkimi olan cellat tanrı, kuşkusuz hep hepimizin içindedir her zaman, ister seyis ister kasap isterse de pezevenk ve boynuzlu olsun,

Hamlet'in kehanetince, ululanan erkek, kendisine karılık eden bir erdişi melek olduğundan ilahi düzenekte artık evlilikler olmayacak. —Eureka! Diye haykırdı Buck Mulligan. Eureka!
Birden mutlanıp zıpladı ve bir sıçrayışta John Eglinton'un ya- zıhanesine ulaştı. —Müsaade eder misiniz? Dedi. Tanrı, Malachi'ye seslendi de. Bir kâğıt parçasına bir şeyler karalamaya başladı. Burdan çıkarken bu not kâğıtlarından al.
—Evli olanlar, dedi, ağırbaşlı muştucu Mr. Best, biri hariç, yaşayacaklar. Mütebakisi oldukları gibi kalacaklar. Edebiyat bakeloryası bekâr Eglinton Johannes'e bakıp güldü.
Evlenmemiş, güngörmemiş, içinden pazarlıklı, gece oldumu her birisi kendi Hırçın Kız şerhli edisyonunu karıştırarak düşünce-' ye dalar.
—Seninki göz boyamak, dedi John Eglinton Stephen'a, dobra dobra. Onca yolu teptirdikten sonra karşımıza çıkara çıkara bu Fransız üçgeni çıkardın. Sen kendi teorine inanıyor musun? —Hayır, dedi Stephen bekletmeksizin.
—Yazacak mısın bunu? Diye sordu Mr. Best. Bir diyalog şek' ünde yazmalısın, bildiğiniz üzere, Wilde'in
Platonik diyalogları gibi.
John Eklektikon bir çift tebessüm etti.
—Pekâla, o halde, dedi, kendin de inanmadığına göre bu ya' zının karşılığında para istemen abes. Dowden, Hamlet'te esrarlı t''
255
v]er olduğu kanaatindeyse de daha fazlasını söylemiyor. Herr Rleibtreu, Piper'ın Berlin'de tanıştığı ve Rutland teorisi üzerinde alışan adam, sırrın Stratford'daki abidenin içinde saklı olduğuna • nıyor. Şimdiki dükü ziyaret edecekmiş, diyor Piper, ve oyunla

onun ataları tarafından yazıldığını ispatlayacakmış ona. Zatı devletlerini epey şaşırtacaktır bu. Ama teorisine inanıyor o.
İnanıyorum, Ey Tanrım, inançsızlığıma yardım et. Yani, inanmama yardımcı ol ya da inanmama yardım et? Kim yardımcı olur inanmaya? Egomen. Ya inanmamaya kim? Başka birisi. _Dana'ya yazı verip de mangırını isteyen bir sen varsın. Son-
ra gelecek sayının durumunu bilmiyorum. Fred Ryan iktisat mevzuunda bir makalesi için yer ayırmanızı istiyor. Fraidrine. Bana ödünç verdiği iki gümüş mangır. Cascavlak kaldığımda, iktisadiyat. —Bir gine karşılığında, dedi Stephen, bu görüşmeyi yayımlayabilirsiniz.
Buck Mulligan gülerek yazdıklarını bırakıp gülerek kalktı: Ardından ciddiyetle, zehrine bal katıp dedi ki: —Ozan Kinch'i Upper Mecklenburgh Street'teki yazlık rezi-dansında ziyaret etmiş ve onu Körpe Nelly ve kömür iskelesi oros- pusu Rosalie adlı belsoğukluğuna yakalanmış iki hatunla birlikte dalmışlar, Summa contra Gentiles'i incelerlerken bulmuştum. Atıldı birden.
—Gel, Kinch. Gel, kuşların avare Aengus'u.
Gel Kinch. Bütün artıklarınızı yedim. Hey. Cibreni sakatatını yedireceğim sana. Stephen kalktı.
Yaşamda gün çok. Bu da bitecek.
—Bu gece görüşürüz, dedi John Eglinton. Notre ami Moore, Malachi Mulligan muhakkak orada olmalı diyor.
Buck Mulligan elindeki kâğıtla Panama şapkasını kaldırarak Şişindi.
—Mösyö Moore, dedi, irlandalı gençlere Fransız edebiyatını °greten adam. Geleceğim elbet. Haydi, Kinch, ozanlar içmek ge-reK. Yıkılmadan yürüyebilecek misin? Gülüyordu, o...
On bire kadar işret, irlanda gecelerinin zevk ü tarabı. Hödük... Stephen bir hödüğü izledi... R'
Dlr gun milli kütüphanede bir tartışı yapmıştık. Shakes. Höd lnı
'zleyip: Peşinden gitmiştim. Damarına basıyorum onun.
256
Stephen, esenleşerek, ansızın halsizleşip, bir hödük soytarının, yeni tıraşlı, itinayla taranmış bir başın peşine takıldı, kubbeli hücreden, düşüncelerden arınık çarpıcı gün ışığına çıktı. Ne öğrenmiş oldum? Onlardan? Benden? Haines gibi yürü şimdi.

Gedikli okurların salonu. Okur kayıt defterinde Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, adının ilk harflerini yazıyor izahat: Hamlet deli miydi? Kitaplardan söz ederken Kuveykırin 1280 saksısı Tanrısallaşıyor rahibimsi.
—A, tabii efendim, lütfen.. Son derece memnun olurum...
Keyiflenen Buck Mulligan ağzı paça kendi kendine mırıldanıp kafa sallayarak düşledi:
—Halinden memnun bir göt.
Turnike
O mu şu?.. Mavikurdeleli şapka?.. Sakin sakin yazan?.. Ne?.. Baktı?..
Kıvrılan tırabzan: Pürüzsüzakan Mincius.
Puck Mulligan, Panamamiğferli, basamakları inerken makara 1290 çekiyor, yırlıyordu: —John Eglinton,jo, Johnum, Niye almıyorsun bir hanım?
Delibozuk, havaya fışkırttı:
—Ey, çenesiz Çinlibay! Çin Çon Eg Lin Ton. Onların küçük tiyatrosuna gittiydik. Haines'le ben, Plumber's Hall'e. Bizim oyuncular Yuanlılar ya da M. Maeterlinck gibi Avrupa için yeni bir sanat yaratmaktalar. Abbey tiyatrosu! Keşişlerin kasık teri kokusu geliyor burnuma.
Okkalıca tükürdü. 1300 Unuttum: Kahpe Lucy'nin onu kırbaçladığını unuttuğundan
çok değil. Ve/emme de trente ansı terk ettiğini. Ve niçin başka çocuğu olmadığını? Ve ilk çocuğunun da bir
kız olduğunu?
Geç düşen jeton. Haydin geriye.

Asık suratlı münzevi hâlâ orada (yanında pastası) ve efendiden bir delikanlı, bir zevk yumağı, Phedo'nun
okşanası kumral saçları gibi.
E... Ben sadece e... unutmak... istemiştim... e...
—Longwort ile M'Curdy Atkinson ordaydılar...
Puck Mulligan ayağını denk basıp, cıvıldadı: —İşitmez oldum artık ben çulluk sesini Ya da yanından geçerken konuştuğunu bir Tommy'nin Zira başlıyorum düşünmeye
257
f M, Curdy Atkinson 'u hep, Hani bir bacağı tahtadandı Bir de İskoç etekli korsanı
Hani bir türlü nefsini körletmeye cesaret edemeyen
Çenesiz ağızlı Magee'yi.
Korktuklarından bu yeryüzünde evlenmeye
Devam ettiler sıfırı tüketene dek otuz bir çekmeye.
Dalgaya devam et. Kendini tanı.
Durdu, aşağımda, arsız arsız süzüyor beni. Duruyorum.
_Matemli soytarı, diye sinledi Buck Mulligan. Synge doğaya
uyup siyah giymeyi bıraktı. Sadece kargalar, papazlar ve İngiliz kömürü siyahtır.
Bir gülücük dudaklarını dalgalandırdı.
—Longworth fena bozulmuş, dedi, kazkafalı moruk Gregory hakkında yazdıklarına. Yok musun sen engizisyoncu ayyaş çıfıtciz-vit! Kadın sana gazetede bir iş buluyor, ama sen tutup herzelerinle ona veriştiriyorsun. Yeats'e benzeyemez misin biraz?
Kollarını zarafetle devindirirken şaklabanca şakrayarak inme- sini sürdürdü:
—Benim zamanımda memleketimizden neşet eden en güzel kitap. Homeros geliyor insanın aklına.
Merdivenden inince durdu.
—Tam Maskaralık bir oyun düşündüm, dedi ciddiyetle.
Sütunlu Mağribi salon, gölgeler girişik. Sorguçlu serpuşlar giymiş dokuz kişi mağribi danslarını bitirdi. inişli çıkışlı tatlı seslerle Buck Mulligan bloknotundan okudu: —Herkes Kendi Kendisinin Karısı ya da
Avuç İçinde Bir Balayı
(üç orgazmda ulusal ölümsüzlük)

yazan
Bamburuk Mulligan
Yılışıkça güle rek Stephen'a döndü ve dedi ki: —Ne yazık ki biraz dekolte oldu. Ama dinle. °kudu, marcato:
Kahramanlar: TOBY ASILOFSKI (İçi geçmiş bir Polonyalı)
KASIKBİTI (kasıktaki çalılıklarda yaşar)
258
TIBBİYELİ DICK -j
ve > (bir taşla iki kuş)
TIBBİYELİ DAVY > GROGAN ANA (bir saka) KÖRPE NELLY ve ROSALÎE (kömüriskelesi orospusu).
Stephen peşinde, yürürken, başını ileri geri oynatarak güldü- Kıvançla gölgelere, insan ruhlarına seslendi:
—Ey, geceleyin Camden Hall'de Irlandamızın kızları, sen orda dutrengi, rengârenk, bol bulamaç kusmuğunun içinde yatarken üzerinden geçmek için eteklerini kaldırmak zorunda kaldılar! —Irlandamızın en masum oğlanıydı, dedi Stephen, eteklerini kaldırdıkları kimseler arasında. Kapıdan çıkmak üzereyken, arkasında birisinin varlığını du-yumsayıp, yana doğru çekildi.

Bırakıp git. Şimdi tam zamanı. Ama nereye? Şayet Sokrat evini bugün terk etseydi, Yahuda bu gece koyup
gitseydi. Neden? Zaman içinde varman gereken mekânda var olacak o, kaçınılamaz-
casına.
Benim istencim: Benimkine karşı onun istenci. Arada denizler. Aralarından bir adam geçti, eğilerek, selamlayarak. —Günaydın gene, dedi Buck Mulligan. Sahanlık.
Burada kehanet kuşlarına bakmıştım. Kuşların avare Aen-gus'u. Giderler, gelirler. Dün gece uçmuştum ben. İnsanlar şaşakalmalardı. Sonra fahişeler sokağına. Kaymak gibi bir kavun uzat-mıştı o adam bana. Gir. Göreceksin.
—Gezgin Yahudi, diye fısıldadı Buck Mulligan soytarıca bir şaşkınlıkla. Gözlerini gördün mü? Sana yiyecek gibi baktı. Acıyorum sana, koca denizci. Ah, Kinch, başın belada. Semerini sigortaya al. Öküzford terbiyesi.
Gün ışığı. Tahtırevanda güneş köprü kemerinin tepesinde. Önlerinden bir sırtın karaltısı, leopar adımlarla, antreden Ç kıp, demir parmaklıkların altından geçip gitti. Onu izlediler. Beni incitmeyi sürdür.
Konuş haydi.
Latif bir hava. Kildare Street'teki evlerin cidarlarını meyda cıkarıvordu. Kuş yok. Evlerin damlarından iki nahif duman sof?

u şişinerek süzülmekte, ve hafif bir esintide hafif hafif yok olmaktaydı.
Bırak uğraşmayı. Cymbeline'deki Kelt rahiplerinin dinginliği: Kutsal gizleri faş eden: Vasi topraklarda bir mihrap.
Tanrılara sena ederiz Eğri tüten dumanlarımız anların burunlarına ulaşsın Kutsal mihraplarımızdan.

PEK MUHTEREM BAŞRAHlP JOHN CONMEE S. J. KÎL1-sedeki kapalı bölmesinden aşağı inerken ışıltılı saatini
gene iç cebine yerleştirdi. Üçe beş var. Artane'e kadar yürümek için iyi bir zaman. O çocuğun adı neydi bakayım? Dignam. Evet. Vere dignum et iustum est. Peder Swan'in gitmesi lazımdı. Mr. Cunningham'ın mektubu. Evet. Mümkünse, memnun kalacakmış. İyi kıymetli bir Katolik: Misyon zamanlarında işe yarar. Bir tekbacaklı bahriyeli koltuk değneklerinin üşengeç silkin-meleriyle yalpalaya yalpalaya ilerliyor, hırlayarak bir türkü

çığırı-yordu. Hayırsever Sörler Manastın'na az kala bir silkelendi ve sadaka vermesi için sivri külahını Pek Muhterem John Conmee S. J.'ye uzattı. Peder Conmee uzanan tanıdığı keseye bir gümüş kron koyarak onu güneşte takdis etti.

Peder Conmee, Mountjoy Square'i geçti. Bir süre, ama pek fazla değil, güllelerle bacakları kopan, ? jn günlerini güçsüzler yurdunda geçiren, askerler ve bahriyelilerle, Kardinal Wolsey'in, Tanrıma da kralıma hizmet ettiğim gibi hizmet etseydim o zaman Tanrı beni bu yaşlı günlerimde terk etmezdi, deyişini düşündü. Yapraklarının araları yer yer güneş ışıklı ağaçgölgelerinden yürüdü: Ve Mr. David Sheehy M. P.'nin karısı ona doğru gelmekteydi.

—Çok iyi, vallahi, Peder. Siz nasılsınız, Peder? Peder Conmee gerçekten de çook çok iyiydi. Belki de Bux-ton'a içmelere gidecekti. Ya oğullan nasıldı hanımefendinin, Bel-vedere'den memnun muydular? Yaa, öyle miydi? Peder Conmee gerçekten çok memnun olmuştu bunu işittiğine. Ya Mr. Sheehy nasıllardı? Hâlâ Londra'da. Ev gene öyle duruyordu, kuşkusuz öyleydi. Hava da ne güzeldi, gerçekten latifti. Evet, büyük bir ıh11' maile Peder Bernard Vaughan gene gelip vaiz verecekti. Ya, eve • Çook çok başarılı. Gerçekten muhterem bir insan. Peder Conmee, Mr. David Sheehy M. P.'nin karısının o den'1

• göründüğüne pek memnundu ve Mr. David Sheehy M. P.'ye . metlerinin sunulması ricasında bulundu. Tabii, muhakkak uğrayacaktı. —Hayırlı günler, Mrs. Sheehy.

Peder Conmee silindir şapkasını çıkararak selam verdi ve ay-lırken kadının şalındaki, güneş ışığında parlayan mürekkepsiyahı kehribar boncuklarına doğru gülümsedi. Ve gene de gülümseye-rekten yürüdü. Dişlerini fırçalamıştı, farkındaydı, betelcevizi ma

cunuyla.
Peder Conmee yürüdü ve, yürürken, Peder Bernard Vaug-han'ın o bir hoş gözleriyle Londralı aksanını düşünerek gülümsedi.
_Pilatus! Şu zırlak serserileri niçin dağıtmazsın ki?
Ateşli bir adam, doğrusu. Orası muhakkaktı. Kendi usulünce epey yararlı oldu. Kuşkusuz öyle. irlanda'yı sevdiğini, irlandalıları sevdiğini söylüyor. Düşünecek olursan iyi bir aileden de. Galli, değil miydiler? Ha, unutmasındı. Taşralı pedere o mektup. Peder Conmee Mountjoy Square'in köşesinde üç küçük öğrencinin önünü kesti. Evet: Belvedere'dendiler. Küçük Kolej'den. Hah. Okulda iyi çocuklar mıydılar? Hı. O halde çok iyiydi. Ya onun adı neydi? Jack Sohan. Ya onun adı? Ger. Gallaher. Ve öbür küçükbeyin? Onun adı da Brunny Lynam'dı. Hm, ne de güzel bir addı öyle.
Peder Conmee göğsünden çıkardığı bir mektubu genç Brunny Lynam'a verdi ve Fitzgibbon Street'in köşesindeki kırmızı kutuyu gösterdi.
—Ama kendini kutunun içine postalama, küçükbey, dedi. Oğlanlar altıgözle Peder Conmee'ye bakıp gülüştüler: —Ay, efendim.
Peki, bakayım atabilecek misin mektubu, dedi Peder Conmee. Genç Brunny Lynam koşarak yolun karşısına gitti ve Peder onmee'nin taşralı pedere mektubunu parlak kırmızı postakutu-sunun ağzından içeriye attı. Peder Conmee gülümsedi, başıyla se-mladı, gülümseyerek Mountjoy Square East boyunca yürüdü. L>ans vs. Hocası Mr. Denis J. Maginni, silindir şapkası, ardu-renginde ipek yakalı redingotu, beyazboyunbağı, leylak rengi cık pantolonu, kanarya sarısı eldivenleri ve ayağında sivri ru-avakkabıları, vakarlı bir alayişle yürürken Dignam Court'un de ı/ı e Aady Maxwell'i geçtiği sırada son kerte saygılı bir şekil-Kaldırıma çıktı.
262
Mrs. M'Guinness değil miydi o?
Karşı kaldırımda seyir halindeki anaç, gümüşü saçlı tvjr M'Guinness, Peder Conmee'yi başıyla selamladı. Peder Conme de gülümseyerek karşılık verdi. Nasıldı, iyi miydi?
Güzel, oturaklı bir kadındı. Iskoçyalı Kraliçe Mary Stuart gibi aynen; Tefecilik yaptığını düşününce insan! Haydi, canım! Böyle bir... ne desem ki?., böyle bir kraliçe kalıbı.
Peder Conmee Great Charles Street'ten geçerken solundaki 80 kapalı Protestan kilisesine baktı. Muhterem T. R. Greene B. A konuşacak (Deo

Volante). Vacip dedilerdi ona. O da bir iki şey söylemek vacip oldu diye geçirdi. Önlenemeyen cehalet. Kendi anlayışlarına göre hareket ettiler.
Peder Conmee köşeyi kıvrılıp North Circular Road boyunca yürüdü. Böyle önemli bir caddede bir tramvay hattı olmaması hayretti doğrusu. Elbet ki, yapılmalıydı.
Bir grup çantalı öğrenci Richmond Street'ten geçmekteydi. Hepsi sallapati kasketlerini çıkararak selam verdi. Peder Conmee de onları şefkatle birkaç kez selamladı. Hıristiyan kardeşlerin 90 oğullan.
Peder Conmee yürürken sağ elindeki buhuru kokladı. Saint Joseph Kilisesi, Portland Row. Yaşlı ve faziletli kadınlar için. Peder Conmee şapkasını kaldırarak Hazreti İsa'ya dua etti: Ama zaman zaman yaramazlık da yaparlardı.
Aldborough House'a yaklaştığında Peder Conmee o hovarda soylu adamı yâd etti. işte şimdi de bir işhanı gibi bir şeydi.
Peder Conmee North Strand Road boyunca yürümeye başlamıştı ki, dükkânının kapısında duran Mr. William Gallagher tarafından selamlandı. Peder Conmee, Mr. William Gallagher'i selam-100 ladı ve domuzpastırmalarından ve kallavi tereyağı topaklarından yayılan kokuları aldı. Tütüncü Grogan'ın, New York'taki feci bir felaket haberini veren haberlevhaları dayalı dükkânının önünden geçti. Amerika'da bu türden şeyler devamlı olmaktaydı. Talihsiz insanların o şekilde ölmeleri, hazırlıksız. Gene de, tövbekar olmak için mükemmel bir vesile.
Peder Conmee Daniel Bergin'in, penceresinde işsiz güçsüz iki adamın pineklediği tavernasından geçti. Adamlar onu selam'3' di, o da adamlara selam verdi.

Peder Conmee, Corny Kelleher'in bir saman çöpünü çiğne 110 ken yevmiye defterindeki sayıları topladığı H. J. O'Neill'in cena işleri bürosundan geçti. Devriye gezen bir polis memuru "e Conmee'-'" selamladı ve Peder Conmee de polis memurunu
ladı Domuzkasabı Youksetter'de, Peder Conmee aklı karalı 2 ızılı domuzsucukbrının kıvrılmış zarlarının içinde paşa paşa
ılduklarını izledi. Charleville Mall'daki ağaçların altında pala-rlanmış bir mavna, sarkık kafalı bir araba beygiri ve ortada otur-
sigarasını tellendirirken gözleri tepesindeki bir kavak dalına A Imıs farımış hasır şapkalı bir mavnacı gördü. Cennet bir manza-^ Ve Peder Conmee insanların kazıp çıkararak kasabalısıyla şehir-Isivle fakir halkın evlerindeki ocakları yakabilmeleri amacıyla turba keseklerini bataklıklarda halk eden Yaradan'ın inayeti üzerinde tefekküre daldı.
Newcomen Köprüsü üzerinde, Upper Gardner Street'teki Saint Francis Xavier kilisesinin başrahibi Pek Muhterem John Conmee S. J. kentdışına giden tramvaylardan birine bindi.
Kentiçine giden bir tramvaydan, North William Street'teki Saint Agarha kilisesinin rahibi Muhterem Nicholas Dudley C. C, Newcomen Köprüsü'nde indi.
Newcomen Köprüsü'nde Peder Conmee kentdışına giden bir tramvaya bindi zira Mud Island'ın ötesine uzanan kötü yolu yaya yürümek pek hoşuna gitmeyecekti.
Peder Conmee, mavi bir bileti keçiderisinden tombul eldivenlerinden birinin iliğine özenle geçirip, öteki tombul eldiveninin ayasıyla dört şilini, bir altıpeniyi ve beş peniyi kesesine boşaltırken tramvayın bir köşesine oturdu. Ivy Kilisesi'ni geçerken bilet kontrolörünün ekseriya insanın biletini dikkatsizlikle atmış olduğu zamanlar damladığını düşündü. Tramvaydaki yolcuların kasıntılı havası Peder Conmee'ye böylesi kısa ve ucuz bir yolculuk için biraz abartılı gözüktü. Peder Conmee şetaretli bir edeplilikten yanaydı. Hava ne kadar da güzeldi. Peder Conmee'nin karşısında oturan gözlüklü beyefendi açıklamasını bitirdikte, gözlerini yere çevirdi. Zevcesi, diye tahminde bulundu Peder Conmee.
Minicik bir esneme, gözlüklü beyefendinin zevcesinin ağzını açıverdi, ilkin küçük eldivenli yumruğunu kaldırdı, pek de kibarca esnedi, küçük eldivenli yumruğuyla açılan ağzını tıpışlayarak nıınıminnacık tebessüm etti, şirin şirin.

Peder Conmee aracın içinde kadının parfümünün farkına var-" adının karşısında oturan garip adamın da sıranın hemen ucunda oturduğunun da farkındaydı.
Peder Conmee mihrapparmaklığının önünde okunmuş ekme-atası ha bire sallanan garip ihtiyarın ağzına zorlukla koyabildi.
Annesley Köprüsü'nde tramvay durdu ve, kalkmasına yakın, 264
yaşlı bir kadın inmek amacıyla ansızın yerinden kalktı. Biletçi ka dinin hatırına tramvayın kalkmaması için zilkayışını çekti. Kadın sepeti ve çarşı filesiyle geçti: Peder Conmee biletçinin yardim ederek kadını, sepetini ve filesini indirdiğini gördü: Ve Peder Conmee, kadın bir penilik biletinin yandığı noktayı birazcık geçtiğinden, onun hep iki kez Allah yardımcın okun, çocuğum denilmesi 160 gereken eşrefi mahlukattan olduğunu, taksiratlarının bağışlanmış olduğunu düşündü, dualarını benden esirgeme. Ama ne çok tasaları vardı bu hayatta, onca dertleri, zavallı insancıklar.
Tahta perdelerden Mr. Eugene Stratton etli zencidudaklarıyla Peder Conmee'ye pişmiş kelle gibi sırıtmaktaydı.
Peder Conmee kara ve kahverengi ve sarı insanların ruhlarıy-la, Aziz Peter Claver S. J. ve onun Afrika misyonu ve inancımızın yayılması ve son saatleri geceleyin bir hırsız gibi gelende daha suyla vaftiz edilmemiş olan milyonlarca kara ve kahverengi ve sarı insanın ruhu üzerindeki vaizini tahayyül etti. Belçikalı bir cizvit 170 papazının o kitabı, Le Nombre des Elus, Peder Conmee'ye usa yatkın bir argüman gibi gelmekteydi. Onlar Tanrı tarafından Onun Kendi suretinde yaratılan ve imandan yana nasiplerini alamamış {Deo Volante) milyonlarca beniâdemdiler. Fakat Tann'nın yarattığı Tanrı kullarıydı onlar da. Peder Conmee'ye göre bütün bu insanların imana kavuşamadan yitip gitmeleri yazıktı, tabir caizse bir israftı.
Howth Road durağında Peder Conmee indi, biletçi tarafından selamlandı ve karşılığında selam verdi. Malahide Road tenhaydı. Peder Conmee, yoldan da adından 180 da hoşlanmıştı. Zevkçanları çalmaktaydı neşe dolu Malahide'de. Lord Talbot de Malahide, tek vâris olarak Malahide ve çevre denizlerinin Lord Amirali.

Ardından silaha çağrılışı, ve bir gün içinde hem bakire hem zevce olmuş hem de dul kalmıştı. Eski dünyaya mahsustu o günler, meserret içindeki memleketimizin o hakikatli günleri, baronlukları bir vakitlerin. Peder Conmee, yürürken, küçük kitabı Baronlukları Bir Vakitlerin ile cizvit yurtlarına Lord Molesworth'un kızı ilk Belvedere Kontesi Mary Rochfort'a ilişkin yazmayı düşlediği kitabı düşündü. Gençliğini yitirmiş, dalgın bir kadın, Mary, ilk Belvedere 190 Kontesi, Loch Ennel kıyısında bir başına yürüyordu, akşamleyin dalgın dalgın, bir susamuru suya atladığında irkilmeksizin yürU" yordu. Kim bilebilir gerçeği? Kocasının biraderiyle tam olarak zına yapmadığını, ejaculatio seminis inter vas naturale mulieris, ne kıskanç Lord Belvedere ne de ona günah çıkartan papaz bilemezlerdi-
265
, kadınların yaptığı gibi günah işlemediğine dair yarım ağızla bir rafta bulunmuştu. Sadece Tanrı bilirdi, bir de kadınla o adam, kocasının kardeşi. Peder Conmee, insan soyunun yeryüzündeki bekası için ge-kli olan uçkuruna sağlam olamama zulmetini ve bizim erkânımı-uymayan Tanrı erkânı üzerinde düşündü.
Don John Conmee yürüdü ve devindi eski zamanlar içre. Orada insancıldı, gönençliydi. Günah çıkartanların sırlarını zihninden geçirdi ve tavanı olgun meyve hevenkleriyle bezeli, balmumuyla cilalanmış parkeli salondaki gülümseyen soylu yüzlere bakıp gülümsedi. Sonra bir gelinle bir güveyin elleri, soylu soyluya, Don John Conmee tarafından birleştirildi. Enfes bir gündü.
Bir sebze bahçesinin kapısı Peder Conmee'ye, toprağa serilmiş geniş yapraklarıyla ona boyun kesen sıra sıra lahanaları gösterdi. Gökyüzü, rüzgârla birlikte ağır ağır giden küçük beyaz bulutlardan bir öbeği gösterdi ona. Moutonner, diyordu Fransızlar. Yerinde bir tabir.
Peder Conmee, duasını okuyarak, Rathcoffey üzerinde koyun sürüsü gibi geçen bulutları seyretti. Inceçoraplarının konçları Clongowes tarlalarının anızlarıyla gıdıklandı. Yürüyordu orada, ağzında akşam duası, takımlar halinde oynayan oğlanların bağırtılarını, akşamın sükûnetindeki genç çığlıkları dinleyerekten. Onların okulunda müdürlük yapmıştı: Ilımlı bir yönetimdi onunkisi.
Peder Conmee eldivenlerini çıkardı ve cebinden kırmızıke-narlı dua kitabını aldı. Fildişi bir imlik kaldığı sayfayı gösterdi ona.

ikindi duası. Öğle yemeğinden önce okumalıydı onu. Ama Lady Maxwell gelmişti.
Peder Conmee içinden Pater ile Avey'ı okuyup göğsünde haç Çıkardı. Deus in adiutorium.
Sakin sakin yürüdü ve ikinci duasını sessizce okudu, Beati im-maculatideki Rese gelene dek yürümesini ve
okumasını sürdürdü:
—Principium verborum tuorum Veritas: In eternum omnia iudicia tustitiae tuae.
Bir çitin aralığından suratı pancar kesilmiş bir delikanlı çıktı,
0nun ardından da elinde baş sallayan papatyalarıyla genç bir kadın
e»rdi. Genç adam selamen kasketini sertçe çıkardı: Genç kadın
amen sertçe eğildi ve eteğine takılan bir çalı parçasını sakin sa-
k,n özenle çıkardı.
"eder Conmee her ikisini dingince kutsadı ve dua kitabının mce sayfasını çevirdi. Sin:
200 210 220 230 266
—Principes persecuti sunt me gratis: Et a verbis tuis formidavit cor meum.
Corny Kelleher uzun yevmiye defterini kapattı ve uykulu 240 gözlerle bir köşede nöbet bekleyen çam tahtasından tabutkapağ]. na baktı. Dikilerek tabuta doğru gitti ve onu ekseninde çevirerek şeklini ve metal aksamını gözden geçirdi. Saman çöpünü çiğneyerek tabutkapağını bıraktı ve kapıya doğru geldi. Orada, gözlerini gölgede bırakmak amacıyla şapkasının kenarını çekti ve kapının pervazına dayanıp miskin miskin dışarıyı seyretmeye başladı.

Peder Conmee, Newcomen Köprüsü'nde Dollymount tramvayına bindi.

Corny Kelleher kocaayaklı pabuçlarını kavuşturdu ve, şapkası öne çekik, saman çöpünü çiğneyedursun, dışarıyı seyretti. Polis memuru 57 C, devriyesinde, vakit geçirmek için durdu.

—Hava güzel, Mr. Kelleher.

—Ya, dedi Corny Kelleher.

—Pek boğucu, dedi polis memuru.

Eccles Street'te bir pencereden bir cömert beyaz kol bir madeni parayı dışarıya fırlatırken Corny Kelleher ağzından yay çizerek yükselen sessiz bir samansalyası fışkırtısı yolladı. —Yeni bir şeyler var mı? Diye sordu.

—Dün gece o bahis konusu zatı gördüm, dedi polis memuru soluğunu kısarak.

Bir tekbacaklı bahriyeli koltuk değnekleriyle MacConnel'in köşesini döndü ve Rabaiotti dondurmacısının arabasını sıyırarak kapağı Eccles Street'e attı. Kapısının önünde, ceketsiz duran Larry O'Rourke'a doğru sataşarak homurdandı: —İngiltere için...

Ikına sıkına kendisini öne doğru savurarak Katey ve Boody Dedalus'u geçti, durup homurdandı: —vatan ve güzellik.

J. J. O'Molloy'un solgun ve efkârlı yüzüne Mı. Lambert'in bir ziyaretçiyle depoda olduğu söylendi. Atlar anası bir kadın durdu, çantasından bir bakır para çıkardı ve kendisine uzatılan külahın içine parayı bıraktı. Bahriyeli hırla-k teşekkür etti, aldırışsız pencerelere kötü kötü baktı, başını .. düşürüp kendini dört adım öne savurdu. Sonra durup öfkeyle hırladı: —ingiltere için...

Yalınayaklı iki çocuk, uzun meyanbah kamışlarını emerek, nun yanında durdu, sarısalyah ağızları hayretten bir karış açık, tahta bacağa baktılar.

Bahriyeli canını dişine takıp silkine silkine kendisini öne doğru fırlattı, durdu, başını bir pencereye doğru kaldırdı ve boğuk boğuk ürüdü: —vatan ve güzellik.

İçerideki neşeli tatlı şakımalar ıslıklar bir iki mezür daha sürdü sonra kesildi. Pencerenin storu bir yana çekildi. Mobilyasız Daireler yazılı bir karton levha pervazından kayarak düştü. Tombul çıplak cömert bir kolun aydınlık beyaz jüponlu ve gergin askılı bir kaşkorseden dışarıya uzandığı

görüldü. Bir kadın eli girişteki parmaklıkların üzerinden bir madeni parayı fırlattı. Para kaldırımın üzerine düştü.

Çocuklardan biri koşup parayı alarak gezgin manicinin külahına attı ve dedi ki: —işte, efendim.

Katey ve Boody Dedalus havasız bunaltıcı mutfağın kapısını iterek açtılar.

—Kitapları rehin verebildin mi? Diye sordu Boody.

Maggy ocağın önünde, fokurdayan köpüklerin altındaki grimsi bulamacı kepçesiyle iki kez karıştırdı ve alnını sildi.

—Onlara zırnık bile vermiyorlar, dedi.

Peder Conmee, inceçoraplarının konçları anızlarla gıdıklana gıdıklana Clongowes kırını arşınladı.

—Nereyi denedin? Diye sordu Boody.

—M'Guiness'i.

Boody yeri tekmeleyerek çantasını masanın üzerine fırlattı. —Vay ablak suratlı uyuz karı! Diye haykırdı. Katey ocağa varıp gözlerini kısarak baktı. i

—Tencerede ne var? Diye sordu. —Gömlekler, dedi Maggy.

Boody öfkeyle bağırdı: [A]Kahrolası, yiyecek bir şey yok mu bize?

Katey, tencerenin kapağını lekeli önlüğünün bir ucuyla kaldı-rırken, sordu:
—Ya bunda ne var?
Kesif bir buhar fışkırıverdi cevaben.
—Bezelye çorbası, dedi Maggy.
—Nereden buldun? Diye sordu Katey.
—Sör Mary Patrick, dedi Maggy.
Uşak çıngırağını çaldı. 320 —Digidan!
Boody masaya oturdu ve hırsla dedi ki:
—Versene.
Maggy sapsarı helmeli çorbayı tencereden bir kâseye döktü Boody'nin karşısına oturup kimi kırıntıları parmağının ucuyla ağzına götürürken sükûnetle dedi ki: —Bu kadarını da bulduğumuza şükür. Billy nerede? —Babamı bulmaya gitti, dedi Maggy.
Boody, ekmekten kopardığı iri parçaları sapsarı çorbanın içine boca ederken, ekledi: 330 — Cehennemlik babamızı.
Maggy, Katey'in kâsesine sapsarı çorba dökerken, ünledi: —Boody! Ne utanmazsın!
Bir kayık, buruşturulmuş bir el ilanı, Ilyas Peygamber geliyor, Liffey'de Loopline Köprüsü'nün altında suların köprü ayaklarına çarparak kaynaştığı yerden yollanmış, eski gümrükbinasının rıhtı-mıyla George iskelesi arasındaki tekneleri ve çapazincirlerini geçip doğudaki ivinti yerlerine doğru ağır ağır gitmekteydi.
# # #
Thornton'un dükkanındaki sarışın kız söğütdalından örme 340 sepetin içini hışırtılı liflerle döşedi. Blazes
Boylan ona pembe in-cekâğıda sarılı bir şişe ile küçük bir kavanoz uzattı.
—Önce bunları koyuver, olur mu? Dedi.
—Evet, efendim, dedi sarışın kız. Meyveleri de üste.
—Tamam, üstüne bastın, dedi Blazes Boylan.
Kız, canla başla, ipiri armutları seçip özenle yerleştirdi ve aralarına da yanakları utançtan kıpkırmızı şeftalileri oturttu.
Blazes Boylan yeni açıkkahverengi ayakkabılarıyla meyveko-kan dükkânın içinde bir oraya bir buraya geziniyor, meyveleri, taze sulu kırışık ve olgun kırmızı domatesleri yokluyor, kokularını 350 içine çekiyordu. 269 Beyazsilindirşapkalarıyla H. E. L. Y. 'S., önünden sırayla geek Tangier Lane tarikiyle hedeflerine doğru kan ter içinde ilerlediler.

Ansızın bir çilek sepetinin önünden dönerek saat cebinden altın saatini çıkarıp zincirinin ucundan tuttu. _Tramvayla gönderebilir misiniz? Şimdi? Karasırtlı bir karaltı Merchants' Arch'ın altındaki bir eskicinin arabasındaki kitapları karıştırmaktaydı. _Elbet, efendim. Şehir içinde'mi?
—Ha, evet, dedi Blazes Boylan. On dakikalık. Sarışın kız ona bir adres fişiyle kalem uzattı. —Adresi yazar mısınız, efendim?
Blazes Boylan fişi tezgâhta doldurdu ve kıza doğru sürdü. —Hemen gönderin, tamam mı? dedi. Bir hastaya gidecek. —Evet, efendim. Gönderirim, efendim.
Blazes Boylan pantolonunun cebindeki şetaretli paraları şan-gırdattı. —Cezamız ne kadar? Diye sordu.
Sansın kızın ince parmakları meyveleri hesapladı. Blazes Boylan kızın bluzunun yaka oyuntusundan içeriye baktı. Körpe bir pi- liç. Upuzun çiçeklikten bir kırmızı karanfil aldı. —Benim olsun mu? Dedi çapkınca. Sarışın kız onu yan gözle süzdü, kravatı bir parça eğri ama kıyafeti abiye, kıpkırmızı kesildi. —Evet, efendim, dedi.
Kırıtarak eğilip dolgun armutlarla mahcup şeftalileri tekrardan hesapladı. Blazes Boylan, kırmızı çiçeğin sapı gülümseyen dişlerinin arasında, kızın bluzundan içeriye artan bir iştiyakla
baktı.

—Telefonunuzda bir çift laf etsem olur mu, yavrucuğum? Di- ye sordu hovardaca. —Ma! Dedi Almidano Artifoni.
Stephen'ın omzundan Goldsmith'in pürüzlü kafasına baktı tuna™!!"" d°1U 'kİ araba' kadlnlan önde dirsekliklere rahatça tular, c,h,0t-UrTS' ag,r ag,r geÇtL Solukbenizliler. Erkeklerinin kolanda B TUdarina rahatSa dolanmış. Gözlerini ta Trinity'den İr-S'nadekd 1 A gÜVercİnlerin rukuk"gurdugu sütunlu kör reva-
270
—Anch'io ho avuto di queste idee, dedi Almidano Artifoni
and' ero giovine come Lei. Eppoi mi sono convinto che il mondo e un bestia. E peccato. Perche la sua voce... sarebbe un cespite di rendita vi Invece, Lei si sacrifica.
—Sacrifizio incruento, dedi Stephen gülümseyerek, bastonunu ortanoktasından sakin sakin birorabirbura sallarkene, hafifçe.
—Speriamo, dedi bıyıklı değirmi yüz, candan. Ma, dia: Retta a me. Ci rifletta.
Grattan'ın kararlı elinin durdurduğu bir Inchicore tramvayından bandocu Iskoçyalı askerler itişe kakışa indiler. —Ci rifletterb, dedi Stephen, sımsıkı pantolon bacağından aşa-
ğı doğru bakıp.
—Ma, sulserio, eh? Dedi Almidano Artifoni.
Kocaman eli Stephen'ınkini sıkıca kavradı. İnsancıl gözler. Bir an mütecessis bakıştılar ve acele Dalkey tramvayına doğru yöneldiler.
—Eccolo, dedi Almidano Artifoni dostça telaşlı. Venga a trovar-mi e ci pensi. Addio, caro.
—Arrivederla, maestro, dedi Stephen, serbest kalınca eli şapkasını kaldırarak. E grazie. —Di che?
Dedi Almidano Artifoni. Scusi, eh? Tante belle cosel
Almidano Artifoni, dürülü notalarından batonunu kaldırarak durmasını imlediği Dalkey tramvayının ardından alamet pantolo-nuyla seğirtti. Boşunaydı seğirtmesi, Trinity'nin kapısından içeriye müzik aletlerini taşımakta olan çıplakdizli iskoç uşaklarının patırtısı arasında imlemesi boşunaydı.
* # #
Miss Dunne, Capel Street kitaplığından aldığı Beyazlı Kadın romanını çekmecesinin ta arkasına sakladı ve yazımakinesine cafcaflı bir mektup

kâğıdı geçirdi. Amma da muamma dolu bir romanmış. Marion denilen o kadına âşık mı? Bari değiştireyim de Mary Cecil Haye'nin bir romanını alayım. Disk yiv oluğundan kayarak düştü, bir süre dingildedi, durdu ve onlara göz süzdü: Altı. Miss Dunne klavyesini şakırdattı:
—16 Haziran 1904.
Önlerine ve arkalarına ilan levhaları asılmış beş beyazsilindn" şapkalı adam Monypeny'nin köşesiyle Wolfe Tone'nin heykelinin
271
. 'İmediği temel arasında H. E. L. Y. 'S.'i kıvırtarak geldikleri gibi kan ter içinde geriye döndüler. Ardından, dilber yosma Marie Kendall'ın devasa afişine baka-, ye huzursuzca siftinerek, not defterine on altılar ve majüskül ler çiziktirdi. Saçlar hardalrengi, yanaklarsa boya içinde. Hiç de iizel bir kadın sayılmaz, değil mı? O kısacık eteğinin ucunu kaldı-sl O adam bu gece konsere gelecek mi acaba. O terziye Susy Magel'inki gibi bir akordeon etek yapt rabilseydim. O eteklerle iyi tepiniliyor. Shannon'la yelkenkulübünün tüm yakışıklıları gözlerini bir türlü ayıramamışlardı ondan. Allah vere de beni yediye kadar tutmasa burda. Telefon, kulağının dibinde saygısızca çaldı.
—Alo. Evet, efendim. Hayır, efendim. Evet, efendim. Onları beşten sonra arayım. Sadece o ikisini, efendim, Belfast ve Liverpool için. Pekâlâ, efendim. Siz dönmemişseniz altıda giderim o halde. Altıyı çeyrek geçe. Peki, efendim. Yirmi yedi ve altı. Söylerim ona. Evet: Bir, yedi, altı. Bir zarfın üzerine üç rakam yazıverdi.
—Mr. Boylan! Alo! Sporf'tan o beyefendi uğramış sizi sormuştu. Mr. Lenehan, evet. Saat dörtte Ormond'da olacağını söyledi. Yo, efendim. Evet, efendim. Beşten sonra ararım onları.
** *
Küçücük meşalenin alevinde iki pembe surat belirdi. —Kim o? Diye sordu Ned Lambert. Crotty, sen misin?
—Ringabella ve Crosshaven, diye yanıt verdi bir ses ayağını basmak için yeri yoklayarak.

—Merhaba, Jack, sen misin yahu? Dedi Ned Lambert, titreyen kemerlerin arasında esnek latasını selam niyetiyle kaldırarak. Gelsene. Bastığın yere dikkat et.

Dinadamının yukarıya kaldırdığı elindeki şamalı kibrit uzun zayıf bir alevle yandı yandı sonra yere atılıverdi. Ayaklarının dibinde kızıl bir nokta ruhunu teslim etti: Dört bir yanlarını küflü hava Çevirdi. —Ne ilginç! Diye seslendi kibar bir ses karanlığın içinden.

—Evet, efendim, dedi Ned Lambert içtenlikle. Şu anda Saint Mary Manastın'ndaki, 1534'te ipek Thomas'ın isyan bayrağını aç-'ğı tarihi Meclis Salonu'nda durmaktayız. Burası tüm Dublin'deki en tarihi noktadır. O'Madden Burke bugünlerde bu konuda bir Şeyler yazacaktır. Eski irlanda Bankası, Birlik dönemine kadar bu-

272

radaydı; Adelaide Road'daki havralarını inşa etmeden önce ilk Ya hudi tapınağı da buradaydı. Sen buraya hiç gelmemiştin, Jack, de-ğil mi? —Gelmemiştim, Ned.

—Hafızam beni yanıltmıyorsa, dedi kibar ses, atıyla Dame Walk'tan girmişti. Kildarelerin malikânesi. Thomas Court'taydı.

—Haklısınız, dedi Ned Lambert. Çok haklısınız, efendim. —O halde lütfen, dedi dinadamı, gelecek sefere müsaade edersiniz, umarım... —Elbette, dedi Ned Lambert. Fotoğraf makinenizi de getirin ne zaman isterseniz. Ben şu çuvalları pencerelerden çeker ortalığı açarım, ister şuradan ister şuradan çekersiniz. Can çekişen kör ışıkta latasıyla yığılı tohumçuvallarına ve zemindeki elverişli bölümlere vurarak döndü durdu.

Uzun bir surattan bir sakal ile bir nazar bir satrançtahtasının üzerine asıldı kaldı.

—Çok minnetarım, Mr. lambert, dedi dinadamı. Kıymetli vaktinizi almış olmayayım...

—Başımızın üstünde yeriniz var, efendim, dedi Ned Lambrt. Ne vakit isterseniz teşrif edin. Gelecek hafta, mesela. Görebilir misiniz?

—Evet, evet. Allahaısmarladık, Mr. Lambert. Sizinle tanıştı-ğıma çok memnun oldum. —O şeref bize ait, efendim, diye yanıt verdi Ned Lambert. Konuğunu çıkışa kadar izledikten sonra latasını çevire çevire sütunların arasında uzaklaştı. J. J. O'Molloy'la birlikte ağır ağır, hamalların, O'Connor,

Wexford, yük arabalarına hurmaçekirdeği ezmesi ve keçiboynuzu çuvallarını yüklediği Mary Manastırı'na ulaştı. Elindeki kartı okumak için duraladı.
—Muhterem Hugh C. Love, Rathcoffey. Şimdiki adresi: Saint Michael, Sallins. iyi delikanlıdır. Fitzgeraldlar hakkında bir kı-tap yazdığını söylemişti bana. Tarihte üstüne yoktur, billa. Genç kadın eteğine takılan bir çalı parçasını sakin sakin özenle çıkardı. —Yeni bir barut komplosu hazırladığını zannediyordum, dedi J. J. O'Molloy. Ned Lambert havada parmaklarını çıtırdattı.
—Tanrım! Diye haykırdı. Kildare Kontu'nun Cashel Katedrali'nde yangın çıkardıktan sonraki encamını anlatmay unuttum ona. Bunu biliyor musun? Namussuzum çok pişmanım ı>u
271
htıiıma, demiş hani, ama Tanrı şahidim olsun, başpiskoposun içeride Iduiundan öyle emindim ki! Hoşlanmayabilirdi, ama. Ha? Tanrım, ne de anlatacağım. Büyük Konttu o, Fitzgerald Mor. Geraldine-feAin hepsi de yaman adamlardı. Yanından geçtiği koşumları çözük atlar huylanarak irkildiler. Yanındaki bir alacalı sağrıya bir tokat aşkedip haykırdı: —Aho, evlat!
J. J. O'Molloy'a dönerek sordu:
—Peki, Jack. Ne oluyor? Derdin ne? Biraz bekle. Sabırlı ol.
Ağzı açık, kafasını ta geriye çekip devinmeden durdu ve, bir an sonra, yüksek sesle aksırdı. —Hapşu! Dedi. Hay Allah! —Çuvalların tozundan, dedi J. J. O'Molloy nezaketle.
—Yo, dedi Ned Lambert soluk soluğa, evvelsi gece... biraz üşütmüş... hay Allah... geçen gece... uzun süre cereyanda kalmıştım...
Mendilini burnuna yaklaştırıp hazır etti bir sonraki...

—Bu sabah... Glasnevin'deydim... zavallı küçük... neydi adı hani... pşuu!... Vay anam vay! Tom Rochford, bordo yeleğine bastırarak tuttuğu desteden ilk diski aldı.

—Gördünüz mü? Dedi. Diyelim ki altı. Bakın, işte. Şimdi çevirelim. Sonra sol yarıktan içeriye sokarak bıraktı. Disk yiv oluğundan kayarak düştü, bir süre dingildedi, durdu ve onlara göz süzdü: Altı.

Hukukun cemaziyülevvelini bilen azametli, müdafi avukatlar, Konsolide Vergi Dairesi'nden Ağır Ceza Mahkemesi'ne gitmekte olan Goulding, Collis ve Ward dosyaçantasını taşıyan Richie Goul-d'ng'i seyreylediler ve Kraliyet Hukuk Dairesi Bahriye Mahkemesi'nden Temyiz Mahkemesi'ne doğru giden takma diş-erını göstere göstere vesveseli bir şekilde sırıtan pek bol siyah |Pek etekli yaşlıca bir kadının hışırtısını işittiler. Gördünüz mü? Dedi. Son koyduğum nah işte şurada: Çevi-rır- Çarpış. Manivela, gördünüz mü? kağ tarafta yükselen disk ko_onunu onlara gösterdi.

—Iyi fikir, dedi Nosey Flynn, burnunu çekerek. Demek ki Ç gelen bi kimse sıranın hangisinde olduğunu hangilerinin geç-'g'nı hemen anlayabilir.

274

—Gördünüz mü? Dedi Tom Rochford. Diski kendi zevki için kaydırdı: Düşmesini, dingildemesini göz süzmesini, durmasını izledi: Dört. Şimdi çevirelim.

—Şimdi Ormond'da onu göreceğim, dedi Lenehan, ve ona soracağım. Varışına gelişim, tarhanana bulgur aşım.

—Tabii ya, dedi Tom Rochford. Boylan gibi sabırlı değilim de ona.

—îyi geceler, dedi M'Coy hoyratça, ikiniz başladığınızda... Nosey Flynn manivelaya doğru eğilip burnunu çekiştirdi. —Ama nasıl çalışıyor ki bu, Tommy? Diye sordu. —Hoppa nina, dedi Lenehan. Hadi görüşürüz. Küçücük Crampton Court meydanını geçinceye kadar M'Coy'u takip etti. —Adam bir kahraman, dedi içtenlikle. —Biliyorum, dedi M'Coy. Lağımı kastediyorsun herhalde. —Lağımı mı? Dedi Lenehan. Bir menholden girmişti. Dilber yosma Marie Kendall'ın bir afişten kendilerine doğru yılışıkça gülümsediği Don Lowry Müzikholü'nü geçtiler. Sycamore Street'teki Empire Müzikholü'nün önünde giderlerken Lenehan, M'Coy'a vukuatın nasıl cereyan ettiğini gösterdi. Nah bu menhollerden biri meret şey daracık zavallı adamcağız içine sıkışmış kalmış, lağım kokusundan nerdeyse boğulacak. Ama bizim Tom Rochforc ipe sarılı,

sırtındaki bahisçi ceketi filan tekmil, gene de boyluyor dibini. Ama namussuz ipin bir ucu da öbür herifin beline bağlı ya, ikisi öyle asılı kalakalmışlar. —Anca bi kahraman yapar bunu, dedi. Dolphin'in orada, dörtnala Jarvis Street'e gitmekte olan ambulans arabası geçsin diye beklediler.
—Bu taraftan, dedi, sağa doğru yürüyerek. Lynam'a uğrayıp Sceptere'e kaçtan başlayarak oynanıyor, bi sorayım. Senin altın köstekli saatin kaçım diyor?
M'Coy, Marcus Tertius Moses'in loş bürosuna, sonra da O'Neill'in saatine bakmaya çalıştı. —Üçü geçmiş, dedi. Cokeyi kim? —O. Madden, dedi Lenehan. Yürekli kısraktır ha. Temple Bar'ın önünde beklerken M'Coy ayağının ucuyla bi muz kabuğunu hafif hafif iteleyerek hendeğe düşürdü. Karanlık13 giden sarhoş birinin yeri öpmesi işten değil bu pezevenk şeye ba' sınca. —Genel Vali'nin süvari alayının çıkması için parkın kap» ardına kadar açılıverdi.
—--------------- 275 ---------------:------------------
__favoriyi bilene iki katı, dedi Lenehan dönerek. Orda Ban-
Lvons'a bindirmiştim de bi herifçioğlundan tüyo almış, kim- 1 bi at üzerinde bahse girecekmiş. Buradan.
Merdivenlerden çıkıp Merchants' Arch'ın altından geçtiler. v rasırtlı bir karaltı eskicinin arabasındaki kitapları
karıştırmaktaydı.
—işte, orada, dedi Lenehan.
__Ne alıyor acaba, dedi M'Coy, ardına bakarak.
__Leopoldo ya da Çavdar Tarlasının Bloom Çiçeği, dedi Lenehan.
_Kelepir mal bulmakta üstüne yok, dedi M'Coy. Bir gün beraberdik de, Liffey Street'teki bi sahaftan iki papele bi kitap aldıy- di. Kitabın içinde yıldızları, ayı, upuzun kuyruklu yıldızları gösteren şahane tabloları vardı ki iki mislini ödeşen alamazsın. Konusu astronomi hakkındaydı. Lenehan güldü:

—Kuyrukluyıldızların kuyrukları hakkında esaslı bi fıkram var, dedi. Güneşten gidelim. Metal köprüyü geçerek Wellington Quay'da nehir korkuluğu boyunca ilerlediler.
Genç Patrick Aloysius Dignam, merhum Fehrenbach'tan devroluıan Magnan'ın kasap dükkânından elinde bir buçuk libre- lik domuzpirzolasıyla çıktı.
—Glencree Islahevi'nde büyük bi şölen vardı, dedi Lenehan heyecanla. Senelik ziyafet, hani. Kolalı gömlekler filan gırla. Bele-d;ye Reisi de ordaydı, Val Dillon yani, Charles Cameron ile Dan Dawson nutuk çektiler, orkestra da vardı. Bartell d'Arcy şarkı söyledi, Ben Dollard da...
—Biliyorum, diye lafını kesti M'Coy. Bizim hanım da orada Şarkı söylemişti bi zamanlar. —Sahi mi? Dedi Lenehan.
Mobilyasız Daireler yazılı bir levha Eccles Street No. 7'nin Pencere pervazında yeniden belirdi.
Fıkrasını bir süre zihninde toparladıktan sonra hırıltılı bir gü-lü§le lafını sürdürdü.
Ama dinle bak, dedi. Servisi, Camden Street'teki Delahunt
enmişti, bendeniz de içkilerin dağıtımından sorumluydum.
°om ile hanımı da ordaydılar. içkileri sorarsan, ibadullah: Porto
, l var> beyaz ispanyol şarabı var, turunç likörü var, hepsini de
abam de babam boca ediyoruz kadehlere. Sıvılardan sonra gel-
Katılar. Soğuk etler, elmalı tartlar kıyamet kadar.
276
—Bilmez miyim, dedi M'Coy. Bizim hanımın oraya gittiği se-
ne...
Lenehan teklifsizce koluna girdi.
—Ama dinle de bak, dedi. Bütün bu cümbüş yetmezmiş »v geceyarısından sonra haydi bir yemek faslı daha ve oraya veda ett' ğimizde artık gecenin mi sabahın mı bilmemkaçı olmuştu. Evim' ze dönerken Featherbed Mountain'da kış gecesi şahane manzara Bloom ile Chris Callinan arabanın bi tarafında, ben de karısıyla öbür tarafında, iki sesli, çok sesli şarkılar söylüyoruz: Hey, sabahın ilk ışıklan. Mrs. Bloom belindeki kemerin altında bi dolu Dela-hunt porto şarabıyla tam kıvamında. Pezevenk arabanın her sarsılışında haydee karıyı toslatıyorum kendime kendime. Keriz billa

kerriizz! Ah o çifte çanları, Allahıma! Na böyle. Ellerini kovuk edip bir arış önünde tutarak alnını kırıştırdı:
—Örtüyü boyuna karının altına sokuşturuyor, ha bire kürkünü düzeltiyordum. Çakalavengoz?
Elleriyle dopdolu inhinah havayı avuçladı. Zevkten gözlerini sıkıca yumup, gövdesini büzdü ve dudaklarını
tatlı tatlı şaklattı.
—Seninki hazırol vaziyetinde dikilmişti, dedi göğüs geçirerek. Hiç kuşkun olmasın, o karı oynak kısrağın teki. Bloom ha bire gökyüzündeki yıldızları, kuyrukluyıldızları filan göstermekte Chris Callinan'la arabacıya: Büyükayıymış da, Herkül ile Canavar-mış da, ve daha bi sürü ham hum şaralop. Ama Allahı var, Saman-yolu'nu anlatırkene bi bakıma yolumu kaybettiydim. Hepsini kelime bekelime biliyor, namussuzum. Sonunda kadıncağız ta cehennemin fınnarındaki bit kadar bi yıldızı gösterdiydi. Ya bu ne yıldızı, Poldy? Diye sorduydu. Al sana, kadın Bloom'u köşeye sıkıştır-dıydı. Surdaki mi? Diye sorduydu Chris Callinan, hani su bir iğne ucu denilebilecek denli ufacık şey mi? Vay be, nasıl da görebilmişti herifçioğlu onu. Lenehan durdu, nehir korkuluğuna yaslanarak soluğunu tuttu ve kıs kıs güldü. —Artık mecalim kalmadı, diyerek derin bir nefes aldı.
M'Coy'un soluk benzi arada bir gülümsüyor ve giderek ciddı-leşiyordu. Lenehan yeniden yürümesini sürdürdü. Denizci kasketini çıkaracak başının arkasını hızlı hızlı kaşıdı. Gün ışığında ya" gözle M'Coy'u süzdü. —Kültürlü, şeytanın deliğini bilir bir adamdır Bloom, dedi ciddiyetle. Hani o orta malı, sarı çizmeli Mehmet ağalardan... bıW" sin işte... değildir... Az buçuk bi sanatçı yanı vardır bizim t»° om'umuzun.

Kaktaydı

Ur Bloom dalmış, Maria Honk'un Müthiş ffşaatinın, sonra da . | ro'nun Şaheser'inin sayfalarını çevirmekteydi. Eğri büğrü üs-körü bir baskı. Resimler: Mezbahadan çıkmış inek ciğeri gibi h'mlerin içinde tostoparlak kıvrılmış yatan bebekler. Şu anda H'nvanın dört bir yanında bunun gibi pek çok var. Hepsi de dışa-
fırlamak için kafalarıyla tos vurmaktalar. Her dakika bir yerde bir çocuk doğmakta. Mrs. Purefoy. iki kitabı yan yana koyup üçüncüsünü inceledi: Getto Öyküleri, yazan Leopold von Sacher Masoch. __Bunu almıştım, dedi, kitabı yana iterek. Kitapçı, tezgâhın üzerine iki cilt atarak dedi ki: —Bu ikisi iyidir.
Soğan kokan nefesi ta çürümüş ağzından tezgâhı aşarak gelmekteydi. Öbür.kitapları istiflemek amacıyla
eğildi. Onları önü açık yeleğine dayayarak kucakladı ve kirli perdenin arkasına götürdü.
O'Connell Köprüsü'nde birçok insan, dans vs. hocası Mr. Denis J. Maginni'nin vakarlı alayişiyle kokorozlu
şemailini seyreyle-mekteydiler.
Mr. Bloom, tek başına, kitapları incelemekteydi. James Love-birch'in Güzel ve Zalim1 i. O türleri biliyorum.
Almış mıydım? Evet.
Kitabı açtı. Okumuştum.
Kirli perdenin ardından bir kadın sesi. Ne diyor: Adam.
Hayır: O kadar istemezmiş. Zaten bir kez almışmış.
Öteki kitaba baktı: Günah Zevkleri. Bundan hoşlanabilir. Bakalım.
Parmağıyla açtığı yeri okudu.
—Kocasının ona verdiği tüm dolarları mağazalardan alımlı tuvaletler, en pahalısından süsler takılar alarak harcardı. Onun için! Raoul için!
Evet. Bu. işte. Bakalım. Dudakları baş döndürücü şehvetli bir buseyle birbirine yapışırken amın elleri kadının kombinezonun altındaki semiz kıvrımları yokla-Evet. Bunu almalı. O kadar.
dikmT?e{L kaldm' dedi adam kadt™ boğuk bir sesle, öfkeli gözlerini ona m§ vakarken. '"ttrkeTh kadtn SamUr kürküyle bezeli man fosunu çıkarıp bir yana fır-raliçemsi omuzlarıyla inip kabaran dolgun göğüslerini sergile-

mekteydi. Erkeğe doğru dönerken, şahane dudakları belirsiz bir tebessti le kıpırdadı. Mr. Bloom okudu gene: Güzel kadın...

Benliğini tatlı bir ılıklık kaplayıverdi, vücudunu ürperten. K rışık giysilerinin altında bir uzuv kendini koyuverdi: Gözlerini akı kayıverdi. Burun delikleri tutkuyla esnek, açıldı. Kayganlasın göğüslerini ovsa {onun için! Raoul için!). Koltuk altlarından soga-nımsı ter kokuları. Balığımsı, yapış yapış {inip kalkan dolgun göğüsleri[A].). Okşa! Bastır! Yumul! Aslanların kükürtümsü dışkısı! Gençlik! Gençlik!

Gençliği solmuş yaşlıca bir kadın, Adalet Bakanlığı Mahke-mesi'nde Potterton'un akli yetmezlik davasını, Bahriye Mahke-mesi'nde Lady Cairn'in sahiplerine karşı Mona yelkenlisinin sahiplerinin celpnamesiyle, davayı tek taraflı yürütme teklifini Temyiz Mahkemesi'nde de Harvey'e karşı Ocean Accident and Guarantee Corporation davasında kararın taliki celselerini dinledikten sonra Yüksek Mahkeme, Kraliyet Hukuk Dairesi, Hazine Dairesi ve Amme Davaları Mahkemesi binasından çıktı.

Balgamlı öksürükler, kirli perdeleri dışarıya doğru pırtlatarak kitapçı dükkânının havasını zangırdattı.

Dükkâncı, kıpkırmızı kesilen tıraşsız suratı ve taranmamış kafasıyla öksüre öksüre dışarıya uğradı. Boğazını hoyratça taraklayarak, balgamını döşemeye boca etti. Pabucunu tükürdüğü şeyin üzerine koyarak topuğuyla ileri geri sürtüştürdü, sonra eğilerek seyrek saçlı çıpıldak tepesini gösterdi.

Mr. Bloom ona baktı.

Sıkkın soluğunu berkiterek, dedi ki:

—Bunu alıyorum.

Dükkâncı çapaklanmış müzmin nevazilli gözlerini kaldırdı. —Günah Zevkleri, dedi, kitabın üstünü tıpışlayarak, iyi bir ki-

taptır o.
* * #
Dillon Müzayede Salonlan'nın kapısındaki uşak çıngırağınl iki kez salladı ve kabinenin beyaz yollu aynasında kendisini sev retti.
Kaldırımda eğlenen Dilly Dedalus, çıngırağın çıngırtısını, iç rideki mezarcının bağırtılarını işitmekteydi. Dört şilin dokuz- 5 canım perdelere. Beş şilin. Perdenin böylesi. Yenisini iki Susatıyorlar. Haydi, artıran var mı? Beş şilinge satıyorum.
279
Hşak çıngırağını kaldırıp salladı: __Digidan!
Son tur çanının çangırtısı yarımmil yarışındaki bisikletçileri lanca güçleriyle pedal çevirmeye itti. J. A. Jackson, W. E. Wylie, Munro ve H. T. Gahan, uzanmış boyunlarını sallaya sallaya, Üniversite Kitaplığı'nın kavsinj geride bıraktılar.
jylr. Dedalus, bıyığının uzun bir telini çeke çeke, William Row'u dolaşıp geldi. __Nihayet gelebildin, dedi Dilly.
^Peygamberini seversen şu sırtını dik tut, dedi Mr. Dedalus.
Başını omuzlarına gömüp pistonlu boru çalan amcan John'u mu taklit etmek niyetin? Ne taksirat Allahım!
Dilly omuzlarını silkti. Mr. Dedalus ellerini onların üzerine koyup geriye doğru itti.
—Dik dursana be kızım, dedi. Omurgan eğri kalacak. Nasıl göründüğünün farkında mısın sen?
Başını ansızın aşağıya ve öne doğru kısarak omuzlarını kam-burlaştırdı ve altçenesini düşürdü.
—Vazgeç, baba, dedi Dilly. Bütün insanlar sana bakıyor.
Mr. Dedalus başını doğrultarak bıyığını gene çekiştirmeye başladı.
—Para bulabildin mi? diye sordu Dilly.
—Nereden bulacaktım parayı? Dedi Mr. Dedalus. Dublin'de bana dörtpeni ödünç verecek bir tek âdemoğlu bulamadım.
—Vardır sende, dedi Dilly, babasının gözlerine bakarak.
—Nereden biliyorsun? Diye sordu Mr. Dedalus, gözleri velfecri okuyarak.
Mr. Kernan, kopardığı siparişten ziyadesiyle memnun, James's Street boyunca çevik adımlarla yürümekteydi. —Muhakkak vardır, diye yanıt verdi Dilly. Scotch House'tan mı çıktın sen şimdi?

—Orda değildim, dedi Mr. Dedalus, gülümseyerek. O yaramaz sörler mi öğretti sana böyle küstah olmayı? Al bakalım. Kızına bir şilin uzattı. Bununla bir şeyler yaparsın artık, dedi. Beş şilinin var bence, dedi Dilly. Biraz daha versene. . --Görürsünüz siz, dedi Mr. Dedalus gözdağı verircesine. Se-,ln de öbürlerinden farkın yok, değil mi? Zavallı ananız öleli arsız Pekler gibi dolaşıyorsunuz peşimden. Ama görürsünüz siz. He-ze dünyanın kaç bucak olduğunu göstereyim de, o zaman gü-nunuzü görürsünüz. Alçaklık, rezillik bu! Sizden kurtulacağım el-
280
bette. Geberip gitsem umurunuzda olmaz. Herif öldü. Üst kattak' cartayı çekti. Dilly'den ayrılıp yürümeye başladı. Dilly onun peşinden ko şup ceketini çekiştirdi. —Peki, ne var? Dedi Mr. Dedalus, durarak. Uşak, arkalarında çıngırağını çaldı. —Digidan!
—Senin de cayırtının da Allah belasını versin, diye haykırdı Mr. Dedalus, adama dönüp. Uşak bir şeyler söylendiğinin farkında, çıngırağının sallanan tokmağını daha hafifçe çırptı: —Didan!
Mr. Dedalus gözlerini adama doğru dikti.
—Bak şuna, dedi. ibreti âlem için. Konuşmamıza müsaade edecek mi bakalım. —Sende vardır daha, baba, dedi Dilly.

—Bak sana bir numara yapayım da gör, dedi Mr, Dedalus. Seni isa'nın Musevilerle ipini çözdüğü noktada bırakacağım. Bak, bütün param o kadar. Jack Power'den iki şilin almıştım, ikipeni cenaze için tıraşa gitti.

Sinirli bir hareketle bir avuç dolusu bakır para çıkardı. —Bir yerlerden biraz para bulamaz mısın? Dedi Dilly. Mr. Dedalus biraz düşündü ve başını öne doğru salladı.

—Bulacağım, dedi ciddiyetle. O'Connell Street'teki bütün kaldırımlara bakmıştım. Şimdi de bu sokağı arayacağım.

—Çok komiksin, dedi Dilly, zoraki bir gülüşle.

—Buyur, dedi Mr. Dedalus, ona iki peni uzatarak. Bir bardak sütle bir çörek ya da başka bir şey alırsın. Biraz sonra gelirim eve.

Öbür paraları cebine koyarak yürümeye başladı. Genel Vali'nin maiyet alayı Parkgate'ten çıkarak geçerken hu- luskâr polislerce eteklendi.

—Garanti, bir şilinin daha vardır, dedi Dilly.

Uşak var gücüyle çıngırdattı.

Mr. Dedalus curcuna içinde ilerlerken, dudaklarını sarkıtıp yapmacıklı bir şekilde hafifçe mırıldandı: —Yaramaz sörcükler! Şeker masum yavrucuklar! Yoo, elbet yapmıyorlar öyle bir şey! Yoo, elbette yapmazlar canım! O küçuK sör Monika olmasın!

281

Mr. Kernan, Pulbrook Robertson'dan kopardığı siparişten zi- , -yje memnun, güneş saatinden James's Gate'e doğru, Ja-c's Street boyunca çevik adımlarla yürürken Shackleton'un bü-ınu gect'- Adamı boğuntuya getirdim. Nasılsınız, Mr. Crim-|ns? Fevkalade, efendim. Sizin Pimlico'daki öbür kuruluşunuz-, 0ıacağınızdan korkuyorudum da. işler nasıl gidiyor? Ucu ucuna cinip gidiyoruz işte. Havaların da maşallahı var. Ya, hakikaten. Memleketimiz için hayırlısı olsun. Çiftçiler de daima yakınırlar. Sizin o güzel cininizden yüksük kadar alayım, Mr. Crimmins. O kadar yeter, efendim. Tabii, efendim. General S/ocum'un infilakı korkunç olay. Dehşet, dehşet! Zayiat bini buluyormuş. Yürek par- calayıcı sahneler. Erkekler kadınlarla çocukları ayaklarıyla çiğniyorlar. Fevkalade vahşiyane bir şey. Neymiş diyorlar sebebi? Kendiliğinden tutuşma. Fevkalade rezilane ifşaat. Bir tek cankurtaran sandalı dahi yüzdürülemiyor ve itfaiye hortumlarının

hepsi de patlak çıkıyor. Benim anlayamadığım şey o müfettişlerin böyle bir gemiye nasıl olup da seyir izni verdikleri... Hah, şimdi doğrusunu konuştunuz, Mr. Crimmins. Nedenini biliyor musunuz? Kaparoz. Vallahi mi? Ne şüphe var. Bakındı, aman Allahım. Bir de hürriyet ülkesi derler Amerika. Kendi halimizi kötü sanırdım ben. Gülümsedim ona bakıp. Amerika, dedim sakince, öylesine. Ne oldu ki? Kendimizinki de dahil bütün ülkelerin bokluğu. Doğru değil mi, efendim? Aynen öyle. Yolsuzluk, canım efendim. Ee, tabiatiyle, bir yere para yağıyorsa toplayacak birileri çıkacaktır her zaman. Redingotuma baktığını görmüştüm onun. iyi giyim, efendim, tılsımı burada. Şık giyinmek gibisi yoktur. Ağzı bir karış açık kalır bakanların.

—Merhaba, Simon, dedi Peder Cowley, işler nasıl? —Merhaba Bob, diye yanıt verdi Mr. Dedalus, durarak. Mr. Kernan, kuaför Peter Kennedy'nin meyilli aynasının önünde durdu ve kasılarak kendine çekidüzen verdi. Ceketin ku-puna diyecek yok. Dawson Street'teki Scott'tan. Karşılığında Ne-ary ye verdiğim yarım ingiliz altınına değer doğrusu. Üç gineden a§ağıya dünyada alamazsın. Tıpatıp geldi bana. Kildare Street ku-ü nde apiko bir beyzadenindir, irlanda Bankası'nın müdürü n Mulligan dün Carlisle Köprüsü'nde, beni hatırlıyormuşçasına nası1 da bakmıştı öyle, ısrarla.

ıhım! Bu herifleri pişmaniyeye çevirmek için giyimin kuşa-yerinde olacak arkadaş. Yolların şövalyesi. Beyefendi. Bakınız, Crimmins, yeni siparişlerinizle bize şeref bahşedeceğinizi umabilir miyiz, efendim. Dedikleri gibi, az veren candan çok veren maldan.

Buruşturulmuş bir el ilanı teknelerle, çapazincirleriyle dolu North Wall ve Sir John Ro gerson Rıhtımı'ndan, bir sandalın yanından yüzerek batıya doğru süzülerek bir feribotun kaynaşan dü-mensuyunda yalpalandı, Ilyas Peygamber geliyor.

Mr. Kernan kendi imgesine vedalaşırcasına bir göz attı. Çaiy gibiyim evvelallah. Kıranta bıyıklar. Hindistan'dan yeni dönmüş emekli subay. Göğsünü kabartıp, getrli ayakları üzerinde, tıknaz gövdesini hiperva Öne

doğru nakletti. Yoldaki şu adam Ned Lam-bert'in biraderi Sam mı ola? Evet. Billahi hık demiş burnundan düşmüş. Yo. Güneşin alnındaki şu otomobilin öncamı. Vallahi aynen o. Ne benzeyiş yarabbim. Ihım! Ardıç suyunun yakıcı rayihası içini ısıttı, nefesini ateşledi, iyi cindi, haa. Apalak gövdesiyle afurtafur giderken parlak güneş ışığında redingotunun etekleri göz kırpıp duruyordu.
Nah şurası Emmet'in asıldığı, dört ata bağlanıp çektirildiği ve parça parça edildiği yer. Yağlı kara ip. Valinin hanımı paraşoluyla oradan geçerken köpekler sokaktaki kanlarını yalar dururlarmış. 890 Ne kötü zamanlardı. Yah, yah. Maziye karıştı artık. Bekrilikte yoktu üstlerine. Dört şişe içip de bana mısın demeyen kaya gibi adamlar.
Dur bakayım. Saint Michan'a mı gömdülerdi? Ama yo, Glas-nevin'de geceleyin merasimle gömüldüydü. Cesedi duvardaki gizli bir geçittn getirilmiş. Dignam da orada artık. Sessiz sedasız çıktı gitti. Ya, ya. Burdan kıvrılsam daha iyi. Biraz dolaşmış olurum.
Mr. Kernan Guinnes ziyaretçileri bekleme salonunun köşesini kıvrılarak Wading Street'ten yokuş aşağı yürüdü. Dublin Taktir Şirketi'nin mağazaları önünde yokuşuz faytoncusuz bir fayton diz-900 ginleri bir tekerine bağlı, durmaktaydı. Yaş iş billahi. Tipperaryli bir hıyarağası vatandaşların hayatını nasıl da tehlikeye atıyor, ipim kırmış bir at.
John Henry Menton'un bürosunda bir saat beklemekten sıkılan Denis Breen, cilt cilt kitaplarıyla, O'Connell Köprüsü'nün üzerinde Messrs Colhs ve Ward'in bürosuna doğru karısının önünden yürümekteydi. Mr. Kernan Island Street'e yaklaştı. Meşakkatli zamanlar. Ned Lambert'ten, Sir Jonah Barrington'un o hatıratını ödünç vermesini isteyim bari. Şimdi geçmişe doğru dönüp de bütün o şey'e' 910 ri yepyeni bir nazarla inceleyince. Daly'nin kumarhanesi. O za manlar iskambilde hile yapmak yok. O ketenperecilerden birin'
rni bir kamayla masaya mıhlamışlar. Lord Fitzgerald, Major c'rr'ün elinden buralarda bir yerde kaçıp
kurtulmuş. Moira Hou-e'ın arkasındaki ahırların oradan. Şahane cindi mübarek.
Pırıl pınl sıkı genç bir kişizade. Şecereli, tabii. O vicdansız, o
r eıdivenli asilzade bozuntusu ele vermişti onu. Muhakkak ki,
güttükleri dava sakattı. Kötü ve karanlık günlerde şahlandılar. Ne
eüzel şiirdir: Ingram. Çelebi adamlardı. Ben Dollard'ın o baladı bir

dokunaklı söyleyişi vardır. Ne ustaca döktürür.
Boss kuşatmasında vurdular babamı.
Hafif tırıstan giden bir atlı araba alayı, atlı muhafızlar zıplaya-raktan, eyerleri üzerinde zıplaya zıplaya, Pembroke Rıhtımı boyunca geçip gitti. Redingotlar. Açık bej siperlikler. Mr. Kernan avurtlarını şişire şişire soluyarak adımlarını sıklaştırdı. Ekselansları! Ne talihsizlik! Kıl payı kaçırdım. Kahrolası! Çok yazık!
Stephen Dedalus örümcekli pencereden bir hakkakin zaman-lapaslanmış bir zinciri işleyen parmaklarına baktı. Camları da camekânının içi de toza batmış. Tozlar, donuk bronz ve gümüş halkaların, vermiyon şibhi mainlerin, yakutların, cüzamlı ve şarap-karası taşların üzerinde uyumakta.
Tümü de kara, solucanlı topraklardan doğma soğuk ateş parçaları, karanlıkta ışıldayan yomsuz ışıklar. Düşmüş başmeleklerin alınlarındaki yıldızların saçıldığı yerlerden. Çamurlu domuzburun-larının, ellerin, eşeleye eşeleye söküp çıkardıkları.
Reçineyle sarımsağın yakıldığı kerih bir loşlukta ediyor kadın dansını. Kınasakallı bir tayfa gözleri kadında, geniş bir bardaktan romunu yudumluyor. Sütliman görünümünün altında, enginlerde günler boyu biriktirdiği kösnümesi. Yayla gibi göbeğinde yumurta ""iğinde bir yakut, zıplayarak, dişidomuz kıçıyla kalçalarını sallayarak raksındadır kadın.
Yaşlı Russell leş gibi gövdesiyle cevahirini yeniden perdahla-tan sonra, taşı çevirip Musasakalının ucunda tuttu. Dede may-Un çalıntı yığınına şeytani bir hazla bakıyor. *a, gömüldükleri topraklardan antika suretleri söküp çıkaran
284
sizler? Safsatacıların o delice sözleri: Antisthenes. îlmi nebatat 950 Ezelden ebede süregiden güneşyüzlü ve ölümsüz buğday.
îki yaşlı kadın, birinin elinde kumlanmış pejmürde bir şemsiye, öbürününkinde on bir midyenin dingildediği bir ebe çantası tuzlu esintilerinden henüz çıkmışlar, yorgun argın, London Bridge Road boyunca Irishtown'i geçmekteydiler.

Sarsılarak dönen deri kayışların zıngırtızıyla elektrik santralın-daki dinamoların uğultusu Stephen'ın adımlarını sıklaştırmasına yol açtı. Varlıksız varlıklar. Dur! Senin dışında zonklayan hep ve içinde zonklayan hep. Kalbinin türküsüdür söylediğin. Onların arasındayım ben. Nerede? Girdap gibi dönerek gümbürdeyen iki âlemin arasında, ben. Parçalasam onları, ikisini birden. Ama o hengâmede ben de parçalanırım. Haydi parçalayın beni elinizden geliyorsa. Pezevenk ve kasap idi o sözcükler. Bakın! Biraz zaman geçsin de. Etrafa bir bakayım. Evet, çok doğru. Heyula gibidir, görkemlidir, üstelik de hiç geç kaldığı olmaz. Doğru dediniz, efendim. Bir pazartesi sabahı. Öyleydi, gerçekten de.

Stephen, bastonunun sapıyla kürekkemiğini tıpışlaya tıpışla-ya, Bedford Row'dan aşağıya doğru indi. Clohissey'in vitrininde Heenan ile Sayers'in boks karşılaşmasına ait 1860 baskılı solmuş bir afiş gözüne ilişti. Şapkaları geniş kenarlı taraftarlar kordonlarla çevirili şampiyonun çevresini sarmış bakıyorlar. Daracık kuşaklı ağırsıklet boksörler efendice birbirine tokmak gibi yumruklarını uzatmışlar. Zonklamakta onlar da: Kahraman yürekleri.

Dönerek, eğik bir kitap tezgâhının önünde durdu. —Tanesi ikipeniye, dedi işportacı. Dördü altıpeniye.

Örselenmiş sayfalar. İrlanda'da Analık. Arslı Curfnin Hayatı ve Mucizeleri. Killarney Cep Kılavuzu.

Burada okulda kazandığım ve rehine koyulmuş ödüllerimi bulursam hiç şaşmam. Stephano Dedalo, alumno

optimo, palmatn fi-renti.

Peder Conmee, dua okuyaraktan Donnycarney köyünden geçerken ikindi duasını mırıldandı. Amma sağlam ciltlemişler böyle bir kitabı. Bu da ne? Musa'nın sekizinci ve dokuzuncu kitabı. Tüm gizlerin gizi. Hazretı Davud'un Mührü. Sayfaları çevrile çevrile yıpranmış: Defalarca okumuşlar. Kimler geçmiş benden önce buradan? Ellerdeki çat" laklar nasıl giderilir. Beyaz üzüm sirkesi tarifi. Bir kadının aşkı nasıl kazanılır. Bu bana göre. Ellerinizi bitiştirip aşağıdaki tılsımlı sözü üç kez söyleyin:

285

—-Se elyilo nebrakada femininuml Amor me solo! Sanktus! Amen.

Kim yazmış bunu? Başrahip Peter Salanka'nın bütün hakiki »rninlere ifşa ettiği en tesirli tılsımlar ve dualar. Herhangi başka . başrahibinkilerden,

Dırdırcı Joachim'inkilerden farkı yok. Eğil ya, dazlakkafa, yoksa kırkarız kelini de haa.

—Burda ne işin var, Stephen?

Dilly'nin kalkık omuzları ve pejmürde giysisi.

Kapat kitabı çabucak. Görmesin.

_Ne yapıyorsun? dedi Stephen.

Saçları lüle lüle yanaklarına dökülmüş tıpkı eşsiz Charles Stu-art'ın yüzü. Çömelmiş, eski pabuçları şöminede yakarken nasıl da pespembe olurdu. Paris'i anlatmıştım ona. Eski paltolardan dikme bir yorganın altında sabahleyin geç kalkmış, Dan Kelly'nin armağanı altıntaklidi bileziğini kurcalayıp dururken. Nebrakada femini-num.

—O elindeki nedir? Diye sordu Stephen.

—Öbür işportacıdan bir peniye aldım, dedi Dilly, tedirgin bir gülüşle, iyi midir acaba?

Gözleri benimkilerle aynı diyorlar. Başkaları beni böyle mi görüyor? Canlı, uzak ve yürekli. Ruhumun bir
gölgesi.

Kapaksız kitabı onun elinden aldı. Chardenal'ın Fransızcaya Başlangıç Kitabı. —Ne diye aldın ki onu? Diye sordu. Fransızca mı öğreneceksin?

Başıyla onayladı Diddy, kızararak ve dudaklarını sıkıca kapatarak. Şaşırmış görünme. Normal bir şey.

—Al, dedi Stephen. Fena değil. Dikkat et de Maggy gidip rehine koymasın kitabını. Benim bütün kitaplar
gitmiştir herhalde.

—Bir kısmı, dedi Dilly. Mecburduk.

Boğulmakta kız. Vicdan azabı. Onu kurtar. Vicdan azabı. Her şey aleyhimize. Beni de kendisiyle boğacak, gözleri, saçları. Kıvrım kıvrım yosun saçlar sarıyor beni, kalbimi, ruhumu. Tuz yeşili ölüm.

Biz.

Vicdan Azabı. Vicdanımın azapları. Ne acı! Ne acı! Merhaba, Simon, dedi Peder Cowley, işler yolunda mı?

—Merhaba, Bob, diye yanıt verdi Mr. Dedalus, durarak. Reddy and Daughter'ın önünde hararetle tokalaştılar. Pecje Cowley sık sık, büzdüğü parmaklarıyla bıyığını aşağıya doğru Hn zeltmekteydi.
—Ne haberler var, bakalım? Dedi Mr. Dedalus. —Vallahi fazla bir şey yok be, dedi Peder Cowley. Yalnız bizi kuşattılar, Simon, evimizin etrafında sinsi sinsi dolaşan iki herif içeriye girmeye çalışıyorlar. —Deme yahu, dedi Mr. Dedalus. Kimmiş onlar? —Ha, dedi Peder Cowley. Tanıdıklarımızdan bir tefeci. —Hani şu kambeli çıkmış, o mu? Diye sordu Mr. Dedalus. —Üstüne bastın, Simon, diye yanıt verdi Peder Cowley. Ruben denen o sülaleden. Şimdi Ben Dollard'ı beklemekteyim. O uzun John'la konuşup, o iki herifin bizi rahat bırakmasını sağlayacak. Biraz zaman gerek bana, hepsi o kadar. Boynunda pırtlamış iri bir elma, belirsiz bir umutla rıhtıma doğru baktı.
—Bilirim, dedi Mr. Dedalus, başıyla onaylayarak. Zavallı ihtiyar dostumuz Ben! Birinin yardımına koşmadığı zaman yoktur. Meraklanma sen! Gözlüklerini takarak gözlerini bir an metal köprüye doğru çevirdi. —İşte, vallahi de geliyor, dedi, götü taşağı tekmil.
Ben Dollard'ın dökümlü mavi jaketatayıyla geniş kenarlı şapkası bol paçalarının üzerinde metal köprüden tam yolla rıhtıma geçti. Redingotunun mabadını hatır hatır kaşıyarak, hızlı adımlarla onlara doğru yaklaştı. Yanlarına gelirken Mr. Dedalus selam verdi: —Yakalayın şu şalvarlı aslanı. —Sıkıysa yakalasınlar, dedi Ben Dollard. Mr. Dedalus küçümseyen nazarlarla Ben Dollard'ı tepeden tırnağa süzmeye başladı. Sonra, Peder Cowley'e dönüp başıyla onaylayarak istihzalı bir tebessümle dedi ki: —Esvabını sevsinler, tam da yaz günleri için, değil mi? —Haydi ordan, canın cehenneme gafil adam, diye homurdanarak parladı Ben Dollard, senin hayatında gördüğün elbiselerden daha fazlasını eskitip atmışımdır ben zamanımda.
Yanlarında durup, gözlerinde sevinç ışıltıları, önce onlara son ra da Mr. Dedalus'un, üzerindeki kimi kılları fiskelediği görülme miş bolluktaki

giysisine baktı. Mr. Dedalus dedi ki: —Şurası muhakkak ki sağlıklı bir bedene göre dikilmiş giysiler, Ben, aldırma sen.
287
_Bunları diken Yahudioğlunun eli kırılsın, dedi Ben Dollard. Allahırna şükür ki parasını henüz ödememişim.
_-Ya bizim basso profondo ne âlemde, Benjamin? Diye sordu Peder Cowley.
Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, mırılda-arak, camsıgözlerle, Kildare Street Kulübü'nün önünden uzun adımlarla geçmekteydi.
Ben Dollard yüzünü ekşiterek birden dudaklarını bir şantör gibi uzattı ve pes bir ses çıkardı. —Aaah! Dedi. __Hah işte böyle olacak, dedi Mr. Dedalus, sesi beğenmişçe- sine başını Öne eğip.
__Nasıl ha? dedi Ben Dollard. Pek paslanmış sayılmaz, ha? Ne dersiniz?
—idare eder, dedi Peder Cowley, o da başıyla onaylayarak.
Muhterem Hugh C. Love, Saint Mary Manastırı'nın rahipler meclisi salonundan çıkarak, zihni servi boylu anlı sanlı Geraldine-lerde, James ve Charles Kennedy'nin arıtımevinden Ford of Hurdles'ın ötesine doğru geçip gitti.
Ben Dollard vitrinlere doğru alabanda ederek parmaklarını neşeyle kaldırıp öbürlerini de peşinden sürükledi.
—Gelin, şerif muavininin bürosuna gidiyoruz, dedi. Rock'un icra memuru diye aldığı yeni ibretimiz dadaşı göstereyim. Loben-gula ile Lynchehaun arasında bir kırma. Görülmeye değer, inanın. Gelin haydi. Tesadüfen John Henry Menton'u görmüştüm az önce Bodega'da, şayet şimdi şey yapmazsam altüst olacak her şey... Dur bir dakika...
—Ona de ki birkaç gün daha, dedi Peder Cowley, tasalı.
Ben Dollard durdu, ceketinden kopan bir düğme, ipliğinin ucunda parlaksırtı döne döne sallanadursun, ağzı bir karış açık, dana iyi işitsin diye .görmesini engelleyen sarkık gözkapaklarını elle- r>yle ovuşturdu.'

Ne birkaç günü? Diye gürledi. Senin evsahibin kirası için haciz koymadı mı?

—Koydu, dedi Peder Cowley. ... O halde bizim sayın dostumuzun dilekçesinin beş paralık mü yok demektir. Ev sahibinin talebi öncelik taşır. Ben bü-? ilgileri ona verdim. 29 Windsor Avenue. Love mıydı soya-y kvet, dedi Peder Cowley. Muhterem Mr. Love. Taşrada bir e Papazlık yapıyor. Ama bundan emin misin?

288

—Barabbas'a benden selam, her şey tamam, dedi Ben Dol-lard, dilekçesini alsın da kıçına soksun.

Peder Cowley'i cüsseli gövdesine doğru çekerek deliduman yürümeye başladı.

—Önce sıkıca dürsün, dedi Mr. Dedalus, gözlüklerini ceketinin önüne bırakıp onları izlerken.

—Çocuk hiçbir sorun çıkarmayacaktır, dedi Martin Cunningham, Castleyard Gate'ten çıkarken.

Polis memuru elini alnına götürerek selamladı.

—Allah razı olsun, dedi Martin Cunningham, neşeli.

Beklemekte olan faytoncuya el etti: Faytoncu dizginlere asıldı, Lord Edward Street'e doğru yola koyuldular. Bronz yanında altın, Ormond Hotel'in yatay güneşliğinin üzerinden Miss Kennedy'nin başı Miss Douce'un başının yanında belirdi.

—Evet, dedi Martin Cunningham, sakalını parmaklarken. Peder Conmee'ye yazıp bütün teferruatı önüne serdim.

—Bir de dostumuzu deneseydiniz, diye önerdi Mr. Power sıkıla sıkıla.

—Boyd mu? Dedi Martin Cunningham soğukça. Vazgeç. Listeyi okuyarak geride kalan John Wyse Nolan koştu, Cork Hill'de onlara yetişti.

Belediye Sarayı'nın merdivenlerinden inen Kumandan Nan-netti, merdivenlerden çıkan Kıdemli Encümenüyesi Cowley ve Encümenüyesi Abraham Lyon ile merhabalaştı.

Saray arabası boş olarak Upper Exchange Street'e kıvrıldı. —Baksana, Martin, dedi John Wyse Nolan, Mail bürosunda onlara yetişip. Bloom beş şilin avans istiyormuş. —Doğru, dedi Martin Cunningham, listeyi alıp. Sen de beş şilin yazarsın.

—Lamı cimi yok, işte o kadar, dedi Mr. Power. —O Yahudinin yüreği çok temiz bence, diye alıntıladı, zarafetle.
Parliament Street'ten aşağıya doğru yöneldiler.
—Bakın, Jimmy Henry, dedi Mr. Power, Kavanagh'ın yolum'
tutmuş.
—Gördüm, dedi Martin Cunningham, oraya gidiyor. Blazes Boylan La Maison Clair'in önünde Jack Mooney inka-
289
biraderinin önünden sıyrılarak, çakırkeyif, Liberties'e doğru vola düzüldü.
Martin Cunningham, Mickey Anderson saatlerinin önünde , ij ama kararsız adımlarla yürüyen beyaz giysili efendiden, f k tefek bir adamı dirseğinden tutarken, John Wyse Nolan, Mr. power ile geride kaldı. [A]Reismuavininin nasırları rahat vermiyormuş adamcağıza, diyordu John Wyse Nolan, Mr. Power'a. Köşeyi dönerek James Kavanagh'ın tavernasına doğru yürüdüler.
Boş saray arabası, Essex Gate'de önlerine çıkıverdi. Martin Cunningham, ha bire konuşarak listeyi arada bir Jimmy Henry'ye gösteriyordu ama onun listeye baktığı yoktu.
__Uzun John Fanning de burada, dedi John Wyse Nolan, kapı gibi maşallah.
Uzun John Fanning, minare gibi endamıyla, durmakta olduğu kapı girişini doldurmaktaydı.
—iyi günler, Şerif Muavini Beyefendi, dedi Martin Cunningham, hepsi durup selamlaşırken.
Uzun John Fanning kılı kıpırdamaksızın olduğu yerde durdu. Kallavi Henry Clay'ini ağzından alıp keskin bakışlı
iri gözleriyle karşısındaki yüzleri zeyrekçe süzdü.
—Mütevelli heyeti sulhperver müzakereleriyle mi meşguller? Dedi Reismuavini'ne tok ve iğneleyici bir sesle.
Şeytanın peşine takılmış gidiyorlar, dedi Jimmy Henry hırçınca, o kahrolası İrlanda dilleriyle. Müşür neredeydi,
bilmek istiyordu, meclis salonunda nizamı korumak için. Sonra, tören asasını taşıyan ihtiyar Barlow nefes
darlığından mustarip evinde yatıyordu, masada tören asası yoktu, hiçbir şey nizamında değildi, nisap bile

tutturulamıyordu. Belediye Reisi Hutchinson'a gelince, kendisi Llandudno'da tıfıl Lorcan Sherlock ise onun yerine locum tenens rolü oynamakta. Kahrolası irlanda dili, atalarımızın dili. Uzun John Fanning dudaklarından bir duman sorgucu üfledi.

Martin Cunningham sakalının ucunu büke büke, sırayla bir Reismuavini'ne bir Şerif Muavini'ne laf yetiştirmeye çalışırken John Wyse Nolan da ses etmeden duruyordu. —Hangi Dignam'mış o? Diye sordu Uzun John Fanning.

Jimmy Henry suratını buruşturarak sol ayağını kaldırdı. , Ay, nasırlarım! Diye sızlandı. Gelin Allah aşkına üst kata çı-
allm da bir yere oturabileyim. Off! Ah! Amanın!

Suratını ekşiterek Uzun John Fanning'in yanından darı darına çıp "merdivenlerden çıktı.

290

—Haydin yukarıya, dedi Martin Cunningham Şerif Muav' ni'ne. Onu tanımıyordunuz herhalde yoksa tanıyordunuz belki H ama.

Mr. Power ile John Wyse Nolan da onların peşinden içeriv girdiler.

—Melek gibi bir insandı, dedi Mr. Power, aynadaki Uzun John Fanning'e doğru tırmanmakta olan Uzun John Fanning'jn heyula gibi sırtına.

—Kısarak boylu. Yani Menton'un bürosunda çalışan Dignam dedi Martin Cunnigham. Uzun John Fanning onu anımsayamadı. Dışarıdan gelen nal sesleri odayı doldurdu. —O da ne? Dedi Martin Cunningham. Hepsi durdukları yerden döndü. John Wyse Nolan gene aşağıya indi. Kapı girişinin serin gölgesinden, gün ışığında parıldayan koşumları ve şıkır şıkır bukağılıklarıyla atların Parliament Street'i geçişini izledi. Soğuk kayıtsız nazarlarının önünden coşaraktan geçtiler, öyle hızlı da değil. Komutanları önde, zıplayaraktan eyerleri, geçti atlı muhafız erleri. —Neydi ki bu? diye sordu Martin Cunningham, yukarıya çı-
karlarken.

—Genel Vali ile îrlanda Genel Valisi, diye karşılık verdi John Wyse Nolan merdivenin alt tarafından. Kalın halıya basa basa yürürlerken Buck Mulligan Panamasının ardından Haines'e fısıldadı: —Parnell'in biraderi. Şu köşede duran.

Sakalı ve nazarları bir satrançtahtasının üzerinde asılı uzunsu-ratlı bir adamın karşısında, pencereye yakın küçük bir masa seçtiler. —O mu o? Diye sordu Haines, sandalyesinde burkularak.

—Evet, dedi Mulligan. Bu, John Howard, onun biraderi, şehrimizin müşürü.
John Howard Parnell beyaz bir fili usulcana apardı ve kırım0" rak cırnaklı pençesini dinlendirdiği alnına götürdü. Bir an geçme di, siper ettiği pençesinin altından, cin gibi ışıldayan gözlerini senan şikârına doğru çevirdi ve bir kez daha hücuma geçti. —Bir melange alayım, dedi Haines garson kıza.
—iki melanges, dedi Buck Mulligan. Yanında biraz ekmeW tereyağı biraz da çörek getir.
Garson kız gidince, gülerek dedi ki: 1230
__gjz onlara K. P. deriz, zira kokuşmuş pasta yaparlar burada.
it Dedalus'un Hamlet anlatısını kaçırdın. ' Haines yeni satın aldığı kitabı açtı.
__Üzgünüm, dedi. Shakespeare, dengesini yitirmiş tüm ruhların avlağı bir cennettir.
Tekbacaklı bahriyeli 14 Nelson Street civarında homurdandı:
—İngiltere'nin ümidi...
Buck Mulligan'ın çuhaçiçeği yeleği, kahkahasıyla gailesizce tirildedi. __Sen onu, dedi, bedeni dengesini yitirdiği zaman görmeli- 1240 sin. Avare Aengus derim ona ben.
__Kanımca bir ideefixei var, dedi Haines, dalgıncasına, başparmağı ve işaretparmağıyla çenesini çimdikleyerek. Şimdi de onun nasıl bir şey olabileceğini düşünüp duruyorum. Öylesi insanlarda daima rastlanır buna.
Buck Mulligan ciddileşerek masanın üzerine eğildi.
—Aklının terazisini bozdular, dedi, o cehennem masallarıyla. Asla yakalayamayacaktır o Helenistik nüansı. Onca şair arasından Swinburne'Un, solgun ölümle kanlıcanlı doğumu tınılayan o nüansını. Onun trajedisidir bu. Asla bir şair olamayacaktır. Yaratmanın 1250 sevinci...

—Ebedi bir ceza bu, dedi Hanies, başını sertçe sallayarak. Anlıyorum. Bu sabah inanç konusundan dem vurmuştuk da. Zihni şeylere takılmış gibiydi, anlamıştım. Bu çok enteresan bir şey, zira Viyanalı Profesör Pokorny bundan çok enteresan sonuçlar çıkarıyor.

Buck Mulligan'ın uyanık gözleri garson kızın geldiğini gördü. Tepsiyi boşaltırken ona yardımcı oldu.

—Eski irlanda söylencelerinde cehenneme ilişkin tek laf bulamamıştır, dedi Haines, yürek tazeleyici fincanların
arasında. Ah- lak düşüncesi, mukadderat ya da günahların cezalandırılması kavramları yok gibidir.

Onun da sırf bu fikri sabite takılıp kalması çok tuhaf. Yazılarıyla sizin akımınıza katıldığı oluyor mu? Çırpılmış
Temasının ortasından uzunlamasına iki şeker parçasını uzlukla di-e gönderdi. Buck Mulligan dumanı üzerinde
küçük ekmeği ikiye AlrıP buharı tüten yumuşacık içini tereyağıyla sıvadı, iştahla ısıra-rak yumuşacık bir lokma
kopardı.

On yıl, dedi, çiğneyerek ve gülerek. On yıl sonra bir şeyler yazacaktır.

Ölme eşeğim ölme, dedi Haines, dalgın dalgın kaşığını kal-
292
dırırken. Ama gene de bir şeyler yazarsa hiç şaşmam. Fincanındaki kaymak-kabartısından bir kaşık alıp tattı.

—Bu hakiki İrlanda kaymağı herhalde, dedi çekine çekine İnşallah yutturmuyorlardır. llyas Peygamber, bir kayık, hafif buruşturulmuş bir el ilan. gemilerin ve balıkçı teknelerinin bordalarını sıyıra sıyıra, mantarlar arşipelinin ortasında, New Wapping Street'in ötesinde Benson feribot hattının açığında, Bridgewater'dan tuğla getiren üçdirekli Rosevean uskunasını yalayarak doğuya doğru süzülüyordu. * * *

Almidano Artifoni Holies Street'te yürürken Sewell's Yard'ı geçti. Arkasında, Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Far-rell, bastonşemsiyekaşpusiyerini sallaya sallaya, Mr. Law Smith'in evinin önündeki havagazı direğinden kaçınarak karşı kaldırıma geçti ve Merrion Square'e doğru ilerledi. Onun ta arkasında kör bir delikanlı College Park'ın duvarı boyunca yeri yoklaya yoklaya gitmekteydi.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrrell, Mr. Lewis Werner'in güleç pencerelerine kadar yürüdükten sonra, döndü ve

bastonşemsiyekaşpusiyerini sallaya sallaya Merrion Square'e doğru ilerledi. Wilde'in evinin köşesinde durup, Metropolitan Hall'deki llyas Peygamber afişine hışımla baktı, uzaklardaki Duke's Lawn çiçekliğini hışımla süzdü. Hışımla güneşe bakarken monoklü alev alev parıldadı. Sıçandişlerini göstere göstere vızıldadı. —Coactus volui.
Kargışlı sözünü gıcırdatarak Clare Street'e doğru sarktı.
Mr. Bloom'un diş muayenehanesinin pencerelerini geçerken yalpa vuran kaşpusiyeri yeri narince tıpışlayagiden bir bastona hoyratça sürtündü ve takatsiz bir bedeni kamçıladıktan sonra oradan uzaklaştı. Kör delikanlı solgun yüzünü cehennem olan hayalete doğru çevirdi. —Allah belanı versin, dedi kinlenerek, her kim isen! Sen kendin körsün ulan, hıyar pezevenk!
# # #
Ruggy O'Donohoe'nun karşısında genç Patrick Aloysius Dig' nam, domuzpirzolası almaya gönderildiği merhum Fehrenbach ta
293
rolunan Mangan'ın kasap dükkânından çıkarak elinde bir bu, üyelik paket, Wicklow Street'in ılık havasında telaşsız gidi-| du Evde oturma odasında, perdeler kapalı, Mrs. Stoer'le, Mrs. n eley'le ve Mrs. MacDowell'le oturup onların arasız burunlarını .: Barney amcanın Tunney'den getirdiği kırmızı kalite porto rabım yudum yudum höpürdetmelerini seyretmekten yüreği ka-rrnısti- Hele o meyveli kekleri atıştırmaları, Allanın günü çene çalıp sızlanmaları yok mu ya.
Wicklow Lane'den sonra, sarayterzisi ve şapkacısı Madame Dovle'nin vitrini onu durdurdu. Orada dinelip bellerine kadar dımdızlak iki boksörün birbirlerine yumruklarını göstermelerini izledi. Yanaynalardan iki matemli genç Dignam ağzı açık bakmaktaydı. Dublin'in sevgili kuzusu Myler Keogh, Portobello'dan de-miryumruklu Başçavuş Bennett'le elli İngiliz altınlık ödül için karşılaşacak. Vay be, seyretmesi ne hoş olur bu boks maçını. Myler Keogh, hani şu yeşil kuşaklıya horozlanan. Duhuliye iki şilin, askerlere yarı fiyat. Tüyüp

oraya gitsem annemin ruhu duymaz. Solundaki genç Dignam da döndü dönerken o. Matem kıyafetimle benim o. Ne zamanmış? Yirmi iki mayıs. Tüh, kör olası çoktan bitmiş. Sağa doğru döndü ve sağındaki genç Dignam da, kasketi eğri, yakası kalkık, döndü. Çenesini kaldırarak yakasını iliklerken, iki boksörün yanında dilber yosma Marie Kendall'ın resmini gördü. Stoer'in içtiği, hani içiyor diye pederinin farkına varıp da eşek su-dan gelinceye kadar dövdüğü, o sigara paketlerinde olan kelimelerden biri. Genç Dignam yakasını düzeltip telaşsız adımlarla yürüdü. Boksörlerin en kralı Fitzsimons'tur muhakkak. Boş yerine bir vur-dumu artık bir hafta yerinden kalkamazsın, ulan. Fitzsimons onu pataklayıp kaçacak delik arar hale getirinceye kadar hepsinden kralı Jem Corbet'miş bir zamanlar. Grafton Street'te genç Dignam şık bir beyi ağzında kırmızı Dlr çiçekle ayaklarında alengirli pabuçlar, yanındaki sarhoşun anacıklarını dinlerken ve durmaksızın sırıtırken gördü. Sandymount tramvayı bir türlü gelmiyor. Genç Dignam Nassau Street boyunca yürüdü, domuzpirzola-nnı öbür eline aktardı. Yeniden dikiliveren yakasını aşağıya doğ-Çekti. Kör olası düğme, düğmedeliğine göre pek ufak kalıyor, .SI §eytan. Ellerinde çantalarla öğrenci oğlanlara rastladı. Yarın da 'yorum, pazartesiye kadar tatilim. Başka öğrenci oğlanlara da-fastladı. Benim matemli olduğumu fark ediyorlar mı ki? Barney a bu akşam gazeteye vereceğini söylemişti. O zaman gazetede

294

görürler ve benim adımla babamın basılmış adını okurlar. Her zamanki gibi kırmızı değil de kül gibi olmuş yüzünün üzerinde gözüne doğru bir sinek yürüyordu. Vidaları tabuta vidalarken nasıl gıcırdıyordu: Ya tabutu aşağıya indirirkene sağa sola toslayışlan. Babam tabutun içinde anam oturma odasında ağlıyor ve Barney amca adamlara dirsekleri nasıl döneceklerini söylüyordu. Koskoca bir tabuttu, yüksek mi yüksek, kurşun gibi görünüşlü. Nasıl olmuştu da? Dün gece babam bulut gibi, merdiven sahanlığında durmuş Tunney'e kadar uzanıp daha da zıkkımlanmak için bağıra çağıra pabuçlarını isterkene o gömlekli haliyle küp gibi ve kısa gö-zükmüştü. Ondan sonra onu hiç görmedim. Ölüm, işte. Babam öldü. Yani öldü benim babam. Anneme oğulluk vazifemi yerine getirmemi söyledi. Söylediği öbür şeyleri işitememiştim ama diliyle dişlerinin anlaşıklı konuşmak için çabaladığını görmüştüm. Zavallı babacım. Pederim Mr.

Dignam yani. İnşallah şu anda Araf'tadır çünkü cumartesi gecesi Peder Conroy'a günah çıkartmaya gitmişti.

* *

Dudley Kontu William Humble ile Lady Dudley, Miralay Heseltine'in refakarinde, öğle yemeğini müteakip Genel Valilik Yazlık Sarayı'ndan arabalarıyla ayrıldılar. Onları takip eden arabada ise Mrs. Paget, Miss de Courcy ve maiyet yaveri Saygıdeğer Gerald Ward bulunmaktaydı.
Atlı araba alayı mütebasbıs polis memurlarınca eteklenerek Phoenix Park'ın cümle kapısından dışarıya çıktı ve Kingsbridge'i geçerek şimal rıhtımları boyunca yola revan oldu. Başşehir halkı Genel Vali'ye yol boyunca tazimlerini en samimi bir şekilde ifade ettiler. Bloody Köprüsü'nde Mr. Thomas Kernan nehrin ötesinde ta uzaktan ona nafile yere el salladı. Queen's ve Whitworth köprüleri arasında Lord Dudley'in Genel Valilik arabaları, tefeci Mrs. M-E. White'in Arran Street West köşesindeki dükkânı önünde Phipsborough'ya üç tramvay değiştirerek mi yoksa bir araba çev1' rerek mi yâ da Smithfield, Constitution Hill ve Broadstone terminali tarikiyle yaya olarak mı ulaşması gerektiği konusunda mütereddit işaretparmağıyla burnunu kurcalayarak duran Mr. Dudley White, B. L., M. A. tarafından selamlanmaksızın geçti. Four Co-urts'un verandalarında Goulding, Collis ve Ward dosyaçantasıy'3 Richie Goulding Genel Vali'yi görüverince gözleri fal taşı gibi aÇ'1' di. Richmond Köprüsü'nü az geçe, davavekili, Patriotic Insurant-

r mpany mümessili Reuben J. Dodd'un bürosunun kapısı eşiğin-j içeriye girmek üzere olan yaşlıca bir kadın fikrini değiştirip eriledi ve King'in vitrinlerinin orada Majestelerinin temsilcisine . 5ru safdilane gülümsedi. Tom Devan'ın bürosu altında Wood ıhtımı duvarındaki savaktan Poddle ırmağı biat eden mayi geriz-jen bir dil gibi sarkmakta. Ormond Hotel'in Yatay güneşliğinin üzerinden, altın yanında bronz, Miss Kennedy'nin başıyla Miss Douce'un başı nazar kıldılar ve hazlandılar. Ormond rıhtımında Mr. Simon Dedalus erkekler tuvaletinden Şerif Muavini'nin bürosuna doğru süzülürken yol ortasında durup boyun kesti. Majesteleri mültefitane, Mr. Dedalus'un selamına mukabele etti. Cahill'in köşesinde Muhterem Hugh C. Love, M. A., bir zamanlar müşfik ellerinden yağlı

kuyruklar kaptığı zadegan meyancılarını teemmül 1400 edip, hissettirmeden hürmetini ifa

etti. Grattan Köprüsü'nde Le-nehan ile M'Coy birbirleriyle vedalaşırken, kortejin geçişini izlediler. Evde hasta yatan babasına mantarlı muşamba mağazası Ca-tesby'nin mektuplarını götüren Gerty MacDowell, Roger Gree-ne'nin bürosu ve Dollard'ın yüksek kırmızı boyalı matbaasından geçerken, daha şeklü şemailinden Lord ve Lady Hazretleri olduğunu anlamış ama tramvayla Spring'in koskoca sarı mobilya kamyonu, Genel Vali'nin korteji olması hasebiyle tam da onun önünde durduklarından, Ekselansları Hanımefendi'nin tuvaletini görememişti. Lundy Foot'un ötesinde Kavanagh tavernasının gölgeli ant- resinden John Wyse Nolan irlanda Genel Valisi ile Genel Vali Mu-avini'ne doğru mahfi bir soğuklukla tebessüm etti. Dudley Kontu Pek Saygıdeğer William Humble, G. C. V. O., Mickey Ander-son'un aralıksıztiktaklayan saatlerini ve Henry and James'in gi-yimlikuşamlı teryanaklı balmumundan mankenlerini, Centilmen Henry'yi, dernier eri James''i geçtiler. Dame Gate'in karşı tarafında Tom Rochford ile Nosey Flynn atlı araba alayının yaklaşmasını izlediler. Tom Rochford, Lady Dudley'in gözlerinin kendisine dik.il-m'Ş olduğunu görünce başparmaklarını derhal bordo yeleğinin ceplerinden çıkarıp şapkasıyla onu selamladı. Etekleri açılmış, ya- nakları boyalı bir dilber yosma, muhteşem Marie Kendall afişinden Dudley Kontu William Humble ile Miralay H. G. Heselti-ne yi ve aynı zamanda maiyet yaveri Saygıdeğer Gerald Ward'i gülümseyerek dikizlemekteydi. D. B. C.'nin penceresinden Buck lullıgan pür neşe, ve Haines ise pür melal, kenetlenen karaltıla-ıv'a John Howard Parnell'in pür dikkat temaşa eylediği satranç-''tasını karartan helecanlı konukların üzerinden Genel Valilik abalarına nazar eylediler. Fownes Street'te Dilly Dedalus gözle-

rini Chardenal'in Fransızcaya Başlangıç Kitabı'ndan istemeye iste meye ayırarak, göz kamaştırıcı ışıkta parlayan siperliklerle dönen tekerlek parmaklarını gördü. John Henry Menton, Commercial Buildings'in kapısını kapı kapamaca kaplamış, sol elinde bakmadan hissetmeden tuttuğu kallavi bir avcı saati, şarapkanlı istiridye gözlerle temaşa eyledi. King Billy'nin atının önayağının havavı kaktığı yerde, Mrs. Breen koşarcasına giden kocasına asılarak muhafızların bindiği atların onu nallarıyla çiğnemelerini önledi. Kocasının kulağına mutlu havadisi muştuladı. Kocası, idrak edip, ciltlerini sol böğrüne aktardı ve ikinci arabaya selam durdu. Maiyet yaveri Saygıdeğer Gerald Ward A. D. C, fevkalade mütehassis olup,

müstacelen karşılık verdi. Ponsonby'nin köşesinde, zıplayagiden atlı muhafızlar ve arabalar geçtikte, beyaz bir şişe azmanı H. durdu ve ardından dört silindir şapkalı beyaz azman E. L. Y.'S. şişesi de durdu. Pigott müzik aletleri mağazasının karşısında, şemaili koko-rozlu dans vs. hocası Mr. Denis J. Maginni vakarlı bir alayişle yürürken bir Genel Vali tarafından farkına varılmaksızın geçildi. İnzibat Amirliği'nin duvarı boyunca Blazes Boylan sütlükahverengi ayakkabıları ve gökmavisi ajurlu çoraplarıyla Sevdiğim kız bir York-shireh kız ritmine ayak uydurmuş fütursuzca yürümekteydi. Blazes Boylan önde giden gayretkeş atların gökmavisi alınlıklarına karşı gökmavisi kravatı, başına afili bir şekilde yampiri geçirdiği geniş-kenarlı hasır şapkası ve çivit mavisi serj giysisiyle esas vaziyete geçti. Elleri ceketinin ceplerinde, selamlamayı unuttuysa da gözleriyle ve dudaklarının arasındaki kırmızı çiçekle üç hanımefendiye perestişkârlığını kâffesiyle duyurdu. Onlar Nassau Street'e doğru yollanadursunlar, Ekselansları, boyun kıran refikasının dikkatini College Park'ta icra edilmekte olan müzik programına çekti. Gözlerden ırak şeytan çekici Kuzey Iskoçyalı civanlar kortejin ardından ver yansın düttürü dütleyip güm gümlemeye koyuldular:

Fabrikada çalışan bir kız da olsa Giysileri son moda değilse de. Barabumm. Gene de yüreğimde Yorkshire aşkı tütüyor Yorkshirelı küçük gülüm için. Barabumm.

Duvarın öte yanında çeyrek millik engelsiz yarışta, M. C. Green, H. Shrift, T. M. Patey, C. Scaife, J. B. Jeffs, G. N.
Morphy, F. Ste-
297
enson, C. Adderly ve W. C. Huggard starta kalktılar. Finn Ote-li'nin önünden uzun adımlarla geçen Cashel Boyle O'Connor Fitz-maurice Tisdall Farrell'in, monoklundan attığı abus bir bakış ara- baların üzerinden aşıp Avusturya-Macaristan Viskonsolosluğunun penceresindeki Mr. M. E. Solomons'un başına isabet etti. Leinster Street'in derinliklerinde Trinity College'ın yan kapısında Kral'ın sadık bir uyruğu, Hornblower, bekçi kasketine dokundu. Yalap yalap atlar Merrion Square'de zıplarken, genç Patrick Aloysius Dig-nam, bekleyedursun, silindir şapkalı baya selamlar verildiğini görüp o da yeni siyah kepini domuzpirzolası paketinden yağ içindeki parmaklarıyla çıkarıp selamladı. Yakası da yukarıya dikiliverdi. Mercer Hastanesi'ne mali destek sağlamak amacıyla Mirus Ker-mesi'ni

kuşat etmek için Genel Vali, maiyetiyle birlikte Lower Mount Street'e doğru yola revan oldu. Broadbent'in karşısında kör bir delikanlıyı geçti. Lower Mount Street'te kahverengi makintoş-lu bir yaya, kuru ekmeğini yiyerek Genel Vali'nin yolundan apar topar kazasız belasız

kaçıverdi. Royal Canal Köprüsü'nde tahta perdelerin üzerinden Mr. Eugene Stratton etli zenci dudaklarıyla pişmiş kelle gibi sırıtarak, Pembroke ilçesine gelen herkese hoş geldiniz demekteydi. Haddington Road köşesinde üstleri başları kumlu iki kadın on bir midyenin dingildediği bir çanta tekmil durdular ve Belediye Reisi'yle sureta altın kolye takmamış olduğu refikası Leydi'yi hayranlıkla seyrettiler. Northumberland ve Lansdowne Road'larda Ekselansları tek tük erkek yayaların selamlarına, merhum Kraliçe'nin, kocası prens konsort ile 1849'da irlanda başkentini ziyaret etmekte iken, çok hoşuna gitmiş olduğu söylenen evin bahçe kapısındaki iki küçük öğrenci oğlanın selamına ve Almidano Artifoni'nin, kapanmakta olan bir kapı tarafından yutulan alamet pantolonunun selamına sektirmeden mukabele etti.

11

ALTIN İLE BRONZ ATNALLARININ ÇELİKTINGIRTISI-nı işittiler.
Küstahtah tahtahtah.
Taşkesilmiş başparmaktırnağından çentik çentik kopararak çentikler.
iğrenç! işte altın kıpkırmızı kesildi daha da.
Güçlü bir düdüksesi öttü.
Öttü. Göktü açan çiçeklerin rengi.
Altıntepeli saçı. Saten göğsünde bir gül hopladı, Castile Gülü.
Terennüm et, terennüm et: Idolores.
Dikiz! Kimdir o... altındikizinde?
Dank diye bağırdı bronz yüreği sızlayıp.
Ve bir çağrı, saf, upuzun ve zonklayan. Uzunsürenbasmasısırraka-dem bir çağrı. Ayartıcı. Tatlı dil. Ama bak. Parlak yıldızlar sönmekte. Notalar yanıtı cıvıldıyor. Ey gül! Castile. Şafak sökmekte.
Şıngır şıngır seyraaetti şıngırtı. Peni tıkırdadı. Saat çakıldadı. Kabul. Sonnez. Yapabilirim. Jartiyeri şaklatmak. Seni bırakmam. Şırak. La cloche! Uyluk şırağı. Kabul. Ilık. Sevgilim, elveda! Şıngır. Bloo. Çarpışan akorlar gümbürdedi. Aşka olunca teslim. Savaş! Savaş! Kulaktozu. Bir yelken! Dalgaların üstünde dalgalanan bir peçe Yitti. Ardıçkuşu yırladı. Her şey yitti şimdi. Boru. Borazan
İlk gördüğü zaman o. Aman! Şahmerdan. Vur, vur.
299
Sakıma. Ah, kapanca! Cezbeden.
Martha! Gel!

Patır patır. Patır kütür. Katır kutur. Ulutanrım işitem eyentü münübirden. Sağır ve kel Pat altlığı getirdi bıçağı götürdü. Mehtaplı bir gecenin çağrısı: Uzak, uzak. Çok hüzünlüyüm. P. S. Öyle yalnızım ki ben. Dinle!

Çıkıntılı ve sarmal soğuk denizboynuzu. Var mı şey? Biri öbürü için, selli süllü yağmurla sessiz kükreme. İnciler: Ne zaman ki o kadın. Lizst'in rapsodileri, inanmıyorsun?

Peki: Yo, yo: inanma: Lidlyd. Bir horoz, bir karrayla. Kara. Derinçınlamlı. Haydi, Ben, berdevam. Siz beklerken bekler. Hi hi. Siz hi derken bekler. Ama bekleyin!

Dinle, kara toprakların içinde. Gömülü maden cevheri. Naminedamine. Talkını verendi o. Hepsi yitmiş. Hepsi çökmüş.

Bakiresaçlarının titreyen eğreltiyaprakları, narin.

Amin! Dişlerini gıcırdattı celalli. Bir ileri. Geri, bir. Tasasız uyanmakta bir baton. Bronzlydia ile Minaaltın. Bronz ile, altın ile, deniz yeşili kuytuda. Ah Bloom. Vah Bloom. Biri çaldı, biri tak tak tokmakladı, bir kamış bastonla, bir horozla. Dua edin onun için! Lütfen, iyi insanlar! Damlalı parmakları takırdayarak. Big Benaben. Big Benben.

Castile yazının son gülü çok hüzünlüyüm Bloom'u bir başına bıraktı.
M
Düt! Diye kısa bir ses flütten.
Yürekli adamlar. Lid Ker Cow De ve Doll. Ya, ya. Sizin gibi adamlar.
Kaldırın tıngırtınızı şıngırtınızla.
FfflUu!
Bronzun berisinden? Altınınötesinden? Nalseslerinin ordan? K''Pt. Kraa.
Kraandl. zaman ancak o zaman. Benim mezzrtaşşma. Yazzıılla. iamam. D°n
başa!
300
Bronz ile altın, Miss Douce'un başıyla Miss Kennedy'nin başı Ormond
Bar'ın yatay güneşliği üzerinden, geçmekte olan Genel Valilik alayının
tıngırdayan çelik nallarını işittiler. —O kadın mı? Diye sordu Miss
Kennedy. Miss Douce evet dedi, Ekselensla oturan, inci grisiyle eau de Nil.
—Enfes bir kontrast, dedi Miss Kennedy. Heyecanın doruğundayken Miss
Douce hararetle dedi ki: —Silindir şapkalı adama bak. —Kim? Nerede?
Diye sordu altın daha da hararetle. —İkinci arabada, dedi
Miss Douce'un nemli dudakları gün
ışığında gülerek. Buraya bakıyor. Dur da biraz göreyim şunu.
Yerinden fırladı, bronz, en art köşeye koşup, telaşlı soluğunun buharlı
halkasında suratını cama dayadı. Nemli dudakları kırıttı:
—Başını dönüp dönüp bakmaktan canı çıkacak adamın. Güldü: —Hay
Allah! Şu erkekler de ne kadar aptal oluyor. Maalesef.
Miss Kennedy, dökülen saçlarını kulağının ardına sarıp parlak ışıktan
esefle ağır ağır yerine döndü. —Dünyanın tadını onlar çıkarıyor, dedi sonra
esefle. Bir adam.
Blookim, koynunda günah zevkleri, Moulang'ın pipoları, Wi-ne'ın
antikaları, zihninde, Raoul için, Carroll'un kasvetli renksiz gümüş
takımlarını geçti, tatlı günahkâr sözcükler.
Garson onlara, bardaki kadınlara, o bar kızlarına doğru geldi. Onu
takmayan onların önüne tepsisini fincanları şangırdatarak küt diye bıraktı.
—Alın çayınızı, dedi. Miss Kennedy istifini bozmadan çaytepsisini bar
tezgâhından
alıp gözden ırak, aşağıda, ters konulmuş bir madensuyu kasasının üzerine
aktardı.

—Ne var orda? Diye sordu garson yüksek sesle hoyratça. —Bil bakalım, diye karşılık verdi Miss Douce,
gözetleme ye-rinden dönedursun.
—Aftosun, bildim mi? Bronz burnu havada yanıtladı:
—Senin bu münasebetsiz küstahlıklarını bir daha işitirsem seni Mrs. de Massey'e şikâyet edeceğim. —Küstahtah tahtahtah, diye burun kıvırdı garsonburun hoy-
301
ratça, oradan ayrılır, kadın gözdağı verir, geldiği gibi giderken. Bloom.
Çiçeğinin üzerinde kaşlarını çatarak Miss Douce dedi ki:
_ifrit ediyor insanı bu haşarı çocuk. Terbiyesini takınmadığı
takdirde kulağını öyle bir çekeceğim ki. Hanımca, enfes bir kontrast.
_Aldırma sen ona, diye katıldı Miss Kennedy.
Bir fincana çay koydu, sonra çayı çaydanlığa boşalttı. Tezgâhtan resiflerinin ardına çekilip, ayak taburelerinin, çevrilmiş kasaların üzerinde çaylarının demlenmesini beklediler, ikisi de yardası iki dokuzluk ve iki yedilik siyah saten bluzlarını okşayaraktan, çaylarının demlenmesini beklediler. Evet, bronz yakından, yanındaki altın uzaktan, yakınlarındaki çeliknalların uzaktaki tangırtısını, tangırdayannal tangırtısını çeliğin işittiler.
—Çok mu yanmışım güneşte? Miss bronz boynundan buluzunu sıyırdı. —Yo, dedi Miss Kennedy. Sonra kahverengileşir. Boraksla taflan yaprağı suyunu denedin mi?
Miss Douce yarıdikelip Ren ve Bordo şarap kadehlerinin, tam ortalarında da bir deniz kabuğu, ışıldadığı yaldızlıharflerle kaplı baraynasında gözucuyla cildini inceledi. —Öyleyse bu işi bana bırak, dedi.
— Gliserin de iyi gelir, diye öğütledi Miss Kennedy. Boynuyla ellerine veda eden Miss Douce —Bu dediklerin isilik yapmaktan başka bir işe yaramaz, diye yanıt verdi yerine oturarak. Boyd'daki o moruk dangalağa cildim için bir şeyler var mı diye sormuştum.
Miss Kennedy, artık iyice demlenen çayı koyarken, suratını buruşturarak yakardı:

—Ay, Allah aşkına hatırlatma o adamı bana! —Ama bak ne diyceğim, diye yalvardı Miss Douce. Tatlı çaya süt
kattıkta Miss Kennedy her iki kulağını da ser-Çeparmaklarıyla tıkadı.
—Sakın ha, istemem, diye haykırdı. |—Seni mi dinliycem, diye bağırdı. Ama, Bloom?
Miss Douce huysuz moruğu öykünerek homurdandı: —Neyiniz için dediniz? Dedi.
Miss Kennedy işitsin diye kulaklarını açtı, konuşsun diye: ma dedi ki, tekrardan yakararak:
302
—Bana o adamı hatırlatma yoksa vallahi öleceğim. Zavallı iğ, renç moruk! Antient Konser Salonu'nda o gece.
Demlemesini hazzetmeden yudumladı, sıcak çayını, bir yu. dum, yudumladı tatlı çayını.
—Bir de ne göreyim, dedi Miss Douce, bronz başını üç çey. reklik dikeltip burunkanatlarını kabartarak. Off!
Puff!
Tiz bir kahkaha çığlığı fışkırdı Miss Kennedy'nin hançeresinden. Miss Douce avını izleyen bir hayvan gibi
burnunun delikle- rinden oflamalı puflamalı kahkahalar soludu.
—Oo! Diye feryat figan yırtındı Miss Kennedy. Nasıl unutur insan onun o patlak gözünü?
Miss Douce derin bronz kahkahasını tınlatarak bağırdı: —Ya öbür gözün!
Blookimin kara gözü Aaron Figatner'in adını okudu. Ne diye Firgater okurum hep? Firkete sözcüğünü anıştırdığından olacak. Ya Prosper Lore'nin Kalvinist adı. Bloom'un kara gözleri Bassi'nin kutsal Meryemlerini yaladı. Mavigiysili, altları beyaz, gelin bana. Tanrı olduğuna inanıyorlar: Ya da Tanrıça. Bugünküler. Göreme- dim. Konuşan o delikanlı. Bir öğrenci. Dedalus'un oğlunun peşinde. Mulligan'dır herhalde. Hepsi de güzel bakirelerin. Erkekleri günaha sokar bunlar: O beyazı.
Gözleri dolaşmaktaydı. Günah zevkleri. Zevklidir zevkleri. Günahın. Bronzaltının çınlayan kıkırtılı sesleri
harmanlandı, Douce ile öbür gözün Kennedy'nin. Delişmen başlarını arkaya doğru attılar, bronz altınkıkırtı,
doya doya gülebilsinler diye, bağırarak, senin öbür, birbirlerine imleyerek, delici tiz seslerle.

Ah, soluk soluğa, inleyerekten, ayy, bitkinleşip, sulh oldu sü-rurları. Miss Kennedy fincanını gene dudaklarına götürdü, kaldırdı, bir yudum içip kıkırkıkırkıkırdadı. Miss Douce, çaytepsininin üzerine eğilip burun deliklerini şişirerek muziplik taşan gözlerini yuvarladı. Gene Kennykıkırtıları, eğilerek, saçlarını sapsarı tepelerini, eğilerek, ensesindeki kaplumbağa kabuğundan tarağını göstererek, ağzındaki çayını püskürttü, genzine kaçan çayla, boğulurca-sına öksürdü ve haykırdı:

—O çapaklı gözleri! Onunla evlendiğini düşün bir de! diye bağırdı. O köse sakalıyla!

Douce olanca gücüyle görkemli bir çığlık attı, olgun bir kadı-nın dolgun bir çığlığı, neşeli, sevinçli, sitemkâr.

—Sümüklü burunla evlendiğini! Diye haykırdı.

Tiz, boğuk kahkahalarla, ardından, altın sonra bronz, birbır-

303

rini ortalığı çınlata çınlata gülmeye teşvik ettiler, değişen tını-l rla bronzaltın, altınbronz, tizboğuk, kahkaha ardından kahkahaya- Sonra da biraz daha güldüler. Sümüklüyü bilmez miyim? Bitkinleşerek, soluk soluğa, sallanan sedeftaraklarla kalkık tutulan örgülü saçlı başlarını tezgâha dayadılar. Kıpkırmızı kesilmişlerdi (OD, nefesleri kesilmiş, kan ter içinde (O!), takadan kesilmiş"-Bloom ile evlendiğini, sümbüklübloom ile.

_Aman Tanrım! Dedi Miss Douce, hop hop devinen gülünün üzerinde inleyerek. Keşke bu kadar gülmeseydim. Her yanım sırılsıklam oldu.

—Aman, Miss Douce! Diye karşı çıktı Miss Kennedy. Ne hain şeysin! Ve daha da kızardı (hain şey!), daha da altınlaştı.

Sümbüklübloom Cantwell'in bürosunun, pırıl pırıl yağlanmış Ceppi'nin bakirelerinin önünde aylak aylak dolaşmaktaydı. Nan-netti'nin babası bu şeyleri, benim gibi kapı kapı dolaşarak satmaya çalışıyor. Dini şeylerde para var. O yazı için görüşmeliyim onunla. Zaman geçip gidiyor. Akreple yelkovan dönüyor. Haydi. Nerde yiyeyim? Clarence'te, Dolphin'de. Haydi. Raoul için. Yemek. Şu ilanlardan bir beş gine kıvırsam. Mor ipek jüponları. Henüz değil. Günah zevkleri. Daha az kırmızılaşıp, giderek azalarak, altınsı, soluklaştı.

Barlarına daldı Mr. Dedalus. Taşlaşmış başparmaktırnakların-dan birinin çentik çentik kopararak. Çentiklerini. Daldı içeriye.

—O, hoş geldin, Miss Douce.
Kadının elini tuttu. Tatili iyi geçmiş miydi?
—Harika. Rostrevor'da havalar çok iyiydi, umardı.
—Şahane, dedi kadın. Baksana ne hallere geldim. Bütün gün kumsalda yata yata. Bronz aklığı.
—Çok yaramazlık etmişsin, dedi Mr. Dedalus ve kadının elini sevecence sıktı. Zavallı saf erkekleri baştan çıkarmak için.
Satenli Miss Douce kolunu geriye doğru çekti.
—Git başımdan! Dedi. Sen safha? Haydi canım sen de.
Öyleydi.
—Vallahi öyleyim, dedi dalgın dalgın. Beşikte öyle saf görü-
niiyormuşum ki Saf Simon takmışlar adımı.
—Herhalde anasının gözü bir velettin, diye yanıt verdi Miss Uouce. Doktor ne reçete yazdı bugün, bakalım? —Dur şimdi, diye bir an düşündü, sen nasıl münasip görürsen. Bir zahmet bana biraz suyla yarım bardak da viski versene. Şıngır. —Can baş üstüne, dedi Miss Douce.
Canı yürekten müzehhep aynalı vitrindeki Cantrell ve Cohra-ne'e doğru yöneltti kendisini. Kristal fıçıcıktan bir ölçü altın viski boşalttı. Ceketinin eteğinden dışarıya kesesiyle piposunu çıkardı Mr. Dedalus. Canı gönülden yaptı servisini Miss Douce. Piponun ağzından iki kısık düdüksesi üfledi.
—Vallahi, dedi dalınç içinde, Mourne Dağlan'nı hep görmek istemişimdir. Oranın havası insanı turp gibi yapar muhakkak. Ama arayan mevlasını da bulur sonunda, demişler. Ya, ya.
Evet. Parmaklarını kadının lülelerinde, denizkızının bakire-saçlarında dolaştırdı piposunun lülesinde. Çentikler. Lüleler. Dalınç içinde. Müteremrim. Hiç kimse demedi hiçbir şey. Evet.
Şen şatır Miss Douce büyük bir bardağı siledursun, müteren-nim, dedi ki:
—O, Idolores, şark ummanlartnın kraliçesi! —Mr. Lidwell uğradı mı bugün?
İçeriye Lenehan girdi. Etrafına bakındı Lenehan. Mr. Bloom Essex Köprüsü'ne vardı. Evet, Mr. Bloom Evetex Köprüsü'nii geçti. Martha'ya yazmalıyım. Kâğıt alayım. Daly'den. Ordaki kız nazik. Bloom. Koca Bloom. Çavdarlar açtı mavi çiçekler. —Öğleyin buradaydı, dedi Miss Douce. Lenehan yaklaştı. —Mr. Boylan beni aradı mı? Diye sordu. Kadın yanıtladı:

—Miss Kennedy, ben üst kattayken Mr. Boylan uğradı mı? Diye sordu, ikinci kez doldurduğu çayfincanı elinde, gözlen bir sayfada, Kennedy'nin Miss sesi yanıt verdi: —Yo. Uğramadı.
Kennedy'nin Miss nazarı, işitti, görülmedi, sürdürdü okumasını. Lenehan sandviç çıngırağının çevresinde tombalak gövdesini sarmaladı sarmal. —Huhu! Kim varmış orada.
Kenndy'den hiçbir nazar onu ödüllendirmedi ya, sürdürdü o uvertür yapmasını. Noktaları unutmasındı. Sadece kara imle" okusundu: Yuvarlak oları ve kıvrımlı seleri. Şıngır arabası şıngırdadı. Altınkız okumasında, etmedi nazar. Görmezlikten gel. Lene-
n monoton sesiyle ezberden ona bir misi masalı söylerken işitmedikten geldi:
_gir tilki bir leyleke rastlamış. Tilki leyleke demiş ki: Gaga-
boğazımın iççine sokuverip kemiği dışarıya çıkarıverir misin? Boşunaydı vızıldaması. Miss Douce çayına doğru döndü bir yana.
Adam inildedi bir yandan: _Vay bana! Vaylar bana!
Mr. Dedalus'u selamladı ve karşılığında bir baş imi aldı. _Meşhur bir pederin meşhur mahdumundan selamlar sana. _Kimmiş acaba? Diye sordu Mr. Dedalus. Lenehan halisülkalp kollarını açtı. Kimmiş mi?
—Kimmiş acaba? Diye sordu. Soruyorsun ha? Stephen, genç ozanımız. Kesik.

Mr. Dedalus, meşhur peder, kesik tütün dolu piposunu önüne bıraktı.

—Öyle mi? Dedi. Önce anlayamamıştım. Ekâbir dostlar edinmiş kendisine işittiğime göre. Sen gördün mü onu şu sıralar? Elbet görmüştü.

—Daha bugün birlikte kafayı tütsülemiştik. Mooney'in en vil-Z?inde ve Mooney'in sur merinde, ilhamlarının karşılığında maaşını almış da.

Bronzun çaydayunulmuş dudaklarında, dinleyen dudaklarıyla gözlerine gülümsedi: —irlanda'nın elite şahsiyetleri kulak kesilmiş onu dinliyorlardı. Dublin'in en gözde kalemi ve editörü o aklıevvel feylosof Hugh MacHugh ile kulağa pek hoş gelen O'Madden Burke adıyla maruf o yabani sulak batının âşık oğlanı.

Bir aradan sonra Mr. Dedalus içkisini kaldırdı ve

—Epey eğlenmişsinizdir herhalde, dedi. Sanırım.

Sandı. içti. Ta uzaklardaki matemli dağ gözlerle. Bıraktı bardağını.

Salonun kapısına doğru baktı.

—Bakıyorum piyanonun yerini değiştirmişsiniz.

—Bugün akortçu geldi, diye yanıt verdi Miss Douce, sigara 'Ç'lebilen konser için akordunu yaptı, ömrümde öyle güzel çalan bl"ni dinlemedim. —Vallahi mi?

—Değil mi, Miss Kennedy? Hakiki klasik, yani. Üstelik kör e> zavallı çocuk. Daha yirmisinde bile değil eminim.

306

—Vallahi mi? Dedi Mr. Dedalus. içkisini yudumlayıp kendi içine kapandı.

—Yüzüne bakmaya dayanamıyor insan, diye yazıklandı Miss Douce. Allah belanı versin hıyar

pezevenk.

Çınn ne yazık ki bir müşteri çıngırağını çaldı. Ormond'un garsonu Dazlak Pat barla yemeksalonunun kapısında belirdi, Pat zahmet edip buyurdu, geldi Pat. Yemek yiyen müşteriye bir bira. Birayı cansız gönülsüz verdi. Sabrederek, şangırarabalı uçarı oğlan Boylan'ı bekledi durdu Lenehan sabırsız. Kapağını kaldırarak (kim?) tabutun (tabut?) içine eğik üçlü (piyano!) tellerine baktı. Pedallere hafifçe dokunarak çekiç hareketinin sesini boğuşunu işitmek amacıyla kalkan keçenin kalınlı-ğını görebilmek için tuşa birden bastı (kadının elini sevecence sıkan o aynı el). Biri yedek iki yaprak krem rengi parşömen kâğıdı iki zarf ben Wisdom Hely'deyken akıllı Bloom Daly'den yapardı alışverişini Henry Flower. Sen yuvanda mutlu değil misin? Çiçekle beni teselli edecek oysa iğne keser

önünü aşkın. Bir anlamı var herhal, çiçeklerin di. Papatya mıydı o? Safiyet yani. Namuslu genç bayan ayinden sonra buluşalım. Aman teşekkür ederim çoki çoki. Akıllı Bloom kapıdaki bir afişe baktı, lâtif dalgaların ortasında salınarak sigara içen bir denizkızı. Denizkızı sigarası için, en tazeleyici nefes için: Hicranı aşk. Kimi erkekler için. Raoul için. Başını çevirdi ve Essex Köprüsü'ndeki bir gezinti arabasında sikirdim bir şapka gözüne ilişti. Bu o. Gene. Üçüncü kez. Tesadüf.
Esnek lastiklerin üzerinde köprüden Ormond rıhtımına seyran etti araba. izle. Göze al. Çabuk yürü. Dörtte. Artık yakın. Gitti.
—Ikipeni, efendim, dedi satıcı kız cesaretini toparlayıp. —Ha... Unutuyordum... Özür.. —Ve dört. Dörtte o. Şirin şirin güldü o. Bloomonakim. Bloo gülü gülü çık git. Yigünler. insanı nasıl da pohpohlarlar. Herkese yapıyordur. Erkeklere. Uykulu bir sessizlikle altın sayfasının üzerine eğildi. Salondan bir çağrı geldi, uzun süren bakması sırra kadem. Akortçunun unuttuğu ve şimdi de onun vurarak çınlattığı diyap2' zondu bu. Bir çağrı daha. Yeniden kaldırdığı şu anda zonklayan şey. işitiyor musun? Zonkladı, saf, daha saf, yumuşak yumyumU'
307
. vlnlayan çubukları. Sırra kadem basması upuzun süren çağrı. ' Pat, müşterinin patmantarlı şişesinin bedelini ödedi: Barda-tepsinin ve patmantarlı şişenin üzerinde dazlak ve sıkkın gi-, r jken Miss Douce ile fiskoslaştı. — Parlak yıldızlar sönmekte... Sessiz bir şarkı içinden, söyleyerek: sökerek şafak.

Hassas parmakların ucundan bir düzine kanatlınota kristalim-si tizden cıvıldadı. Pırıl pırıl tuşlar, her biri yana
sone, harpsikord-vari, bitişerek bir sesi şebnemli sabahların, gençliğin, aşkın yitirili-sinin, yaşamın, aşk
sabahlarının nağmelerini okumaya çağırdı. —Çiydamlalart inci inci...
Lenehan'ın dudakları tezgâhın üzerinde alçak sesle ayartıcı bir ıslık çalmaktaydı.
—Ama şuraya bak, dedi Castile gülü.
Şıngır seyran etti, dayanıp kaldırıma orada kaldı.
Castile gülü kalkarak okuduğu kitabı kapattı: Tedirgin, heyecanlı, hulyalı gül. —Düşmüş mü yoksa birileri mi itmiş onu? Diye sordu adam kadına.
Yanıtladı kadın, yüz vermeksizin: —Ne soru sor ne de yalan dinle. Ne kadın, hanımefendi.
Blazes Boylan'ın elegan sütlükahve ayakkabıları arşınladığı barzemininde gıcırdadı. Evet, yakındaki altın ile uzaktaki bronz. Lenehan kulaklarını dikti ve anlayıp sarkıttı selamını: —Bakın, kahraman fatihimiz geldi.
Araba ile pencere arasından sakınganca yürüyüp geçti Bloom, ne kahraman ne fatih. Beni görmesi mümkün. Oturduğu yer: Ilık. Bir sakıngan kara erkekkedi Richie Goulding'in selamen kaldırdığı evrak çantasına doğru yürüdü.
—Ben de senden...
—Döndüğünü işittim, dedi Blazes Boylan.
Yana yatık hasır şapkasının kenarına dokunarak karşılık verdi. ma bronz bacısı daha çok gülümsedi ondan, daha dökümlü saçı-nı- göğüslerini ve gülünü sergileyip. Elegan Boylan iksirini söyledi.
d k~~^Ae any°rsun? Bir bardak bira? Bir bardak bira, lütfen, bana a b" erikrakısı. Telgraf geldi mi?
Henüz gelmedi. Dörtte o. Kim dört demişti?
Şerifin bürosunun kapısında Cowley'fn kırmızı kulakmeme-

leri ve sarkan âdemelması. Görmezlikten gel. iyi ki Goulding bu da. Ormond'da ne işi var ki? Araba beklemekte. Bekle. 400 Merhaba. Nereye böyle? Bir şeyler atıştırmak için? Ben de
şöyle bir. Buraya. Ne, Ormond? Dublin'de bulamazsın daha i-yisi-ni. Öyle mi? Yemeksalonu. Kıpırdama buradan. Görürsün, görülmezsin. Ben de

katılayım bari sana. Buyur. Richie önden yürüdü Bloom çantayı izledi. Krallara layık bir yemek.
Miss Douce bir şişeyi almak için saten kolunu, göğsünü yukarıya, nerdeyse patlayacak denli ta yukarılara uzattı.
—Ha gayret! Ha gayret! Diye körükledi Lenehan her uzanışında derin derin soluyup. Ha gayret! Ama boynundan kavrayarak muzafferane indiriverdi avını aşağıya o.
—Ne diye boyunu uzatmıyorsun biraz? Dedi Blazes Boylan. Bayanbronz, eğdiği şişeden şurubumsu kıvamlı likörü onun dudakları için dökerken, akadursun, baktı adama doğru (yakasında çiçek: Kim vermiş ki ona?), ve şuruplu sesiyle dedi ki:
—Yani demek ki o. Yavaşçaşurubumsu erikrakısını uzlukla hazırladı. —Şerefe, dedi Blazes.
iri bir madeni parayı tezgâha bıraktı. Para tıkırdadı. —Bekle, dedi Lenehan, ş'aapana kadar ben... —Şerefe, dedi o da, köpüklü birasını kaldırarak.
—Sceptre rahatlıkla kazanacak, dedi.
—Ben de oynadım bir miktar, dedi Boylan gözünü kırpıp içerken. Ama bilerek değil, ha. Bir arkadaşımın aklına uydum.
Lenehan içmesini sürdürerek eğik birasına ve Miss Douce'un mırıldanırcasına bir şarkı söyleyen dudaklarına, kapatmaksızın bir denizşarkısını terennüm eden dudaklarına doğru sırıttı. Idolores. Şark ummanlarının. Saat zırıldadı. Miss Kennedy, bir çaytepsisiyle önlerinden geçti (çiçek, kim verdi acaba). Saat çakıldadı. Miss Douce Boylan'ın parasını aldı ve otomatikkasaya sertçe
bastırdı. Kasa tangırdadı. Saat çakıldadı. Mısırlı dilber çekmeceyi kurcaladı, karıştırdı ve mırıldanaraktan, paranın üstünü uzattı. Güneşin battığı yere bak. Bir çakıltı. Bulmak için beni. —Saat kaç oldu? Diye sordu Blazes Boylan. Dört mü? Saati.

Lenehan gözlerini kısıp, kadının mırıldanışına, göğüslerimi1 kımıldanışına yercesine bakarak, Blazes Boylan'ın
ceketini dirseğinden çekti.
309
_Saatini bir dinleyeyim, dedi.
Gouldings, Collis, Ward Çantası Bloom'u çavdarçiçekli masa- ı ra sürükledi. Dazlak Pat bekleyedursun, dikkatsiz, sıkıntılı bir H'kkatle kapıya yakın bir masada karar kıldı. Yakın ol. Dörtte. Unuttu mu ki? Ola ki bir şeytanlık. Gelme: iştahını biliyor. Ben namazdım. BeıtıC) bekle. Garson Pat, beklemekte. Çıldır çıldır bronz masmavi gözlerini Blumasmavinin gökma-visi papyonuna ve gözlerine çevirdi. _Hadisene, diye asıldı Lenehan. Kimsecikler yok. O hiç işitmemiş.
Flora'nın dudaklarına koştu. Tiz tuşlardan pırıl pırıl bir nota yükseldi tiz.
Bronzdouce bir batan bir çıkan gülüyle Blazes Boylan'ın çiçe-ğiyle ve gözleriyle muhabbeti koyulaştırmada. —Lütfen, lütfen.
Kabul ettiğini söylemesi için yakardı. —Seni bırakamam...
—Daa'sonra, diye söz verdi Miss Douce kırıtarak.
—Olmaz, şimdi, diye dayattı Lenehan. Sonez la cloche! Haydi yap! Kimsecikler yok.
Kadın baktı. Çabucak. Miss Kenn kulak erimi dışında. Ansızın eğildi. Alev alev iki yüz onun eğilişini seyretti.
Zıngıldayan nağmeler havadan ayrıldı, gene buluştu, yitirip nağmesini, yitirip buldu gene, sendeleye sendeleye.
—Haydisene! Yap! Sonnez!
Eğilerek, eteğini bir çimdik dizinin üzerinde çemredi. Biraz bekledi. Eğilerek, hain gözlerle onlara bakıp, onları
daha da sabırsızlandırdı.
—Sonnez!
Şırak, iki parmağıyla tutarak yukarıya çektiği esnek jartiyerini ansızın serbest bırakarak gerisingeriye şırakılık
ılıkçoraplı şıraklatı-labilir kadın uyluğuna şaklattı.
—La cloche! Diye haykırdı Lenehan, ağzı paça. Sahibinden gösteri. Boru değil, arkadaş.

Gülesırıttı azametfürüş (Melun! Değil mi şu erkekler?), ama, suzüle süzüle ışıklanıp, Boylan'a doğru zarifçe
gülümsedi.
—Ahlaksızın tekisin, dedi süzüle süzüle. Boylan gözlerini dikmiş, göz kesilmiş. Kadehini etli dudaklarına dikip, kıvamlı eflatuni şurubumsu likörü son damlasına dek merek küçücük kadehini boşalttı. Kadın üzeri yaldızlı kemerde Parıldayan zencefilli gazoz, Ren ve Bordo şarap kadehleriyle sivri
510
çıkıntılarla kaplı bir deniz kabuğu, aynalı barda dolaşır, aynalard yansılanır, bronzu güneşle daha da bronzlaşırken büyülenmiş göz leri, onun başının, süzülen başının ardından sürüklendi, sürüklen di. Evet, şuyakından gelen bronz. —... sevgilim, elveda!
—Ben gidiyorum, dedi Boylan sabırsızca. Kadehini hızla öne doğru sürdü ve parasının üstünü avuçladı — Bekle bi parça, dedi Lenehan içkisini çabucak içerek. Bir şey söyleyeceğim. Tom Rochford... —Canı cehenneme, dedi Blazes Boylan, çıkarak. Lenehan yutkunarak kalktı.
—Arkandan atlı mı kovalıyor? Dedi. Bekle. Geliyorum, ivecen gıcırtılı ayakkabıların peşinden giderken eşikte duru-verdi ve biri kallavi biri incerek iki karaltıyı selamladı. —Nasılsınız, Mr. Dollard?
—Ha? Nasıl? Nasıl? Diye yanıt verdi Ben Dollard'ın dalgın bas sesi, bir an Peder Cowley'in tasalarını bırakıp. Kılına bile dokunamaz, Bob. Alf Bergen o sırıkla görüşecek. O çıfıtın hesabını göreceğiz bu sefer. Mr. Dedalus bir parmağıyla bir gözkapağını ovuştururken ah çekerek salondan beri geldi.
—Hoho, yaşadık, diye neşeyle şakıdı Ben Dollard. Haydi, Simon. Bir şarkı söyle bize. Piyanoyu işittik de.

Dazlak Pat, keyfi kaçık garson, içki siparişlerini beklemekteydi. Richie'ye Power. Ya Bloom'a? Dur bi düşüneyim. Adamcağızı iki kez yürütme. Nasırları. Şimdi dört. Bu siyahlar da ne sıkıcı. Zaten asabım da biraz. Işınları kırar (öyle miydi?). Düşüneyim bi. Elma şarabı. Evet, bir şişe elma şarabı. —Ne diyorsun? Dedi Mr. Dedalus. Tuşlarda geziniyordum, yahu. —Haydi, haydi, diye dayattı Ben Dollard. Yok olsun gam ü kasavet. Dazlak Pat kapıda çaysız altına, dönerken rastladı. Keyfi ka' çık, kadından Power ile elma şarabı istedi. Penceredeki bronz, baktı, uzaktan bronz. Bir tıngırtı şıngır diye seyran etti.

Bloom bir şıng işitti, kısa bir ses. O gitti. Bloom'un hafif ag' lamsı soluğu asude mavirenkli çiçeklerin üzerinde dolaştı. Şıngır11-Gitti işte. Şıngır. Dinle. —Aşk ve Savaş, Ben, dedi Mr. Dedalus. Yaşasın eski günler.

311

Miss Douce'un pervasız gözleri, güneş ışığından bizar, boşla-raktan, yatay güneşlikten içeriye doğru döndü. Gitti. Durgun [A]kim bilir?)» bizar (kuvvetli ışıktan), kordonunu çekerek storu in-flirdi. Aşağı inip durgun (ne diye gitti hemen tam ben?) bronz ba-ıvla altın bacının yanında duran dazlağın oluşturduğu gayri mükemmel zıtlığın, zıt mükemmel gayri mükemmeliyetin yer aldığı barın dingin loş denizyeşili derinliğini yansıtan eau de Nil gölgesine döndü.

_O gece piyanoda zavallı yaşlı Goodwin vardı, diye anımsattı Peder Cowley onlara. Adamcağızla Collard kuyruklusu arasında hafif bir anlaşmazlık vardı. Vardı ya.

—Ne toplantıydı ya, dedi Mr. Dedalus. Allah gelse susturamaz adamı, içmeye başlarken halim selim bir ihtiyar dersin.

—Hay Allah, hatırlar mısınız? Dedi çam yarması Dollard, ez-diğiklavyeden. Aksi şeytan, üstelik düğün kıyafetim de yok.

Üçü birlikte güldüler. Yokmuş düğün ki. Triyo güldü birlikte. Düğün kıyafeti yok.

—Dostumuz Bloom o gece bizi kurtarmıştı, dedi Mr. Dedalus. Durun yahu, pipom nerede benim?

Geri dönüp bara doğru yitik akor piposunu aramaya gitti. Dazlak Pat iki müşterinin, Richie ve Poldy'nin içkilerini götürdü. Peder Cowley ise güldü yeniden. —Ama, sorunu halletmiştim, Ben, galiba.

—Etmiştin ya, diye onu doğruladı Ben Dollard. O daracık pantolları da hatırlıyorum. Esaslı fikirdi, Bob. Peder Cowley parlak morumtırak kulaklarına dek kızardı. Etmişti sorunu ha. Daracık panto. Esaslı fık. —Yoksulluk çektiğini biliyordum, dedi. Karısı handıysa boğaz tokluğuna cumartesileri Coffee Palace'ta piyano çalıyordu, öbür işi de yaptığını da kim çıtlatmıştı bana? Hatırlıyor musun? Onları bulabilmek için Holies Street'in altını üstüne getirdiydik de, Ke-°gh'un dükkanındaki delikanlı numarasını söylemişti bize. Hatırladın mı?
Ipiri gövdesi şaşkın, Ben hatırladı.
—Vay imanım, evi tıklım tıklım alengirli tiyatro kıyafetleri fi-'anla doluydu.
Mr. Dedalus, elinde piposu, geriye döndü.
—Merrion Square tarzında. Balo giysileri, vay imanım, saray uvaletleri. Adam para da kabul etmemişti. He? Üç köşeli şapkalar, °'erolar, iç çamaşırları - hadsiz hesapsız. He?
312
—Ya, ya, diye onadı Mr. Dedalus. Mrs. Marion Bloom tekmil giysilerini çıkarmıştı önümüze.
Şıngır seyreyledi rıhtım boyunca. Blazes, seken lastiklerin üzerinde yayıldı.
Karaciğer ve beykın. Biftek ve böbrekli turta. Tamam, efendim. Tamam, efendim.
Mrs. Marion. Mete'nin nesiydi? Yanık kokusu. Paul de Kock'un. Ne güzel adı. —Ne diyorlardı adına? Etine dolgun bir taze. Marion?..
—Tweedy.
—Evet. Hayatta mı hâlâ? —Hem de nasıl. —Alayın kızı.
—Ya, elbet. Hatırlıyorum o yaşlı bando şefini.

Mr. Dedalus, vızıldadı, yaktı, art arda iştahlıca üfledi.

—irlandalı mı? Bilmiyorum, vallahi. Sence, Simon?

Art arda sert, bir üfleyiş, güçlü, iştahlıca, çatırdataraktan.

—Borazan kasım biraz şey... He? Pas tutmuş... Ha, o... Irlan-dalı Mollym, Hey. —Sert kokulu bir uçkun, bir zırıltı üfledi. —Cebelitarık'tan... ta oralardan.

Altın, biramusluğunun başında, bronz maraskinin yanında, denizdibi loşluğunda özlem çekerek, durgun ikisi de. Drumcond-ra-4 Lismore Terrace'tan Mina Kennedy, kraliçe, Idolores, Dolores ile, sessiz. Pat yemekleri getirdi, tabakları açtı. Leopold karaciğer dilimlerini kesti. Daha önce de denildiği gibi iç organları, yenilmesi kıtır kıtır taşlıkları, morinabalığı yumurtalarının tavasını büyük bir iştiha ile yerdi, Richie Goulding, Collis, Ward ise, biftek ve böbreği, önce biftek sonra böbreği, turtasını azar azar yedi de Bloom yedi onlar yediler.

Bloom ile Goulding, yuvalarında, sessiz yediler. Krallara layık yemekler. Bachelor's Walk'ta bekâr Blazes Boylan, güneşin alnında sıcakta, kısrağının yalabık sağrısı tırısta, kırbacıyla okşayarak, seken lastiklerin üzerinde seyr ü seyran eyleyerek şıngırdadı: Sıcacık koltuğunda yayılmış, Boylan sabırsız, huruşanyürekli. Boru. Var mı sende? Boru. Var mı sende? Bo bo boru.

Seslerini bastırırcasına, Dollard'ın bas sesi gürleyerek akor bombardımanının üzerinden saldırışa geçti, gümbür gümbür: —Hurusan kalbine dolduğunda aşk...

313

Benruhbenjamin'in kalın sesi titreşen, viranıaşk camlı çatıya indifa etti. —Savaş! Savaş! Diye haykırdı Peder Cowley. Savaşçısın billahi—Öyleyimdir, dedi Ben Savaşçı gülerek. Senin ev sahibini düşünüyordum da. Aşk ya da para. Durakladı. Devasa yüzü devasa hantallığının üzerinde, devasa sakalını devindirdi.

—Tallahi, kadıncağızın kulakdavulunu patlatacaktın, dedi Mr. Dedalus kokulu dumanların arasından, o senin avazenle.

Sakallı gümrah kahkahasıyla Dollard klavyenin üzerinde şöyle bir sallandı. Herhalde. —Başka bir zarını da, diye ekledi Peder Cowley. Ağır ol, Ben. Amoroso ma non troppo. Ben de katılayım. Miss Kennedy iki beyefendiye iki büyük bardak soğuk bira sundu. Ağzından bir iki sözcük döküldü. Hava gerçekten güzeldi, diye katıldı birinci beyefendi. Soğuk biralarını içtiler.

Genel Va-li'nin nereye gittiğini biliyor muydu hanımefendi? Ve de çeliknal-ların naltıngırtısını işitmiş miydi? Hayır, pek sayılmazdı. Ama gazetede yazardı. Yoo, zahmet etmesindi. Zahmet olur muydu hiç. Tepesinde topladığı saçları hafif hafif devinedursun, açtığı Independents sayfalarını çevirerek Genel Vali'yi, Genel Val, aradı. Aman ne zahmet buyuruyordu, diye yineledi birinci beyefendi. Hiç de zahmet olmazdı. Nasıl da bakıyor adam. Genel Vali. Altın ile bronz demir çeliği işittiler.

—..................dolduğunda ask

Olmaaz umurumda yarınlar.

Bloom karaciğerin sosunda haşlanmış patatesi ezdi ezdi. A$k ve Savaşı birisi. Ben Dollard'ın o ünlü. Konser için kıyafet kiralamak amacıyla koşup bize geldiği o gece. Pantolonun içine sığama-mıştı bir türlü. Kasaplık müzisyen domuz. Adam gittiği zaman Molly ne gülmüştü ya. Kendisini sırt üstü yatağın üzerine fırlatmış, havayı tekmeleyerek basmıştı çığlığı. Tüm taklavatı meydanda. Oh, Tanrım, sırılsıklam oldum! Oh, ön sıradaki kadınlar! Oh, hiç bu kadar gülmemiştim! Ee, ona o variltonunun bazını veren de buydu herhal. Örneği n hadımlar. Kim çalıyor acaba. Tuşesi çok güzel Cowley olmalı. Müzisyen. Notadan iyi anlıyor. Nefesi kokardı, zavallı adamcağız. Durdu.

Alımlı Miss Douce, Lydia Douce, yeni gelen beyefendiye, 'Şsohbet avukat George Lidwell'e boyun kesti, iyi günler. Ka-n> nemli (hanım) elini adamın kavi tokasına sundu. Günler.

314

Evet, dönmüştü gene. Eski nöbet yerine. —Dostlarınız içerde, Mr. Lidwell. Hoşsohbet, George Lidwell, bir lydiaeli istedi ve onu tuttu. Şıngır.

Daha önce denildiği üzere Bloom karaci yedi. Hiç olmazsa temiz burası. Burton'daki o herif, çiğnenmiş kıkırdakla. Kimsecikler yok burda: Goulding'le ben. Temiz masalar, çiçekler, kolalı peçeteler. Pat içeri Pat dışarı. Dazlak Pat. Yok bir şey, yapacağı. Bulamazsın daha iyisini Dub. Piyano gene. Cowley çalıyor. Bir oturuşu var, piyanoyla anlaşarak bütünleşir gibi. Bıçkı makinesindeki bıkkın bıçkıcılar, gözleri tornada, dişağrısını andıran gıcırtılarla kazıyarak bir viyolonsel biçiyorlar. Upuzun tiz horultusu onun. Locada oturduğumuz gece. Trombon altta domuzbalığı gibi öttürüyor, perde aralarında, öbür nefesli sazlar vidalarını söküyorlar, tükürükleri boşaltıyorlar. Orkestra şefi de bolpaça pantolunun içinde, gıygıdı gıygıdı. Onları saklamak için iyi ama. Gıygıdı şıngır seyr ü seyran.

Yalnızca arp. Ne güzel! Altın ışınlar saçan. Kız ona dokunuyor. Kıçı sevimli bir. Sosu da hani krallara la. Altın gemi. İrlanda. O, arp ki bir iki "kez. Üşüyen eller. Ben Howth, Alp gülleri. Onların arpıyız biz. Ben. O. Yaşlı. Genç.

—Aa, söyleyemem yahu, dedi Mr. Dedalus, mahcup, neşesiz. Şiddetlice.

—Haydisene, Allahın cezası! Diye hırladı Ben Dollard. Söyle bir şeyler artık. —M'appari, Simon,

dedi Peder Cowley.

Ciddi, son kerte elemli sahneden inip uzun kollarını açarak birkaç adım ilerledi. Ademelması boğukçana yumuşakça ünledi. Eslekçene sisli bir deniz manzarasına doğru ırladı: Son Bir Elveda. Denize uzanan bir burun, kabaran dalgaların üzerinde yelkenler, bir gemi. Elveda. Burunda, rüzgârda dalgalanan peçesiyle rüzgârlarla sarmaş dolaş. Güzel bir kız. Cowley dem çekti: —M'appari tutfamor: Ilmio sguardo l'incontr... Kız, Cowley'i işitmeksizin, ayrıldığı kimseye, sevgilisine, rüzgâra, aşka, hızla uzaklaşan yelkenlere, dönüşe salladı peçesini. —Haydisene, Simon. —Amaan, ben söyleyeceğim kadar söylemişim vaktiyle-Ben... Ama...

316

Mr. Dedalus piposunu diyapazonun yanına bıraktı ve, oturarak, yumuşak başlı tuşlara dokundu. _Yo, Simon, diye ekşidi Peder Cowley. Aslındaki gibi çal. Tek bemol.

Yumuşak başlı tuşlar yükselerek, kâh mütereddit, kâh ikrar ederek, kâh tanlayarak tınladılar.

Peder Cowley sahneye doğru yürüdü.
_Bak, Simon, sana refakat edeceğim, dedi. Kalk.
Graham Lemon'un ananaslı akideşekerlerinin, Elvery'nin filinin önünden şıngırdayarak sekti.
Biftek, böbrek, karaciğer, patates püresi, krallara layık yemeklerin başında oturmuş krallar, Bloom ile
Goulding. Yemeklerin başında krallar kadehlerini kaldırdılar ve içtiler. Power ile elma şarabı.
Tenorlar için bestelenmiş en güzel şarkı, dedi Richie: Son-nambula. Joe Maas'ı o şarkıyı söylerken dinlemiş bir
gece. Ah, o 700 M'Guckin, ah! Evet. Kendi tarzında. Kilise korolarındaki oğlan çocukları gibi. Takdis
ayinlcrindeki. Daha doğrusu lirik bir tenor. Asla unutamam. Asla.
Bloom sevecence karaciğersiz beykinin üzerinden gergin yüz hatlarının titreşmesini izledi. Sırt ağrısından mustarip. Bright'in parlak gözleri. Programın bir sonraki parçası. Parayı veren düdüğü. Beş para etmez hapların kutusu beş gine. Bir süre rahatlatır. Şarkı da söyler ayrıca: Yeraltında ölüler arasında. Cuk oturuyor. Böbrek turtası. Tatlılara. Pek bir yere varamamış. Bulamazsın daha iyisini. Ona özgü bir şey. Power, içkisi konusunda müşkülpesenttir. Bar- 710 dakta hafif çatlaklık, bir Vartry suyu daha. Tasarruf gayesiyle tezgâhlardan kibrit yürütür. Sonra gider ıvıra zıvıra bir ingiliz altını sayıp çarçur eder parasını. Sonra iki kuruşa ihtiyacı olsa denkleştiremez parayı. Bir defasında içmiş de ödeyememiş arabacıya parasını. Tuhaf insanlar. Asla unutamayacaktı Richie o geceyi. Ömrü boyunca: Asla. Küçük Peake'yle Royal Tiyatrosu'nun mabedinde. Ve ne zaman ki ilk nota. Sözcükler Richie'nin dudaklarında kesildi.
Şimdi de bir kuyruklu yalan. Desteksiz atışlar başlıyor. Adam 720 kendi masallarına inanıyor. Gerçekten. Mavalda üstüne yok. Ama *yi hafıza gerek. —Hangi şarkı o? Diye sordu Leopold Bloom. —Her şey yitti simdi.
Richie dudaklarını soruturcasına büzdü. Kısık tatlı sayhamsı

bir mırıltı: O kadar. Bir ardıçkuşu. Bir gökardıç. Tatlıkuş nefesine övünç kaynağı muntazam dişleri yakınmalı bir elemle kuğurdu. Yitti. Gür savt. Surda iki nota bir arada. Alıç vadisinde işittiğim karatavuk. Sanki içimdeki ezgileri alıyormuş da evirip çeviriyormuş gibi onları. Hepsi yep sanki yeni bir ezgide yitti hepsi. Yankı. Ne tatlı o yanıtı. Nasıl oluyor ki bu? Her şey yitti. Sürdürdü firaklı ıslığını, îniş, teslimiyet, yitti. Vazonun altındaki küçük örtünün kenarını düzeltirken, Bloom can Leopold kulağıyla dinledi. Düzen. Evet, anımsıyorum. Güzel şarkı. Uykusunda ona doğru gidiyordu. Mehtapta masum. Yürekli. Tehlikelerden bihaber. Gene de onu alıkoyuyor. Adını söyleyerek. Suya dokunuyor. Şıngır seyreylemekte. Artık çok geç. Kız gitmek için tutuşuyor. O yüzden. Kadın. Denizi durdurmak denli kolay. Evet: Her şey gitti. —Güzel bir
şarkı, dedi Bloom yitik Leopold, iyi bilirim bu şarkıyı.

Bütün yaşamı boyunca Richie Goulding asla. O da iyi biliyor bu şarkıyı. Hissediyor ya da. Hâlâ küçük kızına düşkün. Babasını tanıyan cin gibi bir çocuk. Dedalus demişti. Ben?

Bloom yan gözle ciğersizin üzerinden ona bakmaktaydı. Her şey yittinin suratı. Bir zamanların delişmen Richie'si. Eski fıkraları bayat artık. Kulaklarını oynatıyor. Gözüne monokl gibi taktığı peçete halkası. Bugünlerdeyse mektup yazarak para göndermesini isteyen oğluyla dertte başı. Şaşı Walter efendim yaptım efendim. Ben sadece para istemiştim rahatsız etmezdim aksi takdirde. Ozü-rü. Piyano gene. Geçen kez işittiğimden daha iyi sesi. Akort etmişler herhal. Durdu gene. Dollard ile Cowley hâlâ bastırıyorlar söylemesi için. —Haydisene, Simon. —Haydi, Simon. —Hanımlar ve beyler, nazik ısrarlarınıza canı gönülden teşekkürler. —Haydi, Simon.

—Bende para hak getire lakin beni dinlemek lütfunda bulunursanız size hüzünlü bir aşk şarkısı söylemeye gayret edeceğim.

Sandviç fanusunun yanında kuytuya sığınmış Lydia, bir hanımefendi zarafetiyle bronzunu ve gülünü bir uzatıp bir çekiyordu: Mina ise yeşilimsimavimtırak eau de Nil serinliğinde altın tepe'1 saçlarıyla iki büyük bardağa doğru eğilmişti.

317

Prelüdün arpejleri son buldu. Uzayan, özlemli bir ezgi, sürükledi bir sesi peşinden.

_O güzelim endamını ilk gördüğüm zaman ben...

Richie döndü.

—Si Dedalus'un sesi, dedi.

Beyinlerindeokşayışlar, yanaklarında alevlenmeler, tenlerinin azalarının üzerinden akan insan kalbini ruhunu iliğini mesteden o güzelim duyguları tadarak dinlediler. Bloom Pat'a el etti, dazlak Pat ağır işitir bir garsondur, ardına kadar açmasını imledi barın kapısını. Barın kapısını. Hah öyle. Pat, garson, kulağı ağır işittiğinden naşi, işitsin diye bekleyerek, kapının orda bekledi. —... Acılarım uçup gitmişti sanki.

Durgun havanın içinden bir ses onlara, peşten, yağmur değil de, fısıldaşan yapraklar değil de, ne bir yaylı saz ne bir üflemli saz ne de ne derlerdi adına santur hiçbirinin sesine benzemeyen durgun kulaklarını her birinin hatırlayabildiği yaşamlarının durgun kalplerini sözcüklerle okşayarak dem çekti. Güzel, işitmek güzel: Acıları onların her birinden ikisinden de uçup gitmişti sanki ilk işittikleri zaman onlar. Güzelliğin şefkatini ilk gördükleri zaman onlar, yitik Richie Poldy, hiç beklemedikleri bir kimseden, bir kızın ilk şefkatli tatlı sevecen sözlerini işitmişlerdi.

Dem çeken aşk: O güzel aşk şarkıları. Bloom paketinin lastik bandını usulca çıkardı. O güzel aşk sonne la altın. Bloom bir çatalın dört çubuğuna lastiği sarıp gerdi, gevşetti, sonra lastiği önce iki, sonra dört, sonra sekiz kat sarıp sıkıca bağladı. —Ümit dolu haz dolu...

Tenorlar kadınları sesleriyle tavlarlar. Kanlarını fıkırdatırlar. Ayaklarına çiçek atarlar. Ne zaman buluşacağız? Yanaklarında perçemler. Şıngır pek neşeli. Sosyetik kulüplerde dinlemezler onu. Gamzeli yananlarında perçemler. Erkeği için güzel kokular sürünür. Karın hangi parfümü? Bilmek istiyorum. Şıng. Durdu. Kapıyı çaldı. Kapıyı açmadan önce ayanaya son bir bakış atar hep. Holde. Orada? Nasılsın? Çok iyi. Orada? Ne? Ya da? Çantasında bir kutu kokulu pastil, öpüşme bonbonları. Evet? Elleri semiz kıvrımları yoklamakta. Heyhat gene yükseldi sesi, inleyerek, değişip: Gür, tok, par-lak, çalımlı. —Ama heyhat, beyhude bir rüya imiş...

Sesi hâlâ muhteşem. Cork şarkılanndaki tatlılık bir de o aksanları. Ne herif ya! Tonla para kazanabilirdi. Çağırdığı türkü yan-'§* Karısını helak etmiş: Söylüyor şimdi şarkısını. Ama kim bilebi-
318
lir. Anca ikisi arasında. Çöküp gitmezse. Caddelerde fınk atmaya berdevam. Elleriyle ayakları da şakımakta. Içkici. Asabı gayet ger-gin. Şarkıcıların içmemesi gerekiyordun Jenny Lind çorbası: Et suyu, adaçayı, çiğ yumurta, çeyrek litre kaymak. Kaymaklı rüyalar.
Sevecenlikle faştı: Yumuşakça, kabarıp, bol bulamaç zonkladı. işte böyle. Al! Zonklayış, bir zonklayış daha,
çarpan kurumlu ve dik.
Sözcükler? Müzik? Hayır: Esas, ardındakiler.
Bloom ilmekledi, ilmeği bozdu, bir düğüm attı, düğümü çözdü.
Bloom. Höpürdeterekyalanan ılık aşşure seli müzikle taşıp aktı, kösnül, yalanacak kıvamda akarak işleyerek içine. Dokun ona, vur ona, çık ona, ye onu. Vur. Mesamatı kabarsın kabartarak. Vur. Sevinci hissetmenin o ılık o. Vur. Boşalmak nabız nabız fışkırtıp. Sel, taşkın, seyelan, sevinçtaşan, zonklayavuran. Şimdi! Aşkın dili. —... bir ümit ışığı...
Yayılan. Lidwell için fıkırdayan Lydia tam bir hanımefendi fı-kırtısız esin perisi işitti sayılmazdı bir ümif ışığını. Martha bu. Tesadüf. Şu anda yazacaktım. Lionel'in aryası. Senin o güzel adını. Yazamıyorum. Değersiz armağanımı kabul et. Kalbine hitap ederken kesesine de. Bu kadın bir. Sana yaramaz çocuk deyişimin. Ama o adı: Martha. Ne tuhaf. Bugün.
Lionel'in sesi yeniden işitildi, daha bir dingin ama güçsüz değil. Yeniden çekti demini Richie Poldy Lydia Lidwell'e ve de yırladı ağzı kulağı açık beklemeye bekleyen Pat'a. O güzelim endamını ilk nasıl gördüğünü, acılarının nasıl uçup gittiğini, Gould Lidwell bakışların, biçimlerin, sözlerin kendisini nasıl büyülediği-ni, Pat Bloom'un kalbini nasıl kazandığını.
Yüzünü görebilmeyi isterdim, ama. ifade tam olurdu. Dra-go'daki berber ne diye hep yüzüme bakardı ben onun aynadaki yüzüne hitap ederken. Burası daha uzak olmasına rağmen daha iyi işitiliyor. —Sevdalı bakışların...
Onu ilk kez Terenure'da Mat Dillonlarda gördüğüm gece. Siyah dantelli sarı giysisi. Müzikli iskemle kapmaca oynuyorduk, ikimiz en sona kalmıştık. Kader. Onun peşinden. Kader. Ağır ağır dönüyor dönüyorduk. Sonra hızlı, ikimiz. Herkes bakmakta. Dur. Hemen oturuvermişti. Kaybedenlerin hepsi bakıyordu. Gülen dudakları. Sarı dizleri.

—Büyülerken gözlerimi...
319
Söylemekte. Bekleyiş şarkısını söylemişti. Notalarını ben çeviriyordum. Parfümlü sesi, hangi parfümü leylak. Göğüslerini gör- düm, ikisi de dolgun, şakıyan boğazını, ilk gördüğümde. Teşekkürler etti bana. O ne diye bana? Kader. Ispanyolumsu gözler. Bir arnıutağacının altında yalnız veranda bu saatte canım Madrid'de bir tarafı gölge Dolores Odolores. Beni. Kapanca. Ah, cezbeden. —Martha! Ah, Martha!
Sonra bezginliğinden sıyrılarak ıstırap çığlığını bastırdı Lionel, aşkını geri getirmek amacıyla derinleşen ama yükselen armonik nağmeler yüklü dominant bir iştiyak çığlığı. Lionel'in çığlığında sevgilisinin yabancı olmadığı, Martha'nın da hissettiği yalnızlık vardı. Yalnızca sevgilisini bekliyordu o. Nerede? Burada şurada ara şurada burada hep ara nerede. Bir yerlerde. —Ge-el, yitirdiğim sen! Ge-tl, sevgilim sen!
Yalnız. Tek aşk. Tek umut. Tek beni teselli et. Martha, bağır-sesi, geri dön!
—Gel!
Bir kuş, yükseldi süzülerek, uçtu uçtu, ömürsüz som bir çığlık, gümüş bir kaviste süzülüp berrak bir sıçrayışla,
hızlanarak, dayandı, gelsin diye, öyle uzatıp durmasana uzun nefesi upuzun hayatının, süzülerek yükseldi,
yüksek şahikalara, alaz alaz, taçlı, sembolik, ihtişamının zirvesinde, yüksek, göksel sinesinde, yüksek, her
yandaki yüksek engin aydınlığın hep süzülerek yükselen dört bir yana her şeye ilişkin sonsuzluklukluğun...
—Bana!
Siopold!
Uçtu gitti.
Gel. Güzel söyledi. Hep alkışlandı. Sevgili. Dönmeliydi. Bana, ona, o kadına, sana da, bana, bize.

—Bravo! Şakşakşak. Yaman adam. Simon. Şakşakdaşakşak. Tekrar! Şakırdaşakşak şak. Ne hançere! Bravo,
Simon! Şakırdaşak- §ak. Tekrar, şakşaklayarak, dedi, haykırdı, alkışladı her bir kes, Ben Dollard, Lydia
Douce, George Lidwell, Pat, Mina Kennedy 'ki büyük bardaklı beyefendi, Cowley, birinci bardaklı beyefendi »e
bronz Miss Douce ve altın Miss Mina.
Blazes Boylan'ın elegan sütlükahve ayakkabıları barzeminin-
de gıcırdadı, daha önce söylenmişti. Sir John Gray'in Horatio tek-
saph Nelson'un, Muhterem Peder Theobald Mathew'in anıtları-
''ln önünden şıngır seyran etti, az önce söylendiği gibi daha şimdi.
''nesin alnında, tırısta, sıcakkoltuğunda. Cloche. Sonnez la. Cloche.
320
Sonnez la. Kısrak Rutland Square'deki Rotunda'yı dönüp yavaşla. yarak tepeye doğru ilerledi. Boylan'a
göre biraz fazla yavaş, Blazes Boylan, sabırsız Boylan kısrağı dehledi.
Cowley'in ezgilerinin yankılanan çınlamaları tükendi, varsıl-laştırdığı havada yitti.
Richie Goulding ise Power'ini ve Leopold Bloom da elma şarabını, Lidwell Guinrıes'ini içtiler, ikinci beyefendi de zahmet olmayacaksa iki büyük bardak bira daha istediklerini söyledi. Tezgâhı düzenleyen Miss Kennedy, mercan dudaklarıyla birinciye, ikinciye kırıttı. Zahmet olur muydu hiç.
—Yedi gün hapiste, dedi
Ben Dollard, sadece ekmek ve su. O zaman, Simon, bahçe ardıcı gibi şakıyor insan.
Lionel Simon, şantör, güldü. Peder Bob Cowley piyanosunu çaldı. Mina Kennedy içki sundu, ikinci beyefendi parasını ödedi. Tom Keman kasıla kasıla içeriye girdi. Zevklendi Lydia, zevklendiren. Ama Bloom bir bülbül yemiş dut. Mütecazib.
Richie, zevklenerek, o adamın harikulade sesini göklere çıkardı. Epey oluyor bir gece diye anımsadı. Hiç unutmam o geceyi. Si, Orunlardı söhrettiyi söylüyordu: Ned Lambert'in evindeydik. Aman Tanrım, ömrü hayatında daha bir notasını dahi işitmemiş o halde vefasız ayrılsak daha iyi şarkısını hiç söylememiş olduğu halde öyle açık net Tanrım daha aşk yoktur kiy'ı hiç işitmemiş ama yoktur ki diye bir çınlatışı var istersen Lambert'e sor o da anlatsın sana.

Goulding, bir an allaşan soluk, Mr. Bloom'a, yüzüyle o geceyi, Si ile Ned Lambert'in, Dedalus evinde Orunlardı söhrettiyi evinde, Ned Lambert'in söylediği.
O, Mr. Bloom, dinler iken o, Richie Goulding, anlattı ki ona, Mr. Bloom'a, o geceyi ki ne zaman o, Richie, dinlemiş idi onu, Sı Dedalus'u, söyler iken onu, Orunlardı söhrettiyi onun, Ned Lam-bert'in, evinde.
Kayınbiraderler: Hısımlar. Birbirimizin yanından geçerken konuşmayız hiç. Lavtada çatlaklık var garanti. Onu adam yerine koymuyor. Gel gör. O da daha çok hayran oluyor bu sefer ona. Si'nin şarkı söylediği gece. İnsan sesi, iki ipince ipek iplicik, tüm öbür seslerden daha görkemli.
Bir ağlayıştı o ses. Şimdi durulmuş. Dinledikten sonraki du-yumsayışın sessizliğinde o nen.Titreşimler, şimdi de durulan hava. Bloom birbirine kenetli ellerini ayırdı ve gevşek parmaklarıyla ince katgütü çalmaya başladı. Çekiyordu ve çalıyordu. Vızıldı-yor, tıngırdıyordu katgüt. Goulding, Barraclough'un şan dersların-
321
, Jem vururken, Tom Keman da piyanoda taksim geçerken bir ndan da başını eğerek kendisini dinleyen Peder Cowley'e mazi-dönük birtakım şeyler anlatmaktaydı. Ben Dollard, piposunu vakar ve çekerken bir yandan da başını eğen Simon Dedalus ile konuşmaktaydı.
Yitirilen sevgili. Bütün şarkıların ortak teması. Mr. Bloom iplisi daha da gerdi. Zalimce bir şey. insanların
birbirlerine gönül vermelerini sağla: Onları birbirlerine bağla. Sonra da kopar ayır onları. Ölüm. Felek. Kafasını
patlat. Haydiordancehenneme. insan yaşamı. Dignam. Öf, o sıçanın kuyruğunu titretişi! Beş şilin saymıştım.
Corpus paradisum. Kuyruğu titretti: Karnı, zehirlenmiş it eniğine dönmüş. Elveda. Şarkı söylüyorlar.
Unutmuşum. Ben de. Bir gün Molly de. Onu bırak: Bıktım artık. Çok acı çekerdim. Ağlar dururdum, iri
Ispanyolumsu gözlerini belertmiş boşluğa. O dalgadalgalı-güralıgalıalgalısaçları tar anmamı:'ş.
Öte yandan fazla mutluluk sıkar. Daha da gerdi, daha da. Sen mutlu değil misin? Bıngg. Çarptı.
Şıngır girdi Dorset Street'e.
Miss Douce saten kolunu çekti, sitemkâr, mesrur.

—Darılırım bırakın, dedi, daha birbirimizi o kadar tanımıyoruz.

George Lidwell ona hakikaten ve hassaten anlattı: Lakin o inanmadı.
Birinci beyefendi Mina'ya vaziyetin öyle olduğunu bildirdi. Miss Douce da öyle mi diye sordu, ikinci büyük bardak öyle dedi. Öyle olduğunu söyledi.
Miss Douce, Miss Lydia, inanmadı: Miss Kennedy, Mina, inanmadı:
George Lidwell, hayır: Miss Dou hakeza:
Birinci, ilk olanı: Büyük bardaklı beyef: inan, ma, madı: Madı, Miss Kenn:
Lidlydiawell: iri bard.

Burada yazsam iyi olacak. Postanedeki kalemlerin uçları eğri büğrü oluyor.
Dazlak Pat bir işaret üzerine yaklaştı. Yazıkalenai ve mürekkep- Gitti. Bir kurutma kâğıdı. Gitti. Mürekkebi kurutmak için. JŞ'tti, sağır Pat.
Evet, dedi Mr. Bloom, bükülü katgüt ipliğiyle oynayarak.
vok daha iyi. Birkaç satır kâfi. Hediyem. İtalyan müziğindeki tüm cafcaflı ara nağmeler. Kim yazmıştı bunu? ismini bilirsen daha §ru bilirsin. Mektup kâğıdını çıkarayım, zarfı da: ilgilenmiyor.
am ona göre bir davranış.
Tüm operadaki en güzel bölüm, dedi Goulding.
122
—Haklısın, dedi Bloom.
Sayılardan ibaret. Tüm müzik iyice düşünürsen. îki çarpı iki. yi ikiye böl iki kere iki eder. Titreşimler: Ezgi dediklerin bu. Bir artı iki artı altı eder yedi. Rakamlarla yaparsın dilediğini evirip çe-virirek. Daima bunun şuna eşit olduğunu bulgularsın. Kabristan duvarındaki tevazün. Yas tuttuğumun farkında değil. Bakar kör: Midesinden başka şeyi düşündüğü yok.
Müzimatematik. Bir de ilahi sesler dinlediği-ni sanırsın. Oysa şöyle söylediğini varsayalım: Martha, yedi kere dokuz eksi x eder otuz beş bin. Dam üstünde saksağan. Seslerden dolayıdır zaten olması.
Örneğin şimdi çalmakta olduğu. Doğaçtan. Sözcükleri işitene dek ne istersen olabilir. Kulak kesilmen gerek. Zor. Başlangıçta her şey yolunda: Sonra ezgilerde bir sapma: Bir yitiş duygusu. Çuvallara gire çıka, fıçıların üzerinden aşarak, dikenli çitlerden geçerek bir engelli yarış. Melodi tesadüfen çıkar ortaya içinde bulunduğun haleti ruhiyeye bağlı bir şey. Gene de dinlemesi her zaman zevk Verir. Kızların alıştırmalarında gamları bir ine bir çıka çalma-lan hariç. îki bitişik komşuda ikisi birden. Onlar için sessiz piyanolar icat edilmeli. Milly hevesli değil. Tuhaf oysa biz ikimiz, yani. Blumenliedi almıştım ona. Adı. Eve döndüğüm geceydi, bir kız

yavaştan çalıyordu onu. Bir kız. Cecilia Street civarındaki ahırların kapısında.
Dazlak sağır Pat kurutma kâğıtlı sumenle mürekkebi pat diye getirdi. Pat mürekkeple kalemi, Mr. Bloom'un serdiği sumenin üzerine yerleştirdi. Pat tabağı çanağı bıçağı çatalı aldı. Pat gitti.
Mr. Dedalus, Ben'e, onun yegâne dil olduğunu söyledi. Onları, çocukluğunda, Ringabella'da, Crosshaven'de, Ringabella'da 1000 barkarollerini söylerken dinlemiş, italyan gemileriyle dolu Que-enstown limanında. Gezinirken, işte, Ben, o afili şapkalarıyla mehtapta. Çok sesli şarkılar söyleyerek. Tanrım, o ne müzikti öyle, Ben. Çocukken dinlemiştim. Cross Ringabella limanında cennet mehtapkarol.
Acı salyalı piposunu bir eline alıp öbür elinin ayasını dudaklarına yaklaştırarak bir mehtaplıgece noktürnü söyledi, kâh yakındaymış, kâh uzaktaymışçasına, birbirini yanıtlayan.
Boru gibi kıvırdığı Freeman'mm kıyısında dolaşırken Bloom'un, öbür gözü, nerede görmüştüm onu, aradı. Callan, Cole-1010 man, Dignam Patrick. Eyvah! Eyvah! Fawcett. Hah! Aradığın1 şey. Umarım bakmıyordur, ne kurnaz tilkidir o. Freeman'ım bir Ç'r'
1020
, açıverdi. Şimdi göremez. "E"Ieri Yunan stilinde yazmayı ıtma. Bloom mürekkebe batırdı, Bloo mır: Sayın baylar. Sevgili U nrv yazdı: Sevgili Mady. Mekt ve çiçeğini aldım. Aman koymuş ıvdum? O cep yoksa ötek? Kesini imkânsız, imkânsızın altını çiz. Bugün yazmak.
Me sıkıcı şey bu. Sıkılgan Bloom Pat'ın getirip önüne serdiği umeni tef çalar gibi biraz düşüneyim parmaklarıyla hafifçene tıpırdattı.

Devam. Meramımı anladın ya. Yo, şu "e"yi değiştir. Zarfa koyd küç değersiz hediy kab et. Cev yazmas isteme. Bir dakka. Dig beş. Bu iki küsur. Martılara bir peni. Ilyas Peygamber geli. Davy Byrne'de yedi. Sekizi buluyor. Yarım kron diyelim. Küç defers hediy: Posta havalesiyle iki buçuk. Bana uzun bir mek yaz. Hoşlanmaz mısın? Şıngır seran var mı? Öyle heyecanlı. Bana niçin yaramaz diyorsun? Sen de mi yaramazsın? Mairy Mairy kopmuş donunun uçkuru. Bugünlük elveda. Evet, evet, anlatacağım sana. isterim. Nasıl örtsün orasını. Bana öbür lafı söyle. Öbür dünyayı yazmıştı. Sabrım tükenmekte. Nasıl örtsün orasını, inanmalısın. İnan. Büyük bardak, inan. Doğru. Söylüyorum.

Aymazlık mı bu yaptığım? Evli erkekler yazmaz bunları. Evlilik bunu icap ettirir, karıları. Ben uzak durduğumuzdan. Herhalde. Ama şimdi? O mecbur. Kendini bakımlı tutmaya. Şayet öğrenirse. "Yüksek kalite şapk"ın içine koyduğum kart. Hayır, itirafa ne gerek. Gereksiz üzüntüler. Gözleriyle görmedikçe. Kadın. Üzüm üzüme baka baka kararır.

Bir fayton, numarası üç yüz yirmi dört, sürücüsü Donnybrook
—Harmony Avenue numara birde oturan Barton James, içinde bir müşteri, genç bir beyefendi, Eden Quay
numara beşte mu- kim erkek terzisi George Robert Mesias tarafından dikilmiş çivit-mavisi serji içinde
kerliferli, Great Brunswick Street numara birdeki John Plasto'dan alınmış hasır şapkasıyla son kerte şık. Hı?

Seyran edip şıngırdayan şıngırtı buydu işte. Domuzkasabı Dlu-gacz m dükkanındaki pırıl pırıl Agendath
kangallarının önünden t'kızsağrıh bir kısrak tırıs geçti.

—Han mı cevaplıyorsun? Diye Richie'nin keskin gözleri sordu Bloom'a.

—Evet, dedi Mr. Bloom. Gezgin bir satıcı. Ama bir iş çıkaca-
&lr» sanmıyorum.

Bloom mır: En iyi referanslar. Oysa Henry yazdı: Beni coştu-
aK. Nasıl olduğunu bilirsin. Acele. Henry. Yunan "e"si. Sonuna
e n°t ekle. Şu anda çaldığı ne? Taksim yapıyor. Intermezzo.

124

Hamiş. Trala lay lay. Beni nasıl cez? Cezalandıracaksın? Gömlek pot yapıyor, çek şöyle. Söyle, bilmek istiyorum. Bilmek. Ah. lste. meşeydim sorar mıydım hiç. La la la rii. Sonuna doğru hüzünlü bir minör. Minör niçin hüzün verir? imza H. Mektubun sonunda biraz hüzün hoşlarına gider. Ha.

Hamiş. La la la rii. Bugün çok hüzünlüyüm. La rii. Yalnızım pek. Dii.
Mektubu Pat'ın getirdiği kurutma kâğıdının üzerinde çabu-
cak kuruladı. Za. Adres. Gazetedeki adresi yazayım. Mırıldandı: Messrs Callan, Coleman and Co, limited. Henry yazdı:

Miss Martha Clifford Postrestant Dolphin's Barn Lane Dublin

Öbürkinin üstünde kurula ki okuyamasın. işte. Oldu. Tid-bit'in ödüllü yarışması için fikir. Bir detektifin kurutma kâğıdından okuduğu bir şey. Telif ödemeleri sütun başına bir gine hesabıyla. Matcham gülen büyücü kadını sık sık anımsar. Zavallı Mrs Purefoy. U. P.: Up.

Son derece şairane oldu o hüzünle ilgili. Müziğin sayesinde. Müziğin büyüsü var. Demiş Shakespeare. Alıntılar yıl boyunca her gün. Olmak ya da olmamak. Anında bilgelikler.

Fetter Lane'deki Gerard'ın güllüğünde, kırlaşmışkumral, gezinir. Topu topu bir yaşam. Bir beden. Ama yap. Bitti zaten. Posta havalesi, Pul. Postane az aşağıda. Şimdi gidelim. Kâfi. Onlarla Barney Kiernan'ın yerinde buluşmaya söz verdiydim. Hoşlanmadığım bir iş. Matemli ev. Yürü. Pat! işittiği yok. - Adam sağır, top atsan duymaz.

Araba varmak üzeredir şimdi. Söyle. Söyle. Pat! işitmez. Peşkirleri yerleştiriyor. Her gün epey yürüyordun Arkasına da bir yüz çiz olsun iki Pat. Bir şarkı daha söyleseler bari. Zihnimi oyalardı.

Dazlak Pat, sıkkın, peşkirleri düzenledi. Pat ağır işitir bir garsondur. Pat, siz beklerken hizmet eden bir garsondur. Hi hi hi.» Hizmet eder siz beklerken. Hi hi. Bir garsondur o. Hi hi hi hi. Hizmet eder siz beklerken. Beklerken siz beklerseniz siz beklerken hizmet eder. Hi hi hi. Ho. Hizmet eder siz beklerken. Şimdi Douce. Douce Lydia. Bronz ve altın. Fevkalade, efendim, gerçekten fevkalade geçmişti,

tatili, ve

de baksındı getirmiş olduğu o denizkabuğuna.

Barın uç tarafındaki beyefendiye kırınaraktan dikenli ve sar-

al denizboynuzunu götürdü, dinlesin diye, George Lidwell, avukat. —Dinle, diye buyurdu.
Tom Kernan'ın cinsıcağı sözcükleri eşliğinde hafif bir müzik dokumaktaydı. Gerçeğin ta kendisi. Walter Bapty sesini nasıl yitirdi. ŞeY' efendim, kadının kocası onun gırtlağına sarılmış da. Ulan dürzü, demiş, artık aşk şarkısı falan söylemeyeceksin. Aynen böyle, namussuzum, Sir Tom. Bob Cowley dokumasında. Tenorlar kadınları ses. Cowley arkaya yaslandı.
işte, şimdi dinliyor, Miss Douce adamın kulağına tutmuş denizboynuzunu. Dinle Bak! işitiyor. Harika. Şimdi de kendi kulağına tutuyor Miss Douce. Sızan ışıkta tezat teşkil eden solgun altın süzülerek yaklaştı. Dinlemek için.
Tak.
Barkapısından Bloom kulaklarına tuttukları kavkıyı gördü. Onların, her birisinin kendi başlarına ve her birisinin ötekiler namına işittiklerini, dalgaların fısıltısını, sessiz bir kükreyişi andıran uğultusunu daha belirsiz bir şekilde o da işitti.
Yorgun altının yanında bronz, yan yana birbirinden uzak, dinlediler.
Onun kulağı da bir kavkı, memesi çıkmış öyle. Deniz kıyısında tatile çıkmış. Sahildeki güzel kızlar. Cildi güneşte yanmış ıstakoz gibi. Kahverengileşmesi için krem sürmeliydi önce. Tereyağlı kızarmış ekmek. Ha o losyonu unutmayım. Ağzına yakın sivilce var. Baş döndürücü yıldızlar. Saçlarını tepesinde toplamış: Yosunlu denizkabuğu. Kulaklarını yosun saçlarıyla niçin saklarlar? Türkler-se ağızlarını, niçin? Çarşafın üzerindeki gözleri. Yaşmak, içeriye giren yolu bul. Bir mağara, işi olmayanların girmesi yasak.
işittiklerini zannettikleri deniz. Cıvıltı. Bir kükreme. Kanımız bu. Kimileyin çınlar kulağımız. E, o da bir deniz. Alyuvar adacıkları.
Gerçekten şaşılacak şey. Öyle berrak. Gene. George Lidwell, elinde kavkı, mırıltısını dinledi. Sonra denizboynuzunu özenle Azgâhın üzerine bıraktı.
Deli dalgalar ne diyor? Diye sordu Miss Douce'a, gülümsedi.
Pek şirin deniztebessümüyle yanıt vermeksizin tebessüm etti Lydia, Lidwell'e.
Tak.
Larry O'Rourke'un, Larry'nin, kaltaban Larry O'nun yerine Vardıkta meyledip döndü Boylan.
1100 1110 1120 1130 B
't yana bırakılan kavkının yanından Miss Mina beklemekte-----326

ki büyük bardaklarına doğru süzüldü. Yo, o kadar da yalnız depjU' herhalde diye Miss Douce'un şivekâr başı bildirdi Mr. Lidwell'e

Bob Cowley'in pır pır uçuşan parmakları tiz tuşları çınlattı yi. ne. Ev sahibi öncelik taşır. Biraz zaman. Uzun John. Big Ben. Fettan fıkırdak ve kıpırdak hanımlar ile onların batur, beyefendi arkadaşları için hafif pırıl pırıl neşeli bir müzik çaldı. Bir: Bir, bir, bir bir, bir: iki, bir, üç, dört.

Deniz, rüzgâr, yapraklar, gökgürültüsü, sular, böğüren inekler hayvanpazarı, horozlar tavuklar gaklamaz, yılanlar tısssslar. Her yerde müzik var.

Rutledge'in kapısı: Gıırç gıcırdıyor. Yo, gürültü o: Şimdi Don Giovanniden menüeti çalıyor. Envai çeşit saray giysileri şatoların salonlarında dansta. Sefalet. Köylüler dışarıda suratları açlıktan yeşile çalmış kuzukulağı yiyorlar. Ne âlâ. Bak: Bak, bak, bak, bak, bak: Sen bize bak. Sonra coşuyor içimden. Hiç yazmamıştım bunu. Niçin? Benim sevincim başka sevinç. İkisi de sevinç ama. Evet, sevinçtir herhal. Müziğin var olması sevincini gösterir. Oynak bir şarkı söylemeye başlayana dek hep tasalı zannederdim onu. Sonra anladım.

M'Coy'un valizi. Benim karım ile senin karın. Viyaklayan kedi. İpekli kumaşın yırtılırkenki sesi. Ağzı konuştuğu zaman faraş gibi maşallah. Erkek sesinin erimine ulaşamıyorlar. Üstelik seslerinde boşluklar da oluyor. Doldur beni. Ilığım, loşum, açığım ben. Molly quis est Aomoyu söylerken: Mercadante. Kulağımı duvara dayamış öyle dinlemiştim. Bir kadın ancak gerçekleştirebilir bunu.

Seyr ü şıng ü seyran istop etti. Frapan Boylan'ın frapan sütlü-kahve ayakkabıları gökmavisi ajurlu çoraplarıyla hafifçe yere indi. A, bak biz ne kadar da! Oda müziği. Bir tür sözcük oyunu ya-
pabilirim bundan. Hep bir tür müzik diye düşünmüşümdür Molly ne zaman öyle. Akustik nedeniyle. Çınlayan. En çok gürültüyü boş kaplar çıkarır. Akustikten dolayı, rezonans suyun ağırlığı düşen sıvılar kanununa eşit olması hasebiyle değişir. Lizst'in rapsodileri gibi, Macar, çingenegözlü. inciler. Damlalar. Yağmur. Ram-pampampa rimpampampa rompampampa. Tıssss. Şimdi. Ola ki şimdi. Önce.
Biri kapıyı çaldı, biri tak tak tokmakladı. Paul de Kockvari bir salvo kurumlu tokmakla bir horozla karrakarra horozuyla. Kuku- rikkuu.
Tak.
—Qui sdegno, Ben, dedi Peder Cowley.
—Olmaz, Ben, diye araya girdi Tom Kernan. The Croppy dOJ-Bizim memleketimizin havası.
327
_Haydi onu söyleyelim, Ben, dedi Mr. Dedalus. iyi kalpli mert yiğitler.
_.Haydi, haydi, bir ağızdan yakardılar.
Ben gideyim. Bak, pat, dönüyor. Gel. Geldi, geldi, durmadan geçti. Bana. Hesap ne tuttu? A-Hangi perdeden? Altı diyezli? ._Fa diyez majör, dedi Ben Dollard.
Bob Cowley pençelerini uzatıp toktınılı siyah tuşları kavradı.
Gitmem lazım dedi kral, Richie krala. Bırakmam, dedi Richie. Evet, gitmeliyim. Bir kıyıda parası vardır. İçki âlemlerine dalıp sırtağrılarını unutacak. Çok mu acaba? Görerek anlıyor dudaklarından. Bir ve dokuz. Bir peni de sana. Buyur, iki peni vereyim bari. Sağır, sıkkın. Ola ki karısı, çocukları beklemektedir onu, beklemekte Patty'nin eve dönmesini. Hii hii hii hii. Sağır beklemekte onlar beklerken.
Ama bekleyin. Dinleyin ama. Siyah tuşları. Kakakakakasvetli. Peşten. Kara toprakların içinde bir mağaradan. Gömülü maden cevheri. Müzikkülçesi.
Ortaçağların sesi, sevgisiz, toprağın yorgunluğu acılar yüklü karanlığı yaklaştı, ta uzaklardan, karlı dağlardan gelip iyi kalpli mert yiğitlere seslendi. Aradığı bir rahip, ona diyecek bir çift sözü var.
Tak.

Ben Dollard'ın sesi. Bas varikon. Duygularını ifade etmek için elinden geleni yapmakta. Uçsuz bucaksız insansız aysız kadı-naysız bir bataklığın vıraklayışı. Bir çöküş daha. Bir zamanlar bü- yük gemilere ikmal işindeymiş. Anımsıyorum. Katranlı urganlar, gemi fenerleri. On bin sterlin kadar içeri girip batmış. Şimdi Ive-agh kurumunda kalıyor. Bilmemkaç numaralı hücresinde. Bir numaralı Bas olmasının mükâfatı. Rahip evdedir. Rahibin uşağı diye çıkan birisi onu içeriye buyur eder. Girer içeri. Kutsal Peder. Hain uşağın boyun kırmaları. Kıvır kıvır kuyrukları akorların.
Devir onları. Yaşamlarını kül et. Sonra ölünceye dek hücrele-re tık onları. Uyusun da. Ninni. Öl, köpeğim. Köpeciğim, öl.
Uyaran, ciddi bir ses, onlara delikanlının ıssız bir salona girdi- s'nı, orada adımlarını ne denli vakur bir biçimde attığını, kasvetli 0aayı, günah çıkarmak için oturan cüppeli rahibi anlattı. Zavallı adamcağız. Hafif bunamış artık. Answers dergisindeki 5 ı-resimli bulmacaları çözüp ödül kazanabileceğini sanıyor. Size gıcır gıcır beş sterlinlik bir banknot veriyoruz. Yuvasında kuluçka-
328
ya oturmuş bir kuş. Ortaçağ Saz Şairinin Son Layı sanmıştı om Ke tire tire i hangi evcil hayvan? Te tire ne, kaç kilodur? Sesi hâl* güzel. Tüm o taklavatıyla hadımlaşmamış henüz.
Dinle. Bloom dinledi. Richie Goulding dinledi. Ve kapıda du ran Pat, dazlak Pat, bahşişlenmiş Pat, dinledi.
Ezgi yavaşlamış, sürmekte.
Nedametin ve ıstırabın müzehhep, titreyen sesi ağır ağır ya_ yıldı. Ben'in tövbekar sakalı duruldu. In nomine domini, Tanrı adına diz çöktü. Eliyle bağrını dövüp itirafın söyledi: Mea culpa.
Gene Latince. Ökse gibi yakalıyor onları. O kadınlara ko-münyon ekmeği sunan rahip. Mezarlık kilisesindeki adam, Coffin miydi ya da Coffey mi, corpusnomine. O sıçana ne olmuştur şimdiye dek acep. Tırmık. Tak.
Dinlediler büyük bardaklar ile Miss Kennedy, George Lid-
well, gözkapakları pek ifadeli, dolgungöğsü satenli. Kernan. Si.

Elemin figanlı sesi yükseldi. Günahları. Paskalya yortusundan bu yana üç kez küfür etmişti. Hıyar peze. Bir de çalmak için gittiği kutsal ayin sırasında. Bir kezinde mezarlığın önünden geçmişti de annesinin ruhuna dua etmemişti. Bir delikanlı. Asi bir genç.
Biramusluğunun başında bronz, uzaktan izleyerek dinlemekteydi. Son kerte romantik. Nereden bilecek benim. Bakmakta olan bir kimseyi görmekte Molly'nin üstüne yok. Bronz iki yanına doğru
uzaklara baktı. Ayna şurada. Yüzü bu
yanından mı daha güzel görünür? Bunu daima bilirler. Kapı çalınıyor. Çekidüzen vermek için son bir hareket. Horozkarrakarra.
Müziği işitirken neler düşünürler ki? Çıngıraklıyılanları yakalama yöntemi. Michael Gunn'ın bizi locaya aldığı gece. Orkestradaki sazları akort edişleri. Iran Şahı o parçayı sevmiş en çok. Ona kendi ülkesinin müziğini anımsatmıştır. Burnunu da perdeye sih-vermiş. Ülkesinin âdetidir belki de. O da müzik sayılır. Pek o kadar da kötü değil. Curcuna. Nefesli bakır çalgılar ağızları havada anıran eşekler. Kontrbaslar döşlerinin iki yanlarında açık yaralar, çaresiz. Ahşap nefesli sazlar böğüren inekler. Yarımkuyruklu açık piyano timsahın dişli müziği.
Çok güzel görünüyordu. Safran renkli göğsü açık giysisi, nesi varsa meydanda. Nefesi her daim bir şey sormak için eğildiğinde tarçın kokardı. Zavallı babacığımın o kitabında Spinoza'nın söyle' diği şeyi ona anlatmıştım. Dinlerken ipnotize olmuş gibiydi. Göz-
329
I ri nah böyle. Sonra eğilmişti. Adamın birinin protokol kısmından nera dürbünüyle kadının içine içine bir bakışı var. Müziğin güzelliğini iki kez dinlemeden anlayamazsın. Doğa kadını göz açıp . apayıncaya dek. Tanrı ülkeyi yaratmış insan ise müziği. Mete'nin nesi dedin. Filozofi. Laf ola beri gele!
Hepsi yitmiş. Hepsi göçmüş. Babası Ross kuşatmasında, bütün biraderleri de Gorey'de canlarını vermişler. Wexford'a biz Wexford'un kopilleriyiz, onlara. Adlarının ve soylarının sonuncula-
Ben de. Soyumun sonuncusuyum. Milly, genç öğrenci. Hmm, belki de benim suçum. Oğlum yok. Rudy. Artık çok geç. Ya değilse? Hâlâ mümkünse? Nefret duyduğu yoktu.

Nefret. Sevgi. Kelimeden ibaret bunlar. Rudy. Çok geçme- den yaşlanacağım.

Big Ben olanca sesini ortaya döktü. Muhteşem ses, dedi Richie Goulding, soluk yüzünde aniden bir canlanma, çok geçmeden yaşlanacak. Bloom'a. Ama ne zaman gençtik?

irlanda geliyor şimdi. Kraldan önce gelir memleketim. Kız dinlemekte. Kim korkar ki doksan dört lafından? Gitme zamanı geldi. Yeterince baktım.

—Kutsa beni, peder, diye haykırdı Croppy Dollard. Kutsa beni de gideyim, bırak.

Tak.

Bloom ortalığı kolaçan edip, kutsanmaksızın gitmeye hazırlandı. Ne bu şıklık yarabbi: Haftada on sekiz şilinle. Heriflerin söküldüğü paralar da olmasa. Her daim tetikte bulunacaksın. Ah kızlar, ah o kızlar. Elemli dalgalarında denizin. Dansçı kızın aşkı. Evlenme vaadini yerine getirmediğini kanıtlamak amacıyla alenen okunan mektuplar. Filifilintasından Miniminnoşuna. Mahkemede bir gülme. Henry. Hiç imza atmıyorum. Senin o güzel adını.

Müzik iyice pesleşti, fısıltıh bir ezgi ve sözcükler. Sonra bir hızlanış. Sahte rahip hışırdayan cüppesiyle asker. Bir muhafız subayı. Hepsini biliyorlar ezbere. Dört gözle bekledikleri heyecan. Muhafız sub.

Tak tak.

Heyecanla dinliyordu Miss Douce, işitebilsin diye merakla eğilip.

ifadesiz bir yüz. Bakire herhal: Ya da sadece parmaklanmış. *az bir şeyler üstüne: Boş sayfa. Aksi takdirde sonları ne olur? Karırlar, solup giderler. Genç tutar onları. Hatta kendilerine hayran.

330

Baksana. Kadın vücudunu çalarsın. Dudaklarından üfleyip. Beyaz tenli bir kadının vücudu canlı bir flüt. Nazikçe üfle. Sonra bastır Üç delikli, tüm kadınlar. Tanrıçanınkine bakamadım. Onların da var gereksinmesi. Pek nazlanmazlar. O yüzden, adamın onları baştan çıkarması. Cebinde altın, yüzün tunç. Söyle bir şeyler. Sesini duysun kız. Göz göze gel. Sözcüksüz şarkılar. Molly, o laternacı oğlanla maymununun hasta olduğunu söylemek istediğini anlamıştı. Ya da Ispanyolcaya çok benzediğinden. Hayvanları da anlamak mümkün öyle. Hazreti Süleyman örneğin. Allah vergisi.

Vantrilok gibi. Dudaklarımı kıpırdatmadan. Midemle düşünü Hıın?
Sen? Benimle? İster. Misin? Şey Yap. Boğuk kaba öfkeli sesiyle sövdü muhafız subayı, felçli bir hı-
yar pezevenk gibi abuk sabuk. İyi fikirdi, evlat. Buraya gelmek. Yaşamının son bir saatini geçirmiş oldum burda.
Tak. Tak.
Heyecan gene. Yürekleri parçalanıyor. Ölmek için canını veren, isteyen şehitler için akıttıkları gözyaşlarını siliyorlar. Tüm ölen varlıklar için, tüm doğan varlıklar için. Zavallı Mrs. Purefoy. inşallah kurtulmuştur. Zira onların rahimleri.
Bir kirpik çitinin altından bir gözyuvarı nemli kadın rahmi bakışıyla, dingin, dinlemekteydi. Konuşmuyorken gör işte gözün gerçek güzelliğini. Şol ırmağın. Satenli göğsünün yavaşça her kabarışında dalgalanan (inip kabaran dolgun göğüsleri) kırmızı gül bir yükseldi ağır ağır bir battı kırmızı gül. Kalp vuruşları: Dişi nefesi: Yaşam soluğu. Ve gençkızsaçlarının tüm o incecik incecik eğ-reltimsi tirildemesi. Ama bak. Parlak yıldızlar sönmekte. Ey gül! Castile. Şafak.
Ha. Lidwell. Onun için demek, ben de. Meftun. Ben de öyle miyim? Burdan gayet iyi görünüyor. Açılmış şişe kapakları, dökülen biraköpükleri, yığın yığın boş şişeler. Pırıl pırıl uzanan biramusluğu-nun üzerine elini hafifçe koydu Lydia semiz, onu benim elime bı-rak. Her şey yitti Croppy için. ileri geri: Geri, ileri: Cilalı sapın üzerinden (onun gözleri, benim gözlerim, kendi gözleri, biliyor kız) baş-parmağıyla işaretparmağını acınarak geçirdi: Geçirdi, dinlendi ve, okşarcasına dokunduktan sonra, serin sert beyaz mine kaplı çubuğu kaygan halkasından kaydırarak öyle aşağıya doğru yavaşça çekti. Bir horozla bir karrayla. Tak. Tak. Tak.
Burası benim çöplüğüm. Amin. Hışımla dişlerini gıcırdattı. Hainleri aşmalı.
-------------------331 ---------------------------------
Akorlar uyum içinde birleşti. Son derece hazin. Ama böyleydi leader. Bitmeden önce çık git. Sağ olun, aliyülâlâydınız. Şapkam nerede benim. Kızın ordan geçeyim. Freeman kalsın canım. Mektubu aldım. Sakın o olmasın? Yo. Yürü, yürü, yürü. Tıpkı Cashel Boylo Connoro Coylo Tisdall Maurice Durdahavar Farrell. Yürrrrrrrü.
E, gitmem lazım. Ne gidiyor musun? Gtmezmngldi. Blmklktı. Mavi çiçeklerin üzerinden. Ayy. Bloom kalktı. Sabun da bir batıyor ki arkamda.

Terlemişim: Müzik. O losyon, unutmayım. Eh, eyvallah. Yüksek kalite. Kart içerisinde. Evet.

Bloom, antrede kulak kabartan sağır Pat'ın yanından geçti.

Geneva kışlasında o delikanlı öldü. Cesedi Passage'a yatırıldı. Yazık! Ah, çok yazık! Yaslı şantörün sesi hazin bir dua çağrısında.

Gülün, satenli göğüslerin, okşayan elin, taşan köpüklerin, boşların, açılmış şişe kapaklarının yanından, giderken selamlayarak, derindenizloşluğundaki bronz ile altın gözleri ve gençkızsaçlarının önünden geçerek gitti Bloom, halim selim Bloom, öyle yalnızım ki Bloom. Tak. tak. Tak.

Onun için dua edin, diye yakardı Dollard'ın bas sesi. Barış içinde dinleyen sizler. Bir dua okuyun, bir gözyaşı dökün, siz iyi insanlar, iyi yurttaşlar.

Croppy Boy idi o zira. Ormond'un holünde irkilen boyacı oğlanın yanında Bloom yaşa haykırışları ve homurtularıyla kutlama çığırtılarını, tepinen potinlerin, boyacı oğlanın potinleri değil, gürültüsünü işitti.

Konserin şerefine hep birlikte kadeh kaldırmaya geldi sıra. iyi ki sıvışmışım.

—Haydi, Ben, diye haykırdı Simon Dedalus. Tanrım, senin sesin hiç bozulmamış yahu.

—Eskisinden de iyi, dedi Tomcin Kernan. O baladı böylesine etkileyici şekilde dinlememiştim hiç. Namussuz şerefsizim.

—Lablache, dedi Peder Cowley.

Aşırı taşırı sıvanan ve balaban suratı gül gibi kızaran Ben Dol-lard, kallavi ayaklarını sürüyerek, damlalı parmaklarıyla havada kastanyet şaklataraktan babaç kalıbıyla ispanyol dansörleri gibi bara doğru seğirtti. Big Benaben Dollard. Big Benben. Big Benben. Rrr.

Hepsi derin cuşiş içinde, Simon sis düdüğü burnuyla muhabbet türküleri söyleyerek, hepsi gülerek ortalarına alıyorlar Ben Dollard'ı, ona alkış tutarak.
I
332
—Yüzün kıpkırmızı kesildi, dedi George Lidwell.
Miss Douce gülünü düzeltti, beklerken.
—Ben canımın içi, dedi Mr. Dedalus, Benin fıçı gibi kürek-kemiğini tokatlayarak. Formundasın maşallah yalnız cüssende gizli şu kat kat yağ tabakaları olmasaydı da.
Rrrrrrrsss.
—Üfûl yağ, Simon, diye homurdandı Ben Dollard.
Richie lavtadaki çatlaklık tek başına oturmaktaydı: Goulding, Collis, Ward. İkircikli bekledi. Pat'a hesabını da ödemedi.
Tak. Tak. Tak. Tak. Miss Mina Kennedy birinci büyük bardağın kulağına yaklaştırdı dudaklarını.
—Mr. Dollard, diye alçak sesle fısıldadılar. —Dollard, diye fısıldadı büyük bardak.
Büyük Bard inandı: Miss Kenn dediğinde: Doll diye: Sen Doll: Büyük bard. Bu adı bildiğini fısıldadı. Bu ada aşinaydı, yani o. Demesi şuydu ki bu adı işitmişti. Dollard, değil miydi? Dollard'dı, evet.
Evet, Miss Douce'un dudakları daha yüksek sesle, Mr. Dollard, dedi. O şarkıyı ne güzel söylemişti, diye fısıldadı Mina. Mr. Dollard. Yazın Son Gülü de ne güzel bir şarkıydı. Mina o şarkıyı çok sevmişti. Büyük bardak Mina'nın sevdiği o şarkıyı sevmişti. Dollard.
Yazın son gülünde Bloom çıkıp içinde bir şişkinliğin burkul-duğunu hissetti.
O elma şarabı ne de gazlıymış: Üstelik peklik yapıcı. Dur. Postane Reuben J'ye yakın bir şilin sekiz peni fazla. Şu işi bitireyim. Greek Street'ten sıvışayım. Keşke buluşma sözü vermeseydim. Açık havada daha özgür. Müzik, insanın sinirine dokunuyor. Biramusluğu. Beşiği sallayan el dünyayı. Ben Howth. Yönetecek.
Uzak. Uzak. Uzak. uzakta. Tak. Tak. Tak. Tak.
Lionelleopold rıhtım boyunca yürüdü, Mady'ye yazdığı mektubuyla Henry, günah zevkleriyle Raoul için alımlı tuvaletlerle Mete'nin nesyile

yürümekteydi Poldy.
Tak kör delikanlı bastonunu kaldırıma tak tak vuraraktan tak tak tak ilerledi.
Cowley, sersemleştiriyor bu onu: Bir tür sarhoşluk. En iyisi bir bakireyle yaparkenki gibi orta yoldan şaşmamak. Örneğin müzik tutkunları. Sırf kulak kesilmişler. En ufak bir nota kırıntısını
333
kaçırmak istemezler. Gözler kapalı. Başlarını eğip usul vurarak. Ahmaklık. Kımıldamaya korkarsın. Düşünmek kesinlikle yasak. Başka konulardan söz etmek yok. Fasa fiso hep la si do.
Usturuplu konuşmaya çalışmak gibi bir şey. Durduğu zaman can sıkıcı zira hiç bilemezsin tam olarak ne. Gardiner Street'teki org. Yaşlı Glynn yılda elli kaymeye. Tepedeki hücresinde tuhaf öyle, tek başına, tüm o borular, düğmeler, tuşlarla. Bütün gün orgunun başında oturmuş. Kendi kendine ya da körükleri çalıştıran adamcağızla çene çalarak saatlerce sorutur. Öfkeyle hırlar, sonra avazı çıktığınca küfreder (orasında bir tıkaç gibi bir şey olması lazım hayır yapma diye bağırdı kız), ardından yumuşacık birden pek az pek az bir pıırt yel.
Pıırt! Pek az bir yel pırtladı iiii. Bloom'un ufarak dübürün-den.
—Ciddi misin? Dedi Mr. Dedalus, gidip aldığı piposuyla dönerken. Bu sabah zavallı tıfıl Paddy Dignam'ın cenazesinde onunla beraberdik...
—Ya, Allah rahmet eylesin.
—Bakındı, şeyin üzerinde bir diyapazon var...
Tak. Tak. Tak. Tak.
—Karısının harika bir sesi var. Ya da vardı. He? diye girişti Lidwell.

—Ha, herhalde akortçunundur, dedi Lydia Simonlionel'e ilk görüşümde, hurdayken unutmuştur.
Kör olduğunu anlattı George Lidwell'e ikinci görüşümde. Öyle enfes çalıyordu ki, zevkti dinlemesi. Enfes
kontrast: Bronz-lid, Minagold.
—Söyle! Diye bağırdı Ben Dollard, kadehini doldururken. Haydi söyle! —Tamam! Diye bağırdı Peder Cowley. Rrrrrr.
Canım istiyor ki... Tak. Tak. Tak. Tak. Tak.
—Pek, dedi Mr. Dedalus başsız bir sardalyeye dik dik bakarak.
Sandviç fanusunun altında ekmek diliminden katafalkının üzerinde son bir, yalnız, yaz mevsiminin son bir sardalyesi uzanmış, yatmaktaydı. Bloom yalnız.
-Pek, diyerek baktı durdu. Özellikle pes tonlarda. Tak. Tak. Tak. Tak. Tak. Tak. Tak. Tak. Bloom, Barry'nin
önünden geçti. Keşke yapabilsem. Dur.

Mucizeler yaratabilsem öyle. Şu tek binada yirmi dört avukat. Savdım birer birer. Adliyeci takımı. Birbirinizi seviniz. Dosyalar da& gibi yığılmış. Baylar Yan ve Kesici'ye vekâlet verilmiş. Gouldinp Collis, Ward. Ama örneğin büyük davulu çalan zat. Çalıştığı yer. Mickev Rooney'in orkestrası. îlk günü cin çarpmışa dönmüştür. Evde la-hanalı domuzyanağı aşından sonra koltuğuna yerleşip göbeğini tıpışlar. Orkestrada çalacağı bölümün provasını yapar. Güm. Bede-güm. Karısı pek hoşlanır. Eşek derisinden. Yaşarken marizlersin öldükten sonra da eşek sudan gelinceye kadar döversin. Güm. Döversin. Yani bir bakıma yaşmak aman kısmet denen şey. Kader. Tak. Tak.
Bastonunu kaldırımda tak tak taktaklatarak saçları dalga dalga bir denizkızının (ama göremiyordu o) denizkızı, en serinletici içimi denizkızı nefesini çektiği (göremiyordu kör) Daly'nin vitrini önünden bir kör delikanlı gelmekteydi.
Enstrümanlar. Bir ot sapını kovuk ettiğin avuçlarının içine yerleştir, sonra üfle. Bir tarak ve bir parça yağlıkâğıtla bile bir şey-1er çalınabilir. Molly, Lombard Street West'te kombinezonuyla, saçları omuzlarına dökülmüş. Sanırsam her bir uğraş kendi sazını üretmiş, farkında mısınız? Avcı borusunu. Düt. Var mı sizde? Cloche. Sonnez la. Çoban kavalını. Pıırt

ufarak dübüründen. Düğmeler, tuşlar! Baca temizleyicisi! Saat dört asayiş berkemal! Uyuyun! Her şey yitti. Şimdi. Trampet? Dabaram. Dur. Biliyorum. Tellâl, icra-memuru. Uzun John. Ölüleri uyandırın. Güm. Dignam. Zavallı tıfıl nominedomine. Güm. Müzik işte. Demem şu ki elbet da capo dedikleri çoğun. Güm güm gümdür hep. Yine de işitemezsin. Biz yürürken, yürürüz biz de yürürüz biz. Güm. Artık dayanamayacağım. Fff. Bunu bir ziyafet sofrasında yap-
saydım. Bu bir örf ve âdet meselesi. İran Şahı. Bir dua oku, bir gözyaşı akıt. Onun bir muhafız subayı olduğunu görmemesi için gene de bir parça amsalak olması lazım. Seslerini kısarak. Sahi, mezarlıktaki o adam da kimdi hani kahverengi Macin. A, sokak fahişeleri geliyor!

Başına eğri geçirdiği siyah hasırdan denizci şapkasıyla pasaklı bir fahişe güneşin alnında donuk gözlerle bakınarak rıhtım boyunca Mr. Bloom'a doğru gelmekteydi. O güzelim endamını ilk gördüğü zaman o! Evet, ta kendisi. Öyle yalnızım ki. Arka sokakta o yağmurlu gece. Şemsiye. Kimdeydi? Onda öbüründe. Talim sahasının dışında. Burada ne arıyor? Keşke onunla. Psst! Beyzadem, yi'' kanacak bi şeycağızın var mı? Molly'yi biliyor. Beni de tanıdı. O

335

hverengi entarili tombul bayen nasıldır? Bu laf, insanın nefsini smeye yeter. Söyleşiyoruz ama belli ki buluşmamız imkânsız,
V imkânsız yani. Çok pahalı, evcağızıma çok yakın. Beni gördü ü acep? Gündüzün felaket görünüyor, işkembe suratlı. Canı cehenneme. Ama onun da yaşaması gerek herkesler gibi. Şuraya bakayım-Lionel Marks'ın antika mağazasının vitrininde azametfüruş Henry Lionel Leopold sevgili Henry Flower Mr. Leopold Bloom kemali ciddiyetle kârı kadim şamdanları körükleri delik deşik hu-rada portatif orgları incelemeye koyuldu. Kelepir: Altı şilin. Org çalmayı öğrenin. Ucuz. Şu karı geçsin de. istemiyorsan elbet her şey pahalıdır. Usta satıcılık budur zaten. Satmak istediği şeyi sana aldırabilen. Beni tıraş ettiği isveç usturasını bana satan o herif. Tıraş parasını da eklemek istediydi. Şükür, geçiyor şimdi. Altı şilin.

Elma şarabından ya da ola ki Burgonya şarabından mutlaka.
Altının yamacından. Bronzun yanından uzakta, bronz Lydia'nın ayartıcı son yaz gülü, Castile gülünün önünde gözleri ışıl ışıl koç yiğitler hep birden şıngırdayan kadehlerini şıngırdattılar. ilkin Lid, D, Cow, Ker, Doll, bir beşinci: Lidwell, Si Dedalus, Bob Cowley, Kernan, ve Big Ben Dollard.
Tak. Gençten biri Ormond'un tenha lobisine girdi.
Bloom, Lionel Marks'ın vitrininde bir koç yiğitin tablosunu seyre daldı. Robert Emmet'in son sözleri. Son yedi sözcük. Bu Meyerbeer'den. —Sizler gibi yürekli adamlara. —Yaşa, Ben, yaşa. —Kadehlerimizi kaldırıp içelim.
Kaldırdılar.
Çink. Çank.
Tik. Görmez bir delikanlı kapıya geldi durdu. Bronzu göremezdi. Altını göremezdi. Ne Ben ne Bob ne Tom ne
Si ne George ne büyük bardaklar ne Richie ne de Pat'ı. Hi hi hi hi. Hiç kimseyi görmezdi.
Denizbloom, yağlıbloom son sözleri seyre daldı. Mülayimce. Benim memleketim de dünya ülkeleri arasındaki
yerini.
Prrprr.
Elma şarabından ya da o Bur.
Fff! Aa. Rrpr.
Aldığı zaman. Arkamda kimse yok. Kadın geçti. İste ancak o za-**»|
Tramvay dan digi dan dan. iyi fırs. Geliyor. Patırtrpatapatpırt. Muhakkak Burgonya şarabından. Evet. Bir, iki. Mezarımın kitabesi.
336
Prrraaaav. Yazılsın. Diyeceğim. Pprrpffrrppffff. Budur.
— 337 12
ARBOUR HILL'İN KÖŞESİNDE D. M. P.'DEN BABA Troy'la laflayıp vakit geçiriyordum kin, hay Allah manyak bi baca temizleyicisi geldi de süpürgesinin sopasını az daha gözümün içine sokayazdı. Şöyle bi dönüvirdiydim kin Stony Batter'ın ordan kıçın kıçın tırlayan Joe Hynes'ı görmez miyim?
—Ula, Joe, diyivirdim. Burde ne poh yiyon? O pezivenk baca temizleyicisinin sopasını az dahi gözüme soktuğunu gördün müydü, la?
—Süpürge sopası uğur getirir, dimesin mi Joe? Tebincek konuştuğun o yaşlı dümbelek de kim? —Baba Troy, diyivirdim, polisti eskiden.

Süpürgeleriynen merdivenleriynen caddeyi tıkayan o herifi mahkemeye virsem mi, virmesem mi deyyi düşünüyom. —Burularda ne işin var? Diyivirdi Joe.

—Hemi de pek çok işim va, dediydim. Chicken Lane köşesindeki Kışla Kilisesi'nin ötesinde bi pezivenk köpoğlu hırsız türemiş -baba Troy onun hakkında tüyo virdiydi bana az önce- haftada üç şilin sayıp Heytesbury Street'in orde Moses Herzog adında boy fukarası bi heriften kıyamet kadan çayı şekeri yürütüyomuş dediydi de County Down'da bi çiftliği varmış da.

—Sünnetli mi? Diye sorduydu Joe.

—Elbet, dediydim. Tepesinden ufak bi parçe alıvirmişler. [A]eraghty adında moruk bi muslukçu. Son iki haftadır onun peşini bırakmıyom ama ondan beş para bilem alamıyom. —Şimdilik bu haldesin demek, dediydi Joe.

—He ya, dediydim. Düşmez kalkmaz bi Allah! Şüpheli alacaklar tahsildarı. Ama böyle pezivenk kaşar bi hırsız görülmüş işi-"mış değil, çiçekbozuğu suratındaki çukurlara insan düşse çıkamaz. Ona de ki, dediydi, sıkıysa, dediydi, şayet götü sıkıysa seni buraya ' defa daha göndersin, dediydi, ruhsatsız iş çevirdiği için, dediydi, derhal mahkemeye celp ediceğim onu. Sonracığıma patlayıncava kari tikindi. Amanın, çıfıtçağızı öyle efkârlı görünce bi gülmek tutuv' sin beni. Çayımı alır içer. Şekerimi alır yer. Ama paracıklanmı ne di virmez kin? Dublin şehri Saint Kevin's Parade yolu 13 numarada mukim Wood Quay mevkiinde ticaretle iştigal eden ve bundan böyle satıcı diye anılacak olan Moses Herzog'dan alınan ve Dublin şehri Arbour Hill 29 numarada mukim bundan böyle alıcı diye anılacak olan Arran Quay mevkiinden, Michael E. Geraghty, Esquire isimli zata satılan dayanıklı emtia, yani, İngiliz vezniyle beher libresi üç şilin sıfır peniden İngiliz vezniyle beş libre birinci kalite çay ile İngiliz vezniyle beher libresi üç peniden İngiliz vezniyle 42 libre kristal toz şekeri sebebiyle

yukarıda zikredilen alıcı borçlunun yukarıda zikredilen satıcıya teslim olunan emtia mukabilinde bir sterlin beş şilin ve altı penilik meblâğın yukarıda zikredilen alıcı tarafından yukarıda zikredilen satıcıya her yedi takvim gününden oluşan haftalık üç şilin sıfır peni meblâğındaki taksitler halinde tediyesine: Ve ayrıca yukarıda zikredilen dayanıklı emtianın satın alan şahıs tarafından rehine koyulamayacağına veya ödünç verilemeyeceğine veya satılamayacağına veya yukarıda zikredilen alıcı tarafından başka şahıslara temlik edilemeyeceğine ve fakat yukarıda zikredilen meblâğın alıcı tarafından layıkı veçhile tediyesinin ikmal edilmesine kadar mühhasıran yukarıda zikredilen satıcının mülkiyetinde kalmaya devam edeceğine ve yukarıda zikredilen emtiayı kendisinin hüsnüniyetle ve serbest iradesiyle tasarrufunda bulundurmasına bu mukavelenameyle bugünkü tarih ve bu mahalde yukarıda zikredilen satıcı, onun murisleri, halefleri, vekilleri ve diğer hak sahipleriyle yukarıda zikredilen alıcı, onun murisleri, halefleri, vekilleri ve diğer hak sahipleri arasında aktedilmiştir.
—Tam bi yeşilaycı mısın? Diye sorduydu Joe.
—İki kadeh arasında hiçbi şey içmem, dediydim.
—Gidip dostumuza saygılarımızı sunalım mı? Dediydi Joe.
—Kim? Diye sorduydum. Zavallı adam, o tımarhaneyi kastediyor mutlaka.
—Kendi içkisini mi içiyor? Dediydi Joe.
—Tabii, dediydim. Viski ve suyla tutsülüyo kafayı.
—Hadi Barney Kiernan'ın meyhanesine gidelim, dediydi Joe. Abemi göresim geldi. —Oldu, Barney'e gidelim, dediydim. Nasıl, yeni filimler var mı, Joe? —Yok be, dediydi Joe. City Arms'daki o toplantıya gittiydim-_O da ne ki, Joe? Dediydim.
_Sığır tüccarları, dediydi Joe, ayak ve ağız hastalığı hakkın-
Abeme bu konuda söyleyecek bi çift sözüm var.
Öylecene gır ataraktan Linenhall Kışlası'nı dönüp adliye saranın ardına yollandık. Bu Joe istese çok bi iyi adam olur ya hiç işediğin' gören olmamış. Tövbe, o kafesçi pezivenk kaşar Ge-ntv'yi bi türlü kovemiyom aklımdan. Ruhsatsız ticaret yapıyormuş, dediydi.
Güzel Inisfail'de bi yer vardır kin, kutsal Michan yeri derler. Orada tâ uzaklardan görünen bi gözetleme kulesi dikmişler. Orada demirbilekli ölüler, gayet meşhur savaşçılar ve prensler tıpkı hayatta olduğu gibin mışıl mışıl uyurlarmış. İçinde kırlangıçbalıkları-nın, pisibalıklarının, sazanların,

kalkanların, mezgitlerin, sombalık-larının, dilbalıklarının, kefallerin, levreklerin, merlanosların daha birtakım başka balıkların ve sular âleminin sayılamayacak denli tümen tümen mahlukatının kaynaştığı akarsuların süslediği mırılda-yan derelerin ninniler söylediği güzel bir yermiş orası. Batıdan ve doğudan esen mülayim rüzgârlar minare gibi ağaçların güzelim yapraklarını, hafif hafif salınan fıravuninciri ağaçlarını, Lübnan sel-vilerini, muazzam çınarları, öjenik okaliptüs velhasıl o yöreyi baştan başa kaplayan ağaçlar âleminin daha nice bezeklerini dört bir yana doğru dalgalandırırmış. Bu güzelim ağaçların diplerinde cana yakın bakireler oturur, altın külçeler, gümüş balıklar, ringa fıçıları, yılanbalığı ağları, morina yavruları, küçük balıklarla dolu sepetler, firfiri deniz mücevherleri ve maskara böcekler gibi cicili bicili nesnelerle oynayarak son derece neşeli şarkılar söylerlermiş. Ta uzaklardan. Eblana'dan tutun da Slievemargy'ye dek yörelerden yiğitler -hür Munster'in, âdil Connacht'ın, ipek kadife memleketi Le-inster ile Cruachan bölgesinin ve görkemli, asil Böyle havalisinin prensleri ve kral evlatları- onca yolu teperek onlara kur yapmaya gelirlermiş, işte o yerde ışıl ışıl parıldayan billur çatısı engin urağanları aşmak amacıyla yapılmış olan üç direkli yelkenli gemilerdeki denizciler tarafından görülebilen ve o ülkenin tüm davarlarının, besili sığırlarının ve turfanda meyvelerinin nice hükümdarlar soyunun son hükümdarı O'Connell Fitzsimon'a haraç olarak geti-r'ldiği muhteşem bir saray yükselir. Koca koca arabalar oraya bereketli tarlalardan sepet sepet karnıbaharlar, çuval çuval ıspanaklar, yığın yığın ananaslar, Rangun fasulyeleri, kasa kasa domatesler, küfe küfe incirler, sandık sandık isveç şalgamları, top gibi yuvar-,ak patatesler ile York'tan, Savoy'dan hevenk hevenk lahanalar, toprağın incileri tepsi tepsi soğanlar, sele sele mantarlar, sakızka-

baklan, iri taneli baklalar, pancarlar, kolzalar, kırmızı yeşil san kah verengi tatlı iri ekşi olgun al yanaklı elmalar, sepet sepet çilekle özlü rayihalı bektaşiüzümleri, krallara layık dutlar ve dalında ahu duduları taşır taşır dururlar.

Stkıysa çıkstn karşıma, dediydi, çtkstn karşıma haydi. Çık ortava Geraghty, seni gidi, adı çıkmış pezivenk karmanyolacı seni!

işte o yoldan sayısız davarları yeden boyunları çıngıraklı köse-menlerle besili koyunlar, kırkılmış koçlar ve kuzular, yabankazları kasaplık danalar, kişneyen kısraklar, boynuzsuz buzağılar, tiftikke-çileri, dağkeçileri, Cuffe çiftliğinden birinci cins tosunlar, sıradan sucukluk, beykinlik domuzlarla hayli çeşitli en âlâ cins seçme domuzlar, Angus düveleri, iğdiş edilmiş safkan boğalar ile en âlâ cins garantili sağmal inekler ve sığırlar geçip dururlar: Gene orada memeleri bol bolamat ha berekât sütle gerilmiş Lusk'un, Rush'ın ve Carrickmines'ın meralarından, Thomond'un akarsuları bol vadilerinden, M'Gillicuddy'nin ulaşılması güç dumanlı dağlarından, görkemli, uçsuz bucaksız Shannon'dan, Kiar soyunun yurdu o tatlı meyilli yaylalardan gelen koyunların, domuzların ve kocatoynaklı sığırların tepişme, böğürme, meleme, viyaklama, kişneme, kükreme, homurdanma, çiğneme, geviş getirme sesleri arasında çömlek çömlek tereyağları, kese kese peynir mayalan, çanak çanak kaymaklar, kuzu pirzolaları, kile kile has buğdaylar, çeşitli boylarda binlerce ve binlerce beyaz, akik ve kehribar renkli tavuk ve kaz yumurtaları ambarlara istif edilir.

Derken Barney Kiernan'ın meyhanesine vardıydık, bi de ne görelim, abem köşesine kurulmuş, kendisinnen ve Garryowen denilen o pezivenk uyuz köpekle muhabbeti koyultmuş, bakalım kim gelir de bi içki ısmarlar diye bekliyordu.

—İşte burdeymiş, dediydim, kendi çöplüğünde, şarap dolu kadehiyle bi dolu evrak, dava uğruna çalışmakta.

Pezivenk köpek bi ürüdü kin, safram kabarıvirdi. Biri çıksa da o köpeği temizleyivirse herkesin hayır duasını

alır billahi. Bi defasında Santry'de ruhsat almak için mavi kağıdıyla gelen bi bekçinin kıçındaki donunu bilem

yiyip mideye indirmiş dedilerdi.

—Anlat bakalım, dediydi.

—He ya, abem, dediydi Joe. Dostlar arasındayız.

—Haydin, beyler, dediydi. Sonra eliyle gözünü ovuşturup dediydi kin:

—Durum vaziyetleri ne âlemde?

Korsanlık yapıyorlar, dağları tutmuş Rory. Ama, bakındı, Joe tınmıyo bile.

341

_piyasa yükseliyo galiba, dediydi, elini çatalından aşağı kaydırarak. ...

Sonra, bakındı, abem pençesiyle dizine vurup dediydi kin: _Gâvurlar savaştığından böyle oluyo. joe da başparmağını cebine sokup dediydi kin:
._Ruslar dünyaya zulmetmek istediklerinden.
_Öff, boş ver bu zırvaları, Joe, dediydim. Öyle bi susamışlı-
»im var kin yarım altına bilem satmam.
—Söyle adını, abem, dediydi Joe.
_Milli şarabımızdan, dediydi o.
—Ya seninki? dediydi Joe.
—Aynısından MacAnaspey, dediydim.
_Üç pint, Terry, dediydi Joe. Senin emektar kalp ne âlemde,
abem? Dediydi.
—Taş gibin, a chara, dediydi. Gerry, hi? Kazanacak mıyız dersin, ha?
Bunu deyip dehal pezivenk dalgacıyı ense kökünden kavradı- ğı gibin, vay anacığım, az kaldı hayvanı boğayazdı.
Yuvarlak kulenin dibindeki iri bir kayanın üzerinde oturan karaltı genişomuzlu, pehlivanyapılı, tunçbilekli, berrakgözlü, kızıl-saçlı, birhayliçilli, kabasakallı, genişağızh, kütburunlu, uzunkafah, toksesli, çıplakdizli, demiryumruklu, kıllıbacaklı, pembeyüzlü, çe-likkollu bir civana aitti. Bir omzundan bir omzuna birkaç arşın gelmekte, kayalık dağları andıran dizleri, bedeninin görülebilen öbür tarafları gibi, rengi ve pekliği dağlarda yetişen katırtırnaklarına (Ulex Europeus) benzeyen dikenimsi sert kumral kıllarla kaplıydı, içlerinden aynı kumral renkli kılların çıktığı genişkanatlı burun delikleri öyle hacimliydiler ki mağaramsı derinliklerinde tarlakuş-ları yuvalarını kolaylıkla kurabilirlerdi, içlerinde bir gözyaşıyla bir gülümsemenin egemenlik için sürekli savaşım verdiği gözleri iri-göbekli bir karnıbahar büyüklüğündeydi. Ağzının derin kovuğundan düzenli aralıklarla şiddetli bir ılık nefes akımı yayılmakta ve o dehşetengiz kalbinin güçlü zinde yüksek sesli

vuruşlarının gökgü-rültüsünü andıran tartımlı gümbürtülerinin akisleri yeri de, o yüksek kulenin tepesini de, mağaranın daha da yüksek duvarlarını da zangır zangır sallıyor, titretiyordu.

Üzerinde bir öküzün yüzülüvermiş derisinden yapma dizleri- n' etek gibi saran, belinden de saz ve hasırdan örülü bir kemerle bağlı uzun, kolsuz bir giysi vardı. Onun altında da geyik derisinden bağırsakla kaba saba dikilivermiş bir potur giymişti. Ayakbi-lekleri liken moruyla boyalı yüksekçe meşin Balbriggan tozlukla-

142

rıyla sarılıydı, ayaklarında da tuzlanmış inekderisinden fotinle vardı, bağcıkları da aynı hayvanın imiğinden yapılmıştı. Kemerin de asılı bir dizi deniztaşı, alâmet gövdesinin her hareketinde çakıl damaktaydı; bu taşların her birisine ilkel ama şaşırtıcı bir ustalıkla klanının geçmişindeki irlandalı kadın ve erkek kahramanların tas-virleri yontulmuştu: Cuchulin, yüz savaşın kahramanı Conn, dokuz tutaklı Niall, Kincoralı Brian, Ardri Malachi, Art MacMurragh Shane O'Neill, Peder John Murphy, Owen Roe, Patrick Sarsfield' Red Hugh O'Donnell, Red Jim MacDermott, Soggarth Eoghan O'Growney, Michael Dwyer, Francy Higgins, Henry Joy M'Crac-ken, Goliath, Horace Wheatley, Thomas Conneff, Peg Woffington Köy Nalbantı, Yüzbaşı Moonlight, Yüzbaşı Boycott, Dante Alighi-eri, Christopher Columbus, S. Fursa, S. Brendan, Marshal MacMa-hon, Charlemagne, Theobald Wolfe Tone, Maccabeelerin Anası, Mohikanların Sonuncusu, Castile Gülü, Galwayh Adam, Monte Carlo Bankasını Soyan Adam, Geçitteki Adam, Yapmayan Kadın, Benjamin Franklin, Napoleon Bonaparte, John L. Sullivan, Kleo-patra, Savoumeen Deelish, Jul Sezar, Paracelsus, Sir Thomas Lip-ton. William Tell, Michelangelo Hayes, Muhammet, Lammermo-or'un Gelini, Münzevi Peter, Rüşvetçi Peter, Esmer Rosaleen, Patrick W. Shakespeare, Brian Konfüçyüs, Murtagh Gutenberg, Patricio Valesquez, Kaptan Nemo, Tristan ve Isolde, İlk ingiltere Veliahtı, Thomas Cook ve Oğlu, Cesur Asker Oğlan, Arrah na Po-gue, Dick Turpin, Ludwig Beethoven, The Colleen Bawn, Wad-der Healy, Angus the Culdee, Dolly Mount, Sidney Parade, Ben Howth, Valentine Greatrakes, Adem ile Havva, Arthur Wellesley, Boss Croker, Herodot, Devöldüren Jack, Gautama Buda, Lady Godiva, Killarney Zambağı, Kem Gözlü Balor, Şeba Melikesi, Acky Nagle, Joe Nagle, Alessandro Volta, Jeremiah O'Dono Rossa, Don Philip O'Sullivan Beare.

Ucu keskin yontma granitten bir mızrak yanında yerde durmakta, ayaklarının dibindeyse hırıltılı so-luklarıyla tedirgince uyuklamakta olduğunu anlatan kurt cinsinden vahşi bir hayvan yatmaktaydı ki, arada bir boğuk sesler çıkararak uluduğu ve irkildiğinde efendisi ona yontma taş devrine özgü ilkel biçimli koskoca bir sopayla vurarak yatıştırmaya çalışıyordu.

Her ne hal ise, Terry üç bardağı getirdiğinde Joe orda dikil-miş durmaktaydı ve, bakındı, bi papeli çıkardığı gibin tezgâhın üzerine koyduğunu gördüğümde gözlerime inanamayazdım. Ya, vallahi de tallahi de aynen böyle olduydu. Pek şirin bi papelceğız-di. —Bunun geldiği yerde daha pek çoğu var, dediydi o.

141

_Sadaka kutusunu mu soydun, Joe? Dediydim.

._Kendi alnımın teri, dediydi Joe. Kaynağını gösteren de zihni evvel bi vatandaştır. ._Sana raştlamazdan önce gördüydüm onu, dediydim, Pili Lane ile Greek Street'te volta atıyo, morina gözleriyle etrafı iskan- dil ediyodu.

Matem rengi zırhıyla Michan diyarını aşarak kimdir gelen? O'Bloom, Rory'nin oğlu: Odur işte. Rory'nin korku nedir bilmeyen oğlu: Zihni evvel insan, O.

—Prince Street'in cadı karısına, dediydi abem, torpilli gazete. Meclisteki irlanda grubu. Şu lanet olası lahana yaprağına bak, dediydi. Bak şuna, dediydi. The Irish Independent, sözüm ona, Par-nell'in emekçinin dostu olmak amacıyla kurduğu gazete. Bütün irlandalılar Bağımsız irlanda ifin'deki doğumlara, ölümlere, teşekkür ve evlenme ilanlarına bakın. Ardından onları okumaya başladıydı:

—Gordon, Barnfield Crescent, Exeter; Iffleyli Redmayne, Saint Anne's on Sea: Mrs. William T. Redmayne'nin bir mahdumu oldu. Ne buyrulur, he? Wright ve Flint, Vincent ve Gillet, Ro-sa'nın ve müteveffa George Alfred Fillett'in kerimesi Rotha Mari-on'a, 179 Clapham Road, Stockwell, Saint Jude'daki Playwood ve Risdale, Kensington, Worchester dekanı Pek Muhterem Dr. Forrest tarafından. He? Ölüm ilanları. Bristow, Whitehall Lane'de, Londra: Carr, Stoke Newington, gastrit ve kalp rahatsızlıklarından: Kamışyangısı, Moat House'da, Chepstow...

—Tanırım o keratayı, dediydi Joe, o konuda acı tecrübelerim var.

—Kamışyangısı. Dimsey, Deniz Kuvvetleri'nden emekli David Dimsey'in refikası: Miller, Tottenham, seksen beş yaşında: Welsh 12 Haziran, 35 Canning Street'te, Liverpool, Isabella Helen. Alın size milli bir basım organı, nasıl he, esmer evladım benim! Bantry çıkarcısı Martin Murphy ne der buna, he?

—Aman sen de, dediydi Joe, islimi dağıtaraktan. Şükür Alla-hıma kin iştahımız yerinde, iç be, abem.

—içerim be, dediydi haysiyetli abimiz.

—Şerefe, Joe, dediydim. Hepimizin şerefine.

Ah! Oof! Kes gargarayı! O koca bardak bira için muş çekiyorum. Allahıma kitabıma zilliğimin dibine lök deyyi oturduğunu 'fitiyom biranın.

Ulaa, sonracığıma gençlik sularını yuvarlayadursunlar, içeriye nızla parlak bi laço, kibriya gibin bi çaparlan onun peşinden de

Z44

elinde mukaddes kanun tomarları, yamacında da çarliston marka kraliçe gibin karısıynan tavrı hareketi gayetle beyzade bi hanım amca girivirdiydi. Bızdık Alf Bergan kapıdan içeriye daldı ve tezgâhın arkasında Barney'in yuvasına saklanarak kıs kıs gülmeye başladıydı. Ya o köşede oturmuş gözü dünyayı görmeden zilzurna horlayan Bob Do-ran'ı nasıl olduydu da görmediydim. Ne olup bittiğini ve Alf'ın kapıya doğru o işaretleri niçin yaptığını bilemiyodum. Derken, bakındı, o pezivenk moruk soytarısı Denis Breen banyoşıpıdıklarıy-nan koltuğunun altına kıstırdığı kazulet gibin iki kitap, ve ona yetişmek için bacakları götünü döverek gelen kısmeti düşük biçare karısıynan çıkagelmesin mi! Alf gülmekten katılacak sandıydım. —Şuna bakın, dediydi. Breen. Elinde birinin gönderdiği üze-rinde U. p: Up yazılı bi kartpostallan Dublin'i fellik fellik dolaşıp bi dav... iki büklüm olduydu. —Bi ne dedin? dediydim.

—Dava açasıymış, dediydi, hemi de on bin sterlinlik. —Hadi be, deyivirdiydim.

Pezivenk köpek bişeyler olduğunu çakozlayıp insanın Allahı-nı şaşırtan hırlamasına başladıydı da, abem itin döşüne bi tekme kakıvirdiydi.

—Bi i dho husht, dediydi. —Kim? dediydi Joe.

—Breen, dediydi Alf. John Henry Menton'un bürosuna, sonra Collis ve Ward'a gitmiş de sonracığıma Tom Rochford'a rastlamış o da onu şerifmuavininin oraya göndermiş, matrağına. Aman Tanrım, gülmekten kasıklarıma ağrılar indi. U. p: Up. Senin uzun tayfa ona şöyle bi bakmış aynı yengen, onun üzerine senin moruk pezivenk manyağı Green Street'e bi polis bulmaya gitmiş. —Uzun John Mountjoy'daki o herifi ne vakit asacak? Dediydi Joe.
—Bergan, dediydi Bob Doran, uzanarak. Alf Bergan mı ordaki? —Evet, dediydi Alf. Asacak? Dur
da göstereyim san. işte,
Terry bi arjantin versene. O moruk pezivenk manyağı! On bin sterlinmiş. Uzun John'un bakışını görecektiniz
asıl. U. p: Up.—
Sonra gülmeye başladıydı.
—Kime gülüyon öyle? Dediydi Bob Doran. Bergan, sen misin ulan? —Biran nerde kaldı Terry, haydi evlat, dediydi Alf. Terence O'Ryan onu işittiydi de, ölümsüz Leda'nın oğulla11
345
eibin açıkgöz asilzade ikiz Bungiveagh ve Bungardilaun biraderlerin mübarek birakazanlarında imal ettikleri en kral köpüklü siyah biradan bi kristal bardağa doldurup derhal önüne sürdüydü. Le- da'nın açıkgöz oğulları, içki kazanlarının o ilahları da tatlı şerbetçi-0tu yemşlerini toplarlar, istiflerler, süzerler, ezerler ve mayalandırırlar, içine mayhoş meyve suları katarlar, şırayı kutsal ateşte kaynatırlar, gece gündüz demeden ha bire çalışırlardı.
Sen de işte, ey anasının karnından gani gönüllü doğmuş olan sen Terence, o gençliksuyunu veriyo, kristal bardığı o susamış kişilere uzatıyosun, ölümsüzlere özgü gani gönüllülük budur işte.
Ama o, genç reis O'Bergan, cömertlik yarışında yenilgiye uğramak ağırına gittiğinden buna karşı derhal cana yakın bi tavırnan değerde en yüklü bi bronz para çıkarıp uzattı. Paranın üzerinde usturuplu bi metal

işçiliğiynen kraliçe tırakalı bi kabartma suret vardı, yani Brunswick'in saraylı dölünden, adı da Victoria, En Yüksek Ekselans Majesteleri, Tanrı'nın lütfuyla Büyük Britanya, İrlanda, denizaşırı Britanya dominyonları Birleşik Krallığının zatı şahaneleri, imanımızın koruyucusu, Hindistan Imparatoriçesi, hepsi de güneşin doğuşundan ta batışına kadar hep onu bilen hep onu seven beyaz, esmer, kızıl ve habeş sayısız halklara galebe çalan ve onları yöneten, pek sevilen kraliçemiz.
—O pezivenk farmason ne yapıyor öyle, dediydi abem, bi aşsa bi yukka dönenip durarak?
—Neydi ki? Dediydi Joe.
—Anlatayım size, dediydi Alf, mangırını atarak. Asmaktan bahsettiydik, bakın size hiç görmediğiniz bi şey
göstericem. Bi cellatın mektuplarını. Bakın, işte.
Diyerek cebinden bi deste mektupla zarf çıkardıydı.
—Maval mı okuyosun? Dediydim.
—Namussuzum kin doğru, dediydi Alf. Oku da bak.
Joe mektupları aidiydi.
—Kime gülüyosun? dediydi Bob Doran.
Piyizi yuvarladıgmnan Bob'ın antikalaştığını bildiğimden ha- fif tertip bi hır çıkarceğini çaktığım gibin
sırf laklak olsun deyi dediydim kin:
—Willy Murray nasıl acep şu aralar, Alf?
—Bilmem kin, dediydi Alf. Daha sincik Capel Street'te raddy Dignam'la gördüydüm onu. Ama o manyağın peşinden koşuğuma...
|—Kimi gördün kimi? Dediydi Joe, mektupları yere atarkene. Kiminle gördüm dedin? —Dignam'la, dediydi Alf. —Paddy'ynen mi yani? Dediydi Joe.
—He ya, dediydi Alf. Ne oldu kin? —Onun öldüğünden haberin yok mu? dediydi Joe. —Paddy Dignam öldü ha! Dediydi Alf. —Öldü ya. Dediydi Joe.
—Daha beş dakka önce gördüm onu, dediydi Alf, iki gözüm önüme aksın kin. —Kim ölmüş? dediydi Bob Doran.
—Hayaletini görmüşsün sen onun, dediydi Joe, aman Allah korusun.
—Ne? dediydi Alf. Hay Allah,
daha beş... ne?... Üstelik Willy

Murray da onunlaydı, ikisi onun neydionunadı orda... Ne? Dignam öldü ha? —Dignam'a ne olmuş? Dediydi Bob Doran. Kim diyor onun?.. —Öldü ha! Dediydi Alf. Sizden daha ölü değildi gördüğümde.
—Öyledir belki de, dediydi Joe. Onu bu sabah gömme küstahlığını gösterdiler gene de. —Paddy? Dediydi Alf. —Ya, dediydi Joe. Doğaya borcunu ödedi, Allah taksiratını af-
fey leye.
—Peygamberler aşkına! Dediydi Alf. Hele bakındı, habibi şaşırmıştı Alf'in denilebilirdi. Karanlığın içinden hayalet ellerin çırpındığı hissedildi ve tantraların duaları doğru yere yöneltildiğinde belirsiz ama yakut renkli bir ışığın giderek artan aydınlığı görülmeye başladı; bu başın tepesinden ve yüzünden yayılan titrek ışınlardan dolayı hayat-takine çok benzeyen eterik eşin görüntüsüydü. iletişim hipofiz guddesi ve sakrum nahiyesiyle güneş sinirağından çıkan turuncua-levimsi kızıl renkli ışınlar aracılığıyla gerçekleştiriliyordu. Kendisine dünyadaki adıyla, göksel âlemin hangi tarafında bulunduğuna ilişkin sorular yöneltildiğinde şu anda prâlayâ yolunda ya da dönüşünde olduğunu ve lakin halen daha alçak astral aşamalardakı birtakım kanasüsamış varlıkların elinde sorguya çekilmekte olduğunu ifade etmiştir. O öte âlemdeki ilk hissiyatına ilişkin bir soruya cevap olarak önceleri bir buzlu camın ardından görür gibi olduğunu oysa o âleme geçmiş bulunanlara ruhsal gelişmenin ulu imkânlarının açıldığını ifade etmiştir. Oradaki yaşamın bizim tensel deneyimimize benzeyip benzemediğine ilişkin sorumuza da daha

cok kayrılmaya mazhar olmuş halen tinsel aşamadaki varlıklardan işittiğine göre onların meskenleri tâlâfânâ, âsânsârâ, sâcâkâsâğâkâ, tâvâlâtâ gibi her çağdaş evin ihtiyacı olan rahatlıklarla donatılmış ve en üst düzey yandaşlar en ulvi türünden şehvani dalgalara gark olunmuştur. Bir bardak ayran istedikte bu getirilmiş ve aşikâr bir ferahlamaya neden olmuştur. Dünyadakilere bir mesajı olup olma-dığı soruldukta, hâlâ Maya'nın yanlış tarafında bulunanlara gerçek yolun doğruluğunu teslim etmelerini, zira devalar katından bildirildiğine göre Koç'un güçlü olduğu şark zaviyesinde Mars ile Jüpiter'in ortalığı karıştıracağını buyurmuştur. Ardından

mevtanın herhangi özel bir ricası olup olmadığı soruldukta cevabı şöyle olmuş- tur: Halen bedenlerinin içinde bulunan siz dünyalt dostlarımızı selamlarız. Mukayyet olun da C. K. hesabını şaşırmasın. Buradaki baş harflerin, mevtanın yakın dostu ve kendisinin defnine ilişkin hizmetlerin ifasından sorumlu tanınmış cenaze işleri müessesesi Messrs. H. J. O'Neill'in genel müdürü Mr. Cornelius Kelleher'e ait olduğu tesbit edilmiştir. Ayrılmamızdan önce aziz mahdumu Patsy'ye, çizmenin aramakta olduğu öteki tekinin şu anda arka odadaki konsolun altında olduğunu ve çizmelerin topukları hâlâ sağlam olduğundan yarım pençe vurdurulması için Cullen'e götürmesini söylememizi istedi. Bu konunun öteki âlemde zihinsel huzurunu fevkala- de rahatsız ettiğini ifade ederek bu arzusunun bildirilmesini içtenlikle talep etti. Dileğinin yerine getirileceğine ilişkin verdiğimiz teminatlardan sonra bunun kendisini memnun ettiği tarafımıza telmih edildi. Bu fani dünyanın çilesinden kurtuldu: O'Dignam, sabahımızın güneşi. Çalılıkta koşarken ayağına çevikti: Ak alınlı Patrick. Ağla, Banba, rüzgârınla: Ağla ey umman, kasırganla. —Bak işte, gene, dediydi abem, dışarıdan yana bakarak. —Kim ki? Dediydim.
—Bloom, dediydi. On dakkadır orde ağaç olmuş duruyo.
Sonra, bakındı, topografisinin içeriyi bi kolaçan ettiğini ve gene toz olduğunu gördüydüm.
Bızdık Alf tam şabanlaşmıştı. Anamav, görecektiniz.
—Ula, bak yavu! Dediydi. Kitaba elimi basarım kin oydu.
Mastorladığı zamanlar Dublin'in en adi küfürbazı olan Bob Uoran da, şapkası kellesinin ardında, dediydi kin: —Kim demiş İsa Tanrıdır, diye? —Tövbe tövbe maydanoz, dediydi Alf.
—Şükür mü edicez İsa'ya, dediydi Bob Doran, zavallı Willy 'gnamcağzımızı bizden ayırdığına?
M8
—Ya işte, dediydi Alf, geçiştirmeye çalışarak. Bütün dertlerin-den kurtulmuş oldu. Ama Bob Doran ona bi bağırdıydı.
—Pezivenk bi vicdansızın teki o, dediydi, zavallı Willy Djg_ namcağzımızı aldığı için bizden.
Terry yanına varıp doğru otursun deyi yüzüne dik dik baktıy-dı, haysiyetli ve ruhsatlı bi müessesede öyle
şeyler istemediklerini söylediydi. Bob Doran da Paddy Dignam için yas tutup yanıkmaya başladıydı,

harbiden.

—Onun gibisi yoktu, dediydi, burnunu çeke çeke, öyle dürüst temiz bi insan.

Nerdeyse insanı ağlatacak. Götten atıp duruyor. Kalkıp evine, helalliğe aldığı icra memurunun kızı Mooney denilen o uyurgezer kancığa gitse ya. Bantam Lyons, bu Mooney'in Hardwicke Stre-et'te bi randevu evi işleten anasının bi zamanlar sabahın ikisinde merdiven başında anadan doğma bıcıl durduğunu her bi yanını açtığını, sıraya giren her bi kimseye domalıvirdiğini anlattıydı.

—Öyle asil, öyle iyi bi insan, dediydi. Artık gitti aramızdan, zavallı Willicagiz, zavallı Paddy Dignamcağız.

Gözü yaşlı, yüreği yanık, o semavi nurun yok oluşuna ağladı ağladı.

Emektar Garryowen kapının önünde dolanan Bloom'a doğru ürümeye başladıydı.

—Gir içeri, gir yahu, dediydi abem. Korkma, yemez seni.

Öylecene, morina gözü köpeğin üzerinde, Bloom içeriye girip Terry'ye, Martin Cunningham orda mı diye sorduydu.

—Ya İsa M'Keown, dediydi Joe, mektuplardan birini okudukta. Dinleyin şunu, tamam mı? Sonra da okumaya başladıydı. 7HunterStreet, Liverpool. Dublin Bas Şerifine, Dublin.

Muhterem efendimiz size hizmetlerimi sunarken yukarıda bahsettiğim müessif hadisede 12 Şubat 1990 tarihinde Bootle hapishanesinde Joe Gann'ı asmıştım... —Göster bakayım, Joe, dediydim ben.

|—... meşhur katil er Arthur Chace'i da Pentonville hapshanesinde Jessie Tilsit'i öldürdüğünden dolayı asmıştım, Billington...

349

__Vay anam, dediydim ben.

—... meşhur katil Toad Smith'i idam ederken ona yardımcılık etmiştim.

Abem mektubu elimden çekip alıvirdiydi.
__Sıkı durun, dediydi Joe, ilmeği adamın boynuna bi keredegeçi-
rivermek gibi özel bir kabiliyetim vardır ki artık onu hiç çıkaramaz inşallah takdirlerinize mazhar olurum pek
muhterem efendim, hürmetlerimle, mağış talebim beş ginedir.
H. Rumbold, Usta Berber
—Üstelik barbar pezivengin teki, dediydi abem.
—Alçak herifin yazısı da bombok, dediydi Joe. Al şunu, dediydi, kaldır gözümün önünden, Alf. Merhaba, Bloom, dediydi, ne içiyosun?
Derkene, tartışmıya başladılar, Bloom içmeyeceğini, vakti olmadığını ve kendisini hoş görmesini isteyerek özür diledi ve bütün bunlardan sonra pekâlâ sadece bi puro alayım dediydi. Bakındı, adam essahtan zihni evvel, kimsenin kuşkusu olmasın.
—Senin şu piskokulu purolardan güzel bi tane getirsene, Terry, dediydi Joe.
Bu arada Alf bize siyah çerçeveli matem kartları gönderen bi götoşu anlatmaktaydı.
—Hepsi de berberdir bunların, dediydi o, kara diyardan gelirler ve beş papel paşinatla yol masraflarını
bastırdığıynan öz babalarını bilem astırırsın onlara.
Sonra bize aşağıda bekleyip hakkıyla boğulsun diye düşmesine yakın topuklarını çeken iki herif bulunduğunu, sonra da ipi parça parça kesip her bi parçasını bikaç şiline okuttuklarını anlattıydı.
Bunlar kara diyarda yaşar, kindar şövalyelerdir çakı gibin. Öl- dürücü iplerini kavradıkları gibin. Hoop, işte Tanrı buyruğuna göte onlara acı çektirilmeyecek olsa da kanlı işler çeviren her bi tayfayı Erebus'a havale ederler.
Diyerekten ölüm cezasından kelam sallamaya başladıydılar. t-lbet Bloom meselenin nedenini bedenini ve tüm erkânı harbiye-s'nı ortaya döküverir ha bi yandan da emektar köpek ha bire onu koklayıp durmakta ya bu Yahudilerin çıkardıkları tuhaf bi tür kokunun caydırıcı tesirinden dolayı köpekler onlara saldıramazlarmış da 'Şte onun gibin bi şey falan her ne karın ağrısıysa. —Caydırıcı tesiri olmadığı bi husus var, dediydi Alf.
S 50
—O da neymiş kin? Dediydi Joe.
—Zavallı cıllığın asılmakta olan aleti, dediydi Alf.

—Ya, öyle mi? Dediydi Joe.

—Namussuzum kin, dediydi Alf. Baş gardiyan anlattıydı, Kil-mainham'da Invinciblelardan Joe Brady'yi astıklarında, iyi kalpli adamı aşağı indirdiklerinde, aleti kazık gibin dimdik ordekilerin yüzlerine bakıp duruymuş.

—Ölen kimselerde nefsine hakim olma hırsı epey güçlü olurmuş, dediydi Joe, birisi anlattıydı da. —Bilimsel olarak açıklanabilir bu, dediydi Bloom. Doğal bir fenomen bu sadece, bilindiği üzere, nedenlerini şu şekilde...

Ardından alefontenfonik laflarını döktürdü durduydu Bloom, bilimsel, fenomenler, yok o fenomen, yok şu fenomen.

Seçkin bilimci Herr Profesör Luitpold Blumenduft'un sunduğu tıbbi bulgular servikal vertebrada ani bir kırılmanın ve bunun neticesindeki omirilik kopmasının, tıp biliminde geleneksel olarak en şayanı kabul görüşler uyarınca insanda gayri kabili içtinap bir şekilde tenasül aygıtlarındaki sinir merkezlerinin şiddetli gangli-yonik uyarımına yol açacağını, dolayısıyla da corpora cavernosanm esnek gözelerinde süratli bir kabarmaya neden olacağından insan anatomisinin penis ya da erkeklik organı diye bilinen nahiyesine kan akımının ansızın artması hasebiyle, yukarıya ve dışa doğru marazi bir filoprojeneratif ereksiyon in articulo mortis per diminutio-nem capitis melekesi diye adlandırılan bir fenomenle neticeleneceğini göstermektedir. Tabiatıyla, lafın noktalanmasını bekleyen abem derhal kendi nağmesini okumaya, Invinciblelardan, Eski Muhafızlardan, Yetmiş Yedi Yiğitlerden, doksan sekizleri anmaktan kim korkar derken Joe da ona katılıp o güne dek olağanüstü hal harp divanı tarafın-dan bütün o dava uğruna asılmış, kesilmiş, sürülmüş insanlardan, Yeni irlanda'dan, şundan bundan ve öbüründen dem vurmaya başladıydı. Yeni İrlanda'dan söz açılmışkene, gidip kendicağzına yeni bi köpek alıvirse barim. Uyuz, her daim aç bi canavar, her bi yanı koklar, yaralarını kaşıyıp kabuklarını etrafa döker. Nah, şimdi de Alfa ısmarladığı biranın nerdeyse yarısını kendisi deviren Bob Doran'a gidiyo. Bob Doran da elbet koyun dede numarasına başladıydı o itlen.

—Ver bakayım elini! Ver elini, köpecik! Ne cici köpeksin sen! Ver elini bakayım! Haydi, ver elini! Hiyyaa! Hergele ver elini deyyi uzatıyo da uzatıyo Alf de bı yandan pezivenk taburesinden devrilip de pezivenk köpeğin tepe-
351
«ine düşmesin deyyi kıçını yırtarkene senin hergele hayvanların şefkatle terbiye edilmesi, saf kan köpekler, akıllı köpekler gibin, türlü çeşit mevzuda zart zurt edip duruyo: Kes ülen garik kafamız ütülendi da. Sonra da Terry'ye getirttiği Jacobs bisküvi tenekesinin dibinden bayat bisküvi kırıntılarını sıyırdıydı. Bakındı, it keratası kırıntıları nasıl yutuvirdiydi de dilini bi karış sarkıtarak daha da istediydi. Tenekede ne varsa partal çizme gibin silip süpürüvir-diydi, amma acıkmış pezivenk kelp.
Derkene abem ile Bloom, dilleşe dilleşe sıra Sheares Birader- ler'le Arbour Hrll'in ta ötesindeki Wolfe Tone'ye, vatanı uğruna canını veren Robert Emmet'e, Tommy Moore'un bi şarkısında Sara Curran'ın uzak diyarlarda oturduğunu anlatan sözlerine geldiy-di. Bloom, evvelallah, elinde zebella purosu keşkek suratıyla rüzgâr kesiyo. Fenomen! Nikahladığı hamam anası ardındaki o çifte semer gibin kıçıyla essahtan bi fenomen. Pisser Burke anlattıydı bana, City Arms'da otururlarkene orda komşuları yaşlı bi karıynan kafadan kontak bi yeğeni varmış, Bloom o karının her bi hatırını yapmaya gözünün içine girmeye gayret eder onunla bezik filan oynar zira amacı karının vasiyetnamesinde ona da bi parçe dünyalık bırakmasını sağlamakmış, hatta senin ihtiyar perhiz yaptığına bizimki cuma günleri et bilem yemiyomuş, o zirzop oğlanı da kolundan tutup gezmelere götürüyomuş. Bi defasında oğlanla Dublin'i Hırlamışlar, Allahıma, meyhanelere uğramışlar da çocuk gık bile demeden tam turşu olup hurdahaş vaziyette eve döndüklerinde bizimki bunu seninkine alkolün kötülüklerini öğretmek için yaptığını ve vay anam, karıların üçü de bizimkinin diri diri pastırmasını çıkarayazlarmış, tam festival, yaşlı karı, Bloom'un karısı ve oteli işleten Mrs. O'Dowd. Pisser Burke bunları anlatırkene ne güldüy-düm ya. Bloom da boyuna ama anlayınız canım, lakin diğer taraftan havalarındaymış. Elbet, tahmin ettiğiniz gibin, senin zirzop anlattıklarına göre yememiş içmemiş ardından soluğu Cope Street'teki Power müskirat bayiliğinde almış haftada beş gece içer içer bi faytonla pabuçsuz filan o pezivenk bayiden kaldırdığı her bi çeşit zıkkımı içerekten evin yolunu tutarmış. Fenomen! —Ölmüşlerimizin hatırasına, dediydi abem kocuman

bira bardağını kaldırıp Bloom'a kötü kötü bakarkene. — Tamamsın abem, dediydi Joe.

—Meramımı tam anlayamadınız, dediydi Bloom. Anlatmak 'stediğim şey şu ki...

—Sinn Fein! Dediydi abem. Sinn fein amhain! Sevdiğimiz °stiar bizim tarafta, nefretlik düşmanlarımızsa karşımızda.

352

Son vedalaşma gerçekten pek dokunaklıydı. Uzak yakın tüm çan kulelerinden matem çanları sürekli çalarken kasvetli sokaklarda trampetin zaman zaman ağır topların boğuk gümbürtüleriyle kesilen bezgin vuruşlarından yayılan masum bir uyartı dolaşmaktaydı. Kulakları sağır eden dağdağa bu hayhuy ile gözleri kamaştırarak çakan ve bu ürkünç sahneyi aydınlatan şimşekler göksel topçuların da bu zaten dehşetli manzaraya kendi gizemli ihtişamını kattığını tanıtlıyordu. Sel gibi yağan yağmur öfkeli göğün mecralarından toplanmış bulunan en azından beş yüz bin kişilik bir kalabalığın üzerine boşalmaktaydı. Dublin Metropolitan polis teşkilâtından bir müfreze Emniyet Müdürü'nün kişisel yönetiminde, York Street bandosunun kara örtülü sazlarıyla vakit geçirtmek amacıyla gayet güzel bir şekilde çaldıkları ta beşikten itibaren ruhumuzu okşayagelmiş olan Speranza'nın o kederli havasıyla oyaladığı vasi izdihamı zapturapt altına almaya çalışmaktaydı. Geniş kitleler halindeki taşralı kardeşlerimizin rahatı düşünülerek hususi sürat katarlarıyla gezinti arabaları tahsis edilmişti. Dublin'in popü-1er sokak şarkıcılarından L-n-h-n ve M-ll-g-n her zaman neşe uyandıran Larry'nin Kurşunlandığı Gece'nin Arifesinde şarkısını söyleyerek halkı epeyce eğlendirmişlerdi. Bu iki eşsiz soytarımız gülmece tutkunlarının arasında şarkılarının notalarını satarak esaslı para kırmışlar ve kalplerinde kabalıktan uzak gerçek irlanda mizahı için bir yer bulunan hiç kimse onlara ahnteri dökerek kazandıkları penilerini çok görmeyecektir. Sokakta Bulunmuş Erkek ve Kız Çocuklar Hastanesi'nin kalabalığın yer aldığı meydana nazır pencerelerine üşüşen çocuklar günlük eğlence programlarına bu beklenmedik ilaveden dolayı pek sevinmişlerdi; bu babasız anasız zavallı çocuklara hakikaten öğretici bir hoş vakit geçirme fırsatı yaratan Yoksullar Yararına çalışan Küçük Sörler'e ne kadar teşekkür edilse azdır. Genel Valiliğin verdiği resepsiyona davetliler arasında

birçok tanınmış hanım bizzat Ekselanslarının refakatinde tribündeki en mutena yerlere getirilmiş, Zümrüt Adanın Dostları diye bilinen

gösterişli ecnebi delegasyon ise tam karşıdaki tribünde yerlerine oturtulmuştu. Delegasyon, tam kadro halinde, şu zevattan oluşmaktaydı: Commendatore Bacibaci Beninobenone (sefaretin yarıfelçli ve koltuğuna yüksek takatte bir buharlı vinç yardımıyla çıkartılabilen doyeni), Monsieur Pierrepaul Petitepatant, Bü-640 yük Mavalı Azam Vladinpiskir Bezpeşkirşef, Mavalı Muazzam Leopold Rudolph von Schwanzenbad-Hodenthaler, Kontes Marha Virâge Götöpony Putrapezthi, Hiram Y. Bomboost, Kont Athano-tos Karamelopulos, Ali Baba Bahşiş Rahat Lokum Efendi, Sefior

353

H'dalgo Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malore de la Malaria, Hokopoko Harakiri, Hi Hung Chang, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Baltavur Paddykarski. Kazgölü Pfhklstr Kratchinabritchisitch, Borus Hopo-rurkalk, Herr Hurhausdirektorpresident Hans Chuechli-Steuerli, Nasyonalcimnazyummüzesisanatoryumvesuspensuvaryumordinar-privatdoçentgeneraltarihkıdemliprofesördoktoru Harpalanı Hepsindenüstgenel. Bütün delegeler, istisnasız, mümkün olan en enerjik ve heterojenik bir lisanla tanık olmaya çağrıldıkları o ad-landırılamaz vahşete ilişkin düşüncelerini ifade ettiler. Daha sonra p. O. T. E. I. arasında cereyan eden hararetli bir münakaşada (ki hepsi de katılmıştı) irlanda'nın koruyucu meleği Aziz Patrick'in doğum tarihinin martın sekizi mi yoksa dokuzu mu olduğu tartışıldı. Münakaşa sırasında top güllelerine, palalara, bumeranglara, alaybozan tüfeklerine, pis kokulu bombalara, satırlara, şemsiyelere, mancınıklara, demir muştalara, kum torbalarına, pik demiri külçelerine müracaat edilmiş ve herkes birbirini serbestçe patakla- mıştır. Özel kurye ile Booterstown'dan celp edilen bebek yüzlü polis memuru Mac Fadden derhal asayişi sağlamış ve aklına şimşek gibi esen bir ilhamla ayın on yedisini her iki taraf için de eşit biçimde kabule şayan bir hal tarzı olarak önermiştir. Bu keskin zekâlı minare kırmasının teklifi tarafeyn tarafından derhal muvafık bulunmuş ve oybirliğiyle kabul edilmiştir. Polis memuru Mac Fadden, kimileri ziyadesiyle kanamalı cümle F. O. T. E. I. tarafından tebrik edilmiştir. Commendatore Beninbenone riyaseti cumhur koltuğunun altından indirilmiş ve hukuk müşaviri avvocato Pagamimi tarafından yapılan açıklamada otuz iki cebinde hafi çe- şitli meslektaşlarının ceplerinden akıllarını başlarına toplamaları amacıyla

aşırıldığı bildirilmiştir. Bahis konusu eşya (ki birkaç yüz altın ve gümüş hanım ve bey kolsaati de dahil) derhal meşru sahiplerine iade edilmiş dirlik ve düzen tekrar tesis edilmiştir.
Rumbold, sakin ve ağırbaşlı, yakasında en çok sevdiği çiçek, Gladiolus Cruentus, şık giysisi içinde darağacına çıktı. Oradaki mevcudiyetini birçoklarını (başarısızcana) taklit etmeye yeltendikleri o »atif Rumboldvari öksürüğüyle - kesik, özentili ama buna rağmen gene de ona özgü öksürüğüyle - duyurdu. Bu dünyaca meşhur cel-»atın gelişi vasi kalabalığın vaveylasıyla karşılandı, Genel Valilik 'ocalarındaki hanımlar heyecanla mendillerini salladılar, onlardan daha da çok heyecanlanan ecnebi delegeler de, hoch, banzai, eljen, zıvto, chinch'm, polla kronia, hiphip, vive, Allah haykırışlarının birbiri-ne karıştığı ve şarkılar diyarı delegesinin çınlamlı ewivasmva. (ha-
554
remağası Catalani'nin büyükbüyükbüyükannelerimizi teshir eden o kalplere işleyen güzellikteki sesini anımsatan tiz bir çifte fa) ra_ hatça ayırt edilebildiği şamatalarıyla alkış tuttular. Saat tam on yediydi. Megafonla duanın tam zamanında başlatılması için işaret verildi ve tüm şapkalar çıkarıldı, Commendatore'nin Rienzi ihtilâlin.
den bu yana ailesinin yedinde bulunan ata yadigârı sombrerosrr maiyetindeki tıbbi müşaviri Dr. Pippi tarafından çıkarılmıştı. Kahraman felekzedeye ölüm cezasına çarptırılmadan önce yüce dinimizin buyurduğu son teselli duasını okumak üzere vukuflu piskopos, cüppesi ağarmış başının üzerinde, bir yağmursuyu birikintisine fevkalade Hıristiyanca bir anlayışla diz çöktü ve Tanrı katına mağfiret bahşetmesi için hararetli bir şekilde niyaz eyledi. Elini dayadığı kütüğün yanında, yüzü üzerinde açılmış iki aralıktan gözlerinin öfkeyle parladığı on galonluk bir tenekeyle gizlenmiş cella-tın gaddar karaltısı dikilmiş durmaktaydı. Cellat ölümcül işareti
bekleyedursun, korkunçsilahının ağzını adaleli önkolunun üzerinde bilercesine gezdirerek muayene etmekte ve insafsız ama gerekli makamının hayranlarınca getirilmiş bulunan bir sürüdeki koyunların kellelerini süratle art arda biçiyordu. Onun yakınındaki mükellef bir masanın üzerinde keskin bir bıçak, su verilmiş çelikten çeşitli kaliteli kesici aletler (ki dünyaca meşhur bıçak imalatçıları Messrs. John Round ve Oğulları, Sheffield tarafından özel olarak sunulmuştu), onikiparmakbağırsağının, kalınbağırsağın, körba-ğırsağın ve

apandisit vesairenin kesim ameliyesi boyunca koyulacağı bir seramik tencere ile pek değerli kurbanın pek değerli kanı-
nın doldurulacağı oldukça hacimli iki süt güğümü intizamlı bir şekilde yerleştirilmişti. Birleşik Kediler ve Köpekler Evi'nin vekilharcı doldurulduklarında bu kapları o hamiyetperver müesseseye aktarmak amacıyla hazır beklemekteydi. Yetkililer trajedinin, ölüme hazıranırken moralini hiç yitirmeyen başkahramanının taam etmesi için gayet zarif bir jestle, dilimlenmiş jambonlu yumurta, ağzınıza layık bir tarzda pişirilmiş soğanlı biftek kızartması, sıcak leziz kahvaltılık çörekler ve zindelik verici çaydan oluşan son derece nefis bir sofra hazırlamışlar ve konuya ta başından sonuna dek pek yakın ilgilerini izhar etmişlerse de o, zamanımızda nadir rast-
lanan bir feragat ile, asilane bir şekilde fırsattan bilistifade ölmeden önceki son dileğini (ki derakap icabet edilmiştir) ifade etrrnş ve yemeğinin Hasta ve Yoksulları Kayırma Hayır Cemiyeti nın üyeleri arasında kendi hürmet ve takdirlerinin bir nişanesi olaraK mütevazin porsiyonlar halinde bölüşülmesini istemiştir. Duygu'af nec ve non plus ultra kertesine, gözde yavuklumuzun yüzü kıpk>r'
I
555
, sıra sıra dizilmiş kalabalığı yararak kendisi uğruna ebediyete • tikal etmek üzere sevgilisinin güçlü kollarına attığı zaman ulaşıl-, kahramanımız genç kadının fidan gibi ince vücudunu âşıkane hir şekilde sararak, ılık bir sesle, Sheila, bir tanem, diye fısıldamıştı. Önadıyla hitap edildiği için yüreklenen kız adamın tutuklu ünifor- masının edebe mugayir olmaksızın genç kadının iştiyakının ulaşmasına izin verdiği ölçüde tüm çeşitli uygun bölümlerini ateşli bir şekilde öpmüştü. Gözlerinden sel gibi boşanan tuzlu gözyaşları birbirine karışırken kız onun anısını her zaman aziz tutacağına ve dudaklarında bir türküyle ölümüne doğru ileleyen kahraman erkeğini asla unutmayacağına dair yeminler etmişti. Anna Liffey'in kıyılarında küçüklere özgü masum oyunları birlikte oynadıkları o mutlu ve neşeli çocukluk günlerinin anılarını sevgilisine anımsattı, her ikisi de, şu anın dehşetini unutarak yürekten güldüler, bütün seyirciler, muhterem papaz da dahil olmak üzere, onların sevinci- ne katıldılar. O kana susamış hâzırun şetaretle dalgalandı dalgalandı. Lakin çok geçmeden tekrar hüzünlenerek parmaklarını son bir kez birbirine doladılar. Gözyaşı kanallarından taze bir

gözyaşı seli boşandı ve mahşeri kalabalıktaki insanların yüreklerinin yağı eriyip, katedralde arpalığa konmuş yaşlı papaz da onlardan aşağı kalmaksızın, yürek parçalayıcı hıçkırıklarla ağlamaya koyuldular, irlanda Kraliyet Polis Teşkilâtı'nın barışçıl ve güler yüzlü devleri iri yarı pehlivan yapılı bu adamlar da mendillerini alenen kullanıyorlardı ve görülmemiş cesametteki bir polis topluluğunun içinde bir tek kuru göze rastlanamazdı. Cinsi latife karşı şövaleresk tutumuy- la tanınmış yakışıklı genç bir Oxford mezununun öne doğru çıkıp kartvizitini, banka defterini ve soyağacını uzatarak bahtsız genç bayanın desti izdivacını talep etmesi ve teklifinin anında kabul edilmiş olmasıyla son derece romantik bir olay da cereyan etmişti. Kalabalığın içinde yer alan hanımların hepsine bu vesileyle bir kurukafa ve çapraz kemikler biçiminde zarif hediyeler sunulmuş, bu yerinde ve cömert jest herkesin yeni baştan duygulanmasına sebep olmuştu: Vaktaki o genç jantilom Oxonian (laf aramızda, Albion tarihinin pek tanınmış bir ismini taşımaktadır) mahcubiyetten vuzü pespembe olan/w«fl? sinin parmağına pahalı bir nişan yüzüğü takmıştı, halkın heyecanı sınır tanımaz hale gelmişti. Heyhat, acıklı merasime nezaret eden ve topun ağzından nice nice Hint askerini gözünü kırpmaksızın cehenneme yollayan asık suratlı inzi-at amiri yarbay Tomkin-Maxwell Ffrenchmullan Tomlinson bile 0 anda içinden taşan duyguları kontrol edemez hale gelmişti. Zin-lr zırhlı eldiveniyle akan bir gözyaşı damlasını gizlice silmiş ve.
356
kendisinin pek yakınında oturan imtiyazlı hemşerilerince, kenH1 kendine kekelercesine ve alçak bir sesle şöyle mırıldandığı isit'i misti: —Üff bee, şu pilice bak yahu, süzme aşure mübarek. Ama h
fıstığa baktıkça içim kan ağlıyor billahi, zira Limehouse'daki fakir haneye döndüğümde beni bekleyen o moruk kaşık düşmanını düşündükçe... Neysen, sonracığıma abem İrlanda lisanı ve kooperatif toplantısı ardından kendi lisanlarını konuşmaktan aciz çıtkırıldım beyler filan hakkında konuşmaya başladıydı, bu arada Joel çatal atıp bi heriften bi tekliği nasın ıhvarladığından, Bloom da Joe'dan otlandığı o iki paralık purosuyla tırakasında, Gal ittifakından, başkalarına içki ısmarlamama ittifakından ve irlanda'nın baş belası içkiden dem vurduydu. Başkalarına içki ısmarlamama - meselenin can alıcı noktası da buydu ya. Bakındı, herifçioğlu, tıngırdayana dek her bi türlü işreti kocuman bardağın daha köpüğünü bilem göremeden boğazından aşağıya boşaltmana razı geliyo. Bi

akşam bi dostumla onların musiki gecelerinden birine gittiydik, şarkılar danslar samanlıkta Maureen Lay'im oturmuş gırla, bi de mavi kurdeleli îr-landaca yazılı kıyak bi Ballyhooly rozetiyle dolaşan bi delikanlıyla bayat kek, portakal, limonata gibin alkolsüz içkilerle rozetler satan bi sürü gencecik bıldırcın gördüydük, amamın ne cümbüş ne cümbüş, yarebbim, hiç sorma. Ayık irlanda hür irlanda'dır. Ardından bi herif gayda çalmaya bütün haybeciler de yaşlı ineğin dinlerken öldüğü havaya uyarak ayak sürümeye başladılardı. Bir iki de astek vardı kin, ortalığı kolaçan ettilerdi ama ordeki kadınlardan iş çıkmayacağını anladılardı. işte nerdekaldıydık, anlattığım gibi, emektar köpek kutunun boşaldığını gördüydü de Joey'la benim etrafımda yiyecek bi şeyler aramaya başladıydı. Ben onu tatlılıkla eğitirdim, billahi, benim köpeğim olsaydı. Gözünü patlatmadan filan öyle bi tekme atardım kin kerataya arada sırada.

—Isırır diye mi korkuyosun? Dedi abem, alay yollu. —-Ne korkması! Ama bacağımı havagazı
fenerinin direği zannedebilir, dediydim.

O da emektar köpeğini yanına çağırdıydı. —Neyin var senin, Garry? Dediydi.

Sonra hayvanı çekiştire çekiştire hırpalayıp ona Irlandaca fe*r şeyler söylediydi; emektar köpek de hırlaya havlaya operada düet oynar gibin karşılık verdiydi, ikisi arasında bu hırlaşmanın eşi benzeri görülmemiştir. Yapacak başka daha iyi bi işi olmayan bins'
357
id gazetelere pro bono publico bu tüm köpeklere ağızlıklı tas-mecburiyeti konulması hakkında bi mektup yazmalı. Hırlaya murdana, gözleri sıcaktan kan çanağına dönmüş, çenelerinden kuduz gibin salyalar akıtaraktan öyle.

İnsanlık kültürünün daha alt düzeydeki hayvanlar (ki onlara I ivon adı verilir) arasında yayılmasıyla ilgilenen herkes, daha önderi Garryowen sobriqueh adını taşıyan ve geçenlerde geniş bir arkadaş ve tanıdık çevresince yeniden Owen Garry adı takılan ünlü kırmızı tüylü kurtköpeği cinsinden yaşlı bir irlanda seteri tarafından yapılan gerçekten şahane bir cynanthropy gösterisini kaçırmamaya gayret edilmelidir. Yıllar süren anlayışlı bir terbiye programının ve büyük bir titizlikle hazırlanan bir beslenme rejiminin sonucu olan bu gösteride, diğer birçok marifetler arasında, şiir okunması da yer almaktadır. Halen hayatta bulunan en

büyük, fonetik mütehassısı (ki hiçbir işkence onun ismini aklımızdan silemez!) okunacak olan şiiri muğlaklaştırmak ve tahlil edebilmek amacıyla derin araştırmalar yapmış ve onun kadim Kelt ozanlarının rannlarına çarpıcı bir benzerlik (italikler bizim) sergilediğini bulgu-lamıştır. Biz burada kimliğini Küçük Sevimli Dal şeklindeki o zarif müstear adının arkasında gizleyen şairin kitapseverler âlemine aşina kıldığı o nefis aşkşarkılarından ziyade, (D. O. C.'nin yazarlarından birinin bir akşam gazetesinde yayımlanan enteresan bir mektubunda belirttiği üzere) günümüzde pek revaçta olan daha mo- dern bir lirist bir yana ünlü Raftery'nin ve Donald MacConsidi-ne'm coşkulu satirik şiirlerinde bulunan daha haşin ve daha kişsel bir seslenişten bahsetmekteyiz. Burada, şimdilik adını açıklamaya yetkili bulunmadığımız mümtaz bir profesör tarafından Ingilizce-ye çevrilmiş ve karilerimizin bu konuya ilişkin kinayeyi oldukça sarih bulacaklarına inandığımız bir numuneyi sunmaktayız. Köpeklere ait orijinalinin Gal "englyn"inin girift tekrarlama ve eşhe-celilik kaidelerini hatırlatan vezin sistemi bundan çok daha girift <se de karilerimizin meselenin ruhunun layıkıyla yakalanmış olduğu üzerinde hemfikir olacaklarından şüphemiz yoktur. Belki şunu da ilave etmeliyiz ki, Owen'in şiiri bastırılmış şiddetli bir kin duygusu anıştıracak bir ses tonuyla yavaş ve belirsiz bir şekilde söylendiği takdirde, etkisi büyük ölçüde artırılmış olacaktır.

Allah belam versin Yedi günün her günü Yedi susuz perşembe Derim ben, Barney Kiernan,

358

Vermez ki bir yudum su, Hırsımı körelteyim, Bağırsaklarım bayram edecek,

Lowry'nin mancosuna kavuşsam.

Sonracığıma, Terry'ye seslenip köpeğe biraz su getirmesini söylediydi, bakındı, insan bi mil öteden itin suyu yalayıp yuttuğunu işitebilirdi. Joe da tutup biraz daha istediydi. —Peki getireyim, dediydi o, a chara, aklına kötü bi şey getirmesin diye.

Bakındı, herif lahanasuratlı ama yeşil değil. Yanında yaşlı Giltrap'ın köpeği, bi pabdan bi paba sürtüp millete ceza kesiyo, özel tüzel her bi keşten anaforluyo. Joe dediydi kin: —Bi bira daha devirebilin mi?

—Âşığa Bağdat sorulur mu? Dediydim. —Gene aynısından, Terry; dediydi Joe. İçecek cinsinden bi şey istemediğine emin misin? Dediydi.

—Sağ olasın, istemem, dediydi Bloom. Aslında sırf Martin Cunningham'la buluşmak için geldim, anlarsınız ya, zavallı Dig-nam'ın sigorta meselesi. Martin, evlerine gidelim demişti, işte, o, Dignam yani, poliçesinin ipotekli olduğunu vaktiyle şirkete bildirmediğinden dolayı, yasalara göre ipotekli alacak sahibi poliçesine rücu edemez. —Vay bee, dediydi, Joe, gülerekten, yaşlı Shylock'un nasıl kapik tuttuğunu izah eder bu. Yani karısı dört ayak üstüne düşecek, ha? —E, öyle sayılır, dediydi Bloom, karısının hayranları için. —Kimin hayranları? Dediydi Joe. —Karısının danışmanları, diyecektim, dediydi Bloom. Sonra da bi mahcup olsun, yok ipotek tesis eden borçlu yasalara göre şöyle olurmuş da yok karısı lehine bi yedi adil tayin edi-lirmiş de ama diğer taraftan Dignam'ın Bridgeman'a borcu varmış da şayet şimdi karısı, şey, dul karısı ipotekli alacak sahibinin hak-kına itiraz ederseymiş de billahi adalet vekili kürsüde konfurans veriyo sanırsın, zaten sonunda beynimin içi yasadan ipotekten borçludan öyle bi kırışıvirdiydi kin sorma gitsin. Kendisi bi zamanlar işsiz güçsüz dolaşırkene adliyedeki bi tanıdığı sayesinde kanundan filan yakayı sıyırmış. Karaborsa kermes biletleri miydi yoksam Macaristan Kraliyetinin verdiği salahiyetle piyango biletleri miydi ne satıyormuş. Aynen böyle. Ya, bu hayatta israilli dostun olacak! Hem Kraliyetli hem salahiyetli Macar soygunu.

359

Sonracığıma Bob Doran sendeleyerekten gelip Bloom'a, Mrs. n'enam'a başındaki sıkıntılardan dolayı üzüldüğünü. Başsağlığı H'lediğini ve tanıdığı her bi dostunun zavallı merhum Willicik'ten . ha hakikatli, daha dürüst bi kimse olmadığını söyldiklerini bildirmesini istediydi. Boğulacakmış gibin ahmakça nefes tüketti durdu. Bi yandan da bunları kadına anlatması için Bloom'un elini ha bire sıkmakta. El sıkışalım, birader, ikimiz de aynı yolun yolcusuyuz.

__Her ne kadar, dediydi, dostluğumuz, şayet sadece zaman acısından ele alacak olursak pek derin sayılmazsa da, inanıyor ve ümit ediyorum ki, karşılıklı saygı duyguları üzerine kurulmuş olduğundan, size böyle bir angarya yükleyebilirim herhalde. Lakin, haddimi aşmış isem, hislerimin samimiyeti bu münasebetsizliğimi affettirecektir sanırım.

—Yo, diye atıldı öbürü, sizi harekete geçiren saikleri tam olarak anlayabiliyorum ve bana havale ettiğiniz şeyler epey acı da olsa göstermiş

bulunduğunuz yakınlık onları bir nebze de olsa rahatlatacağından ötürü teselli bularak bana tevdi ettiğiniz görevi mutlaka yerine getireceğim.

—O halde müsaade buyur da elini sıkayım, dediydi. Kalbini-nizdeki iyilik, eminim ki, size söylediğim yarım yamalak sözlerle dile getirmeye çalıştığım ve şayet tam olarak ifade etmeye kalkış-saydım konuşmamı bile imkânsız kılacak olan bu hislerimi çok daha usturuplu bir şekilde nakletmenizi sağlayacaktır.

Sonra haydee, kalkıyo ve yıkılmadan yürümeye çalışarak çıkı-yo. Saat beşte dut gibin. Az daha kodese «kaçaklardı o gece iyi kin Paddy Leonard zarboyu, 14 A, tanıdıydı da. Bride Street'teki ruhsatsız bi meyhanede kapanış saati çoktan geçmiş dünyadan bihaber, iki kevgir bi de bi bıçkın sinyalciyle aganigi maganigi vaziyetlerinde bi yandan da çay fincanlarıyla siyah bira çekiyolar. Kevgirlere Fransızın numarası yapıyo, ismi Joseph Manuo'ymuş da, Katolik dinine karşıymış da, annadın mı, çocukkene Adem ve Havva Kilisesinde utangaç gözleri yerde ayinlere katılırmış da yeni ahdi eski ahdi kim yazmış da, derkene bi yandan da karılara yumulmuş sarmaş dolaş. Senin iki kevgir gülmekten kırılırkene bi yandan da enayi pezivengin ceplerinde ne varsa tırtıklıyolar, biralar yatağın "zerine saçılıyo iki kevgir de birbirlerine bakışıp çığlık ata ata gü-'uşüyolar. Senin ahdin ne âlemde? Eski ahdin var mı senin? Bakın ne û'ycem, Paddy oracıktan geçesiymiş de. Sonracığıma bi pazar günü onu, kilisenin orta geçidinde ayağında rugan pabuçlar ee aşağısı Kurtarmaz, menekşeli filan fıngirnoz kıçını sallaya sallaya yürüyen

560

küçük hamfendi rollerindeki ufacık sürtük karısıynan gördüydüm Jack Mooney'in kız kardeşi. O yaşlı orospu anası da sokakta müs-teri bulan fahişelere oda kiralıyodu. Bakındı, Jack yola getirdiyHj onu. Aklını başına toplamadığı takdirde alimallah tipini yamulta-cağını söylediydi ona.

Dediğiynen Terry üç bardak bira daha getirdiydi.

—Buyurun, dediydi Joe, parasını öderkene. Buyur, abem.

—S/an kat, dediydi o.

—Şerefe, Joe, dediydim. Sağlığına, abem.

Baka, ağzı zaten çoktan bardağın ağzına yapışmış bilem. Adamın susuzluğunu gidermek için tonla para lazım be.

—Belediye reisliğine adaylığını koyan o sırık da kim, Alf? Dediydi Joe. —Senin bi arkadaşın, dediydi alf. —Nannan mı? Dediydi Joe. Meppus? —isim filan vermiycem, dediydi Alf.

—Annadıydım zati, dediydi Joe. Daha şimdi toplantıda meppus William Field'le gördüydüm onu, sığır tüccarlarıynan.

—Kıllı Iopas, dediydi abem, patlayan bi volkandır o, her bi memleketin medarı iftiharı, kendi başına bi kahraman.

Dediğiynen Joe, abeme ayak ve ağız hastalığından, sığır tüccarlarından, bu meselede alınacak tedbirlerden söz ettiydi, abem de onun anlattıklarını haylamayınca bu sefer Bloom başladıydı uyuza karşı koyunları ilaçlı sudan geçirmeliymiş de, öksüren buzağılara iyi gelen bi şurup varmış da, sığırlardaki dil yangısına karşı bire bir gelen bi ilaç buluyomuş da. Bi zamanlar hayvan pazarında bi celebin yanında çalışmış ya. Joe Cuffe onu, bi sığır tüccarına fankfınk ettiği için haydahlayana kadan elinde defter kalem evet efendim sepet efendim koşuşur dururmuş da. Herif allame. Ninesine ördeklerden süt sağmasını öğretecek handıysa. Pisser Burke bana anlattıydı da, otelde bunun karısı bazen Mrs. O'Dowd'un yanında iki gözü iki çeşme ağlarmış da, öbür yağ tulumu karı da yaş-lara boğulurmuş. Korsesinin bağlarını çözemediğine, senin morina göz karının etrafında fır dönüp nasıl yapılacağını gösterirmiş. Bugünkü programın ne? Ya. İnsaniyetli metotlar. Hayvanlar acı çektiğinden mütehassıslar acı vermemek için en iyi çarenin yaralı yerlerine tatlılıkla sürmek gerektiğini söylüyolar. Bakındı hele, bi pih-cin altına elini tatlıcana sürüceksin arkıdaş. Git git Gıdaak. Kluk Kluk Kluk. Kara Liz bizim tavuk. Yumurtaları sıcak. Yumurtlarken bi kabarır bi kabarır. Gıdak. Kluk Kluk Kluk. Sonra Leo amca gelir. Elini Kara Liz'in altına soktuğu

361

2jbin tazecik yumurtasını alır. Git git git git Gıdak. Kluk Kluk Kluk. ._Her neyse, dediydi Joe, Field ile Nannetti bu gece Lond- ra'va Avam Kamarası'nda bu meseleyi görüşmeye gidiyolar.

—Kumandanın, dediydi Bloom, gittiğine emin misin? Onunla konuşmak istiyordum, bir mesel vardı da.

—Posta vapuruylan gidiyor, dediydi Joe, bu gece. Belki de j[A]r. Field yalnız gidiyodur. Telefon da edemem. Yo.

Eminsin, değil mi?

—Nannan da gidiyo, dediydi Joe. Cemiyetten yarın polis komserliğinin parkta irlanda oyunlarını yasaklaması hakkında soru sormasını istemişler. Sen ne dersin buna, abem? Sluagh na h-Eire-ann.

Shillelagh meb'usu Mr. Innek Ondönüm (Multifarnhan. Nasyonalist): Muhterem dostumun sualinden yola çıkarak pek muhterem beyefendiye hükümetin patolojik kondisyonlarına müteallik hiçbir tıbbi delil bulunmamasına rağmen kesilmeleri için emir verip vermediğini sorabilir miyim?

Mr. Dörtayyah (Tamoshant. Konservatör): Avam Kamarası'nı temsil eden bir komiteye arz edilen deliller muhterem meb'usları-mıza verilmiş bulunmaktadır. Buna eklenebilecek bilmem başka ne söyleyebilirim. Muhterem meb'usun sualine cevabımız müspet olacaktır.

Mr. Orelli O'Reilly (Montenotte. Nasyonalist): Phoenix Park'ta irlanda oyunlarında oynayabilecek denli cesaret sahibi olan insani hayvanların kesilmesi için buna müşabih bir emir verilmiş midir? Mr. Dörtayyah: Cevabımız menfidir.

Mr. Innek Ondönüm: Pek muhterem beyefendinin Mitchels-town'dan çektikleri o malum telgraf Vekâlet masasındaki beylerin kararlarına tesir etmiş midir acaba? (O! O!) Mr. Dörtayyah: Bu sualin tahriri olarak verilmesini talep ediyorum,

Mr. Staylewit (Buncombe. Müstakil): Gözünü kırpmadan katlet. (Muhalefetten alaylı alkışlar.) Reis: Susalım! Susalım! (Celse kapanır. Alkışlar.)

—Milli sporlarımızı, dediydi Joe, yeniden canlandıran adam budur. Bakın, surda duruyor. James Stephens'ı kaçıran adam. Gülle atmada irlanda milli şampiyonu. Sen en fazla ne kadan anıydın, abem? —Na bacleis, dediydi abem, iddiasız şekilde. Bi zamanlar be-nim üstüme yoktu.

—Ha yaşa be, abem, dediydi Joe. Senin gibisi bulunmazdı puştum kin.

—Sahiden öyle miydi? Dediydi Alf.

—Evet, dediydi Bloom. Bunu herkes bilir. Sen bilmiyor muydun?

Derkene irlanda sporlarından ve tenis, hokey, taşgülle atışı gibin milli oyunlarımızdan bahsetmeye, kendi özümüze dönüp yeniden bi millet olmalıyız kabilinden nutuklar atmaya başladılardı. Tabii kin Bloom bu mevzuda da bi şeyler yumurtlayıp ve kalp yetmezliği çeken kimselerin yorucu sporlardan kaçınmasını söylediydi. Anam avradım olsun, şu pezivenk yerden bi saman çöpü alıp da Bloom'a desen kin: Bak, Bloom. Bu saman çöpünü görüyon mu? Bu bi saman çöpüdür. Namussuzum ki adam derhal o mevzuda nutuk çekmeye başlar artık bi saat susmaz.

Sraid na Bretaine Bheag'daki tarihi Brian O'Ciarnain salonunda Slaugh na h-Eireann himayesinde, kadim Gal sporlarına yeniden rağbet kazandırılması ve antik Yunan, antik Roma ve antik irlanda'da olduğu gibi bir ırkın neşvüneması için şart olan kültürfiziğin ehemmiyeti hakkında çok enteresan bir konferans verilmiştir. Bu asil âlicenap cemiyetin muhterem reisince yönetilen toplantıya iştirak edenlerin sayısı bir hayli kabarık olmuştur. Reis tarafından, belagat ve fesahat ile ifade edlen muhteşem bir hitabetle serdedi-len faydalı birtakım malumatın akabinde, kadim Pankeltik atalarımızın antik oyun ve sporlarına yeniden rağbet kazandırılmasının faydaları hakkında her zamanki gibi yüksek standart ve faikıyette son derece enterasan ve öğretici görüşmeler cereyan etmiştir. Eski dilimiz üzerinde derin çalışmalar yapmış bulunan tanınmış ve pek muhterem Mr. Joseph M'Carthy Hynes beliğ bir hitabetle, Finn MacCool tarafından gece gündüz tatbik olunan ve bizlere ta eski çağlardan kalmış olan insanoğluna has en ulvi kuvvet ve cesaret teamüllerini tekrar uyandırması beklenen antik Gal spor ve eğlencelerinin yeniden canlandırılması talebinde bulunmuştur. Karşı tezi savunan kısman alkış kısmen de ıslıklarla karışık bir mukabele ile karşılaşmış ve hınca hınç dolu salonun her tarafından art arda gelen taleplere ve yürekten alkışlara cevaben, tenor reis münakaşayı kesmek zorunda kalarak ölümsüz Thomas Osborne Davis'in Yeniden Bir Millet şarkısının o her dem taze mısralarını (şükür herkes bildiğinden burada

tekrarlamaya hacet yok) fevkalade dikkate şayan bir şekilde söylemiş ve icrası sırasında o kıdemli vatanperver şampiyon kendisini epey aşmış olmaktan dolayı tenkit edileceği korkusuna da kapılmamıştır, irlanda Caruso-Garibaldisi formunun

___-------------------- 565 ---------------------------------

irvesindeydi ve onun o yanık gür sesi en güzel tınısını ancak ve ak DU vatandaşımızın söylediği tarzdaki mübarek ilahide bulabilirdi. Onun, üstün kalitesiyle mevcut beynelmilel şöhretini daha da artıran muhteşem aliyülâlâ sesi, aralarında birçok mümtaz kilise mensuplarıyla, matbuat ve baro üyelerinin ve serbest meslek erbabının bulunduğu geniş bir kalabalık kitlesi tarafından büyük tezahüratla alkışlanmıştır. Daha sonra toplantıya nihayet verilmiştir.

Hazır bulunan kilise mensupları arasında şu kimseler vardı: Pek Muh. William Delany, S. J., L. L. D.; Pk Muh. Gerald Molly, D. D., Muh. P. J. Kavanagh, C. S. Sp.; Muh. T. Waters, C. C.; Muh. John M. Ivers, P. P.; Muh. P. J. Cleary, O. S. E; Muh. L. J. Hickey, O. P.; Pek Muh. Fr. Nicholas, O. S. E C; Pek Muh. B. Gorman, O. D. C.; Muh. T. Maher, S. J.; Pek Muh. James Murphy, S. J.; Muh. John Lavery, V. E; Pek Muh. William Doherty, D. D.; Muh. Peter Fagan, O. M.; Muh. T. Brangan, O. S. A.; Muh. J. Flavin, C. C.; Muh. M. A. Hackett, C. C.; Muh. W. Hurley, C. C.; Pek Muh. Mgr. M'Manus, V. G.; Muh. B. R. Slattery, O. M. 1.; Pek Muh. M. D. Scally, P. D.; Muh. E T. Purcell, O. P.; Pek Muh. Timothy Piskoposluk Danışmanı Gorman, P. P.; Muh. J. Flanagan, C. C. Kilise mensupları dışında mevcut bulunanlar: P. Fay, T. Quirke v.s, v.s. —Yorucu sporlardan açılmışkene, dediydi Alf, Keogh-Bennett maçına gittin miydi sen? [A]-Yo, dediydi Joe.

—işittiğime göre Falanca Filanca temiz yüz kâğıt kıvırmış o maçtan, dediydi Alf. —Kim? Blazes? Dediydi Joe. Ve Bloom dediydi kin:

—Demem şu ki, örneğin teniste önemli olan çeviklik ve gözün eğitimidir.

—Evet, Blazes, dediydi Alf. Söylendiğine göre Myler içkici olduğuna dövüşemez diye onu boşlamış. —Biliriz onu, dediydi abem. Hayın herifin oğlu. ingiliz altınları onun cebine nasıl girdi biliriz biz. —Doğru söze ne denir kin, dediydi Joe.
Bloom gene giriştiydi, gene tenisten, kan deveranından dem vurup sorduydu Alfa: —Sen ne diyorsun buna, Bergan?
—Myler bozum etmiş onu, dediydi Alf. Heenan ile Sayers'i nasıl patakladıysa. Evire çevire bi güzel benzetmiş herifi. Senin ti- 11 kerhaneci o dev herifin göbeğine geliyo, ötekisi de onu ha bire
364
pataklıyo. Off be, sonunda Queensberry kurallarını filan es geçin boş yerine öyle bi yumruk indirmişti kin adamcağız midesinde ne var ne yoksa çıkartıvirdiydi.
Myler ile Percy elli ingiliz taşıyan altın keseyi kazanmak için eldivenleri giydikleri gün tarihi ve zorlu bir maç yapmışlardı. Kilo eksikliği dezavantajı bulunan Dublin'in sevgili favorisi bu eksikliğini ringdeki ustalığıyla dengelemişti. Son raunttaki kıyasıya yumruklaşmalar her iki şampiyon için dehşet verici olmuştu. Yarı orta sıkletteki başçavuş Keogh'un sağlı sollu yumruklara hedef olduğu daha önceki kargaşada hasmının posasına çıkarmış, topçu da sevgilimizin burnunu iyice yassıltınca, Myler feriştahını şaşırmıştı. Asker hücuma geçerek kuvvetli solunu ver yansın savururken, İrlandalı gladyatör de o sert yumruğunu şimşek gibi Bennett'in çenesine doğru yollayarak karşılık verdi, ingiliz başını eğip bu darbeyi savuşturduysa da Dublinli bir sol vuruşla onu havalandırdı ve herifin gövdesini bir güzel dövdü. Sonra ikisi kenetlendiler. Myler ansızın rakibini yumruklamaya başladı ve cüsseli adamı sindirerek iplere yasladı ve biraz da orada dövdü. Sağ gözü şişerek iyice kapalı 10 nan ingiliz üzerine dökülen bol suyla rahatlatılmaya çalışıldığı köşesine döndü ve tam o sırada gong gene çalınca yeniden bilenmiş bir hırsla karşısındaki Eblanite boksörü göz açıp kapayana dek yere sereceğinden emin bir şekilde ortaya çıktı. Acımasız bir dövüştü bu, kimin daha üstün olduğunu belirleyecek olan. iki adam kaplanlar gibi boğuştu, salonda heyecan zirvesine ulaşmıştı. Hakem Pucking Percy'yi rakibine sarıldığı için ik kez uyardı ama sevgilimiz hünerlerini sergileyerek şahane ayak hareketlerini sürdürdü. Kısa süren bir nezaket döneminden sonra askerin bir vuruşuyla hasmının ağzından kan boşanması bir oldu ve favormiz ansızın ra-kibinin üzerine çullanarak Battling Bennett'in

midesine şiddetli bir sol indirdi ve onu yere serdi. Temiz ve zekice bir nakavttı bu. Gergin bir bekleyiş içinde sayı sayılırken Portobello dövüşçüsünün kalkmadığını gören Bennett'in yardımcısı havluyu attı ve Santry Boy, hücum ederek ringin iplerini aşıp etrafını sararak az daha boğulmasına yol açan seyircilerin çılgınca alkışları arasında galip ilan edildi.

—Menfaati nerdedir, iyi bilir o, dediydi Alf. Şimdi de kuzeyde bi konser turnesine çıkacakmış dedilerdi.

—Doğru, dediydi Joe. Öyle değil mi? —Kim? Dediydi Bloom. Ha, evet. Doğru ya. Evet, bir tür yaz turnesi, anlarsınız. Bir tatil yani. ;

—Mrs. B turnenin baş yıldızı, değil mi? Dediydi Joe. j

._Karım mı? Dediydi Bloom. O da söyleyecek, evet. Başarılı .-r „ezi olacak, eminim. Boylan çok iyi bir organizatör. Çok iyi.

Ho ho, bakındı, dediydim kendi kendime. Hindistancevizin-He niçin süt var, hayvanın bağrında niçin kıl yok, bu hikmetleri açıklamaya yeterli herifin söyledikleri. Blazes öttürsün flütünü bakalım- Konser turu. Boer savaşında hökümete aynı beygirleri iki kez satan Island Bridge'in ordeki polimci pis Domuz Dan'ın oğlu. pis Nededinne. Yoksullara yardım vergisiyle su borcunu tahsile geldim, Mr. Boylan. Ne dedin? Su borcu, Mr. Boylan. Nededinne? İşte kadın organize edecek olan hıyar bu, annarsın. ikimiz arasında evladımaneviyyem. Calpe'deki kayalık dağların gururu, Tweedy'nin kuzgunsaçlı kızı. Yenidünya ve badem kokularının havaya yayıldığı diyarda büyümüş emsalsiz güzel. Alameda bahçeleri onun adımlarına aşinaydı: Zeytinlikler ona aşinaydı da eğilirlerdi önünde. Leopold'un iffetli zevcesi o: Gümrah göğüslü Marion. Ve bakınız, O'Molloy'un klanından birisi, ak ama biraz da pembe yüzlü yakışıklı, Majestelerine müşavirlik yapmış hukuk il- mini yutmuş bi kahramanla asil Lambert soyunun prensi ve varisi içeriye girmekte. —Merhaba, Ned. —Merhaba, Alf. —Merhaba, Jack. —Merhaba, Joe.

—Allah ömürler versin, dediydi abem.

—Sağ olasın dostum, dediydi J. J. Ne içiyosun, Ned? —Bi yarım, dediydi Ned.
J. J. de içkileri ısmarladıydı.
—Mahkemede miydin? Dediydi Joe.
—Evet, dediydi J. J. O işi halledecek, Ned, dediydi o.
—Haydi hayırlısı, dediydi Ned.
Bu ikisi de ne entrikalar çeviriyo ki? J. J. onu tahkikat jürisi listesinden çıkarıyo, öbürü de onun imdadına yetişiyo. Adı Stubb'da kayıtlı. Gözlerinde afili monokllar, bi yandan iskambil oynayıp en-seye tokat göte parmak güllüm atarken bi yandan da mahkeme zamlarıyla haciz kararlarının içine gömülüp şampanya yudumluyo-lar- Ben Pisser'len Francis Street'teki Cummins'in özel bürosun-daykene, kimsenin onu tanımadığını zannedip altın saatini rehin verdiydi de pabuçlarını geri aidiydi, isminiz nedir, efendim? Duran, dediydi o. Vay, duruyon he, dediydim ben de. Bakındı, diyom wn pek yakında açlıktan götü örümcek bağlayacak garibin.
366
—O üşütük pezivenk Breen'i gördün mü oralarda? DedivH' Alf. U. p.: Up.
—Evet, dediydi J. J. Bir özel hafiye arıyordu. —Ya, dediydi Ned. Almış başını dosdoğru mahkemeye gidj. yodu kin, Corny Kelleher önce elyazısını inceletmesini söyleyebil-di nihayet. —On bin sterlin, dediydi Alf, gülerek. Tanrım, onu bi hâkimle jürinin önünde dinlemek için neler vermezdim.
—Yoksa sen mi yazdın onları, Alf? Dediydi Joe. Dosdoğru hakikatin ta kendisi, Jimmy Johnson yardımcın olsun.
—Ben mi? Dediydi Alf. Peliz kesmeyi bıraksana arkıdaş. —Söylediğin her şey, dediydi Joe, aleyhine delil olarak zapta geçicek.
—Behemehal bir dava açılması gerek, dediydi J. J. Compos mentis olmadığı meydanda: U. p.: Up.
—Composuna da senin! Dediydi Alf, gülerek. Herif çatlak, bi-liyo muydun? Kafasına bak bi. Bazı sabahlar şapkasını ayakkabı çekeceğinin yardımıyla giyebiliyomuş, biliyo muydun?
—Evet, dediydi J. J., ne var ki bir hakaret davasının doğruluğu kanun gözünde bunun neşrini mazur göstermez. —Hah ha, Alf, dediydi Joe.
—Gene de, dediydi Bloom, zavallı kadını düşününce, yani karısını.

—Kadın acınacak halde, dediydi abem. Aslında böyle yarım buçuklarla evlenen bütün kadınlara acımak lazım. —Yarım buçuk mu? Dediydi Bloom. Yani o şey... —Yani yarım buçuk, dediydi abem. Yani herifçioğlu balık değil kuş değil.
—Anlıyacağın ne erkektir ne kadın, dediydi Joe. —Ha üstüne bastın, dediydi abem. Göt lalesi senin annayaca-
ğın.
Bakındı, çıngar çıkıcağını çakalladıydım. Bloom ha bire o sözlerini o ihtiyar kekemenin etrafında dört dönen karısının çektiği sıkıntıları düşünerek söylediğini anlatıyo. O tırıl pezivenk Breen ı yağmur yağdıracak diye başıboş bırakıp ayakları sakalına dolaşarak düşmesine yol açmak hayvanlara zulmetmek demektir. Ya o çarpık burunlu karısı, eski dostlarından birinin yeğeni papanın sıralarını açmakla görevli olduğu için evlenmiş onunla. Onun afili pırasa bıyıklı fotoğrafını duvara asmış, Summerhill'den Signior Brini, italı-yano, papanın Kutsal Peder'e atadığı Zuhaf askeri, şu anda rıhtımı terkedip Moss Street'e gitmiş. Kimdi o, anlat bize? îki oda bir sofa
367
h ftada yedi şilinle göğsünü her türlü zırhla donatıp dünyaya meydan okuyan bir sıfır. _Üstelik, dediydi J. J., bir kartpostal neşriyattan sayılır. oaderove - Hole davasında suç teşkil eden bir delil olarak kabul edilmiş"- Kanaatimce dava açması yerinde olur.
Altı şilin sekiz peni, lütfen. Senin fikrini soran oldu mu kin? Rırak da rahat rahat zıkkımlanalım biralarımızı. Bakındı, bu ka-dancığına bilem müsade etmiyolar yahu. —Eh, sağlığına, Jack, dediydi Ned. —Sağlığına, Ned, dediydi J. J.

—Bak gene orada, dediydi Joe.
—Nerde? Dediydi Alf.
Hemi de bakındı, kitapları koltuğunun altına kıstırmış, yanında karısı ve geçerken sönük gözlerle içeriyi çakoz
ederkene baba-sıymışçasına konuşup ona elden düşme bi tabut satmaya çalışan Corny Kelleher'le birlikte
kapının önünden geçiyo.
—Kanada'daki o dolandırıcılık davası nasıl sonuçlandı acep? Dediydi Joe.
—Mühlet istediler, dediydi J. J.
Kocaburunlular familyasından James Wought adıyla maruf namı diğer Saphre veya Spark veya Spiro, gazetelere bi ilan vererek isteyenleri yirmi şiline Kanada'ya götüreceğini söylüyo. Ne dedin? Dalga mı geçiyosun arkıdaş? Herif düpedüz ördek avcısı işte. Ne diyosun? Meath kontluğundan rafadanları, kekoları kementlemiş, ya, aralarında kendi akrabaları bilem varmış. J. J. anlattıydı bize, bi zamanlar tanık kürsüsünde başında şapkasıynan ağlayıduran bi Musevi Zaretsky mi ne varmış da, Hazreti Musa adına yemin edip iki sterlin zararda olduğunu söylemiş. —Kim bakıyomuş o davaya? Dediydi Joe. —Ağır ceza reisi, dediydi Ned.
—Zavallı ihtiyar Sir Frederick, dediydi Ned. Kira borçlarından, hasta karısından, bi sürü çocuğun olduğundan bahset ona, namussuzum, gözyaşları içinde hemen yığılır kalır kürsüsünde.
—Ya, dediydi Alf. Reuben J pezivengi şanslı sayılır gene ge-Çen gün Butt Köprüsü'nün ordeki şantiyede taşları bekleyen zavallı küçük Gumley'e dava açmasından ötürü hâkim onu cezalan- dırmadığı için. Ardından ihtiyar ağır ceza reisinin nasıl bağırdığını anlattıydı:
—Bu bir skandal, efendim! Zavallı adamcağız ne çok çalışıyormuş! Kaç çocuk dediniz? On mu dediniz? —Evet sayın hâkimim. Üstelik karım da tifoya yakalandı. - 568
—Bakınız, karısı da tifodan yatıyormuş! Skandal efendimi Derhal bu mahkeme salonunu terk edin. Hayır, efendim, size tazminat ödemesi için talimat vermeyeceğim. Ne cesaretle, efendim karşıma çıkıp size tazminat ödetmemi isteyebiliyorsunuz! Bakınız'
çalışkan gayretli bir zavallı adam o! Dava kapanmıştır.
Oysa öküzgözlü tanrıça ayının on altısında ve Kutsal ve Bölünmez Teslis Şenliğinden sonraki üçüncü haftada, gökyüzünün ilahesi bakire Ay o sırada ilk çeyreğinde olduğundan o bilgili yargıçlar hukuğun mabedinde yerlerini

aldılar. Orada Üstat Courte-nay yerine oturarak görüşlerini bildirdi, Üstat Yargıç Andrews da jürisiz bir veraset mahkemesinde oturmuş in re şarap tüccarı müteveffa Jacob Halliday'a karşı zihinsel özürlü bir çocuk olan Livingston ve onun rüfekası davasında, müteveffanın gayri menkulleri ile menkullerinin nihai vasiyetnamesindeki durumuyla ileri sürii- len vasiyet konusu mülk üzerinde birinci davacının iddialarını zihninde tartarak incelemeye koyuldu. Green Street'teki vakarlı celseye Şahin Bakışlı Sir Frederick teşrif ettiler. Kendisi Dublin şehri kontluğuyla oraya bağlı bölgelerin bahşettiği salâhiyetle Brehonla-rın hukukunu uygulamak için saat beş sularında makamına oturdu. Ve onunla birlikte on iki Iar uruğunu temsil eden Patrick uruğundan, Hugh uruğundan, Owen uruğundan, Conn uruğundan, Oscar uruğundan, Fergus uruğundan, Dermot uruğundan, Cor-mac uruğundan, Kevin uruğundan, Caolte uruğundan ve Ossian uruğundan birer temsilci olmak üzere ceman on iki mert ve şerefli zattan teşkil edilen yüce adalet heyeti de yerlerini aldılar. Sir Frederick heyet azalarından mukaddes haça gerilen O'nun namına, Zatışahaneleri Kral Hazretleriyle suçlu hücresindeki mevkuf şahıs arasındaki davada kutsal kitabı öpüp Allanın izniyle delillere dayanarak en doğru ve adaletli kararı vermek için ellerinden geleni yapmaları ricasında bulundu. On iki Iar uruğunun temsilcileri hep birden ayağa kalkarak, O'nun doğruluğundan şaşmayacaklarına, O'nun ölümsüz adına yemin ettiler. Sonra mahkeme vazifelileri, kanunun hafiye köpekleri tarafından bir ihbar üzerine tevkif ettikleri adamı ortaya çıkardılar. Ellerini ayaklarını prangaya vurdular, ne kefaletle tahliye ne de başka bir hak tanımayıp kötülük yapan odur diye onu cezalandırdılar. —Oh ne âlâ, dediydi abem, İrlanda'ya gelip memleketimize bit saçıyor bunlar.

Bloom ise bi şeycik işitmemiş gibin tutup Joe'yla konuşmaya başlamış, ona o konuda birine kadar bi şey yapmasına gerek bulunmadığını ama Mr. Crawford'a meseleyi çıtlatacağını söylemiş0-

Bunun üzerine Joe yüksek sesle yemin kasem asarmış da kesermiş de başladıydı.

—Zira, bilirsin ki, dediydi Bloom, reklam denilen şeyin tekrarlanması gerekir, işin püf noktası budur sırf.

—Bu işte bana güven, dediydi Joe.

--Köylüleri dolandırmış ha, dediydi abem, İrlanda'nın fakir insanlarını. Artık yabancıları istemiyoz vatanımızda. —O, eminim çok iyi olacak, Hynes, dediydi Bloom. Sadece Keyes işte, gördün ya. —Sen o işi bitmiş bil, dediydi Joe. —Çok naziksin, dediydi Bloom.

—Yabancılar, dediydi abem. KabahaL bizde. Gelmelerine izin verdik. Biz getirdik onları. Saksonyalı soyguncuları buraya o zina-kâr karıyla âşığı getirdiydi. —Muvakkat hüküm, dediydi J. J.

Bloom ise tümbete tüm dinledi götüm hesabı fıçının arkasîn-da bi köşedeki örümcek ağı hariç hiçbi şeynen ilgilenmiyomuş gibin durduydu da, abem ise öfkeyle onu süzerkene ayağının dibindeki emektar köpek de ne zaman kime saldırayım kabilinden başını kaldırıp ona baktıydı.

—Namusuz bi karı, dediydi abem, başımızdaki her türlü belanın sebebi budur işte.

—İşte bakın, dediydi Alf, tezgâhta Terry ile birlikte okuduğu Police Gazette"den başını kaldırarak, savaş boyalarını sürmüş yüzüne. —Ver şunu biraz da biz bakalım karıya, dediydim. Meğer Terry'nin Corny Kelleher'den yürüttüğü o biçim Amerikan mecmualarından biri değil miymiş. Avadanlığını büyültmenin sırları. Sosyete dilberinin çılgınlıkları. Şikagolu zengin müteahhit Norman W. Tupper güzel fakat sadakatsiz karısını Teğmen Taylor'un kucağında yakaladı. Norman W. Tupper bezelye üfleciy-le içeriye dalmış ve yarı çıplak vaziyetteki kahpe kadınla ona pan-lk atmakta olan âşığını, kadınla Teğmen Taylor halka geçirme oyurunu tam bitirmişlerken basmıştır.

—Vay anam, Jenny, dediydi Joe, gömleğin ne kısaymış!

—Kıllara bak, Joe, dediydim. But tarafından iyi jambon yapı-llr' ne dersin ha?

Her ne hal ise, bu arada John Wyse Nolan yanında pek efkârlı görünün Lenehan ile içeriye girdiydi.
S h.~~Mernaba> dediydi abem, cepheden en son ne haberler var? ?ehır Meclisi'ndeki kıçıkırıklar kurul toplantısında İrlanda lisanı "akında ne kararlar aldılar?
Pırıl pırıl zırhı içinde O'Nolan, bütün irlanda'nın bu şevketli yüce ve kudretli hükümdarının önünde hürmetle eğilerek başın] dan geçenleri, ülkenin o en sadık şehrinde dölek ihtiyarların kendilerini Tholsel'de nasıl karşıladıklarını, ilahi semalarda mukim Tanrılara mukannen dualar okuduktan sonra kendisiyle nasıl ciddi müşaverelerde bulunduklarını ve şayet tekrar gerektiği takdirde denizle bölünmüş Gallerin o kanatlı lisanını faniler nezdindeki şerefli mevkiine bir kez daha getirebileceklerini nakletti.
—Bir gün bu da olacak, dediydi abem. O vahşi pezivenk Sak-sonyalıların da patoisfannın da canı cehenneme. Efendime söyleyim, J. J. de bi şeyler söylediydi artık kimseciklere inanılmazmış da, millet Nelson gibi dürbüne kör gözüynen bakar olmuş da, o kararnameyle koca bi milleti itham etmenin âlemi var mıymış da, senin Bloom da yarı itidalli yarı sıkkın ondan yana çıktıydı, yok efendim koloniler, yok efendim sivilizasyon. —Sifilizazyon, yani, dediydi abem. Canları cehenneme! Alla-hın cezası orostopan evladı puştlavat pezivenkler! Kayda değer ne bi musikileri var ne de bi edebiyatları. Sivilizasyon namıynan neleri varsa bizden çalmış herifler. Piç hayaletlerin dangalak veletleri. —Avrupa ailesi olarak, dediydi J. J....
—Avrupalı değil onlar, dediydi abem. Parisli Kevin Egan'la Avrupa'da bulunmuşluğum var. Bi cabinet d'aisance hariç, lisanlarının izine rastlayamazsın onların. John Wyse da dediydi kin: —Açan o güller utangaç, kimsenin görmediği. O fanfinden bi parça çakan Lenehan da girişliydi: —Conspuez les anglais! Perfide Albion!
Dediydi de o kocuman gubat adaleli demir gibin elleriyle kopkoyu kaymak gibin köpüklü birayla dolu tasını kaldırarak, Lamh DeargAbu diye uruğunun savaş nidasını ünledi, düşmanlarının helak olması, kaymaktaşından tahtlarında ölümsüz Tanrılar gı-bin sessiz oturan dalgaların hâkimleri tunçbilekli korkusuz kahramanlar soyuna içti.
—N'aber senden, dediydim Lenehan'a. Attan inip de eşeğe binmiş gibin bi halin var. —Gold cup, dediydi o. —Kim kazandı, Mr. Lenehan? Dediydi

Terry. —Throwaway, dediydi o, hemi de bire yirmi. Pespaye bi avut-sayder. Diğerleriyse sıfır. —Ya Bass'ın kısrağı? Dediydi Terry.
371

[A]Hâlâ koşuyor, dediydi o. Hepimiz şiştik annıycaan. Boylan, tüyo verince bi hanım arkadaşıynan beraber Sceptre's iki ster-ün yatırmış-
_Yarım kron da ben koyduydum, dediydi Terry, Zinfandel'e, Mr Flynn'm lafına kanıp. Lord Howard de Walden'in atı.
_Bire yirmi, dediydi Lenehan. Vaziyet bok üstün bok, annıycaan. Throwaway, dediydi herif. Bi parçe bisküvi alıp ayaklarındaki şişliklerden yakınmaya başladıydı. Hey acizlik, Sceptre imiş senin adın.
Derkene, Bob Doran'ın bıraktığı bisküvi tenekesine doğru gidip cinde bi şey var mı diye baktıydı da senin emektar it de uyuz burnunu kaldırıp bi şeyler kapar mıyım diye onun peşine düştüydü. Ördek suya dalda gel, yalelli.
—Çekil ordan, yaramaz, dediydi o.
—Moralimi bozma, dediydi Joe. Öbür it öyle hızlı koşmasaydı toplardı paraları.
Bu arada J. J. ile abem kanunlardan, tarihten falan dem vurmakta, Bloom da arada bi tantana atmaktan hiç geri durmamakta.
—Bazı kimseler, dediydi Bloom, başka insanların gözündeki çöpü görür de kendi gözündeki merteği görmez.' —Raimeis, dediydi abem. Görmek istemeyen bi herif kadan kör bi insan olamaz, annadıysan şayet yirmi milyon olucekkene, nerde o kayıp insanlar, kayıp uruklarımız? Çömlekçiliğimiz, dokumacılığımız, üstüne yok tüm dünyada! Juvenal döneminde Ro-ma'da rağbet gören yünlerimiz, Antrim tezgâhlarında dokunan ketenlerimiz, damaskolarımız, Limerick dantellerimiz, debbağhane-lerimiz, Ballybough yöresinde imal edilen beyaz billurlarımız, Jac-quard de Lyon'dan beri ürettiğimiz Huguenot poplinlerimiz, ar-gaçlanmış ipeklilerimiz, Foxford tüvitlerimiz, New Ross'taki Carmelite manastırında işlenen fildişi kabartmalı dantellerimiz, yok bi eşi bunların bütün dünyada. Herkül'ün Sütunları denilen ve şu anda insanlığın düşmanlarınca işgal edilmiş bulunan Cebelitarık boğazını geçerek Wexford'daki Carmen panayırında sarı ve mor Tyre boyası almaya gelen Yunanlı tacirler nerede? Tacitus'u, Bat-lamyus'u, hatta Giraldus Cambrensis'i okuyun. Çeşit çeşit şaraplar, pöstekiler, Connemara mermerleri, eşsiz Tipperary gümüşleri, bugün bile dünyaca meşhur atlarımız irlanda küheylanları, ispanya kralı Philip bile bizim sularımızda balık avlama hakkına karşılık gümrük vergisi ödemeyi teklif etmiş

zamanında. O sarı ingiliz çi-yanları yok olan ticaretimizden yıkılan ocaklarımızdan dolayı bize ne kadar borçludur? Barrow'un da Shannon'un da kömür yatakları-372 nı kazıp milyonlarca dönüm bataklıkla balçıkla kaplayarak hepimi, zi verem mi etmektir niyetleri? —Portekiz gibi biz de ağaçsız kalacağız yakında, dediydi John Wyse, ya da arazisinde yeniden ağaç dikilmediği takdirde bir tek ağaçla kalakalacak olan Heligoland gibi. Karaçamlar, köknarlar, kozalaklar türünden ne kadar ağacımız varsa, hızla yok olup gidiyor Lord Castletown'in bir raporunu okuyordum da... —Onları korumamız lazım, dediydi abem, çevresi kırk fiti bulan, yeşilliği bi dönüm tutan, Galway'in o dev dişbudaklarıyla Kil-dare'in o kıral karaağaçları, irlanda'nın istikbali için yurdumuzun o güzel tepelerindeki İrlanda ağaçlarını korumamız lazım, ah. —Avrupa'nın gözleri senin üzerinde, dediydi Lenehan. Kozmopolit sosyetenin seçkin şahsiyetlerinden mürekkep bir kalabalık bugün öğleden sonra İrlanda Milli Ormancılar Teşkilâ-tı'nın yüce âli baş korucusu şövalye Jean Wyse de Neaulan ile Çam Vadisi'nden Miss Akçam Kozalak'ın nikâhında bir araya geldi. Lady Sylvester Karaağaçgölgesi, Mrs. Barbara Aşkkayını, Mrs. Poll Dişbudak, Mrs. Holly Fındıkgöz, Miss Defne Yaprak, Miss Dorothy Kamışlık, Mrs. Clyde Onikiağaç, Mrs. Rowan Yeşillik, Mrs. Helen Sarmaşıkdolaş, Miss Virginia Sarılgan, Miss Gladys Akgürgen, Miss Zeytin Bahçe, Miss Blanche İsfendan, Mrs. Maud Maun, Miss Myra Mersin, Miss Priscilla Kartçiçek, Miss Arı Hanımeli, Miss Grace Kavak, Miss O Mimoza San, Miss Rachel Selvi-dah, Miss Zambak ve Menekşe Leylak kardeşler, Miss Sermende Titreyenkavak, Miss Kitty ŞebnemliYosun, Miss Mayıs Akdiken, Mrs. Gloriana Palmiye, Mrs. Liana Orman, Mrs. Arabella Karaor-man ve Oakholme Regis'ten Norma Kutsalmeşe huzurlarıyla merasime şeref verdiler. Pederi Glands Korusu'ndan Mösyö Akçam tarafından getirilen gelin, yeşil merserize ipekten gri tan rengi astarlı, enli zümrüt yeşili bir kemerle bezeli etekleri ve daha koyu

yeşille işlenmiş kenarlı üç katlı bir volanla çevrili, askıları ve kalça süslemeleri meşe palamudunu andıran bronz renginde bir kreasyonla harikulade çekici görünmekteydi. Refakat eden nedimeler, gelinin kız kardeşleri Miss Karaçam Kozalak ile Miss Ladin Kozalak, plileri pembe renkli nefis kuştüyü #zoA/leriyle işlenmiş ve soluk mercan renkli balıkçıl şekilleriyle kaplı yeşimtaşı rengindeki küçük başlıklarında da devam ettirilmiş aynı renklerde son derece şık tuvaletler giymişlerdi. Senhor Enrique Flor o müstesna kabiliyetiyle orgun başında yerini almış, nikâh merasimlerinin mutat parçalarından başka, son olarak, Oduncu, Aman Kıyma O Ağaca adlı yeni ve pek beğenilen bir aranjmanı da çalmıştır. Papanın da kut-
373
şamasından sonra Saint Fiacre in Horto kilisesinden ayrılırken mutlu çift, fındık, çamfıstığı, defne yaprağı, söğüt çiçeği, sarmaşık sürgünleri, çobanpüskülü tohumları, ökseotu filizleri ve şevke getirici diğer nebatatla münşerih bir şekilde yaylım ateşine tutulmuştu. Mr. ve Mrs. Wyse Kozalak Neaulan, Kara Orman'da sakin bir balayı geçireceklerdir.

—Bizim gözlerimiz de Avrupa'nın üzerinde, dediydi abem. O Köpoğulları analarının karnından daha yeni fırladıkları zamanlarda biz ispanya'yla, Fransızlarla, Flamanlarla ticaretimizi kurmuştuk, ispanyolların birası sayılan şarabı biz şarapyüklü barkalarla şarap- karası denizlerden Gahvay'e getirirdik. —Gene getiririz be, abem, dediydi Joe.

—Mukaddes Meryem Anamız'ın inayetiyle yaparız elbet gene, dediydi abem, uyluğuna vurarak. Boş duran limanlarımız gene dolucak elbet, Queenstown, Kinsale, Galway, Blacksod Bay, Kerry krallığındaki Ventry, ve Desmond Kontu'nun imparator Beşinci Charles'ın bizzat kendisiyle bi muahede yapabildiği günlerde Gal-wayli Lynchler ile Cavanlı O'Reillyler ve Dublinli O'Kennedyle-rin yelkenli filolarına kucak açan koskoca dünyanın en geniş üçüncü limanı Killybegs. ilk irlanda harp gemisi dalgaları yara yara ufukta göründüğü zaman, bandırası senin o Henry Tudor'un arple-rini filan değil, dalgalanmış bayrakların en eskisi, Milesius'un üç oğlunu simgeleyen mavi zemin üzerinde üç taç gösterecek, Desmond ve Thomond eyaletinin bayrağını. Bardağındaki son yudum birayı da içtiydi. Moya. Laf kıtlığında asmaları budayayım! Connach'ta inekler uzun boynuzlu olur. Cesaretini toplayıp Shangolden'de toplanan kalabalıklara maval okumaya gider de Molly Maguirelar da tahliye edilen

bi kiracının parasına el koyduğundan dolayı canına okumak için onu ararlar.
—Hay yaşayasın, dediydi John Wyse. Ne içersin bakalım? —Sert bi şey lazım şimdi, dediydi Lenehan, bunu kutlamak için. —Bir yarım, Terry, dediydi John Wyse, bir bardak da bira. Terry! Uyuyor musun yoksa? —Evet, efendim, dediydi Terry. Bi küçük viskiyle bi şişe All-S0P- Annaşıldı, efendim.
Dikkatini müşterilerine vericeğine Alf'la birlikte pezivenk Mecmuanın üzerine eğilmiş o biçim bi şeyler var mı diye bakıyo-ar- Bi kafa toslaşma müsabakasından resimler, birbirlerinin kafalarını patlatmaya çalışıyolar, başlarını eğmiş boğa gibin birbirlerine aldırmaya hazırlanıyolar. Bi resim daha: Omaha, Ga.'da Yakılan
Si-174
yah Canavar. Kenarları sarkık şapkalı Deadwood Dickleri pj0; meymenetsiz suratlı bi sürü herif ayaklarından bi ağaca astıkları aı tında da yaktıkları ateş alev alev, dili bi karış dışarda bi zenciye ve yansın ateş ediyolar. Bakındı, sonra da gidip adamı denizde bog. şunlar ve de elektrik sandalyesinde idam edip bi de çarmıha gersinler kin öldüğünden emin olabilsinler.
—Ya o şanlı donanmamız, dediydi Ned, düşmanları sahillerimize yaklaştırmayan? —iyi kin hatırlattın, dediydi abem. Yeryüzünde cehennemdir onlar. Portsmouth'taki eğitim gemilerinde gençleri nasıl kamçıladıklarını ibretle okumuştum. Yazıyı yazan kimse Bıkkın Kişi diye atmış imzasını. Haydii, bu sefer bize dayak mevzisinde bahriye erleriyle iki köşeli şapka giyen subayları, tuğamiralleri ve elinde Protestan inciliyle cezalandırmaya şahitlik edecek olan rahip hakkında çan çan etmeye başladıydı, efendim bunların hepsi toplanmışlar, sonra anacığım diye feryat eden bi delikanlı getirilip, seninkiler de onu bi topun kamasına bağlamışlar. —Kıçına on iki sopa, dediydi abem, derdi o senin vicdansız Sir John Beresford eskiden, ama modern Allahsız ingilizler buna kabaları değnekleme diyolar. John Wyse de dediydi kin:
—Terkedilmesi, devam ettirilmesinden daha şerefli bir gelenektir bu.

Sonra da bize disiplin subayının elinde uzun bi sopaylan gelip, sopayı kaldırdığınnan zavallı delikanlının pezivenk kıçına nasıl indirdiğini, çocuğun can havliyle adam öldürüyolar diye nasıl şarladığını anlattıydı. —Alın size anlı sanlı Britanya donanması, dediydi abem, dünyayı haraca kesen. Bu Allanın dünyasındaki en eski meclise sahip olan ve asla köle olmayacak insanlara bakın, ülkeleri bi düzine üçkâğıtçı domuzla pamukçu baronların elinde, işte böyle köklerle, ezilen paryalarla dolu o övündükleri ulu imparatorluk. —Üzerinde güneşin asla doğmadığı, dediydi Joe.

—işin asıl trajik tarafı, dediydi abem, buna inanmaları. Talihsiz şaşkınlar inanıyolar buna.

Onlar sopaya, yeryüzünde cehennemin yaratıcısı cezalandıran bi Tanrıya ve ne oldum delisi, bahriyeli dölü, götü sopadan çürümüş, imanı gevretilmiş, derisi yüzülmüş, sepilenmiş, can kurtaran yok mu diye bağırmış, üçüncü gün yatağından gene kalkmış, ye'rinden bi fırlamış, hayatını idame ettirsin diye didinip parasını al-

375

ak İÇ'0 nerden emir gelecek diye ayakta dikilip bekleyen orostopol Jacky Tar'a inanırlar.

—Lakin, dediydi Bloom, cezalandırma denen şey her yerde aynı değil midir? Yani, kuvvete kuvvetle karşı koyduğumuz takdirde aynı şeyler burda da olmayacak mı?

Demedim mi ben size? Şu birayı içtiğim ne kadar hakikat ise, son nefesinde bilem sen ne dersen keçi gibin aksini iddia etmeye çalışır gene de. —Kuvvete kuvvetle karşı koyucağız, dediydi abem. Denizlerin ötesinde Büyük irlanda kurulacak. O kara 47 yılında evlerinden yuvalarından sürülmüştü millet. Kerpiçten kulübeleri, yol kenarlarındaki izbeleri koçbaşılarla dövülerek yerle bir edilmiş, Times da ellerini ovuşturarak o ödlek Saksonyalı okurlarına pek yakında Irlanda'daki irlandalı sayısının Amerika'daki Kızılderili sayısının altına ineceğini duyurduydu. Koca Türk bile parasını göndermişti bize. Ama Saksonlar, memleketimiz her türlü hububatla doluyke-ne halkımızın açlıktan kırılmasına çalıştıydı. Rio de Janeiro'daki Britanyalı çakallar ise hububatımızı alıp sattılardı. Ya, köylülerimizi tümen tümen sürdülerdi. Yirmi bin kadarı tabutgemilerinde telef olduydu. Ama hür insanların toprağına ayak basanlar, boyunduruk altındaki memleketlerini unutmazlar. Onlar, bu defa intikam

almak için dönecekler gene, Kathleen ni Houlihan'ın korku nedir bilmeyen müdafileri, Granuaile'nin oğulları. —Çok doğru bu dediklerin, dediydi Bloom. Ama benim amacım...
—Uzun zamandır o günü beklemekteyiz, abem, dediydi Ned. Zavallı yaşlı kadının, Fransızların bizi denizden kuşattığını ve Killala'ya çıktıklarını söylediğinden beri. —Ya, dediydi John Wyse. Bizi Williamcilara karşı yalnız bırakan krala bağlı Stuart taraftarları için çarpışmıştık, onlarsa bize hıyanet etmişlerdi. Limerick'i ve bir boka yaramayan o muahede anıtını düşünün. Fransa'da, ispanya'da hadsiz hesapsız kan döktük, yabankazları. Fontenoy'da, ha? Sonra Sarsfield, Ispanya'daki Tetuan Dükü O'Donnell ve Maria Teresa'nın mareşal atadığı Casuslu Ulysses Browne. Buna karşılık elimize geçen ne? —Fransızlar! Dediydi abem. Bi alay dans hocası! Hakikati söyleyim mi? irlanda'ya bi fare osuruğu kadar yardımları olmadı. 9'mdi de T. P.'nin hain ingilizlere çektiği ziyafette bi entente cordiale peşinde değiller mi? Avrupa'nın kundakçıları olmuştu onlar öteden beri. —Conspuez lesfrançais, dediydi Lenehan, birasını apararak.
376
—Prusyalılarla Hanoverlilere gelince, dediydi Joe, tahtına kurulmuş Elektör George'dan tutun da geberip giden gebeş cadalozun kocasına varana dek bütün o sosistıkınan ibnelerden çektiğimiz yetmez mi artık? Tanrım, o muşmula suratlı moruk Vic'i her Allanın gecesi kraliyet sarayında kör kütük sarhoş olana dek içen o kocakarıyı, elinde irlanda viskisini yuvarladığı bardak faytoncubaşısı tarafından bi kemik çuvalı gibin taşınıp yatağına yatırılırken karının paytoncu-başının bıyıklarını çekiştire çekiştire adamcağıza Ehren on the Rhine gibin Gel, İçkiler Burda Daha Ucuz gibin eski şarkılardan parçalar söylemesini bi annatışı vardı kin gülmemek elden gelmez.
—Evet, dediydi J. J. Şimdi de barıştırıcı Edward var başımızda.
—Git de sakalıma anlat sen onu, dediydi abem. O zibidi barıştan çok kayışmayı düşünür muhakkak. Edward Guelph-Wettin!

—Ya bizim ahretlik maskaralara ne dersin, dediydi Joe, Irlan-da'nın rahipleri piskoposları
Maynooth'daki bürolarını Şeytansı Majestelerinin takımının renkleriyle donatıp sırf onun cokeylerinin bindiği
atların resimlerini asıyorlar duvarlarına. Dublin Kontu da cabası.

—Ve de kendisinin pindiği kadınların hepsini de zımbalama-lı, dediydi bızdık Alf.

J. J. de dediydi kin:

—Lort hazretleri yersizlik nedeniyle fikrini değiştirdi. —Bi tane daha ister misin, abem. Dediydi Joe.

—Elbet, paşam, dediydi o. isterim ya. —Ya sen? Dediydi Joe.

—Aslansın billa, Joe,*dediydim. Berhudar olasın azizim. —Arkadaşınkini iki yap, dediydi Joe.

Bloom, John Wyse ile ha bire konuşmakta, çamurrenklikaşka-val suratını heyecanla oynatıp erikgözlerini belertmekteydi.

—Zulüm, dediydi Bloom, dünya tarihi kamilen işkenceyle, zulümle dolu. Böyle olunca, milletlerin arasında
nefret her geçen gün artıyor da artıyor.

—Sen bir millet nedir bilir misin? Dediydi John Wyse.

—Elbet bilirim, dediydi Bloom. —Nedir peki? Dediydi John Wyse.

—Millet mi? Dediydi Bloom. Aynı yerde yaşayan aynı kimseler bir millettir.

—O halde, iyi yahu, dediydi Ned, gülerek, şayet öyleyse de-mek ki ben bir milletim zira son beş yıldır aynı yerde yaşıyorum.

377

Tabii herkes Bloom'a bakarak güldüydü; o da, dümen kırmaya çalışıp dediydi kin:

—Veya farklı yerlerde de yaşayan.

—Bu tarif bana tıpatıp uyuyor, dediydi Joe.

—Sen hangi millettensin şayet sorabilirsem? Dediydi abem.

—irlandalıyım, dediydi Bloom. Burda doğdum ben. Irlan-da'da.

Abem hiçbi şey demediydi de gırtlağını iyicene temizlediydi, bakındı, tam köşeye Red-Bank istiridyesi gibin nah şöyle bi balgam tükürdüydü.

—Haydi bakıyım, Joe, dediydi, mendilini çıkarıp ağzını kuru-larkene. —Tamamdır, abem, dediydi Joe. Şunu sağ eline al ve benim söylediklerimi tekrarla. Ballymote Kitabı'nın müellifleri Dromalı Solomon ve Manus

Tomaltach og MacDonogh'a atfedilen paha biçilmez, son derece girift işlemeli antika irlanda yüzbezi, sonraları itinayla üretilmiş ve uzun süre hayranlıkla karşılanmıştır. Sanat şahikası köşe işlemelerinin efsanevi güzelliğinin üzerinde durmaya gerek görmüyoruz; dört incil vaizinin her birisi vuzuhla tefrik edilebilmekte, her birisi de dört pirin her birine incil'e ilişkin simgeleri, abanozlaşmış meşeden bir asa, bir Kuzey Amerika puması (bu arada belirtmeliyiz ki, puma, Britanya'daki benzerlerinden çok daha asil bir hayvanlar kralıdır), bir Kerry buzağısı ve Carrantuohill'den bir altın kartal sunarken görülmektedir. Sümüklerin silineceği alanda resmedilen manzaralar ise, kadim kurganlarımızı, höyüklerimizi, kromlekleri- mizi, solaryumlarımızı, eski öğrenim merkezlerimizi ve lanetli kayalarımızı öylesine muhteşem bir güzellikte ve Barmecideler döneminde Sligo tezhipçilerinin artistik fantezilerini koyuverdikleri zamanlardaki renk inceliğini yansıtmakta. Glendalough, Killar-ney'in o güzelim gölleri, Clonmacnois harabeleri, Cong Manastırı, Glen Inagh ve Twelve Pins, Ireland's Eye, Yeşil Tallaght Tepeleri, Croagh Patrick, Messrs Arthur Guinness, Son & Company (Limi-ted)in bira fabrikası, Lough Meagh kıyıları, Ovoca Vadisi, Isolde' nin Kulesi, Mapas obeliskleri, Sir Patrick Dun Hastanesi, Cape Clear, Aherlow koyağı, Lynch Şatosu, Scotch House, Loughlins- town'daki Rathdown Darülacezesi, Tullamore hapishanesi, Castle-connel ivinti yerleri, Killballymachsonakill, Monasterboice'deki naÇ» Jury Oteli, S. Patrick's Purgatory, Salmon Leap, Maynooth Koleji Manastırı, Curley çukuru, ilk Wellington Dükü'nün üç doğum yeri, Cashel kayası, Ailen bataklığı, Henry Street Ambarı,
378
Fingel Mağarası - bütün bu dokunaklı manzaraların hepsi zamanın cömertçe bezenmiş ve elemli gözyaşlarıyla yıkanmış olarak gu. nümüze dek olanca güzellikleriyle orada yer almaktadır. —Hem içelim hem sen bize göster, dediydim. Hangisi hangi-siymiş? —Bu benimkisi, dediydi Joe, şeytanın ölmüş kaldırım kargasına dediği gibin.

—Ben de, dediydi Bloom, o nefret edilen zulüm gören ırkın bir mensubuyum. Şu anda bile, îşte şimdi. Tam şu an.

Bakındı, nerdeyse parmakları yanayazdı o kocuman purosunun ucundan.

—Soyulan, dediydi Bloom. Talan edilen. Hakaret gören. Zulmedilen. Haklarımızı elimizden almışlar, işte şu anda bile, dediydi, yumruğunu havaya kaldırarak, Fas'ta köleler ya da hayvanlar gibi mezatlarda satmışlar.

—Yeni Kudüs'ten mi bahsediyosun? Dediydi abem.

—Adaletsizlikten bahsediyorum, dediydi Bloom.

—Pekâlâ, dediydi John Wyse. O halde insan gibi dikil karşılarına.

Tam takvimlik bi manzara. Tam dumdum kurşunu için hedef. Senin yağlısurat kendini namlının ucuna getiriyo. Bakındı, elinde bi süpürge olsa, hele bak bi de hizmetçi önlüğü, ne kadar da yakışırdı. Sonra birden yığılır kalırdı, ıslak çamaşır gibin iki ucundan tersine sıkılmışa dönerdi.

—Ama bir yararı olmaz ki, dediydi o. Cebir, nefret, tarih, hepsi de. Erkeklerin kadınların hayatı hakaretle, nefretle solar gider. Gerçek hayatın tam zıttı olduğunu herkes bilir bunların.

—Ne? Dediydi Alf.

—Sevgi, dediydi Bloom. Yani nefretin karşıtı. Şimdi gitmem lazım, dediydi John Wyse'e. Bir koşu Adliye sarayına gidip Martin orda mı bakayım. Şayet gelirse, bir dakika sonra döeceğimi söylersin. Sadece bir dakika. Seni tutan mı var ki? Sonra ok gibin fırlayıp gittiydi.

—Musevi olmayanlara yeni bi apostol, dediydi abem. Evren-sel sevgi.

—E, dediydi John Wyse. Hep demezler mi zaten: Komşunu seveceksin, diye.

—O herif? Dediydi abem. Komşunu dilenciye çevireceksin olmalı onun düsturu. Sevgi, moya! Romeo Jülyet gibin romantik.

Sevgi sevgiyi sevmeyi sever. Hemşire, yeni eczacıyı sever. Polis memuru 14 A, Mary Kelly'yi seviyor. Gerty MacDowell, bi-

sikletü oğlanı seviyor. M. B., sarışın bir beyefendiyi seviyor. Li Chi Han, Cha Pu Chow'u ö pü pse viyor. Jumbo adlı fil, Alice adlı fili seviyor. Sağır borulu yaşlı Mr. Verschoyle tornistan gözlü Mrs. Verschoyle'u seviyor. Kahverengi Makintoş yağmurluktu adam ve-fat eden bir hanımefendiyi seviyor. Majesteleri Kral, majesteleri Kraliçe'yi seviyor. Mrs. Norman W. Tupper, Teğmen Taylor'u seviyor. Siz, bir kimseyi

seviyorsunuz. Bu kimse şu öbür kimseyi seviyor zira herkes bir kimseyi sever lakin Allah herkesi sever. —Peki, Joe, dediydim ben, sağlığına sevgili dostum. Sana da başarılar, abem. —Yeşşe, dediydi Joe.

—Tanrı'nın da Meryem Ana'nın da, Aziz Patrick'in de inayeti sizinle olsun, dediydi abem. Sonra da bardağını kaldırıp boğazını yağladıydı.

—Bu yobazları biliriz biz, dediydi, bi yandan talkın verirler bi yandan da cebindekileri yürütürler. Ya topunun namlu ağzına İncil'deki Tanrı sevgidir sözlerini yazarak Droghedalı kadınlarla çocukları kılıçtan geçiren sözde mutaassıp Cromwell ile süvarilerine ne buyurulur? incil'den! Bugün United Irishman 'de ingiltere'yi ziyaret eden Zululu reis hakkındaki yazıyı okudunuz mu? —Ne olmuş kin? Dediydi Joe.

Deyince de, abem deste deste evrakların arasından bi gazeteyi çekip okumaya başladıydı: —Manchester'in en büyük pamuk tüccarlarından oluşan bir heyet dün Protokol Şefi Altın Çubuk tarafından Majesteleri Abea-kutah Alaki'ye takdim edildi; Lord Yumurtalar Üzerinde Yürü Ya Kulum, Majeste Hazretleri'ne, dominyonlarında kendilerine gösterilen kolaylıklar için Britanya tüccarlarının kalpten teşekkürlerini sundu. Heyetin de katıldığı öğle yemeğinden sonra esmer hükümdar, Britanyalı rahip Ananias Tanrıyasena Kurukemik'in anında irticalen tercüme ettiği mutlu konuşmasında Massa Yürü Ya Kulum'a en derin şükranlarını sunmuş ve beyaz kadın reis ulu squaw Victoria tarafından kendisine, üstelik Hayırhah Kraliçe'nin muazzez elyazısıyla şahsen ithaf ederek zarafetle sunmuş bulunduğu ve Tanrı kelamı olmasından gayrı ingiltere'nin yüceliğinin de sebebi hikmeti sayılan incil'in tezhipli bir nüshasını en kıymet-I1 bir hazine olarak sakladığını ifade ederek, Abeakuta ile ingiltere imparatorluğu arasında teessüs etmiş bulunan samimi ilişkilerden dolayı memnuniyetini dile getirmiştir. Alaki, daha sonra, Kırk Siğil lakaph

Kakachakakachak hanedanındaki halihazır selefinin kafata-Slndan yapılan dostluk kupasından en kaliteli irlanda viskisini
piP! 380
Black and White şerefine yudumlamış, ve müteakiben Cottonp0 lis' in en büyük fabrikasını ziyaret ederek
ziyaretçi defterine paj. mağını basmış, bilahara pek sevimli bir Abeakuta savaşdansı icra etmiş ve bu
dans sırasında genç kızların neşeli çığlıkları arasında çok sayıda bıçak ve çatalı yutuvermiştir.

—O dul karı, dediydi Ned. Ondan kuşkum yok. Acaba o incil'den benim yararlanacağım gibi mi yararlandı.

—Aynen, ama biraz daha çok, dediydi Lenehan. Ondan sonra da o mümbit ülkede devyapraklı Hintkirazları
bir bereketlenmiş sorma gitsin.

—Griffith mi demiş bunu? Dediydi John Wyse.

—Yo, dediydi abem. Shanganagh imzası yoktu. Sadece baş harf vardı: P. —Esaslı bi inisiyaldir o, dediydi Joe.

—Bu işlerin nizamı böyle, dediydi abem. Ticaret bayrağın peşinden gider.

—Tamam, dediydi J. J., Kongo Bağımsız Devleti'ndeki o Belçikalılardan daha kötüyse durumları. Neydi adı, o
adamın yazdığı raporu okudun mu?

—Casement, dediydi abem. İrlandalıdır kendisi.

—Evet, o adam işte, dediydi J. J. kadınların kızların ırzına geçip yerlileri kırbaçtan geçiriyorlarmış, sırf biraz daha kırmızı kau-çuk çıkarabilsinler diye.

—Nereye gittiğini biliyorum, dediydi Lenehan, parmaklarını çatırdatarak.

—Kimin? Dediydim ben.

—Bloom'un, dediydi o. Adliye Sarayı numara. THrowaway'de bikaç şilin kazanmıştır, dıravı almaya gitmiştir.

—O akgözlü kâfir mi? Dediydi abem, hani hayatında aşka gelip bi ata para yatırmayan o herif mi?

—Oraya gitmiştir, dediydi Lenehan. Bantam Lyons'a rastla-
dıydım da o ata oynayacağını söylediydi ama ben onu vazgeçirdiy-
dim de o da bana tüyoyu Bloom'un verdiğini söyediydi. Beş şilin koyup yüz şilin kazandığına istediğin şeyin üzerine bahse girerim. Dublin'de kazanan tek adam o. Soğuk nevale.

—Aynen öyle, tavşan boku canım, dediydi Joe.
—Hey, Joe, dediydim ben. Buranın o yerini bi göster bakiynı.
—Nah, surdan, dediydi Terry.
Eyvallayın İrlanda ben Gort'a gidiyom. Derkene arka avludan dolaşıp da, bakındı, (beşe karşı yüz şilin) tam kartviziti bırakırkene {Throwaway bire yirmi) efendime söyleyim yükümü boşaltırkene
381
bakındı kendi kendime dediydim kin elbet öyle tırsacak (Joe'nun iki birasıyla Slattery'de içtiğim bi bardak gitti) tabii efendim git- mesi normal (yüz şilin eder beş sterlin) Pisser Burke'nin ordayke-ne (soğuk nevale) bana iskambil oynarkene çocuğun hastalığından bahsettiğini (bakındı, bi galonu geçti laa) o lapa götlü karısının da borudan aşağıya kızcağız iyileşti veya kız (üff!) ama hepsi de tertip zira arabı güldüğü takdirde sipaliyi aldığı gibin cızlamı (Tanrım, amma şişmişim ha) çekecek ruhsatsız çalıştığına (üff!) İrlanda benim milletim diye bi de (hıyk! prthıık!) bi daha mı o pezivenk (birazcık daha kaldı) Kudüslü (ah!) kukumav kuşuyla asla.
Her ne hal ise ben geri döndüğümde hâlâ çan çan ediyolardı, John Wyse, Griffıth'e Sinn Fein fikrini Bloom'un aşıladığını, gaze- tesine her bi çeşit beyin yıkayıcı haltı koymasını, madaracı jürilerle maliyeden nasıl vergi kaçırılacağına ve irlanda sanayiini yabancılara satmak amacıyla bütün dünyaya konsoloslar göndermeye dair her bi muzırlığı Bloom'un aşıladığını anlatmaktaydı. Peter'den çaldığını Paul'a öde, yani. Bakındı, o mendebur suratlı herif bizim işlerimizi nasıl da karıştırıyo. Ulan bırak da biraz nefes alalım. Tanrı irlanda'yı o pezivenk çakal gibilerinden korusun. Mr. Bloom'un yalanları dolanları. Zaten kendisinden önce pederi başlamış sahtekârlık işlerine, ihtiyar Metuşalem Bloom, memleketi incik boncuğa ve iki paralık sahte elmaslara boğduktan sonra kendisini asit prusikle zehirleyen soyguncu simsar. Mektupla düşük faizli ödünç paralar. Kefilsiz imza mukabili istenilen miktarda para. Uzaklık mani teşkil etmez. Teminata lüzum yok. Bakındı, aynen Lanty MacHale'in keçisi gibin herkesin peşine takılacak muhakkak.
—Pek doğru söyledin, dediydi John Wyse. işte her şeyin aslını size anlatabilecek biri, Martin Cunningham.

—Hakikaten, Martin ile Jack Power'i bi de Varidat Daire-si'nden emekli maaşıyla geçinen Crofter mı Cro.fton mu üstelik Kral hesabına memleketi gezip tozan Blackburn'un listesinden, Crawford muydu yoksa, bi Orangisti taşıyan resmi araba kaldırıma yanaştı. Yolcularımız köyün hanına ulaştılar ve hayvanlarından indiler.
—Heey, uşaklar! Diye bağırdıydı aralarından liderleri olduğu belli olanı. Rezil herifler! Sizi gidi! Böyle diyerek kılıcının kabzasını pencerenin açık kanadına sertçe tıklattı. Bunu işiten hancı deri önlüğünü kuşanarak onları karşılamak 'Çin koştu. —Size en iyi odalarımı vereceğim, efendilerim, dediydi dalkavukça gülerek.
382
—Kıpırdasana, herif! Diye bağırdıydı pencere kanadını tıkla-tan kimse. Atlarımıza bakın. Bize de en güzel aşlarınızı getirin zira açlıktan ölüyoruz vallahi. —Eyvah, aziz efendilerim, dediydi hancı, fakirhanemde kilerim tamtakır. Bilmem ki ne sunayım siz lortlarıma. —O da ne demek, adam? Diye bağırdıydı hoşsohbet birine benzeyen ikinci yolcu, kralımızın ulağı Birafıçısı Hazretleri'ni böyle mi karşılarsız?
Hancının suratında giderek yayılan ani bir ifade değişimi yer aldı. — Yalvarırım'beni bağışlayın, efendiler, dediydi tevazuyla. Siz kralımızın (Tanrı Onu korusun!) ulaklarıysanız bi dediğinizi iki etmeyiz biz. Kralımızın (Tanrı Onu takdis etsin!) dostlarını hiç aç bırakır mıyız burda, tövbe tövbe.
—O halde çabuk! Diye bağırdıydı o ana dek hiç konuşmayan ve bakışlarından pek iştahlı pek obur bi kimse olduğu anlaşılan üçüncü yolcu. Ne vereceksin bize, de bakayım? Hancı bi defa daha eğilip cevap verdiydi:
—Yavru güvercin böreğine ne dersiniz, güzel efendilerim? Ya dilimlenmiş karaca eti, bir dana sırtı, gevrek beykinli ördek, fıstık-lı yabandomuzu kellesi, bir çanak dolusu güzel krema, Maltaeri-ğiyle solucanotu ve bir sürahi de Ren şarabı?
—Vay imanım! Diye haykırdıydı son konuşan yolcu. Yaşadık desene. Fıstıklı ha!
—Yaşşa be! Diye haykırdıydı hoşsohbet birine benzeyen yolcu. Fakirhanenin tamtakır kileri, vay anasına! Seni gidi polimci zampara! Dediğiynen Martin gelip Bloom nerde diye sorduydu.

—Nerede yahu? Dediydi Lenehan. Yetimlerle dulların hakkını yemekle meşgul. —Doğru değil mi, dediydi John Wyse, Bloom'la Sinn Fein hakkında abeme söylediklerim?

—Doğrudur herhal, dediydi Martin. En azından, öyle rivayet olunur. —Kimin tarafından rivayet olunuyor? Dediydi Alf. —Benim tarafımdan, dediydi Joe. Vilayeti bendedir.

—Ama düşünün bir kere, dediydi John Wyse, bir Yahudi de başka herkes gibi kendi vatanını niçin sevmesin ki?

—Sevsin elbet, dediydi J. J., ama önce hangi vatanı seveceğinden iyice emin olsun! —Bu adam bir Yahudi mi yoksa putperest mi ya da bir Kato-

383

lik mi- Protestan mı ya da her ne boksa, nedir? Dediydi Ned. Aslında kimdir o? Darılmaca yok, Crofton. —Junius kimdir? Dediydi J. J.

—Onu istediğimiz yok, dediydi Orangist ya da Presbiteryen Crofter.

—Musevilikten dönmedir o, dediydi Martin, Macaristan'da bir yerden gelme, zaten bütün planları Macar sistemine göre hazırlayan da oymuş. Şatoda bunları biliriz hep. —Dişçi Bloom'un kuzeni değil mi o? Dediydi Jack Power.

—Değil elbet, dediydi Martin. Sırf isim benzerliği. Onun adı Virag'dır, kendisini zehirleyen babasının adı. ismini mahkeme kararıyla değiştirmiş, babası yani.

—İrlanda'nın yeni Mesih'i oluyor yani, dediydi abem. Azizler ve allameler adası!

—Yaa, hepsi de kurtarıcılarını bekliyor hâlâ, dediydi Martin. Aslında biz de öyle, ya.

—Evet, dediydi J. J., her doğan erkek çocuğun Mesih'leri olabileceğini düşünüyorlar. Sanırım, her Yahudi, çocuğun baba mı ana mı olacağını öğrenene kadar büyük bir heyecan içinde bekler.

—Yani her an gelebilir diye bekliyolar, dediydi Lenehan.

—Ah, aman Tanrım, dediydi Ned, Bloom'u o ölen oğlunun doğumundan önce görecektin. Bir gün ona South City çarşısında bir kutu Neave bebek maması alırken rastladıydım ki daha karısının doğurmasına altı hafta vardı.
—En ventre sa mere, dediydi J. J.
—Adam mı diyorsunuz siz ona Allahaşkına, dediydi abem. —Acep o şeyini hiç köküne kadar geçirmiş midir hayatında, dediydi Joe. —Eh, iki çocuğu olmuş hiç olmazsa, dediydi Jack Power. —Şüphelendiği kim var acep? Dediydi abem. 1900
Bakındı, bazen şaka diye söylenen şeylerde bi hakikat payı oluyo. Orta halli bi şeydir kuşkusuz. Pisser'in anlattığına göre seninki her ay bir kere aybaşısı gelmiş çıtkırıldım karılar gibin baş ağrısından yatağa düşermiş. Neden bahsettiğimi anlıyo musun? Onun gibin herifleri yakalayıp doğruca şu pezivenk denizin içine atıcaksın. Allah da suçlu bulmaz seni kul da böyle bi cinayetten, emin ol. Herife bak, insan gibin biralarımızı ısmarlamasın diye nasıl da sıvıştıydı cebinde beş sterlinnen. Allahım sen sabır ver. Derzden bi avuç su gibin.
—Merhametli olalım, dediydi Martin. Hay Allah, nerede kal- 1910 d» bu adam? Bekleyemeyiz. $84
—Kuzu kılığına bürünmüş kurt, dediydi abem. Vallahi öyle. Macaristanlı Virag! Ben ona Ahasve diyom. Allah'ın lanetlediği.
—Kısa bir işret faslı için vaktin var mı, Martin? Dediydi Ned. —Sadece bir tek, dediydi Martin. Acele etmemiz lazım. J. J. ve S. —Sen Jack? Crofton? Üç tane yarım yolla, Terry.
—Aziz Patrick, Ballykinler'de yeniden karaya çıkıp bizi dinimize döndürmeli, dediydi abem, sahillerimize bizleri kirleten böy-1920 le şeylere müsaade ettiğimizden dolayı.
—Yaa, dediydi Martin, bardağını beklerken. Parmaklarıyla tezgâhı tıpırdatarak. Tanrı hepinizin yardımcısı
olsun, benim duam budur.
—Amin, dediydi abem.
—Allah yardım edecektir bizlere, dediydi Joe.
Ve de mukaddes çanın çalmasıyla en başta haçtaşıyıcısı olmak üzere ayaktaşlar, buhurdancılar, günlük kaplarını taşıyanlar ve papaz çömezlerinden oluşan mübarek kortej ayin başlıklı başrahiple-rin, manastır başkanlarının, piskoposluk vekillerinin, Spoleto'daki 1930 Benediktin tarikatından Sen Bruno ve Camaldolesi tarikatlarından, Sistersiyenlerden ve

Olivetanlardan, Oratoryenlerden ve Val-lombrosanlardan keşişlerin ve Sen Augustinus tarikatından, Brigit-tinlerden, Premonstratensilerden, Serviyenlerden, Trinitaryenler-den, Peter Nolasco'nun çocuklarından papazların yanına Piskopos Albert ile Avilalı Teresa'nın peşinde, kimisi çarıklı kimisi yalınayak, Karmel Dağı'ndan gelen îlyas Peygamber'in çocukları: Sonra gene kahverengili grili papazlar, yoksul Françiskan mezhebinin, dilenci Kapusenlerin, Kordeliyerlerin, Minimenlerin ve Kuralcıların oğullarıyla Clara'nın kızları: Ayrıca Dominikan tarikatının oğul-lan, vaiz frerler, Vincent'in oğulları: ilaveten S. Wolstan keşişleri: Ve Ignatius ile çocukları: Ve Muhterem Birader Edmund Ignatius Rice'ın başkanlığında Christian Brothers kardeşlik cemiyetinin üyeleri. Onların ardından da bütün azizlerimiz ve şehitlerimizle, bakirelerimiz ve günah çıkaran müminlerimiz geldiler: S. Cyr ve S. Isidore Arator ve S. Küçük James ve Sinoplu S. Phocas ve S. misafirperver Julian ve S. Felix de Cantalice ve S. Simon Stylites ve S. Stephen Başşehit, ve S. Tanrı'nın John'u ve S. Ferreol ve S. Le-ugarde ve S. Todili Martin ve Tourslu Martin ve S. Alfred ve S. Joseph ve S. Denis ve S. Cornelius ve S. Leopold ve S. Bernard ve S. Terence ve S. Edward ve S. Owen Caniculus ve S. Anonimus ve S. Eponimus ve S. Sudonimus ve S. Homonimus ve S. Paronı-mus ve S. Sinonimus ve S. Laurence O'Toole ve S. Dingleli James
385
ve S. Compostella ve S. Columcille ve S. Columbia ve S. Celesti-ne ve S. Colman ve S. Kevin ve S. Brendan ve S. Frigidan ve S. Senan ve S. Fachtna ve S. Columbanus ve S. Gali ve S. Fursey ve S. Fintan ve S. Fiacre ve S. John Nepomuc ve S. Thomas Aquinas ve Bretanyalı Ives ve S. Michan ve S. Herman-Joseph ve Hırstiyan gençliğinin üç koruyucu azizi S. Aloysius Gonzaga ve S. Stanislaus Kostka ve S. John Berchmans ve Gervasius, Servasius ve Bonifaci-us adlı azizler ve S. Bride ve S. Kiernan ve S. Kilkennyli Canice ve S. Tuamlı Jarlath ve S. Finbarr ve S. Ballymunlu Pappin ve Birader Aloysius Pacifıcus ve Birader Louis Bellicosus ve Limalı ve Vi-terbolu Rose adlı azizler ve S. Bethanyli Martha ve S. Mısırlı Mary ve S. Lucy ve S. Brigid ve S. Attracta ve S.

Dympna ve S. ita ve S. Marion Calponsis ve Çocuk isa'nın Mübarek Hemşiresi Teresa ve S. Barbara ve S. Scholastica ve on bir bin bakireli S. Ursula. Alayı da başlarını çevreleyen aylalarıyla, ağıllarıyla ve haleleriyle, ellerinde hurma dallarıyla lirler ve kılıçlar, başlarında zeytin dallarından taçlarıyla, üzerlerinde uğur getirici kutsal imler işlenmiş giysileriyle boynuzdan mürekkephokkalarıyla, okları, ekmek somunla- rı, testileri, bukağıları, baltalan, çarmıhları, köprüleri, banyoküvet-lerindeki bebekleri, kavkıları, keseleri, makasları, açkıları, ejderhaları, zambakları, karabinaları, sakalları, domuzları, fenerleri, körükleri, arıkovanları, çorbakepçeleri, yıldızları, yılanları, örsleri, merhem kavanozları, çanları, koltukdeğnekleri, forsepsleri, geyik boynuzları, sugeçirmez çarıkları, şahinleri, değirmentaşları, bir tabakta gözleri, balmumundan kandilleri, kutsal su serpmeçleri ve tekboynuzlarıyla sökün ettiler. Ve de Nelson sütunu'nun önünden, Henry Street'ten, Mary Street'ten, Capel Street'ten, Little Britain Street'ten Surge, illuminare diye başlayan in Epiphania Do- mini açılış ilahesini söyleyerekten ve müteakiben de Saba venient diye süren o pek tatlı Omnes duasını okuyarak şeytanları def edici, ölüleri tekrar diriltici, balıkları bolartıcı, körleri topalları sağaltıcı, kaybedilen çeşitli eşyanın tekrar bulunmasını sağlayıcı, kutsal yazıları açıklayıcı ve gerçekleştirici, kutsayıcı ve kehanette bulunucu türlü çeşitli mucizeler yaratarak ilerlediler. Ve son olarak, altın işlemeli bir sayvanın altında Muhterem Peder O'Flynn, Malachi ve Patrick'in refakatinde teşrif ettiler. Ve bu yüce Pederler belirlenen Yere, yani, 8, 9 ve 10 Little Britain Street'te, toptan bakkaliye, şa-raP ve konyak ticaretiyle iştigal eden, bira, şarap ve diğer müskira- lln mahallinde istihlaki için ruhsatlı Bernard Kiernan'ın Birahanesi ktd. Şti'ne ulaştıklarında, ayini idare eden rahip bu birahaneyi kutsayarak tirizli pencerelerini, çatı kirişlerini ve kemerlerini, to-

nozları, sütun başlıklarını, alınlıkları, kornişleri, kabartmalı kemerleri, dam kulelerini, kubbeciklerini tütsüledi ve akabinde mercimek saçıp ve kutsal su da serptikten sonra Tann'nın bu birahaneyi de Hazreti İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un hanelerini takdis ettiği gibi aynı şekilde takdis etmesi ve nurlu meleklerinin hep o mekânda barınmaları için niyaz etti. Ve içeriye girdikte, bütün yiye. çekleri, içecekleri kutsadı ve Tann'nın tüm sevgili kulları onun dualarını yanıtladı. —Adiutorium nostrum in nomine Domini. —Qui fecit coelum et terram. —Dominus vobiscum. —Et cum spiritu tuo.

Sonra ellerini kutsadığı kimselerin üzerine koyarak onlara şükranlarını bildirdi ve hepsi de onunla birlikte niyaz eyledi:
—Deus, cuius verbo sanctificantur omnia, benedictionem tuam effunde super creaturas istas: et praesta ut quisquis eis secundum legem et voluntatem Tuam cum gratiarum actione usus fuerit per invocationem sanctissimi nominis Tui corporis sanitatem et animae tutelam Te auctore percipiatper Christum Dominum nostrum.
—İşte hepimiz böyle demişiz, dediydi Jack.
—Seneliği bin kâğıt he, Lambert, dediydi Crofton ya da Crawford.
—Bildin, dediydi Ned, John Jameson'unu yudumlayarak. Daha neler neler, maydanozlu köfteler.
Başını çevirmiş cevahir yumurtlama sırası kimde diye şöyle bi etrafıma baktıydım kin, abovv, ne göreyim - arkasından atlı kova-larmış gibin seninki içeri dalıvirmesin mi. — Adliye Sarayı'na kadar uzanmıştım, dediydi, seni aramak için. inşallah şey etmemişimdir...
—Yo, dediydi Martin, biz hazırız.
Adliye Sarayı'ymış, mavala bakın, ulan ceplerin altınnan gü-müşnen dolu be. Adi pezivenk hıyar. Bi içki ısmarlasana bize. Ka-şalotzade, n'olucak! Çıfıttan ne beklenir kin! Rabbena, hep bana. Kapkaççı kenef faresi. Beş koy yüz al.
—Sakın kimseye söyleme, dediydi abem. —Affedersiniz, dediydi o.
—Haydin beyler, dediydi Martin, ortalığın karışacağını anla-yarak. Haydin, gidiyoruz. —Sakın kimseye söyleme, dediydi abem, çemkirerek. Sır gibin sakla. Senin pezivenk köpek de uyanıp hırlamaya başlamasın mı!

_Haydin, eyvallah beyler, dediydi Martin.
Yanındakileri apar topar önüne kanıydı da Jack Power ile Trofton ya da her ne zımbırtıysa şaşkına dönen seninkini aralarına ı,n pezivenk kaleskaya pindilerdi. _Hemen hareket et, dediydi Martin arabacıya.
Karbeyazı yunus yelesini arkaya doğru silkip yalazlı kıçını kaldırınca, dümenci yelkeni rüzgârın önüne sererek şişirdi ve tüm yelkenleri fora edip üçköşeli yelkeni iskele tarafına çevirdi. Çok sayıda güzel peri sancaktan ve iskeleden yaklaşarak soylu barkanın iki yanına tutundu ve parlak suretlerini usta bir tekerlekçinin, erkeklerin ziyaretlere gitmeleri ya da zarif hanımların gönüllerini fethetmeleri amacıyla onlara hız kazandıran bir tekerleği yaparken onun tam kalbine parmakları eşit aralıklarla birbirlerinin kız kardeşleri gibi yerleştirip tümünü bir dış çemberle birleştirdiği gibi bir araya getirdi, işte bu arzulu periler bu ölümsüz kız kardeşler de o şekilde yanaşıp takıldılar. Gülerekten, oynaşaraktan, çevrelerine köpükler yayaraktan.
Ama bakındı, tam kocuman bira bardağının dibini tezgâha ko-yuyodum kin abemin kalkarak omuzlarını iki yana sallaya sallaya ve fıçı gibin vücuduynan oflaya poflaya kapıya doğru gittiğini gör-düydüm, tabii bu arada küfürün intizarın bini bi paraya gidiyo, tüprük salya, irlanda lisanıynan yedi sülalesinden bando mızıkayla geçiyo, Joe'yla Alf da iki yandından sülük gibin yapışmış onu yatıştırmaya çahşıyolar. —Gidin başımdan, dediydi o.
Hemi de bakındı, kapıya kadar vardıydı da, öbürleri onu tu-tarlarkene Bloom'un arkasından şarladıydı:
—Yaşasın Israel!
Aboov, peygamber aşkına o topuz gibin götünün üstüne olursan da kendini el âleme rezil rüsva etmesen ya. Tanrım, daima pezivenk soytarının biri çıkar da pezivenk bi havagazı yüzünden böyle pezivenkçe kepazelikler çıkarır hep. Bakındı, vallahi insanın kursağındaki biraların kesilmesine yol açacak bak, billahi. Diyerekten yalınayak başı kabak ne kadan çocuk varsa ne ka-dan kaldırım süpürgesi varsa kapıya toplandılardı, Martin isem arabacıya derhal hareket etmesini söylediydi, abem isem uluyup ürü-düydü, Joe ilen Alf isem ona çenesini kapamasını söyledilerdi, se- nınki isem

Yahudilere hakaret edilmesine içerlemiş vaziyette, sokaktaki ayaktakımı isem konuşsana ülen diye bağırdılardı da Jack "ower seninki arabada otursun da o pezivenk çenesini tutsun diyeni uğraştıydı ve bi gözü bağlı bi ipikırık Aydaki adam bi Yavudi
388
miydi, Yavudi miydi, Yavudi miydi diyem çığırmaya başladıydı da bi şırfıntı da ona doğru ünlediydi: —Ey, bayım! Dükkânın açılmış, bayım! Ve o da dediydi kin:
—Mendelssohn Yahudiydi, Karl Marx, Mercadante ve Spino-2080 za da Yahudiydi. Hazreti Isa da Yahudiydi ve onun babası da Yahudiydi. Sizin Allanınız.
—Onun babası yoktu ki, dediydi Martin. Hadi yeter artık. Sür evladim arabayı. —Kimin Allahı? Dediydi abem.
—E, amcası bir Yahudiydi ya, dediydi o. Sizin Allanınız bir Yahudiydi. Isa, benim gibi bir Yahudiydi. Bakındı, abem apansız dönüp içeriye daldıydı.
—Hazreti Isa adına, dediydi, o mübarek ismi ağzına alan o pezivenk Yahudinin beynini dağıtayım da görün. Hazreti Isa adı-2090 na, seni çarmıha gereceğim ulan, vallahi de billahi de. Verin şu bisküvi kutusunu bana, ulan.
—Dur! Yapma! Dediydi Joe.
Dublin'in merkezinden ve banliyölerinden akın eden binlerce kişiden oluşan muazzam bir meraklı kitlesi, Majestelerinin matbaacıları Messrs. Alexander Thom'un sabık müstahdemi Nagyasâ-gos uram Lipöti Virag'a, kendisinin uzak bir diyar olan Szazhar-minczbrojügulyâs-Dugulâs'a (Mırıldayan Dereler Çayırı) azimeti münasebetiyle tezahüratla başlayan merasimin her bakımdan son derece samimi bir hava içinde cereyan ettiğini söyleyebiliriz. Eski 2100 irlanda tirşesinden, irlanda sanatçılarının eserlerini ihtiva eden tezhipli bir tomar ile antik Kelt tezyinatı üslubuyla işlenmiş ve ustaları Messrs. Jacob agus Jacob'a karşı her türlü takdir hislerini uyandıran bir gümüş kutu, Dublinli hemşehrilerinin büyük bir kısmını temsilen, bu mütemayiz fenomenologa takdim edilmiştir. Azimet eden kahramanımız canı yürekten coşkunca alkışlanmış, irlanda gaydalarından mürekkep güzide çalgı takımı İrlanda'ya Geri Dön şarkısının pek bilinen nağmelerini çalmaya

başlayıp da akabinde hemen Rakâczy'nin Marşı'nz geçiverince hazır bulunanlardan pek çoğunun mütebariz bir şekilde halecanlandığı göze çarp-mıştır. Dört denizin sahilleri boyunca Howth Tepesi'nin, Three Rock Mountain'ın, Sugarloaf in, Bray Head'in zirveleriyle, Mour-ne, Galtees, Ox, Donegal ve Sperrin dağlarının şahikalarına, Nag-les, Bographs ve Connemare tepelerinin zirvelerine ve M'Gilh" cuddy, Slieve Aughty, Slieve Bernagh ve Slieve Bloom bataklıklarının üzerlerine katran varilleriyle şenlik ateşleri yakılmıştır. Gök-
389
. j çmlatan ve ta uzaklardaki Kambriya ve Kaledonya tepelerindeki Iskoçyalı tarafgiran güruhlarının yaşasın seslerine karışıp ak-ederek dönen alkışlar arasında, heyula gibi bir tenezzüh teknesi, hâzırun arasında çok sayıda yer alan cinsi latifin temsilcileri tarafından ikram edilen nihai bir çiçek yağmuruyla selamlanarak ağır ağır hareket etti ve barkalardan müteşekkil bir filotillanın refakatinde nehirden denize doğru ilerlerken, Ballast Office ile Gümrük Idaresi'nden maada Pigeonhouse'taki elektrik santralıyla Poolbeg Feneri'nin bayrakları selam maksadıyla yarıya indirilmişti. Viss-zontlâtdsra, kedves barâtom! Visszontldtâsra! O gidiyor ama unutulmayacaktır.

Bakındı, şeytan bilem durduramaz o pezivenk bisküvi kutusunu ille de kaptığı gibin dışarıya vardıydı da bızdık

Alf onun dirseğine yapışmış kasaplık domuz gibin avaz avaz ciyakladıydı kin kraliçenin Royal Tiyatrosu'ndaki

bi pezivenk piyesten farksız:

—Nerede o herif? Öldüreceğim onu!

Bu arada Ned ile J. J. gülmekten kırıldılardı.

—Hay Allahm belası, dediydim ben, kıyamet mi kopucak yoksam.

Ama şansı varmış kin, arabacı beygirin kafasını öbür tarafa çevirdiği gibin, pırlayıp gittilerdi. —Yapma, abem, dediydi Joe. Dur!

Bakındı, elini şöyle bi kaldırdığıynan kolunun bütün hızıynan öyle bi savurduydu kin, Şükür Allaha güneş gözünü kamaştırdıydı, yoksam seninkinin leşini yere sererdi billa. Bakındı, kutuyu ner- deysen Longford kontluğuna yollayayazdı. Pezivenk beygirin ürküp bi kaçışı var kin, emektar köpek desen arabanın peşinden çılgın gibin koşarkene ordaki milletin alayı ne bağırdı ne güldüydü ya senin o tenekekutunun sokaktaki tangırtısı, yarabbim.

Afetin etkisi şiddetli ve pek seri olmuştu. Dunsink observatu-arı tümü de Mercalli ıskalasına göre beş derecelik on bir sarsıntının hepsini de kaydetmiş olup ipek Thomas'ın isyan bayrağını aç-Clğı 1534 senesindeki zelzeleden bu yana adamızda buna benzer bir sismik sarsıntıya rastlanmamıştır. Zelzele merkezinin, şehrimi-an kırk bir tam iki çeyrek, ve yüzde bir dönümlük bir sathını işgal eden Inn's Quay mevkiiyle Saint Michan ilçesini ihtiva ettiği zannedilmektedir. Bu semtteki Adliye Sarayı civarına düşen zenginle-re ait bütün malikâneler yerle bir olmuş, ve zelzele sırasında mü-n|m birtakım münakaşaların cereyan etmekte olduğu o necabetli blr>a ise hiç mübalağasız, altında bütün adliye mensuplarının canlı °'arak gömülmüş olmasından korkulan bir enkaz yığını haline gel-mistir. Müşahitlerin anlattıklarından açıkça belli olmaktadır ki si mik dalgalarla beraber kasırga nevinden şiddetli atmosferik im-' zamsızlıklar da vuku bulmuştur. Vaka saatinden bu yana, Kralive Sulh Hâkimliği zabıt kâtiplerinden fevkalade hürmetli Mr. Geore Fottrell'e ait olduğu ortaya çıkarılan bir adet şapkayla, dört dönem boyunca idare meclisine riyaset etmiş olan Dublin Başhâkimi agâh ve muhterem Sir Frederick Falkiner'e ait ve üzerinde isminin bas harfleriyle başlıklı aile arması ve hane numarası hakkedilmiş ahun saplı bir ipek şemsiye taharriyat memurları tarafından adamızın uzak mıntıkalarında, sırasıyla birinci kalem eşya, üçüncü bazalt devrine ait Giant's Causeway tepesinden, ikincisi de eski Kinsale burnuna yakın Holeopen Körfezi'nin kumluk sahilinde bir ayak üç inç kadar saplanmış vaziyette olmak üzere bulunmuştur. Öbür müşahitlerin ifade ettiklerine göre devasa ebatlardaki nanbeyza halinde bir cisim garbi cenubu garbi istikametli bir mahrek üzerinde korkunç bir süratle fırlayarak yükselmeye başlamıştır. Değişik kıtaların her köşesinden saat başı taziye ve sempati telgrafları alınmakta, Piskopos Hazretleri ise Papalığın ruhani velayetindeki tekmil piskoposluk bölgelerine bağlı bütün Katedral kiliselerinin her birinde bölge papazları tarafından aynı zamanda hususi bir missa pro defunctis ayininin icra edilmesini ilan etmekten dolayı fevkalade memnun olmuştur. Kurtarma ve enkaz ile insan kalıntılarının vs. kaldırma çalışmaları, 159 Great Brunswick Street'teki Messrs. Michael Meade ve Mahdumu ile 77, 78, 79 ve 80 North Wall'daki Messrs. T. ve C. Martin'e havale edilmiş bulunup, Cornwall Dii-kü'nün hafif piyade alayının zabit ve askerleri de Kraliyet Tuğamirali Ekselans Sir Hercules Hannibal Habeas Corpus Anderson, K. G., K. P., K. T., P. C, K. C. B., M.

P., J. P., M. B., D. S. O., S. O. D., M. F. H., M. R. I. A., B. L., Müz. Dok., P. L. G., F. T. C. D., F. R. U. I., F. R. C. P. I. ve F. R. C. S. I.'nin umumi nezareti altında kendilerine muavenette bulunacaklardır.

Ulaa, ömrü hayatında böyle bi şeyi ne görmüşsündür ne de işitmiş. Bakındı, o kocuman tenike saksısına bi konuvirsiydin o za-man Altın Kupayı tam hatırlardı seninki, billahi de, ama bakındı, abemi tecavüzden adam dövmekten, Joe'yu da yardakçılık yapıp onu kışkırtmaktan içeri tıksalardı o zaman. Arabacı atları öyle deli gibin dehleyivirdiğinnen seninkinin canını kurtarmış olduydu, vallahi de tallahi de. Ne? Namussuzum, hakikati söylüyom. Ötekry sen seninkinin yedi ceddinden bando mızıkaynan geçtiydi. —Öldürdüm mü onu, dediydi, ne olduğunu annayamadım? Sonra, pezivenk köpeğe buyurduydu: 391

_Koş, Garry! Yakala onu, evlat!

Son gördüğümüzde, senin keçisuratlının üzerinde el kol hareketleri yaptığı pezivenk araba köşeden kıvrıldıydı da pezivenk kö-
k <je kulaklarını arkaya doğru yatırıp olanca kuvvetiynen hay-dee seninkini paramparça etmek için arabanın peşinden öyle bi koşturduydu. Beşe yüz ha! Aboov, burnundan fitil fitil getirirler insanın, görürsün. Derken, hayret, ortalığı göz kamaştırıcı bir aydınlık kapladı da herkes O'nu semalara yükselten arabaya baktı. O'nun, güneşten eiysisiyle, ay gibi güzel yüzüyle aydınlığın görkemine bürünerek içinde durduğu arabaya bakmaktaydı herkes, lakin, huşu içinde, O'nun yüzüne bakmaya cesaret edemediler ne yazık. Göklerden bir ses gelip çığırdı: îlyas Peygamber! l/yas Peygamber! Ve o da yük- sek sesle ünledi: Abba! Adonai! Ve herkes O'nu evet O'nu, Green Street'teki Donohoe'un üzerinden kırk beş derecelik bir açıyla bulut bulut meleklerin ortasında aydınlığın görkemine doğru ok gibi fırlayan Ben Bloom Îlyas Peygamber'i seyreyledi.

592 13

YAZ AKŞAMI DÜNYAYI GİZEMLİ KOLLARIYLA KUCAKlamaya başlamıştı. Batıya doğru ta uzaklarda güneş ağır ağır ufuk çizgisine yaklaşmakta ve geçip gidiveren günün son kızartısı denizin ve sahilin, ezelden beri körfezin sularını koruyan sevgili Howth'umuzun o azametli dağlık burnun kıyılarının, Sandymount sahilini boydan boya kaplayan yosunlu kayaların, ve son fakat önemli, sessizliğinin üstünden zaman zaman o saf nurluluğuyla fırtınaların altüst ettiği insan ruhuna hep yol gösterici bir

ışık olmuş olan denizlerin yıldızı Mary'ye edilen bir duanın akıp geçtiği sakin kilisenin üzerinde sevecence oyalanmaktaydı.

Üç kız arkadaş kayaların üzerinde oturmuş akşam manzarasını seyrediyorlardı, havaysa hafif serinlemişti ama insanı üşütmüyordu. Zaman zaman fırsat buldukça oraya o sevgili köşelerine gelmeyi ve köpüklü dalgaların karşısında kadınlara ilişkin konular üzerinde görüşmeyi itiyat haline getirmişlerdi. Cissy Caffrey ve Edy Boardman küçük arabasındaki bebeğini ve bahriyeli giysileri içinde, ikisinin de başlarında uysun diye H. M. S. Belleisle yazılı keple-riyle kıvırcık saçlı iki küçük oğlan, Tommy ve Jack Caffrey'i de getirirlerdi. Tommy ve Jack Caffrey ikizdiler, dördüne yeni basmışlardı ve bazen pek yaramaz ve şımarık olurlardı ama buna rağmen bu pırıl pırıl neşeli yüzlü ikizler çok cana yakın idiler. Kumların üzerinde kovaları kürekleriyle oynuyor, çocukların hep yaptıkları gibi kaleler kuruyor ya da neşeyle kocaman, renkli toplarıyla oynuyorlardı. Edy Boardman ise arabasındaki tombul bebeğini ileri geri sallıyor, küçük beyimiz de sevinçle kıkırdıyordu. Daha sadece on bir ay dokuz günlüktü ve, henüz emekleme çağında olmasına rağmen ilk bebeksi sözcükleri yeni yeni söylemeye başlamıştı. Cissy Caffrey onun üzerine eğilerek tombul karnıyla çenesinde-ki sevimli gamzeyi mıncıkladı. —Cici bebek, dedi Cissy Caffrey. Söyle bakalım koca koca.

Su istiyorum de bakalım.

393

Bebek de kendince onu tekrarladı: _Buyu buyu işçom.

Cissy Caffrey minik keratayı kucakladı, zira çocuklara son derece düşkündü, küçük şeytanların her halini sabırla karşılardı. Tommy Caffrey'e hintyağı içirmek imkânsız bir iş olduğu halde Qssy Caffrey onun burnunu tutup da somunun kıtırdak kafasını ya da ballı köy ekmeği vereceğini söyleyince iş değişirdi. O kadının ikna gücü yamandı doğrusu! Ama bebek Boardman da altın gibi bir bebekti, o cici yeni önlüğüyle tam bir melek yavrusu. O şımarık güzellerden değildi Cissy Caffrey, Flora MacHavai türünden. Ondan daha hakikatli bir kız gelmemiştir bu dünyaya, Çin-genvari gözlerinde daima bir kahkaha, dolgun kiraz gibi kırmızı dudaklarında

her zaman şakacı bir söz vardır bu son derece sevimli kızın. Edy Boardman da minik oğlancığın çıkardığı hoş sesleri dinleyerek gülüyordu.
Lakin tam o sırada minik Tommy ile minik Jack arasında küçük bir çekişme başlamıştı. Erkek çocuklar ne de olsa hep böyle-dirler işte, bizim ikizler de bu evrensel kurala istisna teşkil etmiyorlardı kuşkusuz. Anlaşmazlığın nedeni, minik Jacky'nin yaptığı bir kum kalesi olup minik Tommy'nin tutturup ille de Martello kulesininki gibi bir giriş kapısı ekleyerek onun mimarisinin geliştirilmesi gerektiğinde dayatmasıydı. Ne var ki, minik Tommy ne kadar inatçıysa minik Jacky de o denli dik kafalı olduğundan, her küçük irlandalının evi onun şatosudur düsturunu doğrularcasına, nefretlik hasmının üzerine öyle bir çullandı ki feci halde yıkılan sadece sözde saldırgan değil (heyhat!) ihtilaf konusu kaleydi aynı zamanda. Hezimete uğrayan genç Tommy'nin çığlıkları, söylemeye gerek yok, iki kız arkadaşın dikkatlerini üzerine toplamaya yetmişti. —Gel buraya, Tommy, diye bağırdı ablası buyurgancasına. Hemen! Sen de, Jacky, zavallı Tommy'yi ıslak kumların üzerine attığın için utanmalısın. Seni yakalayım da gör ne yapıcaam.
Minik Tommy, gözleri akıtılmamış gözyaşlarıyla nemli, ablasının çağırması üzerine hemen gelmişti, zira büyük ablalarının sözleri ikizler için kanun demekti. Az önceki talihsiz olaydan sonra o da oldukça kötü bir durumdaydı. Bahriyeli kepi, ayıptır söylemesi kilotu filan kuma batmıştı ama Cissy hayatın küçük müşküllerini halletme sanatında epey ustalaşmış olduğundan dolayı göz açıp kapayana dek çocuğun o güzel giysisinde bir tek kum tanesi dahi kalmamıştı. Gene de sıcak gözyaşlarıyla parıldayan mavi gözleri daha dolup taşmadan önce onu öperek çocuğun gönlünü aldı. Par-
394
mağını kabahatli genç Jacky'ye doğru sallayıp gözlerini gözdag verircesine devindirerek şayet onun yanında olsaydı ondan neı, uzak bulunmayacağını söyledi. —Kötü çocuk Jacky! Diye haykırdı.
Bir koluyla küçük denizciyi şefkatle sararak tatlı bir dille dedi ki:
—Adın ne senin? Ballı badem mi: 80 —Senin sevgilin kim, söyle bakalım, diye katıldı Edy Board-
man. Cissy mi senin sevgilin?
—Aa, dedi Tommy gözleri yaşlı.
—Edy Boardman mı senin sevgilin? Diye bastırdı Cissy.

—Aa, dedi Tommy.
—Biliyorum, dedi Edy Boardman kaşlarını kaldırıp miyop gözlerini süzerken pek mültefit sayılmayacak bir sesle. Tommy'nin sevgilisi kim, biliyorum. Gerty, Tommy'nin sevgilisi. —Aa, dedi Tommy ağlamasına ramak kalmış durumda.
Cissy zeyrek analık güdüsüyle meseleyi derhal anlayıp Edy Boardman'a çocuğu o beyefendinin göremeyeceği şekilde küçük arabanın arkasına götürmesini ve dikkat edip kahverengi ayakkap-larını ıslatmamasını fısıldadı. Gerty de kimdi ama?
Arkadaşlarına yakın bir yerde oturan, düşüncelere dalmış, gözlerini ta uzaklara dikmiş bakaduran Gerty MacDowell, hakikati isterseniz, insanın seyretmeye doyamadığı o alımlı İrlandalı kızların en güzel örneklerinden biriydi. Tanıyanları onun güzelliğini daima teslim etmişlerse de, sık sık söylendiği gibi, Gerty bir Mac-Dowell'dan ziyade bir Giltrap'tı. Endamı inceydi, zarifti, hatta çe-limsiz bile sayılabilirdi, ama son zamanlarda aldığı o demirli müstahzarlar ona son derece yaramış, Dul Welch'in kadınlar için hazırladığı haplardan çok daha iyi gelmiş, daha önceleri gelen o akıntılarla yorgunluk hallerinden pek eser kalmamıştı. Yüzündeki mum gibi solgunluk, fildişi saflığıyla handıysa tinseldi ve o gül koncası gibi mükemmel ağzı gerçek bir eski Yunanlı aşk tanrısı yayıydı-Uçlarına doğru incelen parmaklarıyla elleri ince damarlı kaymakta-şındanmış gibiydi ve ancak limonsuyuyla ve en âlâ merhemlerle ulaşılabilecek bir beyazlıktaydı, ama oğlak derisinden eldivenler giydiği ya da ayaklarına süt banyosu yaptığı söylentileri doğru de-ğildi. Bertha Supple bir keresinde, Gerty ile araları şekerrenk olduğu bir sırada (kız arkadaşların arasında da elbet diğer faniler gibi zaman zaman hafif çekişmeler olur) Edy Boardman'a kasten yalan söylemiş, her ne olursa olsun bunu ona onun söylediğini sakın ona
395
nlatmamasını yoksa onunla bir daha hiç konuşmayacağını tem-hihlemiş. Yo. Söz sözdür kardeşim. Gerty'de, kendisini yanılmaz bir şekilde narin ellerinde ve ayaklarındaki hafif eğrilikte belli eden doğuştan bir zarafet, süzgün kraliçemsi bir hauteur havası vardı Şayet talihi yaver gitseymiş de yüksek tabakadan bir hanımefendi

olarak doğsaymış, bir de iyi bir tahsil görmüş olmanın avantajına sahip bulunsaymış, Gerty MacDowell'in o zaman rahatça ülkedeki tüm öbür leydilerden hiçbir eksiği kalmazdı da üzerinde en şık kıyafetler alnında mücevherler, asilzade talipler ayaklarına kapanıp ona hayranlıklarını sunmak için birbirleriyle yarışa girişirlerdi. Belki de buydu işte, onun yumuşakhatlı yüzünde zaman zaman zorla zaptetmeye çalıştığı manalı bir fırtına estiren, güzelim gözlerini yaabansı bir özlemle tutuşturan şey işte böyle bir aşkın beklentisi, pek az kimsenin karşı koyabileceği bir sihirdi. Kadınların gözleri ne diye öyle büyüleyici olur ki? Gerty'ninkiler en mavi İrlanda mavisindendiler, parıl parıl kirpiklerle ve siyah, manidar kaşlarla bezenmiştiler. Bir zamanlar o kaşlarda böylesine ipeğimsi bir ayartıcılık yoktu. Ona kaşlarına rastık çekmesini ilk olarak tavsiye eden kimse Prenses Resimli Roman mecmuasının Kadın Güzelliği sayfasının yönetmeni Madame Vera Verity olmuştu ve bu uygulama onun gözlerine, modanın yıldızlarına pek yakışan romantik bir ifade kazandırdığından, asla pişman olmamıştı. Üstelik yüz kızarmalarını da fenni olarak tedavi edebiliyorlar, insanın boyunu bile uzatabiliyorlardı ve bir de yüzünüz güzel ama önce burnunuzu düzelttirin diyorlardı. Tam Mrs. Dignam'a uygun bir söz, kadıncağızın burnu nohut gibidir de. Ne var ki, Gerty'nin güzellikleri, doruğuna o muhteşem saçları sayesinde ulaşıyordu. Kestanerengindeki saçları kendiliğinden dalgalıydı. Daha o sabah yeni aya girildiğinde, keserek düzelttiği saçları güzel başını dökümlü gür bukleler halinde çepeçevre sarıyordu, perşembe günü uğur getirir diye tırnaklarını da kesmişti. Şu anda da Edy'nin sözleri, yanaklarının o en soluk renkli gül koncaları gibi belirsiz bir şekilde pembeleşmesine yol açmış, o gençkızlık utancıyla öyle sevimli bir görünüm almıştı ki Allanın sevgili ülkesi bu İrlanda'da bir eşine daha imkânı yok rastlayamazdınız. Bir an sessizce oturarak hüzünlü gözlerini yere doğru çevirdi. Karşılık vermek üzereyken, bir şey dilinin ucuna gelen kelimeleri söylemekten onu men etti. içinden gelen bir ses konuşmasını buyuruyor: İzzetinefsiyse susmasını gerektiriyordu. Güzelim dudaklarını sarkıtarak bir süre soruttu, ama ardından gözlerini yukarıya doğru kaldırarak bir ilkbahar sabahının tüm tazeliğini taşıyan ne-

396

seli küçük bir kahkaha attı. Sevgililer arasında basit bir münakas olduğu halde delikanlının ondan soğuduğunu zannettiği için şasa lak Edy'nin öyle

konuştuğunu pekâlâ bilmekteydi, başka kim bilecekti ki? Oğlan, London Bridge Road'da penceresinin önünde bisikletiyle bir aşağı bir yukarı gidince, elbette kıskanması normaldi onu. Yalnız artık çocuğun babası akşamları kendini derslerine verip ortaokul imtihanlarına hazırlanarak Trinity College'a burslu olarak girsin de doktor çıksın diye sokağa çıkmasına izin vermiyor o da Trinity College üniversitesinde bisiklet yarışlarına katılan ağabeysi W. E. Wylie gibi ortaokulu terketmesin diye. Oğlancağız belki de kızın hissettiklerinin, kimi zaman kalbindeki ağrıyan ve ta içine işleyen o kasvetli boşluğun farkında değildi. Ama gençti ve ihtimal ki bir gün o da sevmeyi öğrenecekti. Ailecek Protestan-dılar ve elbet Gerty de, Ondan, Hazreti Meryem'den ve Hazreti Yusuf'tan sonra Kimin geldiğini bilmekteydi. Ne var ki, oğlan o mükemmel burnuyla inkâr edilemez surette yakışıklıydı ve görünüşü gibi her bakımdan efendi bir delikanlıydı, başında kep olmadığı zamanlar Gerty onun başının arkasını başka bir yerde de olsa nerede görürse görsün gene de tanıyıverirdi, bir de bisikletini havagazı fenerinin direği etrafında elleri gidona değmeksizin öyle bir çevirişi vardı ki, ya tüttürdüğü o pahalı sigaraların güzel rayihasına ne demeli, üstelik ikisinin de boyları birbirine denkti oğlanla onunki işte Edy Boardman çocuk Gerty'lerin küçücük bahçelerinin önünde artık tur atmıyor diye kurumlanırken kendini pek matah bir şey zannediyor herhalde. Gerty oldukça sade ama Moda ilahesi mecmuasının sadık karilerinin sezgisel zevkine uygun bir şekilde giyinmişti, zira bir parçacık da olsa onunla karşılaşma ihtimali vardı. Dolly boyalarıyla boyanmış çelik mavisi zarif bluzunda (Resimli Kadın mecmuasında çelik mavisi giyilmesi öngörülüyordu) göğüslerine inen şık bir V-yaka ile bir mendil cebi bulunuyordu (ki bu cebinde her zaman en sevdiği parfümü emdirdiği bir pamuk tampon taşırdı, zira mendil şeklini bozuyordu), deniz mavisi rahatça yürüyebileceği şekilde kesilmiş üççeyrek uzunluktaki etekliği ise ince, nazik endamını tüm güzelliğiyle ortaya çıkarıyordu. Başındaki, enli zenci sazından küçük sevimli, civelek şapkasının alt kenarları tezat teşkil eden kanarya sarısı bir astarla kaplanmış, yanına da aynı tonda ipek bir fiyonk yerleştirilmişti. Salı günü öğleden akşama kadar o astara uyan bir kurdele aramış ve sonunda istediği şeyi indirimli yaz satışları yapılan Clery'de, hem

de tıpkısını, bulabilmişti, gerçi mağazada ellene ellene biraz kirlenmiş ama hiç farkına varamazsın, yedi
397

mak kadarı iki şilin iki peniye. Fiyongu, oturmuş da kendisi aDmıştı, hele nasıl olduğunu görmek için şapkayı başına geçirip He aynaya baktığı zaman aynanın kendisine yansıttığı sevimli aksi-eülümserken ne kadar mutlu olmuştu! Şeklini korusun diye nU su testisinin üzerine koyduğunda, fıyonklu şapkasını tanıdığı bazı kimseleri çatlatacağını pek iyi bilmekteydi, iskarpinlerine gelince, son moda olduklarını söylemek yeterdi (Edy Boardman kendisinin epey petite olmasından dolayı şişinir dururdu ama onda Gerty MacDowell'inki gibi otuz beş numara, üstelik nasırsız, nasırsız, kasırsız bir ayak ne gezerdi), burunları rugandandı ve hafif çıkık ağımının üzerinde gayet şık bir toka vardı.' Güzel kıvrımlı ayak bileği eteğinin altındaki kusursuz tenasübü sergilemekte ve topukları yüksekçe takviyeli, üstleri geniş jartiyerli son derece ince çorapları mevzun bacaklarını bir santim bile aşırıya kaçmadan sadece yeterli miktarda sarmaktaydı, iç çamaşırlarına gelince, bu Gerty'nin üzerinde en büyük ihtimamla durduğu bir konuydu ve on yedisinde olmanın (gerçi artık Gerty on yedisini bir daha hiç göremeyecekti) çalkantılı ümitlerini ve tatlı endişelerini bilen bir kimse elini vicdanına koyarak onu ayıplayabilir mi? Gerty'nin büyük bir maharetle işlenmiş pek cici dört takım iç çamaşırı ve ilaveten üç de uzun ve kısa geceliği vardı; her bir takım değişik renkte kurdelelerle bezenmişti, gülpembesi, soluk mavi, leylak rengi ve bezelyeyeşili; çamaşırcıdan eve geldiklerinde Gerty onları kendisi çivitler, kurutur ve ütülerdi, bir de ütüyü bir kiremitin üzerine koyardı zira o çamaşırcı kadınlara hiç güven olmazdı hep yakar dururlardı bir şeyleri bildiği kadarıyla. Maviyi şans getirmesi için giymekteydi, ümitler ümitler, hem onun özel rengiydi bu hem de bir gelinin üzerinde bir yerinde bir parça mavi bulundurması uğur getirirdi zira geçen hafta o yeşili giydiği o gün uğursuz gelmiş babası onun ortaokul imtihanlarına hazırlanmasına karar vermişti ayrıca bugün onun çıkabileceğini de düşünmekteydi çünkü az kalsın dün giydiği takımı ters çevirip giyecekti giysilerini tersyüz edip de giydiğin takdirde şansın yaver gider sevdiğinle buluşurdun sonra onları gene eski haline getirince de şayet o gün cuma değilse sevgilinin seni düşünmesini sağlardın.

Lakin, buna rağmen! Yüzündeki o gergin ifade! Daima içini kemiren bir elem vardı onda. Sanki ruhu taşmış da ta gözlerine gelmiş, şimdi kendi mahrem odacığında olsaydı da orada doya doya ağlayabilse, dışa

vuramadığı hislerini - gerçi aynanın karşısına geÇip bir güzel ağlamayı bildiğinden dolayı pek fazla birikmiş de Sayılmazdı ya - gözyaşı halinde akıtıp rahatlayabilseydi. Sen güzel-
398
sin, Gerty, derdi aynası ona. Akşamın solgun ışıkları bu derin kederlere garkolmuş arzulu yüzün üzerine vurmaktaydı. Gerty Mac. Dowell boşuna özlem çekmekteydi. Evet, daha en başından beri kurduğu evlilik hülyalarının ve bir gün kilise çanlarının Mrs Reggy Wylie T. C. D.'nin (zira ağabeysiyle evlenen kadın Mrs Wylie olacaktı) düğününü muştulayacağına ve o zaman ziyadesiyle monden Mrs. Gertrude Wylie olarak gayet pahalı bir arktik tilki-siyle kurşuni renkli muhteşem bir tuvalet giyeceğine ilişkin hayallerinin gerçekleşmeyeceğini bilmekteydi. Sevgilisi daha anlayamayacak denli gençti. Bir kadının en doğal hakkı olan aşka inandığı yoktu. Onca zaman önce Stoer'deki eğlentiden sonra (hâlâ kısa pantolon giyerdi o zamanlar) yalnız kaldıklarında bir kolunu Gerty'nin beline dolamıştı da dudaklarına değin sapsarı kesilmişti kızcağız. Yabansı haşin bir sesle ona küçüğüm diye hitap ederek onu yarım yamalak öpmeye çalışmıştı (ilk öpücüğü!) ama dudaklarını Gerty'nin anca burnuna değdirebilmiş ve sonra meşrubattan söz ederek, acele, odadan çıkmıştı. Sabırsız çocuk! Karakter sağlamlığı, hiçbir zaman Reggy Wylie'nin güçlü yanlarından biri olmamıştır, oysa Gerty'ye kur yapıp onu fethedecek olan adamın sapına kadar bir erkek olması şarttı. Ama bekleyiş, hep birisinin çıkmasını bekleyiş ve üstelik artık yıldaydık ve o da çok geçmeden sona erecekti. Onun idealindeki erkeğin, eşsiz bir aşkla kalbini onun önüne serecek olan kimsenin öyle masal prensleri gibi yakışıklı ve zengin olması gerekmezdi, düşlerinin kadınını bulamamış güçlü sakin yüzlü mert, belki de saçları yer yer kırlaşmış, anlayışlı, onu kollarıyla sarıp koruyacak, derin, ateşli mizacının olanca gücüyle onu kendisine çekecek, uzun upuzun bir bu eyle onu teskin edecek bir erkek olsun ona yeterdi. Yuvası cennet olurdu o zaman. Bu asude yaz akşamında onun hasretini çektiği böyle bir kimseydi işte. Bütün kalbiyle sadece onun olmayı bugünden ebede, zenginlikte fakirlikte, hastalıkta sağlıkta onun nişanlısı, biricik karısı olmayı ne kadar isterdi, ah.

Ve Edy Boardman küçük Tommy ile çocuk arabasının arkasındayken o hep acaba onun minik karıcığı olabileceğim bir gün gelecek mi diye düşünmekteydi. O zaman hasetlerinden çatlayana dek

ondan söz etsinlerdi, Bertha Supple da keza, zilli haspa Edy de - kasımda yirmi ikisine basacak ya. O zaman erkeğine nasıl bakar nasıl el üstünde tutardı onu, zira Gerty bir erkeğin

aradığı sıcak bir yuvanın nasıl olması gerektiğini bilen bir kadındı. Onun nar gibi kızartılmış gözlemeleri ve enfes kremalı Queen Ann pudingleri herkesten takdir toplamıştı çünkü eli çok uğurluydu ve
399
cağı müşkülatsız yakabilirdi, kendiliğindenkabaran hamura un erper ve hep aynı istikamette kararsın sonracığıma sütle şekeri karıştırıp yumurtaların akını da iyice çırptınmı oysa sıra yemesine pelince ondan pasoydu hele kalabalık varsa sıkıldığından dolayı sonra zaman zaman ne diye menekşe ya da gül gibi şairane şeyleri yemeyiz ki diye düşündüğü de olurdu onların çok güzel döşenmiş duvarlarında tablolar gravürler ve dedesi Giltrap'ın sevimli köpeği Garryowen'in insan sanırsın nerdeyse konuşacakmış gibi görünen fotoğrafları da asılı koltukları kreton kaplı bir de zengin evlerindeki gibi Clery mağazasında kızılhaç menfaatine indirimli satışlarda gördüğü o gümüş tostkabı olan çok güzei döşenmiş duvarlarında tablolar bir misafir odaları olacaktı. Uzun boylu geniş omuzlu (kocası olarak uzun boylu erkeklerden hoşlanırdı daima) olacaktı ko- casi, özenle kırpılmış gür bıyıklarının altında bembeyaz dişleri pırıl pırıl, ikisi kalkıp balayıları için Avrupa'ya gideceklerdi (üç şahane hafta!) sonra da, sevimli, minik, yuva gibi bir eve yerleştiklerinde, her sabah birlikte basit ama dört başı mamur bir şekilde sırf kendi özleri için hazırlanmış kahvaltılarını yapacaklar ve o işine gitmeden önce sevgili minik karıcığına yürekten bir kucaklayışla sarılacak bir an gözlerinin derinliklerine bakacak bakacaktı.
Edy Boardman, Tommy Caffrey'e işi bitti mi diye sordu, o da evet dedi, sonra kadın çocuğun küçük pantolunun düğmelerini ilikleyerek gidip Jacky ile oynamasını ama artık uslu bir çocuk ol- masını ve kavga etmemesini söyledi. Fakat Tommy topu istediğini söyleyince Edy de ona hayır topla bebeğin oynadığını söyledi ve şayet topu alırsa çıngar çıkacağını anlattı ne ki Tommy o benim topum, topumu isterim, lütfen lütfen diyerek tepinmeye başladı. Ne huysuz çocuk ya! Yaa, küçük Tommy Cafrrey de işte bakınız pantolon giyeli beri bir adam oldu çıktı. Edy olmaz, olmaz diyerek artık başından gitmesini buyurdu ve Cissy Caffrey'e de sakın ona yüz vermemesini söyledi. —Sen benim ablam değilsin, dedi haylaz Tommy. O benim topum.
Ama Cissy Caffrey bebek Boardman'a yukarıya, ta yukarı, parmağına bakmasını söyleyerek topu çabucak aşırdı ve kumsala doğru attı, Tommy

de, muzaffer, topun peşinden koşturdu. —Biraz kafamızı dinleyelim, canım, diyerek güldü Ciss.
Sonra minik bebeğin yanaklarını gıdıklayarak unutsun diye, |Şte burda bir vali, işte burda iki at, işte burda zencefilli kurabiyeden arabası, şimdi vali arabaya binmiş, sonra atlar dıgıdık dıgıdık senin koynuna girmiş, dıgıdık dıgıdık. Ne var, Edy çocuğun her
400
dediğinin yapılmasına, herkesin onu okşayıp durmasına sön der ce bozulmuştu. —Onu bi güzel döveceksin, dedi, ama neresini, söylemeyi[A]ı daha iyi. —Kıvıçıvınıvı mıvı? Diyerek neşeyle güldü Cissy.
Gerty MacDowell, Cissy'nin bir hanımefendinin ağzına ya. kısmayan ve kendisinin ise yüksek sesle dünyada söyleyemeyeceği öyle utanç verici bir söz sarfetmesinden dolayı kıpkırmızı kesilerek başını öne doğru eğdi, yanakları pençe pençe oldu, Edy Bo-ardman ise karşıda duran beyefendinin söylediği o şeyi işittiğinden emin olduğunu söyledi. Ciss'in ise oralı olduğu yoktu. —işitsin varsın! Dedi başını arkasına doğru
küstahça devindirip burun kıvırarak. Şimdi gider, adam daha ne olduğunu anlamadan aynı şeyi ona da yaparım. Kıvır kıvır kukla saçlı delişmen Ciss. Bazen insanı güldürür illaki. Bir defasında biraz daha Çin çayı ile vişne reçeli ister misiniz diye sorduydu ya o testileri çizdiğinde bir de tırnaklarına kırmızı mürekkeple erkek suratları çizmişti vallahi gülmekten katılırsın haa, bir de bir keresinde hani o malum yere gitmek istemiş ve bi koşu gidip Miss White'i ziyaret edeyim demişti. Tam Cissyvari bir laf. Ah, babasının elbiseleriyle şapkasını giydiği ve yanmış mantar-la bıyık yaparak Tritonville Road'da sigara içe içe dolaştığı o akşamı unutmak mümkün mü hiç. Hiç kimse onun icat ettiği şeyleri düşünemez. Pek candan bir insandır, pek ender rastlanan yürekli, temiz kalpli bir insan, o ikiyüzlü, gündüz külahlı gece silahlı cinsinden kimselerden değil. Sonra havada brtakım ilahi sesleriyle orgun çınlayan vaveylası yükseldi, içkiyle Mücadele Cemiyeti üyelerinin katıldığı, misyoner Muhterem John Hughes S. J. tarafından yönetilen, dua, vaaz ve takdis duasından oluşan Pek Mübarek Kutsal Ekmek töreniydi bu. Hepsi orada, deniz kıyısındaki bu küçük mabette, bu dertli dünyanın fırtınalarından kaçıp Meryem Ana'nın önünde diz çökerek hiçbir sosyal sınıf farkı gözetmeksizin

(pek ibretimiz bir manzara teşkil ediyorlardı) toplanmışlar, Loreto Ana duasını okuyor, bütün o bildik sözlerle Kutsal Meryem'den, o en mübarek bakireden şefaat diliyorlardı. O elemli nağmelerin zavallı Gerty'nin kulaklarında bıraktığı etki! Babası, tövbekar olarak ya da Pearsons Weekly'de bahsedilen o içki âdetini tedavi edici tozlardan alarak İÇ' ki denilen şeytandan yakasını bir kurtarıverseydi, onun da şu anda, herkeslerden âlâ, atı da olurdu arabası da. Sık sık küçük odasında mangaldaki küllenmiş korlara dalarak lambayı yakmadan zı-

401

iki ışığ,n b'r araYa gelmesinden nefret ederdi ya da hulyalı söz- rle penceresinden dışarıya yağmur damlalarının paslı kovanın ••7erine düşüşüne saatlerce bakarak düşünür ve kendi kendine bu- u söylerdi. Ama yüzlerce yuvayı ve ocağı söndüren o menhus ma-,j onUn da çocukluk günlerini karartmıştı. Hatta, ayyaşlığın kendi aile çevresinde dahi şiddet hadiselerine yol açtığına ve kendi öz babasının o zıkkımın zararlı etkisine yenik düşerek şuurunu tamamıyla yitirdiğine şahit olmuştu, oysa bütün herşeyler arasında Gerty'nin bildiği bir şey varsa o da bir erkeğin bir kadına nazikçe de olsa el kaldırması adilerin en adisi bir hareket olarak sayılmaya müstahaktı. En kudretli Meryem Ana'ya, en merhametli Meryem Ana'ya yakarıları dile getiren ilahi sesleri hâlâ sürmekteydi. Gerty, kendi düşüncelerine dalmış, arkadaşlarını da yaramazlık yapan ikizleri de Sandymount Green'de gördüğü ve Cissy Caffrey'in de babasına çok benzediğini söylediği adamın sahil boyunca kısa bir gezintiye çıkmış olduğunu da ne gördüğü ne de işittiği vardı. Onu hiç içkili görmezdiniz ama gene de buna rağmen o adamın, babası olmasını istemezdi zira epey yaşlıydı ya da her ne hal ise yüzünün öyle olmasından (aşikâr bir Doktor Fell vakası) dolayı, sivilceli şiş burnundan ya da burnunun tam altında bir parça aklaşmış sarımtı- rak bıyığından dolayı belki de. Zavallı babacığı! Bütün kusurlarına rağmen Söyle Mary, söyle bana, seni sevdiğimi nasıl söyleyim sana şarkısını ya da RocAelle'de bir aşkım bir de kulübem var şarkısını söylediğinde onu hâlâ seviyordu, akşama da midye yahnisiyle Lazenby sosuyla marul salatası hazırlamışlardı hele hani ölen ve bugün gömülen, kalp sektesinden diyorlar, Alah rahmet eylesin Mr. Dig-nam'la Ay doğdu yine şarkısını söylerlerken. Annesinin doğum gü-nündeydi, tatilinde olduğuna Charley de evdeydi, Tom, Mr. Dig-nam ve Mrs. Dignam, Patsy ve Freddy Dignam hep beraber eğlenti

yapacaklardı. Sonunun bu kadar yakın oluduğunu kimse kes- tıremezdi. Şimdi de istirahatgâhına tevdi edilmişti. Annesi ona bundan böyle artık bunun bir ihtar olmasını söylemiş, adamcağız gutları yüzünden cenazeye bile gidememişti de mektuplarla örnekleri getirmek için kendisi ta Catesby bürosuna kadar gitmişti, nani o artistik, standart desenli her yere uyan hiç eskimek bilmeyen her zaman pırıl pırıl, evi neşelendiren mantarlı muşambaları yapan şirketin.

Gerty melek gibi bir kızdı, evlerinin sanki ikinci bir annesi
stelik de bir hamarat, kalbi ağırlığınca altın değerinde bir insandı.
nnesi o şiddetli çıldırtıcı baş ağrılarına yakalandığında onun alnı-

402

na mentollii mahrutu süren Gerty'den başka kimdi ki, yalnız a nesinin tutam tutam enfiye çekmesinden hiç hoşlanmıyordu onunla arasındaki tek münakaşa sebebi de işte buydu, enfiye çek mesi. Herkesler, akıllı uslu hallerinden dolayı ondan sitayişle bah sederlerdi. Her gece havagazının ana musluğunu kapatan Gerty'di, duvarını her iki haftada bir kireç kaymağıyla ovduğu n yere çivi çakıp bakkal Mr. Tunney'den aldığı, üzerinde o zamanların kıyafetiyle üç köşeli şapka giymiş genç bir adamın sevgilisi ley- diye, kafesli penceresinden, eski zamanlara has bir kibarlıkla bir buket çiçek sundığu o halikon günlerini çağrıştıran bir resmin bulunduğu Noel takvimini asan gene Gerty'ydi. Bu resmin belli ki bir hikâyesi vardı. O ne şirin renklerdi öyle. Leydi, yumuşak dokumlu bir giysi içinde gayet dikkatli durmakta, genç adam ise çikolata renkli kıyafetiyle tepeden tırnağa kadar bir asilzadeydi. Gerty, muayyen bir maksatla oraya gittiğinde sık sık hulyalı gözlerle onlara bakar, manşetleri kıvrık o beyaz ve yumuşak kollar kendisininmiş gibi duyumsar ve o eski günleri düşünürdü zira dedesi Giltrap'ın Telâffuzlu Lügati'nden halikon günlerinin ne manaya geldiğini öğrenmişti. İkizler artık fevkalade tasvibe şayan bir şekilde kardeşçe oy-
namakta idiler ama ne yazık ki sonunda, gerçekten haşarı, şeytanın art ayağı minik Jacky topu olanca kuvvetiyle yosunlu kayalara doğru kasten tekmeleyinceye kadar. Söylemeye lüzum yok, zavallı Tommy üzüntüsünü seslendirmekte gecikmediyse de şükür ki oracıkta kendi başçağızına oturmakta olan siyah elbiseli beyefendi nazik bir hareketle kalkıp imdada yetişti ve topu durdurdu. Bizim iki şampiyon koşup, zırlayarak her birisi

oyuncağının kendisine verilmesini isteyince, Cissy kızılca kıyameti önlemek amacıyla o beye seslenerek

topu lütfen kendisine atmasını söyledi. Siyahlı bey topla bir iki kez nişan alıp sonra da onu sahilden Cissy'ye doğru havaya fırlatıverdi ama gelin görün top meyilden yuvarlanarak Gerty'nin eteğine yakın, kayanın ordaki su birikintisinin yanında durdu. İkizler yeni baştan top için feryadı bastılar, Cissy de, çocuklar topun peşinden koşup gitsinler diye, Gerty'ye topu uzağa tekmelemesini söyleyince Gerty o salak toplarının yuvarlanıp kendisini bulmasına hayıflanarak ayağını biraz geriye çekti ve bir tekme salladı lakin ıskalayınca Edy ile Cissy gülmeye başladılar. —Başaramadın mı gene deneyeceksin, dedi Edy Boardman. Gerty gülümseyerek onu onayladı ve dudağını ısırdı. Güzel yanaklarında belirsiz bir pembelik yayıldı ama onlara göstermeye kararlı olduğuna eteğini çok azıcık anca yeteri kadar kaldırdı ve tu-
4ÜZ
alarak topa esaslı bir tekme atınca top öyle bir uzaklara gittiy'di S. .. j lazier de topun peşinden çakılların oraya. Sırf kıskançlıkla-dan elbette başka ne olabilirdi, karşıdaki beyefendi bakıyordu
onun dikkatini çekmekti maksatları. Sıcak bir ateşlenme, r'rtv MacDowell için bu daima br tehlike işareti sayılırdı, vücu-, jan yanaklarına doğru yükseldi, alev ale/. O zamana dek yala fevkalade normal bir şekilde tesadüfi olarak bakışmışlardı, a şimdi Gerty gözünü karartıp yeni şapkasının kenarının altından ona bir bakış atabilmiş ve alacakaranlıkta onun bakışlarını kar- sllayan solgun ve yabansı biçimde süzgün yüz ona hayatında görmüş olduğu en elemli yüz olarak görünmüştü. Kilisenin açık penceresinden günlük kokularını onlara taşıyan yelle birlikte ilk günah ile lekelenmeksizin hamile kalan bakirenin mis kokulu isimlerini de birlikte getiriyordu; Ey kutsal ruh, şefaat eyle bize, muhterem ruh, şefaat eyle bize, eşsiz merbutiyet ruhu, şefaat eyle bize, ey gizemli gül. Ve orada gözlerinde nedamet yaşlarıyla boynu bükük insanlar yaralı, yürekler, bir lokma ekmek için didinenlerle bu hayatta yollarını kaybeden günahkârlar vardı ama o yaşlı gözlerinde umut ışıkları da eksik değildi zira Muhterem Peder Hughes onlara, Yüce Aziz Bernard'ın Meryem Ana'ya ilişkin o meşhur duasında söylediklerini anlatmış ve o takva ehli pek mübarek Meryem Ana'nın şefaat etme gücüne daha önce hiçbir devirde rastlanmadığını, onun kudretli himayesini niyaz edenleri asla terketmemiş olduğunu yinelemişti. ikizler şimdi gene usulü dairesinde neşeyle oynuyorlardı, zira çocuklar arasındaki kızgınlıklar yaz yağmurları gibi çok kısa sürüyor. Cissy Caffrey

bebek Boardman'la oynuyor, çocukcağız minik ellerini havada sallayarak sevinçle cıvıldıyordu. Cissy, bebek arabasının körüğünün arkasından Ce e! diye bağırıyor, Edy de Cissy nereye gitmiş acaba diye sorarken Cissy başını uzatıveriyor ve Iş-tee! diye bağırıyordu, aman yarabbim, o küçük keratanın bir hoşuna gitsin! Sonra da Cissy, baba demesini istedi bebekten.
—Baba de, bebecik. Ba ba ba ba ba ba ba de bakayım.
Bebek de elinden geldiğince baba demeye çalıştı herkes on bir aylık bir bebek olarak epey akıllı olduğunu söylüyor sağlıklı da maşallah,- ah canımın içi yesinler seni, hele büyüsün bir pek gösteri olacak muhakkak, diyor herkes. —Haya ya ya haya.
Cissy bebeğin minik ağzını salya önlüğüyle sildi ve şöyle dik oturup ba ba ba demesini söyledi ama kayışını çözünce bir haykır-Sln> Aman Tanrım diye, altı sırılsıklamdı da katlanmış minderi ters
404
çevirip altına yerleştirdi. Tabii ki bizim bebek hazretlerinin bu tü den tuvalet formaliteleriyle başı hiç de hoş değildi ve bunu herke se duyurdu: —Habaa baaaahabaaa baaaa.
İpiri iki kocaman sevimli koskoca gözyaşı damlası yanaklarından aşağıya süzüldü. Yo, yoo bebecik, yo gibi sözlerle, yok ce ey. miş de, pufpuf neredeymiş de gibi şaklabanlıklarla onu yatıştırma-nın mümkünü yoktu lakin Ciss, her zamanki basiretiyle, bebeğin ağzına biberonun memesini dayadığı gibi senin kâfir derhal teskin olduydu.
Gerty'nin de hani burasına gelmişti, şamatacı bebeklerini or-dan alsın evlerine götürsünlerdi, sinirine dokunuyordu bu uygunsuz saatlerde ne âlemi vardı o küçük şımarık ikizleri ta buralara getirmenin. Gözlerini uzaklara, denize doğru çevirdi. O adamların her renkten tebeşirlerle kaldırımlara yapmış oldukları resimlere benziyordu ama onları öyle çiğnenerek bozulmaya terketmeleri yazıktı doğrusu, akşamın ve bulutların bastırmasını seyrederek,
Howth'taki Bailey fenerine baktı, hele o müziği dinleyerek ve kilisede yaktıkları günlüğün kokusu sanki parfümlü bir yel. Uzaklara bakarken yüreği küt küt atmaya başladı. Evet, adam, ona bakmaktaydı, bakışları da

manalıydı. Adamın gözleri yanarak onun içine işlercesine onu deliyor deliyor, sanki ruhunun içini okuyordu. Şahaneydi gözleri, ifadesi muhteşem, güvenilebilir miydi acaba? insanlar bir tuhaf oluyorlardı. Siyah gözlerinden ve soluk entelektüel yüzünden onun bir ecnebi olduğunu çıkarabiliyordu, kadınların sevgilisi meşhur artist Martin Harvey'in ondaki fotoğrafına bıyığı hariç çok benzeyen, aslında bıyıklı olması daha iyiydi zira gör-dükleri bir oyundan dolayı ikisinin hep aynı tarzda giyinmelerini isteyen Winny Rippingham gibi tiyatro delisi değildi, ama burnunun kartalımsı ya da hafifçe retrousse olup olmadığını adamın oturduğu yerden göremiyordu. Derin bir yas içindeydi, belli oluyordu bu, yüzünde zihninden kovamadığı bir kederin hikâyesi okunuyordu. Onun ne olduğunu öğrenebilmek için neler vermezdi! Biteviye, kıpırdamaksızın ona doğru bakıyordu, onun topu tekmele-yişini de görmüştü, ola ki iskarpinlerinin burunlarını aşağıya doğru tutarak düşünceli bir şekilde ayaklarını salladığı takdirde parlak metal tokalarını da görebilirdi. Bir şeyin ona Reggy Wylie'nin dışa-riya çıkmış olabileceğini düşünerek -ama o eski bir hikâyeydi artık- şeffaf çoraplarını giymesini söylediğine seviniyordu. Düşleye' geldiği adam şimdi işte karşısındaydı. Artık önemli olan oydu bu nedenle Gerty'nin yüzünde bir mutluluk zira onu istemekteyd'

405

iinkü başka hiçbir kimseye benzemediğini insiyaki olarak hissetmişti- O genç kızkadınlığının kalbi ona, rüyalarınınkocasına doğru koşmaktaydı zira onun, beklediği erkek olduğunu anında anlamışta Şayet ıstırap çektiyseydi, kendisine karşı işlenen günahlardan daha fazla günah da işlediyseydi, ya da hatta, kendisi günahkâr, sefih bir adam idiyseydi dahi, aldırış etmezdi ister bir Protestan olsundu isterse bir Metodist, şayet Gerty'yi severseydi onu kolayca-na Katolikliğe döndürebilirdi. Bazı yaralar ancak sevgi merhemiyle iyileşebilirdi. O bir kadındı, gerçek bir kadın, o erkeğin tanımış olduğu femininlikten uzak, matah şeylermiş gibi gösteriş yaparak bisikletleriyle tur atan öbür havai kızlara benzemezdi, her şeyi bilmek her şeyi unutmak istiyordu onu kendisine âşık edebilseydi eğer, ona mazinin hatırasını unutturabilirdi. İşte o zaman inşallah adam Gerty'yi nazikçe kucaklayacak, onun yumuşak vücudunu gerçek bir erkek gibi ezercesine kendine doğru çekecek, onu, sahip olduğu biricik kızcağızı, sırf kendisi olduğu için sevecek sevecekti.

Günahkârlar sığınağı. Felekzedelere kucak açan Ruhulkudüs. Ora pro nobis. Her kim ona sadakat ve imanla dua ederse asla ter-kedilip bir yana atılmaz, diye doğru söylemişler: Felekzedeler için bir cennet gibi bir sığınak olduğu da bir hakikat. Gertyi, kilisenin içini olduğu gibi zihninde canlandırabiliyor, şavkıyan vitray pencereleri, şamdanları, çiçekleri ve Kutsal Meryem Ana hayır cemiyetlerinin mavi sancaklarını Peder Conroy'un mihrapta Piskoposluk danışmanı O'Hanlon'a yardım edişini, gözleri yere dönük şunu bunu getirişini götürüşünü görebiliyordu. Tıpkı bir azize benziyordu, günah çıkartma yeriyse ne kadar sessiz, ne kadar temiz, ne kadar loştu, ya elleri, tıpkı beyaz mum gibiydiler şayet o da bir gün beyaz giysili bir Dominikan rahibesi olursaydı belki o da dokuz günlük Saint Dominik ayinine katılmak için manastırlarına gelebilirdi. O günah çıkarttığı gün ona, görebilir korkusuyla saçlarının diplerine kadar kıpkırmızı kesilerek o şeyi anlattığında, o da Gerty'ye hiç üzülmemesini zira bunun sadece tabiatın sesi olduğunu ve hepimizin tabiat kanunlarına tabi olduğumuzu söylemiş, bu hayatta demiş, bunun bir günah sayılmayacağını zira bunun kadının Tanrı tarafından tesis edilen tabiatından dolayı olduğunu, Mübarek Meryem Anamızın kendisinin de başmelek Cebrail'e ba-na da Senin Buyurduğun gibi muamele edilsin dediğini anlatmıştı. Ne müşvik, ne aziz bir insandı, Gerty zaman zaman acaba ona bir nediye olarak kırmalı dantelalı bir çaydanlıkkülâhı işleyebilir miy-dl ya da bir saat verebilir miydi diye düşünür, düşünürdü ama kırk
406
saatlik hayranlık törenindeki çiçekler için oraya gittiğinde şömine rafının üzerinde beyazlı yaldızlı küçük yuvasından çıkıp günün hangi saati olduğunu bildiren kanaryakuşlu bir saatlerini bulunduğu dikkatini çekmişti, o yüzden ne hediye vereceğini bir türlü bilemiyordu yoksa Dublin şehrinin veya başka bir yerin resimli bir albümünü mü verseydi.
insanı çileden çıkaran o şımarık ikizler gene kavgalaşmaya başlayınca, Jacky topu denize doğru atmış, ikisi de topun ardından koşturmaya başlamışlardı. Maymun şeyler, terbiyesizliğin dik âlâsı. Vallahi birisi onları alıp şöyle bir güzel benzetmeli ki, ikisi de hadlerini bilsinler. Cissy ile Edy de, kabaran suların çocukları sürükleyip boğmasından endişelendiler ve onların arkasından haykı-rarak dönmeleri için bağırdılar. —Jacky! Tommy!

Tümbetetüm... Umurlarındaydı sanki! Bunun üzerine Cissy 580 bunun onları buraya son getirişi olduğunu söyledi. Yerinden fırlayıp onları çağırarak adamın yanından sahile doğru rengi pek fena sayılmasa da epey seyrekleşmiş olan ve gürleşsin diye sürdüğü bütün o zımbırtılara rağmen tabii olmadığına uzatamadığı ve kıtlığına katlanmak zorunda kaldığı saçlarını savura savura koştu. Leylek gibi bacaklarıyla uzun uzun adımlar atarak koşuyor, üzerine pek dar gelen eteğinin yanlarını yırtmamasına insan şaşıyordu zaten Cissy Caffrey epeyce erkek tavırlıdır ve eline iyi bir fırsat geçtiğini hissettiği zaman hiç kaçırmaz işte şimdi de iyi bir koşucu olduğunu göstemek istiyordu maksadı koşarken adam onun jüponunun 590 ucunu görsün diye sıska baldırlarını mümkün mertebe ortaya çı-karsındı. Kazara ayağındaki onu uzun boylu gösteren yüksek çarpık fransız topuklu ayakkabıları bir şeye takılsa da kasten yere bir yuvarlanıverse o zaman gününü görürdü. Tableau! Onun gibi bir beyefendi için çok şatafatlı bir manzara olurdu bu doğrusu. Meleklerin kraliçesi, patriklerin kraliçesi, peygamberlerin, azizlerin kraliçesi diye ettiler dualarını, en kutsal duaların kraliçesi, sonra Peder Conroy buhurdanı Piskoposluk Danışmanı O'Han-. lon'a uzattı ve o da içine günlük koydu ve Kutsal Ekmeği tütsüle-di, Cissy Caffrey de iki ikizleri yakaladığıylan kulaktozlarına birer 600 tokat aşk etmek için tutuşuyordu lakin o adam bakıyordur diye onlara vurmadıydıysa da hayatının en büyük hatasını işlemiş oldu zira Gerty bakmadan da onun gözlerini üzerinden hiç ayırmadığın' görebilmekteydi, Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon buhurdanı Peder Conray' a geri verdi ve başını kaldırıp Kutsal Ekmeğe doğru bakarak diz çöktü, koro da Tantum ergoyu söylemeye başlayınca __-----.-------------------- 4Ü7 ---------------------------------

Peıty de ayağını tantumer gosa cramen turn diye müziğe uydurarak vaeını ileri geri sallamaya başladı. Çoraplarına George Street'teki Çnarrovv'da üç şilin on bir peni ödemişti, daha salı günü, yo Paskal-Yortusundan önceki pazartesiydi ve üzerlerinde hiçbir kaçık voktu, ona bakıyordu o da zaten, şeffaflığına, onu şekilsiz (şunun 610 küstahlığına bak sen!) bacaklarına kalmamıştı ikisinin arasındaki farkı pekâlâ görebilirdi kendi başına.
Cissy ikizlerle toplarıyla sahilden dönerken koşmaktan dolayı olacak şapkası yana yatmış, peşinde iki çocukla üzerinde daha iki hafta önce almış olduğu paçavraya benezeyen bluz, jüponunun bir ucu sarkmış tıpkı bir Çingen karısı gibi görünüyordu karikatür sanırsın. Gerty bir an şapkasını

çıkarıp saçlarını düzeltti, bir kızın omuzlarında kestanerenkli buklelerle bezeli daha güzel, daha zarif bir başı böylesine ışıl ışıl bir eşkal, çıldırtıcı denilebilecek bir tatlılık şimdiye dek asla görülmemiştir. Onunkisi gibi güzel saçlı bir baş bulabilmek için kilometrelerce yol gitmeniz gerekirdi kuşkusuz. Adamın gözlerinde serian çakan ve her bir azasını ürperten hayranlık ışıltılarını görebiliyordu handıysa. Şapkasını tekrar giydi zira kenarının altından bakması daha rahat oluyordu tokalı iskarpinlerini de daha hızlı sallamaya başladı çünkü adamın gözlerindeki ifadeyi gördükçe nefesi tıkanır gibi büyülercesine bakmaktaydı. Kadınlık sezisi ona adamın içindeki şeytanı uyandırdığını söylüyor ve bunu düşündükçe boğazından alnına doğru sıcak bir kırmızılık yüzüne görkemli bir gül rengini verene dek yayılıyordu.

Edy Boardman da olanların farkında olacak ki, gözlerini kısmış, dudaklarında hafif bir gülümseme, bebekle meşgul imiş gibi görünerek gözlükleriyle yaşlı bir kalık gibi Gerty'yi süzmekteydi. Ne çıyandı o, başka türlü olmak elinde değildi kadının, o yüzden ya kimse onunla geçinemezdi hep üstüne lazım olmayan işlere burnunu soktuğundan dolayı. Sonra, Gerty'ye dedi ki: —Neler düşünüyorsun? Bize de anlatsana!

—Ne? Diye yanıt verdi Gerty beyazların en beyazı dişleriyle aydınlanan bir tebessümle. Geç mi oldu diye düşünüyordum.

Tabii ya, o burunları sümüklü ikizleriyle bebeklerini eve götürmelerini ne kadar isterdi ah ordan basıp gitmelerini de o yüzdendi vaktin geç olduğuna ilişkin kibarca bir imada bulunması. Cissy geldiği zaman Edy ona saati sordu, Miss Cissy de, göz açıp kapamadan, öpüşme zamanını çeyrek geçiyor haydi öpüşün artık dedi. Ama Edy erken dönmelerini söyledikleri için saatin kaç olduğunu öğrenmek istiyordu.

4D8

—Dur! dedi Cissy, bi koşu surdaki Peter amcama gidip onu takatikisi ne diyor bi sorayım. Diyerek doğru onun yanına gitti, onun yaklaştığını görünce adamın elini cebinden çıkardığını, tedirginleştiğini ve başını kili-şeye doğru çevirerek saatinin zinciriyle oynamaya başladığını görebiliyordu Gerty. Tutkulu bir mizacı vardı adamın ama Gerty onun kendisine fevkalade hâkim olabildiğine de tanık olmaktaydı. Daha iki saniye önce onu teşhir eden bir güzelliğe

kaptırmıştı kendini, oysa şu anda sakin, vakuryüzlü bir beyefendi, son derece kibar görünümü ve her haliyle pek soğukkanlı bir adam olup çıkmıştı.
Cissy affedersiniz lütfen saatin kaç olduğunu söyler misiniz diye sorarken Gerty adamın saatini çıkarıp kulağına götürdüğünü sonra da başını kaldırıp boğazını temizleyerek üzgünüm, saatim durmuş ama güneş battığına göre sekizi geçmiş olmalı dediğini gördüydü. Konuşma şeklinden kültürlü bir adam olduğu belli oluyordu, biraz kesik kesik konuşuyordu ve tatlı sesinde belirsiz titremeler işitiliyordu. Cissy teşekkür ederim diyerek geri döndü ve dilini çıkarıp amca santralının bozulmuş olduğunu söyledi dedi.
Sonra Tantum ergonun ikinci kıtasını okudular, Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon gene ayağa kalkıp Kutsal Ekmeği tütsüledi ve diz çöktü, Peder Conroy'a mumlardan birinin çiçekleri tutuşturmak üzere olduğunu söyledi, Peder Conroy kalkarak meseleyi halletti, Gerty beyefendinin saatini kurarak çarklarını dinlediğini gördü ve bacağını tempolu bir şekilde öne geriye sallamaya başladı. Hava daha da kararmaktaydı ya adam görebiliyor ve saatini kurarken ya da onunla her ne yapıyorsa sürekli olarak bakıyordu, sonra saatini cebine koyup ellerini gene ceplerine soktu. Gerty tuhaf bir heyecanın tüm bedenini kapladığını hissetti ve başının derisindeki kaşınmadan ve korsasının göğüslerini acıtmasından o şeyin yaklaşmakta olduğunu anladı zira geçen sefer de yeni ay dolayısıyla saçlarını kırkmıştı da. Adamın kara gözleri gene Gerty'nin üzerine dikilmiş, vücudunun her bir inhinasını, adeta taparcasına, içiyor içiyordu. Şayet ateşli bir erkeğin gözlerinde gizlenmeden ortaya dökülen bir hayranlık vardı ise, işte bu erkeğin yüzünde açıkça görebilirdiniz onu. Senin için bu, Gerty MacDowell, ve farkın-dasın bunun sen.
Edy gitmek için hazırlanmaya başladı, artık zamanıydı herhalde, Gerty az önceki imasının istenilen tesiri yaratmış olduğunu görmekteydi zaten çocuk arabasını bütün sahil boyunca iterek bulundukları yere gitmeleri epey zaman alırdı, Cissy ikizlerin keple" rini çıkarıp onların saçlarını düzeltti aslında dikkatleri çekmek

ıacı elbet, Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon da cüppesi boy-ından arkaya sarkmış ayağa kalktı ve Peder Conroy okuması için kartı ona uzattı, o da Panem de coelo praestitisü eis diye okumaya başlad' ve Edy ile Cissy

saatlerce hep saatin kaç olduğundan bahsediyorlar ve ona soruyorlardı oysa Edy ona sevdalısı onu bıraktığından dolayı kalbi kırılmış mı diye sorduğunda Gerty varışına gelişim tarhanana bulgur aşım hesabı gayet soğuk bir nezaketle ce-vaplamıştı onu. Gerty ansızın acıyla kıvrandı. Gözlerinde ciltlerce ölçüsüz istihfafı dile getiren kısa süreli soğuk bir alevlenme şavkıdı, incinmişti - o, evet, ta yüreğinden vurulmuştu zira o kahrolası-ca çıyan karısı Edy'nin âdetiydi buna benzer şeyleri onu yaralayacağını bildiği halde sakin sakin söyleyivermek öyle. Gerty'nin dudakları sözcüklerini biçimlendirmek amacıyla hemen aralandıydı da, o gayet narin, gayet kusursuz, bir sanatçı tarafından düşlenmi-şe benzeyen gayet enfes bir şekilde biçimlendirilmiş boğazına doğru yükselen bir hıçkırığı bastırmak için mücadele etti. Onu, kendisinin dahi bilmediği denli çok sevmişti. Hakikatsiz düzenbaz, bütün hemcinsleri gibi vefasızdı, Gerty için neler ifade ettiğini asla anlamayacaktı, mavi gözleri bir an için sıcak gözyaşlarıyla yanar gibi oldu. Yanındakilerin gözleri merhametsizce onu inceliyorlardı, ne var, Gerty cesurane bir gayretle gülümseyerek yeni zaferine doğru onların görebileceği şekilde bir göz atarken onlara doğru şöyle bir döndü.

—O, diye gülerek cevabını verdi Gerty yıldırım hızıyla, başını gururlu bir şekilde devindirerek. Bu yıl artık yıl, onun için şapkamı istediğim kimseye atabilirim.

Sözcükleri billur gibi berrak, boynu halkalı güvercinin kuğur-damasından daha melodili bir şekilde çınlamış, ama sessizliği buz gibi kesmişti. Gerty'nin genç kız sesinde, öyle kolayca bi yana atılamayacağını söyleyen bir tını vardı. Mr. Reggy'ye gelince onun cakası da birikmiş iki kuruşu da şöyle dursundu, Gerty onu ayağının ucuyla bir çöp parçası gibi bir yana iter de bir daha onu aklına bile getirmeyip o ahmakça kartpostallarını yırtar yırtar atardı. Şa- yet daha sonraları tekrardan ona yanaşacak olursaydı, Geıty ona öyle hesaplanmış bir istihfafla bakardı ki, çocukcağız olduğu yerde donup kalıverirdi. Miss bücür sıska Edy'nin suratı bir karış asılmıştı, Gerty onun bakışlarından gazaba geldiğini, saklamasına rağmen ifrit kesildiğini anlayabiliyordu, vay bücür şeytan, söylediği Şeyler ok gibi saplanmıştı muhakkak o adi, kıskanç karının yüreğine de ikisi de onun ne kadar uzak, ayrı, bambaşka bir dünyada olduğunu, onlardan biri olmadığını ve asla da olmayacağını ve bütün

bunları bilen ve gören bir kimsenin daha bulunduğunu pekâlâ biliyorlardı, işte buyursunlar artık ne halleri varsa görsünlerdi.

Edy, bebek Boardman'ı yerine oturtarak gitmeye hazırlandı Cissy de topu, kürekleri ve kovaları torbasına koydu e artık zamanıydı zira az sonra aydede çıkacak ve çocuklar hâlâ yatmadı mı diye soracaktı. Cissy de hemen gitmeleri gerektiğini yoksa Goygoy Baba'nın gelip çocukları goygoylayacağını söyleyince bebecik neşeli gözleriyle onlara doğru ne de şirin baktıydı yarabbim, Cissy de onu güldürmek için karnını gıdıklamaya başladı da bebecik, daha nasılsın iyi misin diyemeden, altındaki tertemiz beze Allah ne verdiyse güzelce bir döşediydi. —Amanın da amanın! Zamanın da zamanın! Diye haykırdı Ciss. Bak ne hale geldi bezi!

Bu mini contretemps onu teyakkuza geçirdi lakin göz açıp kapayana dek o meseleyi de halletti. Gerty tam bağıracakken kendini zor tuttu ve sinirlice öksürdü Edy de ne oldu diye sorunca Gerty ona ananın örekesi diyecekti ki o davranışı hanım hanımcık bir insan olduğuna, takdis duası diyerek meseleyi emsalsiz bir nezaketle geçiştirdiği sırada deniz kıyısındaki kilise kulesinin çanı çalarak sessizliği bozdu zira Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon mihrapta Peder Conroy'un omuzlarına koyduğu örtüyle ellerindeki Kutsal Ekmek'le takdis ayinini sürdürmekteydi.

Giderek artan alacakaranlıkta manzara ne kadar duygulandırı-cıydı, irlanda'nın son ışıkları, o akşam çanlarının dokunaklı sesleri bak aynı anda bir yarasa sarmaşıklı çankulesinden uçup akşam karanlığında bir oraya bir buraya ufarak yitik çığlıklar atarak dolaşıyor. Gerty ta uzaklardaki fener kulelerinin ışıklarını görebiliyordu öyle pitoresk bir kutu boyayla resmi ne güzel yapılırdı zaten insan resmi yapmaktan daha kolaydı çok geçmeden sokak fenerlerin yakan adam sokakları dolaşacak Presbiteryen kilisesinin bahçesini geçerek çiftçilerin gezindiği ağaçlık Tritonville Avenue boyunca ilerleyip penceresinin yakınında Reggy Wylie'nin bisikletiyle, Mabel''Vaugkan'm ve diğer hikâyelerin muharriri Miss Cummins'in Sokak Fenerlerini Yakan Adam adlı o kitabında okuduğu gibi pedal kullanmaksızın tur attığı yerdeki sokak fenerini yakacaktı. Gerty'nin, hiç kimsenin farkında dahi olmadığı düşleri vardı zira. Şiir okumayı severdi, Bertha Supple'ın ona andaç olarak kendi düşüncelerini yazması için verdiği mercanpembesi kaplı o nefis İtiraflar Albümü'nü aldığında onu, aşırı lükse

hâşâ kaçmadan titizce-ne düzenli ve temiz tuttuğu tuvaletmasasının çekmecesine koy-
411
muştu. O çekmecede kendi gençkızlık dünyasını define hazinele- lerini, bakalit taraklarını, çocuklu Meryem Ana madalyonunu, Be-vazgül esansını, rastık kalemlerini, kaymaktaşından parfüm kutusunu ve çamaşırcıdan geldiğinde iççamaşırlarına işlemek için yedek kurdelelerini saklıyordu, o deftere de Dame Street'teki f-Iely'den satın aldığı mor mürekkeple birtakım çok güzel fikirlerini dökmüştü zira şiir yazabildiğine inanıyordu ve kendisi de bir akşam bulduğu maydanozların sarıldığı kâğıttan kopya ettiği ve onu öylesine derinden etkilemiş olan o şiir gibi kendisini ifade edebilseydi bir ah. Gerçek misin, idealim? idi Louis J. Walsh, Mag-herafelt, tarafından kaleme alınmış olan o şiirin adı, bir de alacaka- ranhk, gelecek misin sen hiç? gibilerinden bir mısra vardı, şiirlerin güzelliği ekseriya ah, o geçeğen cazibeleri içinde öylesine hüzünlü, sessiz göz yaşlarıyla nemlenmişti gözleri zira senelerin birer birer geçip gittiğini hissediyordu, ah o tek kusuru da olmasaydı biliyordu pekâlâ, korkacağı hiçbir rakibesi kalmazdı yalnız işte Dalkey tepesinden inerkene o kaza olmuştu ve hep saklamaya çalışmıştı onu. Ama bu da geçerdi elbet, diye düşündü Gerty. Adamın gözlerinde o sihirli çağırışı bir görseydi, kimse tutamazdı onu artık. Tanımazdı ki aşk ferman. En büyük fedakârlığı yapmaya razıydı. Her çabası erkeğinin düşüncelerini paylaşmak olacaktı. Erkeği için bu dünyadan daha kıymetli olacaktı ve o da erkeğinin her gününü mutlulukla bezeyecekti. Hayati bir mesele vardı ve Gerty onun evli mi yoksa karısını yitirmiş dul bir erkek mi olduğunu öğrenmek için öleyazdı, belki de hani şarkılar diyarında karısını tımarhaneye kapattırmak mecburiyetinde kalan o ecnebi isimli asilzadenin trajik hikâyesine benzer, iyi yürekliliğinden dolayı acımasız olma gibi bir durumda mıydı? Ama öyle de olsa, ne çıkardı ki? Fark eder miydi ki pek? Pek az bir nezaketsizlik taşıyan her şeyden insiyaki olaraktan kaçınan kibar bir tabiatı vardı Gerty'nin. Tiksinirdi o öylelerinden, Dodder'deki tenha yol boyunca kadın- lık şerefini hiçe sayıp askerlerle, kaba erkeklerle çıkarak cinselliğini alçaltan, sonra da yakalanıp karakollara götürülen düşmüş kadınlardan. Yo, yo: Öylesi bir şey değil. Bir ağabey ile kız kardeş gibisine, kocaman celi Cemiyet'in göreneklerine uymasa da öbür Şeyler olmadan, sadece iyi dost olmalılardı. Belki de matemi, ta geçmişlerde kalan esk bir aşk yüzündendi. Bunu anlayışla

karşılayabileceğini düşündü. Onu anlamaya çalışacaktı, zira erkekler öyle farklıydılar ki. İşte, aşk bekliyordu, küçük beyaz ellerini uzatmış, yakaran mavi gözlerle

bekliyordu. Canım, sevgilim benim! Rüya-'arındaki sevgilinin ardından gidecekti, kalbinden gelen bir ses o

p ---------An---------

adamın tamamıyla Gerty'ye ait olduğunu, onun aşkına layık biri-cik erkeğin o olduğunu, dünyaya hükmeden şeyin aşk olduğunu buyuruyordu. Başkaca hiçbir şeyin önemi yoktu. Her ne olursa olsun, zincirlerini kıracak, çılgın, hür bir hayata başlayacaktı Gerty.

Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon Kutsal Ekmek kâsesini vitrinine koydu, kilise korosu Laudate Dominum omnes gentesi söyledi. Kutsama duası bittiğinden, Peder Conroy, vitrinin kapağını kilitleyen danışmana giymesi için şapkasını uzattı, şaşkaloz çıyan Edy gelmiycek misin diye sordu ama Jacky Caffrey yanıt vereceği-ne, bağırdı: —Hey, Cissy, bak!

Hepsi de, bulutlarda yansıyan bir şimşekmisine baktılardı, Tommy de kilisenin yanındaki ağaçların üzerinden mavi sonra yeşillenip morlaştığını gördüydü balkımanın. —Donanma fişekleri, dedi Cissy Caffrey.

Hepsi de evlerin, kilisenin üzerine baka baka; Edy, küçük Boardman'ın kurulduğu bebek arabasını ite ite; Cissy, koşarken düşmesinler diye Tommy ile Jacky'nin ellerinden tuta tuta, yel ye-perek, sahile doğru seğirttiler.

—Celsene, Gerty, diye seslendi Cissy. Kermeste fişekler atılı-
yor.

Oralı bile olmamıştı Gerty, oysa. Peşlerine takılmaya hiç niyeti yoktu. Çingene karıları gibi koşsundu onlar oturabilirdi o burdan da pekâlâ görebildiğini söyledi onun için. Üzerine saplanan gözler, Gerty'nin yürek atışlarını hızlandırdı. Kız bir an adama baktı, bakışlarına karşılık verdi, o anda tüm varlığı ışıklandı. Akkordu tutku o yüzde, Gerty'yi kendisine ram eden lahit sessizliğindeki tutkusu. Sonunda, meraklı gözlerden, imalı sözlerden uzak, yalnız kalmışlardı hem Gerty onun sapına kadar güvenilir, özü sözü bir, pır-lanta gibi bir adam, ser verir sır vermez bir beyefendi olduğunu anlamıştı. Adamın elleri, yüzü eylemdeydi, ıspazmoza tutulmuşça-sına Gerty silkelendi. Sonra atılan fişeklere bakmak için yatarcası-na geriye doğru kaykıldı ve bakarken arka üstü düşmesin diye dizini elleriyle kavradı ve o adamdan ve kendinden başka gören bir kimse yokken Gerty paluze gibi yumuşak dolgun ve nefis kıvrım-larıyla bütün o zarif güzelliklerini biçimli bacaklarını öylecene açtı, erkeğin kalp vuruşlarını işitiyordu sanki, boğuk boğuk solumasını, Gerty zaten böylesi

erkeklerin ne şehvetli, ateşli olduklarını dinlemişti, Bertha Supple bir gün ona pek mahrem anlatmış ant içirmiş-ti kimseye söylememesi için evlerinde oda kiralayan Kalabalık Bölgeler Kurulu'nun gönderdiği o kibar beyin gazetelerden dan-
413
öz ve cambaz kız resimlerini kesip bazen yatakta anlarsınız pek u0ş olmayan şeyler yaptığını söylemişti. Ama şimdi bu öyle bir şevden tamamıyla farklıydı zira arasında dağlar kadar fark vardı çünkü Gerty adamın, onun yüzünü kendisininkine çektiğini ve eüzel erkek dudaklarının ilk jet alevli dokunuşunu duyumsuyordu sanki. Zaten evlenmeden önce öbür şeyi yapmadığın sürece günahların affolunuyordu üstelik senin itirafına gerek kalmadan sağduyu sahibi rahibeler vardı muhakkak hem Cissy Caffrey'nin de kimüeyin gözlerinde o hulyalı mulyalı türden baygın bakışlar olur-du o da, azizim, bir de erkek artist fotoğraflarına tapan Winny Rip-pingham hem üstelik öbür şeyin o biçimde gelip çatmasından dolayıydı.
Ötede, Jack Caffrey bakın diye bağırdı, bir fişek daha, Gerty ta gerilere kaykıldı, jartiyerleri şeffaf olduğuna uysun diye mavi, hepsi fişeği görüp" bağırdılar bak, bak işte orda Gerty de fişekleri görmek için yatar gibi geriye ta geriye uzansın öyle tuhaf bir şey havada uçuşmaktaydı, zikzak giden yumuşak, koyu bir şey. Gerty, ağaçların üzerinde yükselen, hep yükselen upuzun bir Roma kandili gördü, maytap durmaksızın tırmandıkça, o gergin sessizlikte, hepsinin heyecandan soluğu kesilmiş, Gerty ha bire yükselen, artık zor görülen maytabı izlemek amacıyla daha da gerilere yaslanmak zorunda kaldı, sırtını fazlaca zorladığından kanı başına hücum etti de yüzünde kutsal, büyüleyici bir alevlenme yaratırken adam kızın öbür şeylerini de görebildi, büzgülü nansuk kilotunu, teni öbür yeşil jüponluklardan, dört on birlik patiskalardan daha iyi sardığı için ve beyaz olduğuna kız bıraktı görsün adam ve onun gördüğünü gördü derken bir yükseliş ki maytapta bir an gözden kayboldu ve Gerty öyle gerilere eğilmekten her azası zangır zangır sil-kinedursun adam kızın dizlerinden ta yukarıları hiç kimsenin hat-ta salıncakta ya da kumsaldaki sığ suda eteklerini toplayıp yürürken bile asla, apaçık gördü hem öyle hayâsızca bakmaktan Gerty'nin de adamın da utanç duyduğu yoktu zira nerdeyse beylerin önünde hayâsızca davranan çengiler gibi sergilediği baş döndürücü manzara

karşısında dayanamamış da, bakmış da bakmıştı. Bembeyaz narin kollarını uzatıp canhıraş sesiyle gelmesini söyle-yebilseydi ona, dudaklarını ak alnına dayamasını bir genç kız aşkının, hançeresinden darı darına çıkarabildiği hafif boğuk bir sesle, Çağlar boyunca yankılanagelen. Ardından bir havai fişeğin daha fırlayışı güm patlayışı köreltici ve Oo! şimdi Roma kandilinin parça- 'anısı bir ah çekiş gibi Oo! ve herkes bağırmaktaydı geçmiş kendilerinden sırma sırma filiz atan yaldızlı hareler dalgırlar sağanağı dö-414
küldü bakın Ah! tümü yeşilimsi şebnemsi yıldızlardı yaldızlı düşen Ah, çok güzel! Ohh öyle yumuşak, enfes, yumuşak!

Derken ne varsa kurşuni gökte şebnemimsi yitti eriyip; j-jer yer sessizleşti. Ah! Gerty çabucak öne eğilirken adama bir baktı adamcağızın ezilip bir kız gibi kızarmasına neden olan şöyle acıya-sı ret, utanası sitem bakıcığıyla. Ardındaki kayaya yaslanmaktaydı adam. Leopold Bloom (oydu bu adam zira) kızın yüreğinin aynası toy gözleri önünde başı eğik durmaktadır. Ne hayvanlık etmişti ya! Aklı gene bilmem neresinde, ha? Gül gibi temiz bir kız tutup ona geliyor ve, tıynetsiz adam, buna karşılık bakın yaptığına! Alçaklığın son perdesi. Ona yakışmazdı! Gelgeldim, o gözler sınırsız merhamet doluydu, her ne kadar ahlaksızlık etmiş yolunu sapıtmış günaha girmişse de bağışlayıcı bir söz vardı elbet onun için de. ister misin kız herkese anlatsın? Hayır, bin kere hayır. Bu onların sırrıydı, yalnızca onların, alacakaranlığa sığınıp bir başlarına hem akşamın içinden ha orası ha burası sessiz sedasız uçan o yarasacık dışında kim bilecek kim anlatacak hem yarasacıklar konuşmaz.

Cissy Caffrey, aklınca çalım satacak, futbol sahasındaki gençlere öykünüp ıslık çaldı; ardından bağırdı: —Gerty! Gerty! Biz gidiyoruz. Gelsene. ilerden daha iyi görürüz.

Gerty'nin aklına bir muziplik geldi, aşkın cilvelerinden biri. Cevaben elini mendil cebine sokup pamuk tamponunu çıkardı, elbet adam görmesin diye bir gözü onda, salladı sonra gene cebine soktu. Adam o uzaklıktan acaba? Gerty yerinden kalktı. Elveda mıydı? Yo. Gitmesi gerekti ama gene buluşacaklardı, orada, o ana dek, yarın, dün akşamki düşünü düşleyecekti Gerty. Kız toparlanarak ayağa kalktı. Kalpleri kopamayan son bir bakışmada buluştu; ruhuna işleyen yabansı parıltılarla dolu gözler, bir çiçeği andıran sevimli yüzünde kendinden geçmişçesine asıldı kaldı. Gerty

belli belirsiz bir gülümseme, tatlı bir gülümsemeyle, ağlamaklı bir gülümsemeyle baktı, sonra ayrıldılar.

Gerty yavaş yavaş, arkasına bakmadan inişli çıkışlı sahilde Cissy, Edy, Jacky ve Tommy Caffrey'le minik Boardman'a doğru ilerledi. Artık karanlık iyice bastırmıştı, sahil de taşlar, tahta parçaları ve kaygın yosunlarla kaplıydı. Gerty kendine özgü o dingin ağırbaşlılıktan Öte, sakına sakına ve ağır ağır yürümekteydi, zira Gerty MacDowell'in...

Potinleri çok mu dardı? Yoo. Ayağı sakattı! Vayy!

Bloom onun topallayarak gidişine bakmaktaydı. Zavallı kız.

415

Obürküler tabanları yağladıklarında, o bu yüzden kalmıştı kayadaki yerinde. Zaten yüzünden okumuştum bir ayıbı olduğunu. Gü-Ijjgine yazık! Bir kusur, kadındaysa, on kat daha kötüdür. Ama kibirsiz olurlar, iyi ki, o gösterideyken bilmiyordum. Gene de is-rekli şeytan kız. Benim için fark etmez. Rahibeler ya da zenci kadınlar bir de dört göz kızlar gibi meraklı. O şaşalak bakışlısı narin. Aybaşısı yaklaşmış derim, diken üstünde otururlar. Bugün başım bir ağrıyor. Mektubu nereye koydum? Hah, burda. Tüm o çılgınca tutkular. Paraları yalamalar. O rahibenin anlattığı, Tranquilla manastırında gazyağı koklayarak kafayı bulan kız. Bakireler sonunda delirip giderler herhal. Rahibe? Bugün Dublin'de kaç kadın görmüştür? Martha, o. Havadaki birşeyden. Mehtaptandır. Ama o halde ne diye kadınların hepsi aynı zamanda âdet görmezler? Sorarım. Öyle ya, bir tek ay var. Ne zaman doğduklarına bakar, ihtimal. Ya da hepsi aynı noktadan başlarlar da sonra adım uyduramazlar. Kimi zaman Molly ile Milly birlikte. O bakımdan şanslıyım. Şükür ki bu sabah banyodayken yapmamışım, seni cezalandıracağım di-yen o kaçık mektubuna bakıp. Bu sabah o vatman yüzünden kaçırdıklarım telafi edilmiş oldu. O madrabaz M'Coy'un öyle beyhude yere önümü kesmesi. Karısının angajmanı taşrada valiz, sesi çatlak zurna. Küçük lütuflara minnettar. Üstelik ucuz. Handıysa bedava. Kendileri de istediklerinden. Onların doğal özlemleri. Her akşam işyerlerinden akın akın sokağa dökülürler. Derya kuzuları. Istemesen de atlarlar sana. Yumul, canlı canlı. Yazık kendilerini göremezler. Kadın çorabına estetiğini veren içeriğin düşlenmesi. Neredeydi bu? Ha, evet. Capel sokağındaki hareketli fotoğraf gösterisinde: Sadece erkeklere. Erketeci. Willy'nin şapkası, ya kızla-rın şapkayla yaptıkları. Bu kızların fotoğraflarını mı çekiyorlar

yoksa hepsi hile mi? Gecelik gibisi yok. Kombinezonunun içindeki kıvrımları yokladım. Onları da

tahrik eder günlerinde. Bak tertemizim gel beni kirlet. Sungu töreni için birbirlerini duvaklamaya bayılırlar. Milly, Molly'nin yeni bluzunu çok beğenmiş, ilk ağızda. Hepsini öyle giyerler ki soyunsunlar hepsini. Molly. Ona mor jartiyerleri almamın nedeni. Biz de: Adamın taktığı kravat, alımlı çorapları ve dubleli pantolonu, ilk tanıştığımız gece getrlerini giymişti. Şık gömleği simsiyah neyinindi? Altında pırıl pırıl. Bir kadın Çözdüğü her ilikle tılsımının birazını yitirir, iğneyle tutturulmuş. Mairy Mairy kopmuş donunun uçkuru, iki dirhem bir.çekirdek giyinmiş birisi için. Kadının büyüsü biraz da modadan.' Tam püf noktasını yakalamışken değişiverir. Doğu hariç: Mary, Martha: Es-*' hamam eski tas. Makul hiçbir teklif geri çevrilmez. Kızın da

416

yoktu acelesi. Kadının iki ayağı bir pabuçta mı, oynaşına gidiyor-dur garanti. Randevularını hiç unutmazlar. Vardır bir umduğu Kendilerini beğendiklerinden şansa inanırlar. Öbürleri de arada onu iğnelemeye meyyal. Okulda kız arkadaşlar, kadınlar manastırının bahçesinde kolları birbirlerinin boyunlarında ya da on par-makları kenetli, öpüşüyor ve de entipüften sırlarını fısıldaşıyorlar. Yüzleri kireçbeyazı rahibeler tiril tiril başlıkları ve tespihleriyle bir aşağı bir yukarı gezinmekte, kavuşamadıkları şeylere duydukları kinle. Dikenli tel. Ama muhakkak yaz bana. Ben de sana yazarım. Anlaştık mı? Molly ile Josie Powell. Münasip bir kısmet çıkana dek sonra kırk yılda bir buluşma. Manzara! A, bak kimler de gelmiş, Tanrım! Nasılsın? Anlat bir yol. Neler yapıyorsun? Öpüşme, ne iyi ettin de, öpüşme, geldin. Birbirlerini süzerek kusur aramalar. Harika görünüyorsun. Birbirlerine sırıtan dişlerinde yansıyan bacılık husumeti. Sende kaç tane kaldı? Birbirlerine günahlarını koklatmazlar. Ah!

Aybaşılarından önce ifrit kesilir kadınlar. Moralsizdirler, şeytansıdır halleri. Molly her şeyin ona gâvur ölüsü gibi geldiğini söyler hep. Ayağımın altını kaşı. Hah, orası! Ooh, dünya varmış! Ben de duyumsuyorum. Arada bir yol dinlenmek iyi. O hallerindeyken kadınlarla yatılması kötü mü acep. Bir bakıma güvenli. Sütün kesilmesine yol açar, keman tellerinin kopmasına. Bir bahçede okumuştum kuruyan bitkilere ilişkin bir şey. Bir de derler ki taktığı çiçek solarsa o kadın fındıkçıdır. Hangisi değil ki! Vallahi kız anladı benim. Zaten öyle hissedersen hissettiğin şey olur ekseri. Benden hoşlandı mı ne? Kıyafete bakarlar. Kim kesişiyor anlarlar hemen: Kolalı yaka, kolalı manşetler. E, horozlar ve aslanlar da öyledir ya, her hayvanın

erkeği. Aynı zamanda bir kravatın ya da başka bir şeyin çözülmüş olması da yeğlenebilir. Pantolonun? Tut ki ben de o sırada? Yoo. Nezaketten şaşma. Densizliğin lüzumu yok. Karanlıkta öpüşür kimseye söylemezsin. Bende bir şeyler görmüş olmalı. Acaba ne. Briyantinli kâkülü sağ kaşının üzerine düşen şair kılıklı birindense beni olduğum gibi yeğler. Bir baya edebi çalışmalarında yardım edecek. Kılıf kıyafetime çekidüzen vermeliyim bu yaş-ta. Beni profilden görsün istemedim. Ama, bilinmez ki. Güzelim kızlar ukubet heriflerle evleniyorlar. Güzel ve çirkin. Oysa ben olamam yoksa Molly. Saçlarını göstersin diye şapkasını çıkardı. Geniş kenarlısından almış, onu tanıyan birine rastlar diye, eğüiy°r ya da koklamak için elinde bir çiçek demeti yüzünü saklasın diye. Saçları gür kösnük. Holies sokağındaki kayalıktayken Molly'nın

417

tarantılarını on şiline satardım. Ne çıkar? Adam ona para verseydi. Me çıkar? Hepsi önyargı. Kilosu yirmi, otuz, daha fazla eder onun. Me? Galiba. Yok pahasına. El yazısı pervasız. Bayan Marion. plynn'a yolladığım kartpostal gibi o mektuba da adres koymayı unuttum mu? Hele Drimmie'ye kravatsız gittiğim gün. Molly'yle kavgamızdan keyfim kaçıktı da. Yo, Richie Goulding'i anımsıyorum. O da bir başka. Zihninde tartar. Tuhaf, saatim dört otuzda durdu. Tozdan. Temizlemek için köpekbalığının karaciğer yağı kullanılıyor kendim de temizleyebilirim. Tasarruf şart. Tam o sırada mıydı Boylan, Molly? işte, girdi herif. Onun içine. Ona da. Girildi. Oh!

Bay Bloom eliyle çaktırmadan ıslak gömleğini düzeltti. Tanrım, o çıtı pıtı akıntı çağanozu. Soğumaya başlıyor yapış yapış. Bıraktığı etki nahoş. Gene de bir yoldan kurtulman gerek meret şey-den. Aldırdıkları yok. Hatta hoşlanıyorlardı. Evimize gidelim mis gibi ekmeğimize sıcacık sütümüze de yumurcaklarla duamızı edip iyi geceler diyelim. Hoşlanmıyorlar mıdır yani? Kadını olduğu gibi görmektir her şeyi piç eden. Sahneyi hazırlamalı, ruju giysiyi, pozisyonu, müziği. Ve oyunun adını. Aktrislerin Aşkları. Nell Gwynn, Bayan Bracegirdle, Maud Branscome. Perde açılır. Mehtabın gümüş ışıkları. Dalgın sineli bakirenin zuhuru. Nonoş sevgilim gel beni öpsene. Hâlâ duyumsayabiliyorum. Erkeğe verdiği güç. Gizi burda işte. Dignam'dan çıkarken iyi ki tuvalete girmişim. Elma şarabı içmiştim. Yoksa gelemezdim. Bitince şarkı söylemek istersin. Lacaus esant taratara. Ya onunla konuşsaydım. Ne derdim? Konuşmayı nasıl bitireceğini bilmiyorsan

iyi fikir sayılmaz ama. Sen bir soru sorarsın onlar da başlar sormaya. Arabada giderken daha kolay. Elbet sen iyi akşamlar

desen ve görsen ki o da teşne: iyi akşamlar derse harika. Ah, lakin o karanlık akşam Apia yolunda Bayan Clinch'le konuşmama ramak kalmıştı ah sanmıştım ki o. Amanın! O gece Meath sokağındaki kız. Ona söylettiğim tüm o açık saçık şeyler hepsi de yanlış elbet. Saymırım diyordu semerim diy-ceğine. Öyle zor ki bulmak öyle. Abovv! Sana meylettiklerinde karşılık vermezsen herhalde kahrolur soğurlar senden sonunda. razladan iki şilin verdiydim de elimi öptüydü. Papağanlar. Bas düğmeye cırlasın kuş. Keşke bana efendim diye hitap etmeseydi. Ah, karanlıkta o ağzı! Ve sen evli bir adam genç bir kızla! Bundan hoşlanıyorlar. Başka bir kadının erkeğini götürmekten. Hatta dedikodusunu yapmaktan. Ben başkayım. Başka bir herifin karısını sa-VuŞturmak beni ferahlatır. Herifin tabağındaki artıkları yer gibi.

418

Bugün Burton'daki adamın dişsiz ağzında çiğnediği kıkırdağı taba gına tükürmesi. Fransızca mektup hâlâ cüzdanımda. Dertlerin va rısının nedeni. Ama bir gün olabilir, sanmam. Buyurun. Her sev hazırlandı. Düş gördüm. Ne? En kötüsü başlamakta, işlerine gelmeyince bağlan nasıl da koparıyorlar. Bir zamanlar mantar sevmeyen bir adamla tanıştığı için sana mantar severmisin diye sorması Ya da fikrini değiştirip sustuğunda birisinin ne diyeceğini size sorması. Ama hepsini bir bir saydığımda: istediğim öyle bir şey, deyişi. Yaptım diye. O da. Kadıncağızı darılttım. Sonra gönlünü aldım Bir şeyi ölesiye istermiş gibi görün, sonra da hanımın hatırı içjn vazgeç. Kıvandırır avratları. Hep başka birisini düşünmekteydi garanti. Ne çıkar? Kadın, aklını kullanmaya başlayalı o erkek, bu erkek, şu erkek. Bütün iş ilk öpücükte. Eşref saati. Birden erir yü- rekleri. içleri geçer, okunur gözlerinden, gizliden gizliye. En iyileri ilk düşüncelerdir. Ölecekleri güne dek unutmazlar onu. Molly... Bahçelere bakan Mağribi surlarının dibinde onu öpen teğmen Mulvey. On besindeyim, demişti bana. Ama gelişmişti göğüsleri. Sonra uyuyakaldı-. Glencree'deki akşam yemeğinden sonra arabayla eve dönüşümüz. Featherbed Mountain. Uykusunda dişlerini gıcırdatıyordu. Belediye Reisi de ona göz koyanlardan. Val Dillon. Felçli. Uzaktan görüyorum Gerty'yi ta orada öbürleriyle izlemekte fişeklerin atılmasını. Benim attığım fişekler. Roket gibi dikilen, kırık bir dal parçası gibi inen. O çocuklar, ikiz olmalılar, bir şeylerin olmasını bekliyorlar. Büyüyüvermek istiyorlar. Analarının entarilerini giyerek. Daha vakit var, dünya kaç bucak anlamaya. O esmeri, saçları

arapsaçı, zenci dudaklısı. Islıklık dudaklar. Bu amaçla yaratılmış. Molly gibi. Ya Jammett'teki o sosyetik fahişenin tülüyle sadece burnunu örtmesi. Size zahmet, saatin kaç olduğunu söyleyebilir miydiniz lütfen? Kuytu bir sokağa girelim saatin kaç olduğunu gösteririm ben sana. Her sabah kırk kez anons ve milis de, kalın dudakları inceltir. Küçük oğlanı da okşuyor. Neler dönmekte, farkında herkes, haliyle. Kuşları, hayvanları, bebekleri anlıyor-1ar elbet. Kendilerince.
Kumsalda ilerlerken arkasına bakmadı. O zevki tattırmayacak. Ah kızlar, ah o kızlar, sahildeki güzel kızlar. Gözleri ne güzeldi, temiz. Gözü gösteren, gözbebeklerinden ziyade akı. Anladı mı benim ne? Tabii. Köpeğin bir zıplayışta ulaşamayacağı yerde duran kedi gibi rahat. Rastlamaz hiç kadınlar lisedeki o Wilkins gibi tekmil taklavatı meydanda, Venüs resmi yapan birine. Masumiyet mi oluyor bu? Yazık serseme! Karısı da kendine uygun işi bulmuş-
419
n'kkat Yağlıboya! levhası asılı bir sıraya oturduklarını göremezsin tiınlann. Herkesin gözü onlarda. Karyolanın altında, olmayan şe-* ara. Hayatlarının haşyet verici olayını dört gözle bekleyerek. Ji- l gibi mübarekler. Molly'ye, beğendiğini düşünerek, Cuffe soka-- nın köşesindeki adamın yakışıklı olduğunu söylediğim zaman, lahzada bir kolu takma dedi. Öyleydi de. Nasıl yapılıyor? Roger Greene'deki daktilo kız basamakları ikişer ikişer çıkarken eteklerinin altında ne varsa meydanda. Babadan anaya, anadan kızına gerer yani. iliklerine işler. Bakın, Milly mendilini ütülemeye üşenip nasıl ayna üzerinde kurutuyor. Kadınların dikkatini çekmek için ilan koyulacak ideal yer ayna. Onu Molly'nin Paisley şalı için Presscott'a gönderdiydim de, aman o ilanı mutlaka, paranın üstünü çorabına sokup dönmüştü eve. Haspa akıllı da! Ona hiç söyle- medim. Paketleri taşıyışı da ne zarif. Erkekleri cezbeder bu türden ayrıntılar. Eline hücum eden kanın çekilmesi için kolunu kaldırışı, sallayışı. Kimden öğrendin bunu. Kimseden. Ben bir hemşireden öğrenmiştim. Ah, bilmez olurlar mı? Daha üç yaşındayken Molly'nin tuvalet masasından ayrılmazdı batı Lombard sokağından taşınmamıza yakın. Benim yüzüm hoşmuş. Mullingar. Kimbi-rir? Dünyanın halleri. Genç öğrenci. Bacaklar düzgün, öbürkü gibi değil. Yüksündüğü yok gene de. Tanrım, sırılsıklam olmuşum. Delisin sen. Baldırı şişmiş. Şeffaf çorapları sıkmış, konçları patla-tırcasına tenini.

Sabahki saçaklı Raziye gibi değil. P. A. Salkımsa- 1120 çak kadın çorapları. Grafton sokağındaki gibi de. Bembeyaz. Üff! Soba borusu mübarekler.

Bir çarkıfelek patladı, çatırdayarak, kıvılcım saça saça. Çata pat trıt, çat pata zrıt. Cissy ile Tommy koşup baktılar. Edy çocuk arabasını iterek arkalarından, Gerty de kayalığı dönerek onları izledi. Bakacak mı? Bak! Bak! işte! Çeviriyor başını. Haspam, biliyor işini. Şekerim, gördüm senin. Hepsini. Tanrım!

Çok iyi geldi bana. Kiernan'dan, Dignam'dan çıktığımda biraz keyifsizdim. Beni şad ettin, var ol! Ham/et'ten yani. Tanrım! Bir zevkler harmanıydı. Heyecan. Arkaya kaykıldığında dilimin kökü bir sızlasın. Baş döndürücü yıldızlar. Adam haklı. Daha da bozum olabilirdim oysa. Kıvır zıvırı mesele yapacağıma. O halde hepsini anlatayım sana. Gene de ikimiz arasında bir tür dildi bu. Olamaz mı? Yo, Gerty diyorlardı ona. Düzme bir addır belki benimki ve Dolphin's Barn adresinin yanıltıcı olması gibi. 420 Adı Jemima Brown 'di kızlığında Anasıyla yaşardı Irishtown 'da. Orasını aklıma getiren bu yer herhal. Al birini vur ötekin Dolmakalemlerini çoraplarına silmeleri. Ama topun anlarmış pjk' yuvarlanıp onun önünde durması. Her şeyin bir amacı var. Tabi' okulda bir topa doğru dürüst vuramazdım. Koç boynuzu gibi yarn. piri. Yazık zira yok bulaşıkmış yok babasının pantolu oğlana uyar mıymış yok bebeği a a yapsın diye tutarken altını pudralayalımmıs diyene dek sadece birkaç yıl sürer. Kolay iş değil. Korur onları Serden uzak tutar. Doğa. Bebeği yıka, ölüyü yıka. Dignam. Çocukların elleri eteklerine yapışır hep. Hindistancevizi kafalar maymun suratlı şeyler, önceleri kapalı bile değildir, kundakları kesilmiş süt lekeleri ekşi kokular. Bir çocuğa emsin dye boş meme vermemek lazım. Şuna biraz hava basıp şişirsenize. Mrs. Beaufoy, Purefoy. Hastaneye bir uğrayım bari. Hemşire Callan hâlâ orda mıdır acep. Molly, Coffee Palace'tayken bazı geceler bizde kalırdı. Paltosunu fırçalarken görmüştüm onu genç doktor O'Hare'in. Ya, bir zamanlar Mrs. Breen ile Mrs. Dignam da öyleydiler, evlenecek yaşta kızlar. En kötüsü geceleyin demişti Mrs. Duggan City Arms'tayken. Kocası ayyaş, uğradığı meyhanelerin kokusu sinmiş üzerine sansar gibi kokar. Düşün, karanlıkta burnunun dibine dayanıyor, kokla dur bayat ispirtoyu. Sonra da sabahleyin sorar: Dün gece sarhoş muydum? Kocasını kötülemek hoş bir şey değil. Sonunda kümese kapanırlar. Et tırnak gibidirler. Ola ki kadınların yüzünden de. Molly'nin eline su dökemezler hiçbiri. Güneyli kanından olacak. Mağribi. Şekli de, endamı. Elleri semiz kıvrımları yoklamaktaydı. Öbürleriyle mukayese ediver bir mesela. Karıları evde kilit ardında,

yüklükteki iskelet. Müsaadenizle şeyimi takdim edeyim. Sonra ağızlarında bir şeyler gevelerler, nasıl hitap edeceklerini bilemezler karına. Bir adamın en zayıf noktası karışıdır. Gene de kısmet meselesi bu, âşık olmak. Kendi aralarında sırlarının olması. Bir kadın mukayyet olmasa sefil olacak erkekler dolu. Bir de o hanım hanımcık ufak tefek kızlar, beberuhi kocalarıy-1170 la. Tanrı onları birbirleri için yaratmış. Kimi zaman çocukları normal gelişir. Eksinin eksiye artı. Ya yetmişlik zengin beyle utangaç karısı. Mayısta evlenip aralıkta pişman ol. Bu nem de pek sıkıcı. Yapış yapış. Ucundaki deri yapışmış. Ayırayım şunu. Ay!
Öte yandan zebella gibi bir herifle, anca saatcebine ulaşabilen karısı. Uzunuyla kısası. Dev adamla cüce bayan. Saatimin ne tuhat
421
|| -ie Kolsaatleri hep bozuluyor. Acaba o durumda olduğu zaman o : eyle arasında manyetik bir etki var mıdır. Evet, vardır, herhal. ı/eC)i yokken, fareler cirit atar. Pili Lane'de içeriye baktığımı
mslyorum. Bu da bir manyetizm işte. Her şeyin ardında bir 1180 nyet|zm var. Örneğin yer böyle çekmekte ve çekilmekte. Hareket bundan doğuyor. Zaman da, yani hareket sırasında geçen süredir zaman. Sonra bir şey durursa, kâffesi de durur azar azar. Zira bunların hepsi ayarlanmıştır. Manyetik ibre insana güneşte, yıldızlarda neler oluyor, anlatır. Küçücük bir çelik parçası. Sen de mıknatısını şöyle tuttuğunda. Gelirler. Gelirler. Lüppedek. Kadınla erkek yani. Molly, o. Şöyle bir giyinsin, bir baksın, bakılmak istediğini sezdirsin, çok geçmez, vallahi bunları görebilecek denli erkeksen şayet, içinden fışkıran bir aksırık gibi, bacaklarına, bakarsın, içinde azıcık hayat varsa. Lüppedek. Boş verirsin her şeye. 1190
O tarafında neler hisseder acep. Başkaları var diye tutuk davranıyordu. Çorabında bir delik olsa hele daha da utanacak. Molly at panayırında mahmuzlu binici çizmelerini giymiş çiftçiye, altçe-nesini uzatıp, başını geri

çekip nasıl bakmıştı. Ya, Lombard Street West'teyken boyacılara. O herifin sesi güzeldi doğrusu. Giuglini öyle başlamış zaten. Kokusunu almıştım. Çiçek kokusu gibi. Yalan da değil. Menekşe. Belki de boyadaki terebentinden geliyordu. Her şeyden bir pay çıkarırlar kendilerine. Bir taraftan da işitmesinler diye terliğinin tabanını zemine sürterek temizlediydi. Ama pek çoğu, başarıya ulaşamaz, sanırım. Saatlerce öyle dikilmiş kalırlar. Kanıma girmiş bir kere, çıkaramam ki.

Dur. Hm. Hm. Evet. Bu onun parfümü. Demek ondan salla-dıydı elini. Ben uzakta yastığıma döndüğümde beni hatırlaman için bırakıyorum bunu sana. Nedir bu? Siğilotu mu? Yo. Sümbül? Hm. Gül, galiba. O tür kokuyu seven birine benziyor. Bayıcı ve ucuz: Çabucak bozulur. O yüzden çavşırı tutması Molly'nin. Yakışıyor ona, biraz da yasemin karıştırınca. Tiz nağmeleri pes nağmeleri. O gece baloda tanışmıştı onunla, saatlerin dansı. Sıcak iyice aÇiğa vurmuştu kokusunu. Geçen seferki parfümün hâlâ koktuğu siyahlarını giymişti, iyi iletkendir, değil miydi? Kötü müydü yok- saf Işığı da. Var bir ilişkisi mutlaka. Örneğin karanlık br mahzene S'tdin diyelim. Esrarengiz de, ha. Ne diye anca şimdi geldi bu koku burnuma? Kendisi gibi, kokusunun da gelmesi epey zaman al-c*1' yavaş ama emin. Etrafa yayılan milyonlarca küçük taneciklerdir Şüphesiz. Zira o baharat adalarında, bu sabahki Seylan'da bilmem *aÇ fersahtan kokusunu alırsın. Bence bu ne, söyleyim. Tüm bedenlerini saran lûabüşşems dedikleri ipince bir tül ya da örümce-

kağı gibi bir şey, farkına varmadan gökkuşağı renkler gibi mütemadiyen eğirip yaydıkları, tasavvur edemeyeceğin kadar ince bir şey. Üzerinden çıkardığı her bir şeye yapışıp kalan. Çoraplarının ayak yerlerinde. Ipılık pabuçlarında. Korsasında. Külotlarında: Hafif tekmeciklerle çıkarıp attığı. Bir dahaki sefere dek baybay. Kedi bile onun yataktaki yerini koklamaktan hoşlanıyor. Bin kişi arasından seçerim kokusunu. Banyo yaptığı su da. Kremalı çileği hatırlatıyor bana. Sahi, neresinden yayılıyor acaba. Oradan mı yoksa kol-tukaltlarından mı koynundan mı? Her bir köşeden, delikten fışkırıyor adeta. Lokman ruhu gibi bir şeyden yapılan sümbül parfümü. Misksıçanı. Kuyruklarının altındaki torbacıklar. Bir katresi yıllarca koku yayar. Köpekler birbirlerinin kıçlarını koklarlar, iyi ak-

samlar. Selam. Bugün nasıl kokuyorsun? Hm. Hm. Gayet iyi, sağ olasın. Hayvanlar bundan anlarlar. Bir düşün bak, doğrusu bu. Biz de öyleyiz ya. Bazı kadınlar, örneğin, âdet gördükleri zaman insanı iterler. Biraz yaklaş. Bir ufunet ki sorma gitsin. Ne gibi mi? Kokuşmuş ringabalığı konservesi ya da. Abovv! Lütfen çimenlere basmayınız.

Onlar da bizden bir erkek kokusu alıyorlardır. Ama ne? Geçen gün Uzun John'un yazıhanesinde duran puro kokulu eldivenleri. Ya nefes? Yediğin içtiğin şeylerden alır kokusunu. Yo. Erkek-kokusu, diyesim. Bununla bir alâkası var muhakkak, zira öyle oldukları varsayılan rahipler farklıdır. Kadınlar, reçele konan sinekler gibi etrafında dolanırlar. Mihraptan parmaklıkla uzak tutulsalar da bir yolunu bulup ona ulaşırlar. Yasak rahip ağacı. Ah, peder n'olursunuz? Önce beni lütfen. Bedenlerinin her yanına yayılır, içlerine geçer. Yaşamın kaynağı. Pek tuhaftır kokusu. Kereviz sosu. Dur bakayım.

Mr. Bloom burnunu soktu. Hm. Ta içerisine. Hm. Yeleğinin koltukaltı oymasından içeriye. Bademsi ya da.

Limonumsu bu. Ah değil, bu sabun, yahu.

Ha, o losyon, tamam. Tevekkeli zihnime takılan bir şey vardı.

Bir türlü gidip sabunun parasını da veremedim. O cadaloz karı gıb' elinde şişeyle dolaşmaktan hoşlanmam. Hynes o üç şilini pekâla ödeyebilirdi bana. Hatırlatmak için Meagher'den bahsetseydim. Olsun, o ilan işini hallederse, iki şilin dokuz peni. Hakkımda ıyı düşünmeyecek. Yarın arayayım. Sana borcum ne kadar? Üç ş>'ın dokuz peni mi? iki şilin dokuz peni, efendim. A! Bir dahaki sefere ödünç vermesini önleyebilir. Veresiye vererek müşterilerini kaybedersin. Mesela pablarda öyle. Heriflerin hesabı iyice kabarınca, artık arka sokaklardan dolana dolana başka yerlere gitmeye başlarlar.

42Z

Şu asilzade demincek de geçmişti. Nereden çıktı öyle. Şöyle bir uzanıp dönmüş. Yemek zamanı evinde olacak daima. Özentili halleri: Habesini kaymış. Şimdi de doğayı seyreyliyor. Yemeklerden sonra şükran duası. Akşam yemeğinden sonra bir mil yürür. 3ir bankada küçük bir hesabı vardır, bir meclis üyeliği filan. Arkasından yürüyüm de, bugün o gazeteci oğlanların bana yaptığı gibi onu sinirlendireyim. Kadınlar dalga geçmesinler de ne çıkar? Ancak böyle anlaşılır insan. Şimdi tahmin et bakalım kim bu adam. Kumsaldaki Esrarengiz Adam, Mr. Leopold

Bloom'un emsalsiz hikâyesi. Sütunu bir gineden telif. Ya bugün mezarlıktaki o

kahverengi Makintoşlu adam. Garanti Oğlak burcundandır. Tümünü massetmek sağlık için iyidir. Islık yağmuru davet eder derler. Bir yerlerde yağıyordur. Ormond'da tuzlar nemliydi. Bedenimiz atmosfere duyarlı, ihtiyar Betty'nin eklemlerinde ağrılar başlar. Shipton Ana'nın dediğine bakılırsa bir gün gelecek göz açıp kapayana dek dünya turu atacakmış gemiler. Yo. Yağmur işareti bu. Royal Reader'de yazıyordu. Uzaktaki tepeler yaklaşıyor gibiler.

Howth. Baley feneri, iki, dört, altı, sekiz, dokuz. işte. Değiştirmeleri lazım zira bir ev sanırlar sonra. Vinçler. Grace Darling, insanlar karanlıktan korkar. Kandilböcekleriyle bisikletçiler de: Işık yakma zamanı. Mücevherat pırlantalar daha iyi ışıldar. Kadınlar. Işıkta huzur verici bir şey var. Seni incitmez canım. Eskiden olaca- gına şimdi olsun daha iyi. Issız dağ yolları. Yok yere bağırsaklarını deşerler. Gene de iki tür insana rastlarsın. Asık suratlılara ve gülümseyenlere. Af buyurun! Estağfurullah. Çiçekleri sulamak için en iyi vakit güneş battıktan sonra gölgede. Aydınlıktır hâlâ. Kırmızı ışınlar en uzunudur. Roygbiv Vance öğretmişti bize: Kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert, mor. Bir yıldız görüyorum. Çoban-yıldızı? Henüz belli olmuyor, iki. Üçleşince gece olmuş sayılır. Şu bulutlar hep orda mıydı? Bir hayalet gemi gibi. Yo. Bakayım. Ağaçlar mı yoksa? Optik aldanma. Ilgım. Batan güneş diyarı bura. Güneydoğuda batan Özerklik güneşi. Doğduğum ülke benim, iyi ak-

Samlar.

Çiy düşüyor yerlere. O taşa oturma, evladım, dokunur sana. Bademciklerin şişer gene. Büyüyüp güçlenene dek küçük bebekler ne yapsın. Basurlarım şişmese bari. Yaz nezlesi gibi geçmek bilmez, ağzımda bir acılık. En kötüsü otla ya da kâğıtla kesilmesi, oturduğun yere sürtününce. Üzerinde oturduğu o taş olmak isterim. Ah şekerim benim, ne güzel görünüyordun bilmezsin. Onları 0 yaşta sevmeye başladım. Ham yemişler. Yumul, Allah ne verdiyse- Ayak ayak üstüne sırf otururkene atarız herhal. Kütüphanede

424

de bugün: O mezun kızlar. Altlarında mutlu sandalyeler. Ama akşamın etkisi bu. Hissederler hepsini. Çiçek gibi açarlar, saatlerini bilip, günebakanlar, yerelmaları gibi, balo salonlarında, avizelerin altında, havagazı fenerleriyle ısıtılmış caddelerde. Onun omzunu öptüğüm, Mat Dillon'un bahçesindeki gece şebboylar. Keşke onun o halini gösteren tam boy yağlıboya bir portresi olsa. Ona âşık olduğum zaman da hazirandı.

Seneler geçiyor. Tarih kendini tekrarlıyor. Ey uçurumlar, doruklar, sizlerleyim gene ben. Hayat aşk, kendi küçük dünyamın etrafında seyahat. Ya şimdi? Ayağındaki aksaklığa üzüldüm ama fazla merhamet hissine kaptırmamalısın kendini. Sonra seni kullanırlar.

Howth'ta her şey sakin şu anda. Uzak tepeler tıpkı. Orada biz. Rododendronlar. Aptalım belki de. O eriğini yiyor, bense çekirdeğini. Kısmetim böyle. O tepeler neler görmüştür. Değişen, isimler: Hepsi o kadar. Âşıklar: Aşşure.

Yorgunum şu an. Kalksam mı? Oturayım biraz. Olanca erkekliğimi çekti kuruttu, haspa şey. Beni öpmüştü. Bir daha asla. Gençliğim. Bir kez gelir yalnızca. Onunki de. Atla trene git oraya yarın. Yo. Dönülünce aynı şey olmuyor. Çocukların bir eve tekrar dönmeleri gibi. Yenilik istiyorum. Güneşin altında yeni bir şey yoktur ki. Dolphin's Barn Postanesi eliyle. Sen yuvanda mutlu değil misin? Yaramaz sevgilim. Dolphin Barn'da oynadığımız sözcük oyunları Luke Doyle'nin evinde. Mat Dillon ile bir alay kızı: Tiny, Atty, Floey, Maimy, Louy, Hetty. Molly de. Seksen yedideydi. Şey yaptığımızdan önceki yıldı. Ya o yaşlıbinbaşı, içkisinin damlasını heba etmeyen. Tuhaf, onun ailesinin tek çocuğu olması, benim tek çocuk olmam. Hepsi dönüyor. Kaçtığını zannederken kendine toslar insan. En uzun görünen dolambaçlı yol belki de en kestirme yoldur. Tam onlar şey yaparken. Sirkteki ringde dönüp durmaları. Rip van Winkle oyunu oynardık. Rip: Henry Doyle gripten mustarip. Van: Kakavan pehlivan. Winkle: Akıl, sen bana takıl. Sonra Rip van Winkle'in dönüşüne geldi sıra. Molly büfeye yaslanmış bakıyordu. Mağribi gözler. Sleepy Hollow'da yirmi yıl uyuyan. Değişti hepsi. Unutuldu. Gençler yaşlandı. Tüfeği çiyden paslandı.

Üü. Ne bu uçuşan böyle? Kırlangıç mı? Yarasadır mutlaka. Beni ağaç mı sanır, öyle kör. Kuşlar koku almaz mı? Ruhgöçü. Sıkıntından bir ağaca dönüşebileceğine inanırlarmış. Salkım söğüte ağlayan söğüt deriz ya. Aa. Gene geçti. Vay zibidi şey. Yuvası nerde acep. Surdaki çan kulesi. Muhakkak. Mukaddes kokular içinde bacaklarından asılmış. Çan onu yaman ürkütür, herhal. Tören bit'

425

tiye benzer. Sesleri işitiliyor. Bize duacı olun. Sonra yine, bize duacı olun. Sonra yine, bize duacı olun. Tekrarlama iyi fikir. Reklamlar da öyle ya. Bizden alın. Sonra yine, bizden alın. Evet, rahibin evindeışık var.

Yetingin aşları. Ben Thom'dayken yaptığımız değerlendirme hatasını anımsıyorum. Yirmi sekizdi, iki evleri var. Gabriel Conroy'un kardeşi papaz. Ayy. Gene. Ne diye geceleyin çıkarlar fareler gibi acep. Karışık bir soyları var. Zıplayan farelere benzetirim kuşları. Onları ürküten ne, ışık mı gürültü mü? En iyisi kımıldamadan oturayım. Kuraklıkta kavanozun içine taş atarak üst tarafından suyu içen kuş gibi hep içgüdüsel. Pelerin giymiş, elleri minicik bir adam gibi. İncecik kemikler. Titreyen ışıkları görür gibiyim, bir tür mavimtırak beyaz. Renkler görülen ışıkla ilgilidir. Kartal gibi güneşe bak, ardından gözlerini bir pabuca dik sarımtırak haleli bir ışık lekesi görürsün. Markasını her şeyin üzerine vurmak ister. Mesela, bu sabah merdivendeki o kedi. Kahverengimsi kesek renginde. Üç renkli olmazlarmış, derler. Aslı yok. City Arms'daki o benekli beyazlı sokak kedisinin alnındaki me harfi. Bedenleri elli ayrı renkte. Howth az önce ametist. Camlar parıldı-yor. Merceğiyle öyle yakmıştı o bilge adam neydi adı. Çalılık tutuşuyordu sonra. Geçen birinin attığı kibrit olamaz. Ama? Ola ki rüzgârla birbirine sürtünen kuru dallar güneş ışığıyla. Ya da çalıların arasındaki şişe kırıkları güneşte mercek gibi Arşimet. Hatırladım! Hafızam pek fena sayılmaz.

Ayy. Kim bilir ne diye uçuşup dururlar hep. Böcekler? Geçen hafta o arı odaya girmiş tavandaki gölgesiyle oynamaya başlamıştı. Beni sokan arı oydu belki de, bakmaya gelmiştir. Kuşlar da. Hiç bilinmez. Ne söyledikleri de. Bizim gevezeliklerimiz gibi. O şöyle demiş, bu böyle demiş. Okyanusların üzerinde uçup geri dönmeleri cesaret ister. Birçoğu fırtınalarda, telgraf tellerine çarparak helak olur. Denizcilerin hayatı da pek iç açıcı değil. Karanlığın için-den dalgalarda boğuşarak denizayıları gibi, böğüre böğüre ilerleyen koskoca şilepler. Faugh a ballagh! Çekil önümden, ulan kahro-lasıca! Ve başkaları, mendil kadar bir yelkenli minnacık tekneleri kasırga ortalığı uçururken oraya buraya savrularak gider. Evlidirler de. Kimileyin dünyanın öteki ucunda bir yerlerde yıllarca uzak kalırlar evlerinden. Aslında ucu yoktur yuvarlak olduğuna. Her limanda bir karısı olduğu söylenir. Karısı şayet dikkatliyse Conisi eye dönene dek güzel bir hayat yaşar. Dönerse, o da. Limanlardaki kırmızı fenerli sokakları kolaçan ederek. Nasıl sevebiliyorlar de-n'zi? Ama seviyorlar. Demir alırlar. Talihi açık olsun diye bir yerin-de bir nazarlık ya da bir muska. işte. Bir de tefilim yo zavallı baba-

çığımın babasının dokunduğu, kapısına asılı o şeye ne denirdi Bizleri Mısır diyarından yeni esaretlere getiren şey. Bütün bu hurafelerde bir hikmet var zira bir kere yola çıktın mı ne gibi tehlikelerle karşılaşacağın hiç bilinmez. Belinde cankurtaran yeleği, tuzlu su yuta yuta can havliyle bir kalas parçasına ya da kırılmış bir direğe tutunursun, köpekbalıkları sana ulaşana dek öyle yaşarsın son demlerini. Balıkları deniz tutmaz mı ki hiç?

Sonra güzel tek bir bulutsuz dingin, sütliman bir ummanda Deniz Ana'nın rahminde tayfalarla tüm kargo darmadağın, asude bakan ayın altında. Kabahat bende değil, bizim mataforada.

Mirus Kermesi'nden son öksüz bir şenlik fişeği semada, Mercer hastanesine bağış arayışında gezindi, sonra dağılıp yiterkene halsiz menekşemsi biri hariç ak yıldızlardan bir hevenk gibi döküldü. Uçuyorlar, dökülüyorlar: Solup gidiyorlar. Çoban saati: Kavuşma vakti: Buluşma saati. Evden eve, hep hasretle gözlenen iki tık-latışıyla saat dokuz postacısı turunda, karnında ışıldayan feneriyle kandilböcekleri defne kümelerinin arasında kâh orada kâh burada. Havagazı fenercisi inip çıkan aleviyle Leahy's Terrace'taki beş ağaç fidanının ortasındaki feneri yaktı. Pencerelerin ışıklanan perdelerinin önünden, bir örnek bahçelerin önünden cırlak bir ses in-lercesine haykırarak ilerledi: Evening Telegraph, son baskısı! Gold Cup yarışlarının neticesi1, ve, Dignam'ın evinden bir oğlan çocuğu dışarıya fırlayıp seslendi. Fısıldayarak yarasa bir oraya uçtu, bir şuraya. Ta uzaklarda kumsalın üzerinde kırılan köpüklü dalgalar gelmekteydi, kurşuni. Howth, serpilmiş rododendronlarla dolu uzun günlerinden yorgun (kendisi yaşlıdır da), uykuya çekilmekte ve akşam esintisinin getirdiği esenliği, eğreltiotlarından kürkünü okşayışını keyifle duyumsuyor. Uzanıp yatmıştı ama, derin ve telaş-sız soluyadursun, uyumayan bir kırmızı gözünü açık tutmaktaydı uykulu ama ayık. Ve uzaklardan Kish yakasında demirlemiş fener gemisi yanıp sönmekte, Mr. Bloom'a göz kırpmaktaydı.

Açıklardaki o heriflerin yaşamları da hani, bir noktaya çakılmış öyle. İrlanda Kılavuzluk Dairesi. Günahlarının kefareti. Sahil muhafızları da. Havai fişekleriyle, cankurtaran varageleleriyle, cankurtaran sandallarıyla. Erin's King'le gezintiye çıktığımız gün onlara eski gazeteleri paketleyip atmıştık. Hayvanatbahçelerinde-ki ayılar. Berbat bir yolculuktu. Ciğerlerini

temizlemeye çıkan alkolikler. Ringa balıklarını beslemek için denize kusmalar. Mide

bulantısı. Ya o kadınlar, korkudan beti benzi kireç kesilmiş. Mil'y> korkudan eser yok. Mavi eşarbını gevşetmiş, gülüyor da gülüyor. O yaşlarda ölüm nedir bilmezler. O yaşlarda temiz olur mideleri-

427

Kaybolmaktan korkarlar lakin. Crumlin'de ağacın ardına saklandığımız zaman. Ben istememiştim. Anne! Anne! Ormandaki bebecikler. Onları maskelerle korkutmak da. Havaya fırlatıp yakalamak onları. Öldürücem ben seni. Sadece şaka mı bu? Ya da çocukların savaş oyunları. Ne de ciddidirler. Nasıl olur da birbirlerine doğru silahlarını yöneltir insanlar? Bazen patlayıverir. Zavallı çocuklar! Kızamıktan, kurdeşenden çektikleri. Milly'ye kalomel müshili içirmiştim. iyileşince Molly'yle yatmaya başlamıştı. Dişleri aynı ikisinin de. Ne diye sevişirler? Bir başka kendilerini mi? Ama şemsiyesiyle onun peşinden koştuğu o sabah, incitmesin diye belki de. Nasıl çarpıyordu yüreği. Küt küt. Ne küçüktü elleri: Şimdi kocaman oldu. Sevgili Babacık. Dokunduğunda, bir elin sana söyledikleri şeyler. Yeleğimin düğmelerini saymaya bayılırdı, ilk korsa-sını anımsıyorum. Her gördükçe gülerdim. Önce minicikti göğüsleri. Sol taraftaki daha duyarlı. Galiba. Benimkisi de. Kalbe daha yakın diye midir? iri göğüsler modaysa vatkalarla şişirirler. Büyüme çağında geceleri basan ağrıları, seslenerek uyandırırdı beni. ilk âdet görüşünde çok korkmuştu. Zavallı çocuk! Anne için de tuhaf bir an. Kızlığını hatırlatmıştır ona. Cebelitarığı. Buena Vista'dan bakışım. O'Hara kulesini. Martıların çığlıklarını. Tüm ailesini silip süpüren Koca Barbar Maymununu. Gün batarken, hatları geçen askerler için atılan toplar. Denize nazırmış evleri, dediydi bana. Böyle bir akşamda, ama açık, bulutsuz. Hep özel bir yatla gelen bir lort ya da zengin bir beyzadeyle evleneceğimi düşünmüşümdür. Buenas noches, senorita. El hombre ama la muchacha hermosa. Niçin benimle? Çünkü sen ötekilere nazaran öyle yabancıydın ki.

Bütün gece buraya salyangoz gibi yapışıp kalmayalım. Bu hava insanı uyuşturuyor. Işığa bakarsan saat dokuza yaklaşıyor. Eve gideyim. Leah için çok geç. Killarney Zambağı. Yo. Belki ordadır hâlâ. Hastaneye gidip bakayım, inşallah kurtulmuştur. Ne uzun bir gündü ya. Martha, banyo, cenaze, Keyes Müessesesi, müzedeki Tanrıçalar, Dedalus'un şarkısı. Sonra Barney Kiernan'daki o deli herif. Hakkını avucuna verdim herifin orda. Sarhoş dangalağa Allah'ından söz edince nasıl da fıttırdıydı. Karşılık vermem hataydı. Niçin ama? Hiç de değildi, insan dürüst olmalı, kendi

hatasına da gülebilmeli. Başkalarıyla iken içmek istiyor insan, iki yaşındaki yalnız bir çocuk gibi korkak. Ya bana vursaydı. Bir de onun açısından bakmalı. O vakit pek feci görünmüyor. Belki de beni incitmek değildi maksadı. Yaşasın Israel. Peşine takıp sürüklediği ağzında UÇ kazma dişli o baldızı da yaşasın. Aynı güzellikteki sülalesi de. Karşısında oturup çay içmek aman ne zevk. Borneolu vahşi ada-
428
mın karısının kızkardeşi şimdi artık şehrimizde. Sabah erken ona yakın durduğunu düşün, ineği öperken Morris'in dediği gibi herkesin zevki kendine. Ama Dignam'a gidişim üzerine tüy dikti Matemli evler insanın yüreğini karartıyor zira hiç bilinmez ki. Kadının paraya ihtiyacı var lakin. Söz verdiğim üzere şu îskoçyah Dul Kadınlar cemiyetine uğrayım bari. Acayip ad. Sanki biz onlar-
dan önce ölecekmişiz gibi. Pazartesi günü Cramer'in önünde miydi bana bakan o dul kadın. Zavallı kocasını gömmüş ama ondan kalan emekli maaşıyla doğrusu vaziyeti pek gıcır. Dulluk akçesi. E? Ne yapsın ki yani? Dişiliğini kullanarak bulacak elbet yolunu. Dul erkekleri görmektense hoşlanmam hiç. Nasıl da kimsesiz görünürler. Zavallı adamcağız O'Connor karısıyla beş çocuğu surda midyeden zehirlenmişti. Lağım. Elden ne gelir ki? Şapkası basık tepeli az yaşlı bir kadın lazım ona analık edecek. Ablak suratlı, koskoca önlüklü, onu çekip çevirecek. Pazenden gri uzun kadın donları, üçü bir şiline, şaşılacak şey doğrusu - çok ucuz. Sadeymiş ama sevilirmiş, her zaman sevilirmiş, derler. Çirkin: Hiçbir kadın kendini öyle görmez. Sevelim, aldatalım ve güzel olalım yoksa yarın ölüp gideceğiz. Kimi zaman bu oyunu ona kimin oynadığını düşünerek dolaşırken rastlıyorum ona. U. p.: Up. Kader işte. Onunki, benimki değil. Kimileyin bir dükkânda da rastlıyorum. Lanetlenmiş gibi daha beter oluyor sanki. Dün gece rüyamda mıydı? Dur. Karışık bir şeyler. Kırmızı terliklerini giymiş. Türk. Üzerinde kilotu. Öyle miydi? Pijamalıyken daha mı cazip? Yanıtlaması çok güç. Nannetti gitti. Posta vapuruyla. Şu anda Holyhead'e yaklaşmıştır. O Keyes ilanını garantilemeliyim. Hynes ile Crawford'u ayarla. Molly'ye alatağım jüpon, içini dolduracak bir şeyleri var. Neydi o? Belki de para. Mr. Bloom eğilip kumsaldaki bir kâğıt parçasını çevirdi. Gözlerine doğru yaklaştırıp dikkatlice baktı. Bir mektup? Değil- Okunmuyor. En iyisi gideyim. Tabii. Kıpırdayacak halim kalmamış. Eski bir defter sayfası. Yerdeki çukurlar, çakıllar. Sayılabilir mi ki? Kim bilir

neler bulursun. Definenin haritasını içeren bir şişe, bir batıktan fırlamış. Posta kolisi. Çocuklar denize bir şeyler atmak isterler hep. Güvenlerinden mi? Denize atılan ekmekler. Bu da ne? Bir çubuk.

Ah! Tüketti o kız beni. Artık genç sayılmayız. Yarın gelir mı buralara acep? Bir yerde beklerim onu sonsuza dek. Mutlaka gen döner. Katiller hep dönermiş. Acaba ben? Mr. Bloom elindeki çubukla önündeki nemli kumsalı hafifçe eşeledi. Ona bir mesaj yazsam. Kalır mı ki? Hm. 429 Ben.

Sabahleyin düztaban bir serseri basar geçer üstüne. Yararsız. nalgalarla bozulur. Kabaran sular buraya varır. Ayağının önünde kjr su birikintisi görmüştüm. Eğilip yüzüme bakayım bir, kapkaranlık bir ayna, üfleyim, kırışıyor. Bütün bu kayaların üzerindeki çizgiler, deşikler, harfler. A, bunlar saydammış! Üstelik bilmezler ki O sözcüğün hakiki manasını açıklar mısın? Sana yaramaz çocuk deyişimin nedeni öbür dünyayı, şey, lafı sevmediğimden dolayı.

BEN. BlR.

Yer kalmadı. Vazgeç.

Mr. Bloom yazıları fotiniyle yavaşça bozdu. Bu kumda ne mümkün. Bitki bile yetişmez. Soldurur her bir şeyi. Büyük tekneler de nasıl olsa buralara gelemez. Guinnes'in mavnaları hariç. Kish'in etrafından seksen günde. Mahsus düz yapılmış öyle.

Tahta kalemini fırlatıp attı. Sulu kuma düşerek saplandı çubuk. Bir hafta boyunca bunu yapmaya çalışsan başaramazsın. Tesa- düf. Birbirimizi tekrar göremeyeceğiz. Ama çok güzeldi. Elveda, sevgilim. Sağ ol. Beni gençleştirdin sen.

Şimdi bir şekerleme, şey olsaydı. Saat nerdeyse dokuz. Liverpool vapuru çoktan kalkmıştır. Dumanı bile kalmamış. Öbür şeyi de yapabilir. Yaptı zaten. Ve Belfast'a. Ben gitmesem daha iyi. Yarış orada, yarışarak Ennis'e dönüş. Olsun. Gözlerimi bir an kapayı-vereyim. Uyumam, ama. Yarı düş. Asla aynı şey değil. Yarasa gene. Zararsız. Sadece birkaç tane.

Ah tatlım gördüm senin küçük gençkızbeyazı her şeyini o kirli bracegirdle'ını beni aşktan yapış yapış etti de biz ikimiz yaramaz Grace sevgilim Molly herife yatakta kavuşup Mete'nin nesi süsler Raoul için la parfüme de your wife siyah saçlarıyla soluyarak inip çıkan dolgun göğüslü senoritamn gençkız gözleri Mulvey iri turunçları bana ekmek vanı Winkle kırmızı terliklerini sürüyerek uykumda gezinip sonunda dönersem Agendath büyüleyici güzelliğini gösterdi bana gelecek yıl donunda dönersem gelecek onun gelecek onun gelecek.

Bir yarasa uçtu. Burda. Orda. Burda. Kurşuni uzaklıklarda bir Çan çınladı. Mr. Bloom, ağzı açık, sol fotininin yanı kumlanmış, yana doğru eğildi, bir soluk aldı. Sadece birkaç Guguk Guguk Guguk.

- 430

Piskoposluk Danışmanı O'Hanlon ile Peder Conroy'un ve Muhterem John Hughes S. J., rahibin evinde çayla
tereyağlı bisküvi ve ketçaplı kızarmış koyun pirzolası yerlerken şömine rafının üzerindeki saat

Guguk

Guguk

Guguk

diye kuğurdu. Ordakiler minicik yuvasından çıkarak saatin kaç olduğunu söyleyen minik kanaryakuşu Gerty MacDowell'in da orada saatin kaç olduğunu bildiğini zira bu tür konularda Gerty MacDowell'in maşallah pek varışlı olduğunu ve kayaların üzerinde oturarak bakan o ecnebi beyefendiyi derhal fark ettiğini ve onun da ne olduğunu bildiğini söyledi, yani açıkçası bir Guguk Guguk Guguk.

431 14

DESHIL HOLLES EAMUS. DESHIL HOLLES EAMUS. Deshil Holies Eamus. Bize o mihr-i dirahşanı, nur-i ilahiyi
gönder, Horhorn, hayatbahşeden, meyvedar rahmi. Bize o mihr-i dirahşanı, nur-i ilahiyi gönder, Horhorn, hayatbahşeden, meyvedar rahmi. Bize o mihr-i dirahşanı, nur-i ilahiyi gönder, Horhorn, hayatbahşeden, meyvedarrahmi. Hahayt aslanbiroğlan hahayt! Hahayt aslan-biroğlan hahayt! Hahayt aslanbiroğlan hahayt! Kendilerine akıl ihsan olunmuş faniler içün en menfaatbahş farz edilen mevzuların-kâffesine müteallik ol âllameler bu doktrinler arasında insan zihninde en muteber mevkii işgal etmesi iktiza ıo etmesi hasebiyle biteviye serdederler ve ittifakı umumiyeyle beyan eylerler kim diğer şerait müsavi oldukta bir milletin ikbali eksikliği azim bir şer bereket kim mevcudiyeti velût tabiatin en nafiz bir nimeti olan tenasülün idamesine

verdiği ehemmiyetin tekâmülü nisbetinden gayri hiçbir harici ihtişamla tesirli bir şekilde beyan edilemez ve âlemşümul olarak bundan bihaber olan ol şahsın hassei selimesi ile idrak kabiliyeti pek cüzi addolunur. Ve evvelâ bu mevzuun derununa biraz nüfuz etmiş bulunan bir kimse idrak etmiş olmayacak mıdır kim ol zahiri ihtişam insanın inkırazına sebebiyet veren kompleks bir realitenin sathı olmasın veya bu- -nun aksine tabiatin hiçbir lütfunun tezyit ihsanını tecavüz edemeyeceğini hissedemeyecek şekilde tenvir edilmemiş kimseler bulunmasın, ve saniyen her dürüst vatandaşın müşabihlerinin teşvikçisi ve tembihçisi olması ve mazide milleti tarafından mükemme->en icra edilen bu şeyin şerefli ecdadımızdan bize intikal eden bu haysiyetli âdetin tedricen tefessühüne mani olmak gayesiyle gayret göstermesi iktiza etmez midir, ve salisen her kim ki bütün fani-'ere cömert bir lütufla müsavi olarak vaat ve bahşedilen ebediyyen tekrar ve tekrar ilkah edebilme fonksiyonunun geri dönülemez bir Şekilde fesh edilmesine sebebiyet v6rir işte bu derecede bir şenaat

412

işleyen ol kimse fevkalâde küstah bir kimse ol mukaddes müjdeye karşı aşikâr bir ihmalkârlık ve iğrenç bir tecavüz işlemiş addolunmaz mı?

Bu sebepten dolayı hiç şaşmamamız icap eder kim en güzide vakanüvislerin naklettikler üzre, fıtratında hayran olunacak şeyleri mücehhez her şeyi takdirle karşılayan Kekler nezdinde tıp san'ati fevkalâde hürmetle karşılanmıştır. Talebe yurtlarından, miskinhanelerden, terletme odalarından, vebalıların defnedildiği mezarlıklardan maada, O'Shieller, O'Hickeyler, O'Leeler gibi nice büyük Kelt doktorları azimkârane bir şekilde mütenevvi sistemler serde-rerek hastaların ve marazlıların illetleri ister teverrüm olsun ister hummalı ishal tecdidi şifa eylemelerini temin etmişlerdir. Muhakkak kim faide arz eden herhangi bir hazırlığı ihata eden her amme hizmetinin ehemmiyeti de o nisbette olur ve bu sebepten dolayı bunlara müteveccihen bir plan kabul edildikte (kim bunun evvelden tahmin edilerek mi veyahut da tecrübelerin kemale ermesinin neticesinde mi meydana geldiğini serdetmek zordur ve hatta muahhar tahkikatçıların beyan ettikleri zıt fikirler halihazırda bu noktayı rabıtalı bir şekilde tavzih edememiştir) dolayısıyla annelik her türlü kaza ve bela ihtimalinden ırak bir vaziyette tutulmuş ve kadınların o en zor saatlerde muhtaç oldukları her türlü himmet hem de sadece serveti mebzul olanlara değil de aynı zamanda kâfi miktarda parası olmayan ve

ekseriye cansiparane müzayaka çekenlere pek cüzi bir ücret mukabilinde arz edilmiştir. O zaman ve akabinde hiçbir şeyin doğum yapan bir kadını taciz etmesine müsaade edilmezdi ve bütün vatandaşların ezcümle hissiyatları şöyleydi ki velût analar olmasaydı Tanrıların fani nesillere bahşettiği ebedilik de olmazdı, hal böyle iken hamile bir kadın herkesin kalbinde onun bu haneye kabulü için vasi bir arzu tu-
tuşturmuş olurdu. Ey basiretli milletimizin eseri, kadının doğurmasına yardımcı olurken onu tüm dikkatlerinin merkezi haline getirerek sadece görülmeye değil anlatılmaya da methiyelere de layıksın! Doğumdan evvel mesuttur bebek. Rahmin derununda eder ibadetin. Ana rahmindeki her şey onun için pek münasip şekilde halk edilmiştir. Ebekadınlarla çevrili rahat sedirinde sıhhi gıdalarla beslenir kadın, sanki doğum hemen olacakmış gibi en temiz kundaklar bilgece bir tedbirlilikle hazır tutulmaktadır: Lâkin bunlara ilâveten envai çeşit ilaçlar ile kadının vaziyetine göre lazım olabı-
lecek cerrahi aletler de bulundurulmaktadır, hatta kürei arzımızın muhtelif mıntakalarındaki gözalıcı manzaralarla hamile yatağında-
433
ki kadınlarca seyredilmesi genişlemeyi ve dolayısıyla doğumu kolaylaştırıcı ilahi ya da insanı imajlar dahi eksik bırakılmamış olan bu doğumhaneler güneşe nazır sağlam binalarda doğum vakti yaklaşmış analara kucak açar ve loğusalıklarının sonuna kadar onları barındırırdı.

Gece yaklaşırken seyahat eden bir adam evin kapısına gelip durmuş. Bu adam İsrail halkından olup dünyada
gezmediği yer kalmamış. Bu kimsesiz adamı o barınağa kadar getiren şey sırf insanca şefkatiymiş.

O evin efendisi A. Horne imiş. Orası analarla dolu yetmiş yataklı bir doğumhane imiş ki orada sancılar içinde yatan kadınlar Tanrı'ya ve Meryem Ana'ya duacı olacak gürbüz balalar doğurur-larmış. Nöbetçi hemşirelerin gözetimindeki bu yuvada, ak giysili rahibeler uykusuz dolaşırmış. Ağrıları dindirir, sayrılıkları sağaltır-larmış bu hemşilere: On iki ay boyunca üç defa yüzer günde. Canı gönülden hizmet ederlermiş ve Horn da onların başlarının tacıy-mış.

Uyanık hemşire koğuştan sesleri işitip geldi ki o iyi yürekli adamı gördükte hemen hırkasını giyip kapıyı ardına kadar açtı. Bak işte, apansız irlanda'nın batısında gökyüzü aydınlandı. Tanrı bütün insanları kötülükleri ve günahları yüzünden boğarak intikamını alacak diye korktu. îman tahtasında isa'nın haçını imledi ve adamı tezlikle içeriye, hanesinin çatısı altına buyur etti. Kendi iyi niyetinden emin olan o adam da Horne'un evine girdi.

Taciz etmekten çekinerek şapkası elinde Horne'un koridorunda dikildi kaldı konuk. Bir zamanlar dokuz yıl boyunca o deniz senin bu kara benim dolaşıp durmazdan evvel bu aynı konutta onun aziz karısıyla sevgili kızı da yatmışlardı. Bir defasında ona kentin kapısında rastlamış ama onun, kendisini selamladığını görmemişti. Şimdiyse ondan özür dilemek, o karşılaşma sırasında onun o güzel yüzünü iyice seçememiş olduğunu açıklamak istiyordu. Onun bu sözlerini işiten kadının gözleri birden ışıyıverdi, yanaklarında güller açtı.

Adamın üzerindeki yas kılığını gören kadın endişeye kapıldı. Sonra üzüntüsü zail olup yüreğine su serpildi. Adam kadına doktor O'Hare'in karşı yakadan haber gönderip göndermediğini sordu, kadın da ağlamaklı bir sesle Doktor O'Hare'in ahrete gittiğini bildirdi. Adam işittiği bu habere son derece üzüldü, içi bir tuhaf oldu. Kadın ona ayrıca, gencecik bir dostlarının ölüm haberini de iletti ve ne denli acı olsa da Ulu Tanrı'nın hikmetinden sual olunmayacağını söyledi. Tanrı'nın, inayetiyle, ona güzel ve tatlı bir

414

ölüm nasip ettiğini, zira bir papaza günah çıkartmış olduğunu Kutsal Ekmek ve Şarap ayini yapıldığını, ölüsüne kutsal yağlar sürüldüğünü de ekledi. Bunun üzerine adam rahibeye içtenlikli bir merakla merhumun hangi ölümden terki hayat eylediğini sordukta, rahibe ona yanıt vererek onun önümüzdeki Noel'den üç yıl ka_ dar önce Mona Adası'nda bağırsak tembelliğinden göçtüğünü anlatarak onun aziz ruhuna öbür dünyada şefaat eylemesi için Hak Taalâ'ya dua etti. Adam, kadının bu acıklı sözlerini dinlerken şapkası elinde üzünçle ona baktı. Ve ikisi birbirlerini teselli edercesine ezinçle bir süre orada durup kaldılar.

Binaenaleyh, ey insanlar, son durağınız olan ölümünüzü ve kadından doğan her bir kimseyi örtecek olan toprağı aklınızdan çıkarmayın, zira anasının rahminden üryan doğarak gelen âdemoğlu sonunda gene geldiği gibi üryan

olarak son yolculuğuna çıkacaktır. Bu haneye gelmiş olan adam daha sonra hastabakıcıyla görüşerek ona doğum odasındaki kadının encamını sual eyledi. Hasta-bakıcıkadın ona yanıt vererek o kadının tam üç gündür can çekiş- mekte olduğunu ve doğumun çok güç olacağını amma ve lâkin kurtulmasına pek az bir vakit kaldığını söyledi. Ayrıca, pek çok kadına ebelik ettiğini ve fakat hiçbirisinin o kadının çektiği sıkıntıyı çekmediğini de ekledi. Adamın o civarda oturduğunu bildiği için ona bütün olanları anlattı. Adam onu can kulağıyla dinlerken kadınların doğum sırasında çektikleri zahmet ve meşakkat üzerinde tahayyürle tefekküre daldı ve kadının bir zamanlar erkekleri baştan çıkaracak güzellikte ama uzun yıllardan sonra artık bir hizmetkârınkine dönüşmüş olan yüzüne baktı. Onlar konuşurlarken matbahın kapısı açıldı ve kalabalık bir grup şamatayla yaklaşıp sofraya yerleşti. Onlar öyle dururken Dixon isimli bir genç talebeşövalye de yanlarına vasıl oldu. Gezgin Leopold bu genci tanıyordu zira daha önceleri, bu gezgin Leo-pold'un korkunç ve gaddar bir canavarın savurduğu bir mızrakla bağrından yaralandıktan sonra uçucu bir tuz merhemiyle kutsal mesh yağı sürerek yarasını elinden geldiğince tedavi etmek gayesiyle gittiği manastırın çekilgi odasında kalan bu talebeşövalyeyle görüşmüşlerdi. Şimdi de onu matbaha gidip oradakilerle âlem yapmaya çağırmaktaydı. Gezgin Leopold da sakin tabiatli basit bir kimse olduğunu belirterek başka bir yere gitmesi gerektiğini söy- ledi. Yanındaki kadın da onunla aynı düşüncedeydi. Talebeşöval-yeye serzenişte bulundu ama gezgin adamın kendisini basit diye nitelemesine hiç de katılmadığını açıkladı. Ne var, talebeşövalye itiraz kabul etmeyeceğini bildirip kadının söylediklerine kulak bı-

456

ıe asmadan matbahın görkemliliğinden dem vurmaya başladı. Böylece yolcu Leopold onca yad elleri dolaşmaktan ve onca şeh-vetperestlikten sonra hışırı çıkan bedenini birazcık dinlendirmek için matbaha girdi. Matbahın ortasında Finlandiya kayınından yapılmış ve gene o ülkeden gelme ve büyülenmişçesine kıpırdamaksızın duran dört cücenin taşıdığı bir masa yer almakta idi. Bu masanın üzerinde, devasa bir mağarada harıl harıl çalışan gulyabanilerce ak yalazalarda o yörede ibadullah bulunan yaban sığırlarıyla geyiklerin boynuzlarına kakma işçiliğiyle yapılmış dehşetengiz kılınçlarla bıçaklar var idi. Islamın sihirli

sanatıyla bir afsuncunun, denizkumu ile havanın içine nefesini kabarcık kabarcık üflemesiyle meydana getirdiği kaplar sıralanmış idi. Masanın etrafındakilerin cümlesi beşuş idi, önlerinde kuş sütünden maada her şey mevcut idi. Belli bir şeytanlıkla açılan gümüş bir kapta ise kafaları kopartılmış acayip balıklar yatadurmakta idiler dersem aranızdan böyle bir şeyin mümkün olamayacağına ve bunu görmeden dünyada inanmayan- larınız çıkabilir ise de hakikat aynen dediğim gibi idi oysa. Ve yağlı bir sıvının içinde uzanmış yatan bu balıklar oraya ta Portekiz'den getirilmişler idi. Zira kabın içindeki yağ zeytin ezimhanelerinin imalatına benzemekte idiler. Ve o matbahta Chaldee'nin değme has buğdayından büyü ile yapılmış ağzınıza layık bir karışım var idi ki içine hallettikleri birtakım mütehevvir cinlerin sayesinde hayretfeza bir şekilde koskoca bir dağ gibi kabarmış idi. Dahası, orada yılanlara yere saplanmış upuzun değneklerin etrafına hele- zonvari sarılmaları öğretilmiş idi ve bu yılanların pullarından bal-şerbetini andıran mayalı bir bade yapılmakta idi.

işbu talebeşövalye bir maşrapayı doldurarak Childe Leo-pold'a uzattı ve hepsi birden içmeye koyuldular. Childe Leopold ise kastor şapkasının siperliğini kaldırarak dostunu selamladı amma ve lâkin bu türden bir balşerbet ömründe içmemiş olduğundan naşi kimseciklere çaktırmadan maşrapasının içindeki şerbetin büyük bir kısmını yanındakinin bardağına boşaltıverdi. Sonra onlar *le matbahta oturup bir süre istirahat eyledi. Kadiri Mutlak Tan-rı'ya şükürler etti.

Bu sırada o halisülkalp hemşire kapıda dikilerek Metbu efendimiz Hazreti İsa adına âlem yapmayı kesmelerini zira üst Atta kurtulmak üzere olan masum bir hamile kadının bulunduğunu söyledi. Sir Leopold yukarı kattan gelen canhıraş bir çığlığı işi-terek bunun bebeğe mi yoksa kadına mı ait olduğunu merak ede-rek, acaba şu anda kurtuldu mu diye geçirdi. Kanımca bu iş had-
Alb
dinden fazla uzun sürdü. O arada gözüne masanın öbür ucunda oturan ve tüm ötekilerden daha yaşlı olan eşraftan Lenehan denilen adam ilişti ki böylece ikisi teşebbüsleri bir sanları bir iki şövalye oluyorlardı. Ve ötekilerden daha yaşlı olan, öteki berikinden daha yaşlı olduğuna onunla konuşurken hürmette kusur etmiyor idi

Lâkin, dedi beriki, her ne kadar fazlaca uzun bir süre bekledi idiyse de Tanrı'nın inayetiyle bu bekleyişinin mükâfatını doğurduğu çocukla mutlu bir hayat sürerek alacaktır. Demlenmekte olan eşraftan zat da dedi ki: Her an ha şimdi olacak diye bekliyor kadıncağız. Dedikte, önünde duran maşrapayı kaldırarak, ona içmek istediğini sormaksızın hatta içip içmediğine aldırmaksızın, Haydi içelim keyfimize bakalım, dedi, ve maşrapasını her ikisinin şerefine kaldırarak kana kana içti zira zevkine düşkün kalender biri olarak benimsenmiş bir zat idi kendisi. Doktorlar salonundaki masada o güne dek oturmuş konuklar arasında en insaniyetli, karıncayı bile ezmeyecek kadar sevecen ve alçakgönüllü ve bütün dünyadaki şövalyeler arasında bir kadına en fazla hizmet etmiş bir kişi olan Sir Leopold maşrapasını nezaketle kaldırdı. Kadınların çektiği çileleri düşünecek olursak.

Şimdi de oraya patlayıncaya dek yiyip içmeye gelen zevattan söz edelim biraz. Masanın iki yanında da kimi talebeler yer almakta idi, yani, Dixon isimlisi Saint Mary Merciable tıp fakültesi birinci sınıf talebesi ve iki arkadaşı Lynch ve Madden ile Lenehan isimli eşraftan bir zat, biri Alba Longa'dan, biri de Crotthers'den iki öğrenci ve masanın başında oturan ve bir papayı andıran genç Stephen ve halim selim oturan Sir Leopold'un yanındaki Costello ki herkes ona yiğitçe davranışlarından dolayı Punch Costello derdi (genç Stephen hariç, aralarında en serhoşu da oydu ve hâlâ balşer-beti isteyip durmaktaydı). Ne ki herkes genç Malachi'nin gelmesini beklemekteydi zira onlara katılacağına dair söz vermiş ama kimse onun niçin gelemediğine bir anlam verememişti. Sir Simon'a ve onun oğlu genç Stephen'e duyduğu yakın dostluktan dolayı Sır Leopold da onlarla birlikte oturmuş, kendisine en saygılı bir şekilde gösterilen ikram ü izzet o pek uzun yolculuklarından sonraki yorgunluğunu atmasına yardımcı oluyordu. Yüreği merhametle dolu, aşk onu diyar diyar dolaştırmıştı, şimdiyse yerinden kımıldamak istemiyordu. Özü sözü bir, nüktedan talebeler idi oradakiler. Sir Leopold onların, kâh doğumlarından kâh faziletten dem vurarak birbirleriyle konuşmalarını dinlemekteyken genç Madden insanın karısını yitirmesinin feci bir şey olduğuna dair fikir ileri sürdü (zira yılla1

önce Horne'un evinde şimdi artık bu dünyadan göçmüş olan Ebla-nalı Dir kadının hikâyesi buna bir örnek teşkil edebilir, işte bu kadıncağızın öldüğü gece bir alay hekimle eczacı onun başucunda istişarede

bulunmuşlar). Ve hepsi de demişler ki, bu kadının yaşaması lazımdır zira bidayette, demişler, kadın sancılı bir doğum yapacaktır, oysa onların bu mütalaaları genç Madden'in hakikati ifade ettiğini teyit etmektedir zira kadının ölümü onu fevkalâde muazzep kılmıştır. Genç Lynch ve daha başkaları da artık dünyanın kötülüklere gark olduğunu ve cahil insanların aksi kanaatte olmalarına rağmen kanunların da hâkimlerin de bir çare bulamadıklarını dermeyan etmişlerdi. Allah hayırlara getire. Bunun üzerine hep bir ağızdan bağrışarak, Hazreti Meryem adına, kadın yaşamalı ve bebeği ölmelidir dediler. Bir taraftan münakaşa ederek bir taraftan içerek kızışan ortalığı yatıştırmak için eşraftan Lenehan her birinin maşrapasındaki biraları tazeledikde ahenk berdevam oldu. Müteakiben genç Madden herkese bütün hikâyeyi naklederek kadının nasıl ölmüş olduğunu ve mukaddes dinimiz namına, hacılar ve hocalar yüzsuyu hürmetine ve de Arbraccanlı Aziz Ultan'a yeminler vererek kadirşinas kocasının karısının naaşı başından ayrılmadığını anlatınca oradakilerin cümlesi fevkalâde üzüntüye gark oldular. Genç Stephen de onlara şu sözleri söyledi: Fısıltı, beyler, ekseriya sıradan insanların bir âdeti olagelmiştir, imdi bebeğin de anasının da Yaradan'a şükretmeleri gerekir, birisi zulmetler âleminden, ötekisi ise arafın ateşinden. Ancak, Allaha bin şükür, her gece imkânsız hale getirdiğimiz o Tanrı'nın mümkün kıldığı ruhlara ne olacak? Ruhulkudüse, Hayat Bahşeden Tanrı'nın Kendisine ve Hazreti İsa'ya karşı günah işlemek değil midir bu? Zira, beyler, diye sürdürdü, şehvetimiz kısa sürer. Bizler, içimizdeki o küçük yaratıkların bir aracıyız; tabiatin bizim dışımızda amaçlan vardır. Müteakiben müptedi Dixon, Punch Costello'ya hangi amaçlar diye sordu. Ne var, içkiyi fazlaca kaçırdığından ağzından ancak şu sözler dökülebildi: Şayet talihim yaver gider de kanımdaki şu şehvetperestlikten kurtulabilirsem işte o zaman ister karım olsun ister cariyem isterse de metresim, bütün kadınların iffetine hürmetkar olacağım. Bunun üzerine Alba Longalı Crotthers genç Malachi'nin lekboynuz denilen yaratığın boynuzunun nasıl teşekkül ettiğine dair methiyesini terennüm etti, bu esnada diğerleri ha bire şaklabanlık yaparak onu sarakaya aldılar ve Aziz Foutinus'un şahadetiy-|e onların aygıtlarıyla insanoğlunun muktedir olduğu her nevi fiili |era edebildiğini ayıttılar. Hepsi birden pürneşe bağrışıp gülüşürken sadece Stephen ile Sir Leopold'un onlara katılmadıkları mey-

dandaydı zira onların bu neviden acaip şakalara gülmek içlerinde gelmiyordu ve üstelik her kim veya her nerede olursa olsun doğu ran bir kadının rencide edilmesine hayıflanmaktaydılar. Bunun üzerine, genç Stephen ateşin bir hitabe ile onu bağrından koparın atmak isteyen Kilise Ana'dan, Ahkâm-ı diniyeden, çocuk düşürenlerin koruyucu azizesi Lilith'ten, ziya tohumlarının esmesiyle veya ağız ağza vampirlerin kudretinden veyahut da, Virgilius'un dediği gibi, garbın tesiriyle veya ayçiçeğinin buhurundan veya bir kadının kocasıyla yeni karınmış kadının yanında yatmasıyla, effeto secu-to, veya Ibni Rüşt ile Moses Maimonides'in kanaatlerine göre hamamda kazaen duhlü ile peyda olan gebelikten bahsetti. Kezalik ikinci ayın sonunda bir insan ruhunun nasıl ilkah olunduğunu ve Tann'ya daha ziyade senalar sunacak ruhların mukaddes anamızın içinden neşet ettiğini ve buna mukabil şehvani anaların doğuran bir dişi hayvandan farkları olmadığından naşi, balıkçı mührünün sahibi ile cümle devirlerin mukaddes kilisesini kayalık yerde kuran mübarek Peter'in de dediği gibi, topa tutulmaları icap ettiğini de ilâve etti. Ondan sonra ordaki bütün bekârlar Sir Leopold'a böyle bir vaziyette bir hayatı kurtarmak için öbür hayatı gözden çıkararak anayı tehlikeye atıp atmayacağını sordular. O da temkinli bir edayla, elini çenesine götürdü ve hepsini teker teker yanıtlayarak mutadı veçhile riyakârane bir şekilde, muttali olduğuna göre fizik ilmini seven alelade bir kimse olarak, ve pek nadir rastlanan bir hadiseye tesadüf eseri şahadet ettiğinden, Kilise Ana'nın doğumla ölümü bir tuttuğunu ve ikisini de paraya çevirdiğini ve bunun da hayırlı bir şey olduğunu söyledi ve bu kısa hitabıyla hepsinin suallerini ustalıkla bertaraf etmiş oldu. işte hakikat bu, dostlar, dedi Dixon, şayet yanılmıyorsam, hamile bir kelime. Bunu işiten genç Stephen gayetle neşelendi ve fakirden çalanın Tann'ya tevdi ettiğini serdetti zira içtiği zaman tavr ü harekâtı bihakkın kepaze-leşiyor diline hâkim olamıyordu.

Fakat Sir Leopold söylemiş olduğu sözlere rağmen doğum sancıları çeken kadınların tüyler ürpertici çığlıklarından dolayı hâlâ hissettiği merhamet sebebiyle fevkalâde ciddileşmiş ve ona, ve doğumdan on bir gün sonra hiçbir hekimin böylesine kapkara bir talihi tebdil edemediği biricik erkek evladını doğuran kendi sevgili karısı Marion'u düşünmeye koyulmuştu. Karısı bu bedbaht hadiseyi müteakip derin elemlere gark olmuş ve telef olup gitmesin ve donup kalmasın diye (zira o sıralar kışın ortalarıydı) ona sürüdeki seçme kuzuların yününden

güzel bir hırka örerek giydır-mişti ve şimdi de Sir Leopold arkadaşının bu oğluna bakıp kendi

hedeninden böyle yüreği pek bir erkek evlat sahibi olmadığından dolayı içi kan ağlayarak suspus oldu (zira bu delikanlıyı her bakımdan takdir ediyordu) ve hatta genç Stephen'in bu haşaratla sefih bir hayat sürmesi ve cevherini fahişelerle heba etmesinden dolayı hissettiği ıstırap da diğerinden aşağı kalmazdı. Tam o esnada genç Stephen boş duran tekmil maşrapaları ağzına kadar doldurdu ve öylece içlerinden daha müçtenip olanlarının sıkılmalarına meydan bırakmadan içkileri boşalttı da boşalttı, ve müteneffiz Papa Hazretleri'nin yüzsuyu hürmetine dua edip, kadehini İsa'nın Vekili Papa Hazretlerinin ve buyurduğu üzere Bray papazlığının şerefine kaldırdı. Şimdi de, diye ünledi, biz bu maşrapadan bu balşerbetini kana kana içelim ancak o benim vücudumun bir parçası değil ruhumun cismani hale getirilmişidir. Ekmek parçasını sadece ekmekle yaşayanlara bırakalım. Korkmayın, bunun yokluğunun size bahşedeceği rahatlık diğerinin yokluğunun yol açacağı dehşetten daha evla değildir. Bakın şuna. diyerek cebinde kalan iki sterlin on dokuz şilin tutarındaki, maliyenin ışıldayan madeni paralarıyla kuyumcunun kâğıt paralarını gösterdi ve bu parayı bestelediği bir şarkıya mukabil kazanmış olduğunu söyledi. Paranın epey kıt olduğu bu muhitte mezkûr serveti gören herkesin gözü kamaştı. Müteakiben ağzından şu sözler döküldü: Herkes bilmelidir ki, dedi, zamanın harabeleri ebediyetin kâşanelerini yaratır. Nedir bunun manası? Arzunun rüzgârları akdiken ağacını kavurur ama ardından dikenli bir çalıdan bir gül olarak çıkar zamanın mahfilinde. Dinleyin şimdi beni. Kadının rahminde sözcük tene tahvil olunur ancak Yaradan'ın tininde göçmüş olan tekmil tenler ölümsüz sözcük haline gelir. Yaratılışın sonrasıdır bu. Omnis caro ad veniet. Şüphesiz Kurtarıcımızın, Şifa Verenimizin, Çobanımızın bedenini rahminde barındıran o kadının adı kudretlidir, o bizim yüce anamız, en muhterem anamızdır ve Bernar-dus'un isabetli bir şekilde dediği gibi Onda bir omnipotentiam dei-parae supplicem mevcuttur, demek oluyor ki, O ikinci Havvamızdır ve bizi kurtardığı için şefaat verici bir kudret membaıdır, aynı şeyi Augustine de söylemiştir, halbuki diğeri, mütemadi göbek bağlarımızla yek vücut halinde bağlı bulunduğumuz büyükanamız dölümüz, soyumuz sopumuzla topumuzu bir penilik bir elma karşılığında satmıştır. Amma ve lâkin asıl mesele şudur. O, yani ikincisi, onu Tanrı olarak benimsemişti ve kendi yarattığının yarattığıydı, vergine madre, figlia di tuo figlio, veya onu tanımıyordu ki

inkâr ve cehalet zaviyesinden Jack'ın inşa ettiği evde oturan Peter Piscator ile ve bedbaht evliliklerin mes'ut inkırazının meleği olan Maran-

440

gozun Joseph ile aynı vaziyette sayılır, parceque M. Leo Taxi I nous dit que qui l'avait mise dans cette fichue position c'etait la sacre pigeon ventre de Dieu! Entweder Kuddas'taki cevher tahavvülü olsun öder aynı cevherden addolunsun ama asla bu sonrakinin altındaki bir mertebede yer almasın. Hepsi birden bağırarak bunun menhus bir kelime olduğunu söylediler. Sevinçsiz bir hamilelik, dedi gene Stephen, ıstırapsız bir doğum, güzelliğine halel gelmemiş bir vücut, şişkinleşmemiş bir karın. Şehvet düşkünleri ihtiras ve imanla perestiş etsinler buna. Biz ise buna behemehal mukavemet edecek, karşı çıkacağız.

Bunun üzerine Punch Costello yumruğuyla masayı tapışlaya-rak Almanya'da zampara bir maceraperestin kucağına düşen bir genç kıza dair Staboo Stabella isimli müstehcen bir şarkının kavuş-tağını söylemek üzere şu şekilde girişti:

—İlk üç ay boyunca pek rahat değildi, Staboo, dediydi ki, o esnada hemşire Quigley kapıdan pürhiddet onları sükûnete davet ederek utanmalarını ve onlardan hiç böyle şeyler beklemediğini söyledi ama aklından biteviye Lord Andrew'nun kendi nöbeti sırasında gelerek bu fırtınalı şamatayı görüp onu mesleğinin şerefini ihlal etmekle suçlayacağını geçirmekteydi. Elemdide bakışlı yaşlı, gayet ciddi ve dindar bir kadındı, donuk renkli kıyafeti de migrenli ve kırışık çehresine benzemekteydi, Punch Costello'ya tevcih ettiği şekvalar tesirsiz kaldığından dolayı da ordakilerin cümlesi bu görgüsüz delikanlıya sitem ederek onu nezakete davet ettiler, kimileri onu mülayemetle ikna etmeye çalıştı, kimileriyse onu azarladı, azgın bir hayvan gibi lanetlendi, ne şeytanlığı kaldı, ne hödüklüğü, Allah'ın lânetlik bir maymunu gibi içip içip saçma sapan konuşmalar yapmasını önlemek gayesiyle ona ulan dediler, enayi dümbeleği dediler, yandan fırlama dediler, işkembe suratlı dediler, eşkıya dölü dediler, lâğımcının piçi dediler, seni gidi düşük seni dediler, bir sükûnet çiçeği, zarif bir merzengûş gibi etrafını müşahede eden insaniyetli Sir Leopold ise bu vaktin cümle diğer vakitler arasında en mübareği olduğunu ve en mukaddes olduğundan dolayı da en kıymetlisi olduğunu teemmül etmekteydi.

Home'un hanesinde vakti istirahat artık başlamalıydı.

Bu ağız dalaşına bir nihayet vermek gayesiyle Mary in Ecc-les'ten Master Dixon, sırıta sırıta, genç Stephen'e rahiplik yeminini niçin içmemiş olmasının sebebini sordukta, o da cevaben dünyada ferce itaat, ahrette mezar ismeti ama Allah'ın günü istenmeyen fakr u zaruret, dedi. Master Lenehan buna mukabele ederek

441

birtakım menfur işler çevirdiğini ve işittiğine göre kendisine emivet eden bir kızın zambak misali iffetini kirletmiş olduğunu ve bunun da rüştünü ispat etmemiş bir kimsenin iğfali manasına geldiğini söyledikte cümlesi ona iltihak edip, pürneşe, baba olmasının şerefine kadehlerini kaldırdılar. Ne var ki, Stephen derhal tavzih ederek, hakikatin zannettiklerinin tam aksi şekilde olduğunu, kendisinin ebedi oğul ve her daim bekâr olduğunu arz etti. Eder etmez de daha cezbeli bir cümbüş başladı ve hepsi birden ona zifaf odasında gerdeğe girerken gelinin nasıl soyulacağını, bikrinin nasıl izale edileceğini, Madagaskar adasında rahiplerin icra ettikleri merasimlerde kadının beyaz ve safran renkli erkeğin de beyaz ve buğday renkli kıyafetlere bürünerek, sümbül yağından kandiller ve incecik mumlar arasında, kızın bakireliği giderilene dek papaz çömezleri kyrieleri ve Ut novetur sexus omnis corporis mysterium ilahisini okumalarını temsil ettiler. Müteakiben o da onlara Master John Fletcher ve Master Franciss Beaumont isimli o latif şairlerin aynı şekilde birbirlerine sarılmış âşıklar için yazmış oldukları Bakirenin Trajedisi'nden izdivaca dair mısralar okudu: Şarkının Yatağa, yatağa şeklindeki kavuştağı virginallerin akompanye etmesi suretiyle söylensin diye yazılmıştı. Güzel rayihalar neşreden meşaleler refakatinde zifafa girecekleri dört ayaklı sahne döşeğine doğru ilerleyen genç âşıklara hitap eden fevkalâde teskin ve ikna edici nefis, hoş bir düğün kasidesi. Tam birbirlerine göre, dedi Master Dixon, gayet neşeli, ancak, dikkat buyurun, genç beyimiz, isimleri ne olsun - Beau Mont ile Zampara diyelim zira, evvel ve ahir, böyle bir karınmadan pek fazla şey beklenir. Genç Stephen hatırladığına göre aslında ikisinin birden oynaştığı bir zaniyenin bulunduğunu ve o zamanlar çılgınca yaşamak pek rağbette olduğundan onunla kadını aralarına alarak âşıkane füsunlarının zevkini çıkardıklarını anlattı. Bir erkeğin karısını arkadaşına sunmasından daha büyük bir sevgi olamaz, dedi. Buyurun, gidip siz de aynı şeyi yapın. Oküzkuyruğu Üniversitesi'nde Fransız edebiyatı kraliyet profesörü olan ve insanoğlunun kendisine ondan daha çok medyun olduğu başka bir ruh

mevcut bulunmayan Zerdüşt böyle, veya bu minvaldeki kelamlarla, demiştir. Bir yabancıyı kulene getirirsen bu senin için zor da olsa sen ikincieniyi yatakta yatmalısın. Orate, fratres, pro memetipso. Cümle âlem, Amin diyecektir, irlanda, unutma, o eski nesilleri o eski zamanları, bana da yakarışlarıma aldırış etmeksizin bir yabancıyı kapıma getirmiş ve gözlerimin önünde °nunla zina etmiş, semirmiş ve Jeshurum gibi fink atmıştın. Binaenaleyh, ışığıma karşı günahMşlemiş oldun ve ben efendini, hiz-
442
metçilere köle ettin. Geri dön, geri dön Clan Milly: Beni unutma Ey Milesian. Bu müstekreh şeyi önümde niçin yaptın da beni bir calapa taciri yerine koydun ve Romalılarla kerimelerini peşkeş çektiğin lisanları kara Hintlilere niçin terk ettin? imdi atiye bak ey halkım, vaat edilen kişverine, ta Horeb'den ve de Nebo'dan ve Pisgah'tan ve de Hatten'in Boynuzlarından kaymak ve para akan memleketine. Lâkin sen bana acı süt emzirdin: Ayımı da güneşini de ebediyen söndürdün. Beni ilelebet zulmetlere, hüsranlarımın mağmum nizamlarına koyuverdin: Ve ağzımı küllü buselerle bus ettin. Bu deruni kasvet, diyerek devam etti Stephen, ne Eski Ahit'in ruhu ile ne de Şarkta zikredildiği veçhile huzuru âlâdan gelip cehennemin kapılarını kırarak ezelden beri mevcut bir karanlığı ziyaret eden kudret tarafından nura kavuşturulamamıştır. Ünsiyet (Çiçero'nun aziz Stoiklerine ifade ettiği üzre) mezalimin tesirini tahfif eder ve Hamlet'te pederi mahdumu prense hiçbir yanık emaresi göstermez. Hayatın öğle vaktindeki gayri şeffaflık, doğum evveli ve ölüm sonrası gecelerinde onların en hakiki ubi ve quomodohn olan, Mısır'a has bir musibettir. Her bir şeyin nihayeti de hasılası da muayyen bir tarz ve vezinde o şeyin iptidai ve men- şeiyle ahenk içinde bulunacağından naşi, doğumdan itibaren neşvünemayı neticeye doğru tabiata muvafık bir şekilde inkıraz ve zail olarak yozlaştırıcı bir istihaleyle nasıl tahakkuk ettiriyorsa, dünyevi mevcudiyetimiz de aynı çok safhalı ahenkle öyle ifa edilir. Yaşlı hemşireler bizi hayata doğru çekerler: Feryat ederiz, besleniriz, oynarız, kucaklaşırız, öpüşürüz, ayrılırız, zeval buluruz ve sonunda ölürüz: Naaşımızın önünde eğilirler. Evvelâ, Nil'in sularından, yol yol kamışlardan örülü bir yatağa benzeyen sazlıklardan kurtarılırız: Sonunda bir dağ kovuğu, dağaslanıyla balıkkartalının çığrışmaları arasında esrarengiz bir kabir. Hiçbir kimse höyüğünün mevkiini ve hangi muamelelere tabi tutulacağını ve hatta

Top-hett'e mi veya Edenville'e mi havale edileceğini dahi bilmediğinden dolayı geriye dönüp baktığımızda hangi uzak diyarlarda kim-olduğumuzu ne olduğumuzu nereden gelip ne zaman nereye gittiğimizi de hakeza bilemeyiz.

Bunun üzerine Punch Costello avazı çıktığınca Etienne chanson diye bozladıysa da, işte bakın, deyip bilgeliğin kadına bir yuva, bu muhteşem tarihi mahzeni, Yaradan'ın kamilen derneşik bu billur sarayını inşa ettiğini anlattı, bezelyeyi bulana bi peni.

—DedalJack'ın kurduğu kâşaneye bakınız Çuvallardan taşan maltlarım görünüz

Jackjohn 'un köyündeki görkemli meydanında.

441

Sokağın burasından kara bir kağıştı, eyvah, yankılandı. Sol ce-ahtan Thor yaman gümbürdedi: Öfkeyle korkunç çekiç fırlatıcısı. Simdi yüreğini kaldıran fırtına iniverdi. Ve Master Lynch ona dilini tutmasını ve ona karşı hürmette kusur etmemesini zira Tan-n'nın kendisinin o kâfirane ve kıblesiz sözlerine öfkelenmiş bulunduğunu söyledi. Ve evvelce pek pervasız bir şekilde zart zurt eden o kimsenin benzi soluverdi ki hepsi de bunu görüp sinerek bir araya toplaştılar üstelik daha önceleri azametle yüksekten atıp tuttuğu halde şimdi ansızın pusuverdi ve fırtınanın hengâmesini tattıkça yüreği göğüs kafesinin içinde küt küt attı idi. Ardından bir saraka bir gırgır, der iken Punch Costello sil baştan inhimak ilen birasına yumuldu Master Lenehan dahi aynısını yapmaya ahdü-peyman edip naz ü tegafülde bulunmaksızın onu takip etti. Amma ve lâkin balâpervaz övüngeç carlayarak bir koca Herkimbabanın kelle kebap olduğunu etrafını görecek hali kalmadığından naşi peşinden gelemeyeceğini beyan etti. Fakat bu tedehhüşünü gizlemekten başka bir şey olmadığından, yılgı ilen Horne'un koridorunda çömelip kalakaldı. Bir nebze besalet kazanmak için birasını yudumladı idi isen dahi bilcümle semaların üzerinde uzun uzun öyle bir gümbürtü koptu ki, kimileyin muttaki olan Master Madden o kıyametin kopması üzerine onun döşüne vurdu, yanında oturan Master Bloom da o övüngecin devasa korkusunu yatıştırmak gayesiyle teskin edici sözler söyledi ve işittiği sesin bir faşırtı sesinden başka bir şey olmadığını fırtınaya alâmet olan bulutlardan dökülen sulardan ibaret olduğunu, iyice düşünüldüğü takdirde, tüm bunların tabii bir fenomen kabilinden şeyler olduklarını anlattı. Amma ve lâkin Kocaövüngeç'in korkusu Sakinleştirici'nin sözleriyle gaybubet etmiş mi idi? Ne gezer, zira onun bağrına saplı Istırap denilen bir ok vardı ki sözcüklerle yok edilemez idi. O takdirde ne biri gibi sakin ne de öbürü kadar sofu olmuyor mu idi? Her ikisinden de istediği kadar olmuyor idi. Ancak gençliğinde olduğu gibi

Kutsiyet şişesini tekrar bulmak için gayret sarf edemez ve o zamanki gibi yaşayamaz mı idi? Hayır, gerçekten de bunu yapamaz idi zira o şişeyi bulması için Hidayet mevcut değil idi. O halde o gürlemede Ortayakoyucu Tann'nın mı yoksa Sakinleştiri-cı nin mi bahsettiği Fenomen'in bir faşırtısını mı işitti idi? işitti mi ıdı? Öyle ya, anlayış yolunu tıkamadığı müddet ilen (ki böyle yapmamış idi) işitmemezlik edemez idi. Zira o yol sayesinde kendisi- nm de diğerleri gibi fani bir temaşa olması hasebi ilen bir gün ge-''P ölmesi iktiza eden Fenomenler diyarında bulunduğunu görü-

444

yor idi. O da diğerleri gibi ölmeyi kabul ederek göçüp gitmeyecek mi idi? Elbet ki kabul edecek idi lâkin Fenomen'in buyurduğuna Kanun kitabına uyarak karıları ilen temaşalar yapan erkeklerden daha fazlasını yapmaya niyeti yok idi. Şirinlik kralına yaraşan vaat edilen ülke olan ve ebediyyen öyle kalacak olan ve ölümün de doğumun da evliliğin de analığın da mevcut olmayacağı ve ona inanan herkesin ulaşabileceği Bana-înan diyarına dair bildiği hiçbir şey yok mu idi? Evet, Abit ona o diyardan bahsetmiş Sili ise ona yolu göstermiş idi ama esbabı mucibesi o idi ki yolda dış yüzü gözlere safa ve adının Eldeki Kuş olduğunu söyleyen muayyen bir aşüfteye abayı yakmış, kadın da onu pohpohlayarak meselâ Hey, yakışıklı civan, hele yanaş yamacıma da sana kıyak bi yer göstereyim, diyerek onu öyle bir koltuklamış ki onu Çalılıktaki-Çift isimli yahut da kimi ulemanın Şehvani Arzular dediği mağarasının içine almış ve doğru yoldan saptırtmış. Analar Evi'nin yemekhanesinde oturan taifenin kâffesi de en ziyade bunu arzu etmekte idiler ki şayet bu aşüfte Eldeki-Kuş'a (ki tüm kerih musibetleri, canavarların ve habis bir şeytanı içinde barındırıyordu) tesadüf etdikte ona yanaşıp ona sahip olurlar idi. Bana-înan hakkında ise bunun bir hayalden başka bir şey olmadığını ve o mevhumu zihinlerinde canlandıramadıklarını söylediler zira, evvelâ, onları baştan çıkarttığı Çalılıktaki-Çift'i pek mürecceh bir mağara idi ve içinde dahi dört yastık bulunup üzerlerinde şu kelimeler yazılı etiketler var idi: Domalak, Tepetaklak, Şermnak ve Yanak Yanağa, ve saniyen, o kerih musibet Herbifrengi ile canavarları istemediklerinden naşi Prezervatif onlara öküzbağırsağın-dan mamul sağlam bir siper vazifesini görüyor idi, ve salisen, çocu

köldüren dahi tabir edilen bu aynı kalkan sayesinde o habis şeytanın kendisi olan Evlât tehlikesi dahi yok idi. Böylece cümlesi de iblisler gibi yılıştılar, Mr. Münaşakaşacı ve Mr. Kimizaman Mümin, Mr. Maymun Biraçek, Mr. Falso Franklin, Mr. Dikizci Dixon, Genç Balâpervaz ve Mr. İhtiyatlı Sakinleştirici. İllâ ve lâkin, Ey fürumaye taife, cümleniz aldandınız zira o ziyadesiyle kahırlı ve celalli ses Tanrı'nın müteheyyicâne emreden sesiydi de, suiistimallerinden ve onun kelâmına hilafen saçıp savurduklarından dolayı serian kolunu kaldırıp onların ruhlarını tuzla buz edecek idi. Öylecene on altı Haziran perşembe günü Patk. Dignam bir nüzulden ve eziyetli bir işret hasreti dönemini müteakip toprağa verilmiş idi, Tanrı'nın inayetiyle rahmet yağmış, nehirde takriben elli mil kat ederek turba getiren bir mavnacı tohumların filiz sürmeyeceğinden, tarlaların suya hasret çektiğinden, bataklıkların ve

445

nelerin hakeza, renklerinin hediğinden ve kokularının nahoşlu-- ından dem vurmuş idi. Nefes almak ne mümkün idi ve cümle

eni sürgünler susuzluktan kavrulup kalmışlar idi ki kuraklığın hövlesini hiç kimse hatırlamıyor idi. Gülpembesi tomurcuklar kararıp kurumuşlar ve tepelerde ilk kıvılcımla tutuşmaya hazır kupkuru sazlar ile dallardan maada bir şey kalmamış idi. Cümle âlem diyor idi ki, sanki bilirlermiş gibi, geçen sene Şubat ayındaki o şiddetli kasırga mahsule büyük zarar vermiş imiş de bu kadarcık kuraklık yaptığına şükretmek icap eder imiş. Ama azar azar, diyorlar idi bu akşam güneş battıktan sonra, garpte dolanan fırtına geceye doğru devasa rahmet yüklü bulutları getirecek ve hava tahmincilerine göre ışık saçan gürültüsüz şimşekler çakadursun gökten rahmet boşanacak ve saat ondan sonra ise muazzam bir şimşek çakarak uzun müddet gümbürdeyecek ve göz açıp kapayana dek bütün millet apar topar buharları tüten sağanaktan kaçıp erkek iseler hasır şapkalarını bir bez ya da mendille örterek muhafazalı bir yere seğirtecekler, kadın iseler daha yağmur başlar iken tutturdukları fistanları ile sekercesine koşacaklar imiş. Ely Place'te, Baggot Street'te, Duke's Lawn'da, bilâhara Merrion Green'den Holies Street'e doğru tüm o kupkuru yerlere bardaktan boşanırcasına yağmur yağacak ve hava patladıktan sonra ortalıkta ne bir fayton ne bir kupa ne de başka bir araba kalmayacak imiş. Pk. Muh. Mr. Yargıç Fitzgibbon'un kapısının karşısındaki (College arazileri davasında Mr. Healy ile müzakeratta bulunan) son derece müeddep bir kimse olan ve muharrir Mr.

Moore'u (ki söylendiğine göre bir zamanlar Katolik olup şimdi de iyi bir Organist olmuş) ziyaretten dönen ve Mullingar'dan trupla yeğeni ve Mal M.'nin biraderinin Saint Swithin'e dek bir ay kadar kalacağı kente henüz dönmüş bulunan ve saçlarını kısa kestirmiş (ki şimdilerde Kendal Green pelerinleriyle birlikte moda) olan Alec. Bannon'a rastlayan ve hayret ederek burada ne yaptığını soran Mal. Mulligan, o eve gideceğini o da Andrew Horne'un oraya varıp bir kadeh şarap yuvarlayacağını söyledikde, ona antrparantez oynak bir genç inekten, yaşına göre mütekâmil bacakları soba borusu gibi bir kızdan bahsederken o sırada boyuna yağmur yağdığından her ikisi de Horne'un oraya duhul ettiler idi. Orada, Crawford'un ruznamesinden Leop. Bloom aralarında Leydim Mercy talebesi Dixon Jun., Iskoçyah bir delikanlı Vin. Lynch, Will. Madden, kaybettiği yarıştan dolayı fevkalâde müteessir T. Lenehan ve Stephen D., bir alay çenebaz Şamatacı herif ilen oturmuş keyfine bakıyor idi. Leop. Bloom evvelâ biraz kuvvetsiz idi, lâkin hanımı Mrs. Moll'u o gece gördü-570 580
590 600 446
ğü acayip bir rüyada kırmızı terlikler ve Türk şalvarıyla gördüğün den ve de mütebahhirîn tarafından bir tahavvüle alâmet olduîhı beyan edildiğinden naşi artık kendine gelmiş idi, ve ordaki Mistress Purefoy doğum vaktini iki gün geçtiği halde şiş karnı ilen yal-vara yakara oraya alınmış, zavallı bedeni ilen hasta yatağında kıvra-
610 nır iken ebeler de ellerinden bir şey gelmediği için son derece kederli idiler, içini ısıtacak bir tas pirinç çorbasını dahi midesi bulan-dığından dolayı içemiyor idi nefesi ise ziyadesiyle tıkanmış idi ve dediklerine göre, tekmelerinden topuz gibi bir oğlan olduğu gayet vazıh idi ise de, Allanın izniyle bir an evvel doğsa idi. işittiğime göre bu onun dokuzuncu yavrusu olacakmış da, Meryem Ana töreninin yapıldığı gün o sıralarda on iki aylık olan ve öbür üçüyle birlikte emzirmekte olduğu en küçük yavrusu öldüğünde onun tırnaklarını kesmiş, ki bu da aile incilinde akıcı bir el yazısı ile yazılmış imiş. Bir Metodist olmasına rağmen kudas ayininden geçmiş

olan ellisini geçkin kocasına pazar günleri güzel havalarda oğullarından ikisiyle Bullock Harbour'daki koyda yandan çarklı hantal bir sandalla pisi veya mezgit balığı avlar ve torbalarını balıkla doldurur iken rastlarsınız, dediklerine göre. Kısacası fevkalâde mebzul miktarda yağmur yağacak ve her bir yanı tazeleyip mahsulü bolartacak imiş, amma ve lâkin mütebahhirîn tarafından söylendiğine göre rüzgârı ve suyu ateş takip edecek imiş ki Malachi takviminin tahminlerine intibak etmektedir (ayrıca işittiğime göre Mr. Russell da sahip olduğu Çiftçi gazetesinde buna müşabih Hindistan menşeli tılsımlı bir kehanette bulunmuştur) lâkin iki olmadan üç olmaz ya, bu akla da mantığa da sığmaz ancak yaşlısı da genci de bazen bütün tuhaflıklarına rağmen isabetli tahminlerde bulunurlar ki bunu nasıl yaptıklarını bilemezsiniz.

Bunun üzerine Lenehan o geceki gazetede çıkan mektuptan bahsetmek maksadıyla masanın başına geçip gazeteyi arar gibi ceplerini yokladı (ve de onu bulmak için çok uğraştığını yemin kasem tebarüz ettirdi) lâkin Stephen'in teşci etmesiyle araştırmayı bırakıp onun yanına oturması istendiğinde bunu derhal ifa etti idi. Maskaralıktan ve bilhassa kadınlar hakkındaki azizliklerinden hoşlanan bir latifeperdaz olması hasebiyle, atlardan skandallara dek her şeyden haberdar idi. Hakikati söylemek icap eder ise meteliksiz biri olduğundan dolayı umumiyetle kahvehanelerde ve seviyesiz meyhanelerde, haytalar ile, uşaklar ile, umumhane kadınları ile ve diğer sapısilikler ile düşüp kalktığından veyahut da sık sık rastladığı çavuş veya bir mübaşir ile sabahı ettiğinden iki içki arasında epey dedikodu toplar idi. Adeti veçhile yemeklerini bir aşevinde

447

ve şayet cebinde yarım şilinden başka metelik yok ise bir sa-u n etli veya bir çanak işkembe çorbası yiyecek ise, bir kopuktan H'nlediği dekolte bir şakayı veya şunu bunu anlatarak ordaki her-eleleri gülmekten kırar ve öylecene dili sayesinde badireyi atlatır Hi Ötekisi, yani Costello, bu konuşmayı işitince onun şiir mi veya hikâye mi olduğunu sordu idi. Vallahi, değil, dedi idi Frank (ismi böyle idi de), veba salgını sırasında imha edilen Kerry ineklerinden bahsediyor idi. Ama canları cehenneme, diye ekledi idi gözünü kırparak, onların da mendebur boğalarının da. Bu kutunun içindeki balık şahane diyerek buyurup alsınlar diye dostane bir şekilde orada duran ve büyük bir iştiha ile seyrettiği tuzlu çaçabalık-larını gösterdi, halbuki

ziyadesiyle aç olduğundan dolayı hakiki gayesi onları gövdeye indirmek idi. Bunun üzerine, Mort aux vaches dedi idi Frank, Bordeaux'da bir şarap deposuna sahip bir şarap ihracatçısının yanında çalışırken öğrendiği Fransız lisanı ilen, üstelik Fransızcayı da bir beyefendi gibi konuşuyor idi. Bu Frank, daha çocukluğundan itibaren haylazın teki idi de, ilçe kaymakamı olan pederi okusun, coğrafya filan öğrensin diye onu güçbelâ mektebe göndermiş, mihaniki öğrensin diye üniversiteye yazdırmış, halbuki o acemi bir tay gibi gemi azıya almış, ders kitaplarından ziyade hâkimlerle mübaşirlerle haşir neşir olmaya başlamış idi. Bir vakitler bir tiyatro aktörü, sonra bir ordu bakkalı veya bir müşterek ba-hisçi olmak istedi idi ise de hiçbir işte dikiş tutturamadı idi de, hiçbir kuvvet onu ayılarından ve horoz dövüşlerinden ırak tutamadı idi, daha sonra deniz ummanına açılmış, çingeneler ilen yollara düşerek mehtaptan yararlanıp bir asilzadenin mahdumunu kaçırmış veya kızların serdiği çamaşırları iplerinden aşırmış veya bir çitin ardında tavuk boğazlamış idi. Evinden uzaklara sayısız seferler ayrılıp gitmiş ve her defasında ilçe kaymakamı pederi onu görür görmez gözlerinden yaşlar boşanır olmuş idi: Ne, dedi idi, meselinin encamını merak eden Mr. Leopold, hepsini de öldürecekler mi? inanın, daha bu sabah onları Liverpool vapurlarına sevk ederlerken gördü idim, dedi idi. Meselenin bu kadar vahim olduğunu hiç bilmez idim, dedi idi. Seneler evveli, Mr. Gavin Low'un Prussia Street'teki hayvan pazarında ve otlak mezatlarında kıyasıya Çiftlik hayvanları ticareti yapan kalantor celep Mr. Joseph Cuf-fe'nin muhasipliğini yaptığından dolayı bu türden hayvanlar ile sığırlar, yağh kuzular ve kırpılacak koyunlar hakkında tecrübesi var 'di. Bu noktada sizinle aynı kanaatte değilim, dedi idi. Daha ziya-''e sığırlarda görülen bir tür soluğanlık ya da şap hastalığı kuşkusuz. Mr. Stephen, biraz halecanla ama oldukça isabetli bir tarzda

448

meselenin öyle olmadığını, İmparatorun Baş Kuyrukgıdıklayıcısı dan misafirperverliğinden dolayı ona teşekkürlerini ve Moskof. tan'ın en azimüşşan sığırpiyastosçusu Doktor Sığırvebası'nı, boî?

lan boynuzlarından yakalayıp alaşağı etmesi için birkaç topak ilac la göndereceğini beyan aden bir telgraf aldığını söyledi idi. Hav-din, haydin, dedi idi Mr. Vincent açık kalplilikle, irlandalı bir boğa ile methali olmasın bir, kendisini derhal bir belâyı berzahta bulur dedi idi. ismi irlandalı cismi irlandalı, dedi Mr. Stephen bira bardağını çevirerek, bir ingiliz porseleni mağazasında bir irlanda boğası. Seni anlıyorum, dedi idi Mr. Dixon. Gelmiş geçmiş en gözü-pek sığırçobanı Çitfçi Nicholas da bizim adamıza, işte o boğanın ta kendisini burnuna zümrüt bir halka takarak göndermiş idi. Çok haklısın, dedi idi Mr. Vincent masanın karşı tarafından, essahtan da öyle, dedi idi, üstelik daha da besilek daha da cüsseli bir boğa, dedi idi, yoncaların üzerine asla yestehlemeyen. Boynuzları da bir kasretli idi, adamızdaki kadınlar hamur topaklarıyla oklavalarını bir yana fırlatıp peşine düşsün de boğa hazretlerini papatyaçelenk-leriyle donatsınlar diye altın sırmadan derisi var idi ve burun deliklerinden tatlı buharlı nefesler solur idi. Orası öyle de, dedi idi Mr. Dixon, lâkin o gelmezden evveli bir hadım olan Çiftçi Nicholas onu kendileri de ondan pek aşağı kalmayan bir tabipler heyetince layıkiyle iğdiş ettirmiş idi. Haydi şimdi git bakalım, dedi idi o, kuzenim Lord Harry'nin dediklerini harfiyyen yerine getir de bir çiftçi hayırduası kazan, dedikte tokadını onun sağrısında epey seslice şaklattı idi. Lâkin o şaplak da hayırdua da boşuna gitmiş sayılmaz idi, dedi idi Mr. Vincent zira o ikisini telafi etmek gayesi ile ona öyle bir kurnazlık öğretti idi ki bu sayede o günden bugüne dek kızı, avradı, başrahibesi ve dulu kabul ederler ki ayın herhangi bir zamanında inekdamının karanlığında onun kulağına fısıldamayı veyahut da o upuzun mübarek diliyle enselelerini yalatmayı tüm irlanda'nın o dört tarlasında en yakışıklı genç bir âşık leventle yatmaya tercih eder. Bir başkası da dedi idi ki: Sonra da ona oyalı bir kombinezon ile bir etol ve bir korsa giydirdiler ayak bileklerine büzgüler yapıp alnından sarkan perçemi kırktılar ve her yanını ispermeçet yağı ile ovdular ve postunu serip dilediğince terslesin diye onun için yolun her bir dönemecinde ahırlar inşa ettiler ve altından yemlikler yerleştirerek içlerini piyasanın en âlâ samanıyla doldurdular. Bu aralık müminlerin pederi (zira ona böyle diyorlar idü) öyle ağırlaşmış idü kim, artık meraya yürüyemez olmuş idü-Çare olarak bizim kurnaz kadınlarımız ve de kızlarımız ona yemim kucak kucak önlüklerinde taşıyarak getirdi idüler ve o da karnı do-

doymaz hanımefendi hazretlerine bir muamma göstermek ga-| jjen art ayaklarının üzerine dikilip boğa lisanı ilen öyle bir bö--|*rtü koparır idü kim cümlesi peşinden koşar idü. Ya, dedi idü bir haskası, ona öyle yüz vermişler idü kim yeşil çimen hariç (zira nun kafasına denk düşen yegâne renk bu idü) koskoca memlekette yetişen hiçbir şeyi ağzına koymaz idü ve adanın orta yerindeki bir tepenin üzerine dikilen bir levhada şöyle bir bildiri yazıl-m,ş idü: Lord Harry'ye göre, yerde yetişen yonca yeşil olur. Müteakiben, Mr. Dixon dedi idü kim, şayet Roscommon'daki veya Connemara kırlarındaki bir sığır uğrusunun veyahut da Sligo'da bir avuç kadar dahi olsa hardal veya bir torbacık kolza tohumu eken bir ortakçının kokusunu almayagörsün, ol saniyede cinnet getirmiş gibi memleketin yarısını aşar da boynuzları ilen ekili ne varsa hallaç pambuğu gibi atar idü, hemi kül'ü de Lord Harry'nin emri ilen. Bidayeten aralarında muaraza var idü, dedi idü Mr. Vincent, Lord Harry Çiftçi Nicholas'a sebbederek ne şeytanlığını bıraktı idü ne de hanesinde yedi zaniye barındıran kerhane mütayit-liğini, gözümü üstünden ayırmayacağım, dedi idü. Babamın yadigârı ol babatorik ilen ol hayvana cehennemin kaç bucak olduğunu göstereceğim, dedi idü. Lâkin bir akşam, dedi idü Mr. Dixon, Lord Harry bir tekne müsabakasını kazandıktan sonra (kendisi kürek kullanıyor idü ise de müsabakanın birinci kaidesi diğer müsabıkların kürek olarak samantırmığı kullanmaları idü) taam et- meden evvel kraliyet postunu temizler iken kendisi ilen bir boğa arasında fevkalâde bir müşabehet keşfetti idü ve kilerde muhafaza etdüğü parmak lekeleriyle kararmış bir el kitabını alarak hakikaten Romalıların meşhur şampiyon boğası Bos Bovum'un, kim mümtaz kenef Latincesinde şenliğin kralı manasındadır, ahfadından birisi olduğunu kat'i surette öğrenmiş idü. Bilahara, dedi idü Mr. Vincent, Lord Harry cümle saray mensubinin huzunda kafasını ineklere mahsus bir suyalağına soktu idü ve tekrar çıkarır iken onların cümlesine yeni ismini söylemiş idü. Müteakiben, başından aşağıya sular akadursun, ninesinden kalma eski bir entari ilen etekliği giydi ve teallüm etmek gayesi ilen bir boğa lisanı gramer kitabı mubayaa etdi idü ve fakat bir deftere koskoca harflerle ya-Z|P ezberlediği ve sokağa çıkar iken canının çektiği yerlere, meselâ bir kayanın alnına veya bir çayhane masasına veyahut bir pambuk balyasına veyahut da bir oltanın mantarına yazsın diye Ceplerini tebeşirle doldurduğu birinci şahıs zamirinden maada bir kelime dahi belleyemedi

idü. Velhasıl, onun ilen irlanda boğası atasında çok geçmeden bir göt ilen gömlek misali sıkı bir dostluk
450

teessüs etdi idü. Aynen böyle, dedi idü Stephen, netice itibariyi adadaki erkekler hep aynı şeyi düşünen nankör kadınlardan hiçbi hayır gelmeyeceğini anlayıb süratli bir sal inşa ilen pılılarını pırtıla rını bohça edüb bordasına doluşub, cümle direklere tırmanub yel kenleri fora edüb, orsa palangalarını koyuverüb, palamarı zorla çe-küb, rüzgâra üç çarşaf yayub, teknenin burnunu rüzgâr ilen derya arasına çevirüb, demir alub, dümen yekesini iskeleye doğru tevcih edüb, afili korsan bayrağını çeküb, üç kerre hurra deyu bağırub makinaları fayrap edüb, sandallarına binüp Amerika kıt'asına müteveccihen denize açıldı idüler. Mr. Vincent de, bir lostromonun şu neş'eli gemici şarkısını işbu vesile ilen bestelediğini söyledi idü:

—Papa Peter yatağına işer. İnsan insandır bunlara rağmen.

Talebelerin ahlâki hikâyeleri hitama erer iken Kıymetli ahbabımız Mr. Malachi de işte daha yeni karşılaştığı, iç hizmet komutanlığından alametini mi yoksa sancağını mı ne almak ve harbe katılmak niyeti ilen şehre henüz vasıl olmuş bulunan ve Alec Ban-non isimli genç bir arkadaşının refakatinde kapıda gözükdü idü. Mr. Mulligan gayet nazik bir şekilde konuştukları mevzudan hazzetmiş bulunduğunu ifade etmek ilen kalmayub, hassaten temas edilmekte olan işbu mazarrat hakkında bir projesini ortaya atıverdi idü. Binaenaleyh hâzıruna o gün üzerlerine akıcı italik harfler ilen, Mr. Malachi Mulligan, llkahçı ve kuluçkan. Lambay Adası, yazmış olduğu bir deste kartı dağıttı idü. Akabinde tavzih etmeğe başladığı projesi, Sir Züppoş Gecekuşu ilen Sir Lapacı Dübürzade'nin şehirdeki meşgalelerini teşkil eden avantüriye zevklerden içtinab edüb kendisini bedeni organizmamızın meydana getirülmesindeki en asil gayeye vakfetmek imiş. Pekâlâ, anlat bakalım, aziz dostum, dedi idü Mr. Dixon. Vallahi zamparalık değil ise ne olayım. Gelin oturun şöyle, ikiniz. Oturması da ayakta durması gibi bedava. Mr. Mulligan bu davete icabet edüb, maksudunu etraflıca tasrih ilen dinleyenlerine bu düşünceye, gerek inhibituar gerek prohibituar (hatta bu inhibisyon ister izdivaca ait iğbirara veya muvazenede bin noksanlığa istinad etsin, ve kezalik bu prohibisyon ister fıtri kusurlardan veya iktisab edilmiş inhimaklardan neşet etsin) kısırlığın sebeplerini derpiş ederek vasıl olduğunu dermeyan etdi idü. Gerdeğin kendisine has ol en aziz teminatlardan mahrum bırakılmasını görmesinin kendisine fevkalâde

üzüntü verdiğini söyledi idü: Hele halleri vakitleri yerinde birçok cazib hatunun saadetbahş duhullerini teksir edecek yerde kasvetli bir manastırdaki yere ba-
451
b yürek yakan birtakım şeni keşişlerin tuzağına düştüklerini va- hut dişilik goncalarını ne idüğü belirsiz cudamların kucaklarında : beliklerini veyahut da yüz yakışıklı civan onları okşayub sar-ağa hazır bekler iken onların paha biçilmez tenasülî mucevherle-ni heba erdiklerini düşündükçe, diye kalbinin kanadığı hususunda onları temin etdi idü. Bu münasebetsiz vaziyete (kim arazsız bir ateşin zaptedilmesine izafe ederek sözünü ikmal etdi idü) mâni olmak içün bazı kıymetli müşavirler ilen istişarede bulunub bu mes'elenin derununa nüfuz etdikçe, cüz'i bir ücret mukabilinde Lambay Adası mülkünü zilyedi, galebe çalan partimizin ziyadesiyle gözde bir Muhafazakâr üyesi olan Lord Talbot de Malahide'den mubayaa etmeğe karar vermiş idü. Orada, Omphalos namı ilen ve Mısır'da olduğu veçhile bir obelisk diktirerek millî bir ilkah çiftliği tesis etmeği ve itaatkâr toprak sahipleri ilen zâbitâna, kendisine müracaat ilen tabii fonksiyonlarının ifasını arzulayan her cins ve hayatiyetdeki hatunlarını dölleme hizmetlerini takdim etmeği teklif etmek istediğini anlatmış idü. Para bir mâni teşkil etmiyor, dedi idü, hatta hizmetlerine mukabil olarak bir peni dahi almayacak imiş. Halli vakitli monden hanımefendilerden tutunuz da en fukara aşçı kızına dek, şayet endamları ilen mizaçları niyazlarını ateşin bir tarzda mukni iseler, aradıkları adamı onda bulacaklar idü. Tagaddisi içün ise kendisini münhasıran leziz yumru köklerden, balıklardan ve ordaki adatavşanlarından müteşekkil bir rejim dahilinde tağdiye edecek imiş, zira son olarak zikredilen bu doğurgan kemiricilerin eti, ister ızgarası ister bir parça besbase ilen bir iki adet kırmızıbiber ilâvesiyle yahnisi, bu gaye içün ziyadesi ilen tavsiye olunmakda imiş. Bir hayli hararet ilen beyan ve serdetdiği bu diskuru müteakiben Mr. Mulligan şapkasının üzerini örttüğü mendili aniden çekiverdi idü. Her ikisi de, zahir, yağmura tutulmuş ve her ne kadar adımlarını sıklaştırmış imişler ise de Mr. Mul-lıgan'ın gri yünlü kumaştan elbisesinin koyulaşan renginden anla- şılacağı üzre, gene de ıslanmış idüler. Projesi bu arada dinleyicileri tarafından ziyadesiyle beğenilmiş ve, tasallut edercesine Newcastle's kömür sevkiyatını düşünüb düşünmediğini soran Mary'li Mr. iJixon hariç herkesden kalbî methiyeler

kazanmış idü. Mamafih Mr. Mulligan klasiklerden, aklında kaldığı kadarı ilen müddeasını zanf bir

tarzda takviye eder gibi görünen isabetli bir iktibas ilen munevveranın gönlünü fethetdi idü: Talis ac tanta depravatio bujus seculi, O quirites, ut matresfamiliarum nostrae lascivas cujuslibet semivi-n """d titillationes testibus ponderosis atque excelsis erectionibus centuri-°num Romanorum magnopere anteponunt, aralarında mevcut şenlik

|452

görmemişlere de meramını kayrandaki erkek ve dişi geyik, çiftlikteki erkek ve dişi ördek gibi onların daha kolayca hazmedebil? çekleri hayvanlar âlemine ait teşbihler ilen ifade etmiş idii.

Kendi zarafetini bir hayli mühimsediğinden kelli, ve filhakika tertipli bir zat olduğundan naşi, beraberindekiler onun serdettigj proje hakkında sitayişlerini mebzulen arz ederler iken başından geçen bir maceradan dolayı ziyadesiyle şadan, en yakın mücaviri-ne onu anlatmadan edemedi idü. Mr. Mulligan, ol esnada masayı idrak edüb, ol somunların ve balıkların kimin içün hazırlanmış olduğunu sordu ve, bigâneyi müşahede edüb kibarca eğilerek dedi idü kim, Af buyurunuz, efendim, size arz edebileceğimiz herhangi bir profesyonel hizmete ihtiyacınız var mıdır? Mumaileyh, bu teklif üzerine, aralarında münasip bir mesafeyi muhafaza ederek ona son derece kalbi teşekkürlerini nakletdi ve cevaben oraya şu anda Horne'un hanesinde yatmakda bulunan bir hanımefendiyi ziyarete geldiğini, zavallı kadıncağızın enteresan bir vaziyetde olduğunu, onun çektiği çileyi (kim bu noktada derin bir göğüs geçirdi idü) işitüb mes'ut hadisenin vuku bulub bulmadığını öğrenmek istediğini söyledi idü. Mr. Dixon, mevzuu değiştirmek gayesi ilen, kalkub Mr. Mulligan'ın irileşmekteki göbeğini alaya alarak, onun prostatik torbacıktaki veyahut da erkek rahmindeki yumurtacık hamileliğinin bir alâmeti mi olduğunu yoksa, mümtaz tabib Mr. Austin Meldon vakasında olduğu üzre midedeki kurtdan mı neşet etdiğini sordu idü. Mr. Mulligan cevaben bir kahkaha tufanına ya-kalanub kasıklarını tuta tuta güler iken, Grogan Ana'yı (ne yazık kim pasaklı bir fahişe olmasına rağmen kendisi cinsinin en mükemmel bir mahlukudur) takliden tuhaf ve pek hoş bir şekilde çığırdı idü: işte sana hiçbi piç doğurmamış bi karın. Bu usturuplu laf neş'e kasırgasını tekrar ettirdi ve tekmil odayı fevkalâde ayş ü ta-

raba gark etdi idü. Hengâme ayyuka çıkmış bir vaziyetde devam edegelir iken sofadaki bir gürültü sebebiyle kesiliverdi idü.
Ol esnada dinleyiciler arasındaki biraz abus, sarışınca Iskoçya-h talebe konuşmağı en meraklı yerinde kesüb genç beyefendiyi en hararetli bir tarzda tebrik etdi ve nazik bir jestle, karşı karşıya gelüb kendisine bir sürahi kordiyal takdim etmek istediğini ve aynı zamanda başını soru sorarcasına tutub (nezaket mevzuunda koca bir asırlık terbiye ve tedrisat dahi böyle nazik bir hareket istihsal edememiştir) bu pozunu şişesinin muadil fekat zıt bir muvazenesi ilen tevhid ederek nakledene kelimeler ilen vasıl olabileceği en vazıh bir şekilde kendisine ondan bir kadeh takdim edüb edemeyeceğini sordu idü: Mais bien sûr, asil yabancı, dedi idü o meser-
453
ilen, et mille compliments. Elbet edebilirsin, ziyadesiyle memnun lurum, Saadetimi tamamlamak içün işte bir bu kadeh eksik idü, I âkin, ulu Tanrım, heybemde bir kırıntı, kuyumda bir damla su jafıi kalmasa, Tanrım, gene de diz çökerek insanlığa nimetlerini bahşeden ol ilahi kudrete bana saadet ihsan eyledüğü içün şükür eder idüm. Bu sözleri söyleyüb kadehi dudaklarına yaklaştırdı, kordiyalden zevkle bir yudum içdi, saçlarını düzeltdi, bağrını açınca bir ipek kurdeleye bağlı sevgilisinin fotoğrafını onu verdiği günden beri muhafaza eden bir madalyon çıkıverdi idü. Ol yüz hatlarına şefkat ilen bakarak, Ah Mösyö, dedi idü, şayet onu ol tılsımlı anda ol şirin eşarbı ve yeni edalı bonesi ilen (bana şirin bir şekilde söylediğine göre bayram hediyesi imiş) öyle bitasannu bir intizamsızlık ilen, öyle iç ezici bir letafet ilen gördüğüm gibi görse idünüz bir, tallahi de, siz dahi, Mösyö, koçak mizacınızın icbarı ilen kendinizi topyekûn böyle bir adunun ellerine teslim eder idünüz veyahut da işbu meydanı ilelebet terk eder idünüz. Beyan ederim kim, hayatım boyunca bu suretde müteessir olmamış idüm. Tanrım, şükürler olsun sana, günlerimin Müellifi olarak! Bu suretde şirin bir mahlûkun iltifatına nail olan bir kimsenin saadeti üç misline çıkar. Sözleri bir muhabbet nalesi ilen beliğleşir iken, madalyonu tekrar bağrına yerleştirüb, gözlerini silerek tekraren inildedi idü. Tekmil Mahlûkatma Hayır İhsan eden Lütufkâr Tanrı, Senin ol en tatlı işkencelerin ne kadar ulu ve âlemşümul olmalı kim hür veya esir, saf bir çoban veya kostak bir snop, pervasız ihtirasının şaşaalı zirvesindeki âşık veya mütekâmil yaşdaki zevç, herkesi kendine ram edebiliyor. Lâkin heyhat, efendim sadetden uzaklaşıyorum. Şu yeryüzündeki meserretlerimizin

cümlesi de ne kadar gayri mükemmel ve çapraşık. Lanet olsun! Diye hüsran ilen ünledi idü. Ah keşke tedbirli

davranıp pardösümü yanıma almayı unutmasa idüm! Bunu düşündükçe ağlayasım geliyor. Ol vakit, yedi defa yağsaydı dahi, ikimize de bir şey olmaz idü. Elini alnına vurarak, Ah sersem kafa, deyü bağırdı idü, yarın yeni bir gün olacak ve, hay Allah, bir marchand de capotes var tanıdığım, Monsieur "oyntz, ondan bir livre mukabilinde bir hanımı ıslanmaktan muha-'aza edebilecek Fransız modeli güzel bir pelerin alabilirim. Çık-Ç'k! Diye araya girdi idü Le Fecondateur, ol fevkalâde hünerli seyyah (avec lui şehrin en sosyetik mahallelerinde az buçuk yapmadığımız olmuştur) arkadaşım Monsieur Moore'un anlatdığına akılır ise Cape Horn'da, ventre biche, ol suretde acayip yağmur ya-&ar ımüş kim en mukavim pardösülerin dahi içine nüfuz eder •müş. Ol şiddetteki bir sağanak, demiş idü, sans blague, pek çok ta-
AM
lihsiz vatandaşı essahdan müstacelen öbür dünyaya havale etmi dir. Öf! Bir livrel Diye ünledi idü Monsieur Lynch. Turfa şeyler fi yatı bir sou olsa dahi pahalı sayılır. Bir şemsiye, bir peri mantarın, dan daha büyük olmadığı takdirde, haydi haydi on sou etsin diye_ lim. Aklı başında hiçbir kadın kullanmaz öyle şeyi. Sevgili Kitty'm bugün bana bu suretdeki bir selâmet gemisinde açlıkdan ölmeden evvel bir tufanda raks edeceğini söylemiş ve (yüzü kıpkırmızı ke-silüb etrafda onun söylediklerini kapacak terelelli kelebeklerden gayri kimse bulunmadığı halde kulağıma fısıldayarak) zira diye hatırlatmış idü, Tabiat hatun, ilahi bir saadet ilen, kalplerimize işlemiş ve herkese belletmişdir kim, diğer şerait tahtında terbiye icaplarını ihlâl eden tabii kıyafetimizin masumiyetinin en isabetli, hatta tek kıyafet olduğu il y a deux choses. Birincisi, dedi idü, (ve bu noktada sevimli feylosofum, ben elimi uzatıp onun arabaya binmesine yardım eder iken, dikkatimi dağıtmamam içün, dilini çıka-rub kulağımın içine hafifçe dokundurmuş idü) birincisi yunakda iken - Fekat bu esnada holden gelen bir zil sesi malûmat hazne-mizi zenginleştirmeyi kati suretde vaat eden bir hitabeyi inkıtaa uğratmış idü.

içtimain umumi serazat şetaretinin ortasında bir zil çaldı idü, hepsi de bunun sebebinin ne olabileceğine dair faraziyeler yürüte-dursun, Miss Callan içeriye girüb, genç Mr. Dixon'a birkaç kelime söyledikden sonra, hâzırunun önünde derin bir hürmet ilen eğilmiş ve orayı terk etmiş idü. Bir sefihler meclisinin içinde bir an dahi olsa bir kadının mevcudiyeti her nevi zarif tevazuun teşhirine ve zarafetden nasibi daha kıtça olanlarının en

şehvetperest neviden mudhik hurucatından içtinap etmelerine sebebiyet vermiş iken, kadının gaybubeti ilen müstehcen tehzilâtın infilak etmesi bir olmuş idü. Costello, mastorlaşmış bulunan cibilliyetsiz bir herif, ne tuhaf şey, dedi idü. Alâmet bi şey, esaslı ineketi! Namussuzum kin seninlen randevulaşdı o karı. Ulan köpoğlu, ne yapdın kin? Nasıl tavlıyosun karıları? Şeytan tüyü var herifte, vallahi de, dedi idü Mr. Lynch. Mater imarethanesinde muamelat bu minval üzre tatbik olunmaktadır herhal. Bakın yahu, Doktor O'Gargaracı-başı hemşirelerin çenelerini nah böyle okşuyor imiş. Tallahi de son yedi aydır orda koğuş hademesi olarak çalışan benim Kitty an-latdı idü bana. Vay anam vay, doktor, diye ünledi idü yeleği çuha-çiçeği rengindeki delikanlı, kadınsı bir cilve taklidi yapub vücudunu işvebazca kıvırtarak, vücudumu nasıl da mıncıklıyossun! Seni hınzır herif, seni! içim bir tuhaf oldu, vallahi. Sen de Peder Opof3' sın'dan heç aşşağı kalmassın hani, billahi! Ondan hamile kalmam1?
455
vlii ise, nah bu birada boğulayım, diye haykırdı idü Costello. Ben göz etdükçe karnı nah böyle şişiveren bi kadın tanıyorum. I âkin, genç cerrah, ayağa kalkub hemşire az evveli kendisini ko-&usdan çağırdıklarını tebliğ etdüğünden naşi hâzırundan müsaade leb et(jj jdü. Merhametli, inayetini esirgemeyen Tanrı ol enceinte kadının takdire şayan bir metanet ilen tahammül etdüğü ıstıraplarına bir nokta koymuş ve onu nur topu gibi bir oğlan anası kılmış idü. Vukuf sahibi olmayan veya onu tezyid etmeyen, asaletbahş bir mesleğe küfreyleyen kimselere sabır temenni ederim, dedi idü o zira Üluhiyetin hak etdüğü tazimin tahlisi yeryüzünde saadet içün en büyük kuvvetdir. Şayet ihtiyaç duysa idüm onun ulvî zuhuratının faikiyetine şahadetde bulunacak bir bulut bulabilir idüm, der iken hiç şüphem yoktur kim, sadece bir durubi emsal olarak değil, insan kalbinde haşmetli bir müşevvik olur idü. Onların hallerini çekemem. Nedir öyle? Ol cana yakın Miss Callan gibi kendi cinsiyetinin cevahiri ve bizimkisinin ise hayranlığını kazanmış olan birisini gammazlamak ha? Hem de toprakdan halk edil-miş âciz bir eşrefi mahlûkatın maruz kalabileceğin en vahametli bir esnada? Düşünmesi dahi kahredici! Bu şekildeki habaset tohumlarının ekildiği ve Horne'un hanesindeki analara ve hemşirelere hak erdikleri tazimin gösterilmediği bir dünyada neşvünema bulan bir neslin atisini düşündükçe titriyorum. Serzenişini telaffuz etdikte geçer iken hâzırunu selâmlayub

kapıdan çıkdı idü, bazıları da ol âdi kandilliyi defetmek istedi idüler, ol meram kim şayet iğrenç bir beddua ilen (zira küfürbazlıkda

üstüne yok idü) dindarlık mevzuunda bu dünyada gelmiş geçmiş en hakiki müminlerden geri kalmadığını ikrar ederek ihlâlini telhis etdirmemiş olsa idü ifa edilecek ve ol suretde hakkı avucuna verilmiş olacak idü.

Sabaha çıkmayım kim, dedi idü o, helâlzade Frank Costello'nun hissiyatı her daim şu suretde idü kim pederime ve eski günleri düşündükçe kalbimi sevgiyle ısıtan ol reçelli sarma böreklerini açmada veya unhelvalarını karmada üstüne olmayan ve valideme hürmet-de kusur etmemeye ziyadesi ilen ihtimam gösterecek şekilde ter-b|ye edilmiş idüm.

iptida duhulünü müteakiben birtakım hayâsız alaylara muha-tab olduğunun farkına varmış ise de buna umumiyetle merhamet nedir tanımamakla maruf ol yaşların muhassalası diye tahammül etrnış olan Mr. Bloom'a avdet edelim. Bu uçarı gençler, hakikaten, yaşından fazla büyümüş çocuklar gibi zirzopluklarla dolu oluyorlar U: Onların dağdağalı münakaşalarında istimal etdikleri kelimeler rluk ilen anlaşılıyor ve ekseriya muteber bir şey çıkmıyor idü: 456

Hırçınlıkları ve rezilane motslaıı onun ruhunu karartıcı nevide idü: Damarlarındaki kanın fıkır fıkır kaynaması onların lehine W halet yaratıyor idü ise de muaşeret kaideleri hususunda asla ihn. mamkâr değiller idü.

Lâkin, Mr. Costello'nun kelamı onun üzerinde nahoş bir tesir bırakmış idü zira kazmadişli kambur bir veledi zina gibi dünyaya evvelâ ayakları fırlamış, müteveffa liyakatli Mr Darwin tarafından arzu edilen hilkat zincirinin ol kayıp halkasını düşünmeye sevk etmek gayesi ilen cerrahın kerpeteni ilen kafatasında bıraktığı emareler hâlâ mevcut, kepçekulakları gayritabii şekilde fırlak bu bedbaht onun midesini bulandırmakda idü.

insanoğluna tahsis olunan senelerin ortasını epey geçmiş ve artık hayatın bin bir meşakkatine tahammül etmiş olub, kezalik ihtiyatlı bir ecdadın ahfadı ve şahsen nadir bir müçtenib olması hasebi ilen, derununda feveran etmeye mütemayil cümle tehevvürü, onları derhal engelleyerek, seviyesiz insanların yuhaya ondukları, dü-şüncesizce hüküm verenlerin istihfaf erdikleri ve herkesin göz yumduğu ama sadece göz yumduğu hadsiz hesapsız müsamahakârlığını kalbinde besleyerek tahakküm altına almağa gayret et-mekde idü. Feminin nahifliğini kendilerine alay mevzuu ittihaz edenlerin (kim asla iltifat etmediği bir âdet idü) işte onların münasip bir terbiye görmüş olmadıklarını ve taşıdıkları isimlere layık bulunmadıklarını düşünür idü: Böyleleri içün, kim utanmak namına ne varsa hepsini kaybetdiklerinden dolayı kaybedecek başka bir şeyleri kalmamışdır, onun

içün küstahlıklarıyla paldır küldür ve şerefsiz bir şekilde ricat etmeleri onlar içün tek acı lâkin çıkar yol olur. İhtiyarların suratlarını ekşitmelerine veya asık suratlı kimselerin homurdanmalarına kulak asmayan (Mukaddes Müellifin iffetli muhayyelesinin etdiği gibi) yasak meyveyi yemekden başka bir şey düşünmeyen müteheyyiç bir delikanlının hislerini takdir etmiyor değil ise de, meşru vazifelerini ifa etmekde olan bir hanımefendiye karşı gayri insani bir tavrı hiçbir şerait tahtında hoş göremez idü: Netice itibariyle, hemşirenin sözlerinden müstacel bir tevellüdün husule geldiğini hissetmiş idü, mamafih, kabul etmek lâzım idü kim, bu suretde fahiş bir mihnetden sonra meselenin mesut bir şekilde hitam bulduğuna muttali olunması ehemmı-yetini tahfif etmeyüb ve hak Taalâ'nın mağfiretini ve rahmetini bir kerre daha izhar etmiş idü.
Bu itibarla zihnindekileri yanındakine açarak, bu mevzu hakkındaki düşüncelerini ifade etmek gayesi ilen, kendi fikrine göre (belki de ifade etmemesi daha isabetli olur idü) loğusalığının bu taravetli mazhariyerle hitam bulması haberinden dolayı mesrur o -
4o7
mamak içün insanın ya soğuk bir hilkıyyete ve barid bir dehaya sahib olması lâzım geldiğini ve çünki hiçbir taksiratı olmadığı halde ziyadesiyle ıstırap çektiğinden bahsetdi idü. Şık esvaplı delikanlı onu bu vaziyete kocasının getirmiş bulunduğunu ve şayet diğer bir Efesli hatun olmadığı takdirde şüphesiz böyle olması lâzım geldiğini söylemiş idü. Sana söylemeliyim, dedi idü Mr. Crotthers, sözünü daha da tebarüz erdirmek gayesi ilen masanın üzerine vu-rub, senin o Izzetlu Hazretleri, uzun favorili bir moruk, bugün buraya gene uğradı idü, genzinden konuşarak hayatım dediği Wilhel-mina ilen bir çift laf etmek istiyor imiş de. Kendini hazır tutmasını söyledi idüm, aman ya birden patlayıverir ise diye. Vallahi, mübalâğasız söylüyorum. Senin o ihtiyar koçun erkeklik kudretine hayran olmamak mümkün değil, herif o karıya bir çocuk daha doğurttur bak. Hep birden, her biri kendi minvalince, onu tebcil etmeye başladılar idü, halbuki o şık delikanlı aynı teraneyi çalarak gedikteki adamın kadının nikâhlısından gayri birisi, bir kilise mensubu, bir meşaletaşıyıcısı (faziletli) vayahut da her haneye lâzım olan öteberiyi satan bir seyar esnaf olduğunu söyledi idü. Ne garib, diye istiğraka daldı idü misafir, onların sahib olduğu bu harikulade renasüh melekesi; bu doğumhane ilen teşrihhanenin bu neviden vakarsızlıklara sahne olabilmesi, sadece akademik unvanların

iktisabının bu hiffet düşkünlerinin her cihetden mümtaz pek çok insanın en asil telakki etdiği bu san'atin fedakâr tabibleri-ne tahvil etmeye kâfi gelebilmesi. Lâkin, diye ilâve etdi idü, ihtimal kim hepsini tazyik altında tutan müterakim hislerinden kur- tulmak gayesi ilen yapıyorlardır zira müteaddid kerreler müşahede etmişimdir kim, canciğer dosrlar birlikte gülerler.

Fekat, ne münasebet ilen, diye asil lordumuz himaye edici azize soralım, lütufkâr bir prensin imtiyazı ilen medenî haklara sahib olan bu ecnebi, kendisini dahili siyasetimizin en faik lordu olarak nasıl resis edebilir? Sadakatin istişare etmesi iktiza eden ol mınnetdarlık sindik neredеdir? Geçen harb sırasında düşman onu kumbaracı askerlerine karşı ne vakit muvakkat bir avantaja sahib olsa bu vatan haini ol anı fırsat bilüb kuvvetlerini keyfince mutasarrıfı bulunduğu imparatorluğa karşı sürecek yerde kendi yüzde dördünü garantiye alma telâşı ilen tir rir titremiş idü. Irtikâb etdiği d'ğer menfaatlar gibi bunu da mı unutmuşdur? Veyahut da, söyle-d|klerini aslı var ise, başkalarını aidata aidata nihayet kendisi mi danan kişi, kendine ait biricik zevk vasıtası olmuştur? Şeci bir '"başının kerimesi mazbut bir hanımefendinin harimi ismetini •nlal etmek, veya onun iffetine en ufak bir gölge düşürmek gayet-

458

le hadnaşinas bir tavır olacak idü ise de şayet dikkatleri bu nokt ya çekmek istiyor idü ise (filhakika ol suretde yapmamış olması z yadesi ilen onun lehine olacak idü) varsın çeksin idü. Bedbaht ka din, epey uzun müddetdir son derece ısrarlı bir şekilde onun tekdirlerini, çaresizlere has bir istihzadan gayri herhangi bir his ilen dinleme hakkı ondan esirgenmiş idü. Şöyle söylüyor idü, o namus bekçisi, sofulukda tam bir pelikan, tabiate olan rabıtalarından bihaber, cemiyetin bu düşük tabakasından çıkmış bir hizmetçi kız ilen gayri meşru münasebete teşebbüs etmekden hiç vicdan azabı hissetmiyor idü! Ah, o haspa süpürgesinin velayeti altında olmasa idü, o da Mısırlı Hacer gibi terakki eder idü! Otlama alanları meselesinde o hırçın titizliği pek mahutdur ve Mr. Cuffe'nin huzurunda münfail bir çiftlik sahibinden köylü ağzı ilen de olsa pek isabetli ve kinayeli bir cevab almasına sebeb olmuş idü. Bir de Hıristiyanlık vaazı vermesi ona hiç yakışmıyor. Işlenmeyüb de saban demiri hasreti çeken bir tohumtarlası yok mudur kim hanesine mücavir? Buluğ çağında ayıblanan bir âdet hayatın ortasında bir ip-tilâ ve hacaletdir. Şayet

bir terbıyıklı sefihler neslini sıhhata kavuşturmak gayesi ilen Gilead belsemini kocakarı ilaçlarına ve lezzeti meşkûk vecizelere sarfetmesi şart ise o takdirde tatbikatı halihazırda onu tamamen işgal etmiş bulunan nazariyata daha ziyade intibak etsin. Onun aguşu izdivacı, muaşeret adabının misal göster-mekde muhteriz olduğu bir esrar yuvasıdır. Bazı solgun güzellerin iffetsizce imaları onu ihmal edilmiş ve kötü yola düşmüş bir muhibbe olarak teselli edebilir ise de bu cedid ahlâkiyatın müdafii ve sosyal yaralarımızın müdavii, kendi şarkî diyarında köklendiği takdirde boy atub şenlenen ve bol bulamaç belsem ifraz eden fekat, daha mutedil bir iklime nakledildikde, kökleri daha evvelce sahib oldukları kuvveti kaybeden ve çıkardığı madde âtıl, hamızî ve tesirsiz olan egzotik bir ağaçtan başka bir şey değildir.

Haber, Babıâli'ye mahsus merasimleri hatırlatan bir ihtiyat-kârlık ilen revir ikinci müdiresi tarafından nöbetçi hekim muavinine tebliğ edilmiş, o da bunun üzerine murahhas heyetine bir er-kek evlâdın doğduğunu ilan etmiş idü. Kendisi dahiliye vekilinin ve hususi meclis azalarının huzurunda mutad doğumertesi merasimine muavenet etmek gayesi ilen şahsen kadınlar koğuşuna vâsıl oldukda, murahhas âzâlar, uzun süren uykusuzluk sebebiyle gayet ciddî ve asabî, ve ol mes'ut hadisenin gerek hastanın hizmetkârının gerek ise doğum mütahassısının ikisinin birden gaybubeti münasebeti ilen daha da tahfif edilmiş olan serbestîyi tezyid edeceğini ümid ederek müttehiden bitabu takat ve tasvib ilen derhal bir

459

ifakı lisan eylemeye başladılar idü. Mr. Tellâl Bloom'un teşvik, teskin ve ictinab etmeye çalışan sesi işitilmiyordu dahi. Ol an, böyle mütehalif mizaçlar arasındaki yegâne rabıta olarak tezahür eden ol insicamsızlık nümayişi içün fevkalâde müsaid idü. Vaziyetin beher safhası mütevaliyen teşrih ediliyor idü: Ana bir baba ayrı biraderlerin doğum evveli zıddiyetleri, Sezaryen ameliyatı, babanın veya daha nadiren görülen, ananın vefatından sonraki doğumlar Childs Cinayeti diye malûm ve Mr. Avukat Bushe'un müte-heyyicane müdafası ilen nahak yere itham edilen şahsın beraetini temin etdiğinden dolayı unutulmaz kılınan kardeş katilliği vakası, ekberiyet hakları ve kralın ikizler ilen üçüzlere ihsanları, çocuk düşürme ve çocuk katli vakaları, muvazaalı veya ihbar edilmemiş olanları, akardiyak/o^{A}jw

infoetu ve ihtikan sebebiyle aprosopi (Mr. 1150 Namzet Mulligan tarafından iktibas edilen) bazı çenesiz Çinlilerde görülen ve fekkî yumruların medial hat

boyunca kusurlu olarak kavuşması neticesinde hâsıl olan ve (anlattığına göre) bir kulağın öbürünün söylediğin işitebildiği agnasi vakaları, anestezinin veya şafak uykusunun faideleri, damarların tazyiki sebebiyle ileri hami-lelikde doğumsancılarının uzatılması, amnion kesesindeki mayiin şiddetinin prematüre olarak tahfifi (bilfiil bu vak'ada görüldüğü üzre) ve bunun neticesinde rahmin mikrop kapma tehlikesi, şırınga vasıtası ilen sun'i ilkah, hayızdan kesildikden sonra rahmin içe doğru kıvrılması, ırzına zorla tecavüz edilerek hamile bırakılan ka- dınlar mevzuunda ırkın irtikâbı meselesi, Brandenburghluların Sturzgeburt tabir etdikleri ol ıstıraplı doğum halleri, çok sayıda erkeğin menisi ilen, iki erkeğin menisi ilen ve hayız müddeti sırasında veya aralarında kan bağı bulunan ana ve babalar tarafından ilkah neticesinde doğan hilkat garibeleri - velhasıl Aristo'nun renklilitoğrafya resimli şaheserinde tasnif etdiği insanın doğuşu hakkındaki cümle vak'alar. Ebeliğin ve adlî tıbbın en vahim mes'eleleri, hamile bir kadının bir çit merdiveninden çıkmasının, ol hareket ilen, göbek kordonu cenini boğmasın diye men edilmesi ve şiddetli veya kifayetsiz şekilde hasret çekdiğinin işarı üzerine elini vücudunun çağlar boyunca istimali ilen nikbet yeri diye isimlendirilen nahiyesine koymasının takbihi gibi hamileliğe taallûk eden en müteammim itikadlar kadar halecanla tetkik edilmiş idü. Aralarından birisi, tavşandudağı, memedeki lekeler, çokparmakh-lık, mavi hastalık, doğuştan hasıl olan kırmızı lekeler ve kırmızı şarap lekesi gibi bütün anormalliklerin prima facie hepsine temas edilmiş ve arada bir rastlanan ol domuzkafalı (Madame Grissel Steevens vak'ası unutulmamış idü) veya köpekkıllı çocukların

460

tabiî mefruz izahı olduğu iddia edilmiş idü. Kaledonya murahhası tarafından ileri sürülen ve temsil etdiği memleketin metafizik tra-disyonuna layık plazmatik hafıza teorisi bu çeşit vak'alarda insandan evvelki bir merhalede rüşeymî inkişafın bir inkıtaını derpiş et-mekde idü. Bigâne bir mümessil ise bu iki içtihadın aksini öyle hararetli bir şekilde iddia etdi idü kim ikna olmamak mümkün değil idü: Yani, kadınlar ilen hayvanların erkekleri arasında cereyan eden çiftleşmeler teorisi - mehazı ise kendisinin essas ittihaz etdiği ve ol zarif Latin şairinin dehasınca bize nakledilegelen Meta-morphoses'in sahifelerindeki Minotaur misali masallar imiş. Onun sözleri fevkalâde tesirli olmuş ise de uzun sürmemiş idü.

Mr.

Namzet Mulligan'ın rakip tanımayan bir şekilde üstadı olduğu azizlik kabilinden bir hitabet ilen, cinsel arzuların tatmini içün en ideal kimsenin iyi kalpli ve temiz bir ihtiyar erkek olduğu kaziyesi muvacehesinde parladığı gibi sürat ilen sönüverdi idü. Gene ol esnada, Mr. Murahhas Madden ve Mr. Namzet Lynch arasında biri ötekinden daha evvel vefat eden Siyamlı ikizler hadisesindeki hukukî ve teolojik dilem mevzuunda ateşli bir münakaşa başlamış ve bu muamma anında Mr. Piskopos Muavini Diyakon Dedalus'a tevdi edilmek üzere müttefiken Mr. Tellâl Bloom'a havale edildi idü. Ol esnaya dek, üzerindeki kıyafetin ol tuhaf vakarın gayri tabiî teennisine icabeten midir yoksa derunundaki bir sadaya itaa-ten midir bilinmez, sessiz oturan delikanlı muhtasaran ve, bazılarına göre, mühmel bir şekilde Tann'nın tevhid etdiği şeyi kulun tecrid etmesini men eden kilise düsturunu beyan etdi idü.
Fekat, Malachias'ın hikâyesi onları dehşetden dondurmuş idü. Sahneyi gözlerinin gönünde tasvir etdi idü. Bacanın canibin-deki hafi kapı arkaya doğru kaydıkda bir hücre zuhur etdi idü -Haines! Kangımızın tüyleri diken olmadı idü kim! Bir destinde Kelt edebiyatı ilen memlû bir dosya, diğerinde ise Poison işaretli küçük bir şişe var idü. Haines onlara doğru hayaletvari bir sırıtış
ilen bakadursun hepsinin çehresinde taaccüb, dehşet ve istikrah okunmakda idü. Suçlusunun, aşikâr, tarih olması lâzım gelen korku uyandıran bir görüşle, buna müşabih bir şekilde karşılanacağını tahmin ediyor idüm, diye başlamış idü. Beli, hakikaten öyle idü. Samuel Childs'ın katili benim. Nasıl da cezalandırıldım ya! Cehennem beni korkutamaz. Aynen yüzümden okunduğu gibi. Asırlar boyunca, nasıl istirahat edebileceğim acaba, diye boğuk bir sesle mırıldandı, bu defa da devşirdiğim şarkılarımla ve zatı âlileri de bir şeytan veya bir hortlak gibi peşimde Dublin'de sürtüp duruyoruz? Benim cehennemim, ve Irlanda'nınki de bu hayatın içinde.
461
Suçumun zail olması içün orada tevaggul etdim. Zevk ü tarab, kuzguncuk avı, İrlanda lisanı (biraz inşat etdi), afyonruhu (destin-deki şişeyi ağzına doğru kaldırdı), kamp yapmak. Beyhude! Hayaleti peşimi bırakmıyor. Yegâne ümidim cennet tozu... Ah! Felâket! Siyah panter! Bir çığlık atub zail oldu ve kapı kayarak kapandı idü. Bir an geçdikte kafası karşıdaki kapıdan zuhur edüb, dedi idi kim: On biri on geçende Westland Row

istasyonunda bana mülâki olun. Akabinde, gitdi idü. Cümle fısk u fücur ehlinin gözlerinden yaşlar boşanmış idü. Kâhin destini semaya doğru kaldırarak mırıldandı idü: Mananaun'un kan davası! Hâkim tekrar etdi idü: Lex talionis. Santimantal kişi, kendisi içün yapılan bir jeste ilişkin hiçbir şükran duygusu hissetmeden ondan

zevk alan kimsedir. Malachias, hislerini zaptedemeyerek, tevakkuf eyledi idü. Esrar perdesi kalkmış idü. Haines üçüncü birader olmakda idü. Onun ismi hakikiyesi Childs idü. Siyah panterin kendisi, kendi pederinin hayaleti idü. Unutmak gayesi ilen morfin müptelâsı olmuş idü. Beni şad etdin, var ol! Kabristanın canibindeki ıssız hanede kimsecikler oturmuyor. Kangı ruh ikamet eder kim orada. Örümcek, ağını uzletde örer. Geceleyin sıçan deliğinden tarassut eder. Üzerinde bir lanet. Nu-husetlidir. Katilin mekânı. insan ruhunun yaşı kaçtır? Her yeni takarrübde bukalemun misali rengini değiştirme, dilşat ilen mesrur ve melil ilen müteessir hasletine sahip olub yaşı da haleti gibi mütehavvildir. Orada geviş getirerek hayallere dalmış oturan Leopold, artık ol dölek reklâm ajanı ve mütevazı bir varidatın sahibi değildir. Yirmi küsur sene evveline avdet etmişdir. Genç Leopold'dür sindik. Orada, maziye matuf bir tertibde olduğu üzre, bir ayine içre bir ayine (hey, hoop!), kendisini seyreyledi idü. Ol vakitki civan sureti, inkişaf etmiş olan bağatur endamı, bir sabah ayazında omzuna çaprazlama geçirdiği mektebçantası ve onun içinde de, durendiş anasının koyduğu koca bir parça buğday somunu, Clanbrassil Street'deki eski naneden liseye doğru yürümektedir. Veya gene aynı boy boşu, bir 'ki sene geçdikde, ilk melon şapkasını giymiş vaziyetde (ah, ne gün idü ya!), daha ol yaşda, sipariş defteri tekmil, kokulu bir men-d|I (sırf alayiş içün değil), bir çanta dolusu mücellâ ziyneteşyası (ah 0 günler, şimdi mazide kaldı!) ve, mühtez ve tabasbuslu tebessümler ilen şu veya bu yarım gönüllü evkadınının veya yeni serpi-en bir bakirenin parmaklarının uçlarına mahcubiyet ilen kail olukları (ama ya kalpleri? sen ondan haber ver!) tasannulu destbus-*rı ilen aile firmasını temsilen tam salâhiyetdar bir seyyar satıcı, koku, ol tebessüm, fakat, bunlardan da ziyade, ol kara gözler

BP

ilen ol müdahin tavırları karanlık basar iken, müşabih mesailerden sonra ocak başında (bir erişte aşının piştiğine emin olabilirsiniz) Jacob piposuyla köşesine kurulmuş, bağa gözlüğü ilen Avrupa'dan bir ay evvel gelmiş bir

gazeteyi mütalaa eden firmanın sahibine yüklü bir meblâğ getirmiş oluyor idü. Ama durun, hoop, ayine buğulanıyor ve civan şövalyemiz sislerin arasında ufacık bir benek haline gelene dek ıraklaşıp gidiyor. Şimdi kendisi ebeveyndir ve bu etrafındakiler de herhalde mahdumlarıdır. Kim bilebilir kim? Arif peder kendi evlâdını bilir. Hatch Street'deki yağmurlu bir ge-ceyi hatırııyor, ambarların önünde, ilkinin. Yağmurluklu iki gölge Yeni Kraliyet Üniversitesi'ni geçerlerken, birlikte (kız zavallı bir gariptir, bir veledi zinadır, sadece bir şilin bir peni de bahşiş mukabilinde senin, benim, herkesin olur çıkar), birlikte saatin bati seyrini işitiyorlar. Bridie, Bridie Kelly! Bu ismi asla unutmayacakdır, hatırlayacak ol geceyi her daim: ilk gece, gelingecesi. Karanlığın bağrında, arzulayan arzulayan ilen, deraguş etmişlerdir, ve bir anda (fiat!) kâinat ziyaya gark olacakdır. Kalp kalbe mi bindirmektedir? Heyhat aziz kari. Bir sokakda hitam bulmuş idü lâkin - dur! Dön! Olamaz! Zavallı kız korkmuş, karanlığın içinden firar etmektedir. Zulmetin bir gelinidir o, bir gece kerimesi. Güneşlialtınlı günü doğurma cesaretini gösteremedi idü. Yo, Leopold, isimler ve hatıralar seni teselli edemez. Kuvvetli olduğun galatı hissini kaybetdin -artık beyhude. Senin sulbünden gelme bir mahdumun yok senin. Kimsenin Leopoldu olamayacaksın, Rudolphun Leopoldu olduğu gibi.

Sadaları meşkûk bir sükûtun içinde terkib olub birleşmekde idü: Bihudud fezanın sükûtu: Ve serian, sessizce ruh tekevvün etmiş olan nesiller devirlerinin diyarlarına nakllediliyor. Üzerinde kurşuni bir seherin tan ışığını dökerek, toktağan yıldız yıldız şeb-nemlerini saçarak inkıtasız asılı olduğu, ama vasi bademyeşili ot-lakyerlerine asla nüzul etmediği, bir diyar. Annesini apşak adımlarla takib ediyor, dişitayını yeden bir kısrak. Onlar seher vaktinin hayaletleri iseler de, bünyeleri kâhinvari bir zarafet ilen yoğrulmuş, kalçaları endamlı narin, boyunları esnek adaleli, başları mazlum ürkek. Solup gidiyorlar, mahzun hayaletler: Kayboluyor hepsi de. Agendath metruk bir arazi, bir cücebaykuşlar, miyop hüthüt-kuşları barınağı. Netaim, ol altın devri, yok artık. Ve bulutlar tankıyla isyan homurtularıyla gürleyerek gelecekler, hortlayan canavarlar. Huu! Dinleyin! Huu! Pafalaks onların ardından sinsi sinsi ilerlemekde, alnından şimşek şimşek akrepler çaka çaka. iri boynuzlu geyikler ve Tibetsığırlan, Bashan'ın ve Babil'in boğaları.

mamutlar ve mastodonlar, alayı da batık ummana, Lacus Mortis'c sökün etmekde. Meş'um kindar zodyak ordusu! Hem boynuzlu l[A]m burçlular, borazan çalan kazma dişliler, aslanyeleliler, dal dal boynuzlular, hortumburunlular ve sürüngenler, sıçanlar, gevişgeti-renler ve kalınderililer, kürei arzdaki hareket eden uluyan cümle mahlûkat, güneşin katilleri kükreyerek bulutları aşıyorlar.
Susuzluklarını gidermek gayesi ilen ölü denize doğru ilerliyorlar -iğrenç yudumlamaları ilen hararetlerini söndürmeğe, tuzdan uyuşmuş tükenmez bir sel. Artık şer alâmeti semaların altın- 1310 daki çöllerde ta arşa kadar boy atarak, vasi, tekrar nema bulur. Ve işte, tenasüh mucizesi, o kız, lâyezal gelin, sabahyıldızının müjdecisi, ol gelin, ebedî bakire. Ta kendisi, Martha, yitirilmiş sen, Mil-licent, taze, aziz, nuryüzlü. Ne kadar asude bir yükselişi var şimdi, parlak altınsarısı sandallarıyla, şafak sökmezden hemen önce, yüzünde lûabüşşems mi derler öyle bir peçe Pleiadeler arasında bir kraliçe. Salınıyor, yıldızlı bedeninin etrafnda süzülerek zümrüt, safir, leylakî ve açık mor dalgalar halinde ışık ışık, soğuk yıldızlarara-sı rüzgâr akıntılarına asılmış, kıvrılarak, bükülerek, döndürerek, semalarda gizemli bir yazı çizerek, sayısız sembol istihalelerinden 1320 sonra Boğa burcunun alnına yakut renkli üçgen bir işaretle, alev alev, bir Alfa kondurarak akıyor.
Francis, Stephen'e, yıllar önce Conmee'nin zamanında okulda bir arada oldukları günleri hatırlatıyordu. Glaucon'u, Alcibia-des'i, Pisistratus'u sordu. Şimdi neredeydiler? ikisi de bilmiyordu. Geçmişten ve hayaletlerinden söz ettiydin, dedi Stephens. Ne diye düşünürsün onları? Onları yaşama çağırsam da Lethe'nin sularını aşırtsam o zavallı hayaletleler koşup gelmezler mi çağırıma? Kim böyle düşünür? Ben, Bous Stephenoumenos, boğalarladost ozan, onların lordu ve hayat vereniyim. Vincent'e gülümseyerek, 1330 dağınık saçlarını asmayapraklarından bir taç ile çevreledi. O yanıt ve o yapraklar, dedi Vincent ona, bir avuç geçeğen şiirden çok, pek daha fazla bir şey senin dâhi babana seslenebildiği zaman seni daha uzun bir biçimde süsleyecektir. Senin iyiliğini isteyen herkes buna kavuşmanı dileyecektir. Herkes düşlediğin işi gerçekleştirmeni, seni alkışlamayı arzuluyor Stephaneforos. Onları hayal kırık-'gına uğratmamanı gönülden isterim. O, hayır, Vincent, dedi Le-nehan, yanından onun omzuna bir elini dayayarak. Sakın korkma, nasını öksüz bırakamaz o. Genç adamın suratı asıldı. Herkes, na> verdiği sözün hatırlatılmasının ve yeni kaybının

onu ne denli zdüğünü görebiliyordu. Şamatalı sesler, acısını dindirmiş olmasa 0 radan kalkıp gidecek :i. Madden, birincisinin adına kanıp Scept- 464 re'e oynayarak beş drahmi kaybetmişti. Lenehan da bir o kada Yarışı anlattı onlara. Bayrağı indirdiler, üff! fırladılar, ne koşu üzerinde O. Madden ile kısrak en öne çıkıverdi. Bütün atları gect" gidiyor. Bütün kalplerde bir heyecan. Phyllis bile kendini tutama' dıydı. Eşarbını sallayarak bağırıyordu: Yaşa! Sceptre kazanacak' Ancak yarışın bitimine bir tur kala toplu halde koşarlarken o kara at Throwaway yaklaşıyor, bir hizaya geliyor, sonra onu geçiy0r Her şey yitti şimdi. Phyllis konuşmaz oldu: Gözleri birer dertli nu- man çiçeği. Juno, diye haykırdı, mahvoldum. Ama sevgilisi onu teselli etti ve ona aralarında beyzi bonbonlar bulunan parıltılı bir altın tepsi getirdi; Phylis onları yemeye koyuldu. Bir damla gözyaşı akıttı: Yalnızca bir damla. Yaman kamçıdır ha, dedi Lenehan, şu W. Lane. Dün dört, bugün de üç yarışı aldı. Var mı onun gibi cokey? Adamı deveye ya da azgın bir camıza bindir çantada kekliktir zafer onun için. Ama eskilerin dediği gibi sabırlı olalım. Yazık talihsizlere! Zavallı Sceptre! Dedi belirsizce inleyerek. Artık o eski kısrak değil o. Bana sorarsan bir eşi gelmez artık bir daha. Allah hakkı için, efendim, bir kraliçeydi o. Hatırlar mısın, Vincent? Sen bugün benim kraliçemi göresin isterdim, dedi Vincent. O ne gençlik, ne taravet (Lalage bile sönük kalır onun yanında) sarı ayakkabıları ve mermerşahi giysisiyle, adı nedir bilemedim. Bizi gölgeleyen kestane ağaçları çiçek açmıştı: Hava onların baştan çıkarıcı kokusuyla bihuş vaziyetteydi, etrafımızda çiçektozları uçuşuyordu. Güneşin vurduğu yerlerde bir taş üzerinde Periplipomenes'in köprünün ordaki dükkânında sattığı bir tepsi Korint üzümlü çöreğini kolayca pişirebilir insan. Ama o dişlerinin arasına onu sardığım kolumdan başka bir şeyi almak istemiyordu; onu kolumla biraz sı- kaçak olsam derhal latifeperdaz bir tarzda kolumu dişlemeye başlıyordu. Geçen hafta hastalandı, dört gün yataktan kalkmadı, ama bugün serbest, delişmen, gözünü budaktan sakınmıyor. Daha cazibeli oluyor o vakit. Buketleri de! Haspam zıpırın teki, yan yana uzandığımızda toplayıp durmuştu çiçekleri. Fısıldayıvereyim, dostum, tarladan ayrılırken kime rastladık dünyada bilemezsin. Con-mee, billahi! Çit boyunca yürümekteydi, okuyarak. Bir dua kitabıydı galiba, eminim, bir de Glycera ya da Chloe'den

aşk mektubu kaldığı yeri imlemek için. Tatlı yaratık mahcubiyetten renkten renge girerek, eteğindeki küçük bir şeyi düzeltiyormuş gibi yaptı

Küçük bir dal parçası yapışmıştı eteğine zira ağaçlar bile âşıktı ona- Conmee geçtikten sonra taşıdığı o küçük aynaya bakıp güzelim yansımasını inceledi. Ama bize karşı nazik davranmıştı. Giderken bizi takdis etmişti. Tanrılar da naziktirler her daim, dedi Lenehan-
465
ss'ın kısrağıyla şansımız yaver gitmedi ama belki onun bu birası | sallah uğur getirir bana. Elini bir şaraptestisinin üzerine koydu: Malachi bunu görüp, yabancı ile kırmızı etiketi göstererek ona mani oldu. Usulca fısıldadı Malachi, Kelt rahipleri gibi ketum ol. Ruhu çok uzaklarda. Bir düşten uyandırılmak ola ki doğmak denli
, vericidir. Yoğun bir şekilde incelenen bir nesne, Tanrıların faziletkâr âlemine açılan bir kapıya dönüşebilir. Öyle değil m'., Stephen? Daha önceki gelişlerinden birinde Mısırlı rahiplerin Kar-ma'ya ilişkin yasaların gizlerini kendine açıklamış oldukları Theo-sophos öyle demişti bana, diye yanıt verdi Stephen. Ay kuşağındaki Alfa gezegeninden turuncuateş gemidolusu Ay Tanrıları demişti bana Theosophos, eterik eşleriyle birleşmek istememişler ve bu nedenle ikinci takımyıldızda yakutrenkli egolarıyla tecessüm etmişlerdir. Mamafih, illâ ve lâkin ne çare ki söz konusu olan şey onun hakkındaki bir nevi ruh çöküntüsü içinde veya ipnotize edilmiş olduğuna dair akıl almaz şüphenin tamamıyla son derece sığmahi- yetteki yanlış bir anlamadan kaynaklarfmış olması değildi. Yukarıdakiler cereyan ederken basarî organları bu safhada birtakım hayatiyet emareleri teşhir etmeye başlayan bir kimse, en azından dünyanın en ferasetli kimsesi kadar ferasetli sayılır- ve bunun aksini düşünenler ise son derece yanılmış olduklarını anlayacaklardır. . Son dört beş dakika boyunca gözlerini dikmiş Burton-on-Trent'te bulunduğu yerin tam karşısında yer alan ve kırmızı etiketinden dolayı herkesin dikkatini çekecek şekilde duran Messrs. Bass ve Şti.'nce şişelenmiş olup bir miktar Bir Numara Bass birasına bakmaktaydı. Daha sonra kendisince pekâlâ bilinen sebeplerden do-- layı ona malûm olduğu üzere, ki gidişatın mahiyetini tamamıyla değiştirmesine yol açmıştı, delikanlılık günleri ve binicilik hakkın* da demincekki anılarından sonra, durup dururken birden kendisine ait iki üç mahfem anısını hatırlamıştı ki öbür ikisi bunların yanında doğmamış bebek denli masum kalırdı. Mamafih, netice itibariyle, ikisinin de gözleri buluştu ve diğerinin o şeyi temizleyeceğini anlar anlamaz gayri ihtiyari kendisi de ona yardım etmeye karar verdi ve bunun üzerine istenen

sıvıyla dolu cam kabı boynundan yakaladığı gibi ve mamafih aynı zamanda onun içindeki biranın tek bir katrasını bile heba etmemeye büyük ölçüde gayret sarf 1420 ederek onun içinde vasi bir çukur açtı. Netice olarak husule gelen münazara mevzuu ve tekâmülü itibariyle hayatın seyrinin bir hulâsasıydı. Mekân da meclis de aYsiyetten âri değildi. Münazaracılar memleketin en zeki olanla-
466
rındandı, işledikleri mevzu da fevkalâde ulvî ve son derece hava tiydi. Horne'un evinin yüksek tavanlı büyük salonu daha evvel' bu kadar çeşitli ve tipik temsilciyi bir arada görmemiş ve o müessesenin kocamış çatı kirişleri de bu kadar ansiklopedik bir lisan, kat'a dinlememişlerdi. Hakikaten muhteşem bir manzara teşkil 1430 etmekteydi. Galloway Burnu'nun deniz havasından suratı yanar gibi parlayan Crotthers, gözalıcı Kuzey îskoçya kıyafetiyle masanın bir ucunda oturmaktaydı. Gene orada, onun karşısında, çehresi vaktinden evvel bozulan ahlâkını ve mevsimsiz inkişaf eden bilgeliğini şimdiden aksettiren Lynch oturmaktaydı. Iskoçyalının yanı-daki yer nev'i şahsına münhasır Costello'ya tahsis edilmişti, onun yanında da Madden'in bodur sureti hareket etmeksizin kurulmuştu. Aslında ocağın önünde boş duran iskemle ev sahibine aitti fakat her iki cenahında tüvit şortu ve sepili inek derisinden kundu-ralarıyla kâşif kıyafetindeki Bannon ile bunlara taban tabana zıt 1440 çuhaçiçeği zarafeti ve şehirli adabüerkânıyla Malachi Roland St. John Mulligan yer almaktaydı. Son olarak masanın başında, pedagoji ve metafizik tetkikatı gibi meşgalelerinden sonra Sokratik hasbıhallerin keyiflendirici atmosferinde bir melce bulan genç şair ile onun sağında ve solunda da hipodromdan henüz gelmiş olan düşüncesiz tahminci, ve üstbaşı yolların ve kavgaların tozuyla kirlenmiş ve onulmaz bir ayıbın çirkefiyle lekelenmiş olan, ancak metanetli ve vefalı yüreğinden Lafayate'in esinli kaleminin âtideki çağlara resmettiği o tenperver güzellik imajını başka hiçbir cazibenin veya musibetin veya tehdidin veya zilletin asla silemeyece-1450 ği o ihtiyatlı seyyah yerleştirilmişlerdi.

Şimdi ve burada yeri gelmişken daha iptidada ifade edilmelidir ki her ne kadar Mr. S. Dedalus'un (Teo. Sept.) ileri sürdüğü fikirler onun fena halde ifsat edilmiş transandantalizme müptelâ olduğunu düşündürmekte ise de bu, kabul edilmiş bulunan ilmî metotlara ters düşmektedir, ilim, ne kadar

tekrarlansa da azdır, maddî fenomenlerle iştigal eder. İlim adamı da sokaktaki adam gibi müşahhas olayları görmezlikten gelmeyip onları

elinden geldiğince açıklamak mecburiyetindedir. Mr. L. Bloom'un (Rek. Teli.) arz ettiği müstakbel cinsiyetin tayinine ilişkin ilk mesele gibi, »- min - şimdilik - cevaplayamadığı bazı soruların bulunduğu doğrudur. Çocuğun erkek doğmasındaki faktörün, Trinacrialı Empedoc-les'in içtihadına göre sağ mebiz mi (ki diğerleri âdetten sonraki dönemde olduğunu iddia etmişlerdir) yoksa uzun süre ihmal edilmiş spermatozoitlerle nemaspermelar mı olduğunu kabul etmeliyiz, veyahut da Culpepper, Spallanzani, Blumenbach, Lusk, Hert-

467

. Leopold ve Valenti gibi çoğu embriyologların ileri sürdükleri ., j' ikisinin bir karışımı olduğunu mu? Bu demektir ki, bir taraf-n nemaspermaların nisus formativusu ile diğer taraftan pasif unsur lan succubitus felix, ani isabetli olarak seçilmiş olan mevki arasında bir teşrikimesai (ki tabiatin pek hoşlandığı bir tarzdır) yer almakta- Hır Aynı araştırmacının öne sürdüğü başka bir problem de onun kadar ehemmiyet taşır: Çocuk ölümleri. Enterasandır zira, isabetli bir şekilde ifade ettiği gibi, hepimiz aynı şekilde doğarız ama farklı şekillerde ölürüz. Mr. M. Mulligan (Hyg. et Eug. Doc.) akciğerleri paslanmış vatandaşlarımızın tozların içine gizlenen bakterileri soluyarak adenit, akciğer hastalıkları vs. kaptıkları sıhhi şartları takbih etti. Bu faktörler, diye devam etti, ve sokaklarımızdaki iğrenç manzaralar, ukubet ilan afişleri, her zümreden din adamları, sakat askerler ve bahriyeliler, skorbütlerini teşhir eden vatmanlar, vitrinlerde asılmış ölü hayvan cesetleri, paranoik bekârlar ve kısır madamalar - işte bunlar, dedi, ırkımızın evsafındaki her türlü tereddinin sebebidir. Kalipedi pek yakında yaygın bir şekilde benimsenecek, diye kehanette bulundu, ve hayatı süsleyen her şey, hakikaten iyi müzik, güzel edebiyat, hafif fılozofi, terbiyevi tablolar, Venüs ve Apollo gibi klasik heykellerin alçı mulaj röprodüksi-yonları, müsabakalarda mükâfat kazanmış güzel bebeklerin artistik renkli fotoğrafları, bütün bu küçük meşgaleler o malum şerait altındaki hanımların aradaki ayları gayet hoş bir şekilde geçirmelerine vesile olacaktır. Mr. J. Crothers (Disc. Bacc.) bu irtihallerden bazılarını atölyelerde ağır işler gördürülen kadın işçilerde rastlanan mideye ait travma vakalarında ve evlerdeki evliliğe dair eğitim noksanlığına lâkin en ziyade olarak hususî ve resmî ihmaller neticesinde yeni doğmuş bebeklerin bakımsızlığa duçar kalmasına, çocuk düşürme cürmüne veya bebek katli şeklindeki vahşiyane suçlara atfetmektedir, ilk saydığımız husus (ihmali

kastediyoruz) şüphe yok ki pek doğru ise de bahsettiği, hemşirelerin mide boşluğunda sünger unutmaları şeklindeki vakalara kaideden ziyade is-''sna teşkil edecek surette nadir olarak rastlanır. Haddi zatında inceleyecek olursak, bütün bunlara ve ekseriya tabiatin gayelerini akkuk e''irmesine mani olan insanî kusurlarımıza rağmen bun- a hamileliğin ve doğumun böyle iyi bir surette cereyan etmekte 0 masına şaşmak lâzımdır. Mr. V. Lynch (Bacc. Arith.) ortaya fera-1' bir fikir atarak doğumların ve ölümlerin olduğu gibi, met ve ez'r hareketleri, kamerî safhalar, kan hareketleri, umumiyetle ustalıklar, velhasıl tabiatin vâsi atölyesinde çok uzaklardaki bir neŞin inkırazından tutunuz da parklarımızı güzelleştiren sayısız

468

çiçeklerden birinin açmasına dek bütün diğer tekâmül fenom nin henüz tavzih edilememiş bulunan numeroloji ilmine tabi ! duğunu söylemişti. Gene de, normal sıhhatli ebeveynlerden ol sıhhatli görünen ve ihtimamla bakılan bir bebeğin daha ilk aylar da (aynı evlilikten olma diğer çocuklara bir şey olmazken) anlaş ı mayan bir şekilde ölüme niçin mağlup olduğu şeklindeki basit v direkt sual, şairin dediği gibi, bizi sükûta sevk eder. Tabiatin h' şüphe yok ki, yaptığı her şey için kendine has makbul ve ilZatrı edici espabı mucibeleri vardır; ve büyük bir ihtimal ile bu nevi ölümler, muayyen bir ihtimaller kanunu mucibince içlerinde marazı mikropların yerleşmiş bulunduğu (modern ilim kat'i surette izhar etmiştir ki sadece plazaya ait maddelerin ölümsüz olduğu söylenebilir) organizmalar neşvünemanın tedricen daha erken bir safhasında zail olma temayülündedirler ki, bu şekildeki bir tertip, bazı hislerimizde (bilhassa annelik hissinde) ıstıraba sebebiyet verirse de, gene de, bazılarımıza göre, eninde sonunda umumi olarak en güçlü olanın yaşamakta devam etmesine vesile olduğundan dolayı ırkın lehinedir. Mr. S. Dedalus'un (Teo. Sept.) loğusalığında bir deri bir kemik kalmış kanserli kadınlar ve mülahham serbest meslek erbabı beylerden maada safravî siyasiyûn ve klorozlu rahibeler gibi muhtelif gıdaları misli geçmiş mükemmel bir itidal ile çiğneyebilen, yutabilen, hazmedebilen ve zahir o malûm kanaldan geçiren hepçil bir yaratığın tüysüz loplardan masum bir kahvaltı

almakla muhtemelen midevî bir ferahlığa ulaşacağına dair mütalaası (yoksa müdahalesi mi denilmeli?), başka hiçbir şey olmasa dahi ve ne kadar tatsız da olsa yukarıda zikredilen temayülü ortaya serer. Belediye mezbahalarının gavamızına ilmî mevzulardaki bütün kendini beğenmişliğine ve ukalâlığına rağmen bir asidi bir alkaliden tefrik edemeyen bu marazîbeyinh sanat züppesi ve embriyon âlimi kadar yakından âşinâ olmayanların tenvir edilmesi gayesiyle ifade etmeliyiz ki, bizim aşağı tabakadan ruhsatlı gıda maddesi müteahhitlerinin deni lisanında tüysüz lop anasından yeni doğan bir buzağının pişirilip yenilebilen eti manasına gelir. 29, 30 ve 31

Holies Street adresinde ve bilindiği üzre maharetli ve sempatik üstad Dr. A. Home (Doğ. Müt., F. K. Q. C. P. I.) riyasetindeki Millî Doğum Hastanesi'nin içtima salonunda Mr. L. Bloom (Rek Teli.) ile yapılan alenî bir münakaşa sırasında, şahitler mumaileyhin bir kadının kediyi torbaya soktuktan sonra (bu da, bir estetin, güya, tabiatin en muğlak ve en muhteşem vetirelerine - yani, cins' münasebet fiiline bir telmihi olmaktadır) artık onu tekrar dışanY3 çıkarması ya da ona hayat vermesi, kendi deyişiyle, kendi hayatın

469

rtarması için şarttır, beyanında bulunduğunu ihbar etmişlerdir. Muhatabı da taşı gediğine koyarak, kendi hayatı pahasına, demiş-. j^A söyleyiş tarzının mutedil ve müctenip olmasına rağmen gayetle tesirli olmuştur.

Bu müddet zarfında tabibin mahareti ve sabrı mes'ut bir accouchement ile nihayet bulmuştu. Gerek hasta gerek tabib için pek zahmetli, bitap düşürcü bir say olmuştu. Cerrahlar ihtisasları dahilindeki her şeyi yapmışlar ve cesaretli kadın da onlara mertçe yar-mm etmişti. Hakikaten. Elinden geldiğince iyi bir mücadele vermişti ve şimdi de çok, ama çok mes'uttu. Daha evvel hakkın rahmetine kavuşanlar, bu dünyadan göçenler de aşağıya bakıp sevinerek bu hazin sahneyi tebessümle seyrediyorlar. Orada uzanmış, gözlerinde Annelikşavkı, yüreğinde bebek parmaklarına karşı o yakıcı hasret (görülmeye layık bir manzara), bu yeni analığının dumanı üstünde ilk saniyelerinde, yukarıdaki O'na, Âlemşümul Zevç'e sessiz bir şükran duası nefhederek öyle yatarken tazim ile bakınız ona. Müşfik gözleri bebeğine bakarken sadece bir lütuf daha niyaz ediyor, o da sevgili Doady'sinin orada onunla olup saadetini paylaşması, Tanrı'nın kilden yarattığı o cimcimeyi, meşru hemâguş olmalarının meyvesini kucağına alması. Artık yaşlanmış

(bunu birbirimize fısıldayabiliriz) ve omuzları hafifçe çökmüş bulunmakta ise de senelerin dağdağası Ulster Bankası'nın College Green şubesinin bu pakdamen muhasebe müdürü muavinine va- kur bir ciddiyet getirmiştir. Ah Doady, eskiden sevilmişti, hayat boyunca bir eş olarak sadık kalmıştı, ama mazinin o güllük gülistanlık günleri bir daha asla dönmeyecekti! Güzel başını her zamanki gibi sallayarak o günleri hatırlıyor. Tanrım! Senelerin sisi içinden şimdi ne güzel! Lâkin çocukları hayalinde ikisinin yataklarının başında toplanıyorlar - Charley, Mary Alice, Frederick Albert (ah keşke yaşasaydı), Mamy, Budgy (Victoria Frances), Tom, Violet Constance Louisa, Sevgili küçük Bobsy (Güney Afrika Harbi ndeki meşhur kahramanımız Waterford ve Kandehar Lordu "obs'a atfen) ve şimdi de ittihatlarının bu nihaî teminatı, hakiki rurefoy burnuyla bir Purefoylar prensi. Ailesinin ümidine, Dublin Şatosu Kraliyet Tahsildarlık dairesinde nüfuzlu bir vazifesi bulunan amca torununun oğlu Mortimer Edward'in ismi verilecek. Zararı böyle geçiveriyor işte: Ancak Peder Cronion burada biraz ağır avrandı. Yo, ah ü vah etmeyi bırak artık, sevgili şirin Mina. Sen e Doady, ecelin geldiğinde (Allah geçinden versin!) pek hoşlan-Sln gülağacından piponun küllerini silk ve önünde Kutsal Kitabı uduğun ışığı söndür zira kandilindeki yağ süratle azalmakta, hu-

471)

zurlu bir kalple yatağına gir ve istirahat et. O bilir ve vakti gelin O seni çağıracaktır. Sen de hakikaten sıkı bir mücadele verdin erkeklik rolünü sadık bir şekilde oynadın. Efendim, sizi tebr'U ederim. Bravo, Allahın mümtaz ve sadık kulu! Öyle günahlar veya (dünyanın onlara verdiği isimle) kötü h tıralar vardır ki insan onları ruhunun en karanlık köşelerinde sak lar, onlar da orada yerleşip beklerler. Bazen bu insanın hafızası kn relir, öyle şeyler hiç olmamış gibi davranır veya onların mevcudiyetini reddeder veya en azından kendisini onların o şekilde olmadığına inandırır. Ama tesadüfi bir kelime onları ansızın depreştiri-verir ve en olmadık şerait altında, meselâ, zevkle tef ile harp din- lerken veya bir akşam vaktinin serin kristal asudeliğinde veya bir ziyafette, geceleyin, artık şarapla meşbu bir vaziyetteyken bir hayal veya bir rüya şeklinde onun karşısına dikiliverirler. O hayal onun üzerine feveran ederek, onu tahkir edercesine değil, intikam alıp onu insanlardan uzaklaştırmak için değü de, mazinin perişan kisvesiyle kefenlenmiş olarak sakin, uzak, sitemkârane bir şekilde

gelir.

İnsanı söyleyeninin maraziyetinden, hayatın dürüstlüklerine karşı hususi bir istidadı olduğundan şüpheye düşüren böylesi nef-retlik sözler üzerine, yabancı hâlâ önündeki çehrede yavaşça yayı-1610 lan ve sanki âdetiymiş veya kasdî olarak takınmış gibi görünen sahte bir sükûnet kılığına bakmaktaydı. Son derece basit bir kelimenin bir müşahidin hafızasında uyandırdığı bir sahne o şahsa o eski günlerin hakikaten hem de zevkleriyle birlikte devam ettiği (bazılarının düşündüğü gibi) intibaını verir. Mülayim bir Mayıs akşamı Roundtown'daki o hatırdançıkmayan, eflatun ve beyaz çiçekler açmış leylak bahçesindeki güzelce kırkılmış bir çimenlik, oyunu seyreden narin ve parfümlü kadınlar ama gözleri daha ziyade çimenlerin üzerinde yuvarlanarak giden, biri bir başkasıyla kısa ça-lak bir darbeyle çarpışıp duran toplardaydı. Az ötedeki, suların za-1620 man zaman hulyalı bir şekilde aktığı kurşuni fıskiyenin yanında bir parfümlü hemşireler grubu daha vardı, Floey, Atty, Tiny ve da* ha esmer arkadaşları, Kirazlı Leydi Hazretlerimiz, beni büyüleyen neydi öyle bilemiyorum, tazeliği ve derinliğiyle cildinin o egzotıK sıcaklığını nefis bir şekilde meydana çıkaran ve bir kulağından sarkan alımlı iki kiraz. Dört beş yaşında pazen giysili bir oğlan (çiÇeK' lerin coştuğu bir mevsimdeydik ama çok geçmeden çanaklar çorn-lekler dizilince ocağın başında neşeli demler başlayacak) kızlar' sevecen elleriyle çevrilerek güvenli, fıskiyenin üzerinde durmak tadır. Bu eenç adamın şu anda yaptığı gibi, ola ki tehlikeden t-cS
471
ldığının epey bilincinde kaşlarını bir parça çatıyor ama arada bir 1630 nnesinin, ongun gözlerinde belirsiz bir uzaklık ya da serzeniş göl-esj (alles Vergangliche) çiçekli tarhların üzerindeki piazettadan bakmakta olduğu yeri gözlemeyi de ihmal etmiyor.

Buna bir nokta koyun ve anımsayın. Son çabucak geliverir. O doğum odasına girin ve orada çalışanların yüzlerini inceleyin. Görürsünüz ki, oradaki hiçbir şey aceleyle ve zorla yapılmaz. Daha ziyade, o yuvadaki görevlerine uygun olarak koruyucu bir dinginlikle karşılaşırsınız, çok eskiden Yahuda'nın Beytüllahm'ında bir beşiğin çevresini saran çobanların ve meleklerin mütayakkız bekleyişleri, ancak ışığın yayılmasından önce olduğu gibi aşırı taşırı 1640 nemle yüklü fırtınabulutları kabarıp taşan yığıntılar halinde yeri de göğü de devasa bir mahmurlukla kuşatarak çorak tarlaların, uvuklayan ineklerin, kavruk çalılıkların ve yeşilliklerin üzerine inerek tam ortasında çakan ani şimşeklenmeler ve yankılanan gök-

gürültüleriyle patlayan bulutlardan seller boşanıverir, transformasyon başkaca bir biçimde değil işte böyle gerçekleşmiştir, şiddetli ve ansızın, kelâmın telaffuz edilmesiyle birlikte.

Burke'e, diye fırlayan Lordum Stephen böyle bağırınca, hepsi de sürü sepet onun ardından, yavru horozu, şempanzesi, tabelacısı, hapdoktoru, çöpadamaz Bloom birbirlerinin peşinden hep beraber başlıklarına, dişbudak bastonlarına, kılıçlarına, Panama şapkalarına ve kınlarına, Zermatt dağcısopalarına vesairelerine hücum ettiler. Bir koç yiğitler labirenti, her biri soylu öğrenciler. Hemşire Callan koridorda şaşkın, onları susturamıyor, merdivenlerden gülümseyerek inerken tam bir libreyi bulan akıntının kesildiğini bildiren doğum cerrahı da hakeza. Bir yana itiyorlar onu. Kapı! Açık mı? Ha! Bir patırtı bir şamata, bir dakika içinde yellim yelalim dışarı çıkıyorlar, hedefleri Denzille ve Holles'teki Burke'nin meyhanesidir artık. Dixon onları sert bir dille haşlıyor ama sonra bir küfür savurarak, onlara katılıyor. Bloom, yukarıdaki mutlu anaya bebeğine iyi dileklerini iletmek amacıyla, bir saniyecik hemşireyle kalıyor. Doktor Perhiz ile Doktor Sükûnet. Şimdi ona da gereken bu değil mi-? Horne'un evinin uyanık bekçisi mum gibi solgun suratıyla öyküsünü anlatmıştır. Hepsi gittikten sonra, sağduyulu müzahir bir nazar salarak, yaklaşıp soruyor çıkarken: Madam, leylek sizi ne zaman ziyaret edecek?

Dışarıda hava ışıl ışıl yıldızlı coelumun altında Dublin'in kaldı-r'nıtaşlarını parıldatan, yaşamın göksel özü, yağmuruyla meşbu, iann'nın havası bu, Kâinatbabanın havası, kıvılcım saçan her yeri Saran nermin hava. Derin bir nefes alarak çek içine onu. Tanrı aş-

472

kına, Theodore Purefoy, kahramanca bir iş yaptın alimallah! Valla hi sen, evvel Allah, bu mütezebzib âlemşümul fevkalâde çetrefil]' vakayinamede istisnasız en şayanı dikkat ebeveynsin. Hayretfezal O kadı nın Allahvergisi Allahyapısı bedenindeki potansiyel müm-künatı erkeğe has cüz'ünle müsmir ettin. Sımsıkı sarıl ona! Hizmet et! Didin, ırgatlar gibi çalış, allâmeliği de tüm o Malthusculan da siktir et. Sen babasısın hepsinin de, Theodore. Evinde kasaba olan borçlarının, bankada ise altın külçelerinin (senin olmayan!) altında eziliyor musun? Başını yukarıya kaldır! Yeni doğan her ço- cuğun için ergin buğday kilesini dolduracaksın. Bak, yapağın sırılsıklam olmuş. Ordaki Darby Dullman ile Joan'ını mı kıskanmaktasın?

Zürriyet namına ikiyüzlü bir kargayla gözleri çapaklı bir köpekten başka yok bir

kimseleri. Öf, dinle bak! O bir katır, güçten takatten keslmiş beş para etmez geberik bir salyangoz. Popülas-yonsuz kopülasyon! Olmaz, derim ben! Herod'un o masumları boğazlaması, asıl adı bunun bu. Sebzevat, aslında, kısır bir evlilik hayatı. Kadını kıpkırmızı, kanlı canlı biftekle beslemek lâzım! Bir illetler kumkumasıdır o, hipertrofık guddeler, kabakulak, hunnak, ayak çarpıklıkları, samannezlesi, yatakçıbanları, saçkıran, hareketli böbrek, guşa, siğiller, safravi nöbetler, safrataşları, soğuk ayaklar, varikozlu, damarlar gırla. Mersiyeler, ağıtlar, sağular ve elejiler gibi hilkî cenaze müziğine paydos! Yirmi yıldır aynı terane, esef etme hiç. Sen, yapsam mı yapmasam mı diye bekleyip de asla eyleme geçmeyenler gibi değilsin. Sen Amerikanı gördün, hayattaki vazifeni yerine getirdin. Atlantikötesindeki bizonlar gibi çiftleşmek için saldırdın. Nasıl demişti Zerdüşt? Deine Kuh Trübsal melkest Du. Non trinkstDu die siisse Milch des Enters. Yaa! Senin için bol bulamaç fışkırtır. îç, beyim, iç bir memedolusu! Ana sütü, Purefoy, insan soyunun sütü, ta tepemizdeki ince yağmurbuharının içinde tomur-cuklanırcasına parıl parıl alazlanan şu yıldızların dahi sütü, hanı ihtilâlcilerin kafayı çektikleri izbelerde diktikleri cinsten punç sütü, deliliğin sütü, Kenan Diyarı'nın ballısütü. ineğinin memesi sert mi dedin? Evet, ama sütü sıcak, lezzetli ve besleyici. Havacıva mı sandın, koyu kaymaklıdır bu süt. Onun şerefine piri fâni. Mam! Perdeam Partulam et Pertundam nunc est bibendum!

Hepsi de kol kola sokak boyunca haykırarak içki âlemine doğru yöneldiler. Adamevlâtları. Dün gece nerde sızaki yaptın. Emektar sürahili Timothy. Hayde yürrüü hatta koşş! Familyağızda şemsiye ya da çizme va mı? Bizim çıkçıkçıylan moruk kırıkçı nirde kim? Hadi be, ne bileyim lan! Bak'oğlum, Dix! Doğruca kurdele tezgâhına. Punch nirde kim. Tammamdır. Jay, doğumevinden Ç1'

473

kan sar'oş papazı dikizle! Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Films- Bi sakal atsana, bayım. Denzille Lane kopilleri. Defolun, keratalar! Cızlamı kır. Haydi, Isaacs, şu pezevenkleri lambanın altından oksula. Bizinle geliy min, saayın baayım? Hususi işlerinize mani olmayalım da. Bloom pek efendi canım. Hepsi de öyledir ya. £n avant, mes enfants! Bir numaralı topu ateşle. Burke'ye! Bur-ke'ye! Derkene beş parasangyol aldılar. Slattery'nin atlı askerleri. Merde yahu bizim hıyar kâtibefendi? Papaz Steve, mürtedin itikadı. Yo, yo, Mulligan! Kıç tarafta! Yürrü! Saate baksana bi. Sepet

havası çalma saati. Mulli! Sana n'olduki canım? Ma mere m'a mar-iee. Britanya Saadetleri! Retamplatan digidi boumboum. Tüm oylar lehine iki acıbadem bayan tarafından Druiddrum Yayınevi'nde basılıp ciltlenecek. Sidikrengi danaderisi kapaklar. Artistik renklendirmede en son buluş. Benim zamanımda irlanda'da çıkan en güzel kitap. Silentium! Pergelleri açın. 'Ikkat. Hedef en yakın meyhane ile bitişiğindeki tekel bayileri, ileri, marş! Rap, rap, rap... askerler (kıt'a dur!) susuzluktan yanıyor. Bira, biftek, borsacılık, betikler, buldoglar, buhargemileri, beleşçilik ve başpiskoposlar. Darağacında da olsaz. Bira, biftek betikleri çiğneyerek. Şayet Irlandaşkı-naysa. Çiğneyenleri çiğne geç. Allah kahretsin! Uygun adımın ilen marş et. Canımız feda. Başpiskoposlar birahanesi. Dur! Faca et. Rugbi. Hücum. Tekmelemek yok. Ayy, ayaklarım! Acıdı mı? Hay-retefza halde müteessirim!

Soruy'm. Burda kim durupduru kim? Müftehir bi havacıva maliki, iflas vaziyetleri. Zilyoner durumları. Tigı teber, şahı leven-tiz. Bi metelik gördüysem bu hafta puştum billâ. Siz? Übermensch için atalarımızın balşerbeti. Keza. Beş adet Bir Numara. Siz, efendim? Zencefilli kordiyal. Bi öksürük şurubu da bana çek. içimiz ısınsın bi parça. Saatini kuruyor. Bir durdu mu artık çalışmaz bir daha o yaşlı. Bana apsent, t'ma'mı? Caramba! Bir yumurtalı içki al-saydın ya da çiğ yumurta yutsaydın. Sat kaç oldu? Benimkinin içi geçmiş. On var. Aman pek müteşekkirim. Estağfurullah. Sadrî travma geçirdin, ha, Dix? Dediğin gibi valla. Herifçioğlu ne vakit bağçesinde biraz uyuyum dişe bi eşşekarısı gelip onu sokuyor. Mater in orda oturuyor. Yuları ele vermiş. Aftosunu bilir min? Tabbee, bilmem mi? Yağ tulumu. Dezabiyesiylen gördümdü. Muz gibi soyunca fıstık. Aşşurree, kaymak. Senin cimbakukalardan değil o, h'Ç bilem. Perdeyi çekiver, aşkım, iki Guinness. Aynısından buraya. Haydi evlât. Azizim bi kez düştün mü kalkmak için beklemiy- eeksin. Beş, yedi, dokuz. Kıyak! Bi bakışı var ki insana, erirsin. "ele semerini, hiç sorma gitsin. Gör ki inanasın. Ah o abezan göz-

lerin tırabezan boynun, kalbimi çaldın kız sen, ah seni atmıkhok kası. Efendim? Patates romatizmaya bire bir mi? Zırva bunlar ca nım, müsaade buyurursanız. Milleti kandırmaca. Amamın sen billahi delisin. Evet, doktor? Laponya'dan döndü mü? Ferasetin nefaset kesbetmiş tamam mı? Kızılderili karıyla uşakları ne âlemde? Lohusa yatağından kalktı mı? Sabah

yoğur akşam doğur. Parola Kıllara bak. Bizimki solgun ölüm ile kanlı canlı doğum. Meraba!

Sen kendine kız, patron! Soytarının telgrafı. Meredith'ten aşırma îsalasyona, orkidasyona politasyona tabi tutulmuş cizvit! Halam Kinch'in pederine yazmış. Kötüçocuk Stephen terbiyeli Malac-hi'nin ahlâkını bozuyo.

Hahaayt! Yakala meşini, evlât. Köpüklü tarafından. Nah, Jock, Iskoçyalı civanım arpasuyun hazır. Nur ol, ömrüne bereket! Bizim piyiz. Merci. Şerefimize. Ne dedin ne? Kaleden önce ayağıma çarptı. Yeni pantolomu kirletme, yav. Hey ahbap, şu karabiberi uzatsana. Na yakala. Kimyon ye bi şey kalmaz. Çakaladın mı? Çığlık çığlık sessizlik. Her herifin kendi şırfıntısı. Venüs Pandemos.

Les petites femmes. Mullingar kasabasındaki arsız kötü kız. Onu sorduğumu söylersin. Sara'nın karnını okşamıştım. Malahide yolunda. Ben? Beni baştan çıkaran kadın ismini söyleseydi bari. Dokuz peniye mukabil ne bekliyordun ki? Machree, Macruiskeen. Kadayıf Moll seninle bi yatak güreşi yapsaydık. Sonra da birlikte çekip. Exl

Bekliyomun, kumandan? Alimallah. Behemahal. Mangırların gelmediğini görünce taş gibi donup kalayazdı. Katalavis? Mangizi ad lib aidiydi. Üç sterlin gördü ama dahi tebin yok demişti. Sen davet ettin biz de geldik, tamam mı? Sendeniz, a'kıdaş. Sökül pağılağı. iki şilinnen bi yarımp'ni. Fransız pilaçkacılardan mı öğrendin aşırmasyonculuğu? Burda sökmez o numuralar. Senin bızdık epey üzgün. Senin arabın rengi de pek hoşmuş, vallayı da billayı da, Çayli. Enayi miyiz yani. O rözervuar, müssü. Sağ olasız.

Tabbi abbi. Ne diyong? Piyizhanede. Bulut. Ağnadım, beğim. Bantam, iki gün ağzına dirhem içki koymamış. Artık kırmızı Bor-do'dan başka bi şey içmiyormuş. Hadi be! Bak bi hele. Ulan, olacak iş mi yani. Bi de kelleye masraf etmiş. Nasıl konuşsun ki, komada. Hıyar bi makasçıynan beraber. A be nasıl yaptın? Hangi renkler mi verirdi moral? Mor ve al. Al sana moral. Polis! Bayılan baya biraz H20. Bantam'ın çiçeklerine bak. Cevza. Kıçını yırtacak. Ah Colleen Bawn. Edalı bıldırcınım benim. Sus, lan! Söyle şuna zırıltıyı kessin. Adama tüyo verdik güya, yoksam kazanacaktı. Kahrolası Stephen Hand. Tuttu uyuz beygiri kakaladı bize. Hara-__

nın orda senin kodaman Bass'a telgraf getiren çocuğa rastlamış. Avucuna dörtpeni tutuşturup zarfı buharlan açıp okumuş. Kısrak tam formunda. Bi

bardak suya bi gine. Aklın dursun gene. Vallahi de billahi de. Vaziyet muzır, di mi? Bence elbet. Sigorya. Paparon-lar çaparizi çakalladıkları an tekkeyi boylayabilir. Madden'in bahsi Madden'i maddeten kazandırmaz. Ey sığınağımız ve güç kaynağımız şehvet. Abbas yolcu. Kalsaydın yavu? Valideye gidicem. Dur biraz. Kızardığımı görmesin, birisi. Beni bulursa yandık. Hoş gelmişsin, bizim Bantam. Orivar, mon viyö. Yengeye çiçek götürmeyi unutmayasın. Anlatıvır lan. Kim virdi o tayı sa'a? Yabancı değiliz. Essahtan. Atıf Baba'nın refikası. Vallayı, dostum Leo. Namıssız, billayı. Yaptıysam arap olayım. Orda koskoca bi sofu keşiş var. Ne diyem anlatmıyon kim? Haa, tamam, bu da bi çıfıt gıldırgıcı değilse, dur, bu işin sonu mişa mişinna. Mübarek Atıf Babamız hürmetine, Amin.
Bi teklifin mi var? Steve, evladım, malı götüreceksin billâ. Ne, hâlâ içicek miyiz be? Zatı şahmerdanları bu fevkalâde haba- zan ve sülâleboyu sürnormal susuzluk çeken zata kazık marka bir resmi kuşat müskiratı ısmarlamaz mıydılar? Dur bi nefes alalım yahu. Hancı, hancı, iyi şarabın var mı, Staboo? Vi bi damlacıh da tadına bakak. Getir bakalım. Sağa bak. Ablak suratlı! Millete apsent. Nos omnes biberinim viridum toxicum, diabolus capiat posterioria nost-ria. Kapanışvakti, beyler. Ha? Bizim alengirli Bloom'a bi şarap çek. Ne, soğan mı dedin? Bloo? ilan toplayan hani. Foto'nun babacığı, halbuki kızı ne güzel. Alçak sesle, arkadaş. Sıvışmalı. Bonsoir la compagnie. Frengiiblisinin tuzaklarından da. O züppeyle Namby Amby de nerde? Hesabı ödemeden mi sıvıştı? Bizi ekti kerata. Ya- ni çekip gitti mi diyon, ağam. Şah. Şaha karşı kale. iyi kalpli Kıris-tiyan arkadaşım kulübemin anahtarını aldı bu gece başımı koyabilecek bi yer bulmama yardım edebilir misiniz? Amamın, şapa oturduk desene. Ulan, hayatımda bu kadar güzel bi zamkinosyon gör-mediydim, helâl. Hey, barmen, bu çocuğa bir iki kurabiye. Kanından ve etinden virme, ama! Peynir kırıntısı bile mi? Frengiyi de onunla beraber tüm öbür ruhsatlı içkileri de cehennemin dibine yolla. Kapatıyoruz, beyler! Dünyayı sarmış olan. Sağlığınıza! A la vötre!
Haydaa, şu Makintoşlu herif de kim ola? Dusty Rhodes. Şu kıyafetine bak bi ulaa! Ne o öyle? Elleri sıkıymış gene. Et suyu, vallaha. Canım da bi çekti ki. Dolaklarını gördün mü? Richmondlu pis moruğu mu? Vallahi o! Penisi kurşun deposuydu sanki. Delilik mi anlayamazsın. Ekmekçi Bartle deriz biz ona. Bir zamanlar,

efendim, halli vakitli bi vatındaşmış o. Üstü başı lime lime o herif var ya, kimsesiz bi kızcağıznan evlenmiş. Çekip gitmiş sonra, kadın yani. Kaybolan aşk işte. Issız kanyonun Mackintoshlu gezgini Yat da örtünüver. Programlı saatte. Aman aynasızlara dikkat. Ne buyurdunuz? Onu bi encazede mi gördüydüm bugün? Hakkın rahmetine kavuşan arkadaşının? Ah ulu Tanrım! Ah zavallı yavrucuklar! Ulan masal mı anlatıyon, Pold! Dostun Padney'i kaya toy-baya sayıp gömdüley diye mi hüngüy hüngüy ağlıyoysun? Tanıdığım tüm zenciley ayasında Massa Pat en biyincisi. Doğduğumdan bu yana benzerine rastlamış değilim. Tiens, tiens, ama pek acıklı, o şey, billayı, elbet. Oo, yedi derecelik bir meyil üzerinde gaza basınca. Muharrek dingilli arabalar babayı yedi. Bire iki bahse girerim ki Jenatzy onu pes ettirir. Japonlar? Atışları yamandır, alimallah. Savaş muhabirlerine göre batırmışlar. Yazık ona, dediydi, Mos-koflara da. Kapatıyoruz. On bir kişi var. Haydi beyler, çıkalım. Çekin arabanızı, ayyaş mendeburlar! Güle güle. iyi geceler. Allâhü Teâlâ bu gece sizin ruhunuzu fevkalâde bir şekilde şad etsin.

Dikkat beyler! O kadar da zom olmadık ya. Leith polisi bizi azat etti. Leith Lolisi tizi bazat. Tavus kuyruğu çıkaran şu oğlana dikkat et. Karnabahar bölgesinden rahatsız. Yehhuu. Gece. Mona, gerçek aşkım. Yehu. Mona, aşkım benim. Hu.

Dinle! Kapat çeneni. Harhar! Harhar! Alevler, işte gidiyor itfaiye! Tiramola ediyor. Mount Street'in orda. Kestirmeden! Harhar! Haydin evlâtlar. Sen gelmiyon mu? Koş, yelalim, şimşekler gibi. Harharharıııl! Lynch! He? Yanımdan gel. Denzille Lane bu yanda. Kerhaneye bu duraktan. Biz ikimiz, demişti karı, esmer Mary'yi birlikte ararız ampazarında, gel. Tammamdır, ne vakit istersen. Laetabuntur incubilibus suis. Geliyo musun sen de? Ulan, şu siyahlar giymiş herif de kim? Suss! Işığa karşı günah işlediğinden işte şimdi de cümle âlemi ateşle cezalandıracağı hüküm günü geldi çattı. Harhar! Ut implerentur scripturae. Bi türkü çağırsana. Ardından tıbbiyeli Dick arkadaşı tıbbiyeli Davy'ye bağırdı. Ulan Allanın belası, Merrion Hall'un duvarındaki şu kazurat sarısı ümmetçi de kim? Ilyas Peygamber geliyor! Kuzunun kanında yıkanmış. Hepiniz gelin, ey şarapçeken, cinyuvarlayan, viskivuruşturan kılıksızlar! Gelin buraya, ey Allahın belaları, kalınenseliler, sarkıkkaşlılar, domuzçeneliler, nohutbeyinliler, sansargözlüler, martavalcılar, telaşemüdürleri ve

yağtulumları! Gelin, ey şenaate batmış sultanî tembeller! Alexander J. Christ Dowie, budur benim adım, Frisco sahilinden ta Vla-divostok'a bu gezegenin yarısından fazlasında salmıştır namını.
477
Üluhiyet o bildiğiniz boktan künet varyetelere benzemez. Ahdü-yman e£jerim ki Tanrı adaletlidir ve size görülmedik ümran bahsedecektir. Unutmayınız ki onun gibi muhteşem bir şeyi ne işit-mjş ne de görmüşsünüzdür. Kral isa'ya kurtuluşunuz için haykırın. Ama erkenden kalkman gerecek, ey ordaki günahkâr, her şeye ka- 1880 dir olan Tanrı'ya yaranmak istiyorsan şayet. Harhar! Yarım yamalak olmaz;. Onun dağarcığında elbet senin için de bir öksürük şurubu vardır, biraderim. Bir dene de gör.

(GENELEVİN, TRAMVAYLARIN PARKESİZ YAN MANEVRA hatlarındaki çıplak raylarla yeşilli kırmızılı ışıltıların ve tehlike işaretlerinin yer aldığı ön tarafındaki M abbot Street girişi. Kapıları ardına kadar açık sıra sıra mülevves haneler. Donuk renkli siperleriyle seyrek havagazı lambaları. Durmakta olan Rabiotti dondurma arabasının etrafında birtakım kavruk erkekler ve kadınlar ağız kavgasında. Aralarına kesilmiş mercan ve bakır renkli kartopu külçeleri yerleştirilmiş kâğıthelve-larını tutmaktalar. Onları ısıra yalaya, yavaş yavaş dağılmaktalar - ve çocuklar. Dondurma arabasının geriye çekilmiş kuğu ibikli tepesi bir fener kulesinin beyaz ve mavimtırak şavkında zulmeti yara yara ağır ağır ilerliyor. Düdük sesleri, çağıran, yanıtlayan.) ÇAĞRI Bekle, sevgilim, yanına geleceğim. YANITI Ahırın arkasını dön, orda.
(Sağırdilsiz patlakgözlü bir ebleh, şekilsiz ağzından salyalar aka aka silkinerekten daülraksında. Çocuk ellerinden bir zincirin hapsinde ilerliyor.)
ÇOCUKLAR Ülen solak! Nasısın ülen!
EBLEH (sarsak sol kolunu kaldırarak guruldar) Guyiyim!
479
ÇOCUKLAR
jCoca ışık nerde, ülen?
EBLEH

(guruldayarak) Gugubatıda.
(Çocuklar onu bırakırlar. O silkinmesini sürdürür. Bir cüce kadın iki parmaklık arasına gerili bir urganın üzerinde kendini dengeleyerek saymaktadır. Bir çöptenekesine yaslanarak yatan bir insan karaltısı kolunun ve şapkasının tıkadığı burnundan horultular, in- iltiler çıkarmaktadır, dişlerini gıcırdatır sonra gene horlar. Bir basamakta bir beberuhi bir çöpyığmının ortasında çömelmiş sendeleyerek çaput dolu torbasını omuzlamaya çalışıyor. Bir kocakarı, is tüten yağkandilinin başında durmuş, son şişesini torbasının kursağına tıkıştırıyor. Ha bire itiyor ganimetini, tepeli başlığını yana doğru çekip topallayarak sessizce uzaklaşıyor. Kocakarı kandili sallana saltana, kovuğuna çekilecek. Kapı eşiğine çömelmiş, elinde püsküllü kâğıt raketi, çarpıkbacaklı bir çocuk ani hareketlerle yan yan zıplayarak kocakarının eteğine yapışıp onun peşine takılıyor; ikisi güçlükle ilerliyorlar. Ayyaş bir amele bir avludaki parmaklıklara iki eliyle tutunmuş sendeleyerek zor bela gidiyor. Bir köşede pelerinli iki gecebekçisi elleri kuburluklarında, upuzun durmaktalar. Bir tabak kırılıyor: Bir kadın haykırıyor: Bir çocuk feryat ediyor. Bir adamın kasemleri avaz avaz yükseliyor, gevelenip yitiyor. Dolaşan, sinsice gezinen, her köşeden gözetleyen insan hayaletleri. Bir şişenin boynuna geçirilmiş bir mumla aydınlanan bir odada bir pasaklı kadın sıracalı kızının dolaşık saçlarını taramakta. Cissy Caffrey hâlâ genç ve tiz sesiyle dar bir sokakta bir şarkı tutturmuş.)
CISSY CAFFREY
Veriştirdim Molly'ye Neşeli duhuliye, Kazın ayağı öyle, Kazın ayağı öyle.
(Er Carr ile Er Compton, copları koltuklarının altında salına sallana ilerii marş arşınlamakta ve birlikte ağızlarından bir osuruk savurmaktalar. Dar yoldaki adamların kahkahaları. Boğuk sesli bir cadaloz onları azarlar.
48Ü
CADALOZ Tevekkeli, götünüz kıllı. Yaşa kız sen Cavanlı kız.
CISSY CAFFREY
Yaşayım elbet. Cavan, Coothill ve Belturbet. (şarkı söyler)
Veriştirdim Nelly'ye Soksun diye deliğe, Kazın ayağı öyle, Kazın ayağı öyle.
(Er Çarr ile Er Compton, kankırmızt ceketleri, kısa saçlı başlarında siyah kenarlı başlıklarıyla dönüp kadını paylarlar, Stephen De-dalus ile Lynch

İngiliz askerlerinin yakınındaki kalabalığın içinden geçmektedirler.) .
ERCOMPTON (parmağını sallar) Papaza yol açın.
ER CARR (döner ve seslenir) Hey, papaz!
CISSY CAFFREY (çığlık çığlığa)
Aldı da gitti, maşallah, Artık nereye koyduysa, Kazın ayağını öyle.
(Stepnen, sol elindeki bastonunu havaya kaldırarak, coşkuyla bir Paskalya ilahisi söyler. Lynch, cokeykepi kaşlarına inik, suratını kırıştıran küçümseyici bir memnuniyetsizlikle onun yanında dikilir.)
STEPHEN
Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro. Alleluia.
(Açlıktan nefesi kokan ihtiyar bir çaça bir kapı aralığından sümük-lüböcekboynuzu kafasını uzatır.)
481
ÇAÇA
(kısık sesiyle fısıldayarak) Şşt! Gel buraya bak ne diycem. Bakire bikrimiz içeride. Şşt!
STEPHEN
(altius aliquantulum) Etomnes ad' quos pervenit aqua ista.
ÇAÇA
(arkalarından zehirli fışkırtısını tükürür) Trinity tıp talebeleri. Am-cık ağızlılar. Sırf yarak ama beş paraları yok. (Edy Boardman, Bertha Supple ile yere çömelmiş, burun bükerek şalını burun deliklerine çekiyor.)
EDY BOARDMAN
(dalaşmasına) Bak şunun dediğine: Seni Faithful Place'te başında karıları kesen şapkası demiryolu yağcısı algarinanla gördüydüm. Yalan söylüyosam, nah şuracıkta. Sana mı kalmış söylemesi, dediydim. Beni evli bi hacığağayla gördün müydü hiç müşteri peşinde koşarkene, dediydim. Onun gibi değiliz harhalde! Kancık

oruspu, vay, bir Katır gibi inatçı! Ya bi seferinde iki herifle birden turalaması, makinist Kilbride'lan onbaşı Oliphant'la.

STEPHEN

(triumphaliter) Salvifacti sunt.

(Bastonunu sallayarak, dünyayı sarsar gibi titreşen havagazı ışığında devinir. Karaciğerrengi benekli beyaz bir spanyel hırlayarak Stephen 'in ardından sinsice yaklaşmaktadır. Lynch bir tekmeyle köpeği savuşturur.)

LYNCH

Amaç da?

STEPHEN

(ardına bakar) Evrensel dili müzik ya da rayihalar değil de o jest °'uşturacakmış, dilin sıradan duyumları değil de temel anlıksallığı, Yapısal ritmi anlatma yeteneği.

LYNCH

Pomosofik filoteoloji. Mecklenburgh Street'te metafizik!

STEPHEN

Shakespeare'i cadalozlaştırmış, Sokrat'ı da kıhbıklaştırmış bulunuyoruz. Hatta o bilgeler bilgesi Stagyrite'yi bile bir sevgi ışığıyla geme vurup dizginledik ve onun sırtına bindik.

LYNCH Me! STEPHEN

Tamam da, bir somunla bir sürahiyi anlatmak için iki jeste ne hacet var ki? Bu hareket somunla sürahiyi, yani Hayyam'daki ekmekle şarabı anlatır. Tutsana şu bastonumu.

LYNCH

Hay senin şu sarı sopan da. Nereye gidiyoruz?

STEPHEN

Zampara vaşak, la belle dame sans merciye, Georgina Johnson'a, ad deam qui laetificat inventutem meam. (Stephen bastonunu hızla onun eline tutuşturdu ve ellerini ağır ağır uzatırken, başını geriye doğru, elleri göğsünden bir karış önde duracak şekilde, çekti, ellerini kesişen düzlemler halinde, parmaklarım birbirlerinden ayırarak, sol eli daha yüksekte aşağıya doğru çevirdi.)

LYNCH

Hangisi ekmek sürahisi? Önemi yok. Ha o, ha gümrük idaresi. Sen göster. Koltuk değneğini aldığın gibi yaylan.

(Geçerler. Tommy Caffrey bir havagazı lambasına doğru güçlükle ilerler, direğe sarılır ve kısa hamlelerle tırmanmaya başlar. En üst mahmuzdan aşağıya kayar. Jack Caffrey tırmanmak için tutunur. Amele, yalpalanarak, bir işaretparmağıyla burnunun bir kanadını bastırır ve öbür burundeliğinden upuzun bir sümük fışkırtısı çıkarır. Havagazı lambasının direğini omuzlayıp, elinde yanan feneri, sendeleyerek kalabalığa karışır.
483
Sis nehrinin sürüngenleri yavaş yavaş geçerler. Lağımlardan, hendeklerden, mezbelelerden, çöplüklerden ve her bir yandan mülevves kokular yayılmaktadır. Ötelerde, güneyde denize yakın bir yerde bir 150 şavk seğirtip nehre ulaşır. Amele silkinerek ileriye doğru hamlelerle kalabalığı yarıp tramvay yan hattına doğru sendeler. Daha ötede demiryolu köprüsünün altında yüzü kıpkırmızı, nefes nefese, yan cebine ekmekle çikolata tıkıştıraduran Bloom gözükür. Kuaför Gülen'in vitrininde onunla heybetli Nelson'un suretinin karma portresini sergiler. Yan taraftaki bir içbükey ayna ona hicranı aşk çeken sırra kadem basan elemdide Buluhum'u takdim etmektedir: Blo-om'u Bloom'una. Haşin Wellington'un nazarlarından irkilerek geçer, ne var ki dışbükey aynada sırıtan bebedomuzgözleriyle semizgı-dısı ve lamparamanyapandispanya etleçyanacıkları tınmadı. 160
Antonio Rabaiotti'nin kapısında Bloom durur, parlak ark lambasının altında terlemektedir. Kaybolur. Az sonra çıkıp acele gider.)

BLOOM

Balık ve patates. Yetmez. Ah!

(İndirilmekte olan kepengin altından Olhausen'in şarküteri dükkânına girer. Birkaç dakika sonra kepengin altından öf leye Poldy, pöf-leye Bluhum çıkar. Her iki elinde birinde ıpılık domuz ayağı ötekinde soğuk koyun

paçası karabiber kırıntısı serpili vaziyette birer paket tutmaktadır. Soluğunu tutarak ayağa dikilir. Sonra bir yanına doğru eğilerek paketi kaburgalarına dayar ve ve inilder.)

BLOOM

Böğrüme sancı saplandı. Ne diye koştum ki?

(Usul usul nefes alır ve ağır adımlarla tramvay yan hattındaki ışıklı noktaya doğru ilerler. Gene o şavk seğirtir.

BLOOM

0 da ne öyle? Işıldak? Projektör. (Cormack'ın köşesinde durur, bakınır.)

BLOOM

Aurora borealis ya da demir dökümhanesi? Hah, itfaiye, elbet. Güneyde hiç olmazsa. Esaslı yangın. Belki de onun evidir. Beggar's

484

Bush'ta. Biz kurtulduk, (neşeyle bir şarkı mırıldanır) Londra yanıvn Londra yanıyor! A-lev al—di, al-ev al—di! (Talbot Street'in öte tar ' fında amelenin sendeleye sendeleye kalabalığı yararak yürüdüğünü a-rür.) Onu kaçıracağım. Koş. Çabuk. En iyisi surdan karşıya gece yim. (Yolun karşısına geçmek için fırlar. Sokak çocukları bağırır.)

SOKAK ÇOCUKLARI

Dikkat etsene, bayım!

(İki bisikletli, ışıklı kâğıt fenerleri saltana sal/ana, zillerini çtngtr-data çıngırdata, onu sıyırarak geçtiler.) ZİLLER Durdududurdudurdudur.

BLOOM

(kazık gibi durur, belinde bir bertilme) Ayy!

(Çevresine bakınır, birden ileriye atılır. Yükselen sisin içinden gayet yavaş ilerleyen bir canavar kum yayıcı makine, önündeki kırmızı dev farı yana sone, çektiği vagon tellerinde gıcırdaya gıcırdaya olanca cesametiyle ona doğru yaklaşmaktadır. Makinist ayakçanını ha bire çalmaktadır.)

ÇAN

Dan Digi Dan Dan Digi Ban Bigi Bak Lan Bloo.

(Fren şiddetle çatırdar. Bloom, beyazeldivenli polis elini kaldırıp kasılmışbacaklarıyla rayların arasından budalaca çıkar. Direksiyondaki kütburunlu makinist gövdesini öne doğru sarkıtarak zincirlerle tekerlerinin üzerinden kayarak geçerken bağırır.)

MAKİNİST

Hey, boktulumu, güvercin mi uçuruyon orda len?

(Bloom kendisini kaldırıma dar atar ve gene durur. Paketli elty<(yanağındaki bir çamurparçasını siler.)

BLOOM

Tecmek yasakmış. Az kalsın çarpacaktı ama sancım geçti şükür. Sandow egzersizlerine başlamalı yeniden. Zor değil. Sokak kazalarına karşı sigortalanmayı da. The Providential, (pantolonunun eebini wklar) Zavallı anneciğimin nazarlığı. Topuğun raylara takılıverir ya da ayakkabının bağcığı bir dişli çarka. O gün polis arabası Leo-nard'ın köşesinde ayakkabımın derisini nasıl da sıyırdıydı. Üçüncü kez uğur getirir. Ayakkabı numarası. Küstah makinist. Amirlerine ihbar etmeliydim. Stres sinirlerini bozuyor. Belki de bu sabah o kadana karının manzarasını kesen heriftir. Güzel kadındı doğrusu. Gene de tam zamanında fren yaptı. Bacağım bir kasılsın. Anlatsan inanmazlar. Lad Lane'deki o feci kramp. Yediğim zehirli bir şeyden. Şans sembolü. Niçin? Belki de kaçak etlerden. Hayvanın damgası (bir an gözlerini yumar) Başım hafif dönüyor. Her ayki ba-sağrısı ya da öbür şey. Beyinsisisimit. Çok mecalsizim. Yetti artık. Ah!

(Meşum, bilinmedik çehreli bir karaltı, konsantre cıva iğnelerini yemiş, bacaklarını birbirine dolayarak
O'Beirne'nin duvarına yaslanmakta. Genişkenarh sombrerosunun altından o karaltı kem gözlerle ona bakıyor.)

BLOOM

Buenas noches, senorita Blanca. Que calle es esta?

KARALTI (bir kolunu fütursuzca kaldırır, imler) Parola. Sraid Mabbot.

BLOOM

Hah ha. Merci. Esperanto. Slan leath. (dişlerinin arasından mırıldanır) Gal Birliği casusu, ateşbazlar göndermiştir.
(İlerler. Omzutorbalı bir paçavracı yolunu keser. Bloom sola çekilir, paçavratorbalıadam da sola.)
BLOOM Affe.
(Sağma doğru sıçrar, paçavratorbalıadam da sağa.) 486
BLOOM Affe.
(Sendeler, yan yan gider, yana adımını atar, geçer ve gider.)
BLOOM
Sağdan git, sağdan sağdan. Stepaside'deki Touring Club'ın orda bir işaret direği dikilirse bu lütuftan dolayı kime minnettar kalacağız acaba? Yolunu kaybetmiş ve Irish Cyclisfm sütunlarında Pek Karanlık Stepaside başlıklı muktubu çıkmış olan bana. Sağdan git, git git. Gecenin bu saatinde paçavracı. Garanti bir dümendir. Katillerin kapağı atacağı ilk yer. Dünyevi günahlarından arınmaya, (Tommy Caff rey'in yakaladığı Jack Caff rey son süratle Bloom'a bindirir.)
BLOOM O.
(Çarpışmanın etkisiyle sarsılır, durur. Tommy ile Jacky gözden kaybolurlar, şuracıktan, buracıktan. Bloom paketli elleriyle saatcebini, cüzdancebini, parakesesini, Günah Zevkleri'ni, patatesabunu yoklar.)
BLOOM
Yankesicilerden sakınmalı. Çarpmak, hırsızların eski numarası. Bindirirler. Cüzdanın gitmiş sonra. (Köpek, burnu yerde, koklayarak yaklaşır. Yerde yayılıp yatan bir karaltı aisırtr. Uzun bir Kudüslü mütevelli kaftanı giymiş, başında morumsu püsküllü takke, sakallı kambur bir ihtiyar belirir. Bağa gözlüğü burnunun kanatlarından aşağıya sarkmaktadır. Süzgün yüzünde yol yol sarı zehir lekeleri vardır.)
RUDOLPH
Bugün ikinci defadır iki buçuk şilinini heba ettin. Sarhoş takımry- la arkadaşlık etme demiştim sana.
BLOOM
(domuz ve koyun paçalarım arkasında saklar, başım eğer, ılık ve soğuk ayaketlerini duyumsar) Ja, ich weiss, papachi.
487
RUDOLPH

Rurda ne yaparsın ki? Sende ruh yok mu? (dermansız akbaba pençeleriyle Bloom'un sakin yüzüne dokunur) Sen Leopold'un torunu, benim mahdumum Leopold değil misin? Sen pederinin hanesini terk eden sevgili mahdumum Leopold değil misin?

BLOOM

(ihtiyatkârane) Öyleyim herhal, beyba. Mosenthal. Ondan geriye ne kaldıysa.

RUDOLPH

(çıkışır) Bir gece paracıklarını israf edip bulut gibi sarhoş olduktan sonra getirmişlerdi seni eve. Ne derlerdi o koşucu heriflere?

BLOOM

(gençliğinde daromuzlu şık mavi bir Oxford giysisi içinde beyaz jilesi ve başında kahverengi Alpinist şapkasıyla, tam ayar gümüşten kurmasapsız Waterbury erkek saati ile çift katlı mühürlü Albert kösteği tekmil; bir yanı çamur içindedir) Atletler, beyba. Sadece o defa oldu. RUDOLPH

Bir defa mı? Saçından tırnağına çamur içinde. Elin yarılmış. Kazıklıhumma. Seni kaputt ederler, Leopoldleben. Baksana şu heriflere.

BLOOM

(zayıftan) Yarışalım demişlerdi. Çamurlu olduğuna. Kaydım.

RUDOLPH (horlayarak) Goim nachez! Zavallı annenin yüreğine inecekti!

BLOOM

Anaa!

ELLEN BLOOM

(pandomimacı kadınlara özgü çeneden bağlı başlığıyla, Dul Twankeyva-n çemberli eteği ve telaşıyla, omuzbaşlart kabarık düğmeleri arkadan
488
yenli bluzuyla, gri kolçakları ve işlemeli broşuyla, örgülü saçları bir sac filesine sanlı; elinde eğik duran bir mum, merdiven tırabzanlarının üzerinde belirir ve tiz, endişeli sesiyle haykınr) Aman Tanrım, ne yaptılar sana böyle! Nışadırruhlarım! (Eteğinin katlarından birini kaldırarak yıkanmamış çizgili jüponunun cebini telaşla karıştırır. Bir ilaç şişesi, bir Agnus Dei, bumburuşuk bir patates ve selüloitten bir bebek art arda düşer.) Mukaddes Meryem adına, neredeydin nerede?
(Bloom, gözleri yerde, geveleyerek, ellerindeki paketleri dopdolu cep-lerine koymak ister ama vazgeçer, homurdantr.) BÎR SES (keskince) Poldy!
BLOOM
Kim? (başını çabucak eğerek bir tokattan beceriksizce kaçınmaya çalışır) Buyrun efendim. (Başını kaldırarak bakar. Hurmaağaçlarından bir serap içinde Türk kıyafetinde güzel bir kadın Bloom'un önünde durmaktadır. Semiz kıvrımları al renkli şalvarıyla altın sırma işlemeli cepkenini doldurmaktadır. Beli geniş sarı bir kuşakla sarılıdır. Geceleyin menekşe rengine bürünen beyaz yaşmağı yüzünü örterek, sadece irisiyah gözleriyle simsiyah saçlarını dışarıda bırakmaktadır.)
BLOOM Molly!
MARION
Beyim? Şu andan itibaren benimle konuşurken, Mrs. Marion deyiniz sayın bayım, (istihzalı) Benim cici kocacığımın onca beklemekten ayakları mı üşümüş bakayım?
BLOOM
(ağırlığını bir ayağından ötekine aktarır) Yok, yok canım. Katiyen de-ğil-
(Sormak isteyerek, ümit ederek, zihninde domuz paçası, karısına anlatmak istedikleri, özürü, arzusu,
büyülenmişçesine heyecanla, azar azar yutkunarak solur. Kadının alnındaki bir para ışıldar.
489
Ayaklarında mücevherli ayakparmağıyüzükleri vardır. Ayakbilekle-ri ince bir zincirle birbirine bağlanmıştır. Yanında, tepesi kulemsi türbanlı bir deve beklemektedir. Sırtında salınan mahfeye ulaşan sayısız basamaklı bir ipek

merdiven. Deve kıçını devindirerek eşinir. Marion devenin sağrısına şiddetli bir tokat aşkederek onu Mağribi dilinde azarlarken bileğindeki halkalar da mızmızlanırlar.)

MARION

Nebrakada! Feminium!

(Deve önayaklarından birini kaldırıp bir ağaçtan iri bir mango yemişi koparır ve gözünü kırparak çataltırnaklı ovucuyla sahibesine sunar, sonra boynunu kaldırıp homurdanarak diz çökmeye çabalar. Bloom birdirbir oynarcasına sırtını kamburlaştırır.)

BLOOM

Sana verebileceğim şeyler... Yani işlerinin menajeri olarak Mrs. Marion......şayet siz....

MARION

Bazı değişiklikleri fark ettin demek? (gözlerinde hafif dostane bir istihza, ellerini yavaşça süslü göğüslüğünün üzerinde gezdirir) Ah Poldy, Poldy, çamura saplanmış biçare bir değneksin sen! Çık da gör hayatı. Bu koca dünyayı gör.

BLOOM

Zaten şu anda geri gidip o losyonu bayazbalmumunu, portakalçi-çeği suyunu alacaktım. Dükkân perşembeleri erken kapanıyor. Ama sabahleyin ilk işim. {birkaç cebini tapışlar) Şu hareketli böbrek. Ah! (Önce güneyi imler, sonra da doğuyu. Kullanılmamış pırıl pırıl limon kokulu bir sabun ışık ve rayiha saçarak yükselir.)

SABUN Bloom'la ben ikimiz mükemmel bir çiftiz. O yeryüzünü aydınlatır. Ben gökyüzünü cilalarım. (Eczacı Sweny 'nin çilli suratı sabungüneşin halkası içinde belirir.)

SWENY Üç şilin bir peni, lütfen.
BLOOM Evet. Karım için. Mr. Marion. Özel reçete.
MARION
(yumuşakça) Poldy!
BLOOM Evet, ma'am?
MARION
Ti trema un poco il cuore?
(Fütursuzca, Don Giovanni'nin düetini mırıldanarak, kabarık göğüslü semirtilmiş bir güvercin gibi tombul, ağır adımlarla uzaklaşır.)
BLOOM
O voglio dan emin misin? Yani telâffuzund....
(Bloom, peşinde koklayarak onu izleyen teriyer, karısını izler. Yaşlı çaça, çenesindeki benden çıkan sert kıllar parlay adursun, Bloom'un ceketinin kolunu kavrar.)
ÇAÇA
Bi bakirebikri on şiline. Asla el değmemiş taptaze. On beş. Körkütük sarhoş yaşlı babası hariç kimse girmiş değil içine.
(Parmağıyla gösterir. Loş izbesinin aralığında, yağmurdansırsti-lam Bridie Kelly kaçınarak durmaktadır.)
BRIDIE
Hatch Street. Aklından neler geçiriyosun?
(Cıyaklayıp yarasa şalını çırparak koşar. Zebella bir belalı geniş, çizmeli adımlarla onun peşinden gider. Basamaklarda tökezler, toparlanır, karanlığın içine dalar. Zayıf kahkaha ayaklamaları işitilir, sonra daha zayıflaştr.)
491
ÇAÇA
(kurtgözleri ışıldayarak) Zevkini çıkarıyor. O lüks evlerde bakire bulamazsın. On şiline. Sivil hafiyeler bizi bulmadan kararını ver de. Ne orospu çocuğudur o altmış yedi.
(Gerty MacDowell şuh bakışlarıyla, aksayarak gelir. Göz süzerek, arkasından kanabulanmış bezini çekerek mahcubane gösterir.)
GERTY
Tüm dünyevi mallarımla sana, yalnız sana. {mırıldanır) Sen o işi yaptın. Tiksiniyorum senden. BLOOM Ben? Ne zaman? Hayal görüyorsun sen. Seni hiç görmedim ben.

ÇAÇA
Paşama elleşmesene, iftiracı karı. Paşama sahte mektuplar yazarsın. Sokak sokak gezerek müşteri ararsın. Ananın seni karyolanın direğine bağlaması lâzım, seni aşifte seni.
GERTY
(Bloom'a) Eteğimin altındaki tüm gizli şeylerimi görmüştün sen. (Bloom'un yenini kavrar, sızlanarak) Ahlâksız evli adam! Bana o şeyi yaptığın için âşık oldum sana.
(Yana doğru kayarak uzaklaşır. Mrs. Breen çuhadan sarkık körük cepli bir erkek paltosu)'la, uçarı bakışlı gözleri apaçık, tüm otçul fırlak ön üst dişleriyle tebessüm ederek yolun ucunda durur.)
MRS. BREEN Mr....
BLOOM
(vakurane öksürür) Madam, mektubunuzu alma zevkine son nail olduğumda tarih ayın on altısını....
MRS. BREEN
Mr. Bloom! Sen burada günahkârlar yuvasında, ha! Nasıl da yakaladım ama seni! Yaramaz!
492
BLOOM
(telaşla) Adımı öyle yüksek sesle söylemeyin. Beni ne sanıyorsunuz siz? Kim olduğumu gizleyin. Yerin kulağı var. Nasılsınız? Görüşmeydi yüzyıllar. Şahane görünüyorsunuz. Vallahi öyle. Daha şu zamanda yaz da yazlığını gösteriyor hani. Siyah ısıyı yansıtır. Bur-dan eve kestirme, ilginç yermiş. Düşmüş kadınları kurtarmak için. Magdalen Düşkünlerevi. Orada kâtibim de.....
MRS. BREEN

(birparmağım kaldırır) Bırak şimdi bu palavraları! Bundan hoşlanmayacak olan birini tanıyorum. Dur sen Molly'ye bir uğrayım da ben! (kurnazca) Şu anda burda ne aradığını açıkla yoksa vay haline!

BLOOM

(ardına bakar) Sık sık ziyaret etmek istediğini söylerdi. Teneke mahalleler. Egzotik yerler, yani. Zengin olsaydı zenci hizmetçiler falan tutardı. Othello, kara hoyrat. Eugene Stratton. Hatta Liver-more Kumpanyası'nın aslarından biri olan o kastanyetçi. Bohee Biraderler. Hatta bacatemizleyicisi.

(Tom ile Sam Bohee, ince beyaz pamukludan giysili, kırmızı çoraplı, boyunlarında sertkolalı fularlar ve yakalarında geniş kırmızı yıldızçiçekleri içinde iki zenci zıplayarak çıkarlar. İkisinin de boynunda birer banço asılıdır. Daha ufarak soluk renkli karaderili elleriyle telleri tıngırdatmaktadırlar. Siyahi gözlerinin aklarıyla fUdisinden dişlerini ışıldata ışıldata koskoca tahta pabuçlarıyla takır tukur döne oynaya, sırt sırta ayakucu topuk, topuk ayakucu, koca- zencidudaklarını şaklata şaklata yırlayarak neşeli bir zenci dansı icra ederler.)

TOM VE SAM

Evde birisi var Dina'yla, Evde birisi var, biliyorum, Evde birisi var Dina'yla Eski bançoyu çalıyor. (Ansızın kara maskelerini çıkarır ve ablak suratlarını gösterirler: Sonra, kıkırdayarak, fıkırdayarak, ktvrıla büküle, sallana sarsıla, neşeli zenci danslarını ede ede kaybolurlar.)

BLOOM

(ekşimsi nazik bir tebessümle) Biraz kurtlarımızı döksek, madem ki öyle isteklisiniz? Sizi şöyle bir saniyenin bir kesri kadar kucaklamama müsaade buyrulur mu?

MRS. BREEN (neşeyleçığlığı basar) Ah, seni eşkıya! Bak hele şu haline!

BLOOM

Eski günlerin hatırasına. Ben sadece dörtlü bir parti yapalım demek istedim, evliliklerimizi bir parça değiş tokuş etsek yani. Senden hep hoşlanmışımdır, bilirsin, (umutsuzca) Sana o cici ceylanlı Valentine kartını göndermiştim hani.

MRS. BREEN

Allah aşkına, vallahi bir âlemsin! Kulaklarıma inanamıyorum, (sorarcasına elini uzatır) Arkanda ne saklıyorsun öyle? Söyle bakalım, haydi uslu uslu.

BLOOM
(serbest kalan eliyle kadının bileğini yakalar) Josie Powell'di değil mi, Dublin'in en güzel kızlarından biri. Nasıl da geçiyor zaman! Hatırlar mısın, şöyle bir bakınca maziye, eski bir Noel gecesi, Georgina Simpson'un evine davetliydik, Irving Bishop oyununu oynuyorlardı hani gözlerin bağlıyken düşünceleri okuyarak iğneyi buluyorsun? Konu, bu enfiyekutusunun içinde ne var?
MRS. BREEN
Sen o yarı komik yarı ciddi konuşmalarınla gecenin aslanıydın, görünüşün de öyleydi. Kadınlar beğenirlerdi seni hep.
BLOOM
(hareli ipekten devrikyakah smokinli, yakasında mavi Masonluk rozeti, siyah papyonu ve sedef düğmeleriyle elinde eğik bir şampanya kadehi, kadınların gözdesidir) Hanımlar, beyler, sizlere irlanda'yı, güzellikler ülkesini veriyorum.
494
MRS. BREEN
Unutulan o güzel günler öldü artık. O güzel aşk şarkıları.
BLOOM
(sesini anlamlı bir şekilde alçaltarak) İtiraf etmeliyim ki ben şu anda birisinin bir şeyi bir parça çaydanlık mıdır diye meraktan çaydanlık oluyorum.
MRS. BREEN
(coşarak) Aman ne çaydanlık! Londra'nın çaydanlığı, vallahi her yanım çaydanlık oldu! (Bloom'a yan yan sürtünür) Bilmecelerden oyunlardan sonra ağaçtan aldığımız krakerlerimizi yemiş ve merdivenin ordaki divana oturmuştuk. Okseotunun altında yalnız kalmıştık sonunda.
BLOOM
(başında kehribar renginde yarımaylı çift yanlı mor bir Napolyon şapkası, parmaklarıyla başparmağı kızın usulca teslim ettiği nemli dolgun ayasına yavaşça bastırmaktaydı) Gecenin efsunkâr saati. Bu eldeki kıymığı

dikkatlice, yavaşça çekip çıkarmıştım, (kadının parmağına bir yakut yüzük geçirirken, sevecence) La ci darem la mano.

MRS. BREEN

(üzerinde mehtapmavisinden tek parça bir gece elbisesi, alnında gelinte-liyle süslü zarif bir taç, danskarnesi aymavisi saten iskarpininin yanına düşmüş, avucunu yumuşakça kıvırarak hızlı hızlı solur) Voglio e non..... Ateş gibi oldun! Yanıyorsun! Sol el kalbe en yakın olan.

BLOOM

Şimdiki seçimini yaptığında güzelle çirkin dedilerdi. Asla affetmeyeceğim seni o yüzden, (sıkılmış yumruğu alnında) Düşün bunun ne demek olduğunu. O zamanlar seni ne çok sevdiğimi, (boğuk sesle) Kadın, mahvettin sen beni!

(Denis Breen, başında beyazsilindirşapkası, önünde arkasında Wisdom Hely ilan levhaları asılı, sevimsiz sakalı ileriye çıkık pantufla-lartnt sürüyerek, sağa sola geveleyerek geçer. Bızdık Alf Bergan, üze-
rinde tabut örtüsü gibi köpeklere ziyafet bir kıyafet, bir sağa bir sola kasıklarını tuta tuta gülerek onun peşinden gitmektedir.)

495

ALF BERGAN

(önlü arkalı ilan levhalarını gösterip onları alaya alırken) U. p: Up.

MRS. BREEN

(Bloom'a) Merdiven altında cümbüş, (davetkâr nazarlarla Bloom'a bakar) Ne diye öpmemiştin iyileştirmek için sızlayan mahallimi? istemiştin de.

BLOOM (şaşkın) Molly'nin en iyi arkadaşı! Nasıl söylersin bunu?

MRS. BREEN

(etli dili dudaklarının arasında, bir güvercin busesi uzatır) Hnhn. Gel de çık işin içinden. Bana bir hediyen mi var orda?

BLOOM

(düşünmeksizin) Kaşer. Akşam yemeği için biraz meze. Et konservesi girmeyen ev, natamamdır. Leah 'taydım, Mrs. Bandmann Palmer. Çarpıcı bir Shakespeare yorumcusu. Keşke programı atma-saydım. Tam da domuz paçasıyla gidilecek yer yani. Yokla şurayı.

(Richie Goulding, başına geçirdiği üç kadın şapkasıyla, Collis ve Ward'in üzerinde beyaz badanayla bir kurukafa ve çapraz kemikler çizilmiş evrak çantasının ağırlığıyla bir yana doğru eğilmiş vaziyette belirir.

Çantasını açarak, içine doldurmuş olduğu sosislerle tütsülenmiş ringabalıklarını, Findon mezgitlerini ve sıkıcanasarıl-mış hapları gösterir.)
RICHIE
Bulamazsın daha iyisi Dub.
(Dazlak Pat, sıkkın şapşal, bir kaldırımda dikilmiş, elindeki peçeteyi katlayarak beklerken bekleyedurmaktadır.)
PAT
(sosu haaktthaakacak eğik bir tabakla yaklaşır) Biftek ve böbrek. Bir Şişe bira. Hi hi hi. Ben servis yapana dek bekle.
496 RICHIE
Amantannm. Hep siniyi yememek i....
(Başını düşürüp kararlılıkla yemeye koyulur. Sendeleyerek geçmekte olan amele, alev alev yanan çatalboynuzuyla onu boynuzlar.)
RICHIE (eli sırtında, acıyla haykırır) Ayy belim! Vayy belim!
BLOOM
(ameleyi gösterir) Bir ajan. Dikkat çekmeyi bırak. Bu aptal kalabalıklardan tiksinirim. Buraya zevkimiz için gelmedik. Vaziyetim oldukça vahim.
MRS. BREEN
Her zamanki gibi martaval hikâyelerini okuyarak katakulli çeviriyorsun.
BLOOM

Buraya nasıl geldiğime ilişkin bir sır vereyim size. Ama kimseye anlatmak yok. Molly'ye bile. Son derece makul bir nedenim var.
MRS. BREEN (coşkulu) A, dünyada söylemem.
BLOOM
Biraz yürüyelim. Olur mu?
MRS. BREEN
Haydi.
(Çaça, onların farkına varmadıkları bir işaret yapar. Bloom, Mrs. Breen'le ilerler. Teriyer, acıklı iniltilerle kuyruğunu sallayarak onların peşinden gider.)
ÇAÇA
Çıfıtın gacısı seni!
497
BLOOM
ıvilafezmesi renginde spor giysili, yakasında bir sap hanımeli, kahvemi-a-imsi sarı renkte son moda gömleği, Saint Andrew haçlı ekose boyunbağı, kısa beyaz tozlukları, kolunda açık kahverengi bir kaşpusiyer, sarımtırak kırmızımsı kahverengi kunduraları, omuzkayışlı dürbünü ve gri melon şapkasıyla) Hatırlar mısın, çook çok uzun bir zaman, yıllar, yıllar önce, MİHy'nin memeden, Marionette derdik ona biz, kesilmesinden hemen sonra hepimiz Fairyhouse yarışlarına gitmiştik, öyle miydi?
MRS. BREEN
(terzi işi gayet şık açık mavi giysili, beyaz velur şapka ve örümceiağt gibi incetülüyle) Leopardstown'a.
BLOOM
Evet, Leopardstown'aydi. Molly üç yaşında Nevertell adlı bir ata oynamış yedi şilin kazanmıştı, sonra Foxrock boyunca o külüstür marka beşkişilik yük arabasıyla eve dönüşümüz sen o zamanlar başında da Mrs. Hayes'in, indirimli satışlarda on dokuz on bire düşmesinden dolayı almanı önerdiği o köstebekderisi çevrilmiş neticede adi bir pamuklukadife dolanmış bir parça telden ibaret beyaz velur şapkayla, ama istediğine bahse girerim ki kadın kasten aldırmıştı onu sana, güzelliğinin şahikasındaydın....
MRS. BREEN
Kasten, biliyorum, şırfıntı karı! Nerden de hatırlattın! Ne âlâ öneri ya!
BLOOM

Zira hiç yakışmamıştı sana, öbür güzelim yünipliğinden hani üzerinde o çok sevdiğin cennetkuşu kanatlı kenarsız şapkanı giydiğinde hayran kalırdım sana ama sen de onunla biraz fazlaca gelgelli görünürdüysen de yazık ettin onu atmakla, seni gidi zalim haspa, yüreği bir nokta büyüklüğünde o minik parmak kadar şeyi.

MRS. BREEN

(Bloom'un kolunu sıkar, kırıtır) Gaddarlıktı benim yaptığım şey de yani!

498

BLOOM

(alçak sesle, gizemli bir şekilde ve giderek hızlanarak) Moly'nin de Mrs. Joe Gallaher'in piknik sepetinden aşırdığı baharlı biftek sandviçlerini atıştırışı. Doğrusunu istersen, bütün o davranışlarına, şey, hayranlarına rağmen, o bana ahım şahım bir kadın olarak gözükme-miştir hiç. Biraz....

MRS. BREEN Fazlaca....

BLOOM

Evet. Molly de gülüyordu zira bir çiftlikten geçerken Rogers ile Maggot O'Reilly horoz gibi öttülerdi, çay tüccarı Marcus Tertius Moses ise, kucağında tasmalar falan tekmil finosu kızıyla, Dansöz Moses derlerdi ona, tek atlı faytonları içinde geçmişti de tam o anda sen bana hiç işitmiş, okumuş ya da görmüş ya da rastlamış mıyım diye sormuştun....

MRS. BREEN

(istekle) Evet, evet, evet, evet, evet, evet, evet.

(Bloom'un yanından uzaklaşır. Bloom, ardında inildeyen köpek, cehennemin kapısına doğru yürür. Kemerli bir kapıda bir kadın öne eğilmiş ayaklarını iki yana açmış inek gibi işemektedir. Pancurlu bir meyhanenin önünde bir aylaklar güruhu kırıkburunlu bir ustabaşt-nın şamatalı bir mizahla döktürdüğü öyküyü dinlemekteler. Aralarından kolsuz iki kişi, homurdanarak, ha babam de babam şaka yollu güreşmekteler.) USTABAŞI (çömelmiş durumda, burnundan hırlayarak) Cairns, Beaver Street'te-ki yapıiskelesinden indiği zaman nereye yaptı biliyon gu namıssı-zım oracıhtaki talaşların üzerinde duran, Derwan'in sıvacılarını bekleyen siyah bira bakracına yaptıydı.
AYLAKLAR
(yarık damaklartyla kişnergibi gülerler) Vay bee! (Boyalekeleriylekaplı şapkaları sallanır. Sınaatlart icabı tutkala ve 499
badanaya batmış vaziyette Bloom'un etrafında hoplaya zıplaya çağanoz gibi dolanırlar.)
BLOOM
Tesadüfe bak. Eğleniyorlar bir de. Maazallah. Güpegündüz. Yürümeye çalışıyor. İyi ki kadın değil.
AYLAKLAR
Vay bee, kıyaktı haa. Müshil ilacı. Vay bee, heriflerin birasına haa.
(Bloom geçmektedir. Ucuz fahişeler, tek başlarına, çiftler halinde, omuzlarında şallar, perişanhâller, arasokaklardan, kapılardan, köşelerden seslenirler.)
FAHİŞELER
Nereye böyle, çatlak bayım? Orta bacağından n'aber bakayım? Kibritin var mıydı, he? Gel de kaldırayım onu bir güzelce.
(Bloom bu necasetin arasından kaçarak kapağı ötedeki aydınlık bir sokağa atar. Bir pencerenin uçuşan perdesinin ardından bir gramo- fonun hurdalaşmış metal kasası yükselir. Karanlıkta bir meyhaneiş-leticisikadın amele ve iki İngiliz askeriyle harıl harıl pazarlık etmektedir.) AMELE (geğirerek) Nerde bu pezivenk ev?
MEYHANEIŞLETICISIKADIN
Purdon Street'te. Bi şişe siyah bira bi şiline. Bizde kafese almak yok.
AMELE
(m İngiliz askerini kollarından kavrayarak onları ileri doğru sürükler) Gelin yahu, Britanya ordusu!

ER CARR
'asma bakarak) Herifin bir tahtası eksik.

ER COMPTON (güler) Dediğin gibi valla!

ER CARR (ameleye) Portobello kışlasının kantininde Carr dersin. Sadece Carr. AMELE (bağırarak) Biz Wexfordlu. Kopilleriz.

ER COMPTON Hey! Başçavuştan ne haber? ER CARR Bennett? Dostum olur. Severim Bennett Çavuş'u.

AMELE
(bağırarak)
Bunaltıcı zincirler. Öz yurdumu kurtarın.

(Onları sürükleyerek ileriye doğru sendeler. Bloom, yolunu şaşırmış, durur. Köpek, dili bir karış sarkmış, soluk soluğa yaklaşır.)

BLOOM
Boşu boşuna dolanıyorum. Bu umumhaneler. Kim bilir nereye gittiler, içkiliyken ayağına çabuk oluyor insanlar. Esaslı bir ekip-Westland Dow'da neydi öyle. Ardından üçüncü mevki biletiyle birinciye atla. Ama uzak olur. Arkadan lokomotifli tren. Bakarsın Malahide'de ya da bir istasyonda bulmuşsun kendini ya da bir çarpışma olsa. İkinci içki adamı baştan çıkaran. Bir kadeh yeter. Onu da niçin izliyorum ki? Olsun, aralarında en iyisi o. Mrs. Beaufoy Purefoy'un vaziyetini bilmeseydim oraya gitmeyecek ve onunla tanışmayacaktım. Kısmet. O parayı kaptıracak, insanı soyup soğana çevirirler. Seyyarsatıcılarla laternacıların işi iş burda. Senin

neyin eksik? Haydan gelen huya gider. O çançanlıherifingözkamaştı-ranraylıtekerlihintmabudurömorku az kalsın beni öteki dünyaya gönderiyordu şükür şuurum yerindeydi de. Her zaman kurtarma'
501
vabilir, ama. O gün Truelock'un penceresinin önünden iki dakka önce geçseydim vurulmuş olacaktım. Bedensizlik. Kurşun sırf ceketimi delip geçse bile asabi şoktan dolayı tazminat alırsın, beş yüz sterlin. Kimdi o? Kildare Street Kulübü kınnapzadelerinden. Tanrı avbekçisinin yardımcısı olsun, (ileriye doğru bakar, duvarın üzerine tebeşirle çiziktirilmiş bir erkeklik organı resmiyle altındaki Islak Rüya yazısını okur.) Tuhaf! Molly'nin Kingstown'da kırağı tutan arabacamına çizdikleri. Kiminkine benziyordu? Aydınlık kapıağızla-rında, pencere pervazlarında telli pullu taşbebek gibi kadınlar Birdseye sigaralarını tüttürerek salınmaktadırlar. Tütünün yavantatlı rayihası yavaş, beyzileşen çelenkler halinde uçarak Bloom 'a doğru gelir.)

ÇELENKLER

Zevklidir zevkleri. Günah zevkleri.

BLOOM

imanım gevredi yahu. Gideyim mi, döneyim mi? Ya bu mezeler? Yesem her yanım domuzdan yapış yapış olacak. Kafasızın tekiyim. Onca para heba oldu. Bir şilin sekiz peni zarardayız. (Köpek, kuyruğunu sallayarak soğuk nemli burnunu ha bire Bloom 'un eline dayar.) Ne tuhaf, beni severler hep. Hatta bugün o canavar bile. En iyisi önce biraz konuşmak onunla. Kadınlar gibi rencontresdcn hoşlanırlar. Off, sansar gibi kokuyor. Chacun son goût. Kızışıktır belki de. Eyyamı bahur. Ne yapacağını bilemiyor. Haydi evlât! Fido! Haydi evlât! Garryowen! (Kurtköpeği sırt üstü yayılıp yatar, uzun kara dili dışarıya sarkmış, yakaran pençeleriyle edepsizce kıvranır.) Çevresinin etkisi olacak. Ver de kurtul yahu. Aman kimse. (Köpeği ayartıcı sözlerle çağırarak ayaklarını sürüyüp uğrun uğrun, yedindeki köpekle sidik kokan karanlık bir köşeye gelir. Paketlerden birini açar ama domuz paçasını yere tam bırakacağı anda vazgeçip koyun paçasını yoklar.) Üç peniye göre epey iri bir paça. Sol elimde tutuyorum ama. Daha fazla efor gerektirir. Niçindir? Fazla kullanılmadığından dolayı daha küçük. O, ver gitsin yahu. iki şilin altı. (Hayıflanarak sarılı domuz ve koyun paçalarını yere bırakır.

Mastı paketi zorlukla parçalayarak kemikleri çatır çatır çiğneyerek paçaları homurtulu bir tamahla mideye indirir. Yağmurluktu iki bekçi sessiz sessiz, ihtiyatla yaklaşır. Birbirleriyle fisi Idaşırlar)
502
BEKÇÎ
Bloom. Bloom'un. Bloom için. Bloom.
(İkisi de birer ellerini Bloom'un omzuna koyarlar.)
BİRİNCİ BEKÇÎ Suç üstü yakalandın. Nizamı bozmak yasaktır.
BLOOM
(kekeler) Ben başkalarına iyilikte bulunuyorum.
(Bir martı sürüsü, fırtınakuşları, gagalarında Banbury kekleri, Liffey 'in çamurlu sularından açlıkla havalanırlar.)
MARTILAR Gak gak ganguri gek.
BLOOM
insan dostları. Sevecenlikle yetiştirilmiş.
(Eliyle gösterir. Bob Doran, yüksek bir bariskemlesinden düşercesine uzanarak hapur hupur atıştıran spanyelin üzerine eğilir.)
BOB DORAN
Hey, bitli. Uzat elini bir. Uzat elini.
(Buldog ensesini kabartarak azıdişlerinin arasında bir parça domuz paçası eti, kuduzumsu mülevves salyalarını akıta akıta hırlar. Bob Doran sessizcene bir yere yığılıverir.) İKÎNCI BEKÇİ
Hayvanları Himaye Cemiyeti.
BLOOM
(coşarak) Soylu bir iş! Harold's Cross Bridge'de o vatmanı koşum takımından yara bağlamış zavallı atını kamçıladığından ötürü azar-lamıştım. Bir de hakaret işittiydim adamdan. Gerçi yerler buz tutmuştu ve son tramvaydı. Sirklere dair tüm o anlatılanlar insanda moral diye bir şey bırakmıyor.

(Signor Maffei, suratı hiddetten kireç gibi, üzerinde göğüslüğü elmas düğmeli aslanterbiyecisi kıyafeti, ellerinde tuttuğu kâğıttan bir sirk çemberi, uzun saplı kırbacı ve tıkman zağarı gezlediği revolveriyle ortaya çıkar.)

SİGNOR MAFFEİ

(meşum bir tebessümle) Hanımlar, beyler, terbiye edilmiş tazımı takdim ederim. Ben onu bulmak için ta Ajax'a gitmiş, damızlık cins hayvanlar arasından seçmiş ve etoburlara mahsus çivili eyerim sayesinde ehlileştirmiş bulunuyorum. Karnının altını düğümlü sırımla kırbaçlarım. Makaralı bir palangayla boynuna boğarcasına geçirilmiş bir mekanizma ne denli huysuz olsa da değme aslanı hatta surdaki Libyalı adamyiyen Leo feroxu bile dize getirir. Akkor halinde bir demir çubukla düşünen sırtlan lakaplı Amsterdamlı Fritz'in icadı olup yanan yerlerine sürülen bir liniment kullanırız biz. (gözlerini belertir) Bende ne Hint şeytanlığı vardı. Bağrımda parlayan şu şeylerle gözümün parıltısı sindirir onları, (büyüleyici bir tebessümle) Şimdi size sirkimizin medarı iftiharı Mademoiselle Ruby'yi takdim ediyorum. BİRİNCİ BEKÇİ Bizimle geleceksin. Adın ve adresin.

BLOOM

Şu anda unutmuş durumdayım. Ha, evet. (Yüksek kalite şapkasını çıkararak selamlar.) Dr. Bloom, Leopold, dişcerrahı. Von Blum Pas- ha'yı işitmişsinizdir. Milyonlar hadsiz hesapsız. Donnerwetter! Avusturya'nın yarısı onun. Mısır. Yeğenim. BİRİNCİ BEKÇİ İspatla.

(Bloom 'un şapkasındaki deri bandın içinden bir kart düşer.)

BLOOM

(Kırmızı fesli, üzerinde geniş yeşil kuşaklı kadı cüppesi, sahte bir Legion a'Honneur nişanı takmış, acele kartı yerden alıp sunar) Müsaadenizle anlatayım. Kara ve Deniz Genç Subayları Kulübü üyesiyim. Dava-vekili: Messrs John Henry Menton, 27 Bachelor's Walk.

504

BİRİNCİ BEKÇİ

(okur) Henry Flower. Sabit bir ikametgâhı yok. Gayri kanuni şekilde tarassut ve tacizde bulunmakta. İKİNCİ BEKÇİ Suç anında neredeydin, söyle. İkazımızı dinledin.

BLOOM

(kalbinin üzerindeki cepten buruşmuş bir sarı çiçek çıkarır) İşte mevzubahis çiçek. Adını bilmediğim bir adam verdi onu bana. (yapmacıksız) Eski bir fıkra var hani, hangi renkler moral verir? Bloom. İsim değişikliği.

Virag. (alçak sesle ve güvenle mırıldanır) Yeni nişanlandık, amirim. İşin içinde bir de kadın var. Aşk gaileleri, {omzunu ikinci bekçiye hafifçe sürter) Bırak Alla'sen. Donanmadaki biz yiğitlerin şiarıdır. Üniformadan olacak, (vakur bir şekilde birinci bekçiye döner) Eh, arada bir bir Waterloo olayı gelir insanın başına. Bir akşam teşrif ediniz de size bir kadeh Burgonyamdan ikram edeyim, (ikinci bekçiye, neşeli) Sizi tanıştırırım, komiserim. Bitirim kadındır. Kuzu kuyruğunu titretir gibi şipşak, yamandır billah. (Ardında peçeli bir kadın, esmer, şeytansı bir surat belirir.) ESMER ŞEYTANSI SURAT Saraydan arıyorlar onu. Ordudan ihraç edilmiş.
MARTHA
(kalınpeçeli, boynunda kırmızı bir yular, elinde bir Irish Times nüshası, parmağını uzatarak serzenişte bulunur) Henry! Leopold! Lionel, yitirdiğim sen! Namusumu temizle.
BİRİNCİ BEKÇİ
(sertçe) Buyrun, merkeze.
BLOOM
(yılgın, şapkasını başına geçirerek geriler, sonra, elini kalbine koyar ve sağ dirseği dikaçılı, masonluk selamım vererek tedafüi ittifak işaretini yapar) Yo, yo, muhterem efendimiz, nuru aşkımız. Hüviyet yanlışlığı Lyons Postası. Lesurques ve Dubosc. Childs kardeş katili va-
505
kasını hatırlayın. Biz tıp erbabı. Ufak bir baltayla öldürmüş adamı. Yanlışlıkla suçlanmaktayım. Masum bir insanın nahak yere mahkûm edilmesindense dokuz suçlunun serbest bırakılması daha evladır.
MARTHA

(peçesinin ardında hüngür hüngür ağlayarak) Sözünden döndün. Benim asıl adım Peggy Griffin. Pek mutsuz olduğunu yazmıştı mektubunda. Seni, Bective Rugbi Takımı'nda bek oynayan ağabeyime şikâyet edeceğim, kalpsiz hercai.
BLOOM
(eliyle ağzını örterek) Kadın sarhoş. Bu kadın fazlaca alkol almış, (alçak sesle Ephraim 'in parolasını mırıldanır) Şiboklet.
İKİNCİ BEKÇİ (yaşlıgözlerle, Bloom'a) Kendinden kamilen utanmalısın sen.
BLOOM
Saygıdeğer jüri üyeleri, müsaade buyurunuz da izah edeyim. Nahak yere itham edilmekteyim. Yanlış anlaşılmış bir adamım ben. Ne kadar suç varsa hep bana yükleniyor. Ben namuslu, evli bir adamım, karakterimde bir leke dahi yoktur. Eccless Street'te ikamet etmekteyim. Karımsa, pek mütemayiz bir kumandan, korkusuz dürüst bir beyefendi, ve muharebelerimizi kazanmamızda büyük payı olan Britanya savaşçılarından neydi adı, Tümgeneral Brian Tweedy'nin kerimesiyim. Generalliğinin tümlüğünü de Ror-ke's Drift'teki cansiperane müdafaasından dolayı kazanmıştı. BİRİNCİ BEKÇİ Hangi alay?
BLOOM
(salondakilere döner) Royal Dublin Silahendazları, bu yeryüzünün tuzu, dünyaca ünlü şanlı askerler. Aranızda eksi askerlik arkadaşlanmdan bazılarını görür gibiyim. Yuvalarımızın bekçileri, imparatorluğumuzun hizmetindeki bu tunç bilekli çelik yürekli kahramanlarımız Metropoliten Polis teşkilâtımız mensupları olan R.
D. S. 1er
506
BİR SES Dönekherif! Yaşasın Boerler! Joe Chamberlain'i yuhalayan kimdi?
BLOOM
(eli birinci bekçinin omzunda) ihtiyar pederim ise bir sulh hâkimiydi Ben de sizin kadar sadık bir Britanyalıyım, efendim. Kralımız ve ülkemiz uğruna bayrağımızın altında General Gough'un kumandanlığında parktaki o tevekkültü alallâh muharebede savaşmışh-ğım üstelik Spion Kop'ta ve Bloemfontein'de askeri telgraflarda duyurulduğu üzre yaralanmışlığım dahi vardır. Beyaz tenli bir adamın yapabileceği her bir şeyi yaptım ben. (sessiz

bir duygusallıkla) Jim Bludso. Burnunu kıyıda tutmaya çalışırken. BİRİNCİ BEKÇİ Mesleğin, ne iş yaparsın?
BLOOM
Evet, edebi meşgalelerim var, gazeteci-muharrir. Hatta şu sıralarda, kâşifi olduğum ve mükâfat kazanmış bulunan, bundan evvel-890 kilerden tamamıyla apayrı bir yer işgal edecek olan bir hikâye antolojisinin hazırlığı içindeyiz. Britanya ve İrlanda matbuatıyla teş-rikimesai içindeyim Arzu ederseniz telefon edip....
(Myles Crawford, dişlerinin arasında bir tüy, sarsıla sarsıla hızla gelir. Kırmızı gagası hasır şapkasının aylası içinde alazlanmış. Bir elinde bir kangal ispanyol soğanını sallarken öteki elindeki telefon ahizesini kulağına dayar.)
MYLES CRAWFORD
(horozibiği gibi sarkık gerdanı sallanmaktadır) Alo, yetmiş yedi seksen dört. Alo, burası Freeman Pisuarı ve Haftalık Götsileceği. Avru-900 pa'nın Felci. Siz hangisi? Patburun? Kim yazıyor, dedin? Bloom mu? (Mr. Philip Beaufoy, suratısoluk, kusursuz sabah kıyafetiyle, öneçı-kık cebinde yukarıfırlak bir mendil, jilet gibi ütülü lavantaçiçeğiren-ginde pantolonu ve rugan ayakkabılarıyla tanıkkürsüsünde durmaktadır. Matcham'ın Unutulmaz Darbeleri etiketli kalın bir dosyayı taşımaktadır.)
BEAUFOY
(sözcükleri uzata uzata) Hayır, değilsiniz. Kanaatime göre, alâkanız dahi yok. Şayet siz necabetli bir beyefendi olsaydınız, çelebiliğin en basit kaidelerine riayet etmiş bulunsaydmız, böyle müstekreh bir tavrı harekete tevessül etmezdiniz. O da onlardan biri, sayın hâkim. Bir müntahil; litterateur adı altında maskaralık icra eden sinsi bir his istismarcısı. Tabiatındaki cibilliyesizlikle benim en-çoksatan, hakikaten harikulade, her biri mükemmel bir mücevher olan su götürmez aşk sahnelerini ihtiva eden metinlerimden bazılarını aynen aşırdığı ayan beyan meydandadır. Beaufoy'un, zatıâlilerinizin de şüphesiz aşina oldukları o aşk ve büyük malikânelerle dolup taşan kitapları krallığımızın her bir köşesinde herkes tarafından tanınmaktadır.
BLOOM

(sünepe bir uysallıkla ve asık suratla mırıldanır) Gülen büyücü kadınla el ele tutuşmasını anlatan o sahne hariç, müsaadenizle...

BEAUFOY

(dudaklarını yukarıya doğru kıvırarak dinleyicilere doğru mağrurane gülümser) Seni gidi soytarı eşşek, seni! Senin o mafevkattabia antika münasebetsizliğini tasvir edecek kelime bulamıyorum! O mevzuda daha fazla zahmet buyurup, canınızı üzmenize hiç gerek yok. Editörüm Mr. J. B. Pinker zaten aramızda hazır bulunuyor. Zannedersem, sayın hâkim, mutat şahitlik ücretini alacağız, değil mi? Bu cüretkâr matbuat çaylağı, üniversiteye bile gitmemiş bu Rheims Kargası yüzünden yüklüce para harcamış bulunuyoruz da.

BLOOM

(belirsizce) Hayat üniversitesi. Süprüntü edebiyat.

BEAUFOY

(bağırır) Şu iftiracıya bakın, âdemoğlunun ahlâkî tefessühünü teşhir ediyor! (dosyasını uzatarak) Onu mahkûm ettirecek olan delilimiz, corpus delkti, işte burada sayın hâkim, bu münasebetsiz adamın damgasıyla tahrip edilmiş bulunan mütakâmil eserimin bir numunesi.

---------------------------------- 508 ----------

SALONDAN BİR SES

Musa, Museviler kralı, Musa, Kıçını sildi Daily News'a.

BLOOM

(yüreklenerek) abartıyorsunuz.

BEAUFOY

Seni aşağılık mel'un! At sulama havuzuna atmalılar seni, tıynetsiz herif! (hâkime doğru hitap ederek) Adamın sürdürdüğü hususî hayata bakınız bir! Dörtlü bir mevcudiyet içinde! Sokakta melek, evde şeytan. Hanımların huzurunda anlatılması uygun kaçmayan şeyler! Çağımızın bir numaralı entrikacısı!

BLOOM (hâkime bakarak) Ya kendisi, bekâr bir kimse olarak, nasıl...

BİRİNCİ BEKÇİ Krala karşı Bloom. Hatun Driscoll'u getirin.

MÜBAŞİR

Mary Driscoll, hizmetçi kız!

(Mary Driscoll, pasaklı bir hizmetçi kız yaklaşır. Koluna geçirdiği bir kovayı taşımakta, bir elinde de bir bulaşıkfırçası tutmaktadır.)

İKİNCİ BEKÇİ Biri daha! Sen talihsiz sınıfa mı mensupsun? MARY DRISCOLL

(öfkelenir) Durumum fena sayılmaz. İyi bir karaktere sahibim, son işimde de tam dört ay çalıştım. Maaşım yılda altı sterlindi, cuma günleri de izne çıkma imkânı; ordan ayrılmamın sebebi bu beyin aşna fişne olmak istemesi.

BİRİNCİ BEKÇİ Onu neyle itham ediyorsun?

MARY DRISCOLL

Bana bir teklifte bulunmuştu ama bu yoksul halimle daha fazla ettiğime inanıyorum ben.

BLOOM

(dalgalı kumaştan hırkası, spor fanila pantolonu, topuksuz terlikleri, dağınık saçları ve tıraşsız yüzüyle: yumuşaktan) Sana karşı saygıda kusur etmiş değilim. Seni hediyeye boğdum, seviyenin çok üstünde şık zümrütyeşili jartiyerler aldım. Tırtıkçılıkla suçlandığında çaktırmadan senin tarafını tuttum. Her şeyin bir orta noktası vardır. Anlayışlı olsana kuzum. MARY DRISCOLL

(heyecanlanarak) Şayet o ispirilyelere el sürdüysem iki gözüm önüme aksın!

BİRİNCİ BEKÇİ Şikâyet sebebi suçlamanız? Bir şey olmuş muydu?

MARY DRISCOLL

Avlunun arka tarafında üstüme geliverdi. Hâkim Bey, o sabah hanım çengelliiğne almak için çarşıya inmişti. Bu bey bana bir sarıldı ki neticesinde dört yerim birden morardı. iki kere de elini eteğimin altına soktu. BLOOM O da karşısaldırıda bulunmuştu. MARY DRISCOLL

(istihfafla) Vallahi şu bulaşıkfırçasına hürmetim daha fazla, inan olsun. Ona çıkıştığımda ne dese beğenirsiniz: Sakın kimseye söyleme. (Her yandan gülüşmeler)

GEORGE FOTTRELL

(kraliyet mübaşiri, yankılanan sesiyle) Herkesi sükûnete davet ediyorum! Maznun şimdi asılsız bir ifade verecektir.

(Bloom suçunu reddeder ve elinde tamamen açmış bir nilüfer, uzun ve anlaşılmaz bir konuşmaya başlar. Dava vekilinin tahkikat jürisine hitaben yaptığı heyecan uyandırıcı müdafaayı dinleyeceklerdir. Kendisi tükenmiş, harap vaziyette bir insandır, ancak tabir caizse herkes tarafından dışlanmasına rağmen, saf bir genç kız gibi mazinin hatıralarını geriye getirip evcil bir hayvan gibi doğaya dönmek ve böylece ıslah olmakta kararlıdır. Bir zamanlar yedi aylık bir çocuk iken, ihtiyar yatalak bir ebeveyn tarafından itinayla bakılmış ve büyütülmüştür. Bir baba olarak her ne kadar delâlete düşmüş ve ailesini ihmal etmiş ise de, son günlerinin yaklaşmakta olduğu şu safhada, geri kalan günlerinin akşamlarını bir aile babası olarak geçirmek, aile fertleriyle kucak kucağa ve onların sevgisiyle beslenmek maksadıyla artık yeni bir sahifeye çevirmek istemektedir. Britanya vatandaşlığına geçmiş bir kimse olarak, o yaz akşamı Loop Line Demiryolu İşletmesi'ne ait bir lokomotif sahanlığından, tam da yağmur pencerelerden seyrettiği o sevgidolu Dublinli aileyuvalannın ve şehir mıntıkalarının hakikatte banliyölerin saadet ve tüm o düzinesi bir şilin dokuz penilik Dockrell duvarkâğıtlartyla, tekâmülünü temsil eden manzaralarının, acemi dilleriyle Çocuk İsa'ya dualarını eden o masum İngiltere doğumlu yavrucukların, evödevlerini yapmak için kafa patlatan genç talebelerin ya da piyano çalan genç kızların ya da efendime söyleyeyim ara sokaklarda ve yeşil patikalarda âşıklarıyla dört melodi düğmeli on iki katlı körüğüyle orgsesli metalik Britanya armonikasının nağmelerini dinleyerek dolaşan güzel kızların üzerine mırıl mırıl bir türkü gibi yağarken....

Her yandan gülüşmeler. Bloom abuk sabuk konuşmasını sürdürür. Muhabirler işitemediklerinden yakınırlar.) YAZMAN VE STENO

(gözlerini defterlerinden ayırmaksızın) Kısa kesin lütfen.

PROFESÖR MACHUGH

(basınmasasından, öksürerek seslenir) Sadede geliniz bayım. Çıkarın baklayı artık. (Bloom ile bakraç konusunda karşı avukatın suallerine geçilir. Ge-
nişçe bir bakraç. Bloom'un kendisi. Sıkışmıştır. Beaver Street'teyiz-dir. Sancı, evet. Çok fena. Bir sıvacının bakracı. Bacaklarını kasarak yürür. Anlatılmaz acılarla kıvranmaktadır. Ölümcül ıstırap. Öğle üzeridir. Aş ya da Burgonya. Evet biraz ıspanak. Kritik an.

511

Bakraca bakmadı. Kimsecikler. Ne berbat şey. Tam değil, ama. Tidbits'/» eski bir nüshası. Şamata ve ıslık sesleri. Bloom, badana bulaşmış redingotu, başındaki eğik külüstür silindir şapkası, burnunun üzerine yapıştırılmış bir plaster, zor işitilebilen bir sesle konuşur.) }.J. O'MOLLOY

(dava vekillerine özgü gri peruk ve cüppesiyle, sesinde ağlamstk yadsıma titremleri) Burası, içkiyi fazlaca kaçırma delâletine düşmüş bir âde-moğluyla dalga geçmek maksadıyla edebe aykırı hafifliklerin teşhir edileceği bir mahal değildir. Bir hayvanat bahçesi veya Oxford panayırı olmadığı gibi tehzili adalet mahalli de değildir. Müvekkilim bir nevzat, yabanellerden gelen ve hayata bir firari olarak başlamış olan zavallı bir muhacir olup şimdi de alnının teriyle rızkını çıkarmaya çalışmaktadır. Hakkında yapılan asılsız suçlama, halüsi-nasyondan naşi bir anlık irsî bir sapkınlıktan mütevellittir zira suçlu olduğu iddia edilen hadisedeki neviden laubali tavırlar müvek- kilimin kendi memleketi olan Firavunlar diyarında genellikle tabii karşılanır. Prima facie, size şunu söyleyeyim ki tenasülî bir münasebet teşebbüsü mevcut değildir. Cinsî münasebet vuku bulmamış ve Driscoll'un şikâyetinde tecavüz sübut bulmamıştır. Bilhassa ceddaniyetten bahsetmek istiyorum. Müvekkilimin ailesinde deniz kazaları ve sairfilmenam vakalarına rastlanmaktadır. Şayet maznun konuşabilseydi size neler anlatırdı neler - muhakkak ki bir kitabın kapakları arasına getirilmiş olan serencamların en garibini. Bu şahıs, lort hazretleri, kundura tamirciliğinden naşi tever-rüm illetinden müşteki

olup alil bir vaziyettedir. Kendisi Mongo- lizm nesebinden olduğu cihetle hareketlerinin mesuliyetini deruhte edemeyeceğini arz etmektedir. Aslında, divanedir.
BLOOM
(Yalınayak, çıkıkgöğüslü, üzerinde Hintli yeleği ve şalvarı, ayakparmak-ları af dilercesine içeriye doğru bükülmüş, köstebek gözlerini açıp elini yavaşça alnında gezdirerek şaşkıncasına etrafına bakar. Ardından, kuşağını bahriyelivari bağlayıp, bir şarklı hürmetkârlığıyla boyun kırarak ve başparmağını göğedoğru uzatarak mahkemeyi selamlar.) Kendileri çoki güzeli akşami yapmıştır, (sonra seke seke yürümeye başlar) Za val lı küççüh çocuh Hey gece domuzpaçası getiyiy
512
İki şilli ödeyi.... (Yuhalanır.)
J. J. O'MOLLOY
(halka doğru sertçe) Bu tek başına bir mücadeledir. Hades aşkına, ben it uğursuz takımının, sırıtkan sırtlanların hiçbir müvekkilimin ağzını bu şekilde tıkamasına, onu taciz etmesine müsaade etmem. Musa şeriatı orman kanunlarının yerine geçmiş bulunuyor. Adaletin gayelerinden bir an dahi ayrılmaksızın şunu ehemmiyetle teba-
rüz ettirmek istiyorum ki, maznunun mavzubahis fiille hiçbir alâkası olmadığı gibi davacı şahıs da herhangi bir şekilde kurcalanmış değildir. Bu genç kadına müddeialeyh tarafından sanki kendi kerimesi imişçesine muamele edilmiştir. (Bloom, J. J. O'Molloy'un elini yakalar ve dudaklarına götürür) Esrarengiz elin bu işe de karıştığını ispatlamak maksadıyla, iddiaları çürütücü delilleri enikonu araştıracağım. Müvekkilim sıkılgan bir mizaca sahip olduğundan dolayı, dünyadaki bir centilmene yakışmayan münasebetszlikler yapacak ve kendi zevkine alet ederek onun bu vaziyete düşmesine sebebiyet veren bir alçak yüzünden kötü yola düşmüş bir kızı taşa tutacak olan en son kişidir. O doğru yoldan sapmak istemez. Tanıdığım en temiz yürekli adamdır o. Az sonra slaytları burada gösterilecek olan uzak bir diyarda, Küçük Asya'da Agendath Neta-im'deki gayetle vasi gayri menkullerinin ipotek edilmesinden naşi işleri şu anda çok iyi gitmemektedir. {Bloom'a) Size zahmet bu iş sizin ellerinizden öpecek.
BLOOM
Eh, başa gelen çekilir.

(Kinnereth gölü ve onun çevresinde otlayan ineklerin bulanık görüntüsü duvara yansıtılır. Gelincikgözlü aksın Moses Dlugacz, mavi iş-1100 çi pantolonuyla mahkeme salonunda durmakta ve bir elinde bir
portakal bir elinde de bir domuz böbreği tutmaktadır.)
DLUGACZ
(boğuk sesle) Bleibtreustrasse, Berlin, W. 13.
(J. J. O'Molloy alçak bir duvar çıkıntısına çıkarak vakur bir şekilde ceketinin yakasını tutar. Soluk ve sakallı suratı uzar, gözleri fU-kurlaşır ve John F. Taylor'un müteverrim, kızıl elmacıkkemikli su-
hll
ratına dönüşür. Sonra mendilini ağzına bastırarak ha bire akan gülpembesi kanını inceler.)
J. J. O'MOLLOY
(sesini yitirmişçesine) Affedersiniz. Şiddetli bir gripten mustaribim, ıııo hasta yatağımdan daha yeni kalktım da. Kalpten gelen birkaç kelime. (Seymour Bushe'nin kusumsu kafasıyla tilkimsi bıyıklarını vefilimsi fesahatperdazlığınt takınır.) Meleklerin kitabı açıldığında ol dalgın sinesi ruhyüceltimini merasimle başlatmıştır da ruhyücelimi de yaşamayı hak eder ki barodaki tutsakların mukaddes şüphe imtiyazlarını muhakkak teslim eder. (Üzerinde bir şeyler yazılı bir belge mahkemeye sunulur.)
BLOOM
(saray kıyafetiyle) Her türlü referansı verebilirim. Messrs. Callan, Coleman. Mr. Wisdom Hely J. P. Eski patronum Joe Cuffe. Dub- 1120 ün eski Belediye Reisi Mr. V. B. Dillon. En yüksek çevrelerin tılsımlı âleminde dolaşmışlığım vardır.....Dublin sosyetesinin kraliçeleri, (kayıtsızca) Daha bu gün Genel Valilik malikânesindeki
kabul merasiminde eski dostlarım Kraliyet Astronomu Sir Robert ve Lady Ball ile çene çalıyorduk......
MRS. YELVERTON BARRY

(dekolte opal tuvaleti, dirseklerine uzanan fildişi eldivenleri, üzerinde samur kürküyle süslenmiş kiremitrengi kapitone bir dolama, saçında balıkçıl tüyünden şık bir sorguç) Şu adamı tevkif ediniz, memur bey. Kocam Tipperary Kuzey Kontluğu'ndaki Munster'i teftiş seyahatin- deyken, kalkmış bana acemice ve hüviyetini gizleyerek yazmış, altına da James Lovebirch diye imza atmış. Theatre Royal'da La Ci-gale'ın galasında ben locamda otururken güya benim eşsiz yarımkürelerimi görüp kendisini cennette farzetmiş imiş. Onu fevkalâde tahrik etmiş imişim. Ertesi perşembe günü, Dunsink saatiyle on altı otuzda bana terbiyemi bozduran münasebetsiz tekliflerde bulundu. Bana Monsieur Paul de Kock'un eseri olan Üç Çift Korseli *« isimli romanını postayla göndermek istediğini söyledi.
MRS. BELLINGHAM aShğf ve burnuna dek sarındığı fok ve tavşan kürkünden mantosuyla, 514
kupa arabasından iner ve opossum derisi manşonundan çıkardığı kosko ca kaplumbağakabuğu monoklü ile etrafı incelemeye koyulur) Bana da Evet, yanılmıyorsam aynı terbiyesiz şahıs. Zira doksan üç Şubba-tında zemheririn bastırdığı, banyo sarnıcımızdaki emniyet borusunun ızgarasıyla toplu valfın dahi donduğu ve sulusepken yağdığı bir gün Sir Thornley Stoker'in önünde arabamın kapısını kapamıştı. Müteakiben, söylediğine göre benim şerefime dağlardan devşi-rilmiş bir edelvays çiçeğini bir zarfa koyup göndermişti. Çiçeği bir botanik mütehassısına muayene ettirmiştim de o da bana onun Model Çiftliğin serasından çalınmış olan ve evlerde yetiştirilen bir patates nebatının çiçeği olduğuna dair malûmat vermişti.
MRS. YELVERTON BARRY
Vay utanmaz herif!
(Sürtük kadınlar ve kılıksız çocuklardan oluşan bir kalabalık sökün eder.)
SÜRTÜK KADINLAR VE KILIKSIZ ÇOCUKLAR (bağrışarak) Dur hırsız! Ala ala hey, Mavisakal! Yaşasın Ikey Mo! İKİNCİ BEKÇİ İşte bilezikler.
MRS. BELLINGHAM
El yazısıyla yazdığı birçok mektubunda bana kürkler içindeki Venüs diye hitap ederek müfrit iltifatlarda bulunmuş ve ayazkesen arabacım Palmer'e güya derin merhamet hislerini ifade ederken aynı anda onun kulaklıkh kasketiyle muflonlu gocuğunu ve sandalyemin arkasında benim Bellingham hanedanının erkek geyik başı şeklinde altın perdahlı amblemiyle donatılmış

samur kürklü ve armamı taşıyan üniforması içinde dururken benim yakınımda bulunma bahtiyarlığını kıskandığını da tebarüz ettirmiştir. Benim alt çıkıntılarımla sonuna kadar çektiğim ipek çoraplarımın içinde 1170 taşan baldırlarımı da mübalâğalı denilebilecek bir şekilde methetmiş, son derece pahalı danteller içinde saklı duran ve zihninde canlandırabildiğini ileri sürdüğü diğer hazinelerimden de hararet ve sitayişle bahsetmiştir. Evlilik yatağımı kirleterek mümkün olan en erken bir fırsatta onunla zina etmemiz hususunda beni teşvik ola
tmi$tır (ve ken' te§v'k etmenin de hayattaki en mukaddes hedefi olduğunu da ifade etmiştir).
MUHTEREM MRS. MERVYN TALBOYS
(amazon kılığında, başında melon şapka, mahmuzlu çizmeler, kırmızı yelek, yol yol nakışlı açık kahverengi uzun silâhşor eldivenleri, tutarak kaldırdığı uzun eteği ve sürekli olarak çizmesinin vardelasını dövdüğü 1180 kısa avcı kamçısıyla) Bana da. Ali Ireland'a karşı Rest of Ireland maçı sırasında beni Phoenix Park'ın polo sahasında görmüştü de. Hatırlıyorum, gözlerim hayranlıkla kamaşaraktan son devreyi kazanan Inniskillings'in, o güzelim tayı Centaur'z binmiş kaptanı Slogger Dennehy'yi seyretmekteyim. Bu avam tabakasından Don Juan bir binek arabasının ardından beni gözetleyerek bana çifte zarf içinde hani karanlık bastırınca Paris bulvarlarında satılan, her kadını çileden çıkaracak o müstehcen fotoğraflardan bir tane gönderdi. Hâlâ saklarım. Fotoğrafta nahif güzel bir taze olan kısmen çıplak bir senyorita (yeminle karısı olduğunu söyleyerek fotoğrafı kendisinin 1190 gizlice çektiğini anlatmıştı) bir de şüphesiz alçağın teki adaleli bir boğagüreşçisiyle. Yasak cinsî münasebette bulunm ktaydı. Bana, benimle aynı şeyi yapmamızı, yaramazlık etmemi, garnizondaki zabitlerle günaha girmemi teklif etti. Elindeki mektubu anlatmama imkân olmayan bir şekilde kirletmem, onu çokçasına hak ettiğinden dolayı cezalandırmam, apışarak üzerine oturup ona binmem, onu fevkalade şiddetli bir şekildft kırbaçlamam için diller döktü.
MRS BELLINGHAM Bana da. 1200 MRS. YELVERTON BARRY
Bana da.
(Birçokpek saygın Dublinli hanım ellerindeki Bloom'dan aldıkları uygunsuz mektupları kaldırırlar.)

MUHTEREM MRS. MERVYN TALBOYS

(ani bir öfke nöbetine kapılır ve çizmesinin mahmuzlarını şakırdatarak yere vurur) Vallahi de yaparım, Tanrı şahidim olsun. O güvercinciğerli 111 üzerinde kalabildiğim sürece kamçılarım. Diri diri yüzerim onu.

516

BLOOM

(gözleri kapanırken, beklenti içinde siner) Burada mı? (kıvranır) Tekrar! (soluk soluğa korkuyla çömelir) Tehlikeyi ne de severim!

MUHTEREM MRS. MERVYN TALBOYS

Hah, ne güzel söyledin! Seni benzeteyim de gör. Eşşek sudan ge-lesiye kadar döveyim de feleğini şaşırasın.

MRS. BELLINGHAM Pestilini çıkarıver utanmazın! Allah yarattı deme!

MRS. YELVERTON BARRY Rezalet! Mazur görülecek bir tarafı yok! Evli bir adam!

BLOOM

Bütün bu insanlar. Hani biraz okşansınlar demiştim. Kan topla-maksızın ılık pembe bir sızlama. Kan dolaşımını tembih etmek amacıyla zarif bir kızılcık sopası ziyafeti.

MUHTEREM MRS. MERVYN TALBOYS

(alaylı bir gülüşle) Oo, öyle mi, kibar beyefendileri? Dur sen, alimallah, şimdi hayatının şokunu geçirmeye hazır ol, senin kuyruğunu tava sapına çevireyim de gör. îçimde uyuyan dişi kaplanı yaman öfkelendirdin.

MRS. BELLINGHAM

(manşonuyla monoklünü kindarane sallar) Yak canını şunun, göreyim seni Hanna. Gevret imanını. Canı çıkasıya kadar marizle. Dokuz kamçılı kırbaçla. Hadım et onu. Teşrih et.

BLOOM

(titreyerek, sinerek ellerini kavuşturur: Ürkek bakışlarla) Ah donuyorum! Ah üşüyorum! îlahi güzelliğiniz yüzünden. Unutun, affedin. Kısmet. Bu defa bırakıverin beni. (öbüryanağını uzatır)

MRS. YELVERTON BARRY

(huşunetle) Sakın affetmeyesin, Mrs. Talboys! Şunu güzel bir ben-zetiver!

517

MUHTEREM MRS. MERVYN TALBOYS

(uzun eldiveninin düğmelerini hışımla çözerek) Seni bırakmak mı? Gü-leyim bari. Köpeğin enciği domuz köpeği seni! Ne cesaretle

konuşuyorsun benle! ibreti âlem için sokağın ortasında meydan dayağı çekeceğim sana. Mahmuzlarımı ta fırıldağına kadar sokacağım içinde. Herkes onun boynuz taktığını biliyor zaten, (binicikırbacını havada çılgıncasına şaklatır) Vakit kaybetmeden indirin şunun pan-tollarını. Buraya gelin, bayım! Çabuk! Hazır mısınız?

BLOOM

(titreyerek, itaat etmeye başlayarak) Havalar da ne kadar sıcak.

(Kıvırcık saçlı Davy Stephens, bir alay yalınayak gazeteci oğlanla geçmektedir.)

[A]so

DAVY STEPHENS

Mukaddes Kalbin Kuryesi ve Evening Telegraph irlanda Resmi Yortu Günü ekiyle. Dublin'deki boynuzluların yeni adreslerini yazıyor.

(Pek Muhterem Canon O'Hanlon altın sırmalı cüppesiyle sarkaçlı bir mermer saati kaldırarak gösterir. Onun önünde Peder Conroy ile Muhterem John Hughes S. J. yere kadar eğilirler.)

SARKAÇLI SAAT (küçük kepısı açılarak)

Guguk.

Guguk.

Guguk.

(Bir karyolanın pirinç halkalarının şıngırtısı işitilir.) HALKALAR Şıngır. Mıngır. Şıngımır.

(Bir sis tabakası hızla dağılır ve jüri mahallinde silindirşapkalı jü-nreisi Martin Cunningham'in, Jack Power'in, Simon Dedalus'un, Tom Kenan'ın, Ned Lambert'in, John Henry Menton'un, Myles Crawford'un, Lenehan'ın, Nosey Flynn'ın, M'Coy'un çehreleriyle isimsiz Varlığın belirsiz çehresi belirir.) 518

• ÎSÎMSIZ VARLIK

Eyersiz binmiş. Yaşına göre ağırlık. Vayy, herif kadını organize etmiş. JÜRİ ÜYELERİ (bütün başlar onun sesine doğru çevrilir) Sahi mi? İSİMSİZ VARLIK (hırlarcasına) Pupu üstünde popo. Beşe yüz şilin. JÜRİ ÜYELERİ (bütün başlar onaylarcasma eğilir) Çoğumuz öyle sanmıştık
BİRİNCİ BEKÇİ
Fişlenmiş bu adam. Başka bir kızın da saçörgüsünü kesmiş. Aranıyor: Karındeşen Jack. Bin sterlin mükâfat.
İKİNCİ BEKÇİ (huşu içinde, fısıldar) Üstelik siyah giysili. Bir Mormon. Anarşist.
MÜBAŞİR
(yüksek sesle) Sabit bir ikametgâhı tesbit edilemeyen Leopold Blo-om'un maruf bir dinamitçi, sahtekâr, iki kadınla evli, meyancı ve boynuzlu olması ve Dublin şehri hemşehrilerinin başına belâ kesilmesi hasebiyle bu muvakkat celsede pek muhterem....
(Dublin Sulh Hâkimi taşsakallı Muhterem Sir Frederick Falkiner, gri taş rengindeki hâkimlik cüppesiyle yerinden kalkar. Kollarında bir şemsiye asa taşımaktadır. Alnından Musa şeriatının koçboynuz-ları kaskatı yükselmektedir.) SULH HÂKİMİ
Bu beyaz kadın ticaretine bir son vereceğim ve Dublin'i bu iğrenç haşarattan kurtaracağım! (siyah başlığını giyer) Sayın Şerif Muavini Bey, bu adam şu anda durmakta olduğu sanık mahallinden alınsın ve Majestelerinin münasip gördüğü sürece Mountjoy hapishanesinin nezaretinde gözaltında bulundurulsun ve orada öldüğünden emin oluncaya kadar asılsın ve mesuliyetinizi idrak edip bir ihmal-
519
j bulunmayın yoksa Tanrı yardımcınız olsun. Haydi götürün onu.
(Başının üzerine siyah bir takke iner. Şerif Muavini Uzun John Fanning keskin kokulu bir Henry Clay purosu içerek ortaya çıkar.)
UZUN JOHN FANNING
(kaşlarını çatarak çınlamlı bir sesle gürlercesine konuşur) Yahuda Isca-riot'u kim asacak? (Üstat berber H. Rumbold kanrenkli deri yeleği ve sepici önlüğüyle, omzunda bir kangal ip, sehpaya çıkar. Kemerinde bir kurşunlu lobut ile bir çivili matrak asılıdır. Güçlü, demir muş tali yamru yumru pençelerini gaddarca ovuşturur.)
RUMBOLD

(Sulh Hâkimi'ne meşum bir ünsiyetle) Cellat Harry, Majesteleri, Merser Azraili. Bi boğazlama beş Gine. Bi hamlede kesilir.
(George Kilisesi'nin çanları ağır ağır çalar, battal tarrakası demirin.)
ÇANLAR Amanın! Yandım!
BLOOM
(çaresizlikle) Durun. Bir dakika. Martılar. İyi kalpli bir. Görmüştüm. Masum. Maymun kafesinin önündeki kız çocuğu. Hayvanat bahçesinde. O utanmaz şempanze, (soluğu kesilmişçesine) Karnının alt bölümü, basen. Kızcağızın saflıkla kızarıvermesi beni insanlığımdan iğrendirdiydi. (coşkularına yenik düşerek) Çıkıp gitmiştim ordan. (kalabalıktaki bir kimseye döner, yakararak) Hynes, sana anlatabilir miyim? Tanırsın beni sen.
O üç şilini de verme istersen. Hatta daha lazımsa......
HYNES (soğukça) Sizinle tanışıyor muyuz ki? İKİNCİ BEKÇİ (köşeyi gösterir) Bomba şurada.
520
BİRİNCİ BEKÇİ
Zaman ayarlı bir cehennem makinesi.
BLOOM Değil, değil. Domuz paçası. Bir cenazedeydim de.
BİRİNCİ BEKÇİ
(copunu çeker) Yalancı!
(Küçük av köpeği burnunu kaldırır ve Paddy Dignam'ın gri iskor-bütlü suratı ortaya çıkar. Köpek, suratı kamilen yemiştir. Leşle doyan karnından pis kokulu soluklar çıkarır. Büyüyerek insan boyutuna ve biçimine ulaşır. Alman tazısı kürkü kahverengi bir cenaze kı-y afetine dönüşür. Yeşil, kanlı gözleri par par
parlar. Bir kulağının

yarısı, burnunun tamamı ve her iki başparmağı gulyabanilerce yenilmiştir.)
PADDY DIGNAM
(çökük bir sesle) Doğru söylüyor. Benim cenazemdeydi. Doktor Fi-nucane tabiî sebeplerden dolayı hastalığa yakalandığımda hayat emaresi kalmadığını beyan ettiydi. (Kesilmiş, kül gibi yüzünü aya doğru kaldırarak hazin hazin ulur.) BLOOM (muzafferane) İşittiniz mi?
PADDY DIGNAM
Bloom, ben Paddy Dignam'ın ruhuyum. Dinle, dinle, O dinle! BLOOM Bu ses Esau'nun sesi.
İKİNCİ BEKÇİ (istavroz çıkarır) Nasıl olur be yahu? BİRİNCİ BEKÇİ ilkokulda bunu okumamıştık. PADDY DIGNAM
Tenasühle. Hortlaklar.
BİR SES
Hadi be.
PADDY DIGNAM
(içtenlikle) Bir zamanlar 27 Bachelor's Walk adresinde yeminli ifade ve beyanlar almakla memur davavekili Mr. J. H. Menton'un istih-damındaydım. Şimdiyse bir geberik, kalp cidarları hipertrofıye uğramış da. Vaziyet berbat. Zavallı karımın dünyası başına yıkıldı. Nasıl katlanıyor bunca sıkıntıya? O ispanyol şarabından uzak tutun onu. (etrafına bakar) Bir havagazı lambası. Defi hacet etmem lazım. O ayran dokundu galiba. (Muhafız O'Connell, elinde yas tülüne bağlanmış bir deste anahtar, zebella gövdesiyle çıkagelir. Yanında kurbağakarınlı, kaplumbağa-boyunlu papaz Peder Coffey beyaz keten cüppesi ve benekli bezden gecebaşlığıyla, haşhaşlardan örülü bir demet tutarak durmaktadır.)
PEDER COFFEY
(esner, sonra boğuk bir vıraklamayla okur) Namine. Jacobs. Vobiscu-its. Amin.
JOHN O'CONNELL
(megafonunu bir sisdüdüğü gibi şiddetlice öttürür) Dignam, Patrick T., merhum.
PADDY DIGNAM
(kulaklarını diker, irkilir) Ne kastediyor? (yalpalanarak öne doğru uzanır ve bir kulağını yere dayar) Sahibinin sesi!
JOHN O'CONNELL

Uefin varakası sıra numarası U. p. seksen beş bin. Ada on yedi. Keyes Müessesesi. Parsel, yüz bir. (Paddy Dignam, kuyruğunun ucu dikleşmiş, kulakları tetikte, göze çarpan bir çabayla dinler, düşünür.)

522

PADDY DIGNAM

Ruhunun sükûn bulması için dua edin.

(Kahverengi giysisi tasmasının arkası sıra çakılları tıkırdatarak sürüklenedursun, sıvışarak bir kömürlüğe girer. Obur bir babaç sıçan gri kabuğunun altındaki mantarımsı pençeleri üzerinde badi badi yürüyerek onun peşine düşer. Dignam 'in zar zor işitilebilen sesi yerin altında ulumaktadır: Dignam öldü, yerin dibine battı. Tom Rochford, iki direkli makinesinden aşağıya atlar.)

TOM ROCHFORD

(bir eli iman tahtasında, eğilir) Reuben J. Bir florin verin, bulayım onu. (nazarlarını menholden ayırmaksızın) Şimdi sıra bende. Buyurun Carlow'a beyler.

(Havaya sombalığı gibi gözüpek bir sıçrayış yaparak kömürlüğün içinde kaybolur. Direklerin üzerindeki iki kurs dingildemeye başlar, sanki iki göz. Ortalık yatışır. Bloom lâğım çukurundan ağır ağır geçmeye çalışır. Sisin içinden öpüşme sesleri gelir. Bir piyano çalmaktadır. Bloom, ışıklı bir evin önünde durur, dinler. Buseler yuvalarından uçuşarak Bloom'un etrafında cıvıldaya, şakıya, cilveleşe kanat çırparlar.)

BUSELER

(şakıyarak) Leo! (cıvıldayarak) Mini mini pipili bir kuştum, Leo'nun avucuna konmuştum! (cilveleşerek) Gugu guk! Cik cik ci-ik, Guk guk guuk! (şakıyarak) Uyusun da büyüsün! Pirouette! Le-opopold! (cıvıldayarak) Lioli! (şakıyarak) O Leo!

(Süzülerek, Bloom'un giysilerine sürtünerek hoppa parıltılı benekler halinde uçuşurlar.)

BLOOM

Bir erkeğin çalışına benziyor. Hüzünlü müzik. Kilise müziği. Galiba burada. (Zoe Higgins, üç bronz kopçayla kapatılmış gökyakut renginde kombinezonu, boynunu çeviren ince siyah kadife kordonuyla basamaklardan aşağı seğirtirken başıyla selamlayarak Bloom'un yanma sokulur.)

ZOE

Birisini mi aradınız? içeride, arkadaşlarıyla beraber. BLOOM Burası Mrs. Mack'ın yeri mi?

ZOE

Hayır, seksen bir. Mrs. Cohen'in evi. Buradan iyisini bulamazsın. Terliksürüyen Anamız, (teklifsizce) Bu gece kendisi de ganyanlar hakkında tüyoları veren ve Oxford'daki oğlunun paralarını ödeyen baytarla iş başında. Fazla mesai yapıyor ama bugün şansı döndü de. (kuşkulanarak) Oğlunun babası siz misiniz yoksa?

BLOOM

Yok canım!

ZOE

İkiniz de matemlisiniz. Küçük bey ne âlemdeymiş bakalım?

(Tetikte dururken teninde kadının yaklaşan parmakuçlartnı duyum-sar. Sol uyluğuna doğru bir el kayıverir.) ZOE Bambruklar ne âlemde?

BLOOM

Ofsayt. Tuhaf, sağ taraftalar. Daha ağır olduklarına, herhal. Milyonda bir der, terzim Mesias.

ZOE

(birden telaşla) Sertleşmiş bir frengi çıbanı var. BLOOM Bende olmaz öyle şey.

ZOE

Dokunuyorum işte.

524

(Elini pantolonun sol cebine kaydırarak sert buruşuk birpatetesi çıkarır. Ona ve Bloom 'a aptalca nemli dudaklarla bakar.) Bir nazarlık. Gelenek.

BLOOM ZOE

Zoe için mi? Temelli? Sana iyi davrandığım için mi, he?

(Patatesi açgözlülükle ceplerinden birine koyar, sonra Bloom'un koluna girerek ona sıkıca sarılır. Bloom tedirgin gülümser. Yavaş, tek tek birbirini izleyen notalar halinde oryantal bir müzik çalınmaktadır. Kadının etrafları sürmeli billurumsu kara gözlerine bakar. Gülümsemesi yumuşar.)

ZOE

Bir daha sefere beni tanırsın.

BLOOM

(elemli) Cana yakın bir ahuyu sevmemiştim hiç ama mukadderdi....

(Ceylanlar zıplayarak dağlarda otlanmaktalar. Yakında göller var. Göllerin kıyılarında sedirkorularının loş gölgeleri dizili. Çam kokuları yükselir, keskin reçine kokuları salkım salkım. Ateşin şark, tunç renkli kartalların pençelerinde yakuttan bir gök. Altında uzanan bir kadındoğa - çıplak, ak, kımıltısız, serin, kösnül. Şam gülleri arasında şırıldayan bir pınar. Dev irisi güller lâl asmalara fısıldar. Utanç yüklü bir şehvet, bir kan sızar gizemli mırıltılarından.)

ZOE

{odalık dudakları leziz domuzyağı merhemiyle gülsuyuna batmış durumda müziğe uyarak bir şarkı mırıldanır) Schorach ani wenowach, benoith Hierushaloim.

BLOOM

(meftun kalarak) Aksanından senin iyi bir aileden geldiğini düşündüm.

ZOE
Düşün düşün, derler hani.
525
(Altın dolgulu dişleriyle Bloom'un kulağını hafifçe ısırarak bayatlamış sarmısak kokan nefesiyle onu bunaltır. Güller bir yana çekilerek kralların altın mezarını ve onların çürümüş kemiklerini ortaya çıkarır.)
BLOOM
(hafifçe geri çekilerek, kadının sağ memesini hantal eliyle kurulmuş bir makine gibi avuçlar) Dublinli kızlardan mısın sen?
ZOE
(uçuşan bir tutam saçını uzlukla yakalayıp bükerek topuzuna sarar) Vazgeçsene sen. Ingilizim ben, var mı bir sipsin?
BLOOM
(gene aynı şekilde) Pek kullanmam, yavrum. Arada bir bir puro. Çocukça şeyler, (uçarıca) insan ağzını pis bir saman çöpüyle daha zevkli bir şekilde meşgul edebilir.
ZOE
Devam et. Bir konferans çek millete.
BLOOM
(üzerinde fitilli kadifeden işçi tulumu, siyah jarse gömleği, uçuşan kırmızı boyunbağı ve başında apaş kasketiyle) İnsanlık ıslah olmaz. Sir Walter Raleigh yeni dünyadan o patatesle o otu getirmişti - biri her türlü hastalığı emerek yok ediyor, ötekiyse kulak, göz, kalp, hafıza, irade, anlayış, ne varsa zehirliyor. Demem şu ki, bir başkası o besin maddesini getirmezden yüz yıl önce o zehri getirmiş. Sir Walter Raleigh, intihar, iftiralar. Bütün âdetlerimiz. Öyle ya, şu cemiyet hayatımıza baksanıza! (Uzaktaki kilisenin kulelerinden geceyarısını imleyen çan sesleri.) ÇAN SESLERİ Gene buyur, Leopold. Dublin Belediye Reisi! BLOOM (belediye reisi kıyafeti ve zinciriyle) Arran Quay, Inns Quay, Rotunda,
526
Mountjoy ve North Dock müntehipleri! Hayvanpazarından nehre bir tramvay hattı ihdas edilmesi çok iyi olacaktır. Geleceğin müziğidir bu. Benim programımdır. Cuibono? Ancak bizim korsan Van-derdeckenlerimiz hayalet para tekneleriyle......
BÎR MÜNTEHİP Müstakbel başyargıcımızın şerefine üç defa! (Fener alayının kızartısı yükselir.)

MEŞALE TAŞIYICILARI
Yaşşaa!
(Birkaç tanınmış parlamento üyesi, şehirli kodaman ve kentsoylu Bloom'la el sıkışarak onu kutlar. Üç kez sabık Dublin Belediye Rei-si Timothy Harrington belediye reislerine özgü kırmızı kıyafeti, altın
zincir ve beyaz ipek kravatıyla meclis üyesi vekili Lorcan Sherlock ile görüşmektedir. İkisi de hemfikir hararetle başlarını öne doğru eğmektedirler.)
SABIK BELEDİYE REİSİ HARRINGTON
(kırmızı cüppesi, asası, altın belediye reisliği zinciri ve geniş beyaz ipek kaşkoluyla) O kıdemli Sir Leo Bloom'un hitabesi rüsumatödeyici-ler tarafından ödenmek üzere tab edilmelidir. Ve dahi doğmuş olduğu ev onun anısına bir levha ile donatılmalı ve şimdiye kadar Cork Street'e çıkan Cow Parlour diye bilinen geçit de bundan böyle Boulevard Bloom olarak tesmiye edilmelidir. MECLİS ÜYESİ LORCAN SHERLOCK ittifakla kabul edilmiştir.
BLOOM
(heyecanla) Bu Uçan Hollandalılar ya da yatan Hollandalılar lüks kamaralarında yaslanmış otururlar ve barbut atarlarken umurlarında mıdır? Onların dinleri imanları, tek düşünceleri, biricik devaları makinelerdir, işleri kolaylaştırıcı apareyler, gaspediciler, zebaniler, birbirlerini katletmek maksadıyla imal edilmiş canavarlar, bir alay kapitalist ihtirasını emeği suiistimal etmesiyle yaratılan kerih gul-yabaniler. Onlar kraliyet ormanlarında geyiklerini semirtir ya da servet ve iktidarlarının bakarkör ihtişamları içinde sülünleri kek-
527
l'kleri köylüleri ayırt etmeksizin avlarken insanlar acından ölmekler, jyjg var ki, onların saltanatları ilelebet ille de illet evet...

(Sürekli alkışlar. Dört bir yandan Venedikli gemilerin direkleri, kurdeleli ağaçlar ve şenlik takları yükselir. Cead Mile Failte ve Mah Ttob Melek Israel yazılı bir gemi caddeden geçer. Bütün pencerelere meraklı seyirciler, yol boyunca Royal Dublin Silahendazları, Kraliyet Özel İskoç Muhafızları, Kamerun Highlandersleri ve Gal Silahendazları alayları hazır ol vaziyetinde dizilmiş, halkın caddeye taşmasını önlüyorlardı. Liseli gençler havagazı lambalarıyla telgraf direklerine, pencerepervazlartna, binaların kornişlerine, dam oluklarına, baca külahlarına, parmaklıklara, oluk ağızlarına tünemişler ıslık çalıyor, alkış tutuyorlardı. Bulut sütunu meydana çıkar. Uzaktan bir bandonun çaldığı Kol Nidre işitilir. Kışkışçılar, yukarıya doğru kaldırdıkları Emperyal kartallarla, uçuşan sancakları ve salladıkları hurma dallarıyla yaklaşırlar. Altın vefildi-şinden papalık alemi en yüksekte tutulurken çevresi sivil flamalarla sarılır. Damalı cüppeleriyle Şehir Müşiri ve Athlonelu İzsürücüsü ve Ulster Baş Armacısı John Howard Parnell'in öncülüğünde kortejin baş tarafı gözükür. Onları, Dublin Belediye Reisi Pek Muhte- rem Joseph Hutchinson, Lort Cenapları Cork Belediye Reisi Pek Muhterem Limerick, Galway, Sligo ve Mihraceler, Dublin Büyükşe-hir İtfaiye Müfrezesi, kendi plütokratik sıralarına göre dizilmiş fi-nans azizleri grubu Down ve Connor Piskoposları, Pek Muhterem Michael Kardinal Logue, Armagh Başpiskoposu Hazretleri, tüm İrlanda Başpiskoposu Pek Muhterem Dr. William Alexander, Armagh Başpiskoposu Hazretleri, tüm İrlanda Başpiskoposu, Hahambaşı, Presbiteryen Kilisesi Başkanı, Protestan Baptist, Anabaptist, Meto-dist ve Moravya kiliseleri Mezhepleri Başkanları ile Dostluk Cemiyeti Fahri Kâtibi izlemektedir. Onların ardından da rengârenk fla- malarıyla esnaf ve zenaatkâr birlikleri, Ticaret Odası 'na kayıtlı firmalar ve redif askeri alayı geçerler: Bakırcılar, kuş meraklıları, değirmenciler, gazete reklam prodüktörleri, müellifler, noterler, masörler, meyhaneciler, sargı bezi yapımcıları, bacatemizleyicileri, domuz-yağı tasfiyecileri, poplin ve yünlü ipek dokuyucuları nalbantlar, ltalyalı ambarcılar, kilise tezyinatçılan, ipekli kumaş tüccarları, cevahirciler, müzayedeciler, lapacılar, yangın sigortası müfettişleri, kumaş boyayıcı ve temizleyicileri, şişelenmiş bira ihracatçıları, pösteki-cıler, bilet baskıcıları, armalı mühür hakkâklan, at ahırı müstahdemi, kıymetli maden simsarları, kriket ve okçuluk malzemesi satıcıla- t, bilmececiler, yumurta ve patates komisyoncuları, çorapçı ve eldi-

venciler, su-havagazı-kanalizasyon boruları müteahhitleri. Onların ardından da imparatorluk kılıcını, Aziz Stephen'in demir tacını kutsal çanağı ve İncili taşıyan Kraliçenin Asilzadeleri, Teşrifatçı Başı, Dizbağı Nişanı Sahibi Murahhas, Altın Çubuk, Atçı Başı, Yüce Baş Mabeyinci, Britanya Merasim Kıtaları, kıvrımlı borularını öttürerek selam dururlar. Bir zafer takının altında Bloom, başı açık, kenarla?ı kakım kürküyle çevrili kırmızı kadife harmani giy. miş, elinde Aziz Edward'm asası, arz küre ve güvercinli değnek ile curtana üzeri dökümlü haşa ile örtülü, altın başlıklı, uzun kızıl kuyruklu sütbeyazı bir ata binmiştir. Herkeste heyecan doruk noktasındadır. Hanımlar balkonlarından aşağıya gül tüveyçleri atarlar. Hava esans kokulanyla doludur. Erkekler sevinç çığlıklarıyla onu selamlarlar. Bloom'un saraylı delikanlıları seyircilerin arasında akdiken ve katırtırnağı dallarıyla koşuşurlar.)

BLOOM'UN SARAYLI DELİKANLILARI

Çalıkuşu, çalıkuşu Cümle kuşların sultanı, Eren Stephen gününde Karaçalıya yakalandı.

BİR DEMİRCİ

(mırıldanır) Allah aşkına, deyin! Bloom mu karşımızdaki? Otuz bir yaşında olduğuna inanmak zor. BİR KALDIRIMCI VE FAYANSÇI

Meşhur Bloom işte bu, dünyanın en yüce devrimcisi. Ona saygı ve selam olsun! (Herkes şapkasını çıkarır. Kadınlar hararetle fısıldaşırlar.)

BİR MİLYONER KADIN

(varsılca) Ne kadar da yakışıklı, değil mi?

BİR SOYLU KADIN

(soyluca) Neler görmüştür şu adam!

BİR FEMİNİST

(erkeksi) Ve yapmıştır!

BİR ÇINGIRAK TAKICISI

Klasik bir çehre! Bir düşünür alnı var onda.

(Hava Bloomesktir. Kuzeybatıda güneş bulutlar arasından çıkıp şiddetle parlar.)

DOWN VE CONNOR PİSKOPOSU

Burada sizlere bu memleketin hâkimi Fevkalâde Muktedir Zati Samii Âlileri ve Fevkalâde Şevketli hükümdarımız şüpheye mahal bırakmayan Imparator-Cumhurreisimizi ve Kral-Başkanımızı takdim ederim. Yaşasın Birinci Leopold!

HERKES

Yaşasın Birinci Leopold!

BLOOM

(eski Roma imparatorlarının giydiği beyaz gömlek ve mor pelerin içinde, Down ve Connor Piskoposu'na, vakurane) Sağ olasın, epeyce mümtaz efendim. WILLIAM, ARMAGH BAŞPİSKOPOSU

(mor, geniş boyunbağı ve Protestan şapkasıyla) Bütün kudretinizle cümle hükümlerinizde İrlanda'da ve ona mülhak diyarlarda kanunların ve mağfiretin hüküm sürmesini temin edecek misiniz?

BLOOM

(sağ elini taşaklarının üzerine koyarak ant içer) Tanrı yardımcım olsun. Hepsini yerine getireceğime yemin ederim.

MICHAEL, ARMAGH BAŞPİSKOPOSU

(Bloom'un başına bir ibrikten briyantin boşaltır) Gaudium magnum annuntio vobis. Habemus carneficem. Leopold, Patrick, Andrew, David, George, mesh olasın!

(Bloom'un kıyafeti altın sırmalı bir harmaniye dönüşür ve Bloom bir yakut yüzük takar. Mukadderat taşına tırmanır ve orada durur, temsilci asilzadeler de aynı anda yirmi sekiz taçlarını giyerler. Christ, Saint Patrick ve George Kiliseleriyle neşe dolu Malahide'de Zevkçanları çalar. Mirus Kermesi'deki donanma fişekleri dört bir

yandan simgeselfalloproteknik örüntülerle yükselmektedir. Asilzadeler, yaklaşarak ve diz çökerek birer birer sadakat yemini ederler.)

ASİLZADELER

Size kul köle olacağıma, hayatımı ve her şeyimi sizin uğrunuza adayacağıma yemin ederim.

(Bloom, Koh-i-Noor elması takılı elini yukarıya kaldırır. Atı kişner. Derhal sükût olur. Kıtalararası ve gezegenlerarast radyo verici istasyonları mesajı geçmeye hazırdırlar.)

BLOOM

Bendelerim! imdi, sadık savaş atım Copula Felix'i mütevaris Baş Vezir tayin etmekte ve işbu gün sabık refikamı boşayarak desti kraliyetimizi gecelerin nuru Prenses Selene'ye ihsan eylemekteyiz.
(Bloom'un, onun dengi olmayan daha önceki karısı apar topar mektep arabasına havale edilir. Prenses Selene mehtapmavisi kıya-fai ve başında gümüş bir hilâl ile, iki devin taşımakta olduğu tahtı-revanından iner. Herkes heyecanla alkış tutmaya başlar.)
JOHN HOWARD PARNELL
(kraliyetsancağını kaldırır) Ey şanlı Bloom! Ünlü biraderimin ardılı!
BLOOM
(John Howard Parnell'ı kucaklar) Size yürekten teşekkür etmekteyiz, John, müşterek atalarımızın Arzı Mev'ud'u yeşil irlanda'ya DU şahane hüsnü kabulünüz için.
(Şehre ilişkin imtiyazları simgeleyen bir berat Bloom'a sunulur. Dublin 'in anahtarları, kırmızı bir yastığın üzerine çaprazvari yer-leştirilmiş, kendisine verilir. Bloom herkese yeşil çorap giymiş oldu-ğunu gösterir.)
TOM KERNAN Bunlara layıksınız, Haşmetmeab.
BLOOM '
Yirmi yıl önce bugün ezeli düşmanımızı Ladysmith'de hezimete
531
uğratmıştık. Obüslerimiz ve develer yüklenmiş döner-toplarımız düşmanın cenahlarını esaslı bir şekilde dövmüştü. Yarım fersah ilerledik! Düşman hücumda! Her şey yitti şimdi. Boyun mu eğeceğiz? Asla! Onları önümüze katıp devireceğiz! Haydin! Ilerii! Hafif süvari cenahımız sola doğru hızla açılarak, Bonafide Sabaoth diye savaş naraları ata ata, Arap topçularının sonuncusu dahi kılıçtan geçirilene dek Plevne tepelerinin üzerinden azametle ilerledi.

FREEMAN MATBAASI MÜRETTlPLERl Yaşa! Yaşa!

JOHN WYSE NOLAN

işte James Stephens'ı kurtaran adam! BlR HAYRAT OKULU ÖĞRENCİSİ Bravo!

ESKİ BlR DUBLINLI Medarı iftiharısınız siz bu vatanın, efendimiz, medarı iftiharı.

BİR ELMACIKADIN irlanda'ya böyle adamlar lâzım.

BLOOM

Aziz tebaam, yeni bir çağın fecrindeyiz. Ben, Bloom, sizlere derim ki, hatta sabahındasınız. Beli, işte size Bloom sözü, gayet yakın bir vakitte, atinin Nova Hibernia'sının Yeni Bloomusalem'i olacak olan ol altın şehre hulul edeceksiniz.

(İrlanda'nın tüm kontluklarından gelen rozet takmış otuz iki işçi, inşaatçı Derman 'in gözetiminde, Yeni Bloomusalem 'i inşa etmektedirler. Billur çatılı, muazzam bir domuz böbreği şeklinde kurulan kırk bin odalı görkemli bir yapıdır. Bu binanın inşa edilebilmesi amacıyla birçok yapı ve abide yıkılmıştır. Hükümet daireleri geçici olarak demiryolu hangarlarına nakledilmiştir. Çok sayıda ev yerle bir edilmiştir. Bu evlerin sahipleri, tümü de kırmızı L. B. harfleri yazıh fıçılara ve karton kutulara yerleştirilmiştir. Fakirlerden bir bölümü bir merdivenden aşağıya düşerler. 532 Sadık seyircilerin üzerine çıkmış olduktan Dublin kalesinin duvar-lan kısmen çöker.)

SEYİRCİLER

(ölürlerken) Morituri te salutant. (ölürler)

(Kahverengi Macintoshlu bir adam bir tabankapısından fırlar. Upuzun parmağını Bloom'a doğru uzatır.)

MACİNTOSHLU ADAM

Anlattıklarının bir kelimesine dahi inanmayın. Leopold M'In-tosh'tur o zira, müseccel kundakçı. Asıl adı Higgins'tir.

BLOOM

Vurun şu adamı! Hıristiyan köpeği! M'Intosh meselesi böylelikle halloldu!

(Bir pare top atışı. Macintoshlu adam yok olur. Bloom, asasıyla vurarak haşhaşlan parçalar.

Sayısız güçlü düşmanın, celebin, milletvekilinin, kıdemli komisyon azasının ani vefat haberleri gelir. Bloom'un muhafızlan fakirlere Kutsal

Perşembe sadakası, andaç madalyonlar, balık ekmek, Yeşil Haç rozetleri, pahalı Henry Clay purolan, bedava çorbalık sığır kemiği, altın sırmayla bağlanmış mühürlü zarflar içinde lâstik prezervatifler, yumuşak karamela, ananaslı akideşekeri, kalkık yanlı şapka şeklinde aşk mektupları, hazır elbiseler, sahan sahan etli börek, şişe şişe Jeyes dezenfektanı, tenzilât kuponlan, Araf'ta kırk gün bekleme dönemini kısaltın tövbekarlık senetleri, semirtilmiş domuz sosisleri, ücretsiz tiyatro bi-1730 letleri, bütün tramvaylar için geçerli sezonluk
abonman karneleri,
imtiyazlı Kraliyet Macar Piyango biletleri, iki penilik yemek kuponlan, Dünyanın On t ki En Kötü Kitabı'nın ucuz baskıları: Kurbağa ile Fritz (siyasi), Bebeğin Bakımı (çocuksu), 7/6'ya 50 Yemek (mutfaksı), İsa Bir Güneş Miti Miydi? (tarihsel), Ağnlan Def Etme Usulleri (tıbbî), Bebeğin Muhtasar Dünyası (kozmik), Haydi Hep Birlikte Kıkırdayalım (neşesel), Reklamcının Vade Mecum'u (haberse!), Bir Süt Annenin Aşk Mektupları (erotik), Uzayın Ünlüleri (astrik), Kalbimize Ulaşan Şarkılar (ezgisel), Tutumlulukla Nasıl Zengin Olunur (hasisi) dağıtırlar. Millet itişip kakaşır. Kadını"" 1740 Bloom'un harmanisinin eteğine dokunmak için izdihamın içinden
sıynlarak Bloom 'un atına zıplar ve büyük bir tezahürat eşliğtna onu iki yanağından öper. Bir magnezyum flaşlı fotoğraf çekilir. "e
J33
bekler ve meme çocukları havaya kaldınlir.) KADINLAR Küçük babamız! Küçük babamız!

BEBEKLER VE MEME ÇOCUKLARI
Poldy eve gelene dek el çırp el, Leo için çikolata onun cebinde, tek.
(Bloom, aşağıya doğru eğilerek bebek Boardman karnını hafifçe gıdıklar.)
BEBEK BOARDMAN
(hıçkınr, ağzından kesik sütler akar.) Hayayaya.
BLOOM
(bir kör delikanlıyla el sıkışarak) Kendi kardeşimden öte Kardeşim! (kollanyla yaşlı bir çifti omuzlanndan sararak) Sevgili yaşlı dostlarım! (Bloom, pejmürde kılıklı kızlar ve oğlanlarla köşekapmaca oynar) Sobe! Yandın! (ikizleri bir çocukarabasmda gezdirir) Dandini dandini danalı bebek, haniymiş benim cici bebeklerim! (hokkabazlık oyunlan yaparak ağzından kırmızı, turuncu, san, yeşil, mavi, lacivert ve mor renkli ipek mendilleri çekerek çıkanr) Roygbiv. Saniyede 32 fit. {bir dulu teselli eder) Yokluğu kalbi gençleştirir. (acayip maskaralıklarla oynak bir İskoç dansı eder) Haydindi, dağlar inlesin! (felçli bir emekli askerin yatak çıbanlannı öper) Şerefli yaralar bunlar! (şişman bir polis memuruna çelme takıp onu düşürür) U. p: up. U. p: up. (yüzü kızaran bir garson kızın kulağına fısıldar ve sevecence güler) Ah, seni yaramaz, seni! (çiftçi Maurice Butterly'nin uzattığı çiğ bir şalgamı yer) Güzel! Şahane! (gazeteci Joseph Hynes'in uzattığı üç şilini kabul etmez) Aman dostum, sözü mü olur! (bir dilenciye bir palto verir) Lütfen kabul ediniz, (yaşlı ve kötürüm erkek ve kadınlarla kannüstünde ilerlemeyarışma katılır) Haydin beyler! Kıvırın, kızlar!
ABEM
uygusalhktan boğulurcasına, gözyaşını zümrüt renkli atkısıyla siler) Ulu Tanrım, sen takdis et onu! 'Çalınan koç boynuzlan herkesi sükûta davet eder. Siyon sancağı çekilir.)
1750 1760 1770 BLOOM
(harmanisini görkemli bir şekilde çıkarır ve iri göbeği görünür, bir kâğıt tomarını açarak kasıntılı bir edayla okur) Aleph Beth Chimel Daleth Hagadah Tephilim Kaşer Yom Kippur Hanukah Roschaschana Be-1780 ni Brith Bar Mitzvah Mazzotth Askenazim Meshuggah Talith.
(Bunun resmi bir tercümesi, sicil memuru yardımcısı Jimmy Henry tarafından okunur.) JIMMY HENRY
Bilinçlilik Mahkemesi şu anda açılmış bulunuyor. Pek Katolik Majeste Hazretleri şimdi açık hava adaleti uygulayacaktır. Ücretsiz sağlık ve hukuk hizmetleri, çapraz bulmacalara ve daha nice sorunlara çözümler. Herkes

davetlidir, şeref verirsiniz. Şehri Dubli-nimizde Paradizyak Çağ'ın 1. yılında hizmetinizde. PADDY LEONARD Ya bizim vergi ve rüsumlarımız ne olacak? BLOOM Ödeyeceksin, dostum.
PADDY LEONARD Sağ olasınız.
NOSEY FLYNN Yangın sigortamın poliçesini ipotek ettirebilir miyim?
BLOOM
(katı bir ifadeyle) Efendiler, haksız fiiller kanunu mucibince kefaletlerinizde altı ay müddetli bir talik için beş
sterlinlik bir meblâğı ödemek zorundasınız.
J. J. O'MOLLOY Daniel mi demiştim? Yo! Peter O'Brien!
NOSEY FLYNN Beş sterlini nerden bulucağım?
535
PISSERBURKE Mesane iltihabı için mi? BLOOM
Asit. nit. hidroklor. dil, 20 damla Tinct. nux von., 5 damla
Extr. taraxel. liq., 30 damla Aç. dis. ter in die.
CHRIS CALLINAN
Aldebaran'ın tropikal ekliptikinin paralaksı nedir?
BLOOM
Kavuştuğumuza çok sevindim, Chris. K. 11.

JOE HYNES Niçin üniforma giymiyorsun?
BLOOM
Tazimle yâdettiğim ecdadım küf kokulu bir zindanda Avusturyalı despotun üniformalarını giyerken seninkiler neredeydi?
BEN DOLLARD
Şengüller?
BLOOM Banliyölerdeki bahçeleri süsler (güzelleştirir).
BEN DOLLARD ikizler ne vakit geliyor?
BLOOM Babasını (peder, beyba) bir düşüncedir aldı.
LARRY O'ROURKE
Yeni meyhanem için sekiz günlük bir ruhsat, n'olursunuz. Beni hatırladınız mı, Sir Leo, siz yedi numaradayken. Hanfendi için bir kasa siyah bira göndereceğim.
BLOOM (soğukça) Bilmem ki vallahi. Lady Bloom hediye kabul etmez de.
CROFTON Gerçekten bayramyerine dönmüş burası.
BLOOM (vakarla) Bayram yeri mi dediniz? Kanımca bu kutsal bir ayin.
ALEXANDER KEYES Bizim Keyes Müessesemiz ne vakit hazır olacak?
BLOOM
Yurttaşlara hizmette dürüstlüğü ve on emirde sarahati temin amacıyla reformu temsil ediyorum. Eskisinin yerine yeni dünyalar. Yahudi, Müslüman, gâvur. Tabiatın tüm çocuklarına üç dönümle bir inek. Cenaze arabaları lüks bunlar. Herkese mecburî amelelik yaptırılacaktır. Bütün parklar gecegündüz halka açık tutulacaktır. Elektrikli bulaşık yıkama cihazları. Tüberküloza, deliliğe, harplere ve dilenciliğe bir son verelim. Genel af, haftalık karnavallar maske serbest, herkese ikramiye, evrensel kardeşlikle birlikte evrensel li-san Esperanto. Meyhane beleşçilerinin ve istiskali batakçıların vatanseverliğine paydos. Özgür ve laik bir ülkede özgür ve laik bir kilise, para bedava, kira bedava, aşk serbest. O'MADDEN BURKE Serbest bir kümeste serbest bir tilki. DAVY BYRNE (esneyerek) lyyyyyyyyaaaaaaakh!
BLOOM
De&işik din ve milletten soyların karışması, karma evlilikler.
LENEHAN Ya karma banyolar?
(Bloom yanındakilere toplumsal yeniden doğuş tasavvurlarını açıklar. Kildare Street Müzesi müdürü, Venüs Callipyge, Venüs Pande-mos, Venüs

Metempsikoz gibi kimi çıplak tanrıçaların sallanaduran heykelleriyle, Ticaret. Opera Müziği, Amor, Reklamcılık, İmalat, Söz Hürriyeti, Birden Çok Oy Kullanma Hakkı, Gastronomi, Kişisel Hijyen, Deniz Kıyısı Konser Eğlenceleri, Ağrısız Doğum ve Herkes İçin Astronomi adlı yeni dokuz müzü temsil eden gene çıplak birtakım başka heykeli bir araba içinde sürükleyerek ortaya çıkar.)

PEDER FARLEY

Bizim mübarek dinimizi devirmeye çalışan bir episkopalyen, bir agnostik, bir herhangibirşeyyen o. MRS. RIORDAN

(vasiyetnamesiniyırtar) Beni sukutuhayale uğrattın! Kötü adam!

GROGAN ANA

(Bloom'a atmak için pabucunu çıkarır) Seni alçak! Nefretlik herif seni!

NOSEY FLYNN Bi şarkı söyle, Bloom. O eski güzel şarkılardan birini.

BLOOM (keyifli bir mizahla)

Onu hiç terketmemeye ant içmiştim vaktiyle,
Lakin o zalim beni aldattı, niye?
Hem de benim tralom tralom tralomum ile.

HOPPY HOLLOHAN a§a Bloom, yaşa! Onun gibisi yoktur, canım.

538

PADDY LEONARD Sahne İrlandalısı! BLOOM

Hangi renkler moral verir? Mor ve al. (Gülüşmeler.)

LENEHAN Müntehil! Kahrolsun Bloom! PEÇELİ FALCI KADIN

(hararetle) Ben bir Bloomistim ve bununla iftihar ederim. Her şeye rağmen ona inanırım ben. Onun için canım feda olsun, ondan daha eğlendiricisi gelmemiştir bu dünyaya.
BLOOM
(seyircilere göz kırpar) Garanti hoş bir tazedir.
THEODORE PUREFOY
(balıkçı kasketi ve gamselesiyle) Tabiatın mukaddes gayelerinden yan çizmek için mekanik bir teçhizatı var adamın.
PEÇELİ FALCI KADIN
(kendisinibıçaklar) Kahraman ilahım! (ölür)
(Birçok güzel ve ateşli kadın daha, kendilerini bıçaklayarak, denize atlayarak, prusik asit, akonitin, arsenik içerek, bileklerini keserek, yemekten kesilerek, kendisini yol silindirlerinin altına atarak, Nelson Sütunu'nun tepesinden atlayarak, Guinness bira fabrikasının dev kazanına atlayarak, kendilerini as/eksiye maruz bırakarak, son moda jartiyerlerle kendilerini asarak, kendilerini çeşitli katlardaki pencerelerden sokağa hop diye fırlatarak intihar eder.)
ALEXANDER J. DOWIE
(öfkeli) Hıristiyankardeşlerim ve antiBloomistler, Bloom denen adam cehhenemin finnarından fırlamış, hıristiyanlar için kara bir lekedir. Daha küçük yaştan şeytani bir ırz düşmanı olan bu taaffün
539
tmis Mendes keçisi daha bir bebekken zeval bulmuş şehirleri ve efıh bir yaşlı kadını hatırlayarak vaktinden evvel safahat düşkünlüğüne dair işaretler vermiştir. Bu şenaate batarak kapkara olmuş aşağılık mürai herif, Ahdi-Cedid'de bahis olunan beyaz boğanın ta kendisidir. Babilli Kızıl Fahişe'ye tapan bu adam için burnundan soluduğu nefesin ta kendisidir entrikacılık. Odun ateşinde yakma- h kızgın yağ kazanına atmalı bu herifi. Caliban!
KALABALIK
Asalım! Kızartalım! O da Parnell gibi kötü çıktı. Mr. Fox!
(Grogan Ana pabucunu Bloom'a atar. Yukarı ve Aşağı Dorset Stre-et'ten bir alay dükkâncı, Jambon kemiği, kondanse süt tenekesi, satılamayan lahana, bayat ekmek, koyun kuyruğu, içyağı parçaları gibi küçük ve ticari değeri olmayan nesneleri fırlatır.)
BLOOM

(heyecanla) Bir yazortası deliliği bu, tiksinç bir şaka gene. Yemin ediyorum, güneş görmemiş kar denli masumum ben! Kardeşim Henry, aradığınız. Benim ikizim olur. No:2 Dolphin Barn'da oturur. Bühtan, nahak yere beni suçlamış, yılan. Vatandaşlarım, sgeul i mbarr bata coisde gan capall. Eski dostum, seks mütehassısı Dr. Malachi Mulligan'ı çağırayım da lehime tıbbi şahadette bulunsun.

DR. MULLIGAN

(deri sürücü ceketi ve alnında yeşil sürücü gözlüğüyle) Dr. Bloom biseksüel bakımdan anormaldir. Geçenlerde Dr. Eustache'in erkek akıl hastaları için özel sağlıkevinden kaçmıştı. Nesebi gayri sahih olup irsî sara hastalığı mevcuttur. Ana ve baba tarafından fil hastalığı emareleri bulgulanmıştır. Bariz kronik eksibisyonizm semptomla- nna rastlanmıştır. Latant ambideksterite dahi mevcuttur. Suiistimalden dolayı prematüre kellik müşahede edilmekte, bilmünase-be sapık bir idealizme müptelâ olup, reforme bir zendosttur ve metal dişleri vardır. Ailevi bir kompleksite neticesi muvakkaten hafıza kaybına duçar olmuştur ki bu şahsın işlediği günahlar ona karşı işlenen günahlardan daha azdır. Yapmış olduğum pervajinal muayenede, anal, koltukaltı, göğüs ve pübise ait 5427 adet kıla uygulanan asit testi neticesinde, kendisinin virgo intaçta olduğunu beyan ederim.

(Bloom yüksek kalite şapkasını cinsel organlarının üzerinde tutar.)

DR. MADDEN

Hipospadya da oldukça bariz. Gelecek nesillerin menfaati icabı tesir altında kalmış olan kısımların şarap ruhları içinde muhafaza edilerek Milli Teratoloji Müzesi'nde teşhir edilmesi kanaatindeyim.

DR. CROTTHERS

Hastanın ürinini muayene etmiş bulunuyorum. Teşhisim albuminoid olduğu merkezinde. Salivasyon gayri kâfi, patellaya ait refleks ise entermitan.

DR. PUNCH COSTELLO

Fetorjudakus son derece fark edilebilir durumda.

DR. DIXON

(tıbbi raporu okur) Profesör Bloom yeni kadın adamın mükemmel bir örneği. Kendisinin moral yapısı basit ve sevecen. Birçokları onu sevimli bir adam, aziz bir şahıs olarak tanımış. Netice itibariyle biraz antika bir adam, tıbbi anlamda geri zekâlı olmamakla beraber mahcupça. Tövbekar Rahipler Himaye Cemiyeti'nin misyonerlik heyetine başlı başına bir şiir denilebilecek, her şeyi açıklayan fevkalâde güzel bir mektup yazmış. Onun tam olarak imsak eden bir kişi olduğu söylenebilir ki bir saman yığının üzerinde uyuduğunu ve Ispartalılar gibi sade suya tirit misali yavan gıdalarla beslendiğini teyit edebilirim. Yaz kış, salt irlanda malı kıldan bir riyazet gömleği giyer ve her cumartesi kendisini kırbaçlatır. Yanılmıyorsam, Glencree ıslahevinde birinci sınıf bir mücrim olarak yatmış. Başka bir raporda da onun babasının ölümünden epey sonra doğduğu ifade edilir. Vokal organlarımız tarafından ayıtılması için müraccat edilen en mukaddes kelime aşkına müsamaha göstermenizi rica ederim. Adamcağız çok yakında anne olmak üzeredir. (Genel bir kaynaşma ve merhamet duyguları. Kadınlar bayılır. Varlıklı bir Amerikalı sokakta Bloom için para toplar. Altın ve gümüş paralar, açık çekler, banknotlar, mücevherat, hazine bonoları, vadesi gelmiş kambiyo senetleri, borç senetleri, nikâh yüzükleri, saat köstekleri, madalyonlar, gerdanlıklar ve bilezikler süratle toplanır.)

BLOOM

Ah, ne de isterdim anne olmayı.

MRS. THORNTON

(hemşire kıyafetiyle) Sıkıca kucakla beni, canım. Yakında kurtulacaksın. Sıkıca, güzelim. (Bloom onu sıkıca kucaklar ve, sarı ve beyaz ırktan sekiz erkek çocuk doğurur. Onları nadir bitkilerle donatılmış kırmızı halı döşeli bir merdivende görürüz. Sekizizlerin hepsi de, yüzleri değerli metallerden, bakımlı, giyimli, terbiyeli, beş çağdaş dili gayet rahat bir şekilde konuşan, çeşitli sanat ve bilimlerle ilgilenen sağlıklı çocuklardır. Her birinin adı gömleğinin önünde okunaklı biçimde yazılıdır: Nasodoro, Goldfınger, Chrysostomos, Maindoree, Silversmile, Silberselber, Vi-fargent, Panargyros. Hepsi de derhal çeşitli ülkelerdeki dev holdinglere banka genel müdürleri, demiryolları işletme müdürleri, sınırlı sorumlu ortaklıkların

yönetim kurulu başkanları, otel komplekslerinin yönetim kurulu başkan yardımcıları olarak atanırlar.)

BlRSES Bloom, sen Mesih ibni Yusuf musun, yoksa ibni Davud mu?

BLOOM (müphem) Dediğin gibi valla. TELAŞÇI BİRADER O halde Peder Charles gibi bir mucize yarat. BANTAM LYONS

Saint Leger'de kazandıracak bir kehanet.

(Bloom gerilmiş bir ağın üzerinde yürür, sol gözünü sağ kulağıyla örter, kimi duvarların içinden geçer, Nelson Sütunu'na tırmanır, en 201° üstündeki çıkıntıya gözkapaklarıyla tutunarak aşağı sarkar, on iki düzine istiridye (kabukları dahil) yer, sıraca hastalığı çeken birkaç kişiyi sağaltır, yüzünü Lord Beaconsfield, Lord Byron, Wat Tyler, Mısırlı Musa, Moses Maimonides, Moses Mendelssohn, Henıy Irving, Rip van Winkle, Kossuth, Jean Jacques Rousseau, Baron LeopoldRotschild, Robinson Crusoe, Sherlock Holmes, Pasteur gibi çe-

542

//'///' tarihi kipliklere benzetecek şekilde büzüştürür, her bir ayağını aynı anda ayrı doğrultulara çevirir, meddi cezre dönüştürür, serce-parmağını uzatarak güneş tutulmasına yol açar.)

BRINI, PAPALIK ELÇİSİ

(papalık zuhaf askeri kılığında, çelik zırhtan göğüslük, kol zırhları, uyluk zırhları, bacak zırhları, enli zındık bıyığı ve kahverengi kâğıt piskoposluk tacı ile) Leopoldi autem generatio. Musa'dan olma Nuh'tan ve Nuh'tan olma Eunuch'tan ve Eunuch'tan olma O'Halloran ve O'Halloran'dan olma Guggenheim'dan ve Guggenheim'dan olma Agendath'tan ve Agentdath'tan olma Netaim'den ve Netaim'den olma Le Hirsch'ten ve Le Hirsch'ten olma Jesurum'dan ve Jesu-rum'dan olma MacKay'den ve MacKay'den olma Ostrolopsky'den ve Ostrolopsky'den olma Smerdoz'dan ve Smerdoz'dan olma We-
iss'tan ve Weiss'tan olma Schwarz'dan ve Schwarz'dan olma Adria-nopoli'den ve Adrianopoli'den olma Aranjuez'den ve Aranju-ez'den olma Lewy Lawson'dan ve Lewy Lawson'dan olma Icha-budonosor'dan ve Ichabudonosor'dan olma O'Donnell Mag-nus'tan ve O'Donnell Magnus'tan olma Christbaum'dan ve Christ

baum'dan olma ibni Benamor'dan ve ibni Benamor'dan olma Jo-nes-Smith'ten ve Jones-Smith'ten olma
Savorgnanovich'ten ve Sa-vorgnanovich'ten olma Jaspertone'dan ve Jaspertone'dan olma
Vingtetunieme'den ve Vingtetunieme'den olma Szombathely'den ve Szombathely'den olma Virag'dan ve
Virag'dan olma Bloom et
vocabitur nomen eius Emmanuel.
BIRÖLÜELİ (duvara yazar) Bloom bir madrabazdır.
AM BİTİ
(fundalık eşkıyası kılığında) Kilbarrack'ın ardındaki merbatta ne yaptıydın?
BİR KIZ BEBEK (çıngırağını sallar) Ya Ballybough Köprüsü'nün altında?
ÇOBANPÜSKÜLÜ FİDANI Ve de şeytan vadisinde? _---------------- 543 ---------------------------------
BLOOM
ffkeden tüm bedeni alnından kıçına kadar kızarır, sol gözünden üç damla yaş akar) Geçmişime elleşmeyin. TAHLİYE EDİLMİŞ İRLANDALI KİRACILAR
(hırkaları ve külotları içinde, Donnybrook fuarı dürtlengiçleriyle) Sjam-boklayın keratayı! (Eşek kulaklı Bloom, bağlanmış olduğu teşhir direğinde kollarını kavuşturmuş, ayaklarını sarkıtmış, oturmaktadır. Islıkla Don Giovanni'[A]' çalmaktadır, a cenar teco. Artane yetimleri el ele tutuşmuşlar, Bloom'un çevresinde zıplamaktadırlar. Prison Gate Hayır Yurdu'ndan kızlar el ele tutuşmuşlar, karşıt doğrultuda zıplamak- fadırlar.)
ARTANE YETİMLERİ
Seni gidi, seni kedi, seni pis keçi! Hanımlar sana âşık sanırmışsın, öyle mi!
PRISON GATE KIZLARI
Kay'i görürsen Söyle de gelsin Çaya beklerim Unutmayasın.
HORNBLOWER
(efod ve avcıkasketiyle, duyulur) Ve halkımızın günahlarını Azazil'e taşıyacak, ey çöllerin ruhu, sonra da Lilith'e, geceşeytanına. Ve hepsi de onu taşlayacak ve kirletecek, şüphesiz, Ham'ın diyarı Mizraim halkı ile Agendath Netaim halkı.
(Herkes Bloom'a kâğıttan, yumuşak sahte taşlar atar. Çok sayıda hakiki seyyah ile sahipsiz köpek ona yaklaşarak onu kirletir. Masti-ansky ile

Citron bol cüppeleri ve uzun bukleli saçlarıyla, Bloom'a yaklaşırlar. Sakallarını sallayarak Bloom 'a sürterler.)

MASTIANSKY VE CITRON Beüa! Istrialı Laelein, sahte Mesih! Abulafia! Dönek! (Bloom'un terzisi George R. Mesias, kolunun altında bir terzi ütü-

544

süyle ortaya çıkar ve Bloom'a bir hesap pusulası uzatır.) MESIAS Bir adet pantolonun düzeltilmesi on bir şilin.

BLOOM

(sevinçle ellerini ovuşturur) Tıpkı o eski günler gibi. Zavallı Bloom!

(Karasakallı Iskaryot, kötü çoban Reuben J. Dodd, boğulan oğlunun cesedini omuzlarında taşıyarak teşhir direğine yaklaşır.)

REUBEN J.

(boğuk bir fısıltıyla) Curnal etmişler, ispiyoncunun teki zarvolara gitmiş, ilk trene yetişelim.

İTFAİYE TEŞKİLATI Harhar!

İSPİNOZ BİRADER

(Bloom'a renkli alevler şeklinde işlenmiş sarı bir giysi ile sivri bir külah giydirir. Boynuna bir torba barut asarak onu adalete teslim ederken, şunları söyler) Günahlarını affedin.

(Dublin İtfaiye Teşkilâtı'ndan yüzbaşı Myers, genel istek üzerine Bloom 'u ateşe verir. Ağlayıp sızlamalar.)

ABEM

Allaha şükür!

BLOOM

(I. H. S. harfleri işlenmiş dikişsiz bir giysi içinde, hüma alevler ortasında dimdik durur) Ardımdan ağlamayın, Ey irlanda'nın kızları. (Dublinli basın mensuplarına yanık izlerini gösterir)

(İrlanda'nın kızları, siyahlar içinde, ellerinde büyük ayin kitapla[A] ve yanan uzun mumlar, diz çökerek dua ederler.)

__------------ 545 -------------------------------

İRLANDA'NIN KIZLARI

Bloom'un Böbreği, duacımız ol
Hamam Çiçeği, duacımız ol
Mentonlu Muallim, duacımız ol
Freeman ilan Şefi, duacımız ol
Hayırsever Mason, duacımız ol
Gezici Sabun, duacımız ol
Günah Zevkleri, duacımız ol
Sözsüz Müzik, duacımız ol
Abem'i Paylayan Sen, duacımız ol
Tüm Eteklikler Dostu, duacımız ol
Pek Şefkatli Ebemiz, duacımız ol
Vebaya ve Salgına karşı Koruyucu Patates, duacımız ol.

(Vincent O'Brien 'in yönetimindeki altı yüz kişilik bir koro, orgcu Joseph Glynnn eşliğinde, Handel'in Hükmeden Kadiri Mutlak Allâhü Tealâ adına Alleluia bölümünü söyler. Bloom'un sesi kesilir, bedeni büzülür, kömürleşir.)

ZOE

iyi nağme yaptın haa!

BLOOM

(bandına kil piposunu geçirdiği yanları sarkık şapkası, tozlu pabuçları, elinde muhacirlere özgü kırmızı mendilden bohçası, gülümseyen gözlerle, örme sazdan bir ipe bağlı siyah abanoz domuzunu yederek) Artık get- mem lazım, hanım gizim, zira Connemara'nın cümle keçileri pös-tekimi seriviricehler. (gözleriyaşarır) Çılgınlık vallahi. Vatanperver-üh, ölmüşlerimize ağıt yaksaz, müzik, neslimizin geleceyi. Olmalı veya olmamah. Heyat denilen rüya bitti. Huzur içinde bitse. Onlar yaşayıp gideceh. (yaslı bakışlarını uzaklara çevirir) Mafholdum. Bir 'ki akonitin tabileti. Perdeleri endir. Bir mektup. Sonra sırt üstü uzan. (hafifçe solur) Sonrası yoh. Yaşadığım kâr. Elve. Elveda.

ZOE

1 rParmağı boynunu saran kurdelede, haşince) Deme yahu? Haydi güle güle. (istihzah) Galiba bu sabah solundan kalkmış ya da daha evgılıne

girmeden belini getirmiş olacaksın. Ya, aklından geçenle-rı tahmin edebiliyorum!
------------------------------ 546 ----------------------
BLOOM
(keyifsiz) Erkek, kadın ve aşk, nedir bu? Şişe ve mantarı. Bıktım artık. Boş ver her bi şeyi.
ZOE
(huysuzlanarak) ikiyüzlü manitacılara gıcık olurum. Şu Allanın cezvesi fahişeye bi kıyak yap artık.
BLOOM
(pişman olmuşçasına) Çekilmez oldum, değil mi? Lüzumlu bir sersin sen. Nerelisin bakayım? Londralı mı?
ZOE
(hızla konuşarak) Domuzların org çaldığı Hog's Nortonlu. Yorkshi-relıyım ben. (Bloom'un, memesinin başıyla oynayan elini tutar) Ağır ol, Tommy Mıncıkfaresi. Oramı bırak da şuramı kurcala. Bi şipşak-lık tıngırın var mı? On şilincik?
BLOOM (gülümser, başını hafifçe eğer) Çık, hurim, çık.
ZOE
Sahi misin be? (kadifepençeleriyle Bloom'u teklifsizce tıpışlar) Salona gelip yeni piyanolamızı görmek ister misin? Gel de soyunayım.
BLOOM

(kadının soyunuk armutlarının simetrisini, benzersiz bir sıkılganlıkla tartan tedirgin bir işportacı gibi başının art bölümünü kaşır) Bir kadın var ki, bilseydi fena halde kıskanırdı. Yeşilgözlü canavar, (ciddileşeni) Ne kadar zor, bilirim. Söylememe gerek yok.

ZOE

(hoşlanmışçasına) Gözün görmediği şeye yürek nasıl üzülsün ki. (Bloom'u okşar) Gel.

BLOOM

Gülen büyücü kadın! Beşiği sallayan el.

547 ZOE

Koca Bebek!

BLOOM

/üzerinde kundakbezi ve kürklü pelerini, tepesi siyah saçlı koskoca kafa-ftvla ipiri gözlerini kadının yarı açık kombinezonuna dikmiş, ıslak dilini sarkıtıp peltek peltek konuşurken tombul parmağıyla kombinezonun bronz kopçalarını saymakta) Bil iki üç: Üç dök üç.

KOPÇALAR Sev beni. Sevme beni. Sev beni. ZOE

Sükût ikrardan gelir. (Pençemsi elinin küçük ayrık parmaklarıyla Bloom'un elini kavrar, işaretparmağtnı adamın avucunda gezdirip gizli bir düzgünün iletisini vererek onu felaketine çeker.) Sıcak eller soğuk taşlık. (Bloom parfüm kokuları, müzik ve iğvalar ortasında duraksar. Zoe onu koltukaltlarından yayılan kokuları sürmeli gözlerinin tahriki, dalgalı kıvrımlarına sinen ona sahip olmuş olan tüm hamhalat erkeklerin aslansı pis kokulu kombinezonunun hışırtısıyla çekerek merdivene doğru götürür.)

HAMHALAT ERKEKLER

(azgınlıktan nefesleri kükürtümsü ufunet ve hayvan tersi kokan, localarında kıyameti kopararak, mecalsiz kalana dek böğürerek, dumanlı kafaları bir o yana bu yana yalpalanaraktan) Yeşşee! (Zoe ile Bloom iki kız kardeş fahişenin oturduğu koridora ulaşırlar. Kadınlar Bloom'u, rimelli kaşlarının altından meraklı nazarlarla inceler ve onun telaşlı selamına gülümseyerek karşılık verirler.)

ZOE

(imdada yetişen eliyle derhal Bloom'u kurtarır) Hoop! Aman, yukarı düşmeyesin! BLOOM amin iyisi yedi defa düşermiş, (salonun girişinde yana çekilerek

bekler) Önce siz buyurun, derler bizim köyde.

ZOE

Önce hanımlar, sonra beyler.

(Salona girer. Bloom duraksar. Zoe döner ve elini uzatarak onu içe-riye çeker. Bloom seker. Antredeki boynuzlu askıda bir erkek şapkasıyla bir empenneabl asılıdır. Bloom şapkasını çıkarır ama, onları görerek, kaslarını çatar, sonra, dalgın, gülümser. Asmakatta bir ka-2z\0 Pl açılıverir. Saçsız bap ve sivri sakalı yukarıya kalkık, mor gömlekli, gri pantolonlu, kahverengi çoraplı, su dolu bir damacanayı kucaklamış, pantolon askısının iki ucu topuklarına değe değe sallanan bir adam maymunumsu adımlarla çıkar. Bloom hemen yüzünü başka yöne çevirerek koridordaki masanın üzerinde duran bir koşan tilki biblosunun spanyel gözlerini incelemek amacıyla eğilir: Sonra kaldırdığı başıyla havayı koklar ve Zoe'yu izleyerek salona girer. Abajurun mor ipeği ışığı hafifçe loşlaştırmaktadır. Bir pervane, çarpa kurtula, döne döne uçar. Zemin yeşimtaşı, gökmavisi ve zincifre renginde baklava şekilleri mozaiği bir muşambayla kaplıdır.

Üzerinde akla gelebilecek her türden ayak izleri basılmış durumdadır: Topuk topuğa, topuk ayak kemerine, ayak başparmağı ayak başparmağına, ayaklar kenetlenmiş, dans ederken bedenselliklerini yitirmiş ayak sürümeleri, hepsi de Çingene çergesi gibi birbirine girmiş. Duvarlar porsukağacıdalları ve açık kayran resimleri dokunmuş goblenle kaplıdır. Şöminede tavuskuşu tüylerinden açık bir paravana yerleştirilmiştir. Lynch, kasketinin siperliğini ensesine çevirmiş şöminenin önüne serili kılları keçeleşmiş halının üzerinde bağdaş kurarak oturmaktadır. İnce bir çubukla tempo tutmaktadır. Kitty Ricketts, bahriyeli giysisi içinde süet eldivenleri mercan bilezi

ğini açıkta bırakacak şekilde geriye kıvrılmış, elinde zincirden örme bir kese kemikleri görünen, solgun bir fahişe masanın kıyısına ilişmiş bacağını sallarken bir yandan da şöminenin üzerindeki yaldızlı çerçeveli aynada kendisini süzmektedir. Ceketinin altından korsebaği-nın ucu hafifçe sarkmaktadır. Lynch alaylı bir şekilde piyanonun başındaki iki kişiyi imler.)

KITTY

(ağzını eliyle örterek öksürür) Bir parça mankafadır da. (işaretparmagt-nı oynatarak imler) Blemblem. (Lynch, çubuğuyla Kitty 'nin eteğiyle jüponunu kaldırır. Kitty onları hemen düzeltir) Kendine gel. (hıçkırık hnhrhelisapkasını çabucak eğerek kınayla kızıllaşmış ışıltılı saçla- rım ortaya çıkarır) Ah, ozur dilerim!

ZOE

mbayı açsana, Charley, (avizeye giderek gazı sonuna kadar açar) KITTY (havagazı alevine bakar) Bu gece nesi var bunun? LYNCH (peşten) Bir hayaletle gulyabaniler girer.

ZOE

Zoe'yu alkışlayın bakayım.

(Lynch'in elindeki çubuk ışıklanır: Pirinç bir maşa. Stephen, şapka- siy la bastonunu üzerine koyduğu piyanolanm başında durmaktadır. İki parmağıyla açık beşli dizileri bir kez daha yineler. Florry Talbot, puslu çilek renginde hırpani bir entari giymiş sarışın hımbıl yağtulumu bir aşüfte, bir kolunu gevşekçe minderin üzerine bırakarak sedirin köşesine tembelce yayılmış, onları dinlemektedir. Mahmur gözkapağının üzerinden irice bir arpacık sarkmaktadır.)

KITTY

(beygirimsi ayağıyla bir tekme savurarak tekrar hıçkırır) Ayy, özürdü

ZOE

(anında yapıştırır) Dostun seni düşünüyor. Gömleğine bi düğüm at.

(Kttty Ricketts başını eğer. Boası çözülüp kayar ve omzundan sıyrılarak arkasına, koluna, sandalyeye ve yere düşer. Lynch kıvrılmış tırtık çubuğuyla kaldırır. Kitty köşesine çekilerek yılanı boynuna dolar. Stephen dönüp, kasketini alnına indirmiş bağdaş kurarak oturan arkadaşına bakar.)

STEPHEN

mda bunu Benedetto Marcello'nun bulmuş ya da yapmış olma-lr''n y°k bi önemi. Bu tören şairlerin bir molası. Ola ki Demeter'e

adanmış eski bir övgüdür, üstelik Coela enarrantgloriam Domini\& uygun bir parça. Hiperfrikyen ile miksolidyen kadar ya da Da-vid'in yani Circe'nin, ne diyorum ben, Ceres'in mabedi çevresinde şarap içerek raks eden rahiplerin yazdığı metinler ile David'in baş basoncusuna Kadiri Mutlakiyetinin ihtişamına ilişkin verdiği kesin işaret kadar birbirinden ayrı boğum ya da makamlardan etkilenmiştir. Mais nom de nom, o da başka bir hikâye. Jetez la gournıe Faut que jeunesse se passe. (durur, Lynch'in kasketini gösterir, gülümser güler) Bilgi tümseğin hangi yanda senin?

KASKET

(sıkıct bir huysuzlukla) Hadi be! Nasılsa öyle işte. Kadının fendi. Ha Yahudirum, ha Rumyahudisi. Uçlar bir yerde birleşir. Ölüm, en yüksek yaşam biçimidir. Haxji be!

STEPHEN

Tüm hatalarımı, övündüğüm her şeyi, kusurlarımı eksiksiz anımsıyorsun. Gözlerimi sadakatsizliğe yummayı daha ne kadar sürdürebilirim? Bileğitaşı!

KASKET Hadi be!

STEPHEN

Al bir tane daha. (kaşlarını çatar) Temel olan ile başat olanın birbirinden en büyük olası ara ile ayrılmış olması nedeniyledir ki....

KASKET Ki? Bitir tümceni. Elinden geliyorsa.

STEPHEN

(çabalayarak) Nedeniyledir ki. En büyük olası elips. Tutarlı olan. Sona eriştiren dönüş. Oktav. Ki.

Ki!

KASKET

(Dışarıda gramofon avaz avaz Kutsal Şehit'i çalmaya başlar.)

STEPHEN
(nsızın) İnsan dünyanın bir ucuna kaçsa da kendisini aşmaktan kurtulamaz; Tanrı, güneş, Shakespeare, gezgin bir satıcı gerçekte kendisini aşarak kendisi olur. Dur bir dakika, dur bir saniye. Sokaktaki şu herifin kahrolası şamatası. Öz, kendisi olmak amacıyla kaçınılmaz biçimde önceden koşullanmıştır. Ecco! LYNCH
(Bloom'a ve Zoe Higgins'e sırıtarak kişnercesine alaylı kahkahasıyla) Pek kültürlü bir konuşmaydı, di mi? ZOE
(canlılıkla) Beynin sulanacak evladım, senin unuttuğundan çok, adamın Latince bilgisi. (Florry Talbot şikemperver bir kötülükle Stephen 'e bakar.) FLORRY Dediklerine bakılırsa kıyamet bu yaz kopacakmış. KITTY Deme! ZOE (bir kahkaha patlatır) Hey ulu adaletsiz Tanrım!
FLORRY
(küskün) Anti-lsa'nın geleceğini yazıyordu ya, gasteler. Ayy, ayağım gıdıklanıyor.
(Pejmürde kıyafetli yalınayak gazeteci oğlanlar, oynak kuyruklu bir uçurtmayla koşarak, şamatayla, paldır küldür geçerler.) GAZETECİ OĞLANLAR
kon baskı. Salıncaklı oyuncak at yarışlarının neticeleri. Royal Canal da denizcanavarı. Anti-lsa'nın salimen
gelişi.
------------------------------ 552-----------------------------_
(Stephen döner ve Bloom'u görür.)
STEPHEN
Bir zamanlar, zamanlar ve bir yarım zaman.
(Reuben J. Anti-lsa, gezgin Yahudi, bir haris eli arkasında açık ağır ağır yürüyerek ortaya çıkar. Belinin altına sarkan bir hacı çantasından senetler ve ödenmemiş faturalar fışkırmaktadır. Omuzlarının üzerinde uzun bir teknedireğinin tepesindeki bir kancadan, Lif-fey'in sularından kurtarılan biricik oğlunun sırılsıklam hurdahaş gövdesi panto lunun kıçından asılı durmaktadır. Punch Costello'nun suretiyle, göttenbacaklı, kambursuratlı, beynisulanmış, sivri çeneli, çukur alınlı ve Ally Sloper burunlu bir gulyabani takla ata ata yuvarlanarak karanlığın içinden meydana çıkar.)
HEPSİ
Bu da ne? GULYABANI

(çeneleri çatırdayarak, gözlerini fıldır fıldır döndürerek, ciyaklayarak, dışa doğru açtığı, muhteris kollarıyla kanguruvari zıplayarak ileri geri hoplarken, birden dudaksız suratını uyluklarından oluşan çatalın arasından uzatıverir) II vient! C'est moi! L'homme qui ritl L'Homme prim-igene! (derviş gibi hu çekerek döner, döner) Sieurs et dames, faites vosje-ux! (Hokkabazlık yaparak çömelir. Ellerinden küçücük halka gezegenler uçuşur.) Les jeux sont faits! (gezegenler çatırtılı seslerle çarpışarak bir araya toplaşır) Rien va plus! (Gezegenler, uçan balonlar gibi uçarak yükselir ve gözden kaybolur. Guly abani zıplayarak boşluğa uçar.)

FLORRY

(iyice uyuşur, gizliden haç çıkarır) Dünyanın sonu!

(Ondan bir dişi taaffün sızar. Her yanı bulanık bir loşluk kaplar. Dışarıda, sürüklenen sisin içinden bir gramofon, öksürük ve ayak seslerim bastırarak çığırır.)

GRAMOFON

Yeruşalim!
Aç kapılarını da yırla
Hosanna....

(Bir roket hızla göğe doğru tırmanır ve patlar. Ordan bir ak yıldız düşer ve dünyanın sonuyla llyas Peygamber'in ikinci gelişini duyurur. Görünmeyen semtürreis ile semtülkadem arasına sımsıkı gerilmiş sonsuz bir cambaz ipinin üzerinden, Dünyanın Sonu, kürk kalpakla ekose fistan ve derebeyiuşağı etekliği giymiş ikibaşlı bir ahtapot, Üç insan Bacağı şeklinde perende atarak karanlığın içinde fır döner.)

DÜNYANIN SONU

(Iskogalı şivesiyle) Şimdi Keel Row'u kim çağıracah, Keel Row'u, KeelRow'u?

(Sürüklenen sisin ve tıknefes öksürüklerin üzerinden llyas Peygamber'in sesi gökten şeamet baykuşu gibi carlar. Patiskadan bol, borumsu kollu bir papaz cüppesi içinde, Amerikan bayrağıyla kaplanmış bir kürsünün üzerinden zangoçsuratıyla görünür. Önündeki sehpaya sertçe vurur.)

ILYAS PEYGAMBER

Müsaadenizle işbu mahalde çene çalmak yasaktır. Jake Crane, Creole Sue, Dove Campbell, Abe Kirschner, öksürürken ağzınızı kapatınız. Bakınız, bütün telefon hatlarını işleten benim. Oğullarım, şimdi tam zamanıdır. Tann'nın saatine göre 12:25. Annenize, geleceğinizi söyleyiniz. Derhal sipariş veriniz, bakın nasıl memnun kalacaksınız. Siz de bizim saflarımıza katılın. Ebediyet Kavşa-ğı'na mavitren biletinizi ayırtınız. Yalnızca bir kelime daha. Siz bir Tanrı mısınız yoksa kahrolası bir ahmak mı? Isa ikinci Geliş'ini Coney Island'a yapsa buna hazır mıyız? Florry Christ, Stephen Christ, Zoe Christ, Bloom Christ, Kitty Christ, Lynch Christ, kozmik gücü duyumsamak size kalmıştır. Kozmos denilince aklımız bokumuza mı karışmaktadır? Hayır. Meleklerin yanında olunuz. Bir menşur olunuz, içinizdeki o bir şey, daha yüksek benliğiniz var. Bir isa'yla, bir Gautama'yla, bir Ingersoll'la haşir neşir olabilir- siniz. Hepiniz bu titreşimi yakalayabiliyor musunuz? Yakalayabil-dığınize inanıyorum ben. Ey cemaat, bir kere bu havaya girdiniz mı> artık cennetin yolları önünüzde açılmış demektir. Beni anlıyor musunuz? Bir yaşamparlatıcısıdır bu, şüphesiz. Gelmiş gelecek en harika şeydir. Ballı börekten âlâ, üstelik kaymaklı da. En cici en şı-Kırdım yoldur bizimkisi. Hudutsuz büyüklüktedir,-süpermuhte-Şemdir. Yüreği tazeler. Kımıldatır. Kendimden biliyorum, zira ben

de bir çeşit vibratörüm. Şaka bir yana, şimdi yatağa, yani temele inersek, A. J. Christ Dowie ile ahengi feylosofi, anladınız mı? Okey. Yetmiş Yedi Batı Altmış Dokuzuncu Sokak. Tamam mı? Oldu. Solarfonla beni her zaman arayabilirsiniz. Hıyardolmaları, üstelik bedava kupon kazanırsınız, (bağırır) işte bizim izzet şarkımız Hepiniz tek yürek halinde söyleyiniz. Bir kez daha! (söyler) Yeru...

GRAMOFON

(llyas Peygamber'in sesini bastırarak) Yerruşşalliiimmmaççkaa... (plak kulakları tırmalarcasına iğneye sürtünür)
ÜÇ FAHİŞE (kulaklarım tıkayıp çığrışarak) Öfff! ILYAS PEYGAMBER
(gömleğinin kollarını sıvamış, suratı kapkara, kollarını kaldırıp avazı çıktığınca bağırır) Yukardaki Büyük Birader, Mr. Prezidant, neler dediğimi işitmişsindir herıld. Tabbi ki sana olan inancım kavidir, ewelallah, Mr. Prezidant. Şu anda Miss Higgins ile Miss Ric-ketts'in ta içine girdi diye düşünüyorum dinimiz. Şüphe yok ki, Miss Florry, şu anda size bakıyorum da pek korkulu bir haliniz olduğunu görüyorum. Mr. Prezidant, sen de aşağı insen de canım kızkardeşlerimizi kurtarmama yardım etsen bari. (seyircilere göz kırpar) Mr. Prezidantımız, her bir şeyi anlıyor ama bir şey söylemiyor.
KITTY-KATE
Kendimden geçmişim. Zayıf bir anımda günah işledim, o yaptığım şeyi de Constitution Hill'de yapmıştım. Piskopos beni kiliseye üye kaydettiydi de kahverengi kütüğe yazdıydı. Anamın bacısı bir Montmorency ile evlendiydi. Lekesiz bir kız oğlan kız iken evimize gelen bir muslukçu benim yıkımım olduydu.
ZOE-FANNY
içime girip pompalamasına sırf matrak olsun diye müsaade etmiştim.
FLORRY-TERESA Üç yıldızlı Hennessy konyağının üstüne bir de portoşarabının ne-
555
• esi olaraktan. Whelan yatağa giriverince günah işleyiverdik.
STEPHEN
Başlangıçta söz vardı, sonda ise sonsuzevren. Sekiz saadetimiz mübarek olsun.
(Saadetler, Dixon, Madden, Crotthers, Costello, Lenehan, Bannon, Mulligan ve Lynch beyaz cerrahiye öğrencisi kıyafetleriyle, dörderli sıralar halinde, kaz adımlarıyla gürültülü bir şekilde yürüyerek hızla geçerler.)
SAADETLER
(anlaşılmaz bir şekilde) Bira biftek boğuşkanbarak bettih borsacılıh barnum babukluk başpiskopos.
LYSTER

(kuveykırgrisi kısa pantolonu ve geniş kenarlı şapkasıyla, ihtiyatlıca der ki) Dostumuzdur bizim o. isim vermem gerekmez. Sen ışığı ara ki.

(Seke seke gider. Best, tiril tiril yıkanmış ütülenmiş berber gömleğiy-le, lüle saçlar, kıvırtmaçlar içinde içeriye girer. Kerten kelemsiharfler-le bezeli Nankin sarısı bir mandarin kimonosuyla pagoda şapka giymiş olan John Eglinton onu izler.)

BEST

(gülümseyerek şapkasını kaldırır ve tıraşlı kafasının tepesinde ucuna portakal bağlanmış bir saç örgüsü görünür) Onu güzelleştirmekle meşguldüm de, malûmâliniz. Güzel olan bir şey, malûmâliniz, demiştir Yeats, yoksa yani, demiştir Keats.

JOHN EGLİNTON

(yeşilörtülü loş ışıklı bir fener çıkarır ve bir köşeye doğru tutar: kulak tırmalayıcı bir sesle) Estetik ile kozmetik kadınlara mahsustur. Ben hakikatten yanayım. Sade bir insan için sade bir hakikat. Tandera-gee hakikatlerin peşindedir ve onlara ulaşmakta kararlıdır.

(Kömürkovasının ardındaki ışıldağın konik huzmesinde çenesini dizlerine dayamış ongun bakışlı bilge ozan Mananaun MacLir'in sakallı, düşünceler içindeki yüzü belirir. Sonra yavaşça kalkar. Eski Kelt rahiplerini andıran ağzından soğuk bir denizyeli eser. Başını

556

çevresinde kıvır kıvır yılanbalıklarıyla yavruları kaynaşmaktadır. Tüm bedenini yosunlarla kavkılar bağlamıştır. Sağ eliyle bir bisiklet pompasını tutar. Sol elinde ise iki kıskacından yakaladığı koskoca bir ıstakoz vardır.)

MANANAUN MACLIR

(dalgaların sesiyle) Aum! Hek! Wal! Ak! Lub! Mor! Ma! Tanrıların ak yogisi. Hermes Trismegistos'un bağıcılık kitabı, (denizyeli uğultusunu andıran bir sesle) Punarjanam patsypunjaub! Kimse dalga geçemez benimle. Birisi demiştir ki: Soldan, şakti kültünden sakınınız, (fırtınakuşu gibi bir çığlık atar) Şakti Şiva, kara ve gizemli Peder! (Bisiklet pompasıyla sol elindeki ıstakoza vurur. Yardımcı kadranında on iki burcun işaretleri yanar. Okyanusa özgü bir şiddetle inilder.) Aum! Baum! Pyjaum! Hanenin ışığıyım ben! Rüyamsı kaymaklı tereyağıyım ben!

(Yahuda'nın iskeletleşmiş eli ışığı boğar. Yeşil ışıkyiterek leylakileşir. Havagazı alevi fışırdayarak inler.) HAVAGAZI ALEVİ Fuuh! Fuuuuhih!

(Zoe abajura doğru koşar, dizlerini bükerek fitili ayarlar

ZOE Hazır hurdayken kimde bir emzik var?
LYNCH
(masanın üzerine bir sigara atarak) Buyur.
ZOE
(avurtlarcasına başını yana doğru dikerek) Bir hamfendiye öyle mi sunulur bıgı? (Lambaya doğru uzanır ve koltuk altlarındaki kahverengi püskülleri göstererk sigarayı alevin üzerinde yavaşça çevirir Lynch, pişkin, elindeki maşayla kombinezonunun bir yanını kaldırır. Jartiyerlerin- den yukarısı çıplak, teninin rengi safir ışığın altında superisi yeşiline dönüşür. Zoe sigarasından sakince bir nefes çeker.) Güvertemdeki güzellik noktasını görebildin mi bari?
557
LYNCH Bakmıyorum ki.
ZOE
(mahcubane bakar) Öyle mi? Ne demezsin. Bir şeftali emmeye var mısın? (Utanmışçasına bakışlarını çevirerek gözucuyla Bloom 'u süzer, sonra ona doğru dönerek kombinezonunu maşadan kurtarır. Teni sil baştan, bir sıvıdaymışçasına mavimtıraklasın Başparmaklarını çe- viren Bloom, arzuyla gülümseyerek olduğu yerde dikilir. Kitty Ric-ketts tükürüğüyle ortaparmağını yalar ve, aynaya bakarak, kaşlarını düzeltir. Bazilikogrammatı Lipoti Virag, bacadeliğinden içeriye hızla kayarak iner ve pembe soytarı ayakçaklar üzerinde sola doğru kurumla iki adım atar. Çok sayıda pardösüyle sarmalanmıştır, kahverengi makintoşunun altında bir tomar parşömen tutmaktadır. Sol gözünde Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell'in monoklü parıldamaktadır. Başına Mısır hükümdarlık tacını giymiştir. Kulaklarının ardında birer kazteleği vardır.)
VI RAG

(topuklarını bitiştirip eğilir) Benim adım Szombathelyli Virag Lipo-ti'dir. (düşünceli ve kuru bir şekilde öksürür) Buralarda ahlâksızca ür-yanlığın külliyetlice mevcut olduğu aşikâr, değil mi efendim? Bu hanımın arka manzarasını gayri ihtiyari temaşa ettikde, senin bilhassa müptelâsı olduğun o hayli mahrem libaslardan giymediği teşhis edilmiş bulunmaktadır. Kalçadaki zerk emaresini ümit ederim ki müşahede etmişsindir? Güzel.
BLOOM Büyükbabacığım. Lakin....
VİRAG
Uıger taraftan, saçları bizim millî köknar iksirimize hayli medyun olduğu aşikâr olan vişnerengi rujlu beyaz kuafözlü iki numaraya gelelim, kendisi sokak kıyafetinde olduğu halde, kanaatimce, korası mabadını haylice sıkmakta. Nerdeyse belkemiği öne çıkmış, tanılıyorsam beni düzelt, lakin benim her daim bildiğim bir şey arsa o da cilvefüruş şahıslar tarafından iççamaşırlarını bir nebze-
558
cik dahi açıkta bırakacak şekilde tatbik edilen bu fiil, eksibisyo-nististisisitisinden dolayı sana hep cazip gelmiştir. Kısacası: Hipog. rif. Haksız mıyım?
BLOOM
Ama bu kadın epey ince.
VIRAG
(tatlı dille) Şüphesiz! iyice bakıldıkta, eteğindeki şu bol ceplerin ve alt kısmının hafifçe daraltılmış olmasının gayesi kalçaların iriliğini tedai ettirmektir. Hebenneka müşterilerin kaz gibi yolunduk-ları muazzam tenzilâtlı satışlardan alınmış yeni bir kıyafet. Gözleri boyayan sahte letafet. En ince teferruatına varıncaya kadar kusursuz bir itina. Bugün giyebileceğin bir şeyi yarın asla giymeyiniz.
Parallaks! (basının asabi bir seğirmesiyle) Beynimde bir şey nasıl çat etti, işittiniz mi? Polisillabaks!
BLOOM
(bir dirseğini bir eline, işaretparmağınt da yanağına dayamış) Oldukça da üzgün görünüyor.
VIRAG
(çakalımsı diklerini sapsarı ortaya çıkararak istihzayla sol gözünü bir parmağıyla aşağıya doğru çeker ve boğuk sesle haykırır) Vazgeçsene! Sakın aldanma sen o haspalara da, yapmacıklı mahzunluklarına da. Adi zambak.

Hepsinde de vardır Rualdus Colombus'un keşfettiği peygamberçiçeği. Düşür onu. Columbia onu. Bukalemonu. (daha neşeli) Pekâlâ o halde, müsaadenle dikkatini üç numaralı kaleme çekeyim. Çıplak gözle görülebilecek şeyleri hayli mebzul. Kafatasındaki oksijenize nebatî madde kitlesine bak. Dediğin gibi valla, kart papaz, çorba! Aşşurreee! Kabakçiçeği gibi açılmış, şu semere bak sen evlât. BLOOM (hayıflanarak) Vay, silahsız gelince böyle olur işte. VIRAG Her çeşidinden mevcudumuz var, şekerli mi istersiniz, yoksa az

3D.

a sade mi? Sen parayı bastır da, beğendiğini seç. Hepsiyle de n[A]kadar mesut olursun...

BLOOM

Hangisiyle?

VIRAG

(dilini yukarıya doğru kıvırarak) Nayım! Bak. Şunun kadrosu oturaklı. Mübareğin üzeri iki parmak kalınlığında bir yağ tabakasıyla kaplı. Önünde ileriye doğru iyice çıkık, handıysa çorba kâsesinin içine düşmeye hazır, hatırı sayılır ebatlardaki şu iki tümseğe bakılacak olursa memeliler sınıfından; ve dahi art aşağısına gidildikde, rektum ile avuçlandıkda kabardığını tedai ettiren iki ilâve tümsek daha var ki, sıkılıktan maada insanın arzu ettiği her bir şeye sahip- tir. Bu sürerdeki etli nahiyeler itinalı bir ihtimamın mahsulüdür. Besi kafesinde semirtildiklerinde karaciğerleri devasa ebatlara vasıl olur. Çemenotlu ve benjuven macunu sürülmüş taze has ekmek topaklarının yeşil çayla birlikte gövdeye indirilmesi de onları bu kısa mevcudiyetleri boyunca muazzam şişkinlikte tabii tulum-larıyla mücehhez kılar. Bu da senin işine gelir, he? Kazanların kaynadığı, tencerelerin oynadığı o eski günler, gel de tahassür çekme. Lycopodium. (gırtlağı seğirir) Güm, pat! Gene başladı işte. BLOOM Arpacıktan iğrenirim.

VIRAG

(kaşlarını kaldırır) Bir altın yüzükle dokunun, derler. Argentum ad feminam, eski Roma ve kadim Yunanistan'da Diplodocus ve Icht-hyosauros'un konsüllüğü sırasında demiş olduğumuz gibi. Netice itibariyle,

Havva'nın her derde karşı birebir ilacı. Satılık değildir, badece kiralanır. Huguenot, (yeniden seğirmeler) Tuhaf bir ses vallahi, (yüreklenmişçesine öksürür) Lakin belki de sadece bir siğildir. İnşallah o bapta sana öğretmiş olduklarımı unutmamışsındır? Elen-memış buğday unu ile bal ve küçük hindistancevizi.

BLOOM

'düşünceli) Elenmemiş buğday unu ile lycopodium ve sillabaks. Bu

560

arayış da işkenceye dönüştü. Epey yorucu bir gün geçirdim, art arda tesadüfler. Dur. Ne demiştin, siğilkanı siğilleri yayar, yani...

VIRAG

(burnu daha da kıvrık, gözuçlan titrek, huşunetle) Başparmaklarını çevirmeyi bırak da santralını işlet. Gördün mü, unutmuşsun. Mne-moteknik talimleri yap biraz. La cause e santa. Tara Tara. (alçak sesle) Elbette hatırlayacak.

BLOOM

Yanılmıyorsam biberiye de demiştin ya da asalak nesiçler üzerinde irade gücü. Yo hayır, hatırlıyor gibiyim. Bir ölünün eli değerse iyileşir. Mnemo?

VIRAG

(heyecanla) Elbet efendim. Elbet efendim. Aynen öyle. (parşömen-tomartna hızlıca vurur) Bu betik sana nasıl hareket etmen hususunda bütün tafsilâtı teferruatlı bir şekilde gösteriyor. Helecanlı akonitin fobisi, hidroklorik asit melankolisi, ereksiyonda tenasülî zevk ademiyeti mevzuları için fihriste müracaat etmen kâfi. İmdi Virag ampütasyon mevzuundan bahsedecek. Emektar dostumuz kostik. Aç bırakılmaları şarttır, incelmiş boynunun altından atkılıyla kesip koparırsın. Lâkin, diğer mahallerde, meselâ Bulgarya'da ve Bask mıntakasında, kadınların erkek kıyafetleriyle dolaşmalarından hoşlanıp hoşlanmadığına karar verdin mi sen? (bir an bıyık altından güler) Koskoca bir seneyi dinî meselelerin tetebbuuna harcamayı düşünüyordun, 1886 senesinin yaz aylarınıysa o milyonu kazanmak maksadıyla dairenin muralbbaya tahviline hasretmiştin. Nar! Ulviyetten kepazeliğe geçmeye bir adım kâfi. Meselâ, pijamalar? Veyahut da apışlığı takviyeli, kapalı çoraplı külotlar? Ve nihayet, fanilalı donlar gibi müşevveş terkiplere ne buyurulur! (istihzayla

kıkırdar) Kikiriki!
(Bloom, ikircikli, gözlerini üç fahişenin üzerinde dolaştırır, sonra, kulaklarında sürekli uçaduran pervanenin vızıltısı, üzeri örtülü lambaya çevirir.)
BLOOM O zaman bitirmek istiyordum. Gecelik diye bir şey yoktu. Ama
561
• di yarın yeni bir gün olacak. Geçmiş bugün oldu şimdi. Şu an ise yarın şimdi olduğu gibi geçmiş dün.
VIRAG
(domuz gibi fıslayarak kışkırtır) Bir gün yaşayan sinekler, şırfıntı dişilerin mabad nahiyelerinden uzanan edep sinirlerinden intişar eden o güzelim kepaze kokulara ram olarak bu kısa ömürlerini ha bire çiftleşerek harcarlar. Kıyak vallahi! (sarı papağangagası ağzıyla genzinden gıdaklarcasına) Dehrimizin beş bin beş yüz ellinci seneleri civarında Karpatlar'da bir atasözü söylenirdi. Bir kaşık bal dostumuz Bruin'i yarım düzine en âlâ malt sirkesinden daha fazla cezbeden Ayının vızıltısı arıları gocundurur. Ama bırakalım bunları. Başka bir zaman gene raci oluruz. Gayet memnun kalmıştık, biz diğerleri, (öksürür ve, başım eğerek elinin çukuruyla burnunu düşünceli bir şekilde ovuşturur) Bu gece sineklerinin de ışığı takip ettikleri malûmunuzdur. Unutmayın ki ayarlanması mümkün olmayan kompleks gözleri için bir aldatmacadır bu. Bu çetrefilli hususlar için, Dr. L. B.'nin senenin sansasyon uyandıran kitabı diye bahsettiği Seksolojinin Esasları veya Aşkın ihtirası isimli eserinin on yedinci kitabına bakmalısın. Bir de, meselâyın, hareketleri otomatik olanlar vardır ayrıca, idrak etmeye çalış. Onun hayatındaki güneş olup çıkıyor. Gecekuşu gecegüneşi gecesemti. Yakala beni, Charlie! (Bloom'un kulağına üfler) Vızz!
BLOOM
Arı mıdır kurtsineği midir geçen gün duvarın gölgesinde şaşırmış
bir oraya bir buraya saldırırken gömleğimden içeriye iyi ki ben....
VIRAG
(yüzünde duygudan eser olmaksızın, gür, kadınsı bir edayla güler) Harika. Pantolonunun yırtmacında ispanyol sineği veya büllüğünde hardal yakısı, (sarkık hindi gerdanı sallanadursun pisboğaz hindi gibi sesler çıkarır)

Gulu gulu gulk! Neredeyiz ki? Açıl ya Susam! işte geliyor! (parşömen tomarını çabucak açar ve kandilböceği burnunu cır-naksı parmaklarıyla kavradığı satırlar üzerinde sağdan sola doğru kaydırarak okur) Dur bir dakika, aziz dost. Aradığın cevabı getiriyorum sana. Redbank istiridyeleri çok geçmeden bize takdim edilecek. Aşçıların kralıyım bendeniz. Belki de bu leziz çiftkabuklula-rın "ize faydası dokunur, Perigord domalanları ise, muhterem âk-

562

ilülkül haşmetlû domuzcağızların yerden çıkardıkları bu yumrular asabî rahatsızlıklara veya virajit vak'alarına karşı birebirdir. Her ne kadar pis kokarlar ise de insanı kamçılarlar, (başını devindirerek ta-kılgancasına kıkırdar) işte böyle gülerim de. Gözlüğüm okülerimde, (aksırır) Amin!

BLOOM

(dalgıncasma) Oküler açıdan kadının çiftkabuk vaziyeti daha da vahim. Ha bire açıl ya susam. Yarık eşey. Tevekkeli haşarattan, sü-rüngen şeylerden korkarlar. Oysa Havva ile yılan tezat teşkil ediyor. Tarihsel bir vakıa değil zaten. Kanımca aşikâr bir örnekseme. Yılanlar da kadın sütüne düşkündür ya. Kıvrıla kıvrıla millerce hepçil ormanı geçip kadının memesini kan çıkana dek emmeme-lerler. Elephantuliasis'in eserlerinde rastlanan o Romalı şenşenia hanımablalar gibi.

VIRAG

(sert kıvrımlı dudaklarını uzatarak, taşlaşan gözleri umutsuzca kapalı, gizemli bir tekdüzelilikle mezmur okur)

Meçhulü vaki olan ol memeleri gepgergin ol inekler....

BLOOM

Artık çığlığı basacağım. Ne dedin, ne dedin? Ha? Ya. (yineler) Memelerini hırsla emsinler diye onlara sunmak amacıyla kendiliğin-denlikle timsahların mağarasını ararlar. Karıncalar yaprakbitlerini sağarlar, (derinden) içgüdülerdir dünyaya hükmeden. Yaşamda. Ölümde.

VIRAG

(başını çarpıtıp sırtını ve omuzlarının kamburlaşmış kanatlarını kabartarak çapaklı şişmiş gözleriyle pervaneye bakar ve boynuzumsu cırnağını uzatarak bağırır) Kim per per? Aziz Gerald kim? Aziz Ger, sen mi-sin? Aman Tanrım, Gerald'mış. Ah, fena halde yanmasından fevkalâde endişe ediyorum. Lütfen insaf ehli biy zatı muhteyem bi-yincisınıf peşkiyiyle biy felakete mani oluveyemez mi? (miyavlar) Pisi pisi pisi pisi!

(iç çeker, geriye çekilir ve altçenesini sarkıtıp yan yan bakar) Aman, şükür. Artık rahat, (birden çenelerini açıp havada çatır-datarak kapatır) 56Î

PERVANE

Ben bir mini mini şeyim ilkbaharda hep uçarım Fırdönerim döne döne.
Bir zamanlar kral idim Şimdiyse budur yaptığım Kanadımı çırpa çırpa! Hırpa!

(gürültülü kanat çırpışlarıy la mor abajura doğru seğirtir) Cici bici cici bici canımın içi jüponlar.

(Sol üst girişten iki adım kayarak Henry Flower ön sol ortaya doğru ilerler. Koyu renkli pelerin ile sarkık tüylü bir sombrero giymektedir. Bir elinde gümüştelli kakmalı bir santur, ötekinde de kilden lülesi kadın başı şeklindeki upuzun saplı bir bambu Jacob piposu vardır. Ayaklarında ise koyu kadife çoraplarla gümüştokalı rugan iskarpinler. İsa'ya benzeyen, kabarık saç lüleleriyle çevrelenmiş romantik yüzünde ince bir sakalı ve bıyığı vardır. Leylek bacakları ve serçe ayakları Candia Prensi tenor Mario'nunkilere benzemektedir. Kalkan kırmalı yakalarını bastırarak düzeltir ve sevdalı dilini gezdirerek dudaklarını nemlendirir.)

HENRY

(gitarının tellerine dokunarak alçak, tatlı bir sesle) Açan bir çiçektir o.

(Virag, dişlerini sıkmış, acımasızca lambaya doğru bakar. Bloom, ağırbaşlı, Zoe'nun boynunu inceler. Henry, zendost, çifte gerdanını piyanoya doğru çevirir.)

STEPHEN

(kendi kendine) Gözlerin kapalı çal. Baban gibi. Domuzların yediği mıar yapraklarıyla doldurdum midemi. Bu kadafı da fazla. Şöyle bir doğrulup gideyim şeyime. Yalnız burası da öyle. Steve, netameli bir yoldasın. Yaşlı Deasy'yi ziyaret etmeliyim ya da telgraf. B" sabahki görüşmemiz üzerimde derin bir etki bıraktı. Yaşlarımıza rağmen. Yarın uzun uzun yazarım. Hâlâ sarhoşum biraz, (tuşlara yeniden dokunur) Şimdi de minör tonlar. Evet. Ama fazla değil.
(Almidano Artifoni elindeki bir nota tomarını kaldırır.)
564
ARTIFONI
Ci rifletta. Lei rovina tutto.
FLORRY Bize bir şey söylesene. O güzel aşk şarkıları.
STEPHEN
Ses yok ki. Bende iş kalmadı artık. Lynch, lavtaya ilişkin mektubu göstermiş miydim sana?
FLORRY
(yılışarak gülümser) Ötmek istemeyen güzel sesli huysuz kuş.
(Siyamlı ikizler Sarhoş Philip ile Ayık Philip, Oxfordlu iki üniver-site öğretmeni, çim biçme
makineleriyle pencere pervazında görünürler, ikisi de Matthew Arnold maskesi takmıştır.)
AYIK PHILIP
Geri zekâlı birinden öğüt sana. Her şey iyi gitmiyor. Kurşunkaleminin açılmamış ucuyla yap hesabını, keşkekaleyhisselamvan. Üç sterlin on iki aldım, iki banknot, bir İngiliz altını, iki kuron, bir biteydin ah. Mooney's en ville, Mooney's sur mer, The Moira, Larc-het's, Holies Street Hastanesi. Burke'nin meyhanesi. He? Gözüm senin üzerinde.
SARHOŞ PHILIP
(sabırsızca) Hadi be sen de. Canın cehenneme! Borcum yok benim. Bir de şu oktavları öğrenebilseydim. Kişilik tekerrürü. Kim söylemişti bana onun adını? (çim kesme makinesi vınlamaya ballar) Ha, evet. Zoe mou sas agapo. Daha önce buraya gelmiş gibi bir his var içimde. Ne zamandı Atkinson değil kartını bir yere koyduy-dum. Mac Bilmemkim. Unmack, tamam. Şeyden söz ettiydi bana, dur yahu. Swinburne müydü, değil miydi? Hani bizim şarkı?
FLORRY 565

STEPHEN Gönül istiyor ama beden halsiz. FLORRY M vnooth'tan mısın sen? Bir zamanlar tanıdığım birine benzettim de seni. STEPHEN Artık orda değilim, (kendi kendine) Zeki karı.

SARHOŞ PHILIP VE AYIK PHILIP

(çimbiçerleri çimensaplarıyla karşılıklı dans ederek vınlarlar) Akıllara seza bu zekâ. Kendine gel kendine gel. Durun yahu, kitap sende mi, o şey, baston? Akıllarasezabuzekâ. Kendinegelartık. Formunu koru. Bizim gibi yap. ZOE

iki gece önce buraya işini görmek için, düğmeleri tekmil ilikli filan bir papaz gelmişti. Kendini saklamana hacet yok, dediydim ona. Başının kel olduğunu biliyorum zaten.

VIRAG

Kendi zaviyesinden son derece mantıkî. Ademoğlunun sukutu. (gözbebekleri irileşerek, haşince) Papa'nın canı cehenneme! Güneşin altında yeni bir şey yok. Keşişlerin ve Bakirelerin Tenasülî Sırlarını ifşa eden Virag'ım ben. Roma Kilisesi'ni niçin terk ettim? Rahip, Kadın ve Konfesyonal'i okuyun. Penrose. Flipperty Jippert. (kıvranıp durur) Kadın, cana yakın bir mahcubiyetle hasırörme korsesinin kopçalarını çözerek, sırılsıklam yonisini erkeğin linga-mına takdim eder. Kısa bir müddet sonra erkek kadına pars pirzolası ikram eder. Kadın gayetle mes'ut, kuştüyütenine bürünür. Adam onun yonisini ipiri - ve de semsert - lingamıyla azgıncasına sever. (adam feryadı basar) Coactus volui. Sonra ayranı kabaran kadın ha babam de babam devinir. Güçlü adam kadının bileğini kavrar. Kadın ciyaklar, ısırır, zehir kusar. Artık öfkelenen adam, kadı-nın semiz yadganasını gaddarca tokatlar, (kendi kuyruğunun peşine uşer) Piffpaff! Popo! (adam durur, aksırtr) Hapşu! (kendiniparalar) Prrrrrht!

LYNCH
Umarım o muhterem pedere kefaretini ödemişsindir. Bir piskoposu vurmaktan dolayı dokuz ilahi. ZOE
(burun deliklerinden mors dumanları fışkırır) Bir irtibat tesis edemedi. Sadece, duyguları, anlarsın. Kuru bir çırpınış.
BLOOM Zavallı adam!
ZOE
(aldırışsız) Başına gelenlerden dolayı sadece.
BLOOM Ne oldu ki?
VIRAG
(Kapkara bir ışıltıyla ağzını şeytancasına açarak suratını kasar, kupkuru boynunu turna gibi uzatır. Cacıklık burnunu havaya kaldırarak ulur.) Verfluchte Goim! Bir pederi vardı. Yahuda Iacchia, Libyalı bir haremağası, Papa'nın piçi. {dirsekleri kaskatı kıvrılmış, acı çeken gözleri kartaloz boynunun ucundaki kafatasından fırlamış, sakat önayakla-rt üzerinde öne doğru uzanır, sağır dünyaya karşı havlar) Bir orospunun oğlu. Apokalips.
KITTY
Sonra mavi kasketli Jimmy Pidgeon'dan çıban kapan Mary Shor-tall ondan hamile kalınca bunu hazmedemeyip katıla katıla ağlayarak yataklara düşmüş helak olup gitmişti de hepimiz cenazesinde bulunmuştuk. SARHOŞ PHILIP
(keyifsiz) Qui vous a mis dans cette fichue position, Philippe? AYIK PHILIP (neşeli) C'etait le sacre pigeon, Philippe.
567
(Kittı iğnesini çıkardığı şapkasını usulca köşeye bırakarak kınalı saclarını eliyle düzeltir. Böylesi zarif bukleli saçlardan daha güzeli, daha zarifi asla görülmemiştir bir fahişenin omuzları üzerinde. Lynch Kitty 'nin şapkasını giyer. Kitty şapkasını çekip alır.)
LYNCH
İmler) Metchnikoff antropoit maymunları işte bu güzellikler sayesinde telkih etmiştir.
FLORRY
(başıyla onaylar) Lokomotor ataksi.
ZOE
(neşeli) Aboov, bizim lügat nerede!

LYNCH
Üç bilge bakire.
VIRAG
(sıtma nöbetinden titreyerek, çatlak saralı dudaklarından, şarıl şarıl köpüklü sarı balgamlar dökülür) Aşk iksirleri satardı, ak balmumu, portakalçiçeği. Romalı yüzbaşı Panther onu tenasülâtıyla kirletmiş, (eli çatalında, titreyen fosforışıl akrep dilini çıkarır) Mesih aşkına! Herif kadının timpanını patlatmış, (anlaşılmaz şebek çığlıkları atarak kalçalarını edepsizce oynatır) Hik Hek! Hak! Hok! Huk! Kok! Kuk!
(Pancarsuratlı, balaban, burundeliklerikıllı, kocasakallı, lahana-kulaklt, pöstekigöğüslü, fırçasaçlt, şişgöbekli Ben Jumbo Dollard, beliyle cinsel organlarını sıkıca saran siyah bir mayo giymiş, öne doğru çıkar.)
BEN DOLLARD
(yaba gibi ellerindeki kastanyetleri şakırdatarak, bas varilton sesiyle şen Şatır ırlar) Ateşli kalbim aşka olunca teslim.
(İki bakire Hemşire Callan ile Hemşire Quigley muhafızları ve kordonları aşıp kollarını açarak koşarlar ve ona sarılırlar.)
568
BAKİRELER
(coşarak) Big Ben! Ben Chreemiz bizim! BİR SES Şu donlu adamı yakalayın.
BEN DOLLARD

(kalçasına vurarak bir kahkaha gümbürdetir) Buyur, şimdi yakala.
HENRY
(göğsüne yasladığı kesik bir kadın başını okşayarak, mırıldanır) Kalbin senin, aşkım benim, (lavtasının tellerini çalarak) ilk gördüğüm zaman o....
VIRAG
(derilerini soyup atar, tüyleri yığın yığın dökülür) Vay namussuzlar! (kömürkarası boğazını göstererek esner, sonra parşömentomanyla yukarıya doğru dürterek çenelerini kapatır) Firkatini izhar etdikten sonra. Elveda. Selâmetle. Dreck!
(Henry Flower bıyıklarını ve sakalını bir ceptarağıyla hızlı hızlı tarar ve diliyle ıslattığı avucuyla saçlarını düzeltir. Kılıcını çekip havaya kaldırır, barbari lavtası omzuna asılı, kapıya doğru kayar. Virag, kuyruğunu diker, yan duvardaki irinsarısı bir el afişine uzlukla şırakkadak vurup bir de kafa atarak ayakçaklarının iki sal-lapati hamlesiyle kapıya ulaşır.)
EL İLANI
K. 11. ilan yapıştırmak Yasaktır. Kesinlikle gizlidir. Dr. Hy. Franks.
HENRY
Her şey yitti şimdi.
(Virag başını üç kez çevirip yeniden çıkarır ve koltuğunun altında tutar.)
Vak kvak!
VIRAG'IN BAŞI
(Herkes sahneden çıkar.)
STEPHEN
. mzunun üzerinden Zoe'ya) Protestan delâletini kuran o kavgacı pa-yeğlerdin kuşkusuz. Ama uzak dur Antisthenes denilen o köo'oğlu bilgeden ve Arius Heresiarchus'un nihai akıbetinden. Can çekişişi kenefte. LYNCH Onun için hepsi de aynı tek Tanrı. STEPHEN (sofuca) Her şeyin hâkimi olan Ulu Tanrı.
FLORRY
(Stephen'e) Papazlıktan terksin sen garanti. Ya da keşişlikten. LYNCH En büyük günah, Keşsavak Keşişler.
(Tüm İrlanda'nın Başpiskoposu Pek Mümtaz Simon Stephen Kardinal Dedalus Hazretleri, kırmızı cüppesi, sandalları ve çorapla-rtyla kapıdan içeriye girer. Gene kırmızılar giyinmiş yedi maymu-numsu cüce papazadayı, en büyük yedi günah, Kardinal'in uzun eteğini tutarak kaldırmışlar, altından dikiz geçmektedirler. Kardinal'in başında eğik duran

külüstür bir silindir şapka vardır. Başparmakları koltukaltlarında, avuçları açık durmaktadır. Boynuna geçirdiği mantar tıpalardan bir tespihin göğsünün ortasına sarkan ucunda tirbuşondan bir haç sarkmaktadır. Başparmaklarını çeker, kollarını abartılıca sallayarak Tanrı'dan mağfiret niyaz eder ve yüksekten atarak azametle beyan eder:)

KARDİNAL

Conservio'yu tutukladılar En karanlık bir zindana tıktılar Uç ton çeken kelepçe ve zincirlerle Her bir azasını prangaya vurdular.

(Sûğgözü sıkıca kapalı, sol yanağı şişik, herkesi süzer bir an boyun-

570

ca. Sonra, içindeki sevinci bastıramayıp elleri kalçasında bir sağa bir sola sallanarak yürekten gelen bir coşkuyla mizahi bir türkü tutturur:)

Ah, zavallı küçük şey
Sasasasasarı bacaklı
Beşli, yağlı ise de bir yılan denli kıvrak
Gel gör melun bir andavallı
Beyaz lahanasını yemesin diye
Vurmuş Nell Flaherty'nin zampara ördeğini.

(Binlerce küçük sinek giysisinin üzerine üşüşür. Kollarını çaprazlamasına uzatarak iki yanını kaşırken yüzünü ekşitir ve haykırır:)

Cehennem azabı çekiyorum. Hay Allahın cezairibahrisefîdi, İsa'ya şükürler olsun ki bu minik keratalarıın belli bir hedefleri yok. Birlikte hareket etseler beni bu Allahın cezası arz küreden çoktan uçururlardı. (Başını eğik tutarak işaret ve ortaparmaklartyla kısa bir takdis işareti yapar ve Paskalya öpücüğü dağıtır; sonra, şapkasını sağa sola eğip göz açıp kapayana dek eteklerini tutan cücelerin boyutuna inerek komik bir dansa başlar. Yerden bitme yamaklar kıkır kıkır güle-rek, dikiz geçerek, birbirlerini dürterek, gözlerini
süzerek, Paskalya-
öpücüğü dağıtarak onun ardından zikzaklayarak yürürler. Kardinal'in sesi ta uzaklardan tatlı, şefkatli, mert ve ahenkli işitilir:)
Getirecek kalbimi sana, Getirecek kalbimi sana, Gecenin ıtırlı soluğu Getirecek kalbimi sana! (sihirli kapıkolu döner.)
KAPIKOLU
Sanaaa!
ZOE
O kapıda ecinniler var.
(Gıcırdayan merdivenlerden aşağıya bir erkek silueti iner ve bir yağmurlukla şapkanın askıdan alındığı işitilir. Bloom gayri ihtiyarı öne doğru fırlar ve geçerken kapıyı yarı aralık bırakarak cebinden çikolatayı alır ve sıkılarak Zoe 'ya uzatır.)
571 ZOE
iBloom'un saçlarını şöyle bir koklar) Hmmm! Sağ olasın, ananın ömrüne bereket. Sevdiğim şeye bayılırım ben.
BLOOM
(kapıeşiğinde fahişelerle konuşan bir erkek sesi işiterek kulaklarını diker)
Ya burdaysa? Ardından? Ya da o yüzden gelmemiş? Ya da çifte âlem?
ZOE
(çikolatanın kâğıdını yırtarak açar) Çataldan önce yapılmıştır parmaklar, (bir parça koparır ve ısırırken bir parça da Kitty Ricketts'e verir, sonra civelekçe Lynch'e döner) Fransız pastiline itiraz var mı? (Lynch başıyla olurlar. Zoe ona takılır.) Ya şimdi al ya da alıncaya kadar bekler misin? (Lynch başını kaldırıp ağzını açar. Zoe, ödülüne sağdan sola bir daire çizdirir. Lynch'in başı onu izler. Zoe soldan sağa çevirmeye başlar. Lynch Zoe'ya bakar.)
Yakala!

(Zoe bir parçayı havaya fırlatır. Lynch, başını ustaca devindirerek çikolatayı kapar ve katır kutur çiğner.)

KITTY

(çiğneyerek) Kermes'te birlikte olduğum mühendiste harikaları vardı. Şahani likörlerle dolu. Genel Vali de hanımıyla ordaydı. Toft'un atlıkarıncasında ne eğlendik ne eğlendik. Hâlâ başım dönüyor.

BLOOM

(Svengalivari kürk paltosu içinde, perçemi Napolyonvari alnına düşmüş, kollarını kavuşturmuş, hışımla vantrilokvari büyülü dualar okuyarak delici kartal bakışlı gözlerini kapıya doğru çevirir. Sonra kasılarak sol ayağını öne doğru atar ve sağ kolunu sol omzundan aşağıya çekerek tahrikamiz parmaklarıyla hızlı bir mason üstadı selamı çakar.) Yok °'> g», git, her kimsen, emrediyorum sana!

BLOOM Vakarlı) Teşekkürler.

---------------------------------- 572

ZOE

itiraz istemem. Buyur!

(Merdivenlerden, yürüyen bir kimsenin sert topuk sesleri işitilir.)

BLOOM

(çikolatayı alır) Afrodizyak? Solucanotuyla yarpuz. Ama ben aldım onu. Vanilya müsekkin miydi, yoksa? Mnemo. Müşevveş ziya hafızada müşevveşiyete yol açar. Kırmızı, lupusa iyi gelir. Renkler kadınların karakterlerini tayin eder, varsa şayet. Bu loşluk bana hüzün veriyor. Ye iç keyfine bak zira yarın, (çikolatasını yer) Tadını bile etkiliyor, mor. Ama uzun zamandan beri ben hiç. Yepyeni bir his. Afrod. Şu rakipler. Gelmem lazım. Hiç olmamasındansa geçi evlâdır. Andrews'da domalan yiyeyim bari.

(Kapı açılır. Genelevpatroniçesi Bella Cohen içeriye girer. Bir fildişi renkli üççeyrek, kenarları püskülle çevrili bir entari giymekte ve

Karmen'deki Minnie Hauck gibi siyah bağa yelpazeyi işveli bir şekilde sallamaktadır. Sol elinde nikâh ve yıldönümü yüzükleri vardır. Gözleri bol bulamaç siyah sürmelidir. Üstdudağından hafifçe bıyıklar çıkmıştır. Ablak zeytuni yüzü hafifçe terlidir ve iri burun delikleri turuncu renklidir. Kulaklarından büyücek zümrüt küpeler sarkmaktadır.)
BELLA
Amanın dostlar! Kan ter içinde kaldım.
Çevresindeki çiftlere bir göz atar. Sonra gözleri Bloom'a takılır ve uzun süre ısrarla onun üzerinde kalır. Koskoca yelpazesi terleyen yüzü boynu ve tombul vücuduna ha bire yel savurur. Şahin gözleri çakmak çakmaktır.
YELPAZE j
(hızla devinir, sonra yavaşlar) Evlisiniz, anladığım kadarıyla. '
BLOOM
Evet. Kısmen, kaybetmiştim de.
İ7Z
YELPAZE
acılorak, sonra kapanarak) Hanım da patroniçe herhalde. Jüpon egemenliği.
BLOOM
(utangaçça sırıtarak başını öne eğer) Aynen öyle.
YELPAZE (yeniden katlanarak, sol küpeye yaslanır) Beni unuttun mu yoksa?
BLOOM
Havet. Evyır.
YELPAZE
(beline doğru dayanarak) Daha önce düşlediğin o kim ki ben miyim o? O takdirde beni sen demektir tanıyorsun o zamandan beri? Ben onların hepsi ve aynısıyım şimdi ben? (Bella yaklaşır, yelpazeyle hafifçe dokunur.)
BLOOM
(ürküp çekilerek) Güçlü yaratık. Kadınların gönlünü çalan o baygınlığı okudu gözlerimden. YELPAZE (hafifçe vurarak) Tanışmıştık seninle. Sen benimsin. Kader, böyle.
BLOOM
(sinerek) Kösnül dişi. Senin tahakkümünü müthiş arzuluyorum.

Tükenmiş, terk edilmişim ben, artık genç de değilim. Tabir caizse, insan hayatının merkez postanesindeki özel gece kutusunun önünde, elimde ilave hizmet pulu taşıyan postalanmamış bir mek- tuP, beklemekteyim. Kapı da pencere de doksan derece açıldığından düşen cisimler kanunu uyarınca saniyede otuz iki fıtlik bir ce-
eyan husule getiriyor. Tam şu anda sol ilye kasımda bir siyatik ancı hissetmiş bulunuyorum. Ailemizde sık görülen bir şeydir bu.
lr ''u' olan zavallı beybacığım bu hususta bir barometreydi adeta, ayvansal ısıya güvenirdi o. Kışlık yeleğinin astarı kedi kürkün-
b74
dendi. Son günlerinde, Davut Peygamber'le Sunamite'yi hatırlamış ve yatağını, ölümünden sonra dahi kendisine sadık kalmış olan Athos'la paylaşmıştı. Köpek salyası, sizin de tahmin.... (sakı. nır) Ayy!

RICHIE GOULDING

(çantayüküyle, kapıdan geçer) Takılmak sâri. Dublin'de daha ehveni yok. Krallara layık. Karaciğerle böbrek. YELPAZE (hafifçe vurarak) Her şeyin bir sonu var. Benim ol. Şimdi.

BLOOM

(kararsız) Tam şimdi? Tılsımımdan ayrılmamalıydım. Yağmur, nemli denizkayalarının üzerinde oturuşum, benim yaşımda günah sayılır bunlar. Her bir fenomenin tabii bir nedeni var.

YELPAZE

(yavaşça aşağısını imler) Haydi nazlanma.

BLOOM

(aşağıya doğru bakar ve kadının çözülmüş bağcıklarım görür) Bizi seyrediyorlar.

YELPAZE

(çabucak aşağısını imler) Yapmam lazım.
BLOOM
(arzuyla gönülsüzlükle) Bağcıkları sımsıkı düğümleyebilirim. Kel-lett mağazasında mektupla sipariş bölümünde çıraklık yap'arken öğrenmiştim. Uzdur elim. Attığı düğüm insanın huyunu açıklar. Müsaadenizle. Ne önemi var. Bugün diz çökmüştüm zaten gene. Ayy!
(Bella giysisini hafifçe kaldırır, kendisini dengeleyerek sandalyesinin kenarına fotinli tombul toynağıyla ipekçoraplı dolgun bukağılığım dayar. Bloom, yaşlı bacakları kaskatı, kadının toynağına eğilen* nazik parmaklarıyla bağcıklarını sokup çıkarır.)
BLOOM
Sevecence mırıldanır) Manfıeld'de ayakkabı tezgâhtarı olmak genç-ı-'min en güzel düşüydü; Clyde Road hanımlarının inanılmaz | kansız derecede küçük ayaklarına oğlak derisinden diz boyunda astarlı şık çizmeleri giydirmenin, kopçalarını iliklemenin, h gcıklarını çaprazlamasına bağlamanın o güzelim tatlı sevinçleri. Hatta onların Raymond'daki vitrinine her gün uğrar, ordaki mankenin Parisli kadınlar gibi giydiği muslin çoraplarını ve ravent sanına benzeyen ayakuçlarını hayranlıkla seyrederdim.
TOYNAK Sıcak keçiderimi koklasana. Şu mübarek ağırlığımı bir tartsana.
BLOOM (çaprazlamasına bağlayadursun) Çok mu sıkı?
TOYNAK
Beceremediğin takdirde, Handy Andy, vallahi tekmelerim futbolunu senin namına.
BLOOM
Kermes dansında yaptığım gibi bağcığı hatalı bağlamayayım aman. Uğursuzluk getirir. Yanlış deliğine geçirmiştim.... o dediğin kimse. O gece karşılaştığı.... Şimdi!
(Bağcıkları düğümler. Bella ayağını yere koyar. Bloom başını kaldırır. Kadının ablak suratı, gözleri Bloom 'u kaşlarının ortasından mıhlar. Bloom'ungözleridonuklaşır, siyahlaşır veşişkinleşir, burnu kalınlaşır.)
BLOOM
ımırıldanarak) Yeni emirlerinize intizaren saygılarımızı sunarız, sayın baylar....
BELLO Ejderha bakışı ve bariton sesiyle) Şerefsiz köpek!
BLOOM
A/"'«Jİmparatoriçe!

BELLO (etleç yanakları sarkık) Zinakâr çömleğe tapan it!
BLOOM (Sızlanarak) Kocamanım!
BELLO Bokyiyen!
BLOOM
(dizleri çözülerek) Şahşahanem!
BELLO
Çök yere! (yelpazesiyle Bloom'un omzuna hafifçe vurur) Ayaklarını öne doğru uzat! Sol ayağını bir adım geri at! Düşeceksin. Düşüyorsun. Ellerini yere daya!
BLOOM
(gözlerini hayranlıkla yukarıya doğru çevirir ve kırpar, havlar) Domalanlar!
(Keskin, saralı bir çığlık atarak dört ayağı üzerine düşer ve Bel-lo'nun ayağının dibinde soluk soluğa hırlar: Sonra, ölmüş gibi, gözlerini sımsıkı kapatıp gözkapaklart titreyedursun, yere uzanır ve fevkalade haşmetli sahibinin önünde secdeye kapanır.)
BELLO
(kısa kesilmiş saçları, mor yanakları, tıraşlı etleç dudağında bıyıklı halkalar, ayaklarında dağlılara özgü dolakları, gümüşdüğmeli yeşil ceketi, spor eteği ve ormanhorozu tüylü Alpli şapkası, ellerini ceplerine daldır-mış, topuğunu Bloom'un koynuna dayayarak ezer de ezer) Ayaktabure-si! Olanca ağırlığımı duyumsa. Despotunun gururla kabararak parlayan görkemli topuklarının tahtı önünde eğil, köle. BLOOM (büyülenerek, melercesine) itaatsizlik etmeyeceğime ant içerim.
BELLO
ı ,-ksek sesle güler) Bakındı hele! Seni bekleyen şeylerden hiç habe-vok senin. Senin hakkını avucuna verecek ve seni uslandıracak r bbar'ım ben! Seni süt dökmüş kediye çevirmezsem, burdaki herkese Kentucky kokteyli

ısmarlayacağım. Haydi göster kendini ac görelim, erkeksen. Yoksa topuklanarak cezalandırılmayı mı bekliyorsun eşofman giymiş vaziyette?
(Bloom sürünerek kanepenin altına girer ve püsküllü saçakların arasından bakar.)
ZOE
(onu gizlemek için eteğini yayarak) Burada değil.
BLOOM
(gözleriniyumarak) Burada değil.
FLORRY
(Bloom'ugiysisiylesaklayarak) Öyle demek istemedi, Mr. Bello. Hanım hanım oturacağına söz veriyor, efendim.
KITTY
Ona bu kadar "haşin davranmayın, Mr. Bello. Rica ediyoruz, Ma-damsör.
BELLO
(tatlı dille) Gel, cici şey, bak ne diyeceğim, sevgilim, sadece biraz cezalandıracağım. Seninle baş başa sohbet edelim biraz, tatlım. (Bloom çekingen başını dışarıya uzatır) Gel cici kızım benim. (Bello Bloom'un saçlarını şiddetlice kavrar ve onu öne doğru çeker) Seni yumuşak emniyetli bir yerinden kendi iyiliğin için cezalandıracağım. 0 körpe kıçın ne âlemde? Aa, çok nazikçe canım, köpeciğim. Ha- arlanmaya başla. BLOOM ty'Itrgibi) Şeyimi yırtmayasın... 578
BELLO
(vahşetle) Burunhalkası, kerpeten, falaka, asma çengeli, eskilerin Nubialı Köleleri gibi flütler çalarken kamçımı öptüreceğim sana Bu sefer işin bitiktir! Hayatının kalan günleri boyunca hep beni hatırlayacağın bir şeyler yapacağım sana. (alın damarları şişer, yu%u kıpkırmızı kesilir) Her sabah Matterson'un yağlı jambon dilimleriy. le bir şişe Guiness siyah birası tekmil kallâvi gül gibi kahvaltımı ettikten sonra senin minderli eyerine oturacağım, (geğirir) Sonra kallâvi Borsa puromu emerken Ruhsatlı Lokantacılar Gazetesi'ni okuyacağım. Seni özel ahırımda kestirip etini şişlere geçirtmem de pek mümkündür, o zaman yağları cızırdayan tencereden senin limonlu ya da kuşüzümlü pilav içinde süt domuzu gibi pişmiş etinden bir dilim alıp zevkle yiyeceğim. Bu seni incitecek. (Kollarını kavuşturur. Bloom cıyaklar, aklı bokuna karışır.) BLOOM Acıyın bana, annee! Yapmayın!

BELLO
(genegirişir) Bir daha!
BLOOM
(çığlık çığlığa) Aman, cehennem buymuş meğer! Vücudumun her bir azası nasıl da kıyılıyor!
BELLO
(bağırır) Oh, canıma değsin, hasbinallah benimelvekil! Altı haftadır işittiğim en güzel haber bu. Al sana, beni bekletmesene ulan hırt! (suratına bir tokat aşkeder)
BLOOM j
(inler) Senin niyetin beni dövmek. Gidip anlatacağım.... 1
BELLO Tutun şunu yerde, kızlar, ben üstüne binesiye kadar.
ZOE
Elbet. Üstünde yürüsene! Ben yürüyeceğim.
579
FLORRY
Asıl ben yürüyeceğim. Öyle açgözlü olma. KITTY Olmaz, ben yürüyüm. Bana bırakın onu.
(Kırış kırış suratlı, kırçılsakallı genelev aşçısı, Mrs. Keogh, yağa batmış önlüğü ve yeşil erkek çorapları ve pabuçlanyla, yüzü gözü un içinde, üzerinden taze hamur parçalan sarkan bir oklavayı çıplak kırmızı kollu eliyle tutmuş, kapıda belirir.)
MRS. KEOGH
(zalimane) Yardıma ihtiyaç var mı?
(Bloom 'u yakalayıp kımıldatmadan yerde tutarlar.)

BELLO
(hırlayarak Bloom'un yukanya dönük yüzünün üzerine çömelir, tombalak bacağını kavrayarak purosunun dumanını üfler) Bakın, Keating Clay, Richmond Yetimhanesi'nin idaremeclisireismuavinliğine seçilmiş, Guinness'in imtiyazlı hisseleri de on altı üç çeyreğe dayan- mış. Craig ile Gardner'in bahsettiği o hisseleri almamakla ne ahmaklık etmiştim ya! Kahrolası, kör talihim benim. Ya o hiç hesapta olmayan Alahın cezası Throwaway'm bire yirmi kazandırması! (purosunu öfkeyle Bloom'un kulağında söndürür) Nerede o Allanın cezası kültablası?
BLOOM
(dürtüklenerek ve kıçı ezilerek) Ayy! Anam! Canavarlar! Zalim adam!
BELLO
°n dakkada bir af dile. Yalvar. Hayatında yalvarmadığın kadar yalvar, (elini ve iğrenç purosunu müstehcen bir işaret yaparak uzatır) Nah, P bunu. ikisini de. Öp. (bir bacağını yana atar ve, dizleriyle binici gi-ı bastırarak, haşin bir sesle çığınr) Deeh! Atımıza bindik, gidiyoz z- Haydii, Eclipse çekilişlerine gidiyoruz, (iki yana doğru eğilir ve a ">ın taşaklannı hoyratça ezerken, bağmr) Hahayt! Atıl ileri evlat! ' usulünce beslerim ben. (oyuncak atına biner, eyerinin üzerinde P ar) Hanım atıyla gider tıngır mıngır, arabacı gider şıngır mın-
580
gır, bey atıyla gider dıgıdık dıgıdık dıgıdık dıgıdık.
FLORRY
(Bello'yn kolundan çeker) Ben bineyim biraz da. Yeterince bindi sen. Ben daha önce demiştim.
ZOE
(Florry'yiçekerek) Ben. Ben. Hâlâ yetmedi mi be, sülükler?
BLOOM
(boğulurcasına) Dayanamıycam.
İ
BELLO
Aa, dur daha. Sabret, (durup biraz nefes alır) Kahrolası, işte. Bu tıkaç patlamak üzere. (Arkasından tıkacını çıkarır: Sonra, her yanını burarak muazzam bir osuruk salar) Buyur işte! (kendisini yeniden tıkaçlar) Evet, Allahıma, on altı üç çeyrek.
BLOOM

(birden her yanından ter boşanır) Erkek değil, (burnunu çekerek koklar)
BELLO
(ayağa kalkar) Bu iş de burda biter. Hasretini çektiğin şey gerçekleşti işte. Bundan böyle sen erkek sayılmazsın, essahtan benim oldun, bir kurt memet. Şimdi de cezalandırma robunu giy. Bu erkek giysilerini çıkaracaksın, anladın mı, Ruby Cohen? Bu şanjanlı ipeği giyince başından ve omuzlarından aşağı öyle güzel ve dökümlü duracak ki! Ama acele et, ya!
BLOOM
(ürkerek) ipek, diyor hamfendi! Ah, kırıştı! Büzüştü! Tırnaklarımın uçlarıyla mı dokunmam lazım buna?
BELLO
(fahişeleri imleyerek) Onlar şimdi nasılsalar sen de öyle olacaksın. Peruklu, permanantlı, parfümspreyli, pirinçunupudralı, koltuk alt"
581
rl perdahtıraşlı. Teninin üzerinden mezurayla ölçülerin alınacak. Balına kemikli karın altı elmasişlemeli yumuşacık güvercin tüyü satenden mengene gibi korselerin içine sonuna dek zar zor tıkılıp bağlanacaksın, serbest olduğu durumdan daha tombul bir hale gelecek olan endamın da kafes gibi sıkı roplarla ve üzerlerine müessesemizin arması işlenmiş olan güzelim iki onzluk jüponlar, saçaklar ve şunun bununla ve, elbet, Alice için hazırlanmış kokularla zaptedilecek. Alice jartiyerin sıkılığını hissedecek. Martha ile Mary de önceleri böylesi çıtkırıldım bir kalça örtüsü içinde biraz üşüyeceklerse de çıplak dizlerini çeviren dantellerin ipince kıvrımları sana hatırlatacak ki.....
BLOOM

(yanakları allık içinde, hardal rengi saçları, iri erkek elleri ve burnu, sırıtan ağzıyla sevimli bir subret) Holies Street'te onun giysilerini sadece iki kez giymiştim, latife işte. Elimiz dardayken çamaşır yıkatma masrafı olmasın diye onları ben yıkardım. Kendi giysilerimi tersyüz ederdim. Sırf tasarruf olsun diye.

BELLO

(alaylı) Anneyi memnun edecek küçük işler, he? Sonracığıma, kapalı perdelerin ardındaki aynada balo giysisinin içinde eteksiz kalçalarınla erkekkeçi memelerin çeşitli teslimiyet pozlarında civelekçe racon keserdin, he? Hah! Hah! Güleyim bari! Ya Mrs. Miriam Dandrade'in sana Shelbourne otelinde sattığı, ırzına son geçildiğinde dikişleri tümden sökülmüş o eldendüşme siyah bluzla kısacık donlar, he?

BLOOM

Miriam. Siyah. Demimondaine.

BELLO

alaylı bir kahkahayla) Aman yarabbi, ne kadar da komiksin! Servis apındaki kılları tıraşlayıp o şeyi giyince yatakta teğmen Smythe-tnythe, Mr. Philip Augustus Blockwell M. P., gürbüz tenor Signor acı Daremo, asansörcü oğlan mavigözlü Bert, Gordon Bennet
en'ı ünlü Henri Fleury, Sheridan, dörttebir melez Krezüs, emektar T' | • •
''inıty üniversite kürek takımından sekiz numara, Newfound-
n ' afi'i ve Manorhamilton dul düşesi Bobs tarafından düzülme-
582
ye hazır vaziyetteki Mrs. Dandrade gibi aygın baygın uzanmışsı dır.
(yeniden alaycı bir kahkahayla güler) Yarabbim, kargalar dahi giii mez mi keyfiyetin böylesine?

BLOOM

(elleri ve yüz hatları devinerek) Gerçek bir korse tutkunu haline gel meme, High School'daki Vice Versa oyununda ben kadın rolündev-ken, arkadaşım Gerald neden olmuştu. Sevgili Gerald. Kız kardeşinin korselerinin büyüsüne kapılarak meftun olmuş. Şimdilerde aziz Gerald pembe makyaj boyalarıyla gözkapaklarını süslüyor Güzellerin kültü.

BELLO

(iblisçe bir neşeyle) Güzel! içimiz açılsın biraz! Eteğinin dalgalı volanını kaldırarak oturulmaktan pasparıldak tahta, kıçını kadınsı bir dikkatle yerleştirdiğin zaman.

BLOOM

Bilim. Her birimizin tat aldığı çeşitli zevkleri karşılaştırmak amacıyla, (içtenlikle) Aslında pozisyon olarak yeğlenir.... zira sık sık ısla-tırdım.

BELLO

(haşince) İtaatsizlik istemem! Bıçkı tozu köşede duruyor senin için. Sana kesin talimat verdim, değil mi? Ayakta yapacaksınız, efendim! Bir dübürzade gibi davranmasını öğreteceğim sana! Kundak-bezinde bir parça ıslaklık görürsem, alimallah! Yaa! Doran'ın eş-şeği üzerine yemin ederim ki benim eli maşalı biri olduğumu anlayacaksın. Mazide işlediğin günahlar karşısında dikilip hesap soruyorlar. Sayısız. Yüzlercesi. MAZİNİN GÜNAHLARI

(sesleri karışarak) Kara Kilise'nin kuytusunda en azından bir kadın' la mahrem biçimde bir tür evlilik geçirdi. D'Olier Street'teki •'" adreste eğleşen Miss Dunn'a hayali telefonla ağza alınmaz sözle söylerken, bir yandan da telefon kulübesindeki cihazın karşısın" müstehcen pozlar takınmıştır. Gerek sözleri gerek eylemleriyle t" gece orospusunu boş bir evin önünde yer alan gayri sıhhî bir mu$

583

temilatta dışkı ve sair maddeyi tevdi etmesi için teşvikte bulunmuştur. Beş umumi tuvalette nikâhlı eşini tüm güçlüazalı erkeklere teklif eden yazılar çiziktirmiştir. Ayrıca leş gibi kokan zaçyağı tesislerinin ordan Allanın gecesi geçerek nerelerini ne kadar görürüm diye çift çift sevişen sevgililerin önünden geçen de o değil miydi? Yatağında yatarken, yabani bir domuz gibi, zencefilli çörek ve bir posta havalesiyle kışkırtılmış rezil bir fahişenin ona sunduğu bir parça ziyadesiyle istimal edilmiş tuvaletkâğıdını mest olmuşça-sına seyretmemiş miydi?

BELLO
(yüksek sesle ıslık çalar) Baksana! Suçluluk hayatındaki en iğrenç müstehcenlik neydi ki? Tafsilatıyla anlat bir. Çıkar bakalım! Bi de-facık samimi ol.
(Sessiz, insanlıktanuzak yüzler, yan yan bakarak, zail olarak, an-laşılmazcasma konuşarak üşüşürler: Booloohoom, Poldy Kock, Bağcıklar bir peniye, Cassidy'nin cadalozu, kör delikanlı, Larry gergedan, genç kız, kadın, fahişe, o öbürü, dar sokak.)
BLOOM
Sorma bana! Müşterek dinimiz. Pleasants Street. Ben sanmıştım ki yansı... Mukaddesatım üzerine yemin ederim ki....
BELLO (mütehakkim) Cevap ver. iğrenç sefil! Bilmek istiyorum. Beni eğlendirecek bir şeyler anlat, artık bir belden aşağı bir laf mı olur yoksa helâlinden bir hortlakhikhayesi mi veya bir mısra şiir mi, çabuk, çabuk, çabuk! Nerede? Nasıl? Ne zaman? Kaç kişiyle? Üç saniye vaktin var. Biir! Ikii! Üü.....
BLOOM (uysal,çağıldar) Ben iğrerererençburunlu iği rererererenç...
(mü.
BELLO
SiğindAkon bC' gk °rdan' SÜmÜklÜ Şey! Tut dilini! Sana hitaP
A

BLOOM
(eğilir) Beyefendi! hanımefendi! Erkekterbiyecisi! (Kollarım kaldırır. Halhalları düşer.)
BELLO
(hicivli) Gündüzleyin kokulu iççamaşırlarımızın üzerine çullarım onları tahtayla vurarak yıkarsın, aybaşımızda olmamız fark etmez senin için, sonra eteklerini iğneyle tutturup kıçına da bir bulaşık bezi kıstırıp helalarımızı temizlersin. Ne âlâ olur, değil mi? (Bj0_ om'un parmağına bir yakut yüzük

geçirir) Şimdi oldu! Bu yüzükle sahibin oluyorum. Teşekkür ederim, hanımefendi, de bakayım. BLOOM Teşekkür ederim, hanımefendi.

BELLO

Yatakları yaparsın, banyomu hazırlarsın, aşçımız ihtiyar Mrs. Ke-ogh'un kumlu oturağı dahil tüm odalardaki lâzımlıkları boşaltırsın. Aman, yedisini de adamakıllı çalkalayasın, emi, veya şampanya niyetine yalayıp yutarsın. Beni sımsıcak içesin. Tamam mı! Önümde susta duracaksın hep, yoksa dersini veririm alimallah, Miss Ruby, çıpıldak kıçını bayancığım, saçfırçasıyla bir güzel pataklarım. Tav-rü hareketindeki yannışlar sana öğretilecektir. Geceleyin iyicek-remlenmiş bilezikler takılı ellerine içerleri talkla tazepudralanmış ve parmakuçları hassas bir şekilde parfümlenmiş kırküçdüğmelı eldivenler giyeceksin. Bu türden lütuflar için eski şövalyeler canlarını feda ederlermiş, (kıkırdar) Erkeklerimiz seni öyle hanım hanımcık görmekten dolayı namütenahi kıvanç duyacaklardır; hele albay, düğünden bir gece evvel buraya yaldızlı topuklu yeni atraksiyonunu okşamak için geldiğinde. Ama senle önce ben kendim bir muamele çekeceğim. At yarışlarında Charles Alberta Marsh isimli bir tanıdığım var (daha şimdi o ve Adliye Sarayı Arşivinden bir beyefendiyle yatakta beraberdik), adam her bir türlü işini görecek bir hizmetçi arıyor acilen. Göğüsler şahane. Güler yüzlü-Omuzlar inik. Artıran var mı? (imleyerek) Tekmiline. Koşup sepe° ağzında getirecek şekilde sahibince eğitilmiş, (kolunu sıvaya?11* Bloom'un ta fercine kadar daldırır) Derin diye buna denir işte! Hay-din beyler? Çadırları kurdunuz mu? (kolunu artırmacılardan birin1" yüzüne hızla uzatarak) Buyur, güverteyi yıkayıp iyice ovup cilalayın-58£

BİR ARTIRMACI

Bir florin-

(Dillon müzayede salonunun uşağı çıngırağını çalar.) Dingi dong! BİR SES Bir şilin sekiz peni fazla.
CHARLES ALBERTA MARSH Bakire zahir. Nefesi temiz. Alâ.
BELLO
(tokmağtyla bir kez vurur) iki şilin. Emsalsiz fiyat, sudan ucuz. Boy on dört karış. Orasını burasını elleyin, muayene edin. Parmaklayın. Bakın şu ayva tüylü tenine, şu yumuşacık adalelerine, şu körpe vücuduna. Ah, altın bizim yanımda olsaydı! Sağması da çok kolay. Her gün üç galon taptaze süt. Hemi de bir saat içinde sağılmağa hazır - hakiki verim budur. Boğa babasının süt rekoru kırk haftada bin galon tam yağlı sütmüş. Oha, hazine be! Ne voli! Oha! (adının ilk harfi C'yi Bloom'un sağrısına dağlar) Oldu! Cohen Garantisi! İki şilinden fazla veren beyler?
ESMERYÜZLÜ BlR ADAM
(şivesini değiştirerek) Yuz pavund sterlink. SESLER (hayretle) Halife için. Harun Er Reşid.
BELLO
(neşeli) Evet. Buyrun beyler. Külotunun beyaz farbalasını gösterecek Kadar dizine çıkan daracık, cüretkârcasına kısa eteği güçlü bir silahtır, zumrütyeşilijartiyerli, dizinin ötesine uzanan upuzun düz dikişli şef-Ç°raplarıysa hovarda ve blase erkeğin en birinci insiyaklarına hitap er. Dört inçlik Louis Quinze topukları üzerinde sağrınız ayartıcı Unan münhanisinde, baldırlar seyyal, dizler mütevazıâne öpüşerek Kmeden dimdik yürümeyi öğrenin. Olanca teşhir gücünüzü onu yartmak için kullanın. Onların Gomorevî sapkınlıklarına kucak açın.

BLOOM
(kızaran yüzünü koltuğunun altına eğer ve, işaretparmağı ağzında, at. taka sırıtır) Ay, ne demek istediğinizi şimdi anladım!
BELLO
Başka ne işe yararsın ki, sencileyin iktidarsız birisi? (eğilerek ve inceleyerek, yelpazesini hoyratça Bloom'un kalçalarının tombul kıvrımları-nm altına batırır.) Kalk! Kalk! Manx Kedisi! Nedir bunlar böyle? Hani

senin nargilen, kestiler mi yoksa (ilen, arıkuşum? Öt, kuşum öt. Bir arabanın arkasında çişini yapan altı yaşında bir çocuğun pipisi gibi sölpük. Git bir kova al ya da tulumbanı sat. (yüksek sesle) Bir erkekten beklenilen işi yapabilir misin?

BLOOM Eccles Street....

BELLO

(müstehzi) Hislerini incitmek aklımdan dahi geçmez ama orada koç gibi bir adam vaziyete hâkim. Vaziyetler değişti, cici genç bayım! Ordaki tam teşekküllü bir açıkhava adamı gibi bir şey. Şansına küs, iki elinle bir sikini doğrultamayan sen dostum, şayet senin de her bir yanı yumrular topaklar etbenleriyle dolu bir silahın olsaydı. Herifçioğlu mermisini patlatmış, inan bana! Ayak ayağa, diz dize, karın karma, meme göğüse! Haremağası değil o kesinlikle. Ardından süpürgeotu gibi demet demet kızıl kıllar fışkırıyor onun! Dokuz ay bekle, evlâdım! Aman Tanrım, daha şu anda kadının karnında tekmelemeye aksırmaya başladı! Seni kudurtuyor bu, değil mi? Yüreğini mi dağlıyor? (horlarcasına tükürür) Tükürük hokkası!

BLOOM

Haksızlığa maruz kaldım, ben.....Polise müracaat. Yüz sterlin. Sözü mü olur. Ben....

BELLO

İstiyorsun ama elinden gelmiyor, sersem kaz. Bizim istediğimiz sağanak senin çiselemen değil.

BLOOM
| çıldırtmak için mi! Moll! Unuttum bile! Affettim! Moll.... peni v
Biz.... Hâlâ.....
BELLO
(acımasızca) Yo, Leopold Bloom, sen Uykulu Vadi'de yirmi yıl sü-n gece boyunca uyuyalıdan bu yana kadının istenci her şeyi değiştirdi. Evine dön de gör.
(Yaslı Uykulu Vadi tepelerin üzerinden seslenir.) UYKULU VADİ Rip van Wink! Rip van Winkle!
BLOOM
(paramparça çarıkları ve paslı av tüfeğiyle, ayaklarının ucuna basa basa, parmaklarıyla yoklaya yoklaya, iri kemikli sakallı solgun yüzü kurşunlu yontma camlardan bakarak, bağırır) Onu görüyorum! işte o! Mat Dillon'un evindeki ilk gece! Ama o giysi, yeşili! Saçını sarıya boyamış, ve o....
BELLO
(istihzayla güler) O senin kızın, ürkürük şey, Mullingarlı öğrenciyle.
(Sarışın, yesilyelekli, inceuzunsandalh Milly Bloom, mavi eşarbı denizrüzgârtnda dalganadursun, gözleri şaşkın apaçık, âşığının kollarından sıyrılarak seslenir.)
MILLY Şuraya bak! Babacık bu! Ama, Babacık, ne kadar da yaşlanmışsın!
BELLO
değişmiş, di mi? Biblo rafımız, üzerinde hiç yazmadığımız yazıma-samız, Hegarty Teyze'nin koltuğu, eski ustalara ait klasik röpro-düksiyonlarımız. Bir adamla erkekdostları orada keyif sürmekteler. Gugukların Tekkesi! Niçin olmasın? Kaç kadına atladın, he, onları Karanlık sokaklarda muttasıl izleyip boğuk hırıltılarınla onların içini gıcıklayıp, söylesene, seni erkek fahişe seni? Ellerinde fileleri, ma-um kadınlar. Bak maziye. Üzüm üzüme baka baka kararırmış, Ey. ------------,------------------------ 588--------
----
BLOOM ,
Onlar.... Ben.... jfll
BELLO
(act dille) Wren müzayede salonundan satın aldığın sahte Brüksel halısına topuklarıyla mühürlerini basacaklar. Fıkırdak Moll ile gü_ reşircesine, kadının donuna kaçan azgın pireyi ararlarken sanat sa-nat uğrunadır deyip yağmurun altında eve taşıdığın o küçük heykelin bir yerini

kıracaklar... En alt çekmecenin mahremiyetini ihlâl edecekler. Dürüp yakmak için, astronomi elkitabının sayfalarını yırtacaklar Hampton Leedom'dan on şiline aldığın pirinç şömine paravanasına tükürecekler.

BLOOM

On şilin altı peni. Adi alçaklara mahsus bir hareket. Gidip bir bakayım. Geri döneceğim. Kanıtlayacağım... BÎR SES Û

Yemin et! 9

(Bloom, dişlerinin arasında uzunca eğri bir avctbıçağı, yumruklarını sıkarak ağır ağır ilerler.)

BELLO

Parasını ödeyen bir müşteri olarak mı yoksa kapatma bir adam olarak mı? Çok geç. ikinci en iyi yatağını yapmış bulunuyorsun, şimdi orada başkalarının yatması gerek. Mezarının kitabesi yazıldı. Artık senin işin bitik, unutmayasın bunu, bahtı karam.

BLOOM

Adalet! Bütün irlanda'ya karşı bir kişi. Acaba hiç kimse?... (başparmağını ısırır)

BELLO

Şayet bi parçacık şerefin kalmışsa zıbarır da cehennemi boylarsın. Seni zebanistana tam gaz götürecek eski nadir bir şarabım var. Vasiyetnameni imzalayıp ceplerinde ne varsa bize bırakıver! Mete-liksizsen, saniye sektirmeden git, çal, çırp, getir! Seni bizim bah-

i9

dibindeki bokçukuruna gömeriz da, oracıkta, evlendiğim ryeğenim gut hastalığı çeken tutuk boyunlu ihtiyar puşt peze-

''' . t ıı_„„ı,t.„, /~>,,,„ı, 0„u__>:„:„:„__-_ı_ c___*:

çen:
kVe de halkacı emektar Cuck Cohen'imizin ve o tek fossepti-. jçjnde soluksuz tırlayan isimlerini bile unuttuğum öbür on bir kulampara kocamın yanında geberip boka karışırsın, (balgamlı yük-ek bir kahkaha patlatır) Sizi gübreye çevireceğiz, Mr. Flower! (kii-cümsercesine ıslık çalar) Elveda, Poldy! Elveda, babacık!

BLOOM

(başını ellerinin arasına alır) Ah iradem! Hafızam! Günahkârım ben! Acı çeken.... (gözyaşı dökmeksizin ağlar)

BELLO

(istihzalı) Ağla bebek, ağla! Timsah gözyaşları!

(Bloom, çökmüş, sıkıca peçeli yüzü yere dönük, hıçkırarak ağlar. Matem çanları işitilir. Çula sarılmış ve kül içinde ağlama duvarı önünde duran M. Shulomowitz, Joseph Goldwater, Moses Herzog, Harris Rosenberg, M. Moisel, J. Citron, Minnie Watchman, P. Mas-tiansky, Muhterem Chazen Leopold Abramovitz 'in karaşallı, sünnetli karaltıları. Kollarını ağır ağır sallayarak dininden dönmüş olan Bloom'un ruhuna ahüvah ederler.)

SÜNNETLİLER

(ölüdeniz yemişlerini, çiçekler hariç, onun üzerine ataraktan cefakeş gırtlak sesleriyle okurlar) Shema Israel Adonai Elohenu Adonai Echad.

SESLER

(inleyerek) O da göçtü demek. Ya, evet. Evet, hakikaten. Bloom? O da kim ki? Değil mi, dedin? Tuhaf bi adamdı, işte dul karısı. Öyle mi? Ya, evet.

(Karısının yakıldığı kâfurağacı odunlarının alevlerinden reçineli küller dökülür Buhur dumanlarının kasveti manzarayı gizler ve dağılır. Meşe çerçeveden saçları çözülmemiş, artistik tavşankanı çay renginde incerek giysili bir perikızı mağarasından inerek ağ gibi örülüporsukağaçlarının altından geçer, Bloom'un önünde durur.)

PORSUKAĞAÇLARI laprailarıfısıldayarak) Bacım. Bacımız. Şş!

590

PERIKIZI

(yumuşak) Fani! (sevecence) Yo, ağlamayın!

BLOOM

(güneşin ışınlan yol yol yüzüne vurmuş, peltemsi hareketlerle sürünerek ağır ağır, ağırbaşlı, dalların altına doğru ilerler) Bu duruş biçimi Benden bunu beklediklerini hissetmiştim. Alışkanlığın etkisi.

PERÎKIZI

Fani! Beni kötülerin yanında buldun sen: Bacaklarını gösteren dansözlerin, âlem yapan işportacıların, boksörlerin, meşhur generallerin, ahlâksız pantomim yıldızlarının ve daracık mayoları içindeki yüzyılın en gözde müzikal olayı, Simi dansçıları La Aurora ile Karini'nin. Ben, neftyağı kokan âdi pembe kâğıdın içine gizlen-mistim. Çevremi kulüp üyesi erkeklerin bayat müstehcen fıkraları, toy gençleri tedirgin edici öyküler, transparan resimlerle hileli zarlara, takma göğüslere ve birtakım özel ürünlere dair ilanlar ve fıtıklı bir beyefendinin niçin bir kasıkbağı giyilmesi gerektiğine ilişkin tanıklığını içeren makaleler sarmıştı. Evlilere yararlı bilgiler de yer almaktaydı.

BLOOM

(Bloom, kaplumbağa başını, perikızının kulağına doğru uzatır) Daha önce tanışmıştık. Başka bir yıldızda.

PERÎKIZI

(üzüntülü) Kauçuk mamulleri. Yırtılmaz marka: Aristokrasinin hizmetinde. Erkek korseleri. Sara nöbetlerini tedavi ederim, aksi takdirde paranız iade olunur. Profesör Waldmann'in muhteşem meme geliştiricisine dair içtenlikli tanıklıklar. Fotoğrafı görülen Mrs. Gus Rubin diyor ki: Göğüslerim üç haftada dört inçlik bir gelişme kaydetti. BLOOM Photo Bits mi yani?

PERÎKIZI Evet. Sen beni söküp aldın, meşeyle ve yaldızlı kâğıtla çerçevele-vlilik yatağının başucuna astın. Bir yaz gecesi, kimsecikler

t'ken dört yerimden öpmüştün beni. Tutkulu kaleminle gözle-y° • küslerimi ve ut yerimi koyultmuştun. rırru, b"&
BLOOM
(Icakgönüllülükle onun saçlarını öper) O klasik inhinaların, güzel İümsüz, kıvanç duyardım sana bakmaktan, seni övmekten, somutlaşmış güzelliğin karşısında dize gelirdim sanki. PERÎKIZI Karanlık gecelerde işitirdim övgülerini.
BLOOM
(canlı) Evet, evet. Yani, benim sana.... Uyku herkesin en kötü ya- nını ortaya çıkarır, çocuklar hariç belki.
Yataktan düştüğümü ya da aslında itildiğimi biliyordum. Çelik şarabı horlamaya birebirmiş derler. Öbürleri için o İngiliz icadı var, birkaç gün önce bir broşürü geldiydi, yanlış adresli. Gürültüsüz, taciz etmeyen bir soluma sağladığını iddia ediyor, (içini çeker) îşte böyleydi hep. Acizlik, evlilik-miş senin adın.
PERÎKIZI
(parmakları kulaklarında) Ve o sözcükler. Benim lügatimde yok onlar.
BLOOM
Anladın mı onları?
PORSUKAĞAÇLARI PERÎKIZI
yatak odasında neler görmedim ki? Nelere bakmak zorunda kal-dlm nelere!
BLOOM
Zur diler gibi) Bilmem mi? Kirli çamaşırlarımız, yanlış tarafı özenle dışta bırakılmış. Halkalar gevşek. Cebilitarık'tan uzun bir den uzun zaman önce. PERlKIZI (başını eğer) Daha beter, daha beter!
BLOOM
(ihtiyatlıca düşünür) O antika konsol. Onun kadar çekmiyordu. Tam altmış dokuz kilo geliyordu. Çocuğu memeden kestikten sonra dört kilo almıştı. Tahtadaki çatlaklık, tutkalllanması gereken. He? Ve o sadece tek sapı kalmış Yunan desenli acayip kap. (Parıltılı bir şelalenin çağıltısı işitilir.)
ŞELALE
Poulaphouca Poulaphouca
Poulaphouca Poulaphouca.
PORSUKAĞAÇLARI
(dalları birbirine karışarak) Dinle. Fısıltı. Haklıdır kız kardeşimiz. Biz Poulaphouca şelalesiyle büyüdük. Baygın yaz günlerini biz gölgelendirdik.

JOHN WYSE NOLAN
(arka planda, İrlanda Milli Orman Korucusu üniformasıyla, tüylü şapkasını çıkararak selam verir) Berhudar olasın! Saygın günleri gölgelendirin, Ey irlanda'nın ağaçları!
PORSUKAĞAÇLARI
(mırıldanarak) High School gezisiyle Poulphouca'ya gelen kimdi. Gölgemize sığınmak için fındık aramaya çıkan sınıf arkadaşlarından ayrılan kimdi?
BLOOM
(ürkerek) Poula High School'u mu? Mnemo? Hassalarıma tam sahip değilim. Sarsıntı geçirdim. Tramvay çarptı
da.
593
YANKI
Yalancı!
BLOOM
kıkzöğüslü, vatkah şişeomuzlu, üzerine dar gelen gri ve siyah çizgili t merdikoz bir delikanlı giysisi, beyaz tenis ayakkabıları, üstten kıvrıl-fordürlü çoraplar ve armalı kırmızı bir okulkepiyle) High School ••s çişiydim, serpilmekte olan bir oğlan. O sıralar birazcık yeti-vordu, seni sarsan bir araba, hanımlar vestiyerinden ya da tuvaletinden yayılan kokular, eski Royal Tiyatrosu'nun merdivenlerindeki hıncahınç kalabalık (zira sürü içgüdüsünden ve loş, cinsellik-kokan tiyatronun günahkârca eğilimleri azat etmesinden olacak, sıkıştırılmaya

bayılırlar), hatta kadın çoraplarının fiyatlistesi. Sonra da sıcaklar bastırırdı. O yaz güneşte lekeler görüldü. Okul tatil. Gelsin romlu bademli kekler. Eski zaman günleri.
(Eski zaman günleri, mavi beyaz futbol fanilaları ve şortlarıyla High Schoollu oğlanlar -Master Donald Turnbull, Master Abraham Chatterton, Master Owen Goldberg, Master Jack Meredith, Master Percy Apjohn- ağaçların seyreldiği bir yerde durmuşlar Master Leopold Bloom 'a bağırıyorlar.)
ESKİ ZAMAN GÜNLERİ Uskumru! Bize dönmüş! Yaşasıın! (alkış tutarlar)
BLOOM
Utkafalı, sıcakeldivenli, anasının atkıyla sarıp sarmaladığı Bloom, attan tortoplarından sendeleyerek ayağa kalkmaya çabalar) Gene! On ti ya§Imdayım sanki, Qh> kekâ, Momague Street,tekj tüm çan]a_ Çalalım, (zayıf bir sevinç çığlığı atar) Yaşasın bizim High Schoolu-
YANKI
Domuz!
PORSUKAĞAÇLARI adayarak) Haklıdır kız kardeşimiz. Fısıltı.
(Ağaçlığın her yanında "t buseler işitilir. Orman perileri ağaç gövdelerinden ve yaprakların arasından çiçek çiçek açarak bakarlar.) Bu sakit gölgeli yerimize hr metsizlik eden kim?
PERİKIZI
(parmaklarının arasından, utangaçça) Orada? Açık havada?
PORSUKAĞAÇLARI
(aşağılara doğru salınarak) Evet, kız kardeş. Üstelik bakir çimenlerimizin üzerinde.
ŞELALE
Poulaphouca Poulaphouca
Poucaphouca Poucaphouca. J|
perikizi m
(parmaklarını açarak) Ah, rezalet! S BLOOM ™

Erken gelişmiştim. Gençlik. Tüm o hayvanlar. Orman Tanrısına kurban sundum, ilkyazın açan çiçekleri. Çiftleşme zamanıydı. Ka-piler çekim doğal bir fenomendir. Lepiskasaçlı Lotty Clarke, zavallı babacığımın operadürbünüyle tam kapatılmamış perdelerin arasından geceliğiyle görmüştüm onu: Şehvet düşkününün çimenleri bir yiyişi vardı. Taşan coşkunluğuyla beni baştan çıkarmak için Rialto Köprüsü'nden yokuş aşağı yuvarlanırcasına indiydi kız. Eğri büğrü ağaçlarına tırmanmıştı ve ben. Bir aziz dahi karşı koyamaz-di. Şeytana uydum işte. Üstelik, kim gördü ki?

(Titreşen Zavallı Buzağı, akboynuzlu bir yavru, geviş getiren, burun delikleri nemli kafasını yaprakların arasından uzatır.)

TİTREŞEN ZAVALLI BUZAĞI (çıkık gözlerinden iri gözyaşı damlaları akarak, sızlanır) Ben, ben gör* dü.

BLOOM Sadece tatmin için bir ihtiyacımı ben... (son kerte kederli) Kız tavla* maya çıktığımda hiçbi kız bana.

Çok çirkindim. Oynamazlardı—

95

oyo

Howth tepelerinde rododendronlar arasından dolgunmemeli, h I kuvvklu, frenküzümü döken bir dişikeçi geçmektedir.)

DIŞIKEÇI

(meler) Megeggaggegg! Dişşişişiyim!

BLOOM

ıh acık suratı kıpkırmızı, üst başı şeytanarabası ve katırtırnağı sapla-la kaplı) Resmen nişanlanıyoruz. Koşullar durumları değiştiriyor. I olun bir dikkatle ta aşağılardaki suya bakmaktadır) Saniyede otuz ki sırılsıklam âşık. Basın karabasanı. Başı dönmüş Ilyas Peygamber Uçurumdan düşse. Kraliyet Matbaası kâtibinin hazin sonu. (Gümüşsessizliğindeki yaz havasında Bloom'un mumyalanmış mankeni Lim s Head uçurumundan aşağıya döne döne onu bekleyen mor sulara doğru yuvarlanır.)

MANKENMUMYA

Bbbbbllllblblblblobşb!
(Ta ötelerde, Bailey ve Kish fenerleri arasındaki körfezde Erin's King, bacasından karaya doğru giderek genişleyen bir kömürduma-nından sorguç uzatarak yol almaktadır.) MECLİS ÜYESİ NANNETTI
(güvertede bir başına, alpaka yününden koyu renkli giysisi içinde, çaylak-suratısararmış, eli yeleğinin oyuntusunda, nutuk atar) Benim memleketim de dünya ülkeleri arasındaki yerini aldığı zaman işte ancak o zaman, mezarımın kitabesi yazılsın. Diyeceğim...
BLOOM Budur. Prff! PERİKIZI
urumlu) Biz ölümsüzlerin, bugün de gördüğün üzre öyle bir yeri-lz ve kıllarımız yoktur. Buz gibiyizdir, sanki mermer - ve safız-r- tlektrik ışığı yeriz biz. (işaretparmağı dudaklarında, bedenine vet/ı kıvrımlar vererek gerinir) Benimle konuştun sen. Arkadan '"lemistim. O halde sen nasıl olur da?...
I
596
BLOOM
(aşağılanmtşhk duygusuyla süpürgeotlannı ayağıyla eşeleyerek) Ah tint bir eşşek gibi davrandım. Tenkiyeler dahi yaptırdım. Altıda bir r relik kavasyaya bir çorbakaşığı kayatuzu ekliyorsun. Makattan v karıya. Hanımların gözdesi, Hamilton Long şırıngasıyla. PERÎKIZI
Gözlerimin önünde. Pudraponponu. (ktzartr ve dizini büker) ve öbür şeyler!
BLOOM
(kederli) Evet. Peccavi! Arkanın ad değiştirdiği o canlı sunakta vazi-femi yerine getirdim, (ansızın şevklenerek) Zira. o parfümlü narin el dünyayı yöneten o el ne diye?..
(Ağdçgövdelerinin çevresinde karaltılar ağır orman makamında yılankavi, ötüşerek dolaşırlar.) KITTY'NİN SESÎ (çalılıkta) O yasaklardan bize de uçlansana. FLORRY'NIN SESÎ İşte.
(Bir ormantavuğu ağaçların altından abullabut kanat çırpar.) LYNCHİN SESİ (çalılıkta) Üff! Amma sıcak, ha! ZOE'NUN SESİ Sıcak bir yerden gelmiş de.
VIRAG'IN SESİ
(elinde mızrağı, yüzünde mavi çizgiler, başında tüyü ile savaşçı kıyafetli1' de bir Kızılderili kuşşef, kayın kozalaklarıyla meşe palamutlarını fig111'

yerek ve çıtırdayan kamışlığı arşınlayarak ilerlemektedir) Sıcak! Sıcak' Sitting Bull'dan sakının!
t
597
BLOOM
Harına tahammül edemiyorum. O tatlı endamının o tatlı iş-esi Hele bir kadının, kabalarını yayarak oturmuş olduğu yere mak, son bir lütufta bulunuyormuşçasına - ve de bilhassa daha urken beyaz saten astarlı ceketini iyice kaldırmışsa. Kadın kadın öyle, dolgun, içimi öyle dolgun.
ŞELALE
Dolgudolga Poulaphouca Poulaphouca Poulaphouca.
PORSUKAĞAÇLARI
Şş! Kız kardeş, konuşsana!
PERÎKIZI
(âmâ, yaşmaklı ve başlığı koskoca iki kanatlı beyaz rahibe giysisi içinde, gözleri dalgın) Tranquilla Manastırı. Sör Agatha. Mount Carmel. Knock ve Lourdes'daki hayaletler. Arzu diye bir şey kalmamjş (başı öne düşerken, inilder) Sadece semaviyat. Hulyalı kaymakakı martının kasvetli suların üzerinde süzülerek uçtuğu yer.
(Bloom yarı doğrulur. Pantolonunun arka düğmesi kopar.)
DÜĞME Pıtt!

(Coombe'dan iki sürtük yağmur altında bas bas bağırarak dans e-derler.)
SÜRTÜKLER
Leopold Leopold kopmuş donunun uçkuru Şimdi onun sorunu, Nasıl örtsün orasını, Nasıl örtsün orasını.
BLOOM
gukça) Tılsımı bozdunuz. Yeter artık! Şayet sadece semaviyat ol-y ı nerede olacaktınız, ey şakirtler ve çömezler? işeyen bir mer-eP gibi hem istekli hem mahcup.
PORSUKAĞAÇLARI
(gümüşvarağı yapraklan dökülür, yaşlanmış cılız kolları titreşiri Muhakkak ki! "
*'
PERÎKIZI
(yüzünün hatlan sertleşir, giysisinin kıvrımlanm yoklar) Günahkâr'ık bu! Namusuma halel getirmeye çalışmak! (giysisinde büyücek ısu bir leke belirir) Masumiyetimi kirletmek! İffetli bir kadının giysisine dokunmaya layık değilsiniz siz. (giysisine sannmaya çalışır) Dur Şeytan, artık aşkşarkıları söylemek yok. Amin. Amin. Amin. Amin (bir hançer çeker ve, Şövalyeler Birliği'nin armalı zırhına bürünmüş onun böğrüne saplar) Nekum!
BLOOM
(zıplar, onu elinden yakalar) Hayt! Nebrakada! Dokuz canlı kedi! Dürüst olalım, madam. Bahçıvan çakısıyla oynamak yasak. Tilki ile üzüm hikâyesi, he? Dikenli teliniz de olduğuna göre ne eksiğiniz var ki? Çarmıha germek kifayet etmiyor mu? (perikızımn yaşmağım kavrar) Sofu bir manastır başpapazını mı yoksa aksak bahçıvan Brophy'yi mi tercih edersin, yoksa fıskıyesiz sakanın heykelini mi, yoksa iyi ana Alphonsus'u mu, he Reynard?
PERÎKIZI '
(bir çığlık atarak yaşmağını orada bırakıp Bloom'dan kaçar, alçı kalık çatladığından, çatlaklanndan kötü kokulu dumanlar fışkırır) Polü...
BLOOM
(ardından seslenir) Sanki sen kendin pek matah bir şeysin de. Hc bir yanın irikmiyormuş, üstün başın sümüklere salyalara sıvaşmamış gibi. Denemiştim. Senin gücün bizim zaafımız. Damızlığı"11' zın ücreti nedir? Ne ödeyeceksin trink para? Okuduğuma gö'e' Riviera'daki erkekdansçıları parayla tutuyormuşsun. (kaçına

olan perikızı bir ağıt yakar) Söylesene? Ardımda on altı yıllık zen köleliğim var. Acaba yarın bir jüri bana beş şilinlik nafaka bag mı dersin, he? Git o masalları başkasına anlat, bana değil. (&0*1 Kızışık. Soğan. Bayat. Kükürt, içyağı. (Bella Cohen karşısında dikiliverir.)

BELLA

Bir daha sefere beni tanıyacaksın.

BLOOM

Liyjgit ona bakar) Passee. Kuzu kıyafetinde bir koyun. Kazma x ı' suratının her yanı kıllı. Gece yatmazdan önce çiğ soğan cilde | elir Bir miktar da çifte gerdan talimi yaparsın. Gözlerin senin doldurulmuş tilkinin gözleri gibi fersiz. Öbür şeylerinin boyu-ndalar yalnız, o kadar. Üç uskurlu pervane değilim ki ben.

BELLA

(asa&sayarak) Yüreksizin birisin sen aslında, (domuzamt ulur)

Fbracht! BLOOM

(asağısayarak) Önce tırnaksız orta parmağını temizle, belalının sor ğumuş kafayağı ibiğinden damlıyor. Bir avuç saman al da silin.

BELLA Tanıdım şimdi seni, ilan toplayıcısı! Sapı silik!

BLOOM Gördüm onu, abanozişleticisi! Frengi ve belsoğukluğu taciri!

BELLA

(piyanoya döner) Saul'un cenaze marşını hanginiz çalıyordu?

ZOE
nendeniz. Peygamberçiçeklerine mukayyet ol. (koşaradım piyanoya gider ve kolları çapraz, akorları gümbürdetir) Garson, bira getir garson, haydi Çarliston, (arkasına göz atar) iyi mi? (koşaradım ma-saya döner) Senin olan benimdir, benim olansa benim.
(Kitty, canı sıkılmış, dişlerine çikolata kâğıdı kaplamaktadır. Bloom Zoe'ya yaklaşır.)
BLOOM (n°*iiçe) Patatesimi geri verir misin, lütfen?
600
ZOE Yandı da bitti kül oldu, aman pek matah bir şeydi de sanki. i
BLOOM
(duygulu) Matah bir şey sayılmaz, ama annemin bir yadigârı.
ZOE
Bir şey verip geri al Tanrı sorar nerede Sen bilmiyorum dersin Cehennemi boylarsın.
BLOOM
Eir hatırası var onun. Almam gerek onu senden. STEPHEN Sahip olmak ya da olmamak, işte sorun bu.
ZOE
Buyur, (kombinezonunun eteğini kaldırarak çıplak kalçalarını açar ve çorabının üst bölümünden patatesi yuvarlayarak çıkarır) Saklayanlar, nerede bulacaklarını bilirler.
BELLA
(hiddetli) Hayde. Burası çalgılı dikizhane değil. Sen de o piyanoya öyle sertçe vurma. Paralar, beyler? (Piyanoya doğru gider. Stephen ceplerini araştırır ve ucundan tuttuğu bir banknotu Bella'ya uzatır.)
STEPHEN
(abartılı nezaketle) Bu ipek keseyi halkın domuz kulağından yap' tim. Madam, özür dilerim. Müsaadenizle, (belli belirsiz Lynch tU Bloom'u imler) Hepimiz aynı yolun yolcusuyuz, Kinch ve Lyncn-Dans ce bordel oü tenons nostre etat.
601 LYNCH
• menin ordan seslenir) Dedalus! Benim hürmetlerimi de sunu-ver ona.
STEPHEN (Bella'ya bir madeni para verir) Bu altın. Size.

BELLA

(parayı inceler, sonra Stephen'e, ardından Zoe, Florry ve Kitty'ye bakar) Üç kız mı istiyorsun? Burada on şilin var.

STEPHEN

(keyifli) Yüz bin kez özür dilerim, (cebini yeniden karıştırır ve iki kron çıkarıp Bella'ya verir) Müsaadenizle, brevi manu, gözlerim iyi görmüyor da.

(Bella parayı saymak için masaya giderken Stephen tek heceli sözcüklerle kendi kendine konuşur. Zoe masanın üzerine eğilir. Kitty, Zoe'nun omzuna yaslanarak bakar. Lynch kalkar, kepini düzeltir ve, Kitty 'nin belini kavrayarak başını onlarınkilerin arasına sokar.)

FLORRY

(ağır ağır kalkmaya çabalar) Vayy! Ayağım uyuşmuş. (Masaya doğru topallar. Bloom yaklaşır.)

BELLA, ZOE, KITTY, LYNCH, BLOOM

(&rgeçe, hırlaşa) Beyler... on şilin... üçü için ödüyor... bi dakka müsaade buyurun... bu beyefendi ayrı

ödeyecekmiş.... kim dokunuyor ki?... Vayy! ... kimi çimdiklediğine dikkat et... bütün gece mi kalacaksınız

yoksa kısa bir süre mi?... Kim demiş?... Sen yalancı-s'n. özür dilerim... beyefendi bir beyefendi gibi ödedi... içkiler... or» biri epey geçti.

STEPHEN

P'yanolanın başında, tiksinir gibi yapar) içki yok! On biri mı§? Bir muamma! 602

ZOE

(jüponunu kaldırır ve yarım İngiliz lirasını çorabının kar) Sırt üstü yatarak alnımın teriyle kazanıyorum.

LYNCH (Kitty 'yi masadan çekerek) Gel! KITTY Bekle, (iki kronu kavrar)
FLORRY Ya ben.
LYNCH Hoppala!
(Kitty'yi kucaklayıp kaldırır ve kanepenin üzerine fırlatır.) STEPHEN
Tilki zırladı, horozlar pırladı, Cennetin çanları On biri çalıyordu. Artık biçare ruhunun Cennetten çıkma zamanıydı.
BLOOM
(masanın üzerine Bella ile Florry'nin arasına usulca yarım İngiliz lirası bırakır) İşte. Müsaadenizle, (sterlinlik banknotu alır) Üç çarpı on. Hesap tamam.
BELLA
(hayranlıkla) Tam çarıklı erkânıharpsin yani, koca hüsnübey seni. Öpesim geldi seni. ZOE (imler) Onu mu? Kuyu gibi derindir mübarek. üst bölümüne so-
/Lynch, Kitty'yi kanepeye yatırır ve onu öper. Bloom banknotla Stephen e doğru gider.)
BLOOM Bu senin.
STEPHEN
Ne oldu ki? Le distraitya da dalgın dilenci. (Cebini yeniden karıştırır ve bir avuç bozuk para çıkarır. Bir nesne yere düşer.) Ve düşer.
BLOOM here eğilip bir kibrit kutusunu alır ve Stephen 'e uzatır) Bu işte.
STEPHEN Bizim Lucifer. Sağ ol. BLOOM
(usulca) En iyisi sen o paraları bana ver de ban saklayım. Niçin fazla ödeyesin? STEPHEN (bütünparalarını ona verir) Önce dürüstlük sonra cömertlik.
BLOOM
İyi ama akıllıca olur mu? (sayar) Bir, yedi, on bir, ve beş. Altı. On bir. Kaybetmiş olduğun paradan sorumlu değilim.
STEPHEN
On biri niye vurdu? Proparoxyton. Bir sonraki an öncesi diyor Les-smg. Tilki susamış, (yüksek sesle güler) Büyükannesini gömmüş. Ola ki öldürmüştür onu.
BLOOM
Burda bir sterlin alu ve on bir var. Yuvarlak hesap bir sterlin yedi §ilin.

STEPHEN Tasamın on beşiydi.
BLOOM Yok, ama....
STEPHEN
(masaya gelir) Sigara, lütfen. (Lynch, kanepeden masaya bir sigara atar) Demek Georgina Johnson ölmüş ve evlenmiş. (Masada bir sigara belirir. Stephen ona bakar.) Hayret. Salon sihirbazlığı. Evlenmiş. Hm. (bir kibrit yakar ve muammamsı bir melankoliyle sigarayı yakmaya koyulur)
LYNCH
(ona bakarak) Kibriti yaklaştırdığın takdirde sigaranı yakma olasılığın epey artacaktır.
STEPHEN
(kibriti gözüne yaklaştırır) Vaşak gözü. Gözlük almam gerek . Dün kırılmıştı. On altı yıl önce. Uzaklık. Gözler her şeyi dümdüz görür. (kibriti gözünden uzaklaştırır. Kibrit söner.) Düşünen beyindir. Yakını: Uzağı. Görülebilenin kaçınılmaz kipliği, (gizemli bir şekilde kaslarını çatar) Hm. Sfenks. Geceleyin iki götlü olan canavar. Evlenmiş.
ZOE
Onunla evlenen adam gezici bir tacirdi de onu da yanında götürmüştü.

FLORRY
(basıyla onaylar) Londralı Mr. Kuziye.
STEPHEN Londralı Kuzu, dünyamızın günahlarını birlikte götürmüş.
LYNCH
(kanepede Kitty'yi kucaklayarak pes perdeden bir ilahi okur) Dona nobis pacem. -----------------605 -----------------------__
(Sigara, Stephen'in parmaklarından kayıverir. Bloom sigarayı yerden alıp şöminenin içine atar.)
69y0 BLOOM
Sigara içme. Yemen lazım senin. O mendebur köpeğe rastlamasay-dım. (Zoe'ya) Bi şeyiniz yok mu?
ZOE
Acıkmış mı?
STEPHEN
(gülümseyerek, elini Zoe'ya doğru uzatır ve Tanrıların Alacakaranlığı 'ndaki kan andı havasına uydurarak bir ezgi söyler) Hangende Hunger,
Fragende Frau, 3939 Macht uns aile kaputt.
ZOE
(trajik bir şekilde) Hamlet, babanın,burgusuyum ben! (Stephen'in elini tutar) Mavi gözlü civanım el falına bakayım. (Stephen'in alnını imler) Zekâ yok, kırışıklık yok. (sayar) iki, üç, Merih, cesareti gösterir. (Stephen başını sallar) Vallahi de.
LYNCH
Çahzeybeğidir kendisi. Titremek sarsılmak nedir bilmez bu civan. (Zoe'ya) El falını kim öğretti sana?
ZOE 3990
(doner) Olmayan taşaklarıma sor sen onu. (Stephen'e) Yüzünden okunuyor. Gözlerinden, öyle işte. (başı eğik, kaşlarını çatar)
LYNCH
gülerek, Kitty'nin kabalarına iki tokat şaklatır) Öyle işte. Falaka.
(burulan iki değneğin şaklaması işitilir, piyanolanın tabutu açılıve-nr, Peder Dolan'ın, kutusundan fırlayan kuklanınkine benzeyen minicik yuvarlak kel kafası görünür.)
606
PEDER DOLAN

Aranızda kötek isteyen var mı, çocuklar? Gözlüğünü mü kırrriK? Seni tembel aylak zibidi küçük düzenbaz. Gözünden okunuyor.
(Don John Conmee'nin mülayim, şefkatli, papazvari, serzenişi bast piyano/a tabutundan çıkar.)
DON JOHN CONMEE
Bakın, Peder Dolan! Bakın. Stephen çok iyi bir oğlancıktır, eminim.
ZOE
(Stephen'in elinin ayasını inceleyerek) Tıpkı kadın eli.
STEPHEN
(mırıldanır) Sürdür. Mavalını. Beni tut. Okşa. Onun elyazısını hiç okuyamadıydım, Onun mezgitbalığı üzerindeki şaibeli başparmak izleri hariç. ZOE Hangi gün doğmuştun sen? STEPHEN Perşembe. Bugün yani.
ZOE
Perşembe çocukları açık olur yolları. (Stephen'in elindeki çizpltn parmağıyla izler) Kader çizgisi. Nüfuzlu dostlar.
FLORRY (parmağıyla göstererek) Muhayyile.
FLORRY
Ay dağı. Bir gün karşına bir.... (Stephen'in ellerine kısa bir baktı otaf) iyi olmayan şeyleri söylemeyim sana.
Yoksa öğrenmek mi istersin

BLOOM
(Zoe 'nun parmaklarını ayırır ve kendi elini uzatır) Şerriniz hayrınızdan fazla. Buyur. Benimkine bak.
BELLA
Göster. (Bloom'un elini çevirir) Düşündüğüm gibi. Yumrulu boğumlar, kadınlar hoşlanır.
ZOE
(Bloom'un elinin ayasını inceleyerek) Izgara gibi. Denizleri aşarlar zengin karı alırlar.
BLOOM
Yanıldın.
ZOE
(çabucak) Haa, anladım. Kısa serçeparmağı. Kılıbık koca. Şimdi de mi yanıldım?
(Kara Liz, tebeşir dairesinde yumurtlayan dev anası bir tavuk, yerinden kalkar, kanatlarını açar ve gıdaklar.)
KARA LİZ
Gıdak. Kluk. Kluk. Kluk. (yeni yumurtladığı yumurtasının yanma çekilir ve badi badi yürüyerek uzaklaşır.)
BLOOM
(parmağıyla elini imleyerek) Surdaki bere bir kazada oldu. Yirmi iki yıl önce düşmüştüm, kesilmişti. On akımdaydım.
ZOE Baksana, dedi köre. Daha daha ne haber?
STEPHEN endım? Tek bir gayeye doğru ilerlemektedir. Yirmi iki yaşımda-.
' Un altı yıl önce o da yirmi iki yaşındaydı. On altı yıl önce ben ı ıkı düşmüştüm. Yirmi iki yıl önce oyuncak atından düştü-

günde on altısındaydı o. (silkinir) Elimi incittiydim bir yerde. []; çiye gitmem gerek. Para?
(Zoe, Florry'nin kulağına bir şeyler fısıldar, ikisi gülüşürler. Bl00m elini çeker ve sola yatık rahat bir elyazısıyla,
kavisleri ağır ağır sür leyerek masanın üzerine yazar.)
FLORRY Ne?

('Bitirimsağrılı bir kısrağa koşulu ve Donnybrook, Harmony Avenue'den James Barton'un sürdüğü üç yüz yirmi dört numaralı binek arabası tırıs giderek geçer. Blazes Boylan ile Lenehan yayılarak oturduktan yan sıralarda ha bire sallanmaktadırlar. Ormond'un boyacısı arkada dingilin üzerine çömelmiş oturmaktadır. Yatay güneşliğin üzerinden Lydia Douce ile Mina Kennedy gözlerini dikmiş hüzünle bakmaktadırlar.)
BOYACI
(yerinden zıplayarak başparmağı ve solucan gibi kıvırıp durduğu kurt-parmaklarıyla onları sarakaya alır) Agon magon var mı söyle babafingon?
(Altın ile bronz fısıldaşırlar.) ZOE
(Florry'ye) Fısıl fısıl, (genefısıldar)
(Blazes Boylan, kanotiyesini yana devirmiş, ağzında bir kırmızı 0-çek, arabanın bagaj yerinin üzerinden uzanır. Denizci şapkası ve beyaz ayakkabılarıyla, Lenehan, Blazes Boylan'in ceketinin omzundan uzun bir saç telini özenle alır.)
LENEHAN
Ho! Neler görüyorum burada? Kumlardaki örümcek ağlarını mı fırçalıyordun?
BOYLAN
(doygun, gülümser) Bir hindi yoldum da.

LENEHAN Gecen kıyak geçti demek.
BOYLAN
ıj-rt kalın küttırnaklı parmağını kaldırarak göz kırpar) Blazes Kate! Malımız garantili, beğenmezsen para yok. (işaretparmağını kaldırır) Kokla da bak.
LENEHAN

(ahi dört köşe, koklar) Aa! Mayonezli ıstakoz. Aa! ZOE VE FLORRY
(birlikte gülerler) Ha ha ha ha.
BOYLAN
(emin bir adımla arabadan atlar ve herkes işitecek şekilde yüksek sesle konuşur) Merhaba, Bloom! Mrs. Bloom hâlâ giyinmedi mi?
BLOOM
(mor kadife ceket, kısa pantolon ve saman rengi çoraplardan oluşan uşak kıyafeti ve pudralı peruğuyla) Korkarım Hayır, efendim. Son şeylerini.....
BOYLAN
(ona altı peni atar) Al, bir cin içersin sodaylan. (şapkasını zarif bir hareketle Bloom'un başındaki boynuzun dallarından birine asar) Beni 'Çeri al. Karınla özel bir işim var, anladın mı?
BLOOM
Ag olunuz, efendim. Peki, efendim. Madam Tweedy banyosunu yapmakta, efendim.
MARION etnalde gayetle onurlanmıştır. (suları taşıra taşıra faşır faşır ban-a" çıkar) Raoul sevgilim, gel de
kurula beni. Dımdızlak teni-'Çindeyim. Yeni şapkamla araba süngerim hariç.
H
--------------------------------- 610 ---------------------
BOYLAN
(gözlerinde neşe pırıltıları) Mükemmel!
BELLA
Ne? Ne oluyor?
(Zoe onun kulağına fısıldar.)
MARION
Bırak baksın, göt lalesi! Puşlavat! Kendini kamçılatan! Güçlü bir fahişeye ya da sakallı karı Bartholomona'ya yazayım da yaraları bir inç kalınlığında kabuk bağlayacak şekilde işkence etsinler, imzalı mühürlü makbuz alıp getirsin bana.
BOYLAN
(kendine sarılır) Bak hele, bu küçük zımbırtıyı daha fazla tutamayacağım. (gergin süvari bacaklarıyla ilerler) BELLA (gülerek) Ho ho ho ho.
BOYLAN

(Bloom'a, omzunun üzerinden) Gözünü anahtar deliğine uydurabilir ve ben ona bikaç kez binedurayım kendi kendinle oynarsın.
BLOOM
Sağ olunuz, efendim. Oynarım efendim. Seyre katılmaları için iki erkek dostumu getirebilir bir de fotoğraf çekebilir miyim acabaı (bir merhem kavanozunu uzatır) Vazelin, efendim? Portakalçiçeği-Hık su?...
KITTY
(kanepeden) Anlatsana, Florry. Anlatsana. Ne...
(Florry ona fısıldayarak anlatır. Dudaklarını saklata, avazı çt*»' ğtnca, hapır hupur mırıldana aşksözlerifısıldar.)
MINA KENNEDY
''ileri yukarıya çevrili) Oo, sardunyalar ve güzelim şeftalilerin ko-ıf u gibidir muhakkak! Oo, kadının her bir azasına tapıyor adeta! Birbirine girmişler! Buselere gark olmuş!
LYDIA DOUCE
(ağzı açılarak) Nayım nayım. Oo, kadını kucağına almış hem yapıyor hem odada dolaştırıyor! Oyuncak atına binmiş. Ta Paris'ten, isfew York'tan işitilir sesleri. Ağızlardolusu kremalı çilekler gibi.
KITTY (gülerek) Hi hi hi.
BOYLAN'IN SESİ (karnının dibinden, tatlı, boğuk) Ah! Godblazegrukbrukarçkraşt! MARION'UN SESİ
(hançeresinden yükselen, boğuk, tatlı) Oo! Fasafisobusenapuistnap-huçk?
BLOOM
(gözleri çılgınca açılmış, kendisini kucaklamış) Bastır! Gizlen! Bastır! Geçir ona! Yetmez! Zımbala!

BELLA, ZOE, FLORRY, KITTY Ho ho! Ha Ha! Hi hi! LYNCH (parmağıylagösterir) Doğaya bir ayna tut. (güler) Hu hu hu hu hu! (Stephen ile Bloom aynaya bakarlar. William Shakespeare'in sakal- sız, felçten kaskatı kesilmiş yüzü, holdeki rengeyiği boynuzlu şapka askısının aksi başının tam üzerine vurmuş, aynada belirir.)

SHAKESPEARE

vakarlı bir vantrilokçayla) Boş kafanın sesini görgüsüz kahkahalar-aıle getiren. (Bloom'a) Sen ki görünmez olmayı düşünürsün.

612

Nazar eyle. (iğdiş edilmiş besili kara horoz sesiyle carlar) Iagogo' R-zim moruk Perşembesabahı nasıl da kesmişti soluğunu. Iagogog0ı

BLOOM (üçfahişeye işkilli bir gülümsemeyle) Fıkrayı ne zaman dinleyeceğim?

ZOE

Sen iki kez evlenip bir kez dul kalınca.

BLOOM

Kimileyin göz yumarsın. Büyük Napolyon bile ölümünden sonra çırılçıplak ölçüleri alınırken... (Dul kadın Mrs. Dignam minicik kalkık burnu ve yanakları ölüm-laklakiyatı, gözyaşı ve Tunney 'in kırmız İspanyol şarabıyla tutuşmuş, dulluk giysisi içinde, çarpık bonesiyle, yanakları, dudakları ve burnu allıktı pudralı, yavrularını önüne katmış bir dişi kuğu gibi koşar adım geçmektedir. Eteğinin altında merhum kocasının günde- Hk pantolonuyla burunları kalkık kırk beş numara postalları görü-
lür. Bir elinde bir îskoçyalı Dul Kadınlar sigorta poliçesi bir elinde de yavrularının, altında, Patsy yakası kalkmış, bir paket domuz-pirzolası sallanadursun tek pabucuyla zıplayarak, Freddy sızlanarak, Susy ağlamsık morinabalığı ağzıyla, Alice bebekle cebelleşerek onunla birlikte koşuştukları pek geniş bir şemsiye tutmaktadır. Mrs. Dignam, etekleri uçuşa uçuşa, sille tokat onları gütmektedir.) FREDDY Anne be, ne diye itiyosun öyle! SUSY Anne, et suyu taşıyor!

SHAKESPEARE

(birfelçli öfkesiyle) Ikincisiylek imseev lenmedi ilkiniki möldürdü. (Martin Cunningham'm sakallı yüzü Shakespeare'in sakalsız yUzunun yerini alır. Geniş şemsiye sarhoşçasına sallanırken çocuklar bit yana koşuşurlar. Şemsiyenin altında Mrs. Cunningham şen dul{aP' kası ve kimono giysisiyle ortaya çıkar. Bir sağa bir sola doğru kaff

Japonvari bir bükülüşle eğilir.)

MRS. CUNNINGHAM

(şarkt söyler)

Bana derler Asya'nın incisi!

MARTIN CUNNINGHAM

(telaşsız, ona bakmaktadır) Muazzam! Fürumayenin Allahı kahrolası haspa!

STEPHEN

Et exaltabuntur cornua iusti. Kraliçeler en birinci boğalarla yatarlar. Büyükyaşlıatadedemin, aşkına ilk günah çıkartma hücresini yaptığı Pasiphae'yi anımsayın. Madam Grissel Steevens ile Lambert ailesinin teres piçlerini de unutmayın. Nuh şarapla sarhoş olmuştu. Gemisi de açıktı.

BELLA

Burada öyle şeyler yoktur. Yanlış kapıyı çaldınız.

LYNCH

Bırak da konuşsun. Paris'ten yeni döndü.

ZOE

(Stephen'e koşar ve onun koluna girer) Devam et, canım! Biraz Darle-vu söyle.

(Stephen şapkasını başına geçirir ve şömineye doğru zıplayıp orada omuzlarını silkerek, yüzünde yalancı bir tebessüm, yüzgeçli ellerini ıkı yanına doğru açar.)

LYNCH

anepey, yumruklayarak) Rmm Rmm Rmm Rrrrrrmmmm.

STEPHEN

\ıiit*mt?evinimlerk safma saPan konuşur) Akşamlarınızı eldiven-ve daha nice şeylerini hatta kalbini satan güzel kadınlarla ge-

614

çireceğiniz binlerce yer mükemmel revaçta olan birahaneler nr sesler gibi fevkalâde şık giysili bir sürü kokotun kankan dansı va tıkları ve bekâr ecnebilere Parizyen soytarılıklarını sergileyeseL mesela Ingilizcesi kıt ise aşk ve tenperver hissiyat konusunda n denli güçlü olduğunu söyleyerek bilhassa salozlaştırıp yanaştıkla yığınla yer. Pek güzide beyler zevkiniz için siz cenaze mumlarım ışığında ve her gece gümüşten gözyaşlarının akıtıldığı cennet ve cehennem şovunu mutlaka ziyaret etmektir. Din hakkında haki. katen şok edici dehşetli ve bu universal dünyada görülen saçmalık şeyler. Geldiklerinde tamamen ağırbaşlı olan bütün şık kadınlar vampir adamın pek taze genç ve dessous troublants rahibeyi düdük-lediğini gördükten sonra soyunmaya başlarlar, (dilini kuvvetlice şaklatır) Ho, la la! Cepifqu'ila!

LYNCH

Vive le vampire!

FAHİŞELER

Bravo! Parlevu!

STEPHEN I

(başını kaldırmış, şaklabanlıkla kendini alkışlayarak yüksek sesle güler) Kahkahalar sükse bin beş yüz. Melekler de tıpkı orospular gibidir, kutsal apostollar da kılığı kıyafeti hoşça hıyar haydutların daniskası. Pırıl pırıl elmaslar takınmış havalı kostak demimondaines. Yoksa sizin tercihiniz belki de yaşlı erkeklerin müptezel modern zevklerine daha çok mu müptelasınızdır? (Lynch ile fahişelerin karşılık verdiği soytarıca jestlerle çevresini gösterir) Tersine çevrilebilen kauçuk kadın mankeni ya da çıplak bakirelerin tabii büyüklükte gayede lezbik beş kerre on kerre öpülesi--dikiz mahalli. Buyurun, beyle'. aynadan her türlü pozisyonu, trapezleri ve türlü çeşitli aygıtla»3 birlikte arzuladığınız takdirde kasabın oğlunun ılık karaciğeri ya da piece de Shakespeare karnındaki omleti murdar ettiği dehşetengı hayvani muameleyi seyredin.

BELLA

(karnını tıpışlayarak alkış tutarken bir kahkaha çığlığı atarak an | doğru yıkılır) Karnındaki omleti.... Ho! Ho! Ho! Ho!.. Karnın*»1" omleti....

_-------------------------- 615 -___

STEPHEN

{k,rıtarak) Sizi seviyorum, sevgili efendimiz. İngiliz lisanını siz var konuşmak double entente cordiale. Ha, evet, mon loup. Kaç para? Waterloo. Watercloset. (ansızın durur ve işaretparmağını kaldırır) (gülerek) Omlet.. (gülerek) Ankor! Ankor!

BELLA FAHİŞELER

STEPHEN Dinleyin bak. Rüyamda bir karpuz görmüştüm. ZOE Seyahate çıkacaksın ve ecnebi bir bayana âşık olacaksın. LYNCH Bir kadın uğruna devri âlem.

Rüyaların tersi çıkar hep.

FLORRY STEPHEN

nuZTLT'u uŞtl AraS1- FahİŞder S°kaA SerPenti- Ave-K tAXd " mi b3na gÖStCrd" tlkn3ZCa bir dUh *™

BLOOM

(Stephen'eyaklaşarak) Baksana....

STEPHEN

ASÎflT M'™"3 dDÜ*manlarım- Ve hAP öyle kaltak. Uçsuz dRsıZ dünya, (bağırır) Pater! Özgür!

616
BLOOM Hey, baksana... STEPHEN
Beni yola getirecek, ha? O merde alors! (akbabapençelerindeki tırnakları keskinledir ve bağırır) Hold! Hiliho! (Simon Dedalus'un sesi, bir parça mahmur ama tetikte, hiliho diye
karşılık verir.)
SIMON
Asayiş berkemal. (güçlü kallavi şahin kanatlarıyla havada dönerek, coşturucu çığlıklar koyuvererek değimsizce dalışa geçer) Hey, evlat! Nasıl, kazanıyor musun? Hoop! Gidisi! Bu kırmalarla düşüp kalkıyorsun demek. Onları eşeğimin yanına bile yaklaştırmam ben! Bayrağımızı dalgalandır hep! Gümüşi bir fonda kanatlarını açmış ufkî uçuşta kızıl bir kartal. Ulster Baş Armacısı! Hayhoop! (küçük bir tür av köpeğinin sesini taklit ederek havlar da
havlar) Bulbul! Burbl-blburblbl! Hay, evlat!
(Duvarkâğıdındaki ağaçlıklar ve kayranlar kırlara doğru sıra sıra hızla geçerler. Büyükannesini gördükten sonra gizlendiği yerden çıkan, kuyruğu dimdik, ipiri bir tilki hızla koşarak pasparıldak gözleriyle yaprakların altında porsuk yuvası aramaktadır. Bir zağar sürüsü, burunları yerde, avlarını koklayarak, havlaya havlayp, burblbrbliye biliye kana susamış iz sürmekteler. Ward Union'in kadın ve erkek avcıları da onlarla birlikte, öldürmek hırsıyla ha bire koşmaktalar. Six Mile Point, Flathouse, Nine Mile Stone'dan ellerinde boğumlu sopalar, direnler, sombalığızıpkınları, kementlerle yayalar, kırbaçtı sürügüdücüler, tamtamlı ayı avcıları, kılıçlı boğa-
güreşçileri, dalgalanan meşale/eriyle soluk zenciler onları izlemekte. Barbutçulardan, taç ve çapalı zar oynayanlardan, yüksüklü üçkâğıtçılardan, karmanyolacılardan oluşan bir kalabalığın uğultusu işitilir. Erketeciler ve tüyocular, sihirbazlara özgü silindir şapkala-rıyla kısık sesli müşterek bahisçiler kulakları sağır edici yaygaralarını bastırmaktalar.)
KALABALIK
Yarış programı. Yarışları gösteren program! Autsayderlere on katı! 617 paralı Tommy burda! Paralı Tommy! Biri hariç on katı! Biri hariç on katı! Spinning Jenny'ye oyna, şansını dene! Biri hariç on katı!
Bes yüze kadar yolu var, beyler! Beş yüze kadar yolu var! Autsayderlere on katını veriyorum! Biri hariç on katı!

(Cokeysiz bir autsayder bir hayalet gibi fırlayarak, yelesi ay köpüğü, gözyuvaları yıldız yıldız, varış noktasını geçer. Onu doludizgin giden bir at sürüsü izler. İskelet atlar, Zinfandel, Westminster Dükü'nün Ceylon'u, Prix de Paris. Şeylerinin üzerinde, eyerlerinin üzerinde zıplayan, zıplayan paslızırhlı cüceler binmiş onlara. Sonuncusu çiseleyen yağmurda soluk soluğa, esmere çalan sarı bir at, favori Kuzey Horozu, üzerinde de kahverengi kepli, kolları turuncu yeşil ceketli Garrett Deasy, dizginleri sıkıca kavramış, hokeysopası savrulmaya hazır. Altındaki yaşlı, oynak yerleri şişmiş beyazgetrli at taşlı yolda orsa boca ilerlemektedir.)

ORANGE LOCALARI

(alay ederek) Eğil önüne de asıl dizginlere, beyim. Sonuncu tur! Geceleyin evine varırsın!

GARRETT DEASY

(tırnaklarıyla kazıdığı yüzü postapullanyla sıvanmış, dimdik dikilerek hokeysopasını savurur ve atı eğitimli bir dörtnalda yorga giderken mavi gözleri avizenin prizmasında şimşeklenir) Per vias rectas! (Onun ve şahlanan atının üzerine sel gibi, rakseden havuç sikkeleri, arpa, soğan, şalgam ve patatesten oluşan koyunetli çorba bardaktan boşanmasına yağar.)

YEŞİL LOCALAR

Hava güzel, Sir John! Hava güzel, Devletlu Efendimiz!

(Er Carr, Er Compton ve Cissy Caffrey, her biri kendi havasım tutturmuş, pencerelerin altından geçerler.)

STEPHEN Durun! Dostumuz sokaktaki gürültü.

ZOE
(elinikaldırır) Susun!
ER CARR, ER COMPTON VE SISSY CAFFREY Gene de yüreğimde Yorkshire aşkı tütüyor...
ZOE
O benim işte. (ellerini çırpar) Dans! Dans! (piyanolaya koşar) iki penisi olan var mı?
BLOOM
Var mı?..
LYNCH (penileri ona uzatır) İşte.
STEPHEN
(sabırsızlıklaparmaklartnı çatırdatarak) Çabuk! Çabuk! Kâhin asam nerede? (piyanoya doğru koşar ve bastonunu alarak ayağına tarttmlıca vurur)
ZOE
(silindir kolunu çevirir) işte oldu.
(İki peniyi delikten içeri atar. Sarı, pembe ve mor ışıklar yayılmaya başlar. Silindir mırıldanarak döner ve ağır duruksun bir vals çalar. Fiyonklu saç örgülü peruğu, saray giysisi ve benekli kolsuz mantosuyla Profesör Goodwin, inanılmaz yaşından dolayı iki büklüm, elleri fitreye litreye odada sendeleyerek ilerler. Piyanotaburesi-nin ucuna ilişerek oturur ve fiyonklu saç örgüsü bir kalkıp bir ine-dursun başını hanım hanımcık bir zarafetle eğe eğe elsiz çırpı kollarını kaldırıp klavyeye ha bire vurur.)
ZOE
(topuklarını vurarak kendi etrafında döner) Dans. Kim katılacak bana? Dans eden yok mu? Şu masayı
çekelim.
619
(Piyanola değişen ışıklarla vals temposunda Sevdiğim Kız Bir Yorkshirelı Kız 'in girişini çalar. Stephen bastonunu masanın üzerine atarak Zoe'yu belinden sararak kavrar. Florry ve Bella masayı şömineye doğru iterler. Stephen, Zoe'yu abartılı bir nezaketle kollarına alarak odanın içinde döne döne vals yapmaya başlar. Bloom bir kenarda durur. Zoe'nun giysi kolu nezaketten kopacak kolundan düşerek ak kasçiçeği aşı yerini ifşa eder. Profesör Maginni'nin perdelerin arasından uzattığı bacağının ayakucunda bir silindir şapka dönmektedir. Maginni, ustalıklı bir tekmeyle şapkayı döne

döne ba- sının tepesine oturtur ve patenle kayarak afilişapkasıyla sahneye çıkar. Bordo ipek klapalı kurşuni bir redingot, krem bürümcükten bir yakalık, oyuk yakalı bir yelek, beyaz kravatlı dik yaka, lavantaçiçe-ği renginde dar bir pantolon, rugan iskarpin ve kanaryasarısı eldiven giymektedir. Yakasında koskoca bir dalya takılıdır. Kıvrımlı bir bastonu iki yana doğru çevirerek sallar, sonra da koltuğununun altına kıstırır. Bir elini hafifçe göğsüne koyar, eğilir, ve çiçeğiyle düğmelerini okşar.)
MAGINNI
Devinimin şiirselliği, kalisteni sanatı. Madam Legget Byrne ya da Levenston ile bir ilişkimiz yoktur. Fantezi kıyafet baloları düzenlenir. Alayiş. Katty Lanner adımı. Ya. Beni izleyin! Koreografık yeteneklerim, (menüet yaparcasına arı ayaklarıyla sekerek öne doğru ilerlerler) Tout le monde en avant! Reverence! Tout le monde en place!
(Prelüd biter. Profesör Goodwin, kollarını belirsizce çırparak, uçuşan pelerini taburenin üzerine düşerken büzülür, iner. Müzik belirgin bir vals temposuna dönüşür. Stephen ile Zoe pürkeyf dönerler. Işıklar, sarı pembe mor-kâh şavkır kâh körsür.)
PİYANOLA
iki delikanlı söz ediyordu kızlardan, kızlardan, kızlardan, Geride bıraktıkları yavuklularından.......
(Bir köşeden altınsaçlı, narinsandallı, sıkmabelli günahsız eli, kı-zımsı mavileriyle sabah saatleri koşarak çıkarlar. Çevire çevire ip atlayarak çalak danslarını ederler. Kehribar şartlarıyla öğle saatleri onları izler. Gülerek, el ele tutuşarak, başlarında yüksek tarakları çakmak çakmak, kollarını kaldırıp dalgacı aynalardaki güneşi yakalarlar.)

MAGINNI

(eldivenli elleri, alkışının sesini boğar) Carre! Avant deux! Düzgün soluyun! Balance!
(Sabah ve öğle saatleri kendi yerlerinde dönerek, birbirlerine yaklaşarak, arkaya doğru yay çizerek, karşılıklı
eğilerek vals yaparlar Arkalarındaki kavalyeler kollarını kıvırıp öyle tutarak ellerini indirirler ve kaldırdıkları
omuzlarına dokunurlar.)
SAATLER Dokunabilirsin benim şeyime.
KAVALYELER Dokunabilir miyim senin şeyine?
SAATLER Ah, ama hafifçe!
KAVALYELER]
Ah! Pek hafifçe! PIYANOLA
Benim minik utangaç minik sevgilimin beli.
(Zoe ile Stephen pervasızca, daha da aldırışsız, dönerler. Alacakaranlık saatleri yanaklarında hafif allık ve suni gülümsü bir pembelik, dağların uzun, dağınık, hantal, mahmurgözlü gölgelerinden çıkıp gelirler. Kara, yarasamsı yenleri dağyeliyle çırpınan kurşuni tüller giyinmişlerdir.)
MAGINNI
Avant huit! Traverse! Salut! Cours de mains! Croise!
(Gece saatleri süzülerek birer birer son yerlerini de alırlar. Sabah, öğle ve alacakaranlık saatleri onların önünden çekilirler. Yüzleri maskelidir, saçlarında hançerler ve bileziklerinde ölgün sesli çıngıraklar vardır. Yorgun argın, tüllerinin altında dizktrarmizkırar-lar.)
621
BİLEZİKLER Amanın! Yandım! ZOE
(kıvrılarak, eli alnında) Ah! MAGINNI
Les tiroirs! Chaîne de dames! La corbeille! Dos d dos!
(Arabesk devinimlerle bezgincesine zeminde örüle çözük diz ktra kıvrıla, baş döndürücü yıldızlar gibi şekilden şekle girdiler.)
ZOE
Başım dönüyor!
(Dans etmeyi bırakır ve kendini bir sandalyeye atar. Stephen, Florry 'yi derhal bırakıp Kitty ye sarılır. Dem çeken bir balabankuşu haşin tiz çığlığını ünletir. İnlesızlagıcırdayan Toft'un ağır bati atlıkarıncası ağır ağır odayı döndürmektedir odanın çevresinde.) PIYANOLA Sevdiğim kız bir Yorkshireh kız.

ZOE imanına kadar Yorkshireh. Haydin, herkes buruya! (Florry'yi yakalayarak onunla vals yapar.)
STEPHEN Pas seul!
(Kitty'yi döndürerek Lynch'in kollarına bırakır, masanın üzerinden dişbudak bastonunu kapar. Bloombella Kittylynch Florryzoe hün-napşekeri haspalar hepsi de döne dolana vals yaparlar. Stephen şapkası bastonuyla ortalarında ağzını kapatmış eliyle uyluğunun alt yanını kavramış kurbağa gibi pertav alıp zıplamakta, tekme atıp sıçramaktadır. Yaygara hayhuy takatuka çakarak haydi yallah düttürüdüt mavi yeşil sarı şavkımalarla Toft'un ağır bati atlıkarıncasında yaldızlı ejderlerden sarkınmış biniciler, bağırsakları fandango yeri göğü tekmeleyerek kâh hoplamakta kâh düşmektedirler.)
622
PlYANOLA
Fabrikada çalışan bir kız da olsa Giysileri son moda değilse de.
(Sıkıcatutunarak yel yeperek yelken kürek göz kamaştıran kulak tır-malay an yalız yaldırak bir seyirle ağır bati cızlam çekip aşıramento seyran edip döne döne geçerler.
Barabumm!)
TUTTI Ankor! Bis! Bravo! Ankor! SIMON Ananın sülalesini düşün!
STEPHEN
Ölüm dansı.

(Uşağın çıngırağı çangır sil baştan digidan çangırdarken, atı, beygi-ri, öküzü, yavrudomuzlar, Isa'nıneşeğine binmiş Conmee, patalyasında kollarını kavuşturmuş çıkrık çekerek gayda çalarken ayağım yere vurup güm este! Horon tepen koltuk değneği ve topal ayağıyla denizci. Barabumm! Beygirlerin domuzların çıngıraklı atların Ga-dara domuzlarının tabuttaki Corny 'nin çelik köpekbalığı kayasının tek saplı Nelson 'un çocuk arabasından feryat figan düşen eriklekesi içinde iki fitne fücur Frauenzimmer'in üzerinden. Vay anasına, adam bir şampiyon. Bira fıçısından çıkma fitilmavisi zadegan Muh. akşamduası Love tenezzüh arabasında Blazes aldırışsız iki-büklümmorina bisikletçiler şekerlikremalı pastasıyla Dilly giysiler aşırı süslü değil. Ardından son dönemeçte bir aşağı bir yukarı ağır bati bindirirken güm diye genel vali ile karısı bira fıçısı gibi çalkala yavrum tütüyor güm diyeshirelı gülüm. Barabumm!

Çiftler bir yana yığılıp kalırlar. Stepken gözleri karardığı halde döner. Oda tersine dönmektedir. Gözleri kapalı, sendeler. Kırmızı raylar göğe doğru uçuşmaktadır. Her yanında yıldızlar güneşler ha bin dönerler. Yaldırak tatarcıklar duvarlarda titreşerek dans ederler Stephen ansızın durur.)

STEPHEN İ]

(Stephen'tn annesi, bir deri bir kemik, üstünde solmuş portakalçiçek-lerinden bir çelenk lime lime kurşuni giysisi ve yırtılmış gelin duvağı, dökülmüş ve burunsuz yüzü mezarküfünden yemyeşil, açılan zeminden kaskatı yükselir. Kalan tek tük saçı ince mi incedir. Mavihalkalı bomboş gözçukurlarını Stephen'in üzerinde tutarken açılan dişsiz ağzından sessiz bir sözcük dökülür. Bir bakireler ve günah çıkartan papazlar korosu dilsizcene terennüm ederler.)

KORO

Liliata rutilantium te confessorum...
Iubilantium te virginum.... (Kulenin tepesinden Buck Mulligan, morlu sarılı alaca bulaca soy-tan giysisi ve çıngıraklı palyaço kukuletasıyla durmuş, bir elinde dumanı üstünde tereyağı sürülmüş bir poğaça hayretten ağzı açık, kadının cesedine bakar.)

BUCK MULLIGAN

Hunharca öldürülmüş. Çok yazık! Mulligan felekzede anayla karşılaşıyor, (gözlerini yukarıya doğru çevirir) Tanrıların habercisi Ma-lachi!

ANA

(ölülere özgü o belirsiz delilik tebessümüyle) Bir zamanların güzeller güzeli May Goulding idim ben. Şimdi ölüyorum.

STEPHEN

(dehşetten donakalır) Hortlak, kimsin sen? Yo. Bu nasıl şeytanca bir iştir?

BUCK MULLIGAN

(çıngıraklı kukuletasını sallar) Bak şu işe! Çömezim Kinch zavallı anasını kahrından gömmez mi! Bok yoluna gitmiş kadıncağız, (gözlerinden akan erimiş tereyağı damlaları poğaçalarının üzerine dökülür) Bizim engin güzel anamız! Epi oinopaponton.

ANA

Manmtş küllü nefesini usulcacık onun üzerine çevirerek daha yaklaşır) Herkes bu yoldan geçecek, Stephen. Erkekten çok kadın var dün-------

----------------------- 624 ---------------------__

yada. Sen de. Bir gün gelecek.

STEPHEN

(Ürkü, pişmanlık ve dehşetten bogulurcastna) Seni ben öldürmüşüm diyorlar, anne. Senin aklını karıştırdı o. Kanserden ölmüştün sen benim yüzümden değil. Mukadderat.

ANA

(ağzının bir yanından yeşil bir safra sızıntısı azar azar akar) O şarkıyı söylemiştin bana. Acı gizemi aşkın.

STEPHEN

(coşkuyla) o sözcüğü söyle bana, anne, şimdi biliyorsan şayet. Bütün erkeklerin bildiği o sözcüğü.

ANA

Sen Dalkey'de Paddy Lee'yle trene atladığın o gece kim kurtarmıştı seni? Yabancılar arasında kederli dururken kim acımıştı sana? Duanın gücü her şeyi halleder. Ursuline risalesinde ıstırap çeken ruhlar için dualar, papalığın kırk günlük günahların affı dönemi. Tövbekar ol, Stephen. STEPHEN
Gulyabani! Sırtlan!
ANA
Öteki dünyamda senin için dua edeceğim. Dilly'ye söyle de her gece zihin yorgunluğundan sonra o pirinç lapasından yapsın sana. Seneler boyunca sevdim ben seni, Ah, oğlum, ilkevlâdım, rahmimde seni taşıdığım zamanlar.
ZOE
(şömineparavanasıyla kendini yelleyerek) Eriyorum!
FLORRY
(Stephen'i imler) Bak! Kireç gibi oldu!
BLOOM
(daha da açmak için pencereye gider) Başı dönmüş.
ANA (kin için yanan gözleriyle) Tövbe et! Ah, cehennem ateşi!
STEPHEN
(soluk soluğa) Yakan ama öldürmeyen! Cesetçiğneyicisi! Derisi soyulmuş baş, kanlı kemikler.
ANA
(küllenmiş nefesini yaya yaya yüzü giderek yaklaşır) Ahan ha! (parmağını uzatarak kapkara çürümüş sağ kolunu yavaşça Stephen'in göğsüne doğru kaldırır) Tann'nın elinden sakın! (Kötücül kırmızı yüzlü yeşil bir yengeç öfkeyle sıktığı kıskaçlarım Stephen 'in kalbine batırır da batırır.)
STEPHEN (hiddetten boğulmuşçasına yüz hatları kül rengine girer, yaşlanır) Bok!
BLOOM
(pencerenin yanından) Ne?
STEPHEN
Ah non, par exemple! Anlıksal imgelem! Ya hep ya hiçtir bana göre. Non serviam!
FLORRY
Biraz soğuk su verin şuna. Dur. (dışarıya koşar)
ANA
(umutsuzca inleyerek ellerini yavaşça oğuşturur) Ey isa'nın Kutsal Yü-reğı, sen ona acı! Onu cehennemden kurtar, Ey ilahi Kutsal Yürek!

STEPHEN
Hayır! Hayır! Hayır! Tinimi sındırın, hepiniz, elinizden gelirse! Hepinizi dize getiririm sonunda!
ANA
(hırıldayarak can çekişir) Stephen'den mağfiretini esirgeme, Tanrım, hatırım için! tsa çarmıha gerilirken sevgisi, ıstırabı ve çektiği eziyet karşısında duyduğum acıyı anlatmak imkânsız.
STEPHEN
Nothung!
(Bastonunu iki eliyle kaldırır ve avizeyi paramparça eder. Nihai bir morartıh alev anı ve, izleyen karanlıkta, tekmil uzayın harabi-yeti, camların kırılışı ve duvarların yıkılışı.) HAVAGAZI MEMESİ Pvfungg!
BLOOM Dur!
LYNCH (atılarak Stephen'in eliniyakalar) Tamam! Durun! Paniklemeyin!
BELLA Polis!
(Stephen, başını ve kollarını kaskatı arkaya doğru uzatmış, bastonunu bırakarak seri ve sert adımlarla kapıdaki fahişeleri geçip odadan çıkar.)
BELLA

(pğltğı basar) Takip edin onu!
(İki fahişe holkapısına koşar. Lynch, Kitty ve Zoe koşar adım odadan çıkarlar. Heyecanlı konuşurlar. Bloom
onları izler, geri döner.)
FAHİŞELER
(kapı aralığında sıkış sıkışa, göstererek) işte orada.
ZOE
(imleyerek) Orda. B ir şeyler oluyor.
BELLA
Avizenin parasını kim ödeyecek? (Bloom'un ceketinin eteğini kavrar) işte, onunla birlikteydiniz. Avize kırıldı.
BLOOM
(bir koşu antreye gider sonra acele döner) Ne avizesi, kadın?
BİR FAHİŞE Ceketi yırtılmış. BELLA
(gözleri öfke ve tamahla acımasız, gösterir) Bunu kim ödeyecek? On şilin. Sen de şahitsin.
BLOOM
(Stephen'in bastonunu çekip alır) Ben? On şilin? Ondan yeterince sızdırmadın mı? Daha demin o sana?..
BELLA
(sesini yükselterek) Bak şimdi, bırak bu ağızları. Burası kerhane değil. On şilinlik bir ev.
BLOOM
(Başı avizenin altında, zinciri çeker. Havagazı memesi mızırdanarak kısık leylağımsı mor bir tayf halinde yanar. Bloom bastonu kaldırır.) Sadece şişesi kırılmış. Yaptığı şey sırf....
BELLA
'&eriye doğru çekilerek çığlığı basar) İsa aşkına! Yapma!
BLOOM
(bir darbeyi savuştururcasma davranarak) Kâğıda nasıl vurduğun göstermek için. Bunda altı penilik bile hasar yok. On silinmiş!
FLORRY
(bir bardak suyla, girer) Nerde o? BELLA Polisi çağırayım mı?
BLOOM
Ha, biliyorum. Makamındaki patburunu. Ama Trinity'de bir öğrenci o. Müessesenizin müşterileri. Kirayı ödeyen beyler, (bir mason işareti yapar)

Beni anlıyor musunuz? Başhâkim yardımcısının yeğeni. Bir skandal çıksın istemezsin.
BELLA
(öfkeli) Trinity. Kürek yarışlarından sonra bir vaveyla buraya doluşurlar ama birşeycik ödemezler. Sen mi öğreteceksin burda ne yapmam gerektiğini yoksa? Nerede o? Tazminat davası açacağım! Rezil rüsva edeceğim onu, alimallah! (bağırır) Zoe! Zoe!
BLOOM
(aceleyle) Ya senin Oxford'daki kendi oğlun olsaydı? (ikaz yollu) Biliyorum. BELLA (dili tutulmuş gibi) Kim oluyorsun sen? Sarı çiz!
ZOE
(koridorda) Bir hırlaşma var.
BLOOM
Ne? Nerede? (masaya bir silin atarak fırlar) Bu, lamba şişesi için-Nerede? Biraz temiz havaya ihtiyacım var. (Koridordan dışarıya seğirtir. Fahişeler gösterirler. Florry eğik bar-
629
dazından suları döke döke onu izler. Kapıeşiğinde kümelenen bütün fahişeler çan çan ederek sisin kalktığı sağ tarafı gösterirler. Sol taraftan şıngır mıngır bir binek arabası gelmektedir. Evin önünde yavaşlar. Bloom koridorun kapısından, iki sessiz zamparayla arabadan inmekte olan Corny Kelleher'i tanır. Yüzünü öbür yana çevirir. Bella koridordan fahişelerini körükler. Kızlar şapırşekerlişupur aşure öpücüklerini üfürürler. Corny Kelleher iğrenç ve sefih bir tebessümle cevap verir. Sessiz zamparalar arabacıya parasını vermek için dönerler. Zoe ile Kitty hâlâ sağ tarafı göstermektedirler. Bloom hızla aralarından geçerek hilafet başlığıyla pançosunu

çeker ve yüzünü yana doğru çevirip basamaklardan aşağıya seğirtir. Sarı Çiz Harun Reşit, sessiz zamparaların arkasından çevik leopar adımlarıyla ardında anasontohumu dolu yırtık torbalardan bir iz bırakarak kayıp parmaklıklara doğru yeler. Attığı her uzun adımı dişbudak bastonla noktalar. Binici kasketi ve eski gri puntoluyla, Trinity -li Hornblower'in köpek kamçısını savurarak yeddiği bir tazı sürüsü kokusunu almış, uluya uluya, soluk soluğa, oyun ederek, kirişi kırarak, dillerini uzatarak, topuklarını ısırarak, kuyruğuna atılarak onu ta arkalardan izlemektedir. Bloom yürür, zikzak koşar, kulaklarını yassıltıp seğirtir. Çakıllarla, lahanakoçanlarıyla, bisküviku-tularıyla, yumurtalarla, patateslerle, ölü morinabalıklarıyla, kadın şıpıtıkterlikleriyle topa tutulur. Onun ardından taze bir iştiyakla zikzak seğirterekten bağırıp çağıraraktan kızışmışçasına kovalamaktadırlar yiyerekten ustamınkini: 65C, 66C, gece bekçisi, John Henry Menton, Wisdom Hely, V. B. Dillon, Meclisüyesi Nannetti, Alexander Key es, Larry O'Rourke, Joe Cuff e, Mrs. O'Dowd, Pisser Burke, İsimsiz Varlık, Mrs. Riordan, Abem, Garryowen, Nederler-diadma, Acayipsurat, Hıkdemişburnundandüşmüşherif Onudaha-öncegördüydüm, Başıkistliadam, Chris Callinan, Sir Charles Cameron, Benjamin Dollard, Lenehan, Bartell d'Arcy, Joe Hynes, Red Murray, Editör Brayden, T. M. Healy, Mr. Justice Fitzgibbon, John Howard Parnell, Muhterem Sombalığı Konservesi, Profesör Joly, Mrs. Breen, Denis Breen, Theodore Purefoy, Mina Purefoy Westland Row Postanesi Memuresi, C. P. M'Coy, Lyons dostları, Hoppy Ho-lohan, Sokaktakiadam, Sokaktakiöbüradam, Futbolayakkabıları, Kütburunlu Vatman, Zengin Protestan Kadın, Davy Byrne, Mrs. Ellen M'Guinness, Mrs. Joe Gallaher, George Lidwell, Nasırlı Jimmy Henry, Mubassır Laracy, Peder Cowley, Varidat Müdürlüğünden Crofton, Dan Dawson, Diş Cerrahı Bloom cerrah aletleri takımıyla, Mrs. Bob Doran, Mrs. Kennefick, Mrs. Wyse Nolan, John Wyse Nolan, Clonskeatramvayındakocakıçıkertilenhavalıevli-

630

kadın, Günah Zevkleri 'ni satan kitapçı, Miss Dubedatilebedad\<a pankadtn, Madamlar Roebucklı Gerald Stanislaus M oran, Drim mie'nin İdarî Kâtibi, Wetherup, Albay Hayes, Mastiansky, Citron Penrose, Aaron Figatner, Moses Herzog, Michael E. Geraghty, Af#[fettis Troy, Mrs. Galbraith, Eccles Street'in köşesindeki polis memuru, yaslı

Doktor Brady stetokopuyla, sahildeki esrarengiz adam, bir av köpeği, Mrs. Miriam Dandrade ve bütün âşıkları.) BAĞIRIP ÇAĞIRMALAR (hercüaparmerçtopar) Bloom'dur o! Bloom, dur! DurBloom! Durdurunuğruyu! Hi! Hi! Köşeye kıstırınonu! (Beaver Street'in kösesinde darağacı platformunun altında nefesi kesilen Bloom yaygaracı kavgacı güruhunun bir karış önünde, tüm o "HU HU"li patırtıyla kıyameti kiminiçin kopardığının sebebihikme-
tini hiç de pek anlamaksızın durur.)

STEPHEN

(abartılı jestlerle, ağır ağır derin derin soluyarak) Sizler benim konuklarındınız. Davetsiz. George'un beşincisi ve Edward'in yedincisi sayesinde. Suçlusu tarihtir. Belleğin analarınca öykülenmiş.

ER CARR I

(Cissy Caffrey'e) Sana hakaret mi ediyordu? 9

STEPHEN

Ona dişil seslenme kipiyle hitap ediyordum. Ola ki cinsliksizdi. Tamlayan durumu değil.

SESLER

Hayır, öyle demedi. Onu gördüm. Surdaki kız. O delikanlı Mrs. Cohen'in ordaydı. Ne oluyor? Askeri ve sivili. CISSY CAFFREY *

Ben askerlerle birlikteydim, onlar da, anlarsınız, şeye gitmek için beni bıraktılar, bu genç bay da arkamdan
koşturdu. Bi şilinlik bı orospu olsam da beni gören erkeğe sadık kalırım ben.

i

SESLER Karıadamasadık.

STEPHEN

tlvıch ile Kitty'nin başlarını görür) Selam, Sisyphus, (kendisini ve öbürlerini imler) Poetik. Üropoetik.

CISSY CAFFREY Evet, onunla çıkıcaktım. Benle asker dostum.
ER COMPTON
Şu pezevengin kulağına indir bi yumruk, Harry. Görsün gününü.
ER CARR
(Cissy'ye) Benle arkadaşım işemeye gitmişken bu adam sana sataştı mıydı?
LORD TENNYSON
(çelebi şair İngiliz bayrağı ceketi ve kriket pantolonuyla, başı açık, uzun sakallı) Muhakeme etmek onların işi değil.
ER COMPTON indir bi yumruk, Harry.
STEPHEN
(Er Compton'a) Senin kim olduğunu bilmiyorum ama pek haksız sayılmazsın. Doktor Swift zırhlı bir adamın gömlekli on adamı haklayabileceğim söyler. Gömlek bir kapsamlama. Bütünün, onu temsil eden bir parçası.
CISSY CAFFREY
(kalabalığa) Hayır, ben bu askerlerleydim.
STEPHEN
(tatlılıkla) Niçin olmasın? Korkusuz asker oğlan. Kanımca örneğin bütün kadınlar.....
632
ER CARR
(kasketi çarpık, Stephen'in üzerine üzerine yürür) Hey, kumandan, se nin çeneni şöyle bir dağıtsam nasıl olur acep?
STEPHEN
(havaya bakarak) Ne dedin? Hiç de hoş değil. Soylu miidafaai nefs sanatı. Bense, şiddetten tiksinirim, (elini sallar) Elim biraz ağrıyor da. Enfin cesontvos oignons. (Cissy Caffrey'e) Burada bir huzursuzluk var. Anlatsana nedir?
DOLLY GRAY
(kadın kahraman Eriha'nın işaretini vererek balkonundan mendilini sallar) Rahab. Aşçının oğlu, elveda. Salimen Dolly'ne kavuştun. Ardında bıraktığın kızı düşle de o da seni düşlesin. (Askerler gözlerini kısarak dönerler.)
BLOOM
(kalabalığı dirseğiyle yararak gelir ve Stephen 'in yenini tutup şiddetlice çeker) Vazgeç, profesör, arabacı bekliyor.
STEPHEN

(döner) Ha? (kendini kurtarır) Onunla ya da bu yassılmış portakalın üzerinde dimdik yürüyen herhangi bir insanoğluyla ne diye konuşmayayım ki? (parmağını uzatır) Gözlerini gördüğüm takdirde hiç kimseden korkmam ben. Dik dursun yeter, (bir adım geriye sendeler)
BLOOM
(onu tutarak) Kendine hâkim ol.
STEPHEN
(anlamsızca güler) Ağırlık merkezim yer değiştirdi. Püf noktasını unutmuşum. Surda bir yere oturalım da halleşelim. Hayat mücadelesi varoluşun yasasıdır ancak barışsever insanlar, özellikle çar ve ingiltere kralı, arbitraj diye bir şey icat etmişlerdir, (alnını tıpışlar) Ama bunun içinde rahip ile kralı öldürmem gerektiği yazılı.
633
BASTONU KIRIK BIDDY
P ofesörün dediğini işittin mi? Kollejde okumuş bir profesördür kendisi.
AMCIK KATE Elbet işittim.
BASTONU KIRIK BIDDY Meramını ne kadar da berrak bir halis-ül lisan ile ifade etti. AMCIK KATE Aynen öyle. Üstelik pek isabetli bir keskinlikle.
ER CARR
(kendini çekip kurtarır ve öne doğru yürür) Kralım hakkında neler diyorsun bakalım?
(Yedinci Edward kemerli bir kapıda belirir. Üzerinde Kutsal Kalp işareti işlenmiş, Dizbağı ve Devedikeni, Altın Post, Danimarka Fili, Skinner ile Probyn'in atı, Lincoln Barosu Azalığı ve Kadim ve Şanlı Massachusetts Topçu

Bölüğü nişanları takılı beyaz bir jarse ceket vardır. Kırmızı bir hünnap emmektedir. Made in Germany damgalı malası ve önlüğüyle, müntahab azîm mümtaz ve haşmetli bir mason kıyafetindedir. Sol elinde, üzerinde İşemek Yasaktır yazılı bir sıvacı kovası vardır. Coşkulu sayhalarla karşılanır.) YEDİNCİ EDWARD
(ağırdan, vakur ama gayri vazıh) Sulh, mükemmel sulh. Hüviyetimi, elimdeki kovadan anlarsınız. Eyvallah,
beyler, (tebaasına döner) Buraya hilesiz usturuplu bir dövüşe şahitlik etmek gayesiyle gelmiş bulunuyor ve
her iki şahsa da iyi talihlerin en âlâsını canı gönülden diliyoruz. Mahak makar a bak. (Er Carr, Er Compton,
Step- nen, Bloom ve Lynch ile el sıkışır)
(Herkes alkışlar, Yedinci Edward kovasını kaldırarak onları selamlar.)
ER CARR (Stephen'a) Tekrar et bakayım.
634
STEPHEN
(asabi, dostane, kendisini toplar) Şu anda bir kralım olmamasına karşın sizin bakış açınızı anlıyorum. Bir müstahzarat çağında yaşıyoruz. Burada bir tartışıya girmek zor. Amaç da bu ya. Sen vatanın uğruna ölürsün. Herhalde, (kolunu Er Carr'm yenine dayar) Böyle bir şey dilediğimden değil. Ama ben derim ki: Ülkem ölsün benim için. Şu ana dek bunu yapmış değil. Onun ölmesini istemedim ben. Kahrolsun ölüm. Yaşasın yaşam!
YEDİNCİ EDWARD
(ışıldayan yüzünde beyaz bir hünnap, Şakacı İsa kılığı ve halesiyle kılıçtan geçirilmiş insan yığınlarının üzerinden yükselir)
Herkesi şaşırtıyor yepyeni metotlarım. Körler görsünler diye gözlerine toz atarım.
STEPHEN
Krallar ve tekboynuzlar! (bir adım geriler) Gel bir yere orda seninle ben... Ne diyordu o kız?...
ER COMPTON
Hey, Harry, şunun kampanalarına bi tekme indir. Bombilisini de unutma.
BLOOM
(erlere, tatlılıkla) Bunun ne dediğinden haberi yok. içkiyi fazlaca kaçırdı galiba. Apsent. Yeşilgözlü canavar. Tanırım onu. Efendi çocuktur, bir şair. Aldırmayın siz.

STEPHEN
(başını eğerek gülümser, güler) Düzenbazların vatanperver efendisi, âlimi ve hâkimi. ER CARR Kim olursa olsun, sikimden aşağı Kasımpaşa.
ER COMPTON Sikimizden aşağı Kasımpaşa.
635
STEPHEN
Benden gıcık kaptılar zahir. Boğaya tutulan yeşil şal.
(Parisli Kevin Egan siyah İspanyol püsküllü gömleği ve konspiratör şapkasıyla Stephen 'i selamlar.)
KEVIN EGAN
H'lo! Bonjour! Dents jaunesli vieille ogresse.
(Patrice Egan, tavşansuratı bir ayva yaprağını kemiredursun, arka taraftan gözetlemektedir.)
PATRICE
Socialiste!
DON EMİLE PATRIZIO FRANZ RUPERT POPE HENNESSY
(ortaçağa özgü zırhlı yeleği, miğferinde uçan iki yabankazı, soylu bir feveranla zırhlı elini erlere doğru uzatır)
Werf şu eykes fussboden, sarı-conilerin salçaya batmış kazulet koca porcoslarını!
BLOOM (Stephen'e) Haydi eve. Başın belaya girecek.
STEPHEN (sallanarak) Benim kaçındığım yok ki. Zihnimi açıyor bu adam.
BASTONU KIRIK BIDDY Asilzade sınıfından olduğu bir bakışta anlaşılıyor.
CADALOZ
Al üstünde yeşil, derdi. Wolfe Tone.
ÇAÇA
Ah da en aşağısından yeşili kadar makbul. Daha da iyi hatta. Yaşa- sın askerler! Yaşasın Kral Edward!

BÎR KODOŞ (gülerek) Hey! Eller yukarı De Wet.
ABEM
(zümrüt renkli atkısı ve değneğiyle, okur)
Gökteki Tanrı irlandalı önderlerimizi asan ingiliz köpeklerinin Boğazlarını kesmek için Bir güvercin gönder.
CROPPY BOY
(ipin halkası boynunda, acılar içinde dökülmekteki bağırsaklarını elleriyle bastırır) Yaşayan bi şeye beslemem nefret asla Lakin severim memleketimi kraldan fazla.
RUMBOLD, ŞEYTAN BERBER
(siyahmaskeli iki asistanının eşliğinde, açmakta olduğu torbastyla ilerler) Hanımlar, beyler, Mrs. Pearcy'nin Mogg'u öldürmek için satın aldığı satır. Bir yurttaşının talihsiz karısını, boğazını bir kulaktan bir kulağa keserek doğradıktan sonra azalarını bir çarşafa sararak bodrumda saklayan Voisin'in bıçağı. Seddon'u ipe götüren olayda Miss Barron'un cesedinden çıkarılan arseniği içeren şişe.
(İpi silker. Asistanlar kurbanın bacaklarına sıçrar ve onu, hırılda-' yarak, aşağı çekerler. Croppy Boy'un dili şiddetle dışarı fırlar.)
CROPPY BOY
Hanasının huhuna hua hetmeyi hunutmuş.
(Ruhunu teslim eder. Asılan gencin ürkünç ereksiyonundan fışkıran sperma damlaları ölümmahkûmugiysisinden geçip kaldırımtaşlan-na dökülür. Mrs. Bellingham, Mrs. Yelverton Barry ve Muhterem Mrs. Mervyn Talboys koşarak gelirler ve onları mendillerine emdi-
rirler.)
RUMBOLD Nerdeyse ben de öyle. (İlmiği çözer) O korkunç isyancıyı asan ip------------------ 637---------------------------------
Hatıralık bir parçası on şilin. Kraliçe Ekselanslarının izniyle, (kafamı asılan adamın açılan karnına hızla sokar ve kıvrım kıvrım ve tüten bağırsaklara bulanan kafasını gene geri çeker) Meşakkatli vazifem şu anda bitmiş bulunuyor. Tanrı kralı korusun! YEDİNCİ EDWARD
(kovasını takırdatarak vakurane, yavaşça dans ederken yumuşak bir erinçle okur)

Taç giyme töreninde, taç giyme töreninde, Oh, çok neşelenicez, Viski, bira, şarap içicez!
ER CARR
Baksana. Kralım hakkında neler diyorsun bakalım?
STEPHEN
(ellerini havaya kaldırır) Aa, bıkkınlık geldi! Bir şey demiyordum. O benim paramla yaşamımı istiyor, istek onun efendisiymişçesine, sahip olduğu dürüst imparatorluk adına. Para bende olmayan bir şey. (ceplerinifütursuzca arar) Birisine vermiştim.
ER CARR
Senin boktan paranı isteyen mi var?
STEPHEN
(gitmek için davranmaya çalışır) Birisi çıkıp da bu lüzumlu serlere en az nerede rastlayabileceğimi
söylemeyecek mi bana? Ça se voit aussiâ Paris. Şey olduğumdan değil... Ama, Aziz Patrick adına!.....
(Kadınların başlan bir araya gelir. Kelleşekeri şapkalı Yaşlı Dişsiz Nine, göğsünde patates afetinin ölümçiçeği, bir şapkalı mantarın üzerine oturmuş, belirir.)
STEPHEN
Aha! Tanıyorum seni, haminne! Hamlet, intikam! Kendi yavrulan-nı yiyen ihtiyar domuz!
658
YAŞLI DİŞSİZ NINE
(ileri geri sallanarak) irlanda'nın sevgilisi, ispanya Krah'nın kerimesi, alanna. Kendi evimde bir yabancı, adabımuaşeret nedir bilmezler! (banşi sızlanmasıyla ağıt yakar) Ochone! Ochone! Büyükbaşlar ipeği! (yanıkır) Zavallı yaşlı irlanda'yı gördün ve onun ne halde olduğunu anladın mı?
STEPHEN

Neler söylüyorsun? Bok değil, kuş! Kutsal Teslis'in üçüncü kişisi nerede? Soggarth Aroon? Muhterem Leş Kargası.
CISSY CAFFREY
(tiz sesle) Engel olun da kavga etmesinler! BİR KODOŞ Askerlerimiz ricat etti. ER CARR
(kemerini çekiştirerek) Benim puşt kralımın aleyhine bi laf eden hangi puştsa boynunu kıvırıp koparıveririm.
BLOOM
(dehşete düşer) Bir laf etmiş değil ki. Bir kelime dahi. Sırf bir yanlış anlama. ER COMPTON Haydi, Harry. Çak şunun gözüne bir. Bu herif Boer-yanlısı. STEPHEN Öyle bir şey mi demişim? Ne zaman?
BLOOM
(İngiliz askerlerine) Güney Afrika'da sizin için savaştık, irlanda sila-hendazlan. Tarihe girmiyor mu? Kraliyet Dublin Silahendazları. Kralımızın şeref payesi verdiği.
AMELE
(sendeleyerek geçerken) Ya, evet! Tanrı aşkına, evet! Haydi, tepişe-cehsenğiz tepişinğ! Haydi! Bo! (Zırhlı miğerli haberciler mızrakuçlarından sarkan bağırsakları ileriye doğru kaldırırlar, Bıyıkları Müthiş Türkvari Binbaşı Tweedy horoztüylü ayıpostu başlığı, taçhizatı, apoletleri, yaldızlı rütbe imleri ve süvari çantaları ile, göğsü madalyalarla pırıl pırıl esas vaziyetinde durur. Şövalyeler Birliği'ne özgü hacı savaşçı selamını çakar.)
BİNBAŞI TWEEDY
(somurdanarak homurdanır) Rorke's Drift! Kalkın aslanlarım, saldı-nn onlara! Mahar Shalal hashbaz.
ABEM
Erin go bragh!
(Binbaşı Tweedy ile Abem birbirlerine madalyalarını, nişanlarını, savaş andaçlarını, yaralarını gösterirler. İkisi de ateşli bir husumetle selam verirler.)
ER CARR
Benzeteyim şunu bir.
ER COMPTON
(kalabalığı geriletir) Burda taraf tutmak yok. Şu pezevengi kasap dükkânından çıkmışa benzet hadi. (Bir araya gelen bando takımları bangır

bangır GarryowenV ve Tanrı Kralı Korusun 'u çalarlar.) CISSY CAFFREY Dövüşecekler şimdi. Benim için!
AMCIK KATE Cesur ile güzel. 640
BASTONU KIRIK BIDDY Bana kalırsa şu matemli şövalye hasmını yere serecek.
AMCIK KATE
(kıpkırmızı kesilerek) Yoo, madam. Benim istediğim kırmızı yelekle bahtiyar Sen Jorj!
STEPHEN
Orospu çığlıkları sokaktan sokağa Dokuyacak Yaşlı irlanda'nın kefenbezini.
ERCARR
(kemerinigevşeterek bağırır) Benim puşt pezevenk kralımın aleyhine bi laf eden hangi ibne pezevenkse boynunu kıvırıp koparıveririm.
BLOOM
(Cissy Caffrey'in omuzlarını sarsar) Konuşsana be! Dilin mi tutuldu? Milletler ve nesiller arasındaki bağsın sen. Konuş, kadın, kutsal hayatverici!
CISSY CAFFREY
(paniğe kapılarak, Er Carr'ın yenini kavrar) Ben senle diyil miyim? Ben senin aftosun diyil miyim? Cissy senin kadının, (çığlığı basar) Polis!
STEPHEN
(esrimiş durumda, Cissy Caffrey'e)
Ellerin bembeyaz, dudakların al Endamın narin senin.
SESLER Polis!

UZAKTAKİ SESLER Dublin yanıyor! Dublin yanıyor! A-lev al—di, al-ev al-dı! (Kükürtlü alevler ha bire yükselir. Kesif bulutlar akarcasına geÇer- MI

Ağır Gatling topları gümbürder. Bir cehennem. Askeri birlikler yayılır. Nal sesleri. Topçular. Boğuk sesli komutlar. Çanlar çanlar. Taraftarlar haykırır. Sarhoşlar nara atar. Fahişeler çığrışır. Sisdü-dükleri öter. Bahadırların haykırışları. Ölenlerin feryatları. Mızraklar göğüslük zırhlara çarpar. Hırsızlar ölüleri soyarlar. Deniz- den kanatlanan, bataklıklardan havalanan, yüksek yerlerdeki yuvalarından dalışa geçen sümsükkuşları, karabataklar, akbabalar, çakırdoğanlar, tırmanan çulluklar, doğanlar, bozdoğanlar, karatavuklar, deniz kartalları, martılar, albatroslar, yabankazları, tekmil yırtıcı kuşlar havada çığlık çığlığa dolaşır durur. Geceyartsı güneşi kararır. Yer sarsılır. Dublin 'in ölmüşleri Prospect ve Mount Jerome'dan beyaz koyunpostu abaları ve siyah keçiderisi mantolanyla mezarlarından kalkıp kimi kimselere görünürler. Hiç gürültüsüz, yer yarılır, bir uçurum peyda olur. Atlet fanilası ve külotuyla Tom Rochford, milli engelli koşunun başında ipi göğüsler ve akabinde boşluğa atlayıp gider. Bir koşucular ve atlayıcılar kuşağı onu izler. Çılgın tavırlarıyla uçurumun kıyısından zıplarlar. Gövdeleri dalışa geçer. Sikirdim giysili fabrika kızları fıkır fıkır Yorkshire bara-bummlarını çalkalarlar. Sosyete leydileri, kendilerini korumak amacıyla eteklerini başlarının üzerine kaldırırlar. Kısa kırmızı pelerinli gülen cadılar süpürgesopalanna binmiş havada cirit atarlar. Quakerlyster temriyelerini plasterler. Ejderha dişleri yağar. Karıklardan silahlı kahramanlar fışkırır. Dostane kırmızı haç şövalyelerinin işaretiyle selamlaşırlar ve süvari kılıçlarıyla düello yaparlar: Wolfe Tone, Henry Grattan'a karşı, Smith O'Brien, Daniel 0'Con- nell'e karşı, Michael Davitt, Isaac Butt'a karşı, Justin M'Carthy, Parnell'e karşı, Arthur Griffith, John Redmond'a karşı, John O'Le-ary, Lear 0'Johnny'ye karşı, Lord Edward Fitzgerald, Lord Gerald Fitzedward'a karşı, Glenlerden O'Donoghue, Donoghue Glen-lerine karşı. Dünyanın merkezi olan yüksek bir tepenin üzerinde Saint Barbara'nm kırsal mihrabı yükselir. Muştu ve kelâm cenahlarında siyah mumlar dikilidir. Sunaktaşının üzerinde mantıksızlık tanrıçası Mrs. Mina Purefoy, ayağına zincir vurulmuş, şişik karnının üzerine yerleştirilmiş bir kutsal çanakla, çırılçıplak yatmaktadır. Bir dantel jüponla, tersine çevrilmiş bir ayin kaftanı içinde Pe- der Malachi O'Flynn, iki sol ayağının topukları önde, askeri bir birlikte takdis

ayinini yönetir. Sade cüppesi ve takkesiyle Muhterem Mr. Hugh C. Haines Love M. A., başıyla yakası önden arkaya doğru dönük, açık bir şemsiyeyi ayini yöneten papazın üzerinde tutar.)

---------------------------------- 642 -----------------

PEDER MALACHI O'FLYNN Introibo ad altare diaboli.

MUHTEREM MR. HAINES LOVE Gençlik günlerimi neşelendiren şeytana sena. PEDER MALACHI O'FLYNN

(kutsalçanaktan kanlarıdamlayan bir kutsal ekmek parçası alır) Corpus meum.

MUHTEREM MR. HAINES LOVE

(ayini yöneten papazın jüponunu arkadan iyice kaldırarak içine bir havuç sokulmuş kül rengi çıplak kıllı kıçını sergiler) Benim bedenim.

BÜTÜN CEHENNEMLİKLERİN SESİ Kacapat rutkoy akşab Nadırnat, Hâllilüdmahle! (Gökten Adonai'nin sesi haykırır.)

ADONAI

Irnaaaaaaaaaaat!

TANRININ BÜTÜN SEVGlLl KULLARININ SESÎ

Elhamdülillah, Tanrıdan başka yoktur tapacak! (Gökten Adonai'nin sesi haykırır.) ADONAI Tannanının!

(Köylü ve kentli Orange ve Green partizanları tencere tava herkesti bir hava, Kick the Pope'« ve Daily, daily sing to Mary'yi söylerler.)

ER CARR

(zehir zemberek bir dille) Ipne isa'nın yardımıynan geberticeğim onu. Pezevenk ibnetorun o puşt sikişmiş gırtlağını büküp koparta-ca§ım!

(Av köpeği, kalabalığı kıyın kıyın koklayarak yüksek sesle hırlar.)

MZ

BLOOM
(lynch'e koşar) Onu uzaklaştıramaz mısın?
LYNCH
Adam eytişimden hoşlanıyor, evrensel dil. Kitty! Onu götür hurdan, haydi. Beni dinlediği yok. (Kitty 'yi sürükleyerek uzaklaştırır.)
STEPHEN (parmağıyla göstererek) ExitJudas. Et laqueo se suspendit.
BLOOM
(Stephen'a koşar) Daha kötü bir şey olmadan gel benimle şimdi. Al şu bastonunu. STEPHEN Sopa, istemez. Akıl varken. Bu salt ussal bir ziyafet.
YAŞLI DİŞSİZ NİNE
(Stephen'tn eline bir hançer tutuşturur) Bitir işini, acushla. Sabahleyin saat 8.35'te cennete gideceksin, irlanda da özgür olacak, (dua eder) Ey güzel Allahım, onu kabul et!
CISSY CAFFREY
(Er Carr'ı çekerek) Gelsene, dut gibisin. Bana hakaret etti ama onu bağışlıyorum, (kulağına bağırarak) Bana ettiği hakareti bağışlıyorum.
BLOOM
(|Stephen'™ omzunun üzerinden) Evet, git ya. Baksana, kendinde değil.
ER CARR
(stliınerek kendini kurtarır) Ona hakaret edicem.
(Yumruğunu uzatarak Stephen'a doğru koşar ve savurarak onun suratına indirir. Stephen afallayarak sendeler, çöker ve yere yıkılır.
644
Yüzü göğe çevri/i, yüzükoyun yatarken, şapkası duvara doğru yuvarlanır. Bloom koşarak şapkayı alır.)
BİNBAŞI TWEEDY (yüksek sesle) Tüfek omza! Ateş kes! Selam dur! av köpeği
(kudurmuşçasına havlayarak) Ute ute ute ute ute ute, ute ute.
KALABALIK
Bırak kalksın! Yerdeyken vurma ona! Hava! Kim? Asker vurdu ona. O bir profesör. Bir yeri incinmiş mi? Ona kaba davranmayın! Bayılmış!
BİR KOCAKARI
Bir beyefendiye ne hakla vuruyor, üstelik sarhoş da. Gidip Boer-lerle savaşsa ya!
ÇAÇA

Bak hele neler diyyo! O askerin, aftosuyla gezmeğe yok mu hakkı? Zaten onun cesaretini sınamak için vurduydu.
(Birbirlerinin saçlarını kavrayıp suratlarını cırmalarlar ve birbirlerine tükürürler.) av köpeği
(havlayarak) Hav hav hav.
BLOOM
(onları ayırmak için geriye doğru iter ve yüksek sesle bağırır) Ayrılın, dövüşmeyi bırakın!
ERCOMPTON
(yoldaşını çekmeye çalışarak) Haydi. Tüyelim, Harry. Aynasızlar geliyor!
(Yağmurluklu iki uzun boylu bekçi bir arada dururlar)
645
birinci bekçi Burda neler oluyor?
ER COMPTON
Biz bu kadınla birlikteydik. Bu adam bize hakaret etti. Sonra da arkadaşıma saldırdı, (av köpeği havlar) Bu uyuz kancığın sahibi yok mu?
CISSY CAFFREY (beklentili) Kanıyor mu? BIRADAM

(diz çöktüğü yerden doğrularak) Hayır, kendinden geçmiş. Az sonra ayılır.
BLOOM (adama keskin nazarlarla bakar) Onu bana bırak. Ben onu şimdi.....
İKİNCİ BEKÇÎ Sen kimsin? Onu tanıyor musun?
ERCARR
(bekçiye doğru devinerek) Hanım arkadaşıma hakarette bulundu.
BLOOM
(öfkeli) Bir tahrik yokken ona vurdun sen. Ben şahidim. Memur bey, bu askerin sicil numarasını alın. İKİNCİ BEKÇİ Vazifemi ifa ettiğim sırada senin aklına ihtiyacım yok.
ER COMPTON
(yoldaşını çekerek) Haydi, tüyelim, Harry. Yoksa Bennett seni kode- se tıkacak.
646
ERCARR
(çekilirken sendeler) Allah yefallesin moruk Bennett'i. Akgötlü puş. tun teki o. Kim takar onu simdik!
BİRİNCİ BEKÇİ (not defterini çıkarır) Adı nedir? BLOOM
(kalabalığın üzerinden gözetler) Surda bir araba var. Bir saniye bana yardım ediver de, çavuş....
BİRİNCİ BEKÇİ
Adı ve adresi.
(Corny Kelleher, şapkasının çevresinde matem kurdelesi, elinde bir cezane çelengi, seyirciler arasında belirir.)
BLOOM
(çabuk çabuk) Hah, tam adamı! (fısıldar) Simon Dedalus'un oğlu. Bir parça sarhoş. Söyle de, şu polisler şu aylakları biraz geriye çeksin.
İKİNCİ BEKÇİ iyi geceler, Mr. Kelleher.
CORNY KELLEHER
(bekçiye, mahmur gözlerle bakarak) Tamamdır. Onu tanırım. Yarışlarda biraz kazandı. Gold Cup. Throwaway. (güler) Bire yirmi. Anlıyor musun beni?
BİRİNCİ BEKÇİ
(kalabalığa döner) Haydi, öyle aval aval ne bakıyorsunuz? Çekin burdan bakalım. (Kalabalık, mırıldana mırıldana dar sokaktan aşağı ağır ağır

dağılır.)
t
647
CORNY KELLEHER
cen bana bırak, çavuş. Her şey tamamdır, (başını sallayarak güler) Bazen aynı haltı biz de karıştırırız, hatta daha beterini. He? Değil mi, he?
BİRİNCİ BEKÇİ (güler) Öyledir zahir.
CORNY KELLEHER
(ikinci bekçiyi dirseğiyle dürter) Zapta geçirme gitsin, (başını sallayarak bir şarkı mırıldanır) Benimkiyle hoppa
nina hoppa nina hoppa nina nina nay nom. He, öyle değil mi, ne dersin, he?
İKİNCİ BEKÇİ (gülerek) Ya, elbet, daha da beterini.
CORNY KELLEHER
(gözünü kırparak) Gençler gençliğini yaşayacak. Arabam şu köşeyi dönünce. İKİNCİ BEKÇİ Tamamdır, Mr. Kelleher. İyi geceler.
CORNY KELLEHER İcabına bakarım. BLOOM
(sırayla her iki bekçiyle tokalaşır) Çok teşekkür ederim, beyler. Sağ olasınız, (mahrem bir şekilde geveler) Skandal istemiyoruz burada, anlarsınız. Babası tanınmış yüksek bir şahsiyet. Kurtlarını dökmüş biraz, anlarsınız.
BİRİNCİ BEKÇİ
Tabii, anlıyorum, efendim.

İKÎNCÎ BEKÇİ Bir mesele yok, efendim. Sadece yaralama vakalarını karakola rapor etmek zorundayız.
BLOOM
(başını htzlt hızlı eğerek) Tabiatıyla. Gayet doğru. O takdirde mec-buren, göreviniz. İKİNCİ BEKÇİ Vazifemiz bu bizim. CORNY KELLEHER İyi geceler, dostlarım.
BEKÇİLER (birlikte selamlayarak) iyi geceler, beyler. (Yavaş ağır adımlarla yürürler.) BLOOM (patlar) Allahtan sen çıktın ortaya. Araban var mı? CORNY KELLEHER
(başparmağını sağ omzunun üzerinden uzatarak yapı iskelesinin önüne çekilmiş olan arabayı gösterir) İki satıcı Jammet'te bize şampanya ıs-marladıydı. Adamlar prens gibi, billahi. Onlardan birisi yarışta iki sterlin kaybetti. Acısını boğacak. Sonra cici kızlara gidelim diye tutturdu. Ben de onları Behan'ın arabasına attığım gibi dosdoğru geneleve.
BLOOM Gardiner Street'ten eve gitmekteydim ki birden kime...
CORNYKELLEHER
(güler) Ben de karılarla oynaşayım istedilerdi ya. Olmaz evvel Allah, dediydim.Bencileyin sencileyin eski kurdara yakışmaz, (yemden güler ve fersiz gözlerle yan yan bakar) Allaha şükür ki evlerimizde
649
cut, jje) değil mi, ne diyorsun? Hah, hah, hah!
BLOOM
İnilmeye çalışır) He, he he! Evet. Zaten ben de surdaki eski bir dostumu ziyaret ettiydim, Virag, sen tanımazsın (zavallı adamcağız, bir haftadır yataktaymış) birlikte birer kadeh likör aldık, sonra tam eve gitmek üzereydim
ki......
(Atiişner.)
AT
Evevevevevev! Eveveveve!
CORNY KELLEHER
Tabii surdaki arabacımız Behan o iki satıcıyı Mrs. Cohen'in orda bıraktıktan sonra söyleyince ne olduğunu görmek için bir kenara çek dediydim, (güler) Ayık cenazearabası sürücüleri nadirattandır. Onu evine götüreyim mi? Nerede oturuyor? Cabra'da bir yerde mi, he?

BLOOM
Yo, sanırım, Sandycöve'da, öyle dediydi galiba.
(Stephen, sırt üstü yatmış, yıldızlara karşı solumaktadır. Corny Kelleher, göz ucuyla bakarak, ata fıstıki makam bir şeyler söyler. Bloom, melül, nazarlarını indirir.)
CORNY KELLEHER
(ensesini kaşır) Sandycove! (eğilir ve Stephen'e seslenir) Hey! (tekrar seslenir) Hey! Zaten üstü başı talaşa
batmış. Bak, bir şeyini çalmış olmasınlar.
BLOOM »o, yo, yo. Parası bende, şapkasıyla bastonu da.
CORNY KELLEHER
ivı o halde, bir şeyciği kalmaz. Kırığı çıkığı yok. Pekâlâ, ben kaça- yun. (güler) Sabahleyin bir randevum var. Ölüyü gömeceğiz. Yolun aÇik olsun!
650 AT
(kişner) Evevevevevе!
BLOOM
iyi geceler. Ben biraz bekleyim, birkaç dakika sonra onu alıp...
(Corny Kelleher faytona döner ve biner. Atın koşum takımları sın-gtrdar.)
CORNY KELLEHER (ayakta, arabadan) iyi geceler.
BLOOM
iyi geceler.
(Arabacı dizginleri tartar ve kamçısını gayretlendirircesine kaldırır. Arabayla at ağır ağır, meleme, geriler ve döner. Corny Kelleher yan sırada, Bloom 'un açmazı karşısında ağzı paça başını ileri geri sallamaktadır.

Arabacı, öndeki yerinden başını sallayarak bu sessiz pantomimvari meserrete katılır. Bloom, sessiz mesrur cevaben başını sallar. Başparmağı ve ayasıyla Corny Kelleher polislerin onun uyumasına müsade edeceklerine dair tekrar güvence verir zaten başka yapacak bir şey kalmamıştır. Başını hafifçe eğerek Bloom
minnettarlığını bildirir zira Stephen'in tam da gereksindiği şeydir bu. Araba hoppa nina şıngırdayarak şinanay nom yolun köşesinden kıvrılır. Corny Kelleher tekrar eliyle güvenceninanay verir. Tıngtrdayan nallarla ştngırdayan koşumların hoppanina nay nomları giderek işitilmez olur. Bloom, elinde tuttuğu Stephen 'in talaşa gark olmuş şapkası ve dişbudak bastonuyla, duruksun durur. Sonra ona doğru eğilerek omzunu sarsar.)
BLOOM
Hey! Ho! (Yanıt gelmez. Tekrar eğilir.,) Mr. Dedalus! (yanıt yoktur) Adını söylersen. Uyurgezer, (yeniden eğilir ve duraksayarak, ağzım sırt üstü yatmakta olan Stephen in yüzüne yaklaştırır) Stephen (Bir ya-nttgelmez. Bir daha seslenir.) Stephen!
STEPHEN (pofurdar) Kim? Siyah panter. Vampir, (esneyerek gerinir, sonra seslik
651
• uza(a uzata boğuk bir sesle mırıldanır)
Kim... sürmekte... Fergus şimdi
Ve delerek... ağacın örülü gölgesini?..
(inleyerek sol yanma döner, dizlerini karnına doğru çeker.)
BLOOM
Sür okuyor. Tahsil görmüş. Yazık. (Tekrar eğilerek Stephen 'm yelek düğmeleriniçözer) Nefes alsın. (Stephen'm giysilerindeki talaşları eliyle ve parmaklarıyla usul usul temizler) Bir sterlin yedi. Bir yeri incinmedi zaten, (dinler) Ne?
STEPHEN
(mırıldanır)
... gölgeleri... ağaçların
... ak göğsünü... soluk deniz.
(Kollarını uzatarak gerinir, tekrar esner ve bedenini kıvırır. Bloom, şapkayla bastonunu tutarak, ayağa dikilir. Uzakta bir köpek havlar. Bloom bastonu tutan elini bir sıkıp bir gevşetir. Gözlerini Stephen'in yüzüyle bedenine çevirir.)

BLOOM

(geceyle söyleşir) Yüzü bana zavallı annesini anımsatıyor. Gölgeli ağaçlıkta. Derin ak göğüsleri. Ferguson, sanırım anladım. Bir kız. Kızın biri. Ona gereken şey de bu zaten, (mırıldanır)..... yemin ederim ki hep seni düşüneceğim, hep gizleyeceğim, cüzünü ya da küllini asla ifşa etmeyeceğim, böceğim, köçeğim...... (mırılda- ntr)..... denizlerin acımasız kumlarında... sahilden bir taş atımlık mesafede.... denizin çekildiği yerde.... ve aktığı....

(Sessiz, düşünceli, uyanık, meçhul bir önder tavrıyla parmakları dudaklarında nöbetini tutar. Karanlık duvarın önünde ağır ağır, on bir yaşında, çalınmış bir çocuğun yerine bırakılmış, Eton kıyafetli camdan pabuçlu, küçük bronz miğferli, elinde bir kitap tutan bir peri oğlanın hayaleti belirir. Gülümseyerek ve sayfayı öperek sağdan sola doğru işitilmeyecek şekilde okur.) BLOOM 'hayretten donakalmış, işitilmeyecek şekilde seslenir) Rudy!

RUDY

(Bloom 'un gözlerine görmeksizin bakar ve gülümseyerek ve sayfayı öperek okumasını sürdürür. Nahif ve morumsu bir yüzü vardır. Giysisinin düğ. meleri elmas ve yakuttandır. Serbest kalan sol eliyle ucunda menekşe renkli fiyonk bağlanmış ince bir fildişi baston tutmaktadır. Yeleğinin cebinden beyaz birkuzucuk bakmaktadır.)

III I

16

PEK BAŞKA BİR ŞEY YAPMADAN ÖNCE MR. BLOOM TA

laşların haylice bölümünü temizledi ve, Stephen'a şapkasıyla bastonunu uzatarak onun fena halde gereksindiği bir öksüzler babası tavrıyla onu epeyce ferahlattı. Onun (Stephen'ın) zihni tam manasıyla pek dağınık değildi de bir parça bulanıktı ve onun özellikle, içecek bir şey istemesi üzerine saatin kaç olduğunu ve ortalıkta bırakın içmeyi yüzlerini yıkamak için dahi bir Varty suyu tulumbası mevcut bulunmadığını göz önünde tutan Mr. Bloom'un aklına birden çare olarak süt, soda ya da madensuyu cinsinden bir şeyler bulabilecekleri Butt köprüsünün orda olsa olsa bir taşatımı mesafedeki arabacılar barınağı dedikleri yere gitmenin en isabetli iş olacağı fikri geldi. Ama sorun oraya nasıl gidileceğiydi. Şu anda ne yapacağını bilemez durumdaydı ancak bu konuda bir çıkar yol bulmak da belli ki ona düşmekteydi o da Stephen art arda esneyedur-sun münasip bir çare arayışına geçti. Görebildiği kadarıyla Stephen'ın yüzü oldukça solgundu bu nedenle, ikisi de, bilhassa Stephen, hoşaf gibi olduklarından o andaki sorunlarını halledebilecek ne türden olursa olsun bir nakil vasıtası, öyle bir şeyin bulunmasının mümkün olabileceğine hep inanarak, temin etmenin ilk adım olacağı düşüncesi hâkim oldu. Bu sebepten önce talaşların temizlenmesi gibi bir iki hazırlıktan sonra,talaş hattında sadakatle hizmet görmüş olan sabuna batmış mendilini de orada unutup, ikisi birden, daracık bir geçit olduğu halde Beaver Street adı verılmiş olan yolda nalbantın ve Montgomery Street'in köşesindeki ahırların bir hayli müteaffin kokulu muhitine varana dek oraya Kaaar ilerlediler ve orada sola saparak Dan Bergin'in köşesinden Amiens Street'e çıktılar. Ne var ki, North Star Hotel'in önünde, Çende âlem yapan birilerince tutulmuşa benzeyen ve pek profes-y°nel bir ıslıkçı sayılamayacak olan Mr. Bloom'un ıslığa benzer ttakım sesler çıkarıp kollarını iki kez başının üzerinde bükerek

çağırmaya teşebbüs ettiği ve ilgilendiğine dair hiçbir emare göster meyen bir paytoncu hariç inanarak beklediği o kiralık arabadan es er dahi yoktu. Şaşılacak şeydi doğrusu ama, sağduyuyla katlanmak gerekiyordu, aşikâr ki ya sabur çekip taban tepmekten gayri yapacak bir şey yoktu ve onlar da öyle yaptılar. Öylecene, çok geçmeden vardıkları Mullet'in ve Signal House'ın oradan ilerleyerek çaresiz Amiens Street tren istasyonu istikametinde yola düzüldüler, Mr Bloom pantolonunun arka düğmelerinden birinin eski zamandan

beri muteber bir darbımeseli değiştirecek olursak bütün düğmelerin akıbetine uğramış bulunmasından dolayı kendini olayın ruhuna tümden kaptırarak bu talihsizliği cansiperane bir tavırla geçiştirmeye gayret etti. İkisi de, tesadüfen, zaman zaviyesinden belli bir telaş içinde olmadıklarından, ve bir müddet önce de Jupiter Pluvius'un ziyaretini müteakip hava açtığından naşi, avare avare dolaşarak müşterisiz sürücüsüz boş bekleyen bir arabanın yanından geçtiler. Gelin görün ki, Dublin United Tramways Com-pany'nin bir kumserme aracı dönmekteydi ve adamlardan yaşlısı refikine apropos bir müddet evvel kendisinin mucizevi şekilde at-lattığı hadiseyi nakletti. Great Northern tren istasyonunun, Belfast'ın başlangıç noktası olan ve elbet o geç saatte bütün trafiğin durmuş olduğu ana girişini geçtiler ve morgun arkakapısından (burası pek iç açıcı bir mahal sayılmazdı, velev ki geceleyin daha da dehşetli bir manzarası vardı) ilerleyerek nihayet Dock Tavern'e varıp çok geçmeden C bölgesi polis karakoluyla meşhur Store Street'e kıvrıldılar. Bu nokta ile artık ışıkları söndürülmüş devasa Beresford Place ambarları arasında önce sağa dönerken Stephen, nedense zihninde Talbot Place'teki taş yontucusu Baird'le tedai ettirerek Ibsen'i düşünmeye başladı, onun fıdus AchatesXv£ \n\ yapan diğeri ise deruni bir memnuniyet ile bulundukları yerin oldukça yakınındaki James Rourke'un şehir fırınından yayılan kokuları, halkın tüm ihtiyaçları arasında en başta geleni ve en elzem olanı günlük ekmeğimizin o son derece nefis kokusunu içine çekmekteydi. Ekmek, hayatımızın direği, ekmeğini kazan, Oo söyle bana pişkin francalalar nerde, fırıncı Rourke'ta deniliyor.

En route suskun ve, hakikati gizlemeye ne hacet, henüz tam manasıyla ayıkmamış yoldaşına, her şeye rağmen melekelerinin hepsine tamamen ve her zamankinden daha çok hâkim, hatta insanı tiksindirici şekilde ayık olan Mr. Bloom genelevlerin, kötü şöhretli kadınların ve apiko muhabbet tellallarının tehlikelerine dair birtakım ikazlarda bulundu, ki bir alışkanlık haline gelmediğ1

657

da mr uğrandığı takdirde dahi pek tavsiye edilmeyen bu hu-onun yaşındaki genç delikanlılar için hele hele

içkinin tesiri ı nda bir de işret belasına müptela olmuşlarsa bir bakıma tam bir ..... tehlikesi teşkil ederdi şayet

her ihtimale karşı bir parça jiu-.| bilmiyorsan ki o takdirde sırt üstü yere serilip yatmış olan bir Ham dahi kendini kollamadığın takdirde feci bir tekme savurabi-lirdi. Stephen mahzuz bir şekilde bayılmış yatarken on

birinci saatte Corny Kelleher'in yiğit bir öncü gibi çıkagelip de oracıkta belirmesi Allahın fevkalâde bir lütfü sayılırdı, aksi takdirde finis Stephen'ın nezarethaneyi, hatta hatta, hapishaneyi boylayarak ertesi gün mahkemede Mr. Tobias'ın, ama o bir müşavir avukat olduğuna aslında, yaşlı Wall'in demek istemişti, ya da Mahory'nin, huzuruna çıkarılması şayialar yayıldığı takdirde bir delikanlının yıkımı demek olurdu. Buna değinmesinin nedeni, yürekten tiksindiği o polislerden birçoğunun ingiltere krallığına hizmet etme namı altında yaptıkları vicdansızlıklardı ve, Mr. Bloom'un Clanbras-sil Street'teki A bölgesinde cereyan eden bir iki vakayı hatırlayarak dediği gibi, on galonluk bir lazımlığın içinde bir delik açacak denli sıçıp sıvayabilirdi. Onlara ihtiyacınız olduğu zamanlar asla or- talıkta değillerdir, oysa şehrin sakin mahallelerinde, örneğin Pembroke Road'da bu kanun bekçilerine bol bol rastlarsınız, bunun aşikâr nedeni de zenginler tabakasını korumak için maaşa bağlanmış olmalarıdır. Değindiği diğer bir şey de askerlerin her an patlamaya hazır her türden ateşli silahlar ya da hafif silahlarla teçhiz edilmiş bulunmalarıydı ki bu onların hiç yoktan bahanelerle sivillere karşı şiddete başvurmalarını teşvik etmekten başka bir şey sayılmazdı. Zamanını da sağlığını da ve hatta karakterini de heba etmekle kalmayıp, olanca £. s. d.'ni alıp götürmeleri bir yana her bir şeyini çarçur eden en büyük tehlike kiminle içtiğindir dediydi pek arifane ve ayrıca o ziyadesiyle münazaalı alkollü içkiler mevzuuna temas ederek kendisinin hem besleyici ve kanyapıcı hassaları hem de mülayimlik vermesi hasebiyle (bilhassa, kendisinin sadık bir müstehliki olduğu iyi bir Burgonya şarabı) yıllanmış bir bardak şaraptan büyük zevk aldığını ama belli bir hududu asla geçmeyip her bir türlü belaya çanak tutmaktan başka bir şey olmayacağı ve insanın kend isini başkalarının insafına terketmesine yol açacağından dolayı bir sınır koyduğunu da eklediydi. En fazla da ephen'in biri hariç tüm öbür meyhane müdavimi confrere\cn ta-a mdan terk edilmesini tenkit etmiş ve bunun her ne şerait tah- n<Ja olursa olsun kardeş tıp öğrencilerinin son derece göze batan 11 *alleşliği olduğunu ifade etmişti.

658

—Ve o kimse de Yahuda idi, dedi o ana dek ağzından hiçh' söz çıkarmamış olan Stephen. Bu ve buna benzer mevzularda konuşa konuşa Gümrük Ida resi'nin arkasındaki kestirme yoldan ilerleyip Loop Line Köprü sü'nün altından geçince bitap düşen adımlarını çeken, önünde kor kömürlerle dolu

bir maltız bulunan nöbetçikulübesi gibi bir yer gördüler. Stephen kendi arsuzuyla kaldırımtaşlarından ibaret bir 120 yığına bakmak maksadından maada bir sebep olmadan durdu ve maltızdan yayılan ışıkta, nöbetçikulübesinin loşluğunda belediye bekçisinin zar zor seçilen karaltısını çıkarabildi. Bunun daha önceleri vuku bulmuş olduğuna dair bir bahsin geçmiş olduğunu hatırlamaya başladı ise de o bekçinin babasının quondam dostlarından biri olan Gumley olduğunu fark edip onu hatırlayana dek akla karayı seçtiydi. Onunla karşılaşmamak amacıyla demiryolu köprüsünün sütunlarına yaklaştıydı.

—Birisi seni selamladı, dedi Mr. Bloom. Aşikâr kemerlerin altında dolaşmakta olan orta boylu bir ka-130 raltı tekrar selam vererek dedi ki: —iyi geceler!

Henüz kendine gelememiş olan Stephen elbet bu selama mukabelede bulunmak için irkilerek durdu. Mr. Bloom her daim başkasının işine karışmamayı şiar edindiğinden dolayı ince mizacının saiklerine uyarak yürümeye devam ettiyse de pek korkuya ka-pılmaksızın bir nebze endişeyle qui vivede kalmaktan kendini alıkoyamadı. Her ne kadar Dublin civarında nadirattan olsa da, şehir sınırlarının dışındaki ıssız bir mekânda kendi halinde yayaların başlarına bir tabanca dayayarak onları dehşete düşüren ve yol ke-140 serek soygunculuk yapmaktan başka hiçbir gelirleri olmayan azılı haydutların, Thames Embankment'in aç aylak dolaşan serserileri cinsinden orada yuvalanmış olabilecek serserilerin ya da bir çırpıda çullanıp ya canın ya paran misali artık ne tırtıklayabilirse seni orada azap ve gazap içinde bırakıp fertiği kırmaya hazır alelade çapulcuların mevcudiyeti de bilinmeyen bir vakıa değildi. Stephen, yani o selam veren karaltı iyice yaklaştığında Corley'in çürük mı-sırviskisi kokan nefesini tanıyıp zaten onun da aman aman ayık bir durumda olmadığını gördüydü. Kimileri ona Lord John Corley derlerdi ve şeceresi dahi şu surette husule gelmiş idi. Kendisi, ge' 150 çenlerde vefat eden, Louthlu bir çiftçinin kerimesi Katherıne Brophy isimli biriyle evlenmiş olan, G bölgesinden müfettiş Corley'in en büyük oğlu idi. Dedesi New Rosslu Patrick Michael Corley bir meyhanecinin, kızlık ismi (aynı şekilde) Katherine Talbot dul eşiyle evlenmiş idi. Şayiaya bakılırsa (mamafih ispatlan-[0] ıstı) bu kadın Talbot de Malahide lortlarının sülâlesinden gel-vdi ve onların şüphesiz o tür yerler arasında en güzellerinden bi-^ lan ve görülmeye değer malikânelerinde, anası mı yoksa teyzesi | veya başka bir akrabası mı,

anlattıklarına göre, çamaşırhanede hVmet ggrrrıe payesine kavuşmuş olan son derece güzel bir kadın-Binaenaleyh, her ne kadar sefih ise de

henüz nispeten genç lan ve şu anda Stephen'a hitap etmekte olan bu adam bazı kimseler tarafından latife kabilinden Lord John Corley diye anılırdı. Stephen'ı bir yanına alarak her zamanki ruh karartıcı teranesini okumaya başladı. Geceleyin başını sokacak bir kulübe için bir meteliği dahi yokmuş da. Bütün dostları onu terk etmiş de. Üstelik Lenehan'la da kavgalaşmış ve Stephen'a onun kahrolası adi bir ayyaş olduğunu söylemiş ve daha birtakım başka münasebetsiz kelimeler sarf etmişti. Şu anda işsizdi ve Stephen'a yalvararak Allah aşkına ne olursa olsun yapabileceği bir iş bulmasını istiyordu. Yo, o malikânenin vârisinin sütkardeşi olan kimse o çamaşırhanedeki ananın kızıydı da anne tarafından mı bir şekilde bir rabıtaları vardı yoksa, her iki olay da aynı zamanda cereyan ettiğinden şayet bütün bunlar başından sonuna dek tam bir uydurmasyon değilse ne olayım. Neticede işi bitik mi bitikti. —Senden böyle bir şey istemezdim ama, diye sürdürdü Corley, vallahi Allah da şahittir ya, halim harap. —Yarın ya da öbür gün bir iş açılacak, dedi Stephen ona, Dal-key'de erkek çocuklar için bir okulda müdür muavinliği. Mr. Garrett Deasy. Dene bir. Benden de bahsedebilirsin.
—Ah, Tanrım, diye yanıt verdi Corley, ben öğretmenlik yapamam ki, dostum. Ben hiç çalışkan bir talebe olmadıydım, diye yarım bir gülüşle ekledi. Christian Brothers'da orta ikide iki kez çalışmıştım. —Benim de yatacak bir yerim yok, diye duyurdu ona Stephen.
Corley ilk ağızda Stephen'ın, sokaktan bir yellozu odasına alığından dolayı işinden kovulmasıyla ilgili mi diye kuşkuya düş-müşrü. Malborough Street'te Mrs. Maloney'in işlettiği bir pansiyon vardı, sadece altı peni ödenen ve her türlü musibetin kaynaştı bir yer idiyse de M'Conachie ona Winetavern Street'teki Bra-An Head'de bir şiline karşılık muhitin az çok temiz olduğunu oylemişti (ki hitap edilen kimseye uzaktan uzağa Frer Bacon'u mştınyordu). Kendisi de acından ölmekteyse de bununla alâkalı lr kelime dahi söylememişti.
660
Gerçi buna benzer şeyler iki akşamda bir ya da buna yakın hi şekilde cereyan ediyor olsa da, Corley'in diğerlerinden pek farkl olmayan bu yepyeni hezeyanında inanılacak bir taraf görmemesine rağmen Stephen'ın hisleri bir bakıma ağır basmış idi. Her ne kadar Latin şairinin dediği gibi bilhassa hand ignarus mahrum succurrere

disco etcetera şansı yaver gitmiş ve her ayın ortasından sonra on altısında, ki aslında ayın tam da parasının büyük bir kısmının suyunu çektiği günüydü, maaşını cebine indirmişti. Ama işin en komik tarafı, Corley'in kafasından Stephen'ın bolluk içinde yaşadığı ve yoksullara yardım elini uzatmaktan gayri yapacak bir şeyi bulunmadığı fikrini hiçbir şeyin silemeyeceğiydi. Vaziyete bakın. Elini bir cebine yiyecek bir şey aramak niyetiyle değil de her şeye rağmen gayret gösterip bir şeyler yiyebilmesi için ona ödünç verecek bir şilin filan bulur muyum diye soktuydu, fakat sonuç menfi çıkınca büyük bir sukutuhayale uğradıydı zira parayı bulamadıydı.

Araştırmalarının hasılası birkaç bisküvi kırmtısıydı. Bir an için kafasını patlatarak parasını kaybetmiş mi ki bu pek iç açıcı bir vaziyet sayılmazdı yoksa bir yerde mi bırakmış olduğunu ki şüphesiz öbür ihtimalin tam tersi olmalıydı, hatırlamaya çalıştı. Hatırlamaya çalıştıysa da tam bir araştırmayı tahakkuk ettiremeyecek denli yorgundu. Bisküvileri hayal meyal anımsıyordu. Dur bakalım onları ona kim vermişti acaba veyahut da nerede yoksa kendisi mi satın almıştı. Mamafih, bir başka cebinde, o karanlıkta peni olduğuna hükmettiği ancak sonra yanıldığını anladığı birkaç sikke bulduydu. —Ulan, bunlar yarımkronluklar, diye duyurdu ona Corley. Ve o da baktı ki hakikaten öyle idi. Gene de Stephen onlardan birini ödünç verdi ona.

—Sağ olasın, dediydi Corley, centilmen adamsın vesselam. Bir gün gelir borcumu öderim. Yanındaki kim senin? Bikaç kez afişyapıştırıcısı Boylan'la gördüydüm onu, Camden Street'tekı Bleeding Horse'ta. Bana bir torpil yapsan da orda işe soksan. Onlu arkalı ilan taşıyıcılığı yapacaktım ama bürodaki kız önümüzdeki uç hafta kimseye ihtiyaçları olmadığını söylediydi - işe bak. Hay Allah, rezervasyon yapman lazım, işe bak, sanki Carl Rosa mübarek-ler. Ama işe gireyim de ne halt karıştırırlarsa karıştırsınlar, soka* süpürgeciliğine bile kayılım.

Netice itibariyle iki buçukluktan sonra artık pek efkârlı gözükmeyen Corley, Stephen'a Bags Comisky namında bir adamda bahisle Stephen'a onu gemi levazımatçısı Fullam'dan tanıması g rektiğini, orda muhasebecilik yaparken sık sık Nagle'nin arka ta fına O'Mara ve Tighe isminde ufarak kekeme bir adamla uğrad'g

anlattı. Her ne hal ise herifçioğlunu evvelsi akşam, sarhoş oldu-- asayişi bozduğu ve polisle gitmeyi reddettiği için on şilin ceza ödetip kodese tıkmışlar.

Bu sırada Mr. Bloom kaldırımtaşlarının etrafında, inek gibi ça-I san biri olduğu gözünden kaçmayan belediye bekçisinin nöbetçi kulübesi önündeki kömür maltızının yanında dolanıp durmakta, Dublin uyuyadursun kendi âlemine dalmış kendi çapında bir nevi şekerleme yapmaktaydı. Arada bir Stephen'ın giyimi kuşamı pek verinde olmayan muhatabına bir göz atıyor ve her ne kadar bu zadeganı bir yerlerden gözü ısırıyorsa da nereden olduğuna dair hiçbir ipucu bulamadığı gibi ne zaman sorusuna da kesin bir cevap veremiyordu. Basiretli bir kimse olduğundan naşi zeyreklikten yana çok kimseyi cebinden çıkaran Mr. Bloom, adamın son derece fersude şapkasıyla hırpani giysilerinin de müzmin bir züğürtlüğün delili olduğunu anlamakta gecikmemişti. Aşikâr ki, onun çanak yalayıcılarından biriydi ama bu aslında her tarafta kapı komşularını taciz etmekten başka bir şey değildi ve aslını daha da derinden araştıracak olursanız şayet sokaktaki adamın kendisini mahkemede para cezasıyla olsun veya olmasın ağır hapis cezasına çarptırılmış olarak bulması pek rara avis bir vaziyet olurdu. Her hal ü kârda, gecenin o saatinde ya da sabah sabah insanların yolunu kesecek kadar külliyetli miktarda arlanmaz bir yüzsüzlüğü vardı demek. Yüzü kasap süngeriyle silinmiş mübareğin şüphesiz.
Bu ikisi vedalaştıktan sonra Stephen, tecrübeli gözleriyle öbür asalağın yavşak yaltakçılığına yattığını sezmemiş değildi. Karşılaşmalarını kastederek, şöyle dedi, gülerekten, Stephen yani: —Kötü vaziyetteymiş. Benim seninle Boylan adlı bir afişya-pıştıncısıyla, ona ilan taşıyıcılığı işi vermesi için konuşman için konuşmamı söyledi.
Pek fazla bir alâka izhar etmediği bu zekâvet karşısında, Mr. Bloom yarım saniye kadar bir müddetle bir tarak dubası palamarı hizasında boşluğa mücerret bir nazar atfeyleyerek, Gümrük Daire-sı nın rıhtımı önünde demir atmış ve mümkündür ki tamirden geçmiş o pek meşhur Eblana'nın adını anıp neşelendi, ve bunun "zerine kaçamak kabilinden dedi ki:
—Herkesin kısmeti kendine, derler. Şimdi dedin de onun yünü hatırlar gibi olduydum. Ama, bir an bu konuyu
bir yana bıra-P sorayım, kaç para verdin ona, diye sordu, şayet bunu aşırı mekiğime vermezsen?
, »arım kron, diye yanıt verdi Stephen. Uyuyacak bir yer
Du'ması gerekmiş de.

—Gerekmiş! Diye kendini tutamayarak haykırdı Mr. Bloom bu malumat karşısında pek şaşırmış görünmeksizin, her halde yalan söylemiyordur ve kuşkusuz gerekiyordur. Herkes kendi ihtiva. cı kadar ya da herkes kendi emeği kadar. Yalnız, şimdi duruma bir bakalım, nerede, diye ekledi gülümseyerek, uyuyacaksın sen kendin? Sandycove'a kadar yürümen imkânsız. Diyelim ki yürüyebil, din, Westland Row istayonunda olanlardan sonra oraya gidemezsin. Boşu boşuna kendini harap etmiş olursun sırf. işlerine karışmak kesinlikle haddim değil, biliyorum, ama babanın evini niçin terkettin? —Belamı bulmak için, diye yanıt verdi Stephen.
—Muhterem babanızı bir vesileyle daha yeni görmüştüm, diye diplomatça karşılık verdi Mr. Bloom, aslında bugün, ama tam gerçeği, dün. Şimdi nerede oturuyor o? Görüşme sırasında taşındığını işitmiştim de. —Galiba Dublin'de bir yerde, diye yanıtladı Stephen ilgisizce. Niye ki?
—Yetenekli bir adam, dedi Mr. Bloom baba Mr. Dedalus'u kastederek, hem de birçok yönden, bir kere doğuştan raconteur adam eşi bulunmaz biri. Seninle iftihar ediyor, haklı olarak. West-land Row terminalinde öbür ikisinin yani Mulligan ile o İngiliz turist dostunun tüm o Allahın cezası istasyon onlara aitmiş gibi gargaraya getirip Stephen'ı orada ekerek, aynen böyle, bu üçüncü dostlarını allem kallem dışladıklarına ayan beyan tanık olduktan sonra belki de dönersin diye düşündüm, demeyi göze aldı. Mamafih bu teklife herhangi bir yanıt gelmediyse de, Step-hen'in zihni harıl harıl aile ocağını son gördüğü, kız kardeşi Dilly'nin şöminenin başında oturmuş ikisinin Maggy, Boody ve Katey ile mevsim başı mıydı yoksa büyük perhizin ilk günü müydü öyle bir vesileden kilisenin üçüncü düsturu mucibince emredilen günlerde riayet ve istinkâf maksadıyla yedikleri birer yumurta ve çiftini iki peniye aldıkları cuma ringalarının üstüne süt niyetine yulafezmesiyle içecekleri kurumkaplı çaydanlıktaki özsüz Trini-dad kabuk kakaosunu beklediği, bir yandan da çamaşır cenderesinin altında kedinin kare şeklinde bir ambalaj kâğıdı üzerindeki dardağan yumurta kabuklarıyla yanık balık başlarını ve kılçıklarını yalayıp yuttuğu o zamanı hayal etmekle meşguldü.

—Hayır, diye yineledi Mr. Bloom gene, senin yerinde olsaydım ben şahsen senin o mizahi yönüyle sizi
eğlendiren içki arkadaşın Dr. Mulligan'a bir kılavuz, filozof ve dost olarak pek fazla güvenmezdim. O, kendi
menfaatinin nerede olduğunu pekâlâ bili*
663
yor,
ola ki hayatında bir öğün dahi sektirmemiştir. Elbet sen be-
im gördüğüm her şeyi görmedin. Lakin onların meçhul bir makatla senin içkine bir tutam tütün ya da bir miktar uyuşturucu koyduklarını öğrenmek beni hiç şaşırtmazdı.

Gerçi dinlediği her şeyden Dr. Mulligan'ın her sahada mükemmel hezarfen bir zat olduğunu, sadece tıpla iktifa etmediğini, ve şayet söylenenlerin aslı var ise kendi branşında da süratle ön plana çıkmakta olduğunu, çok yakın bir gelecekte hizmetlerine karşılık esaslı ücretler talep eden bir sosyete doktoru olarak müreffeh bir seviyeye erişeceğini anlamıştı, üstelik tüm o mesleki başarısına ilaveten Skerries'de, yoksa Malahide'de miydi?, boğulmasına muhakkak gözüyle bakılan o adamı suni teneffüsle ve ilk yardım dedikleri usulle kurtarmış olması, kabul etmesi gerekirdi ki, ne kadar övse az sayılacak ziyadesiyle şeci bir hareketti, bu yüzden de doğrusu bu yaklaşımının ardında halis muhlis domuzluk ya da kıskançlıktan maada nasıl hakiki bir sebep yatabileceğini kavramakta son derece aciz kalıyordu.

—Yalnız bütün bunlar şu anlama geliyor ki senin beynini sö-mürüyor o, demek cesaretini bulabildi. Stephen'in yüzünün o andaki haşin ifadesine atfettiği dostlukla pekişmiş yarı endişeli yarı meraklı muhteriz nazar aydınlatıcı ipuçları sağlamaktan uzaktı, hatta sarf etmiş olduğu birkaç teklifsiz kelimeye bakılacak olursa kendisini fena halde kıstırmış olup olmadığı sorusuna ait hiçbir emare yoktuysa da meselenin içyüzünü biliyordu da ancak kendisince malum sebeplerden dolayı şu ya da bu şekilde... Ezici fakirliğin böyle bir etkisi vardı, ve sahip olduğu olağanüstü entelektüel yeteneklerine karşın, iki yakasını bir araya getirmekte epey güçlük çektiğini açıkça görüyordu.

Erkekler tuvaletinin yanında etrafı italyan oldukları anlaşılan ve aralarında küçük bir anlaşmazlık olduğundan
dolayı şetaretli lisanlarının cerbezeli ifadelerini hararetli bir münakaşayla bilhassa canlı bir tarzda ortaya

döken bir grupla çevrili bir dondurma arabasını fark ettiler.
—Puttana madonna, che ci dia i quattrinil Ho ragione? Culo rotto!
—Intendiamoci. Mezzo sovranopiü....
—Dice lui, perö!
—Mezzo.
—Farabutto! Mortacci sui!
—Ma ascolta! Cinque la testapiu...

Mr. Bloom, Stephen ile, gösterişsiz ahşap bir yapı olan ve da-a önce hemen hemen hiç uğramadığı arabacılar barınağına girer-

-------------------.----------.— 664

ken genç dostunun kulağına oranın, bir zamanlar meşhur, Invin cibles örgütünden Keçi-Postu Fitzharris olduğu söylenen işletici*' hakkında birkaç şey çıtlattı ve bu söylentilerin doğruluğunu iddia etmesinin bahis konusu olmadığını beyanla ola ki zerresinin dahi hakikat olmayabileceğini ileri sürdü. Birkaç saniye sonra iki gece yolcumuzun orada çene çalarak yiyip içmekte olan ve aşikâr ki meraklarını büyük çapta cezbettikleri gayetle mütenevvi bir kimsesiz çocuklar ve homo cinsinin diğer tarife gelmez numuneleri koleksiyonunun ısrarlı bakışları dışında selamsız sabahsız bir köşede kendi başlarına salimen oturduklarına şahit olmaktayız. —Şimdi bir fincan kahveyi yudumladık ya, diye havayı yumuşatmak amacıyla girişti Mr. Bloom, biraz da dişe dokunur bir şeyler yemen gerek diye düşünüyorum, bir poğaça ya da öyle bir şey. Bunun üzerine derhal kendisine sangfroid ile eyleme geçip bahis konusu maddeleri sessizce sipariş etti. Faytoncular, dok işçileri ve bu neviden kimseler hot polloisi sathi bir incelemeden sonra, pek memnun olmadıkları aşikâr, gözlerini onlardan ayırdılar, ancak kızılsakallı, saçının bir kısmı kırçıl zilzurna bir şahıs, belki de bir denizci, gözlerini yere indirmeden önce vecitle bakmasını epey bir süre sürdürmüş idi. Mr. Bloom, söz hürrriyeti hakkını istimal ederek, ancak kuşkusuz bahis konusu lisan ile pek fazla bir mümaresesi bulunmadığı

ve voglio üzerinde epey müşkülat çektiği cihetle, protege'sine, â propos sokakta hâlâ şiddetini muhafaza eden kızılca kıyamet dalaş, sesirii işitilebilecek şekilde yükselterek dedi ki:
—Güzel bir dil. Yani şarkı söylemek için. Şiirlerini niçin o dilde yazmıyorsun? Bella Poetria! Öylesine melodili ve dolgun. Belladonna. Voglio.
Stephen, maddeten ve manen yorgunluktan mustarip, olanca gücüyle esnemeye gayret ederek, yanıtladı:
—Bir dişi filin kulaklarını hoşnut etmek için. Para konusun-daydı çekişmeleri.
—Öyle mi? Diye sordu Mr. Bloom. Aslında, içinden, salt gerektiğinden daha fazla lisanın mevcut
bulunduğunu geçirip, elbet diye ekledi düşünceli, ola ki onu saran güneyin cazibesindendır sırf.
Barınağın işleticisi bu tete-a-tetem. ortasında kahve namı altında sıcak değme silme acayip bir terkiple dolu
bir fincan ile Nuh nebiden kalmışa benzeyen bir çöreği masaya koydu. Ardından, kendi tezgâhına doğru
yollandıktan sonra, Mr. Bloom ona bakıyor-
665
eibi görünmesin diye onu alıcı gözle daha sonra incelemeye r verdiydi. Bu sebepten, gözleriyle Stephen'ı başlaması için svik ederken bir yandan da muvakkaten kahve diye isimlendirilmesi mukarrer mayii havi fincanı tedricen uğrun uğrun onun önüne doğru itmekteydi.
_Sesler aldatıcıdır, dedi Stephen az bir sessizlikten sonra, tıpkı adlar gibi. Çiçero, Podmore. Napolyon, Mr.
Goodbody. Isa, Mr. Doyle. Şekspirler de Murphyler denli yaygınmış. Nedir ki bir
isim?
_Evet, haklısın, diye Mr. Bloom yapmacıksız bir edayla ona
katıldı. Elbette. Sözüm ona poğaçayı Stephen'a doğru iterek bizim, adımız da değiştirilmiş, diye ekledi. Kızılsakallı denizci, onlardan ayırmadığı gözlerini, dikkatini özellikle çektiği aşikâr olan Stephe.n'ın üzerine kondurarak, sordu —Ya sizin isminiz neydi ki?
Mr. Bloom tam zamanında yoldaşının fotinine dokunmuştu ya, Stephen, beklenmedik bir cihetten gelen bu

ılık tazyike kulak asmış görünmeden, yanıtladı:
—Dedalus.
Denizci aşırı içkiden, tercihan Hollanda cini ve sudan tahrip olmuş bir çift şişik uykulu gözden ona doğru kasvetli nazarlar yöneltti.
—Simon Dedalus'u tanır mısın? Diye sordu nihayet. —Işitmişliğim var, dedi Stephen.
Mr. Bloom, başkalarının da ayan beyan kulak misafiri olduklarını görerek, bir an bayağı taaccüp etti. —irlandalıdır o, diye açıkladı gözüpek denizci nazarlarını hâlâ aynı şekilde yönelterek ve başıyla onaylayarak. Hakiki bir irlandalı.
—Biraz fazlaca irlandalı, diye mukabele etti Stephen.
Mr.Bloom'a gelince, bütün bunlardan hiçbir anlam çıkarama-yıp, denizcinin kendi isteğiyle barınağın diğer sakinlerine dönerek onlara hitaben:
—Elli yarda uzaklıkta duran iki şişenin üzerindeki iki yumurtayı omzunun üzerinden vurduğunu görmüştüm. Solak keskin nişancı, demiş olmasıyla ne gibi bir alâkası olduğunu kendi kendine sorduydu. Denizci arada bir kekelediğinden konuşmakta biraz müşkülât Çekmesine ve el kol hareketlerinin de kaltabanca olmasına rağmen elinden geldiğince meramını anlatmaya gayret etmekteydi. —Şişeler nah şurada, farzet. Elli yarda ölçülmüş. Yumurtalar
666
şişelerin tepesinde. Omzunun üzerinden silahının horozunu teti&e alıyor. Nişan alıyor.
Vücudunu yarım döndürerek sağ gözünü tamamıyla kapattı Sonra yüz hatlarını iki yana çeker gibi yapıp alımsaz çehresiyle geceye doğru ters bir bakış attı.
—Dan! Diye haykırdı bir kez, ardından.
Dinleyenlerin hepsi bir yumurta daha kaldığına, ikinci bir patlama sesi gelecek diye beklediler.

—Dan! Diye bağırdı ikinci kez. ikinci yumurta aşikâr tahrip oldukta, denizci başıyla onaylaya-
rak gözünü kırptı ve kanasusamışçasına ekledi:
—Buffalo Bill öldürür atınca,
Iskalamadı hiç, ıskalamayacak hay atınca.
Mr. Bloom'un nezaket uğruna tutup ona bunun Bisley'deki gibi bir nişancılık müsabakası mı olduğunu sormasına dek bir sessizlik hüküm sürdüydü. —Ne dedin? Diye sordu denizci.
—Çok oluyor mu? Diye sürdürdü Mr. Bloom hiç oralı olmaksızın. —Ha, diye yanıt verdi denizci,
dinsizin hakkından imansız
gelir hesabının sihirli tesiriyle bir miktar gevşeyerek, on senelik bir hadise. Bütün dünyayı Hengler'in Royal Sirki'yle dolaştıydı. Bu numarayı yaptığını Stockholm'da gördüydüm. —Tuhaf rastlantı, diye Mr. Bloom çaktırmadan Stephen'e duyurdu.
—Adım Murphy benim, diye sürdürdü denizci. Carrigaloeli D. B. Murphy. Neresi, bilir misiniz?
—Queenstown limanı, diye yanıt verdi Stephen.
—Bildin/dedi denizci. Fort Camden ile Fort Carlisle. O taraf-
Iardanım ben. Memleketim orası. O taraflardanım ben. Yengeniz de ordadır. Beni bekleyip durur, zahir. Vatanımız güzel ingiltere'ye. Yedi senedir denizleri dolaşarak göremediğim hakiki karımdır o benim.
Mr. Bloom onun bu sahneye zuhurunu kolayca tasavvur edebiliyordu: Deniz Ana'yı ektikten sonra, yağmurlu bir gecenin kör mehtabında yurda dönerken yol kenarındaki bu denizciler kulübesine uğramıştı. Karısı için dünyayı aşıp gelmiş. Bilhassa o Alice-Ben Bolt konusunda, Enoch Arden ve Rip van Winkle hakkında epey hikâye vardı da, buralarda Caoc O'Leary'yi hatırlayan kimse var mı, biçare John Casey'in en birinci ve de en tumturaklı inşat parçalarından biridir, üstelik kendi çapçağzında mükemmel bir şı-
667
• Hir de. Gaibe ne denli ölçüsüz bağlı olsa da, firar ettikten sonra j dönen kadınlardan hiç söz edilmez. Penceredeki surat! So-unda ipi göğüslediği zaman kendi şaşkınlığının yargıcı olarak muhabbetinin kurbanı olan ayali hakkındaki ürkünç hakikat kafasına dank etti. Sen beni pek beklemiyordun

ama ben temelli geldim ve her şeye yeniden başlayacağım. Ayrı düştüğü karısı gene o aynı şöminenin karşısında oturmuştur. Beni öldü sanıyor, okyanusun dibinde mortoyu çekmiş halde. Surda da, vaziyete göre, Taç ve Çapa birahanesinin işleticisi Chubb veya Tomkin Amca ceketini fora edip oturmuş, soğanlı bifteğini gövdeye indirmekte. Babaya yer yok. Vuuuu! Rüzgâr! Kadın kundaktaki bebeğini dizine yatırmış, postmortem bir çocuk. Sefinenin demiri hoptiri ninna nin-nom! Kaptanımın emiri yalelli! Süveyş'ten aldı kömürü hoptiri ninna ninnom! Boynumuz kıldan ince. Çaresiz, katlanacağız. Sevgilerimin kabulünü temenni ederim kırıkkalpli kocan D. B. Murphy.
Dublin'in yerlilerinden olmadığı aşikâr görünen denizci, faytonculardan birine dönerek sordu: —Fazla bi çiğneme tütünü gibi bi şey bulunmaz, di mi?
Muhatabı faytoncuda o şeyden bulunmuyor idiyse de, barınağın işleticisi bir çiviye asılı ceketçağızından bir topak tütün çıkardı ve arzu edilen nesne elden ele aktarıldı. —Sağ olasın, dedi denizci.
Bir çiğnem ağız tütününü ağzına tevdi ettikten sonra çiğneye-rekten, pepeleyerek ağır ağır devam etti: —Bu sabah on birde vardık. Bridgewater'dan tuğla yüklü üç-direkli Rosevean'h. Buraya geçmek için bindiydim. Daha bu akşam ödedim, işte evraklarım. Gördün mü? D. B. Murphy. Birinci sınıf tayfa.
Bu ifadesini teyiden bir iç cebinden pek temiz görünmeyen katlanmış bir kâğıt çıkarıp yanındakine uzattı. —Dünyada görmediğin yer kalmamış hani, dedi barınak işleticisi tezgâhın üzerine eğilerek. —Öyle ya, diye yanıt verdi denizci kısa bir süre düşündükten sonra, donanmaya yazıldığımdan bu yana bir parça dolaştık işte. K'zıldeniz'e gittim. Çin'e, Kuzey Amerika'ya, Güney Amerika'ya gittim. Bi seferinde korsanlar peşimize düştüydü. Yığınla aysberg gördüm, küçük buzullar gördüm. Gemi idaresi denince bi eşi daha görülmemiş Kaptan Dalton'un kumandasında Stockholm'a, Karaaenız'e, Çanakkale Boğazı'na gittim. Rusya'yı gördüm. Gaspodi pomilyou. Rusların duası bu.

—Acayip manzaralar görmüşsündür, anlatsana be yahu, dive atıldı bir faytoncu.

—Elbet, dedi denizci, kısmen çiğnediği tütünü ağzında aktararak. Acayip şeyler de görmüşlüğüm var, her bi türlüsünü. Bi seferinde bi timsahın bi gemi demirinin tırnağını nah benim bu tütünü çiğnediğim gibi ısınverdiğini gördüydüm.

Lapalaşmış tütünü ağzından çıkararak dişlerinin arasına yer-leştirdi ve acımasızca ısırdı:

—Harrrt! Aynen böyle. Peru'da adam yiyen köpekbalıklarının, cesetleri ve atların ciğerlerini yediklerine şahit olduydum. Bakın işte. Burada. Bi arkadaşım gönderdiydi.

Gemi kilerine benzeyen iç cebini arayıp bir resimli kartpostal çıkardı ve masanın üzerinde önüne doğru sürdü. Üzerindeki baskıda şunlar yazılıydı: Choza de Indios. Beni, Bolivia.

Herkes dikkatini kartpostaldaki resme yöneltmişti: Sorgun dallarından yapılmış ilkel kulübelerinin önünde sürüsepet çocuğun (herhalde yetmiş seksen kadar vardı) arasında çizgili peşta-mallara sarınmış çömelik oturan, kıpraşan, emziren, alınlarını kırıştıran, uyuklayan bir grup vahşi kadın. —Bütün gün koka çiğnerler, diye ekledi lafazan taife. Mideleri mutfak rendesi gibi. Artık çocuk doğuramadıkları zaman memelerini kesip atarlar. Bak nasıl da upuryan oturmuş ölü bi atın karaciğerini çiğ çiğ tıkmıyorlar.

Denizcinin kartpostalı torlak baylar için epey uzun bir süre ilgi odağı haline geldiydi.

—Onları nasıl kendinden uzakta tutarsın, biliyonuz mu? Diye sordu latife yollu. Kimseden bir ses çıkmayınca, gözünü kırparak dedi ki: —Cam. Onların ödünü koparır. Cam.

Mr. Bloom hiçbir hayret emaresi göstermeksizin kartpostalı fütursuzca çevirerek kısmen silinmiş olan adresle posta damgasına göz gezdirdi. Şöyle yazılıydı: Tarjeta postal, SenorA Boudin, Galeria Becche, Santiago, Chile. Herhangi bir mesaj falan bulunmaması bilhassa dikkatini çekmişti. Nakledilen dehşetengiz hikâyelere yüzde yüz inanmamakla beraber (vayahut da Maritana'da tasvir olunan William Tell ve La-zarillo-Don Cesar de Bazan vukuundaki evvelki şahsın topunu öbür şahsın şapkasından geçirmesinin mevzubahis olmasına rağmen o yumurtayı vurma meselesine)

adı ile (temsil ettiğini iddia ettiği kimse olduğunu ve hüviyetini mahfıce değiştirdikten sonra kül yutturmaya çalışmadığını farz etsek dahi) o kartpostaldaki gay-

669

| hakiki adres arasında bir tenakuzu meydana çıkarmış olmaktan [•türü dostumuzun bonas fidesWgi hakkında birtakım şüpheler beslemeye başlamışsa da ki bu ona her ne kadar pek fazla derecede -vie uzun seyahatlere çıkmış olmasa dahi kaderin bir cilvesiyle müstakır bir tarzda yaptığı en uzun yolculuk olan Holyhead'e gidisini saymazsak denizlerden uzak bir hayat sürmüş de olsa kalben yaradılıştan bir maceraperest olduğu için bir bakıma uzun zaman- dır hasretle düşünmekte olduğu bir çarşamba yahut da bir cumartesi günü deniz yoluyla uzun bir seyahate çıkma niyetini hatırlatmış idi. Martin Cunningham, Egan sayesinde bir paso temin edeceğini sık sık söylemişse de muttasıl şu ya da bu şekilde Allanın cezası bir pürüz çıkmış ve neticede bu plan suya düşmüş idi. Ama elzem olan tediye yapılmış ve bir riske girilmiş olsa dahi, kesen müsait olduğu takdirde pek pahalı sayılmazdı, olsa olsa birkaç Gine ki Mullingar'a gidiş dönüş ücretinin bile beş şilin altı peni olduğunu düşündü. Bilhassa karaciğer rahatsızlığı çeken bir kimse olduğundan bu seyahat canlandırıcı ozon sayesinde sıhhat için fay- dalı ve her zaviyeden fevkalâde zevkli olacak idi; güzergâh boyunca Plymouth, Falmouth, Southampton vesaire gibi çeşitli yerleri görecek ve nitecede bunları şüphesiz inkişafların, kulelerin, manastırların en muazzamını göreceği, Parklane'in zenginliği ile tanışıklığını yenileyeceği modern Babilimizin ihtişamı devasa payitahttaki öğretici bir turla noktalayacaktı. O anda aklına gelen ve hiç de fena olmayan bir fikir de hazır ordayken etrafa bir bakıp oranın en mümtaz eğlence yerlerini meselâ banyoları, birinci sınıf ılıcaları ve kaynarcaları mebzul Margate'yi, Eastbourne'u, Scarbo-rough'yu, Margate vesaireyi ihtiva eden bir yaz müziği konser turu için aranjmanlar yapmaya çalışmayla alâkalıydı. Muhakkak ki kıy-tınk bir kumpanya ile veya, senin o Mrs. C. P. M'Coy gibi valizini ödünç ver de biletini postalayım türü boyundan büyük işlere kalkışan mahalle kanlarıyla değil. Hâşâ, tekmil üyeleri irlandalı olan mutena bir kafile, kendi meşru zevcesi olan ve bir bakıma Elster Grimes ile Moody-Manners'a karşı bir protesto kabilinden başakt-nsiyle birlikte Tweedy-Flower Grand Opera Kumpanyası, diye geçirmekte ve bunun son

derece basit bir mevzu olduğundan, ve muktezi torpilleri patlatabilecek kabiliyette yırtık bir kimsenin mahalli gazetelerde

kifayetli gürültüleri koparabilmesi halinde başandan oldukça emin idi ve böylece iş ile zevk meczedilebilir idi. Lakin öyle bir şahıs kim olabilirdi? Sorun burada idi.

Kezalik, hakikaten kati olmamakla beraber, zamana ayak uydurmak maksadıyla söylentilere göre bürokratik muhitlerde mutat

670

miktarda kırtasiyecilik ve içi geçmiş bağnazlığın savsaklamalarla birlikte yeniden alevlenen bir mevzu olan yeni seferler ihdas etmek suretiyle muazzam bir iş sahası açılabileceğini de düşündü Bu sahada genel olarak halkın, sokaktaki adamın, meselâ Brown Robinson ve diğerlerinin seyahat etme ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla muhakkak ki tasaddi ve teşebbüs için büyük bir fırsat zuhur etmekte idi. Bunun muvacehesinde, sokaktaki adamın, sistemin aslında takviye edilmesi lâzım gelirken, bilakis birkaç değersiz pavnd yüzünden, benim o onulmaz sümsüklüğüm yüzünden dünya evine girdiğim gibi ilââhir kafese tıkılı kalma yerine yaşadıkları dünyayı daha fazla görmekten mahrum bırakılması teessüf edilecek ve mânâsız bir vaziyet idi. Netice itibariyle, kahrolası, yaşadıkları şehir hayatının on biri mütacaviz yeknesak aylık meşakkatinden sonra bilhassa Tabiat ananın en şaşaalı bir vakti olan yaz mevsiminde adeta hayata yeniden avdet etme mânâsına gelen venue değişimini hak ediyorlardı. Tatile çıkanlar için adamızda da velev Dublin'de yahut hatta onun pitoresk dolaylarında kıyamet kadar cazip yerler ile istimli trenle ulaşılabilen Poulaphouca gibi sıhhat için faideli ve dinçleşmek maksadıyla nefis ormanlık bölgeler, velevse çıldırtıcı kalabalıktan çok daha uzaklardaki, irlanda'nın bahçesi unvanını boşuna kazanmamış ve şayet hava rahmetli değil ise malul arabasındaki yaşlılar için ideal bir muhit olan Wicklow'da, ve hatta şayialar eğer hakikat ise coup d'oeifm ziyadesiyle muhteşem olduğu Donegal bozkırında (aslında bu yöreye muvasalat pek kolay olmadığından naşi oraya giden ziyaretçilerin sayısı bu yöreden elde edilebilecek olan faideler nazarı itibare alındıkta olması lâzım gelen seviyeye henüs vasıl olmamıştır) halbuki Silken Thomas, Grave O'Malley, George IV, deniz seviyesinden yüzlerce fit yükseklikler-deki rododendronlar her çeşit ve şeraitteki insan ve bilhassa ilkbaharda gençlerin tercih ettikleri gözde bir mesire yeri olan, ama ne yazık ki umumiyetle, istitraten söyleyeyim ki, akıllarına esiverip kasten veyahut kazaen, uçurumdan düşerek ölenlere de rastlanan ve Nelson Sütunu'ndan sadece

kırk beş dakikada varılabilen Howth'da da aynı şekilde mükemmel fırsatlar mevcut idi.

Elbet carî turist seferleri henüz bir bakıma emekleme devrinde olduğundan dolayı onların kalacakları yerler de pek ahım şahım değildir. Sırf merak saikasıyla, bir güzergâhı trafiğin mi meydana getirdiğim, yoksa bunun aksinin mi varit olduğunu veyahut da her ikisinin de muteber mi olduğunu araştırmak ona enteresan gözüküyordu-Kartpostalın öteki resimli yüzünü çevirip Stephen'e doğru uzattı.

671

_Bir zamanlar bi Çinli gördüydüm, diye sürdürdü deliduman vkücü, bu Çinlinin küçük küçük hamurumsu hapları vardı, onları koydumu açılıverirlerdi de her bi hap başka şekiller alırdı. Bi-; bi gemi olurdu, bi diğeri bi ev, bi diğeri de bi çiçek. Fareden orba yaparlar, diye iştihaaverane ekledi, bu Çinliler billâhın.

Onların yüzlerinde şüphelenme emareleri sezmiş olacak ki, dünya gezgini serüvenlerine merbutiyetle devam etti.

_Trieste'deyken bi Italyanın bi herifi öldürdüğünü gördüydüm. Sırtından bıçakladıydı. Bıçak nah, böyle. Konuşadursun, tıynetine pek yaraşan tehlikeli görünüşlü bir sustahçakı çıkarıp saplamaya hazırmış gibi tuttu. —Bi abanozda iki kaçakçı arasında bi dalaş çıktıydı. Herifçioğlu kapının ardına gizlenmiş, adamın arkasından vurmuştu, işte böyle. Mevlâna kavuşmaya hazırlan, dediydi. Kütt! Sapına kadar girdiydi sırtına.

Denizcinin üzerlerinde mahmurane dolaşan muacciz nazarları meydan okurcasına başka sorusu olanların ortaya çıkmalarını bekler gibiydi.

—Şahane bi çeliği var, diye yineledi, dehşetengiz stilettosunu inceleyedursun.

En cesur bir şahsı dahi dehşete garketmeye kâfi gelecek bu müellim denouement m akabinde, denizci, sustalısının ağzını çat diye kapadığı gibi bahis konusu silâhı tekrar tedehhüş yuvasına, yani cebine kaldırdı. —Kesici silâhlarda üstlerine yoktur, dedi, zahir karanlık bir köşede oturmakta olan biri diğerlerine duyururcasına. Invincib-les'in park cinayetlerini ecnebilerin işlediğine inanmalarının sebebi bıçak kullanmalarıydı.

Cehaletin sürür olduğu mülâhazası ile söylendiği aşikâr olan bu beyan üzerine Mr. B. ve Stephen, her birisi kendisine mahsus tarzda, haliyle katiyen entre nous nevinden dinî bir asudelik içinde insiyaki olarak manalı nazarlar teati ettiler ve kılını kıpırdatmaksı-zın o kaynamış zımbırtıyı höpürdeten Keçi-Postu'na, namı diğer işleticiye doğru baktılar. Onun aslında bir sanat eseri olan ve kendi başına bir tetebbu mevzuu teşkil eden tariflere sığmayan bimânâ suratı, orada geçenlerden bir nebzesini dahi anlamadığı intibaını irmekteydi. Tuhaf, pek!

Müteakiben epeyce uzun süren bir inkıta hüküm sürdü. taamlardan biri ıspazmoz geçirircesine kahve lekeleriyle kaplı bir Kşam gazetesini, bir diğeri choza de\\ yerlilerin kartını, bir diğeri e denizcinin tezkeresini okumaktaydı. Mr. Bloom'u soracak olur-

672

sanız, kendisi dalgın bir vaziyette sadece düşünüp durmaktavH Zikredilmiş bulunulan hadisenin geçtiği zamanla birlikte dün ce reyan etmiş olanları da canlı bir şekilde hatırladı, takriben virm sene evvel, daha o henüz on besindeyken seksenlerin iptidamda daha doğrusu seksen birde, toprak kavgalarının kızıştığı günlerde bu hadise handıysa cümle âlemin dikkatini üstüne toplamış idi.

—Hey, patron, diye Mr. Bloom'un düşüncelerini kesti denizci. Şu kâatları geri versene.

Bu talebi yerine getirildikte, denizci onları pençeleriyle toparlayarak aldı.

—Cebelitarık kayasını görmüşlüğün var mı? Diye sordu Mr. Bloom.

Denizci, bir yandan çiğneyedursun, evet, tabii yahut da hayır mânâsına çekilebilecek şekilde işmizaz gösterdi.

—Ah, siz de mi gittiniz, dedi Mr. Bloom, Europa Point, hane-berduş ola ki kimi hatıratını nakleder umuduyla evet mânâsına çekip, lâkin öyle olmadı da, herifçioğlu talaşların içine bir tükrük fış-kırtısı göndererek uyuşuk bir istiğna ile başını salladı.'

—Tahminen hangi seneydi acaba? Diye soruşturdu Mr. B. Geminizi anımsıyor musunuz? Soi-disant denizcimiz yanıt vermeden önce hırsla forsla çiğne-rîıesini sürdürdü:

—Denizdeki o karanlıklardan da, gemilerden ve teknelerden ' de bıktım usandım, dedi. Ömrü billah tuzlu konserve.

Yorulmuşa benziyordu, sustu. Soruyu soran da böylesi hinoğluhin bir kurttan fazlaca bir şey elde edemeyeceğini sezinleyerek kürei arzı çeviren suyun devasa ebatlarına dalıp gitti, şu kadarını söylemek kâfidir ki, haritaya şöyle bir nazar atfetmekle dahi anlaşılacağı üzre arzın dörtte üçünü dolu dolu kapsamakta idi ve böylece dalgalara hükmetmenin ne mânâya geldiğini de tam olarak idrak etti idi. En azından birkaç kez, belki de on kezden fazla, Doll-ymount'taki North Bull civarında pek hoş koktuğu söylenemeyecek olan ve aşikâr ki birbirleriyle bakışıp durdukları denize yakın 720 bir duvarda birisinin bir yerde şarkısını söylediği terütaze ormanlarla körpe çayırları düşleyerekten oturmayı âdet edinmiş belli bir yersiz yurtsuz ihtiyar eski bir deniz kurdunu görmüşlüğü vardı. Acaba neden diye onu bir düşüncedir almıştı. Belki de semtika-demlerin ve tüm o türden şeylerin üstüne ve altına, pekâlâ altına olmasa da, bata çıka, sırrını kendisi bulmaya çalışmıştı, ölümüne susamış gibi. Halbuki yirmiye karşı sıfır ihtimalle aslında sır dıye bir şey mevcut değildi. Mamafih, işin minutiaesine girmeksizin, §u
, gayet vazıh idi ki deniz orada olanca haşmetiyle durmakta ve hadisatın tabii akışı içinde şu kimse ya da bir başkası ka-meydan okuyarak onun üzerinde yelken açarak uçmak zo-da kalmış, halbuki bu da sadece insanların umumiyetle o nevi-, mesuliyetlerini allem edip kallem edip cehennem fikri veya vango ve sigorta fikri gibi aynı istikamette işleyen şeyleri başka kimselere nasıl yüklediklerini göstermiştir, öyle ki diğerleri bir başka yere sırf bu sebepten dolayı Lifeboat Sunday ister denizden ırak iç kısımlarda ister deniz kenarında otursun her iki vaziyette de kendisine bu şekilde takdim olunmuş bulunmasından dolayı mevsim ne olursa olsun her türlü şerait tahtında vazife icabı İrlanda her vatandaşından bunu bekler, diyerek kışın kimi zaman büyük meşakkatlere katlanarak gemiyi donatan ve onu yola çıkaran, ayrıca irlanda fenerlerini de, Kish'i ve diğerlerini de unutmadan, her an alabora olma tehlikesine maruz limanreislerine ve sahil muhafaza teşkilâtına şükranlarını sunmaları icap eder, der iken aklına bir zamanlar kızıyla beraber iken fırtınalı olması bir yana adamakıllı dalgalı bir havada başından geçenler geldiydi.
—Korsan isminde bi gemide benimle denize açılan bi tayfa vardı, eski bi denizkurdu, o da tam bi korsan, haa, diye devam etti denizci, sonraları karaya çıktı da valiyi vurup aylığı altı ingiliz lirasına bi beyefendinin uşağı

olup çıktıydı. Bu üzerimdeki pantolon onundur bir de gamsele yağmurlukla o sustalıyı verdiydi. Keşke bana da öyle bi iş nasip olsa, tıraş olur giyinirsin. Dolaşmaktan bıktım artık. Şimdi bizim oğlan var, Danny denize açılmış da anası da ona Cork'taki bi tuhafiyecide kendini harap etmeden para kazanabileceği bi iş bulmuş. —Kaç yaşında ki oğlun? Diye sordu dinleyenlerinden, ha sırası gelmişken, hani yandan bakılınca belediye evrak müdürü Henry CampbeH'e uzaktan uzağa benzeyen biri, elbet onun mükedder büro gailelerinden ırak hali, kir pas içinde pejmürde kılıklı ve burun nahiyesinde epeyce bir kızartı.
—Kim, diye cevapladı onu denizci ağırdan şaşırmışçasına bir titremle, oğlum Danny mi? On sekizine basmıştır herhal, öyle olması lâzım.
Bunun üzerine Skibbereenli baba kurşuni veya her halü kâr-a napak gömleğini iki eliyle açarak bir gemi demirini temsil et-e* maksadıyla çini mürekkebiyle işlenmiş bir dövmenin görün-duğu göğsünü kaşımaya başladı.
Bridgewater'daki o yatakhanede bit kaynıyordu, diye du-au> namussuzum. Yarın, olmazsa, öbürsü gün vıkansam ivi olu-

cak. O siyahları felâket oluyorlar. Nefret ediyorum pezevenkler den. Olanca kanını emip bitiriyorlar keratalar. Herkesin, onun göğsüne baktığını görerek hatırlarına gömleğini çekerek denizcilerin ümidinin o kadim sembolüne ve teferruatına ilâveten 16 sayısıyla genç bir adamın yandan görünen hafif abus suratını ayna gibi ortaya çıkardı.
—Dövme, diye izahat verdi resimleri gösteren. Karadeniz'de Kaptan Dalton'un kumandasındaki gemimizi bonaça Odessa açıklarında kımıltısız hale getirdiği sırada yaptırdıydım. Yapan da, Antonio isminde bi tayfa. Kendisi de işte surda, bi Yunanlı.
—Yaparkene çok acıttı mıydı? Diye sordu denizciye birisi.
Hazrete gelince, kendisi harıl harıl derisini çekiştiriyor. Şeyinin şeysini. Çeke çeke yahut. —Baksana buraya, dedi denizci, Antonio'yu göstererek, işte surda, ikinci kaptanı kalaylamakla meşgul. Şimdi de bakın işte, diye de ekledi parmaklarıyla derisini çekiştirerek, marifetleri biteceğe benzemiyor ki, bi sarakaya gülüyodur garanti.
Hakikaten de Antonio adlı genç adamın morumsu suratı zoraki tebessüm edermiş gibi görünmekteydi ve bunun tuhaf tesiri, bu sefer öne doğru kaykılan Keçi-Postu dahil, herkeste tam bir hayranlık uyandırmıştı. —Ya,

ya, diye ah etti denizci, gözlerini bağatur göğsüne doğru indirerek. Sonra da köpekbalıklarına yem olduydu. Ya, ya.
Derisini tutmayı bırakınca profil gene en baştaki normal ifadesini aldı. —Dövmen halâlım ki halâlım, dedi liman işçilerinden biri. —Ya o numara nesi ki? Diye sordu iki numaralı kaldırım mühendisi. —Canlı canlı mı yedilerdi? Diye sordu bir üçüncü bahriyeli.
—Ya, ya, diye ah etti gene kahramanımız, sadece numara hakkındaki soruyu tevcih eden kişiye müteveccihen kısa süreli yarım bir çeşit tebessüm ile, bu kez bir parça daha neşeli. Yem olduydu. Bi Yunanlıydı kendisi. Ardından, anıştırdığı trajik sona kıyasla ipten kazıktan kurtulmuşa benzeyen espirisini patlattı: —Ne bok adammışsın Antonio, Tek başına bıraktın sen benio.
Siyah bir hasır şapkanın altından bir fahişenin boyalı ve bitkin çehresi barınağın kapısından içerisini, zahir bir başına keşfe çıkmış, değirmenine daha öğütülecek zahire bulmak maksadıyla kaçamaklı gözlerle süzdü. Mr. Bloom ne yana bakacağını şaşırarak,
675
kin görünmesine rağmen anında telaşla başını çevirdi, ve, masa-üzerinden arabacının, şayet aslı varsa, bırakmış olduğu Abbey ,eet'in pembe baskılı nüshasını tutup kaldırarak kâğıdın pembene baktı ne diye pembeydi ama. Böyle yapmasının sebebi kapıdan bakan çehreyi gördükte derakap onun, o gün öğleden sonra Ormond Quay'de bir an için kısmen görmüş olduğu o şapşal karı-nın, yani yanında gördüğü kahverengi tayyörlü hanımefendiyi (Mrs. B.) tanıyan ve onun çamaşırlarını yıkamak için yalvaran aşüftenin suratı olduğunu anlamış olmasıydı. Hem düşünülecek olursa çamaşır da oldukça müphemdi hem, değil mi ya! Mamafih açık kalpliliği onun, Holies Street'te karısının iç çamaşırları kirlendiğinde onları yıkadığını ve kadınların da erkeklerin şayet kadın onu hakikaten seviyorduysa, beni seven kirli gömleğimi de sever hesabı, inisiyalleri Bewley ve Draper sabit marka mürekkebiyle işlenmiş (yani onunkiler öyleydi) müşabih çamaşırlarını

aynı şekilde yıkadığını itiraf etmek mecburiyetinde bırakmıştı. Gene de tam o anda, diken üstünde oturduğundan, kadının yokluğunu onun varlığına yeğlediğinden dolayı, işletici elinin kaba bir hareketiyle onu oksuladığı vakit hakikaten ferahlamıştı. Evening Telegraph'ın bir ucundan kadının kimi tahtalarının eksik olduğunu gösteren konta-ğımsı camsı sırıtkan çehresini kapının ucundan bir an için gördü -kadın, Murphy reisin engin göğsünü çeviren meraklılar grubunu aşikâr bir meyelân ile seyretti ve ardından yoklara karışıp gitti. —Gambot, dedi işletici.

—Aklımın işi değil, diye Stephen'a fısıldadı Mr. Bloom, tıbbi açıdan diyorum ki, Lock hastanesi kaçkını zührevi hastalıkları bünyesinde barındıran sefil bir yaratık nasıl da hayasızca insanlara asılıyor ve aklı başında bir adam, şayet sıhhatine bir nebze ihtimam gösteriyorsa. Talihsiz yaratık! Tabii eninde sonunda onun bu
vaziyetinden mesul olan bazı kimseler vardır. Ama sebebi ne olursa olsun....

Stephen kadını görmemiş olduğundan omzunu silkti ve dedi ki:

—Bu ülkede insanlar o kadının satıp satabileceğinden çok daha fazlasını satıp yüklerini tutuyorlar. Vücudunu satıp da ruhunu satın alabilecek gücü olmayanlardan korkma sen. O kadın kötü bir tacır. Pahalıya alıp ucuza satıyor.

Daha yaşlı olanı, herhangi bir şekilde sıkılgan veya müşkülpesent bir zat olmasına rağmen, bunun rezaletin son perdesi olduğunu ve instanter engellenmesi icap ettiğini, o çeşit kadınlara (bu mevzudaki evde kalmışlığın verdiğ i nanemollalık bir tarafa) lü-

zumlu bir şer olarak vesika verilmesi ve onların münasip otorit lerce muayene edilmesi, hakikaten ifade edilebilirdi ki, bir/w, familias olarak, ta ilk başlangıcından beri bunun şiddetli bir müda fıiydi. Bu neviden bir tarzı hareketi tesahup eden bir kimse, ded' Bloom, mevzuu kamilen tavzih ederek, bütün alâkadarlara devam. lı bir lütuf bahşetmiş olacaktır.

—Sen iyi bir Katolik olarak, diye mütalaasını serdetti, ruha inanırsın. Yoksa bununla, herhangi harici bir objeden, meselâ bu masa veya şu fincandan farklı olarak insanın zihnini, beyingücünii mü kastetmektesin. Buna ben de inanıyorum çünkü salahiyettar kimseler bunu gri maddenin kıvrımları diye izah etmişlerdir. Aksi takdirde mesela X şuaları gibi icatlarımız olmazdı. Değil mi ya?

Bu suretle alâkalanan Stephen, cevap vermeden evvel zihnini toparlamak ve hatırlamak maksadıyla hafızasını fevkalbeşer bir surette çalıştırmak mecburiyetinde kaldı:
—En yetkili ağızlar bana bunun basit bir madde olması hasebiyle bozulmasının söz konusu olmadığını anlatmışlardır. Anladığıma göre, işittiklerimden edindiğim intiba şudur ki, corruptio per se ve corruptio per accidens gibi ikisi de saray âdabından dışlanan Ken-870 di öbür azizliklerine ilâveler yapmaya muktedir olan Asli Sebebi ile imha edilme ihtimali hariç ölümsüz olabilirdi.
Her ne kadar bunun istilzam ettiği tasavvuf! incelikten yana dünyevî müdrikesi bir parça noksan ise de Mr. Bloom bunun umumi mealini tamamıyla kabul etmiş idi, ancak basit babında noktai nazarını serdetme lüzumunu hissederek, derhal mukabelede bulundu:
—Basit? Münasip kelimenin bu olduğunu zannetmiyorum. Muhakkak ki, haklısın, şunu kabul etmek lâzım ki, insan basit bir ruha anca kırk yılda bir rastlar. Ama benim varmak istediğim nokta 880 şu ki, meselâ o şuaları keşfetmek için Röntgen'in yaptığı şey başkaydı, yahut teleskopu Edison, yoksa çok daha evveldi sanırım Galileo'ydu, o adam, yani, ve aynı şey elektrik gibi o şümullü tabiat hadiselerine ait kanunlar için de hakeza, lâkin tabiatüstü bir Tanrı'nın mevcudiyetine inandığını söylemek ise bambaşka bir şey. —Ha o mesele, diye tevbih etti Stephen, Mukaddes Kitabın en fazla bilinen çok sayıdaki hükümlerinde nihai olarak ispat edilmiş bulunmaktadır, ikinci derecedeki deliller hariç.
Bu çetrefilli mevzuda mamafih iki dostumuzun noktainazarla-890 rı, tahsilleri ve daha başka her şeyleri ve bilhassa yaşlan arasında dağlar kadar fark olduğundan dolayı birbiriyle çelişki içindeydi.
677
_Ispat mı edilmiş? Diye bir inanmazlık tebessümüyle karşı , jgha tecrübeli olanı, ilk noktainazarına sımsıkı sarılarak. Bun-A n pek emin değilim. Bu mevzuda herkesin kendine göre bir fik-| vardır ve, meseleyi

taassubkâr tarafına sürüklemeden, müsaadenle bu noktada seninle in toto aynı kanatte olmadığımı tebarüz ttirmeliyim. Benim inancım şudur ki, hakikati samimiyetle söylemek icap ederse, o parçaların hepsi de muhtemelen keşişler tarafından koyulmuş düzmecelerden başka bir şey olmayıp belki de bu vaziyet Hamlet gibi eserleri tam olarak kimin yazdığı, Bacon mı, zira Shakespeare'i benden namütenahi daha fazla bildiğine göre muhakkak ki teferruatını sana anlatmama hacet olmayan millî şairimize dair o devasa problemin bir tekrarıdır. Şu kahveni bitiremez misin, sen de yani? Ver karıştırayım. Şu poğaçadan da bir parça al bakalım. Handıysa bizim reisin tuğlalarına benziyor mübarek. Ama kendisinde olmayan bir şeyi veremez ki hiç kimse. Isır ucundan biraz.

—imkânı yok, diye kıvırarak geçiştirdi Stephen, o anda zihinsel vaziyeti daha fazlasını serdetmekten imtina ettiği için.

Kusurbuluculuk taamülen beyhude olduğuna, Mr. Bloom en iyisi dipteki şekeri karıştırmayı veya bunu denemeyi geçirip hırçınlığa yakın bir hisle Coffee Palace'ı ve oranın mutedil (ve kazançlı) atmosferini düşündü. Şüphe yok ki bu meşru bir gaye idi ve tartışmasız son derece hayırlı neticeler alıyordu; şimdiki gibi barınaklar ise geceleyin serserilere alkolsüz meşrubat takdim etmek, akşamları ehliyetli zevat tarafından aşağı tabakalar için konserler, piyesler ve faideli konferanslar tertip etmek gayesiyle işletiliyordu. Diğer taraftan, bir vakitler orada pek mümtaz bir yer işgal eden karısına piyano çalması karşılığında ödedikleri meblâğa - ki gayet mütevazı bir ücret idi - ait vazıh ve üzücü bir hatırası mev- cuttu. inanmaya şiddetle mütemayil olduğu fikre göre herhangi bir rakip tanımayacak bir tarzda esaslı bir net kâra ulaşılmalıydı. S04 bakır sülfat zehirlenmesi veyahut da bir yerde okuduğunu hatırladığına göre ucuz bir aşevinde ama nerede, ne vakit hatırlaya-mıyordu bazı kuru bezelyelerin içindeki bir şeyler. Her ne hal ise tekmil gıda maddelerinin muayenesi, tıbbi muayenesi ona her vakit olduğundan daha elzem gözükmekteydi ki muhtemelen tıbbi tahlil mevzuunda Dr. Tibble'ın Vi-Cocoa'sına olan rağbeti izah etmeye kâfi gelirdi. —iç bakalım bir yudum, deme cüretini gösterebildi kahveyi katıştırmasını müteakip. Hiç olmazsa bir tadına bakmaya razı olan Stephen, hantal

maşrapayı, kulpundan tutarken faşır diye dökülen kahverengi s nın içinden kaldırdı ve müstekreh meşrubattan bir yudum içti

—Gene de kokar mokar ama tok tutar, diye insaniyetli deha teşvik etti, gıda konusunda gayet titizimdir. Çok az dahi şikem perver olmayışının yegâne sebebi muntazam öğünlerle iktifa et menin zihinsel olsun, el işi olsun, her neviden müstakar çalışm için sine qua non teşkil ettiği idi. Daha mugaddi yiyecekler yemeli-sin. O vakit kendini bambaşka bir insan gibi hissedersin.

—Sıvı besinleri yerim ben, dedi Stephen. Ama ah, şu bıçağı burdan uzaklaştırmak lütfunda bulunur musun? Bana Roma tarihini hatırlatıyor.

Mr. Bloom derhal istenildiği gibi yaparak töhmetlendirilmiş olan nesneyi, Roma veya antik çağla bir alâkası vara hiç benzemeyen boynuzsaplı kör sıradan bir bıçağı, uç noktasının en göze çarpan noktası olduğunu müşahede ederek, ortadan kaldırdı.

—Müşterek dostumuzun hikâyeleri de kendisi gibi, dedi Mr. Bloom apropos bıçaklar, cofidente ma sotto voce. Anlattıklarına inanı-yor musun? Bütün gece o mavalları saatlerce okur okur da bana mısın demez gene de. Baksana şuna.

Denizlerdeki hayatın nice korkunç ahval ve sergüzeştleriyle dolu rüzgârları tüten gözleri uykudan şişmişti; mamafih, ilk nazarda ağzından dökülen bütün o tesvilât haddi zatında pek muhtemel görünmüyor idiyse de kamilen martavaldan ibaret olmaması ve hakikaten doğru olması ihtimali de pekâlâ mevcut idi. O esnada önünde duran şahsı evirip çeviriyor ve gözleri ona takılalıdan bu yana onu Şerlokholmesliyordu. Başı hafif kelleşmeye meyyal ise de şemailindeki mevsuk olmayan bir şey onun bir hapishane kaçkını olduğunu ihsas ediyor ve böyle esrarengizkıhklı bir tipin kalafatçılarla ayak değirmencileri kumpanyasını tedai ettirmesi için insanın muhayyilesini fazlaca zorlaması iktiza etmiyordu. Zaten anlattığı vakadaki şahsın, insanlar ekseriye başkalarının başına gelmiş gibi anlatırlar ya, kendisi olması ve günahlarının kefaretini yukarıda tasvir edilen melodramatik şekilde ödeyen Antonio zatı muhteremleri (ki millî şairimizin kaleminden neşet eden aynı isimdeki şahsiyet ile hiçbir alâkası yoktur) bir tarafa onu kendisinin öldürmüş ve hayatının dört beş yakşı senesini süflî mahpushanelerde geçirmiş olması pekâlâ mümkündü. Diğer taraftan sadece kurt masalı okuyor da olabilirdi, ki aşikâr safdillerle, yabancı diyarlardan haber bekleyen şu arabacılar gibi

Dublin yerlileriyle karşılaşan Hesperus uskunasının vesairenin dolaylarında palavra sıkarak umman denizlerinde yelken açmış her kadim denizcinin

-------------- 679 -------------------------------

çlkmış olması mazur görülebilir bir zaaf sayılabilirdi. Velha-1 hulâsatülhulâsa bir insanın kendisi hakkında söylediği yalanlar, Si kalarının onun hakkında düzdükleri bilcümle kuyruklu yalanlarla asla boy ölçüşemez. _Dikkat buyurun, bunların topunun da uydurmasyon oldu- nu söylüyor değilim, diye söze devam etti. Buna benzer sahne-I re sık olmasa dahi zaman zaman rastlanır. Devler, elbet onlarla karşılaşmak epey zor olsa da, arada bir görünürler, cüce kraliçe Marcella hakeza. Henry Street'teki balmumu heykeller sergisinde Aztekler tabir edilen oturan eğribacaklı birtakım heykelleri kendi gözlerimle gördüydüm, adamların bacaklarını düzeltebilmeleri mümkün değil, annadınız mın, diyerek yanında oturan adamın sağ dizinin ardındaki veter mi denir her ne karınağrısı ise sınırlarını işaretleyerek, buralanndaki adaleler var ya, onlara tapınan milletin önünde tanrılar gibi o şekilde oturmaktan son derece cılız kalırlar diye devam etti. Basit ruhlara bir örnek sana.

Mamafih lafı Sinbad ile onun dehşetengiz sergüzeştlerine (ki ona bir parça Ludwig, namı diğer Ledwidge'yi, onun Gaiety afişlerinde boy gösterdiği ve Michael Gunn'ın harikulade başarılı Flying Dutchman'fa idareci üye olduğu ve her ne kadar hayali veya bunun aksi sefinelerin de trenler gibi sahnede biraz yavan kaçtığı bir hakikat ise de herkesin onu dinlemek maksadıyla akın akın geldiği zamanları hatırlatıyordu) getirdiyse de bunda bizatihi telif edilemeyecek bir husus bulunmadığını itiraf etti idi. Bilâkis o sırtından hançerleme motifi italyanlara pek de yabancı gelmeyen bir mesele idi ancak aslında rahatlıkla söylemeliydi ki Coombe yakınında küçük İtalya'nın ordaki o dondurmacılarla balık tavacıları ve hele hele patates kızartmacıları ve dahi diğerleri ertesi gün sessizce, ve ucuzundan diye ekledi, ağzınıza layık de rigueur sarımsaklı bir aş hazırlamak gayesi ile geceleri kedi cinsinden o zararsız ve lüzumlu hayvanları avlamaya bir parça fazlaca müsait olmaları hariç makul muktesit çalışkan insanlardı.

—İspanyollar da, meselâ, diye devam etti, öyle ateşin mizaçlı olup Şeytan gibi fevridirler ve kanunları kendi hislerine göre tefsir ederek karınlarında taşıdıkları o hançerlerle insanın işini hemencecik bitiriverirler. Sürnormal sıcakların neticesi, mevsimleri icabı. Benim karım, tabir caizse, Ispanyoldur, ana tarafından yani. Aslına bakarsan, ispanya'da, yani

Cebelitarık'ta doğduğu için (teknik açıdan), şayet istese ispanyol vatandaşlığı talep edebilir. Tipi de ispanyol zaten, iyice esmer, bilirsin, kara yani. Bana sorarsan mevsim şartları karakteri etkiler derim. Onun için sorduydum şiirlerini

II

--------------------------------- 680 ---------------------___

italyanca yazıp yazmadığını.

—Buraya girerken karşılaştığımız ateşli tipler, diye Stephe araya girdi, on şilin uğruna esaslı tutuşmuşlardı. Roberto ruba roh sua.

—Aynen dediğin gibi, diye onayladı Mr. Bloom.

—Üstelik, dedi Stephen gözlerini dikmiş bir yerlerdeki bilin.
meyen bir dinleyicinin ya da kendisinin üzerinde dolaştırarak Dante'nin coşkunluğunu ve âşık olduğu ikizkenar üçgen Miss Portinari ile Leonardo'yu ve Tommaso Mastino'yu da bilmekteyiz

—Kanlarında var, diye onadı Mr. Bloom derakap. Güneş hepsinin kanını kaynatmış, vesselam. Tesadüf bugün yolum Kildare Street müzesine düştüydü de, şayet deyiş yerindeyse buluşmamızdan az önceydi, ordaki antik heykellere bir göz atfıydım. Kal-çalardaki, göğüslerdeki o muhteşem tenasüp. O türden kadınlara burda pek rastlamazsın. Arada bir bi istisnası çıkar. Evet, güzeller var, ağzı burnu yerinde olanlar, ama benim kastettiğim şey kadın endamı. Üstelik giysiler konusunda öyle zevksizler ki, çoğu yani, kim ne derse desin, bence kadının doğal güzelliğine güzellik katar giyim. Kırış kırış çoraplar, belki de, lakin şüphesiz, en çok gıcık kaptığım şeydir hatta onları görmek beni tiksindirir, diyebilirim.

Ne var ki, her bir yanda ilgi bir bakıma giderek azalmakta idi ve diğerleri deniz kazaları, siste kaybolan gemiler, aysberglerle müsademeler ve buna benzer vukuat hakkında sohbete başlamışlar idi. Bizim bahriyelinin de elbet bu mevzuda anlatacak şeyleri vardı. Horn Burnu'ndan birkaç kez geçmiş, Çin denizlerinin o müthiş muson rüzgârlarını yemiş bir kimse olarak ummanların bütün bu muhataralarına karşı ona moral veren veyahut da o neviden bir kelamda bulunduydu, muazzez bir madalyon sayesinde kurtulmuş olduğunu beyan ettiydi.

Böylecene ondan sonra Daunt kayalığı açıklarındaki gemi enkazına, hık demiş Henry Campbell'in burnundan düşmüş olan o arabacının çıkıp da Booterstown kumsahndaki Palme olduğunu söylemesine dek kimsenin adını hatırlayamadığı o talihsiz Norveç barkının enkazına doğru sürüklenmişler. O sene bütün şehir bu olaydan bahsettiydi (Albert William Quill bu mevzuda Irish Times için fevkalâde meziyetli güzel orijinal bir şiir yazmıştı), kıyıya vuran dalgalar onun üzerinden geçiyor, ardı arkası kesilmeyen kalabalıklar kıyıda dehşetten taş kesilmiş heyecanla onu seyrediyorlardı. Ardından bir başkası Mona'nm nemli ve ağır bir havada orsasından gelmekte olan Swansea limanına bağlı S. S. Lady Cairns e çarpmasına ve bütün mürettebatını yitirmesine ilişkin bir şeyler 68] ''vledi. Hiçbir yardım ulaştırılamamış. Kaptanı, Mona'nın yani, üsademe bölmesinin göçmesinden korktuğunu söylemiş. Hiç su yokmuş, zahir, sintinesinde.

Bu merhalede bir hadise cereyan ettiydi. Zartayı koyuverme mecburiyetinde kalan denizci iskemlesinden kalkıverdiydi.

_Pruvandan geçiyim bi şöyle arkıdaş, dedi asude bir şekerleme yapmaya tatlı bir şekilde henüz başlamış olan yanındaki adama-

Ağır adımlarla hantalcasına yavaş yavaş kapıya doğru ilerledi, barınağın dışındaki tek basamağa gâvur ölüsü gibi indi ve sola doğru kıvrıldı. Denizci oralıkta pozisyonunu aladursun, onun kalkmasından sonra her iki cebinden dışarıya fırlamış içini ısıtmak maksadıyla kendi hususi istihlâki için herhalde bahriyeli romu olacak iki şişeye gözü takılan Mr. Bloom, onun şişelerden birini çekerek tapasını çıkardığını ya da kapağını açtığını ve ağzını dudakları- na dayayarak lıkır lıkır sesler çıkara çıkara sıkı bir fırt çektiğini gör-düydü. Denizcinin kadın kılığında bir karaltıyla kesişmesine müteakip birtakım manevralardan sonra netice itibariyle sırra kadem bastığını gözünden kaçırmayan bizim ıslaholmaz Bloom, gözlerini iyice zorlayarak denizci[A]rom şişesini soğurarak bihakkın tazelen-dikte, onun ağzını açmış, son ziyaretinden bu yana tanınmayacak şekilde değişmiş ve büyük çapta gelişmiş olan Loop Line iskelelerine ve köprülerine aval aval bakınmakta olduğunu sezer gibi olduydu. Görünmeyen birisi ya da birileri onu bir erkekler tuvaletine, ki tanzifat idaresinin her tarafta bu maksatla inşa ettiklerin- den biriydi, tevcih etmekteydi, ancak sessizliğin hâkim olduğu kısa bir müddet sonra denizci, ta oraya gitmeyi boşlayıp oracıkta işini görüverdi de bir süre yere şarıl şarıl

akan sintinesuyunun gürültüsü araba durağındaki atlardan birini uyandırmışa benzediydi. Her ne hal ise, çıngırdayan koşumları müteakip, uykulu bir toynak depreşerek yere yeniden bastı. Kor kömür dolu mangalın yanıba-Şindaki nöbetçi kulübesinde, yukarıda zikredilen ve merhametsiz realitede artık fülûsü ahmere muhtaç ve müftakir vaziyette olan, Şimdilerde kilisenin ianesiyle geçinen (bir zamanlar en itibarlı eşhas ile rabıtaları olan ve bütün hayatı boyunca konforlu bir evde 1090 yaşamış ve senelik iradı helâlinden 100 sterlin iken elbet senin eş-Şoğlubeşkulak tutmuş olanca servetini har vurup harman savur-fnuştu) ve bu mavakkat işi de muhtemelen insaniyet yüzü suyu hürmetine kendisini daha evvelden tanıyan Pat Tobin sayesinde u'an Gumley'den başkası olmayan belediyeye ait taşların bekçisi a*'fçe tedirgin kulübesinin içinde cümle azası sükûnet bulup da
682
kendisini Morpheus'un kollarına terkedene dek deprenip ırgalan di. Avucunda yarı buçuk bir metelik dahi yokken şehrin için(je fınk atıp cümbüşlendikten kelli sıfırı tüketmiş idi. Had safhada iç-1100 tiğini söylemeye hacet yok, kıssadan hisse bütün bunlar gösteriyor ki şayet yakasını bu zahir zuhuratından kurtarmayı kıvırabilseydi kendisi bir baltaya sap olabilir - hemi de devasa bir iş kurabilir idi

Bütün bu arada İrlanda ticaret filosundaki gerek dahili gerekse harici ki zaten ikisi de aynı kapıya çıkar ya düşüşü yüksek sesle lanetlemekteydi. O sene Alexandra tersanesinde, bir Palgrave Murphy gemisinden başka bir tekne kızaktan havuza indirilmiş değildi. Limanlar maşallah ibadullah idi de bir geminin çıkıp geldiği olmuyordu.

Gemi kazalarıyla tahripçiler eksik olmuyor ama, dedi anlaşı-1110 lan aufait olan işletici. Anlamak istediği şey, Galway limanı projesinin Mr. Worthing-ton yahut da ona benzer bir şahıs tarafından münakaşa konusu edildiği bir sırada o geminin ne diye gidip de Galway'daki tek kayalığa bindirdiğiydi, efendim? O zamanki kaptana sorun bu suali, diye fikir yürüttü, bakalım Britanya hükümeti ona bu iş için yevmiye olarak ne kadan rüşvet vermiş Lever Line'ın kaptan John Lever'ine.

—Yalan mı bu dediğim, reis? Diye sordu halihazırda zatına mahsus işret aleminden ve sair cehitlerinden avdet eden denizci-1120 ye.

Senin hazret şarkının veya homurtulu kelimelerden ibaret illâ ve lâkin azîm bir fors ile ünlenen heyamola mı desem işte ikililerin üçlülerin gırla gittiği sözüm ona müziğin kokusunu aldı idi. Mr. Bloom'un keskin kulakları o sırada onun galiba tapasını açtığını (ki doğruydu) işittiydi, herhalde o işret ve su dökme işlerini yapar iken onu biteviye avucunun içinde saklayagelmiş ve mevzubahis mayi ateşi bir parça kekre bulmuş idi. Hâsılı kelâm maharetli âlemi işret-cum iş ü nûşunu müteakiben soire'ede bir bade havası estirerekten halecanla fayrap edip apar topar içeriye daldı idi. —
Peksimetler demir gibi sert idi
Etler dersen Lut'un karısının götünden daha tuzlu. O, Johnny Lever! Johnny Lever, O!
Ki bu teheyyüçten sonra o dehşetengiz vatandaş gene meclise dönüp kendisine açılan mahalle olanca sıkletiyle oturmaktan ziyade çöküverdi. Keçi-Postu, şayet onun o olduğunu farzeder isek, bir menfaati olacak ki, irlanda'nın tabiî zenginlikleri veya ona
683
nzer bir mevzu hakkında cerbezeli-yavan bir nutuk çekerek kva etmekte ve bitmek tükenmek bilmeyen bu diskurunda n Tanrı'nın dünyası üzerindeki biri hariç en varlıklı ülke oldu- "unu, devasa miktarlardaki kömürü, her sene ihraç edilen altı mil-von pavnd kıymetindeki domuz eti, on milyonu bulan tereyağı ve yumurtası ve fakir halka fahiş vergiler ödeten ve piyasadaki etlerin en âlâsını kendi midesine indiren Inlgjltere'den kat kat üstün olduğuna dair ve bu minval üzerinde ne kadar istimi varsa hepsini salmakta idi. Bu münasebetle mükâlemeleri daha da dallanıp budaklandı ve herkes bunun bir vakıa olduğu hususunda hemfikir oldu. irlanda toprağında Allanın yaşayan her bir şeyini yetiştirmek mümkün, diye ifade etti, baksanıza Albay Everard nah, Navan'da tütün yetiştirmiyor muydu! irlanda beykininin bir benzerini başka nerede bulabilirdiniz ki? Ancak bütün konuşmaları bertaraf ederek mükâlemeyi inhisarına alıp, o yüce ingiltere'ye irtikâplarının ona kazandırdığı kudrete rağmen cürümlerinden dolayı hesap sorulacak günün pek uzak olmadığını beyan etti gayet kat'i bir dille crescendo. Almanlar ve Japonlar onlara göstereceklerdi, diye tasdik etti. Boerler sonun başlangıcıydı. Kalp ingiltere halihazırda devrilmek üzereydi ve onun yıkımı, onların Achilles'in topuğu olan irlanda yüzünden olacaktı, derken ordakilere Yunanlı kahraman Achilles'in bu en zayıf noktası hakkında bilgi verdi, bunu anlatırken fotininin üzerinde bahis konusu veteri

gösterirkene tekmil dinle- yicilerinin dikkatlerini tamamiyle çekmiş ve anlamalarını temin etmiş bulunuyor idi. Onun tüm İrlandalılara nasihati şöyleydi: Doğduğunuz bu ülkede kalın ve irlanda için çalışıp irlanda için yaşayın. Parnell, irlanda'nın harcayacak bir tek insanı yoktur, dememiş mi! Her bir yandaki sessizlik, finaleinin bitişini izhar etmekte idi. Senin dalgacı bahriyeli bu muvahhiş havadisâtı hiç tınmadan dinledi.

—Ağır ol, patron, diye düpedüz mukabelebilmisil etti senin denizhıyarı demincekki mütearifeye aksülamel ile bir parça huy- suzlanıp. ingiltere'nin sukutuna vesaireye müteallik bu soğuk duşa muvafakat gösterdi idiyse de, işletici mamafih esas telâkkisine bağlı kaldı.

—Ordudaki en iyi askerler kim? Diye celallenerek sual etti K'ranta eski muharip. Ya en iyi atlayan, en iyi koşanlar? Ya en iyi amirallerimizle generallerimiz? Söylesene sen bana. —İrlandalı elbette, diye yapıştırdı, suratındaki çiller hariç

684

Campbell'a benzeyen arabacı.

|—Elbet ya, diye tasdik etti yaşlı gemici, irlandalı Katolik köylü. İmparatorluğumuzun belkemiğidir o. Jem Mullins'i tanır mısın? Onun şahsî kanaatlerini herkes gibi serdetmesine müsaade etmesine rağmen, işletici, bizim ya da onun olsun, her türlü imparatorluğa kem gözle baktığını ve ona hizmet eden hiçbir İrlandalıya hoş gözle bakmadığını beyan etti. Müteakiben, ortalık kızıştık-ta, söylemeye hacet yok, ikisi de onların atışmalarını birbirlerine zifos atıp kapışmadıkları müddetçe alâka ile takip eden seyircileri kendi taraflarına cezbetmeye çalışarak birkaç gazûb laf daha etti- 1er.

Uzun senelerden beridir Mr. Bloom derunî malâmattan mün-ceren bu fikri şeddeli bir lâf ü güzaf olarak bertaraf etmeye epey mütemayil idi zira, zahidâne o vuslatın arzu edilip edilmemesi muallakta iken, boğazın karşı tarafındaki müttefiklerinin, şayet onlar düşündüğünden çok daha keşkekaleyhisselâm değil idiyseler,

kendi kuvvetlerini faş edeceklerine ketmedecekler idi. Bu, bazı muhitlerdeki kardeş adanın maden kömürü damarının yüz milyon senede tükeneceği şeklindeki çılgınca fikre müsavi idi ve şayet, zaman ilerledikçe, diğerlerinin tavırlarına bakarak bu mev- zuda şahsi kanaatini ancak bu meseleyle aynı şekilde alâkalı olarak her türlü ihtimal muvacehesinde daha evvel meydana gelebileceğini ve bu vaziyet tahtında bu esnada aralarında dağlar kadar fark olsa da her iki ülkeden mümkün mertebe faydalanmaya gayret etmenin son derece münasip olacağını söyleyebilirdi. Bir diğer enteresan nokta da, hâşâ huzurdan fahişelerin ve genç uşakların aşklarının ona İrlandalı askerlerin İngiltere uğruna savaştıkları kadar hatta daha da fazla ona karşı da savaştıklarını hatırlatmasıydı. Ve şimdi, niçin? O halde ikisinin, yani ünlü Invincible Fitzharris olduğu veya mazide olmuş olduğu rivayet edilen bu yerin lisansiyesi ile aşikâr sahtekârın teki olan ötekisinin oynadıkları şu sahne ona ister istemez külah giydirmeye çalıştığını hatırlatıyordu, yani o bir parça insan ruhunu tetkik etmiş bir seyirci olarak, diğerleri farkında değillerken, dönmekte olan dolabın evvelden planlamış olduğunu anlıyor idi. Ola ki hiç de öbür şahıs olmayan müstecire veya işleticiye gelince, kendisi (B.) gayri ihtiyari, şayet insan tamamiyle hebenneka biri olmadığı takdirde hususi hayatının altın bir kaidesi olarak o çeşit kimselere iltifat etmemesinin ve onlara bulaşmaktan ve uzak da olsa bir jurnalcinin çıkarak Denis veya Peter Carey kraliçenin - artık kralın ya -müddeiumumisine rapor etmesi, ki son
685
, fece içtinab ettiği bir fikir idi, ihtimalinin her zaman mevcut bu- ı nmasından dolayı onların ihanetlerine hedef olmaktan imtina etenin en doğru hareket olacağını hissetti idi. Bu bir yana, kendisi kanunlara halel getiren ve prensip olarak cürümle alâkalı işlerden hiç mi hiç hoşlanmazdı. Mamafih, suçluluğa ait bu meydânlar onun bağrında herhangi bir şekil ve de şemailde hiçbir vakit barınmış değiller idiyse de, şüphesiz ki her daim, siyasal kanaatlerinin verdiği cesaret ile (filhakika, şahsen, kendisi bu çeşit şeylere asla bulaşmayacağından emin idi) bıçağının o soğuk çeliğini bilfiil savuran bir adama karşı, (derununda hiç değişmeksizin kalarak) ve avnı surette aşk yüzünden kan davası güden sevdiği kadının koca- sı ekseriya, aralarında öteki şanslı fani ile ilişkilerine dair birkaç kelime söylendikten sonra (adam ikisini de takip ettirmiştir), ya o kadına sahip

olursun ya da onun uğruna asılırsın hesabı, adamın maşukasında evlilik sonrası alternatif liaison neticesinde aklı başına gelip de Postu lakaplı Fitz'in kadının asıl mütecaviz mücrimlere götürmekte olan arabayı sürmekte olduğunu ve yapılan ihbarların aslı varsa, bilfiil pusuya düşüren tarafta, ve aslına bakılırsa, kodaman bir hukukçu olan kimse olduğunu anlayana dek hançerini kadına daldırarak öldürücü yaralar açan o güneylilere belli bir nevi hayranlık hissettiğini inkâr edecek değil idi. Hâsılı kelâm artık bu çok eski bir vak'a idi ve sözüm ona Postu-vesaire dostumuza gelince, muzaffer çıkıp vazıh bir şekilde idamei hayat etmiş idi. Ya eceliyle ölmesi veyahut da bir darağacının tepesinde asılması gerekiyor idi. Aktrisler gibi, hep katiyyen son performanslarıdır da ardından tebessümlerle çıkagelirler tekrar. Gülünç derecede cömerttir, mütelevvindir, iktisat hakkında hiçbir fikri yoktur, muttasıl kemik yerine onun gölgesini kapmaya çalışır. Ve de aynı surette, Mr. Johnny Lever'in de rıhtım civarındaki teferrüçleri sırasında Old Ireland tavernasının -Erin'e dön vesaire- şipşirin havasında küllliyetlice £. s. d. yitirmiş olduğuna dair pek müsellem bir şüp- neye kapılmış idi. Müteakiben öbürüne gelince daha geçenlerde, ktephen'e anlattığı gibi, kendisine hakaret eden o şahsı nasıl kolayca ve tesirli bir şekilde sustururken kullandığı lisanın tıpkısını 'Şitmiş idi.

—Bir şeylere küsmüş olmalı, diye beyan etti o her ne kadar haksızlıklar kurbanı ise de netice itibariyle mütesekkin şahıs, de- yıverdiydim. Bana Yahudi dediydi, üstelik de hiddet ederek kırıcı lr Şekilde. O vakit ben de vazıh hakikatlerden bir nebze dahi aPmaksızın ona Allahının, yani isa'nın ve tüm ailesinin de benim s'Di bir Yahudi olduğunu söyledim, oysa gerçek şu ki Yahudilikle
686
bi ilintim yok benim. Nasıl oturtmuşum, di mi? Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır. Herkes de gördüydü ya, herifçioğlu dut yemiş bülbüle döndü. Haksız mıyım, sen söyle!

Ürkek bir mağmumiyet ve gururla gözlerinde uzun bir hatalı, sın bakışı, onun mülayim ithamına kezalik niyazmendî nazarlarla cevap veren Stephen'ın üzerine dikti, zira onun gözlerinde hepsinin bu kadar olmadığını anıştıran türden ışımalar vardiya benziyordu.

—Ex quibus, diye mırıldandı Stephen ağzında geveleyerek iki göz ya da dört gözle halleşedursunlar, adı Christus ya da Blo-om'dur ya da herhangi başka bir şey, secundum carnem.
—Elbette, diye girişerek onayladı Mr. B., meselenin her iki tarafına bakman lâzım. Doğru ve yanlış konusunda insicamlı, değişmez kaideler serdetmek zordur, lâkin ne tarafa baksan ıslah edilecek bi şeyler bulursun, ne var ki, dediklerine göre bizim kendi çilekeş îrlandamız da dahil olmak üzere tüm ülkeler layık oldukları hükümetlerce idare edilirler. Ancak her taraftan bir parça iyi niyet ister. Evet, anladık, karşılıklı üstünlüklerinden dem vurarak böbürleniyorlar, e, karşılıklı eşitliğe ne olacak, ya! Her ne şekil ve şemailde olursa olsun şiddete ve müsamahasızlığa çok içerlerim. Bunlarla hiçbi netice alamadığın gibi hiçbi şeyi de önleyemezsin. Taksitli sisteme benzer bir devrime ihtiyaç var. Bunun muvacehesinde, sırf başka bi sokakta oturuyorlar ve bitişik evde başka bi şiveyle konuşuyorlar diye insanlardan nefret etmek saçmalığın dik âlâsı değil midir allasen.
—Skinner aralığıyla Ormond pazarı arasındaki unutulmaz kanlı köprü muharebesiyle yedi dakika harbi, diye onadı Stephen. Evet, ona tamamiyle katılıyordu Mr. Bloom, onun bu sözünü küllühüm tasdik edip, söyledikleri ziyadesiyle doğru idi hani. —Lâfımı ağzımdan kaptın vallahi, diye karşılık verdi. Birbirini tutmayan deliller kumkuması, insan ne diyeceğini şaşırıyor billahi....
Bütün bu rezilâne kavgalar, onun naçiz kanaatine göre kanı bozukluğun bir hezeyanı, bir çeşit osuruğu cinlilik tezahürü veya bir nevi hormon dengesizliğinin neticesi olup sehven bir şeref ve bir bayrak çöpatlatamazhğına vehmedilmekte, ve insanlar ne zaman duracaklarını asla bilmediklerinden dolayı büyük nispette her bir tamahkârlığın ve kıskançlığın ardında yatan para meselesine bağlı bir meseledir. —itham ediyorlar, diye belirtti işitilir bir sesle.
Sonra diğerlerinden olabildiğince uzağa döndü... öyle ya, be"
687
, • je ve konuşmasını daha da yaklaşarak sürdürdü... diğerleri şey tmesinler diye... nesine lâzımdı. _Yahudileri, diye hafifçe duyurdu yandan, ülkenin mahvına
bep olmakla suçluyorlar. Zerre kadar aslı yok bunun, sana soyluyum bak. Tarih, öğrenince şaşıracaksın, şüpheye mahal bırakma-vacak şekilde kanıtlamıştır ki ispanya engizisyonun Yahudileri kovmasından sonra zevale

yüz tutmaya başlamış ingiltere de, diğer yönlerden affedilmez hatalar işlemiş fevkalâde muktedir ama habis bir devlet adamı olan Cromwell onları ülkeye kabul etmeye başladıktan sonra refaha kavuşmuştur. Niçin? Çünkü onların maneviyatı münasip hassalarla meşbudur. Pratik insanlardır ve bunu ispat etmişlerdir. Ne olduklarını saymama hacet yok zira bu konudaki numune eserleri zaten biliyorsun, üstelik ortodokssun da. Lâkin iktisadi, dine dokunmayalım, alanda rahip deyince akla yoksulluk geliyor, ispanya'ya dönelim, savaşta gördün işte, girişken Amerika'yla kıyaslanınca. Türkler, inançlarından dolayı. Zira ölür ölmez dosdoğru cennete gideceklerine inanmasalar daha iyi bir hayat sürmeye çalışırlardı, en azından bence öyle. Sahte iddialarla dünyalıklarını çıkaran bölge papazlarının hokkabazlığı da bu- dur işte. Ben, diye dramatik bir forsla devam etti, ilkönce sana bahsettiğim o kaba herif kadar irlandalıyım ve herkesin, diye sözünü neticelendirdi, her türlü dine bağlı insanların ve sınıfların pro rata haylice yüklü bir gelire kavuştuğunu görmek isterim, hem de öyle varla yok arası değil, yılda 300 £ civarında olmalı. Meselenin can damarı budur işte, üstelik mümkündür de, insanlar arasında dostane ilişkileri tahrik edecek olması da cabası, iyi ya da kötü, benim kanaatim budur. Vatanseverlik budur bence. Klasik dil derslerimizde Alma Mater, vita bene'dc çatpat Latincesini öğrendiğimiz gibi, Ubi patria. Vatan, karnının doyduğu yerdir, çalıştığın takdirde. Çapanoğlunun aptes suyuna benzeyen bir fincan kahve bozuntusunu yudumlar ve bu ahvali umumiyeye dair hulâsayı dinler 'ken, Stephen nazarlarını belli bir noktaya temerküz ettirmeden dikmiş bulunuyor idi. işitebiliyordu, tabii, sabahları Ringsend'de yuvalarını örten ya da öyle görünen kendi renklerindeki çeşit çeşit Kumların tüm o renklerine çabucak gömülüp gizleniveren o yengeçler gibi değişik tonlara bürünen her çeşitten sözcüğü. Sonra gözlerini kaldırdı ve çalıştığın takdirde dediğini işittiği sesin söz-ukleri söyleyen yoksa söylemeyen gözlerini gördü. —Ben hariç, diyebildi sonunda, çalışmayı kastederek. [A] gözler bu deyi {'zerine şaşırdı zira o, pro tem. onlara malik
683
olan şahıs bildirdi ki, ya da konuşan sesi miydi bunu yapan, herk çalışmalı, mecburen, beraber.

—Yani, elbet, diye atıldı öteki onaylamak amacıyla, mürrık" olan en geniş anlamıyla çalışma. Hatta sırf şan şöhret amacını ta mayan edebi mesai bile. Gazetelere yazı yazmak bugünlerde e kolay yol. Bu da bir çalışma. Önemli çalışma. Öyle ya, seni tanıd ğım kadarıyla, senin tahsiline harcanan onca paradan sonra bum telâfi etmeye hak kazanmış biri olarak kendi fiyatını biçebilirsin Kendi felsefeni işleyerek kaleminle yaşamayı en azından bir köylü kadar hak etmiş durumdasın. Di mi? ikiniz de irlanda'ya lâzımsınız, beyin ve adale, ikisi de eşit ehemmiyette.

—Herhalde sen, diye Stephen karşılık verdi bir tür yarım gülüşle, kısaca irlanda denilen faubourg Saint Patrice'ye ait olduğundan dolayı önemli olabileceğimden kuşkulanmaktasın. —Hatta bir adım daha ileri giderim, diye çıtlattı Mr. Bloom.

—Ama, diye onun sözünü kesti Stephen, kanımca irlanda'nın önemi onun bana ait olmasından kaynaklanıyor. —Kime ait? diye sual etti Mr. Bloom eğilerek, ola ki yanlış anlamış olduğunu vehmedip. Affedersin. Ne yazık ki, cümlenin son bölümünü işitemedim. Ne diyordun sen o?...

Stephen, aşikâre huysuzlanarak, yineledi ve kahve maşrapası mıdır her ne nesne ise pek kibar olmayan bir şekilde bir yana itip, ekledi:

—Ülkeyi değiştirmek olasız. Gel konuyu değiştirelim.

Bu isabetli öneri karşısında Mr. Bloom, konuyu değiştirmek için, gözlerini indirdi, ama bu damdan düşercesine söylenen sözden sonra konuşmanın nasıl bir mecra takip etmesi gerektiğini bir türlü kestiremiyordu. Davranışındaki serzeniş yanı daha ağır basıyordu kuşkusuz. Söylemeye hacet yoktu ki onun az önceki curcunasının etkisiyle ayık haline yabancı bir huşunet içindeydi. Muhtemelen gerekli olan ve Mr. B.'nin en büyük önemi atfettiği aile-hayatından nasibini almamış ya da uygun insanlarla bir arada olma fırsatını bulamamıştı. Göz ucuyla ve bir parçacık endişeyle yanındaki genç adamı inceledi ve onun Paris'ten yeni döndüğünü hatırlayarak endişesi bir tür haşyete dönüştü, daha ziyade ona çokça babasını ve kız kardeşini anımsatan gözleri konuyu aydınlatıcı bir ipucu vermiyordu, ne var ki, bu genç adam insanın aklına geleceği parlak olduğu halde vaktinden önce çürümeye başlayan ve bunun tek sorumlusu da kendileri olan kültürlü delikanlıları getiriyordu. Örneğin, o yarıkaçık zıpır O'Callaghan'ı ele alalım,

soylu ama yoksul bir ailedendi, sarhoş olduğu zamanlar birtakım garip davranış-

689

eileyip aklına estiği gibi delilikler yaparak etrafındaki herke- u ktırır onlara elaman dedirtirdi meselâ caddelerde kesekâğıdın- S1 bir givsiyle (gerçekten) gezerek gösteriş yapma gibi bir âdeti a Bu eğlence faslı son bulduktan sonra her zamanki denoue- başlardı, başı belâya girince birkaç arkadaşı, Lower Castle v d'daki John Mallon'un marizini sıkı bir şekilde ihsas ettirdikten onu oradan tüydürürler, ceza kanununun muaddel maddesi- • ikinci bendi mucibince uysallaştırılma korkusuyla, celbedil-ek. üzere geri zekâlıların bile anlayacağı nedenlerden asla ifşa edilmeyen birtakım isimler verilir. Kısacası, kör kör parmağım gözüne, hiç kulak asmadığı altı on altı, Antonio vasire, cokeyler, estetler ve yetmişler ya da o civarlarda pek moda olan dövmeler hatta lortlar kamarasında dahi zira tahtın sahibi gençliğinde, daha veliaht iken, lortlar kamarası üyelerinin ve diğer kodamanların sadece devlet başkanının izinden giderken, zihninden azîmüşşan kimselerin şaibelerini geçirdi birkaç sene evvel kraliyet mensuplarının Cornwall vakasında olduğu gibi ahlâka mugayir davranışları ki ta- biata aykırı şatafatlarıyla, iffetli Mrs. Grundy'nin kanunlar muvacehesinde fevkalâde iğrenç bulduğu ama onların düşündüğü sebeplerden değil yalnız kadınlar her zaman birbirleriyle incir çekirdeğini doldurmayan sebeplerden dalaşırlar çoğu zaman da bu kıyafetler ve onun gibi şeylerle ilgilidir. Mutena iç çamaşırlarına meraklı hanımlar ve kıyafetlerine düşkün beyler, aralarındaki gediği tarizlerle daha da genişletmeye gayret ederek ve bu iki cins arasındaki münasebetsiz fiilleri daha da sahih bir şevk yaratabilmek gayesiyle, kadın onunkinin düğmelerini ardından da erkek onunki-leri çözdü, iğneye dikkat et, halbuki yamyamların yaşadığı adalar- da vahşiler, meselâ, gölgede doksan derecede bu türden şeylere kumpas sallamazlar. Ne var ki, düşüncelerimizin başlangıcına dönersek, diğer taraftan en alçak basamaktan kendi gayretleriyle terakki edip zirveye kadar yükselen diğerleri de var idi. Salt Allah yergisi deha sayesinde mümkün oluyor bu. Beyin ile, efendim. Bu ve diğer sebeplerden, daha da bekleyerek bu beklenmedik vesileden faydalanma hususuna alâka duyduğunu hatta bunun bir vazife olduğunu hissetti ama sebebini bir türlü kestiremedi zira zaten halihazırda

birkaç şilin içerdeydi lâkin buna kendisi sebep olmuştu. Mamafih onun zihnini tembih edebilen epey yüksek ka- |breden biriyle ünsiyet peyda etmek bu küçük masrafı kat kat te-. ederdi. Bu şekildeki bir enetelektüel münebbih, arada bir zi-ln için en âlâ bir tonik fonksiyonu yerine geçebilirdi. Buna bir de a°ıtısaz bir tip olan emektar denizciyle tanışma, münakaşa etme,

690

hora tepme, kürek çekme fırsatını da ilâve edince, gece kusl tüm o envai çeşit hadisât, tekmili birden, bilhassa son zamanla h halkın alâkasının mihrak noktası haline gelen en düşkün vaziyet olanların, yani madenkömürcülerinin, dalgıçların, çöplük farele ' nin vesairenin hayatları da dahil içinde yaşadığımız dünyanın h' minyatür kameosunu meydana getiriyordu. Ol ezher saati inkis f ettirmek maksadı ile, eline kalemi alıp da şu bayatlamış metotlarl (zira yapmak istediği şey sadece buydu) muharrirliğe başlasa acaba şansı, sütunu bir Gine hesabıyla Mr. Philip Beaufoy'unkine yaklaşacak derecede yaver gider miydi, diye geçirdi. Meselâ, Bir Arabacı Barınağı 'nda Edindiğim intibalar.

Tesadüfe bakın, Telegraph'm pembe -oysa utanmak nedir bilmeyen- kâğıda basılı yarış neticelerini veren ilâvesi dirseğinin hemen yanında durmaktaydı, ve zihni bir solüsyona vasıl olmaksızın gene kendisine ait olan bir ülke ile Bridgewater'den gelmiş olan gemi ve A. Boduin'e hitaben yazılmış olan kartpostal üzerinde kaptanın yaşını bul bilmecesi ile meşgul iken, gözlerini kendisini bilhassa alâkadar eden mütevali serlevhalar üzerinde maksatsızca-sına gezdiredursun, Er-Rahman celle celâlühû, bugün de gündelik matbuatımızı esirgeme bizden. Önce biraz ilerleyecek gibi oldu ama meğerse H. du Boyes isminde, bir daktilo veya onun gibi bir şeyin acentasıymış. Yaman bi muharebe, Tokyo, irlanda'da sevişme, zarar ziyan 200 £. Gordon Bennett. Muhaceret vurgunu. Başpiskopostan mektup. William f. Ascot, Gold Cup'ı kazanıyor. Aut-sayder Throwaway'in zaferi, Capt. Marshall'ın yağız atı Sir Hu-go'nun büyük sürpriz yaratarak büyük nişanı aldığı '92 Derby'sini hatırlatıyor. New York'ta felaket. Binlerce kişi hayatını yitirdi. Ayak ve Ağız. Müteveffa Mr. Patrick Dignam'ın cenazesi.

Böylece, mevzuu değiştirmek gayesiyle Dignam R. I. P. hakkında, epey hüzünlü bir uğurlama diye düşündüğü yazıyı okudu. Ya da en azından bir üslup değişikliği.
—Bu sabah (yazıyı Hynes koymuştu muhakkak) müteveffa Mr. Patrick Dignam'ın cenazesi No: 9 Newbridge Avenue, Sandymount adresindeki ikametgâhından, Glasnevin'de defnedilmek üzere kaldırılmıştır Vefat eden zat şehir hayatının fevkalâde sevilen dostane şahsiyetiyle tema-
1460 yüz etmiş bir simasıydı ve kısa süren bir hastalığı takip eden ferağı derin teessüre gark ettiği her sınıftan hemşehrilerine büyük bir şok tesiri icra etmiştir. Müteveffanın birçok arkadaşının hazır bulunduğu cenaze merasimi (Hynes bunları Corny'nin tembihlemesiyle yazmıştır şüphesiz) 164 North Strand Road adresinde mukim Messrs. H. J. O'Nei'1 and Son tarafından icra edilmiştir. Matemciler arasında şu şahısla
691
t jjj- Patk. Dignam (oğlu), Bernard Corrigan (kayınbiraderi), 0 Henry Menton, Dv. Vet., Martin Cunnigham, John Power, .) ye, l jjg ador dorador douradora (matbaanın piri Monks'a Keyes anlattığı sırada olacak) Thomas Kernan, Simon Dedalus, Step-Dedalus B. A., Edw. J. Lambert, Cornelius T. Kelleher, Joseph M'C. u nes L. Boom, C. P. M'Coy-M'Intosh ve daha birçotları.
L Boom (ismindeki yanlışlık) ve dizgi hataları sebebiyle en k'icük bir infial dahi hissetmek şöyle dursun, C. P. M'Coy ve Stephen Dedalus, söylemeye hacet yok, küllühüm namevcudiyet-lerivle bas bas bağırırlarken (M'Intosh'u bir yana bırakalım) aynı zamanda gülmekten katılacak hale gelen L. Boom bunu yeniden esnemeye hazırlanmakta olan, yarı asabi dostu B. A.'ya abuk sabuk baskı hatalarının mutat tesirini unutmaksızın gösterdi.
_îbranilere ilk nâme şöyle miydi? Diye sordu altçenesi müsaade eder etmez. Metin: Ağzını aç da ayağını içine koy.
—Öyle. Vallahi, dedi Mr. Bloom (ne var, hiç alâkası olmayan ayak ve ağzı ekleyene dek ilkin başpiskoposu kastettiğini zannetti) ferahlamış ve ziyadesiyle memnun, aynı zamanda Myles Craw-ford'un idaresinde böyle bir şeyin olmasına da bir parça hayret etmiş vaziyette, işte.

Öbürküsü ikinci sahifeyi okuyadursun Boom (bu kere ona yeni unvanıyla hitabedersek) kısa süren bu boş zamanını kendi tarafındaki üçüncü sahifede yer alan üçüncü Ascot yarışının hikâyesini dembedem okumakla geçirmekte idi. 1000 ingiliz altını ile 3000 ingiliz altını tıngır para. Damızlık taylar ve dişi taylar. Mr. E Ale-xander'in Throwaway'i, B'ham, 5 yaş, 9 st. 4 lbs. (W. Lane) Righta-way-Thrale ile 1., Lord Howard de Walden'in Zinfandel'\ (M. Cannon) 2., Mr. W. Bass'in Sceptre'i 3.. Zinfandel üzerine 4'e 5 bahisli, Throwaway 20'ye 1 (auts.). Sceptre çok az daha ağırca, Zinfandel üzerine 4'e 5, Throwaway 20'ye 1 (auts.). Throwaway ile Zinfandel birbirinden ayrılmaksızın koştular. Atların kazanma şansları eşit gi-Dl gözükürken tanınmamış bir autsayder bir çıkış yaparak öne doğ-ru atıldı, 2 1/2 millik bir parkurda Lord Howard de Walden'in al [A]ygır tayını ve Mr. W. Bass'ın doru dişi tayını geçerek uzun süre önde gitti ve yarışı bitirdi. Kazanan atın yetiştiricisi Braime idi, de-?C. k' Lenehan'ın ileri sürdüğü gibi olay sırf palavradan ibaret eğıldi. Zaferi bir at boyu mesafeyle ferasetli bir şekilde garantiletti- 1000 ingiliz altını ile 3000 ingiliz altını tıngır para. Yarıştaki ar: J- de Bremond'un (Bantam Lyons'un meraktan çatlarcasına uŞturduğu ama henüz ulaşmamış olan Fransız atı) Maximum u- Başarılı sonuca götüren farklı yollar. Sevişmenin zarar ziyanı.
1470 1480 1490 1500 692
0 avanak Lyons mütehevvir davranışıyla hedefi ıskalayıp sonu geldi. Elbet bunu yapmasının sebebi büyük oynamak gayesi ı idiyse de olaylar öyle gelişti ki zavallı ebleh sonunda hava alrıakl 1510 yetinmek zorunda kaldı, ümidini yitirip. Neticede tahminden ih ret kalmıştı bütün işi.
—Onların bu şekilde gelecekleri belliydi zaten, dedi o, Bl0 om yani.
—Kimin? dedi, bu arada söyleyim, eli incinen öteki. —Bi sabah gazeteyi açıcaksın, diye doğruladı arabacı, ve oku-yucaksın: Parnell'in Dönüşü, istedikleri şeye bahse girerdi. Bir gece bir Dublin silahendazı o barınaktaymış da, onu Güney Afrika'da gördüğünü söylemiş. Gururdu onu öldüren. Bence gidip kendisini vurmak veya 15 numaralı komite odasından sonra eski 1520 haline dönüp onu suçlayacak bir kimse kalmayana dek bir müddet kimseciklere gözükmemeliydi. Aklı başına gelip de eski benliğine kavuştuğu zaman herkes birden onun önünde çıplak dizlerinin üzerine çöküp onu selâmlarlardı. Ölmemiştir o. Sadece bi yerlere kaçmıştır. Getirdikleri tabutun taş doluydu içi. ismini de değiştirmiş. De Wet yapmıştı,

Boer generali. Rahiplere çatmakla hata yapmıştı bence. Vesaire vesaire vesaire.
Buna rağmen Bloom (hakiki unvanıyla) onların hatırladıkları şeyleri hayretle karşılamaktaydı zira anlattıklarının onda dokuzu öyle tek tük değil binlerce katranvariline dairdi demek ki yirmi 1530 küsur sene geçtiğine göre tam bir nisyandı. Hiç mümkün görünmüyordu elbet o taşlarda dahi bir parçacık hakikat payı varsa, far-zetsek bile, dönüşünün son derece mahzurlu olacağını düşündü, her şey bir yana. Belli ki onun ölümündeki bir şeyler onları ifrit ediyordu. Ya bir sürü çeşitli siyasi tertipleri tam ikmal edilme safhasına yaklaşmışken şiddetli bir zatürrieden ziyan olup boynu bükük göçüp gitmiş ya da belki de ölümü bir yerde ıslandıktan sonra çizmeleriyle elbiselerini değiştirmeyi ihmal etmiş olmasından dolayı husule gelen bir soğukalgınlığı kondisyonunu bir odaya kapanmış olduğundan dolayı bir mütehassısa gösterememesi ve netı-1540 cede bu yüzden on beş gün dolmadan herkesi acılara garkederek (yoksa belki de acınmalarının sebebi işlerinin ellerinden alınmış olduğunu görmekten mi neşet etmekteydi) ölmesine medyundur. Muhakkak ki onun nerede olabileceğine ilişkin herhangi bir ipucu Fox ve Stewart gibi çeşitli takma isimler altında dolaşmaya başlamasından dahi evvel Alice, neredesin hesabı katiyyen mevcut değ»' ken bile onun hareketlerini yakından bilen hiçbir kimse bulunma-dığından dolayı arabacı dostumuzdan sadır olan mülâhaza mürnk'
695
- hudutları içerisinde olabilirdi. Binaenaleyh tabiatiyle onun '•t, ni doğuştan insanların bir lideri ki hakikaten öyle idi ve ço-
1 ayaklarla altı fit veya diyelim ki beş fit on hatta on bir inç ge-boyuyla haşyet uyandıran bir şahsiyet olarak kurcalayacaktı, h'lbuki Falanca Filanca Beyler, mumaileyhin eline su dökemez. kusurlarını unutturacak vasıfları pek fazla değil iken dahi bo-
larını öttürebilmişlerdi. Elbette bunlardan bir hisse çıkarılabilirdi ayakları kilden bir ilah, güvendiği sadık yardımcılardan yetmiş kişinin birbirlerine çamur ata ata ona saldırdıklarını düşünün. Katilleri de hakeza

tıpkısının aynısı. Geri dönmen lâzımdı. Zihninden söküp atamadığı bu his seni çekti durdu. Baş roldeki dublörlere göstermek için nasıl. Onu bir kez ziyadesiyle kıymet verdiği In-suppressible'm yoksa United Ireland'm dizginlerini imha ettikleri o mutlu vesileyle görmüştü, aslına bakarsanız, yere düştüğünde silindir şapkasını alıp ona vermiş o da Teşekkür ederim, demişti, dudaklarını fincandan azıcık ayırarak anlatmış olduğu bu küçük aksi tesadüfe rağmen soğukkanlı görünüşünün altında heyecanlı olduğu aşikârdı: Tanrı'nın himmetiyle. Lâkin, dönüşü mevzuuna gelince. Döner dönmez peşinden köpekleri salmazlarsa sen de kendini şanslı say emi körolası. Ardından umumiyetle bir alay mızmızlanmalar sökün etti, Tom ondan yana ve Dick ile Harry ona karşı. Bunun üzerine, zatı âlileri, yerinizi almış olan adama karşı çıktınız ve Tichborne davasındaki davacı gibi hüviyet vesikalarınızı göstermek mecburiyetinde kaldınız, hani o Roger Charles Tichborne, geminin ismi hatırlayabildiği kadarıylan Bella idi de, vârisi, delillerden anlaşıldığı üzere batan gemideymiş ve Çini mürekkeple yapılmış bir dövme işareti varmış, Lord Bellew miydi ismi, aslında bütün bu detayları gemideki arkadaşlarından pek kolayca edinebilirdi, verdikleri eşkal ile mutabakat sağlamak gayesiyle ayağa kalktığında, kendisini şöyle takdim etti: Affedersiniz, benim ismim Falanca Filanca veyahut da bu neviden alelade bir beyan. Daha ihtiy-atkâr bir hareket tarzı da, Bloom'un yanında oturan ve filhakika bahis konusu mümtaz şahsiyet gibi müfrit bir teheyyüç izhar etmeyen kimseye dediğince, ilkönce ülkenin nabzını yoklamak olabilirdi.

—O kahpe, ingiliz fahişesi bunu ona yapan, diye mütalaasını serdetti harabatın işleticisi. Tabuta ilk çiviyi çakan o.

—Esaslı karıdır sen işine bak, diye mülâhazada bulundu soi-lSant belediye evrak müdürü Henry Campbell, atlar anası maşal-^ Nice yiğidin dizlerini gevşetmiştir o karı. Bir berber dükkânın-Rördüydüm onun resmini. Kocası bir kaptanmıs. hem de zabit.

1550 1560 1570 1580 - 694

—Ya, diye ekledi Keçi-Postu gırgırına, dandik aleyhisselartı 1600 Bu mizahi mahiyetteki uluorta

zamime, entouragei arasınH

epey bir miktar kahkahayı mucip olduydu. Bloom'a gelince ise müphem bir tebessüm kıpırtısı olmaksızın, sadece nazarlarını kan istikametine doğru çevirmekte ve keyfiyetin, yangına körükle gider gibi, aralarında gidip gelen

incir çekirdeğini doldurmayan türden tatlı kelâmlarla dolu alelusul mektupların ifşa edildiği o sıralar fevkalâde alâka uyandıran ol tarihî hikâye üzerinde tefekkür etmekteydi. Araya tabiatin girmesine dek tamamiyle Platonik idiler sonraları aralarındaki merbutiyet azar azar zirvesine ulaşana dek koyulaştı ve o sarsıcı darbe aslında onun defterini dürmeyi akılları-1610 na komuş sayısı pek az olmayan kötü niyetli kimselerce hayırlı bir haber olarak karşılaşana dek ilişkileri tüm şehir halkının ağzına sakız olduysa da, her ne kadar daha sonraları dallanıp budaklanıp eriştiği sansasyonel seviyedekine benzemiyor idiyse de daha önceleri de bunu bilmeyen kimse kalmamış gibi bir şey idi. Mamafih, kadın onu mahbubu ilan edip de isimleri birleştirildiğine göre, meseleyi, yani, şahitlerin onu falanca falanca muayyen bir tarihte üst katlardaki bir apartman dairesinden keşsavaklığa bir parça müptelâ haftalık mecmuaların sayesinde adeta bastığı bir keyfiyet olarak içeriye duhul ettiği gibi aynı gece kıyafetiyle ve bir merdi-1620 ven vasıtasıyla apar topar çıkma filini işlerken görmüş olduklarına dair yemin etmesi şeklindeki tıklım tıklım bir mahkemede herkesi mübalâğasız elektrik çarpmış gibi heyecanlandıran ve şahit ma-halinde yeminli ifadesinden zuhura gelmiş olan onun kadının ya-takodasını paylaşmış olduğu keyfiyetini ayyuka çıkarıp ayağa düşürmek için nasıl bir mecburiyet olabilirdi ki? Halbuki meselenin aslı şu idi ki bu sadece bir kocanın kisrıklığı ve aralarında isimlerinden maada bir şey kalmamış vaziyetteyken en müncezib ucuna dek iktidarlı hakiki bir erkeğin sahneye çıkıp onun fettan sihirlerinin tuzağına düşerek maşukasının tebessümleriyle kendinden 1630 geçmesi ve böylece aile mesuliyetlerini unutması meselesiydı. Zevcî hayatın ezelî ve ebedî mes'elesi, söylemeye hacet yoktur kı> zuhur etmiş olur. Evli kimseler arasında aşk-ı hakikiyenin, o münasebette başka bir erkeğin de bulunması halinde, idamesi mümkün müdür? Buyurun. Şayet erkek kadına muhabbet besliyor ise-bir çılgınlık dalgasına kendisini kaptırmış ise bu onları hiç alâkada etmez idi. Kendisi, diğer askerî şahsiyetler ile mukayese edildikte (ki tam da umumiyetle her gün karşılaştığımız hafif süvari alay111 dan,

daha da doğrusu 18. süvari alayına mensup) elveda, benim W yüzbaşım nevinden bir kimse ve şüphesiz kadının vaktiyle InCl rif'in rahipler ve papazların topuyla ve en nikbin intizarlarını s sah fersah aşan bir şekilde şiddetle müdafaa ettiği memleketin bölgelerindeki evlerinden tahliye edilmiş sevgili kiracıları da un zevcî tekerine taş koyana ve böylecene masaldaki eşşeğin knıesine benzeyen bir şekilde onun başını nara yakmalarına dek öhrete ulaşması son derece muhtemel bir kimse olduğunu şıpıni-i sezgileyiverdiği kendisine has bir tarzda itidal sahibi (yani, dü-ük bir lider, ötekisi değil) bir hüviyette ve şüphe yok ki yüksek mertebeden birtakım cevherlerle tezyit edilmiş bir erkekliğin muhteşem bir timsali olduğu meydandadır, imdi de maziyi nazar eylercesine müşahede ettikte her bir şey bir rüya gibi görünmekte idi. Ve ardından geri dönüş yapabileceğin en berbat hareket idi zira söylemeye hacet yok ki her bir şey zamanla değiştiğinden dolayı her şeyi yadırgardın. Niçin, diye düşünceye daldı, uzun seneler semtine uğramadığı bir mahal olan Irishtown sahili, gelin görün, şehrin kuzeyine taşınmasının akabinde bir bakıma farklı görünmekteydi. Kuzey veya güney, mamafih, bu şiddetli bir ihtiras meselesiydi, saf ve tabiî, özene bezene inşa ettiğin bir şeyin yerle yeksan olmasıydı zaten o da yarım da olsa ispanyol olduğuna tam da aynı şeyi çın tutuyordu, hiçbir şeyi yarım yapmayan tipler, edep erkân namına ne varsa her bir şeyi fırlatıp atan güneyin muhteris kayıtsızlığı.

—Aynen dediğim gibi yani, dedi Stephen'a o, ağzı paça, hani kan ve kum hakkında. Şayet epeyce yanılmıyorsam o da ispanyol idi.

—İspanya kralının kızı, diye yanıt verdi Stephen, siz ispanyol soğanlarına elveda ve orevuar imiş de Deadman denilen ilk yöre topraklara ve Ramhead'den Sicilya'ya kadarının şöyleymişliği şu kadarmışlığı hakkında epey çetrefilli bir şeyler ekledi.

—Oyley miymiş? Diye nida etti Bloom, şaşarak ama kat'iyyen namüteaccibâne, bu tevatürü hiç işitmiş değilim şimdiye kadar. Mümkündür, bilhassa orada, yaşadığı yer elbet, ispanya, işte.

Cebindeki Günah Ze... kitabını dikkatle saklayarak, sırası gelişken, ona o tarihi geçmiş Capel Street kütüphanesinden alınmış ltabı hatırlattığından cüzdanını cebinden çıkararak ihtiva ettiği utenevvi muhteviyatını seri bir şekilde çevirdi evirdi ve nihayet

o.

Baksana şuna, sırası gelmişken, dedi, soluk bir fotoğrafı Katle seçip masanın üzerine koyadursun, sence bu ispanyol tipi "ıdir? kendisine hitap edildiği aşikâr olan Stephen, eğilip kadınlığı-

696

nın tam baharında olması ve göğüslerini bol bulamaç teşhir ede şekilde yosmacasına dekolte bir tuvalet giymiş olması hasebivi etine dolgun kıvrımları muvazzah bir tarzda göze çarpan sarm vücutlu dolgun dudakları aralanmış, dişleri mükemmel, üzerinH In Old Madrid adlı o sıralar pek tutulan bir baladın da göründü?" bir piyanonun, suri olarak cazibesine kapılmışçasına, yanında du ran bir hanımefendiyi gösteren fotoğrafa baktı. Fotoğrafinin este tik icrasından Dublin'in en gözde fotoğrafık sanatçısı Westmoreland Street'tek Lafayatte mes'ul olduğuna, Stephen'e bakmakta olan siyah, iri gözleri (hanımefendinin), hayran olunası bir şeye bakarmış gibi gülümser vaziyetteydi. —Mrs. Bloom, karım prima donna Madam Marion Tweedy diye belirtti Bloom. Birkaç sene evvelki hali. Doksan altıda ya da o civarda. Tam kendisi gibiydi o vakitler.

Genç adamın yanında o da artık onun meşru zevcesi olan ve Binbaşı Brian Tweedy'nin kabiliyetli kerimesi olduğunu daha küçük yaşta şantöz olarak şayanı dikkat bir maharet sergileyen hatta henüz on altısında şeker bir kız iken halk önünde ilk konserini verdiğini duyurduğu hanımefendinin fotoğrafına bakmaktaydı. Yüzüne gelince ifadesi capcanlı olmakla beraber umumiyetle pek alâkabahş olan ve lâkin o tuvalet içinde en avantajlı halinde gözükmediği belli olan endamının hakkını vermiyordu. Hiç zorlanmadan, dedi Bloom, her bi şeyiyle pozunu alabilir, ama o yerlerinin semiz kıvrımlarını bir yana bırakırsaz. Boş zamanlarında bir parça resim yapmışlığı vardı da, kadın endamının umumî teşekkü-lâtı üzerinde ısrarla duruşunun sebebi de, hasbelkader, daha o gün öğleden sonra National Museum'da sanatın mükemmel bir şekilde teşekkül etmiş olduğu o Yunan heykellerini görmüş olmasıydı. Mermer, omuzların, sırtın ve gerisinin hakikisini topyekûn bir si-

metriyle verebiliyordu. Evet, püritanizm, ancak Saint Joseph'in metbu hırsızlığı alors (Bandez!) Figne toi trop. Halbuki hiçbir fotoğraf bunu başaramaz zira bir kelimeyle sanat değildir vesselam.

Bu konu onu heyecanlandırdığından deniz kurdundan örnek alarak fotoğrafı kendi namına konuşsun bahanesiyle güzelliğin' kana kana içsin diye birkaç dakka ortada bırakmayı geçirdi, karısı sahne kıyafetiyleyken, vallahi, başlı başına bir ziyafetti ki fotoğraf makinesi hakkını vermekten uzak kalıyordu. Ne ki profesyonel etiket kaidelerine yakışmazdı o yüzden. Filhakika ılık güzel nevinden bir geceydi lakin artık şu anda güneşe rağmen fırtınanın akabinde bu mevsime göre şahane bir serinlik yayıldıydı. Ve derunundan gelen bir nevi sese uyup bir hareket yapmak için hemen
697
da bir nevi bir ihtiyaç hissetti. Mamafih, kıpırdamaksızın yerin-, oturup sadece hafif kirlenmiş semiz kıvrımlarla kırışmış ancak v,pranmalara rağmen güzelliğini yitirmemiş olan fotoğrafı seyre Haldi, ardından, öbürkinin kadının kabarıp inmekteki embonpoinû-| simetrisini tartarken muhtemel teeddübünü daha da artırmamak maksadı ile düşünceli bir şekilde gözlerini uzaklara çevirdi. Filhakika o hafif kirlilik hafifçe kirlenmiş bir yatak çarşafı gibi sadece ilâve bir cazibe katıyordu, yenisinden farksız, filhakika kolası çıktığına çok daha iyi sayılırdı. Ya gittiyse şey yaparken o? Adamın aklına ancak onun sırf geçici bir isteği olarak geldiğini söylediği lambayı aradıydım zira o anda yatağın vesairenin darmadağınık olduğu sabahı hatırladı ve Ruby ile metenin nesi (sic) hakkındaki kitap tam da isabet hani tutmuş evin lâzımlığının dibine düşüvermiş Lindsay Murray'a tarziyeler ile.

Genç adammın civarında olmaktan şüphesiz büyük zevk almaktaydı, hem tahsilliydi hem de distingue, fevrî oluşu da cabası, önceleri pek tahmin etmezsin ama pekâlâ edersin ki çocuk tanıdığın öbür mürekkep yalamışlardan kat kat üstün. Üstelik fotoğrafın güzel olduğunu söylemişti ki, ne derseniz deyin, gerçi o sıralarda öyleydi de şu anda vazıh bir şekilde daha şişmanlamıştı. Niçin ol-masındı ki? Her bir şeyle alâkalı olarak dürüst ve hakkaniyetli olmak var iken, adi gazetelerin o mutat çirkef sayfalarındaki iddia edildiğine göre profesyonel bir golfçuyla veya sahnelerin en son gözdesiyle çirkin davranışlarda bulunduğu şeklinde hep o zevcî teşevvüşlere dair hayat boyunca lekeleyici haberleriyle ilgili türden şeyler hakkında ziyadesiyle fazla boş söylentiler edilegelmek-teydi. Nasıl olup da talihin onları bir araya getirdiği ve aralarında cemiyet nazarında isimlerini birleştiren bir rabıtanın başlamış olduğu mahkemede sarahaten birtakım namlı sahil otellerinde haf- tada iki üç kerre cinsî

münasebette bulunduklarını ve münasebetlerinin, her şey yerli yerine oturdukta, zamanla içli dışlı bir hale geldiğini ayan beyan ifşa edici mutat cilvekâr ve tavizkâr ifadeleri 'htiva eden mektuplarla anlatılmış idi. Sonra bir nisi hükmü ve Kraliyet dava vekili sebep göstermeye çalışır ve, nakzetmeye muvaffak olamayınca, nisi kat'ileşir. Ama bu vaziyette iki günahkârımız, birbirlerine hararetle sarılarak, mesele vakti gelip de bir avukata havale edilinceye kadar gadre uğrayan taraf her zaman olduğu g'bi bunu kale almamayı göze alabilirdi. O, B, tarihi zinakârlık harmanisine büründüğü vakit dahi sonuna kadar dillere destan bir şe- Kilde bildiğinden şaşmayan günahkâr liderin sayıları onu veya bir düzineyi hatta ondan di, fazlayı bulan sadık taraftarları hep O'Bri-
698
enci tefsircilerin vaktiyle tribünün hususi hayatını inikas ettir mutat birbirine çamur atma meşgalesindeki zevzek kalemlerinde dökülen birtakım hadnaşinas herzeler yüzünden Insuppressibk'\ yo United Ire/and'mdı elbette (hatırıma gelmişken, münasip h' tesmiye değil) matbaa tesislerine sızıp hurufat kasalarını çekici veya onun gibi bir şeylerle kırdıkları o vak'a sırasında değişmiş bir insan olduğundan naşi, her zamanki itinasız kıyafetine rağmen hâlâ ilahlarının onca ululadıktan sonra, o kadının herkesten önce sezmiş olduğu gibi ayaklarının kilden yapılmış olduğunu sukutu hayale uğrayarak keşfeden sümsük herifleri sindiren zarplı bir şahsiyeti vardı. Umumî velvelenin ortasında bilhassa alevli olan o vakitler Bloom tabii orada toplanan kalabalıkta bir adamdan karnının boşluğuna fena bir dirsek yemenin acısıyla kıvrandıydı da o kadar feci de değildi neyse. Şapkası (Parnell'in) silindir tipindendi ve kazaen yere düşmüştü ki, vukuata şahit olduktan sonra tarihî bir hadise olarak o itiş kakış arasında şapkayı kapıp kendisine iade etmek istemişti ve nefes nefese şapkasız ve düşünceleri şapkasın- dan millerce ırakta iken dahi gene de doğuştan memleketinin menfaatini düşünen ve daha anasının dizinde bir bebek iken Tan-rı'nın himmetiyle neticede nasıl bir hayra kavuşulacağını bilmek şeklinde bir fikir olarak onun zihnine yerleştirilen bu işe her şeyden evvel şanı şerefi namına teşebbüs eden bir centilmen, (ve filhakika onu kendisine fevkalâde müsaraat ile iade etmiş idi) derhal vericiye dönmüş ve mükemmel bir

aplomb ile teşekkür ederim, efendim, demiş ve lâkin bunu günün daha erken bir vaktinde müşterek bir

dostun defnini müteakip onun mevtasını mezara tevdi etmiş olma acı vazifesinden sonra onu kendi şaşaasıyla baş başa bı- raktıkları sırada şapkasını hallettiği hukuk maslahatının tezyinatından epey farklı bir ses tonu ile söylemiş idi, velhasıl tarihin farklı bir tekerrürü. Diğer taraftan onu derununda daha da fazla öfkelendiren şey arabacının ve diğerlerinin soytarılıkla, şaklabanca kahkahalarla, hakikatte hiçbir boktan anlamadıkları halde her şeyi, sebebini ve içyüzünü biliyorlarmış gibi gözükerek yaptıkları patavatsız şakalardı, mesele de, tam da birbirlerine sarıldıkları bir sevişme pozisyonu gibi memnu muamelatlarına dikkati celbeden ve yoldan sapmış olan dilberin dize gelip lordu ve efendisinin affına sığınarak ona yalvarması ve her ne kadar yarım ağızla da olsa gözyaşları o güzel yanaklarından süzüle süzüle şayet mağduriyet içindeki zevcesi bu meseleye göz yumduğu ve geçmişi unuttuğu takdirde bu münasebeti keseceğine ve artık onun ziyaretlerini kabul etmeyeceğine

699 up

| yeminler vermesi ailevi bir kıyamete sevkeden kritik bir anda kaeelmiş olan mutat veçhile delikanlı Jones'in imzasız bir mek-bundan dolayı meşru zevcesinin de bir taraf teşkil ettğini farz mez 'se[A] [A]u iki tarafın kendilerine dair idi ki, ola ki aynı zaman-, 0k sayıda başkaları da mevcut idi. O şahsen, kuşkucu mizaçlı Iduğuna, o adamı ya da cemi olarak adamların bir hatunun bekleme listesinde biteviye sıralarının gelmesini gözlediklerine inanmı- vor ve bunu tereddütsüz itiraf etmekten kaçınmıyordu, hatta bu hatun dünyadaki en iyi zevce olsa ve hatta diyelim ki birbirleriyle yağlı ballı olsalar dahi, kadın, vazifelerini ihmal ettiği takdirde, evlilik hayatından bıkmayı tercih etmiş ve erkeklerin adaba aykırı niyetlerle ısrarlı alâkalan karşısında nazik sefahata dalarak bir parça halecanlanmayı aklına komuş ve neticede arzuları başka birinin üzerinde temerküz etmiştir, ki henüz cazibelerini yitirmemiş kırkına merdiven dayadığı halde akça pakça evli kadınlar ile kendilerinden daha genç erkekler arasındaki sayısız /iaisotılatm sebebi de, şüphe yok ki kadın aşklarına dair nice maruf vak'anın ayan beyan ispat etmiş olduğu gibi, işte budur. Bin kerre yazıklar olsun ki genç bir adam, başkalarından daha akılsız olmadığı halde, kıymetli vaktini hayatı boyunca sürecek bir tenasülî hastalığı ona aşılayabilecek olan sefih kadınlarla yele vermektedir. Her ne kadar bekârlık sultanlık ise de bir gün Hayatının Prensesi karşısına çıktığı vakit o da dünya evine girecek amma ve

lâkin o vakte kadar hanımlarla arkadaşlık etmek bir conditio sine qua non idi, ancak buna müteallik son kerte vahim kuşkuları vardı, Stephen'ın ağzından Miss Ferguson'a (ki büyük bir olasılıkla onu sabahın o erken saatinde Irishtown'a getiren çobanyıldızının ta kendisi idi) dair laf almak gibi bir niyeti olmadığından değil de, oğlan kız muaşakası fikri ile beş parasız sırıtkan bayanlarla haftada iki ya da üç kez âşıkane teatilere çiçeklere ve fondanlara kadar varan mutat türrühat peşrevleriyle gezintiler yaparak kırıştırmalar üzerinde hayale dalmaktan fazlaca bir hoşnutluk duyup duymayacağı hakkındaydı. Onun evsiz yurtsuz olduğunu, bir üveyanadan daha beter bir pansiyoncu karı tarafından sağıldığını düşünmek o yaşta bir kimse için hakikaten çok fena bir şey idi. Apansız meydana geliveren acayip şeyler öbürkine nazaran epeyce sene daha yaş-lı veya onun pederi sayılabilecek olan adamın dikkatini calip olmuş idi, ancak annesince hazırlanmış saf gıdayı muhtevi mugaddi bir şeyler, o da bulunmazsa, evde kaynatılmış Humpty Dumpty'yi yemesi lâzım muhakkak.

—Saat kaçta taam etti idin? Diye sual etti ince ve yorgun olmasına rağmen kırışıksız yüzlü olandan. —Dünkü bir zamandı, dedi Stephen.

—Dün! Diye ünledi Bloom halen ertesi gün Cumanın ger çattığını hatırlayıp. Vay, saat on ikiyi geçmiş desene!

—Evvelsi gün, yani, dedi Stephen ifadesini düzelterek.

Bu bilgi üzerine tam manasıyla sersemleyen Bloom düşünme ye başladı. Her ne kadar üzerinde hemfikir değiller idiyse de bi bakıma her ikisinin de zihinleri, sanki aynı düşünce silsilesinde ilerliyordu denilebilecek bir şekilde bir benzerlik arz etmekte idi Eh yirmi sene kadar evvel Buckshot Foster döneminde parlamento ile şerefyab olmak için bir quasi namzet olduğu zaman politikaya bir parça bulaşmış olduğu sıralarda o dahi maziyi düşünerek hatırladı ki (ki bizatihi derin bir sürür kaynağı idi) bu aynı ifrat fikirlere gizliden gizliye bir ilgi duymakta idi. Meselâ, o vakitler henüz başlangıcında olan tahliye edilen kiracılar meselesi insanların zihnini büyük çapta meşgul etmeye başladıkta, söylemeye hacet yok ki, ona bir nebze dahi medar olmaksızın veya onun bazıları pek makbul olmayan hükümlerine tam manasıyla güvenmeksizin her hal ü

kârda iptidada prensip olarak köylülerin temellüküne modern düşünce cihetinin ifadesi olarak tamamiyle taraftar iken (ki bu tarafgirlikten, hatasını idrak ettikte, bilahara kısmen kurtulmuş idi) ve hatta bir zamanlar bir toprağa dönüşçü olarak insanların zihnine aşıladığı dikkate şayan telakkilerinde Michael Davitt'ten dahi bir adım ileriye gitmekle ayıplanmış iken - ki Barney Kier-nan'ın meyhanesindeki klanların toplantısında dostumuz tarafın-
1870 dan öyle hayasızcasına bir tarzda kendisine atfedilen imalara şiddetli bir şekilde içerlemesinin sebeplerinden birini teşkil etmekte idi ve bu yüzden o, ekseriye haylice yanlış anlaşılmasına ve faniler arasında en az bedhuy olanı olduğu halde, tekrarlamak lâzım ki, onun böğrüne bir yumruk yerleştirme (mecazî manada) mutat alışkanlığını berteraf etmiş idi, halbuki bizatihi siyaset mevzubahis oldukta, propagandadan ve mütekabil husumetten daima neşet eden zayiatın ve bunların intaç ettiği sefalet ve ıstırabın genç ve saf delikanlılar üzerinde takaddüm eden bir neticesi olarak, kısacası bilhassa, en uygun olanın mahvolduğunun ziyadesiyle farkın-
1880 da idi.
Her ne hal ise lehteki ve aleyhteki hususları tarttıkta, saat bire yaklaşmakta olduğuna, yatıp uyuma vakti çoktan gelmiş de geçmekteydi bile. Mühimmi, onu eve götürmek bir parça rizikolu idi zira bakarsınız hadisatın öyle bir tarzda gelişmesi mümkün idi ki (birisi kimileyinki huysuzluk nöbetine yakalanıverir) ve delâlete
701
j- in de bir ayağı sakat bir köpeği (cinsini çıkaramamıştı ve de 1 nda aynı şey veya bunun zıddı olduğundan değil idiyse de ken-,. • Je eiini incitmiş idi) Ontorio Terrace'a, evet orada oturuskendi vet vazıh bir şekilde hatırlıyordu, getirdiği gece olduğu gibi her vi berbat ediverir idi. Diğer taraftan Sandymount ya da Sandco-1890 e fikri için tamamiyle uzak mı uzak ve üstelik de çok geçti onun cin bu iki alternatiften hangisi olsun diye bir hayli teşevvüş içinde *ji]Sfe taraftan bakılırsa bakılsın, her bir şey onun bu fırsattan azamî oranda faydalanmasını işaret etmekte idi. Onun ilk intibaı birazcık mağrur olduğu ya da aşırı taşkın olmadığı şeklinde idiyse de bir bakıma ona alışmış gibiydi. Filhakika, ona bir meseleyi açmış olsa da, münasip görüldüğü takdirde cep harçlığı olarak ya da onu giydirmek gayesiyle birkaç kuruş yardımda bulunmasına müsaade etmiş olsa ona fevkalâde hususî bir zevk bahşetmiş olacağı gibi bir teklifi zihninden

geçirdi diyelim, kendisine bu mesele açıldıkta, dedikleri gibi derhal kale almayacaktı ve onu en fazla efkârlandırı-cı şey de lafı oraya nasıl getireceğini ya da o bu mevzuu mühimse-miş olsa dahi bunu ona tam olarak nasıl anlatacağını bilmemesiydi. Her hal ü kârda, o defalık kargışlı teamüllere uymaktan vazgeçip şu neticeye vardı ki, bir fincan Epps kakaosu ile bir gecelik seyyara bir de bir iki halı serip paltoyu da yastık niyetine katladımıydın hiç olmazsa emin ellerde olur ve sıcacık uyurdu ki e, artık bunun da şayet şu ya da bu şekilde bir kıyamet kopmadıkça kimseye çok miktarda bir zararı dokunmayacağını düşündü. Harekete geçme zamanı gelip çatmıştı zira o beşuş koca dostumuz, yerine mıhlan- mış gibi oturan bahis mevzuu sürtük kocanın evinin yolunu tutup aziz sevgilisi Queenstown'a kavuşmak için pek acelesi yoğa benziyordu ve Sheriff Street Lower'in sol tarafındaki bir üçkâatçının yaşın mâni teşkil etmediği tekaüt güzellerle dolu yaş deri ticarethanesi daha birkaç gün o iltibaslı karakterin nerede idüğüne ilişkin en âlâ ipucu olacağı gayetle muhtemel idi, herhal kendisi orada bir yandan onların (denizkızlarının) hislerine cümle âlemin kemikle-rindeki ilikleri dondurmayı amaçlayan sıcak iklimlere dair altıpatlar revolver anekdotlarıyla duman attırıyor iken bir yandan da bu arada devasa miktarlarda kaçak viski ve bizzat kendisine dair güya kendisi diyelim ki Mr. Cebir'in passim ifade ettiği gibi eşittir be-n'm ismim ve adresim türünden mutat şişinmelerin refakatinde onların müheykel letafetlerini hırpalıyor olmalıdır. Aynı zamanda 'Cinden kendi kendine o kan ve yaralar kahramanına bir Yahudi olduğuna ilişkin o hoş hazırcevaplığına gülümsedi, insanlar bir kurt tarafından ısırılmaya tahammül edebilirler ama onları deliye dön-
702
düren şey bir koyun tarafından ısırılmaları olurdu. Hassas Achil les'in keza en zayıf noktası. Sizin Allanınız bir Yahudiydi. Zira co ğu zaman onlar onun Carrick-on-Shannonlu ya da Sligo kontln ğundaki biryerlerdenfilan olduğunu vehmedere benzemektedirler.

—Ben derim ki, diye kahramanımız karısının fotoğrafını ihtiyatlı bir şekilde cebine koyup mütekâmil bir tefekkürü müteakiben nihayet telkinde bulundu, burası epey kasvetli olduğuna sen benimle eve gelsen de orada her bi şeyi konuşşak. Bizim fakirhane bu civarda oldukça yakın. îçme şu pis şeyi bırak. Kakao sever misin? Bi dakka. Şu şeyleri bi ödeyim de.

Fotoğrafı ihtiyatlıca cebine yerleştiredursun, hayırlısıyla surdan bi çıkalım, gerisi kolay, diye geçirerek kulübenin işleticisine işaret etti de adam oralı değildi.
—Evet, en iyisi öyle, diye onayladı Brazen Head konusu ya da o ve her neresi olursa olsun hiç fark etmeyen Stephen.
Meşgul beyninde (B'nin) her türlü Ütopik planlar çakmaktaydı: Eğitim (hakiki tarafından), edebiyat, gazetecilik, Titbits'ten seçmeler, modern ilancılık, ingiltere'nin banyolarla ve kapalı gişe oynayan sahil tiyatrolarıyla dolu, kaplıcalarında konser turları, tam manasıyla hakikisine uygun aksanla İtalyanca düetler ve birtakım diğer şeyler, tabii bütün millete ve karısına söylemesi şart değildi, şansı biraz da yaver gittiği takdirde. Bir fırsatını yakalayıverseydi. Çünkü ümitlerini öyle emin bir şekilde bağlamasının sebebi babasının sesiydi ve kendisinin ki de muhtemelen o kadar iyi olabilirdi, laf aramızda keka, konuşmayı o malûm sadetten uzaklaştırma-yalım da.
Arabacı eline geçirdiği gazeteden, sabık kral naibi Kont Cado-gan'ın Londra'da bir yerde faytoncular cemiyetinin yemeğine riyaset ettiğini yüksek sesle okuduydu. Bu heyecan verici tebliği sessizlik ve bir iki esneme takip etti. Ardından biraz hayatiyeti kalmış gibi görünen senin ihtiyar yüksek sesle reisülküttab locasına tayin olunan Sir Anthony MacDonnell'in Euston'dan ayrıldığı veya o mealde bir şeyler okudu. Ki gayetle meraklı bir zekâvet tarafından niçin diye yankılandı.
—Biz de görelim yahu, babalık, bakalım ne yazıyor, diye girişti bizim eski denizci, elbet ki biraz sabırsızlık izhar ederek.
—Buyur evlât, diye yanıt verdi muhatabı ihtiyar şahıs.
Denizci elindeki kılıftan yeşilimtırak camlı gözlüğünü fora edip pek yavaşçana burnuyla kulaklarına geçirdi. —Gözler hapı yutmuş he? Diye soruşturdu belediye evrak
703
üdürünü andıran sempatik şahsiyet.
_JSfe olmuş ki, diye yanıtladı anlaşılan kendi çapında az bu-
k okumuş birisi olan kırçıl sakallı bahriyeli tasvir etmek gerekir- e denizyeşiü lombozlarından dik dik bakarak, okurken kullanırım ırözlüğümü. Karanlıkta kitap okurdum, tabir caizse. En çok Bin gir Gece Masalları 'nı severdim, bir de Sevgilim Bir Gül Gibi Kırmt-

Bunu der demez cerideyi koca elleriyle açtığı gibi boğulmuş olarak bulunan Lord bilmemkimin ya da ikinci kazığı geçmeden ve kalecinin (Ire'ın mevcudiyetine aldırmaksızın) ayağını vurduğu belli yeni yahut da elden düşme olduğu aşikâr fotininin bağcıklarını gevşetmek ve onları satan kimseyi perdahlamakla pek meşgul olduğu bir sırada Nottingham takımına yüz küsur sayı kazandıran Kriket Kralı Iremonger'in üzerine daldı, yüzlerinin ifadelerinden anlaşıldığına göre yeterince uyanık durumda olanların hepsi de ya bön bön baktı ya da önemsiz laflar ettiydiler.

Velhasıl Bloom, vaziyeti idrak ile, kovulmadan önce kalkayım bari diye geçirerek ama asıl daha ziyade ordakilerin hesabını ödemek mecburiyetinde kalmamak maksadiyle, yerinden kalktı ve basiretlice önlemini alıp diğerlerinin bakmadığı bir sırada kimseye çaktırmadan işleticiye belli belirsiz bir veda işareti çaktı da, nihaî yekûnu dört peni (ki bu meblâğı kimseye çaktırmadan dört bakır mangır halinde tevdi etti, anlıyacağınız Mohikanların sonu) tutan, zaten daha önceden koşup okuyanlar için matbu fıyatlistesinde hataya mahal bırakmayan rakkamlarla kahve 2d, pastalar aynı, ki vallahi, Wetherup'un dediği gibi bir kerre iki misli paraya alamazsın, böylece gelmiş oldu. —Haydi, diye öğütledi seancex kapamak amacıyla.

Oyunun tuttuğunu ve yolun açık olduğunu görüp barınaktan ya da kulübeden ve zelzele hariç hiçbir şeyin dölce far nientelenn-den çıkaramayacağı gamseleli elite topluluktan ayrıldılar. Kendini hâlâ zayıf ve bitkin hissettiğini itiraf eden Stephen, bir an için, kapıda duraladı.

—Hiç anlamadığım bir şey, dedi sümmettedarik orijinal olsun d'ye. Geceleri kafelerde masaları ne diye tepetaklak, yani sandalyeleri masalara tersine koyarlar.

Buna karşılık müheyya Bloom bir an tereddütsüz empromp-tü> derhal dedi ki: —Sabahleyin yerleri süpürmek için.

Böyle deyip, samimiyetle ve aynı zamanda itizaren refikinin Sagına geçmek amacıyla düşünülecek olursa çevikçe sekerek dön-
ip

dü, ha, âdeti veçhile, sağ tarafı klasik tabiriyle onun hassas Achi] le'i olurdu da. Gece havasının şüphesiz şu anda soluması harika id' lâkin Stephen'in bacakları bir parça mecalsizdi.

—Sana iyi gelecektir (hava, yani), dedi Bloom, yürümeyi de kastederek, az beklesen sadece yürümene bak nasıl bambaşka biri olup çıkacaksın. Haydi. Uzak değil. Bana yaslan.

Böylecene sol kolunu Stephen'in sağına geçirip onu destekle-di böylecene.

—Evet, dedi Stephen farklı bir adamın yabansı cinsten adalesiz bıngıldayan ve saire vücudunun kendisine yaklaşmasını hissettiğini düşündüğünden ikircikli. Her neyse taş yığınının ordaki, kadro dışı belediye görevlisi Ex-Gumley'in esas itibariyle hâlâ uyku tanrısının kollarında meseldeki gibi rüyasında güzelim tarlalarla taptaze çayırları görerek-ten uyumakta olduğu nöbetçikulübesiyle mangalı filan geçtiler. Ve apropos taşların tabuta benzetilmesi pek de fena sayılmazdı zira aslında bölünme sırasında çoğunluğu göklere çıkarılan köylü sınıfına mensup ve belki de ucuz ikametgâhlara yerleştirmiş olduğu tahliye edilen kiracıların ta kendileri olabilecek ihanetçi seksen küsur müntehipten yetmiş ikisi de taşa tutularak öldürülmüş idi.

Der iken, kol kola Beresford Place'i arşınlarlarken Bloom'un salt bir amatör olarak en fazla sevdiği bir sanat şekli olan müzikten bahsetmeye başladılar. Wagner türü müziğin her ne kadar kendisine has bir yüceliği var idiyse de, Bloom'a bir parça ağır ve ilk seferinde takip edilmesi müşkül gelmekteydi lâkin Mercadente'nin Huguenots'unun, Meyerbeer'in Çarmıhta Son Yedi Sözcük'ünün ve Mozart'ın On İkinci Ayin'ımn müziğine ise bayılıyordu, hele hele Gloria, ona göre, birinci sınıf müzik denen şeyin zirvesi sayılırdı ki mübalâğasız başka her bir şeyin tozunu yele verir idi. Katolik kilisesinin kutsal müziğini, Moody ve Sankey ilâhileri ya da Yaşamamı Buyur Ki Protestan Gibi Nasıl Yaşanır Göstereyim gibi bu türden ra-kiplerin üretildiği müziğe haydi haydi tercih ederdi. Bilhassa Ros-sini'nin ölümsüz pasajlarla dolup taşan ve karısı Madam Marion Tweedy'nin, Upper Gardiner Street'teki cizvit pederlerinin kilisesinde, onu virtuosolarla, ya da daha doğrusu virtuosiyle dinlemeye gelenlerin kapılarına tehacüm ettikleri o mukaddes binada, büyük bir başarıyla icra

ederek ve hakiki bir sansasyon yaratarak şöhretine şöhret kattığını ve diğerlerini gölgede bıraktığını tereddütsüz söyleyebileceği eseri Stabat Mater'e, olan hayranlığında ise birinciliği kimseye kaptırmazdı. Herkes onunla boy ölçüşebilecek kimsenin mevcut olmadığı hususunda hemfikir idi ve mukaddes vasıl"
705
müziğin çalındığı bir ibadet mahallinde umumun tekrar diye ar-C larını dile getirdiklerini söylemek yeter de artar bile. Netice iti-1 civle, Don Giovanni evsafında ve kendi türünde bir pırlanta olan Martha gibi hafif" opera müziğini tutmasına rağmen, her ne kadar - dece sathî bir bilgiye sahip ise de, Mendelssohn gibi ağırbaşlı klasik ekole karşı bir penchanh vardı. Sırası gelmişken, tabii ki eskilerin beğenilen eserlerini kamilen bilmekteydi ve lafı par excellence Lionel'in Martha, M'appari aryasına getirdi ki, oldukça tuhafta geçenlerde, daha da doğrusu dün, pek değer verdiği bir imtiyaz olarak Stephen'in hürmetli babasının dudaklarından bu parçanın mükemmel bir şekilde filhakika bütün diğerlerinin pabucunu dama atacak biçimde icra edildiğini dinlemiş veya tesadüfen işitmiş-ti. Stephen, nazikâne ifade edilen bir suale cevaben, bu şarkıyı söylemediğini anlatarak Shakespeare'in, en azından o dönemi ya da o döneme yakın zamanların şarkılarına övgü yağdırmaya başladı: Fetter Lane'de mukim botanikçi Gerard'ın yakınındaki lavtacı Dowland, Mr. Arnold Dolmetsch'ten annos ludendo hausi, Doulan-dus amblemli bir enstrümanı altmış beş ingiliz altınına satın almayı kurarmış ve B. tam olarak hatırlamadıysa da isim şüphesiz aşina idi, Farnaby and Son deux ve comes oyuncuları ile Queen's Cha-pel'de ya da artık onları her nerede bulursa küçük klavsenleri çalan Byrd (William), dediydi, bir de danslı şarkılarla aryaları besteleyen Tomkins ve John Bull. Hâlâ konuşadursunlar, yolun ortasına yaklaşırken zincirin ötesinde süpürge makinesini çekerek kaldırım taşlarıyla döşeli zeminde ilerlemekte iken uzun bir çamur sütunu sıçratınca bunun gürültüsünden dolayı Bloom altmış beş ingiliz altını ile John Bull hakkındaki zikriyatı tam manasiyle anlayamamış idi. Onun meşhur siyaset adamı John Bull ile aynı kimse olup olmadığını sordu, z'ra her ikisinin de aynı ismi taşıyor olmaları ona şaşılacak bir tesadüf olarak gelmişti.
Zincirlerin orada at yavaşça onlara doğru kıvrılmaya başlayınca, bunu sezen, her zaman etrafını dikkatle gözetleyen Bloom, ya-n'ndakinin kolunu

hafifçe çekerek şaka yollu uyardı: —Bu gece hayatlarımız tehlikede. Yol silindirine dikkat!

Bunun üzerine durdular. Bloom, karanlıktan ansızın çıkıp _Ç'k seÇİk bir şekilde hilkatinin efendisi tefekküre dalmış tüneğinde oturadursun art ayağını en önde tutan bir rahvar, bir kalçakı-ran, bir karakıçlı, bir kuyrukoynatan, bir kafasallayan olduğun-
dan
naŞi kemiklerinin ve hatta kaslarının dahi farklı bir şekilde
P a§masıyla yepyeni sürünecek denli burnunun dibinde beliren
706
bir atın altmışbeş ingiliz altını gibi bir kıymeti haiz olmayan ba na baktı. Lâkin öylesine iyi zavallı bir hayvan idi ki ona veren u bir parça şekeri olmadığına hayıflandı lâkin, arifane fikrettiğinc karşılaşılabilecek olan her sıkışık duruma hazırlıklı olabilmek pek mümkün değil idi. Koskoca ürkek alıkça cinsten bir at idi sadece bir derdi bile olamayacak kadar. Lâkin bir köpek dahi, diye geçi/ di, meselâ Barney Kiernan'ın ordaki aynı irilikteki o itle karşılaşmak, mübarek, tam bir fecaat olurdu. Ama o şekilde, üzümleri hörgücünde taktir ederek kaçak viskiye çeviren çöl gemisi bir de-
ve gibi yaratılmış olmasında bizzat o hayvanın bir taksiratı yoktu ki. Cümlesinin onda dokuzunu kafese tıkıp eğitebilirsin, arılardan maada insanın hazakatine hiçbiri ulaşamaz. Zıpkın firketeli balina sırtı kaşınan ve de espriyi anlayan timsah, tebeşir dairesindeki horoz, kartal bakışım karşısındaki kaplan. Vahşî hayvanlara dair bu mukarin düşünceler zihnini işgal etti de o yüzden cadde gemisi manevrasını yapar ve Stephen eskilere dair pek enteresan hikâyesini sürdürür iken dikkatinin bir miktar dağılmasına neden oldu idi. —Ne diyordum şimdi ben? Ha, evet! Karım, diye duyurdu in
medias res girişerek, sizinle müşerref olmaktan dolayı gayetle şeref-yab olacaktır zira kendisi her türden müziğe ihtiraslı bir şekilde meraklıdır. Yan gözle dostane tarzda Stephen'in doymak bilmeyen bir iştiyak sahibi mutat yakışıklı edepsiz şahsa tıpatıp
benzemeyen ve muhtemelen taban o şekilde olmayan anasının sureti yanyüzüne baktı.

Gene de, babasının hünerine sahip olduğunu - ki bundan oldukça emindi - varsayarak Lady Fingall'ın irlanda

Endüstrisi yararına düzenlediği geçen pazartesi günkü konser ve umum aristok-
ratlar gibi zihninde yepyeni ufuklar açıldı.
Frauların memleketi Amsterdamlı bir Felemenkli olan Jans Pieter Sweelinck'in Gençliğin Sonu Burda adlı
aryası üzerinde enfes varyasyonlar betimliyordu şimdi. Johannes Jeep'in bestelediği berrak bir deniz ile
erkeklerin sevimli kıyacıları denizkızlarının seslerine ilişkin eski bir Alman şarkısını daha da çok severdi de
söylerken bir parça dili dolaşırdı Bloom'un:
Yon der Sirenen Listigkeit Tun dile Poeten dichten.
Bu açılış mezürlerini söyledi ve extempore tercüme eti. Blöf"11'
707
, sını eğerek, mükemmelen anladığını ve kesinlikle devam etme- | j
rica etti ve o da bunu yerine getirdi.
Bloom'un daha ilk notasını işitir işitmez hayran kaldığı onun ibi hayret verici güzellikteki tenor bir ses, bu en nadir bir hazine, garraclough gibi ses üretiminde muteber bir salâhiyettar tarafından layıkıyla yönlendirildiği takdirde, üstelik bir de notaları okuyabildiğine göre, baritonların onu bir peniye bulunduğu bir piyasada istediği fiyata işbulur ve talihli sahibine yakın bir gelecekte en büyük işleri çeviren zengin para babalarının ve asalet unvanlı şahsiyetlerin malikânelerindeki, üniversiteden aldığı B. A. (kendi başına muayyen bir reklâm) unvanı ve centilmence tavrıyla herkesi daha da etkileyip iyi bir intiba yaratarak muhakkak surette üstün bir başarıya kavuşacağı şatafatlı salonlara bir entree kazandırabilirdi; zira sosyetenin giyim kuşam merakı mevzuunda henüz toy bir miiptedi olduğuna böylesi ufak bir şeyin insanı nasıl herkesin hışmına uğratacağına ait bir fikri olmadığına, şayet kıyafetine çekidüzen verildiği takdirde onların lütuf ve keremine mazhar olabilir-seydi akıl cihetinden de şanslı olduğundan dolayı diğer maksatlar ve ihtiyaçlar için de istihdam edilebilirdi. Filhakika sadece birkaç ay zarfında, tercihan Noel mevsimi geldikte onun onların musikili ve artistik conversazionelerine iştirak ettiğini cinsi latifin kalplerin- de hafif bir çırpıntı estirdiğini ve kayıtlara

geçmiş kimi vakalardan vakıf olduğu üzre sansasyon peşinde koşan hanımlar tarafından kuşatıldığını -filhakika, fazla kurcalamaya hacet yoktu ama kendisi de bir zamanlar, şayet isteseydi, bunu kolayca yapabilirdi -şimdiden kolayca görebiliyordu. Bunlara ilâveten elbet hususî ders ücretlerinden maada, hiç de yabana atılmayacak nakdî kazançlar da bahis konusu olacaktı. Antrparantez şunu da düşündü ki, şu mülevves para yüzünden ilânihaye bir sahne ozanı hayatını sürdürmeye de mecbur değildi. Lakin bu istikamette doğru adım at-ması "iç şüphe yok ki hem nakdî zaviyeden hem de şahsiyeti ci- netinden kendi haysiyetine en ufak bir gölge dahi düşürmeyecek ve bir kuruşun dahi ilaç gibi geleceği ziyadesiylemuhtaç olduğu ir anda eline bir çek tutuşturulması fevkalâde faideli olacağından olayı gerekli idi. Bundan maada, son zamanlarda zevklerin bir dedeye kadar tereddiye uğramasına rağmen, cari beylik müzikten ark1' o türden orijinal müzik, Ivan St. Austell ile Hilton St. Just ve n arın genus omnesinin onlara itimat eden halka yutturdukları ha-r a kolayca kalan tenor sololarından oluşan mutat hayide bestemden sonra Dublin'in musikî dünyasında su götürmez bir yeni-o'acağmdan, sür'atle gayet müştehir bir hale gelecektir. Evet,
708
şüpheye hiç mahal yok ki, elinde fevkalâde bir çıkışla kendine İv isim yapmaya ve içinde kendisine mukavim bir halet yaratac ve, atiye müteveccihen King Street'in müzahirânına muazzam k-konser vereceği ve, farzedelim, şayet kendisini şiddetli bir itici şöhrete ulaştıracak bir velinimet bulduğu takdirde, evet ne var f koskoca bir şayet, ve o itişin vereceği yürü ya kulum cinsinden h' tesirle hayli şöhret kazanmış pırlanta gibi nice genç insanın ayas na çelme atan o mukadder tembellik itiyadından kurtulacağı şeh-rin gözünde yüksek bir mevkie ulaşmaya yeterli tüm kartlar mev- cut idi. Elbet öbüründen bir nebzecik bile çalmayacaktı, zira kendi kendinin efendisi olarak edebi çalışmaları için şayet arzu ettiği şey bu ise şarkıcılık meşgalesiyle çatışkıya sebep olmaksızın ve sadece kendisine ait bir mesele olduğundan dolayı hiçbir surette itibarını herhangi bir şekilde zedelemeksizin boş saatlerinde yığınla zamanı olacaktı. Filhakika, fırsat ayağına gelmişti ve işte bu yüzdendir ki diğeri, her türlü şeytanetin kokusunu bir mil öteden alan acayip keskin bir hurna sahip olduğundan dolayı ona öylesine sarılmaktaydı.

Tam o sırada at. Daha sonra müsait bir fırsatta, niyet ederek

(Bloom niyet ederek), meleklerin yürümeye çekindiğ yere budalalar hesabı hiçbir surette onun hususî münasebetlerine burnunu sok-maksızın ona, onu küçümsemeye hatta yanında bulunmadığı sırada az da olsa gülünç vesilelerle onu aşağılayan veya artık ne derseniz deyiniz Bloom'un mütevazı kanaatine göre o şâhsın karakterinin o yanına nahoş bir yan feneri (kastimiz kelime oyunu yapmak değil) tutan gelişmekte olan malum bir pratisyen ile alâkasını kesmesini tavsiye etti.

At, tabir caizse tahammülünün son noktasına ulaşıp durdu ve, kabarık azametli kuyruğunu yükseklere kaldırıp, süpürgelerin az sonra süpürüp parlatacağı zemine hissesine düşen dumanı üstünde üç ters küresi bıraktı. Ağır ağır üç kez, dolgun sağrısından birbirinin ardına, pisledi. Ve sürücüsü şefkatle aygır (ya da kısrak) bitirene dek, tırpanlı arabasında bekledi.

Bloom, bu contretempsx.cn istifade, Stephen'le yan yana direkle ayrılmış zincirlerin aralığından geçtiler ve, bir pislik yığınının üzerinden aşarak, Stephen daha cüretkârane ama peşten baladının sonunu ırlayadursun, Gardiner Street Lower istikametine ilerlediler-Undalle Schiffe brücken.

Sürücü, kancasına kurulmuş iyi, kötü ya da tarafsız bir kelin1 [A]___.----------

------ 709 ------------------------------

İrmeksizin bu biri tıknaz, biri zayıfça ikisi de esmer adamın Pe-s \[aher'e nikâh kıydırmak amacıyla demiryolu köprüsüne doğru

Hislerini seyreyledi. Onlar yürürken zaman zaman durup denizli 7İarı, insan aklının muhalifleri ve bu meyanda kattıkları daha h'rcok diğer mevzu, gaspçılar, buna muvazi tarihî vak'alar ya da

lhasıl çöpçü arabası mıdır lüpçü arabası mıdır ol nende Lower fardiner Street'in nihayetinde öylecene kıçüstü oturmuş onların kancalarının ardından bakaduran zattan epeyce uzak,olduklarına işitmesine imkân ihtimal olmayan mevzular hakkında fite â tefelerini (ki elbet tamamen dışında kalıyor idi) sürdürerek gene yürüdüler.

I

17
BLOOM ILE STEPHEN DÖNERKEN HANGİ KOŞUT YÖN-leri izlediler?
ikisi birlikte Beresford'dan normal yürüme hızıyla başlayıp sırasıyla Lower ve Middle Gardiner adlı sokakları ve Mountjoy Square West'i izlediler: Sonra, adımlarını yavaşlatarak, ikisi de ayrımsa-maksızın Gardiner Place'ten sola yönelerek Temple Street'in en uçtaki köşesine dek ilerlediler: Ardından, daha da yavaşlayarak ve arada bir durarak sağa, Temple Street North'tan Hardwich Place'e dek uzandılar, ikisi de George's Church'ten önceki alana herhangi 10 bir dairedeki bir kiriş veteri olduğu yaydan daha kısa olduğu için çapı doğrultusunda yaklaşıp, ayrı ayrı, rahat adımlarla orayı geçtiler. Yolculukları sırasında duumvirate neler görüştü?
Müzik, yazın, irlanda, Dublin, Paris, dostluk, kadın, fahişelik, diyet, havagazı ışığının ya da ark lambasının ve elektrik ampulünün yakın çevredeki ağaçlar üzerinde güneyönelim etkisi, belediyenin açık çöp sepetleri, Roma Katolik Kilisesi, rahiplerin bekârlığı, irlanda ulusu, cizvit eğitimi, tıp öğrenimi, dünkü gün, Sebt günü arifesinin uğursuz etkileri, Stephen'ın kolapsı.
20 Bloom, olaylara karşı tepkilerindeki benzerlik ve farklılıklar açısından aralarında ortak benzeş özellikler keşfetti mi?
Her ikisi de müziği plastik ya da grafik anlatımlara yeğleyen t" sanatsal duyarlılıktaydılar, ikisi de Avrupalı yaşam biçimini adal»1'
yaşanacak yer olarak da Atlantiğin doğu yakasını batı yakasına eliyorlardı, ikisi de küçük yaşta ailelerince uygulanan terbiye ve ' &u ortodoks dinsel, ulusal, toplumsal ve törel öğretilere inançsızlıklarını açıklamada kalıt aldıkları kararlı bir aykırı direnme ile ka-laştınlmılardı. ikisi de karşı cinsler arasındaki çekimin hem esri-hem de körletici etkilerini kabul etmekteydiler.
tıcı
Bazı noktalarda görüşleri karşıt mıydı?
Stephen perhiz yapmanın ve sorumlu yurttaşlığın önemi konusunda Bloom'un görüşlerine açıkça karşı çıkmaktaydı; Bloom ise Stephen'ın yazınsal insan tininin sonsuza dek onanmasına ilişkin görüşlerine içten içe karşı çıkmaktaydı. Bloom, Stephen'ın irlanda halkının Kelt dininden Hıristiyanlığa, 432 yılında Leary'nin saltanatından 260 yılına ya da ona yakın bir tarihte Sletty'de yemek yerken boğaz tıkanması yüzünden boğularak ölen ve Rossnaree'de gömülen Cormac MacArt'ın (t I.S. 266)

saltanatına kadar Papa Ce-lestine I tarafından gönderilen Odysseus'un oğlu Potitus'un oğlu Calpornus'un oğlu Patrick tarafından döndürülüş tarihini belirleme konusundaki yanılgıya ilişkin düzeltmesini içten içe onamaktaydı. Bloom'un gastrik inanisyona, etkinliklerini zihinsel eforla ve rahatlatıcı bir ortamdaki süratli dairesel devinimle hızlandırılan çeşitli oranlarda karıştırılmış birtakım kimyasal bileşimlere, alkol derecesine bağladığı kolapsı, Stephen başlangıçta bir kadının elinden daha iri olmayan bir sabah bulutu hayaletine (ki iki ayrı gözlem noktasından, Sandycove ve Dublin'den birlikte sezgilenmişti) bağlamaktaydı. Görüşlerinin eşit ve olumsuz olduğu noktalar var mıydı?
Havagazı ışığının ya da elektrik ışığının yakın çevredeki bitkiler üzerindeki güneyönelim etkileri. Rl °om geçmişteki gece gezintileri sırasında benzer konuları tartış-m'Ş mıdır?
4 te Owen Goldberg ve Cecil Turnbull ile geceleyin Longwo-Avenue ile Leonard'ın köşesi, Leonard'ın köşesi ile Synge
Street ve Synge Street ile Bloomfield Avenue arasındaki yollarH 1885'te Percy Apjohn ile akşamlan, Uppercross Baronluğu'nH-Cebelitarık Villası ile Crumlin'deki Bloomfield House arasind-duvara yaslanarak. 1886'da arada bir kimi tanışlarıyla ve kapıeşik lerinde, bekleme odalarında, banliyö hatlarındaki üçüncü simi tren kompartmanlarında muhtemel müşterilerle. 1888'de Matthew Dillon'un Roundtown'daki evinin salonunda sık sık Binbaşı Brian Tweedy ve kızı Miss Marion Tweedy ile birlikte ve ayrı ayn 1891'de bir ve 1893'te bir kez Julius (Juda) Mastiansky ile, her iki. si de Lombard Street West'teki kendi (Bloom'un) evinde. 1884, 1885, 1886, 1892, 1893 ve 1904 yıllarının oluşturduğu düzensiz diziye ilişkin Bloom varacakları yere ulaşmazdan önce neler düşündü?
Bireysel gelişim alanının aşamalı genişlemesi ile deneyimin birey-lerarası ilişkilerin çevrik alanında bir kısıtlamaya geriletici biçimde eşlik ettiğini düşündü. Yani ne bakımlardan?

însan yokluktan varlığa çokluk olarak gelmiş ve birlik olarak karşılanmıştır: Varlık varlığa herkesle herkes olarak herkesle birlikti: Varlıktan yokluğa herkesle kimsenin algılamadığınca gitmiş olacaktı. Varacakları yere ulaştıklarında Bloom nasıl bir edimde bulundu?
Eccles Street'te, eşitfarklı tek sayıların dördüncüsü olan 7 numaralı evin önündeki merdivenlerde kapı anahtarını almak için elini düşünmeden pantolonunun arka cebine soktu. Anahtar orda mıydı?
Evvelsi gün giymiş olduğu pantolonun aynı cebindeydi.
713
Mjçin iki misli sinirlenmişti?
Hem unutmuş olduğu için hem de kendisine iki kez unutmamayı anımsattığını hatırladığı için. gu durumda, anahtarsız çiftin önündeki seçenekler, (sırasıyla) bilinçli ve kendiliğindenlikle, nelerdi? içeriye girmek ya da girmemek. Kapıyı çalmak ya da çalmamak. Bloom'un karan?
Bir çare. Ayağını alçak duvara dayayarak bodrum girişinin parmak- 90 lıklarını aştı, başındaki şapkasını bastırıp parmaklıklarla kenar tahtalarının birleştiği alt bölümdeki iki çıkıntıyı kavrayarak bedenini beş fit dokuz buçuk inçlik uzunluğunda iki fit on inçlik bodrum girişinden içeriye ağır ağır indirdi ve kendisini parmaklıklardan ayırıp düşüşün çarpmasına hazırlamak niyetiyle kasılarak bedenini boşlukta rahatça devinecek biçimde sarkıttı. Düştü mü?
Bedeninin ingiliz ağırlık ölçüsü sistemine göre, 19 Frederick Street North adresindeki eczacı kimyager Francis Froedman'ın eczanesinde insanın kendisini belli sürelerde tartması için bulundur- 100 duğu taksimatlı tartı aygıtınca, Urûç Yortusu'nun son gününde, demek ki miladi takvimin bin dokuz yüz dördüncü kebise (Musevi takviminin beş bin altı yüz altmış dördüncü ve Hicri takvimin bin üç yüz yirmi ikinci) yılının on iki Mayısında, (altın sayısı 5, gü-neş-ay yılları gün farkı 13, güneş çevrimi 9, Dominikal harfler CB, !5 yıllık Roma dönemindeki 2. yıl, Jülyen dönemi 6617, MCMIV) doğrulandığı üzere yüz elli dört librelik bilinen ağırlığı ile. u sarsıntıyı yarasız beresiz atlattı mı?
"sadmeyle sarsıldıysa da dengesini yeniden kazanarak bir yeri Clnmeden ayağa kalktı ve aydınlık kapısının mandalını serbest HO
kalan tarafını çaba sarfederek istinat noktasına birinci türden k-1 dıraç yöntemiyle kaldırdı ve art bitişiğindeki bulaşıkhaneden mı fağa gecikmeli bir giriş yapıp bir kükürtlü kibriti sürtünme ile tuşturarak musluğunu

çevirdiği yanıcı kömür gazının çıkmasın sağladı ve ayarlayarak dingin kızıl-beyaz bir kıvama indirgedi»' yükselen bir alev oluşturacak biçimde onu yaktı, son olarak d seyyar bir mumu yaktı. Bu arada Stephen'ın zihni belli başlı hangi imgeler silsilesini algılıyordu?
Bu parmaklıklarına yaslanmış durumda, mutfak penceresinin saydam camlarından bir adamın 14 mumluk bir havagazı alevini ayarladığını, bir adamın 1 mumluk bir mumu yaktığını, bir adamın elinde bir mumla mutfaktan çıktığını algıladı. Adam başka yerde gözüktü mü?
Dört dakika geçtikten sonra mumunun zayıf ışığını sokak kapısının üzerindeki yarım daire açık yelpaze biçimindeki yarısaydam camdan görebilmişti. Sokak kapısı menteşelerinin üzerinde ağır ağır döndü. Girişin ardındaki boşluktan adam şapkasız elinde mumla göründü. Stephen onun işaretine uydu mu?
Evet, yavaşça içeriye girerek kapıyı kapayıp zincirlemesine yardım etti ve adamın sırtını, sessiz adımlarını ve mumun ışığını yavaşça izleyerek holün solundaki ışığı sızdıran bir kapı aralığını geçip besten fazla basamaklı bir döner merdivenden dikkatle inerek Blo-om'un evinin mutfağına girdi.
Bloom ne yaptı?
Mumu, alevinin üzerine soluğunu yeğin bir biçimde üfleyerek söndürdü, oturulacak yerleri kaşığa benzeyen arkası bahçe penceresine dönük olanı Stephen için, öbürü kendisi için iki sandalyey1 |minenin önüne çekti, bir dizini yere dayayıp ocağın içinde çap-lamasına yerleştirilmiş uçları reçineli çubuklardan, çeşitli renk-rdeki kâğıtlardan ve 14 D'Olier Street'teki Messrs Flower and u'Donald'ın deposundan tonu yirmi bir şiline alınmış en iyi cins-eğri büğrü çokgen Abram kömürlerinden bir yığın oluşturdu, kâğıtları üç çıkıntılı yerden bir kükürtlü kibritle tutuşturarak yakıttaki gizilgücü, karbon ve hidrojen elementlerinin havadaki oksijenle özgür bir birleşmeye geçmesiyle açığa çıkardı.

Stephen aklından hangi benzer görüntüleri geçirdi?
Başka yerlerde başka zamanlarda bir ya da iki dizi üzerine çökerek onun için ocak yakan başkalarını, Kildare Kontluğu'ndaki Sallins Clongowes Wood Isa Cemiyeti Koleji'nin revirinde Birader Mic-hael'ı: Dublin'deki ilk evleri Fitzgibbon Street on üç numarada babası Simon Dedalus'u: Can çekişen kız kardeşi Miss Julia Mor-kan'ın Usher's Island 15 numaradaki evinde vaftizannesi Miss Kate Morkan'ı: Eniştesi Richie (Richard) Goulding'in karısı mutfağında: Eniştesi (Richie (Richard) Goulding'in karısı teyzesi Sara'yı Clanbrassil Street 62 numaradaki evinin mutfağında: Simon Deda-lus'un eşi anası Mary'yi 1898 Saint Francis Xavier bayramının sabahında North Richmond Street'teki evlerinin mutfağında: 16 Stephen's Green North'taki University College'in fizik eğitim dekanı Peder Butt'u: Cabra'da babasının evinde kız kardeşi Dilly'yi (Delia). Stephen bakışlarını ocaktan onun karşısındaki duvara doğru çevirip bir yardalık bir yüksekliğe kaldırdığında ne gördü?
Beş sarmal zemberekli çıngırağın altında, baca dikmesinin yanındaki girintiye enlemesine takılı iki kanca arasından sarkan eğri çiz-g'li bir ipin ucuna asılı küçük boyutlarda art arda bağlanmadan Katlanmış bitişik üçgenler halinde kare biçiminde dört mendil ve a»Şilmış pozisyonunda ikisi dış uçlarında biri de birleşme noktasında üç kalkık tahta mandalla kıstırılmış üstleri ve ayakları Lisle askılı bir çift gri kadın çorabı. '°om mutfak ocağında ne gördü?
716
Sağ (daha küçük olan) gözde mavi emaye bir kulplu tencere: Sol (daha büyük olan) gözde siyah bir demir çaydanlık.
Bloom ocakta ne yaptı?
Saplı tencereyi sol göze koydu, kalktı ve suyun akmasını sağlamak amacıyla musluğu çevirmek için çaydanlığı eviyeye götürdü. Su aktı mı?
Evet. Wicklow Kontluğu'ndaki 2 milyar 400 milyon galon kapasi-180 teli bir rezervuardaki bir yeraltı sukemerinden ilk fabrika maliyeti doğrusal yarda başına 5 £'e inşa edilmiş olan tekli ve çiftli ana filtre boru sistemleriyle süzülerek akan ve Dargle, Rathdown, Glen of the Downs ve Callowhill tarikıyla, 22 nizami millik bir mesafeyi aşarak 26 dönümlük Stillorgan bendine ulaşan ve oradan bir boşaltma sarnıçları sistemi aracılığıyla şehir sınırında Upper Leeson Street'teki Eustace Bridge'de 250 fitlik bir eğimle, gerçi uzun süren yoğun kuraklık ve günde 12 1/2 milyon

galonluk su ikmali yüzünden su seviyesi havuz savaklarının altına düşmüş olmasına karşın belediye ölçüm sorumlusu ve suişleri mühendisi Mr. Spencer Hatty, C. E.'nin, suişleri kurulunun yönergesiyle belediye suyunun tüketim dışı amaçlarla kullanılmasını yasaklamış (1893'te olduğu gibi Grand ve Royal kanallarının içilemeyen suyuna müracaat etme olasılığını göz önünde tutarak) özellikle Güney Dublin Fakirleri Himaye Cemiyeti, 6 inçlik bir sayaçtan sağlanan yoksul başına günde 15 galonluk istihkaklarına karşın, sayaçlarının halkın kendi kendini idare eden borcuna sadık, güvenilir vergi mükelleflerinden oluşan başka bir kesimin ziyanını temsilen belediye hukuk müşaviri Avukat Mr. Ignatius Rice'ın onayıyla gece başına 20.000 galonluk bir israfla suçlanmıştı.

Ocak başına dönen suyaâşık, su çekicisi, su taşıyıcısı Bloom suyun nesine hayranlık duydu? Evrenselliğine: Demokratik eşitliği ve kendi düzeyini gerçekleştirmede doğasının değişkinliğine: Mercator'un haritasındaki okyanusun enginliğine: Pasifik Okyanusu'nun 8000 kulacı aşan Sun-

______-------------------- 717 ------------------------------

Ham çukurunun iskandil edilemeyen derinliğine: Dalgalarının din-ıenmekbilmezliğine ve yüzey parçacıklarının sırayla tüm kuyulara ulaşmasına: Birimlerinin bağımsızlığına: Deniz durumlarının değişkenliğine: Sütlimanken hidrostatik dinginliğine: Gelgit azıttığında ve aybaşı gelgitinde hidrokinetik kabarışına: Kudurmuşlu-ğundan sonraki çöküşüne: Kuzey ve Güney Kutbu kutupçevresi buzullarının temizliğine: Mevsimsel ve ticari önemine: Yerkürenin anakaralarına oranla 3'e karşı 1 üstünlüğüne: Astropikal Oğlak Dö-nencesi'nin altındaki tüm bölgeyi kapsayan millerce ve millerce karelik tartışmasız engin hegemonyasına: O ezeli çanağının yüzyıllar boyunca süregelen dengeliliğine: O sarımtırak çamurlu yatağına: En değerli metallerin milyonlarca tonu dahil tüm çözünür öz-dekleri çözelti halinde eritebilme ve tutma kapasitesine: Yarımadaları ve adaları yavaş yavaş aşındırmasına, sürekli olarak homotetik adalar, yarımadalar ve uçurumlu burunlar oluşturmasına: Alüvyonlu çökeltilerine: Ağırlığı, oylumu ve yoğunluğuna: Kızgın, ılı-man ve soğuk bölgelerde tedrici renk değişimlerine: Kara göllerine akan ırmaklarla denizlerle birleşen akarsular ve onların kolları, denizaşırı akıntılar, Golfstrim, kuzey ve güney ekvatoral akıntılar-daki seyrüsefer olanaklarına: Denizdepremlerinin,

hortumların, Artezyen kuyularının, taşkınların, sellerin, anaforların, ivinti yerlerinin, çağlayanların, salıntıların, birleşen nehirlerin, ayrılan nehirlerin, geyzerlerin, şelalelerin, girdapların, Maelstromların, subas-kınlarının, tufanların, şiddetli yağmurların yeğinliğine: Yeryüzünü çepeçevre saran vasi çevren eğrisine: Pınarlarının gizemine ve değnek falı ya da nemölçen aygıtlarla ortaya çıkarılan ve örneğini Ashtown Gate'te duvardaki deliğin dibindeki kuyuda gördüğümüz, çiğlenmiş havadaki, çiy damıtımındaki gizli nemliliğine: İki kısım hidrojen bileşeni ile bir kısım oksijen bileşeni şeklindeki bileşiminin yalınlığına: Sağaltıcı erdemlerine: Lût Gölü'nün sularındaki yüzdürme gücüne: Derelerdeki, çaylardaki, elverişsiz baraj-lardaki, sızıntılı gemilerdeki dayançlı girinimine: Temizleyici, susuzluğu giderici ve ateşi söndürücü, bitkileri besleyici özelliklerine: Örneklik ve yetkinlik timsali olarak yanılmazlığına: Buhar, sis, bulut, yağmur, sulusepken, kar ve dolu olarak başkalaşımlarına: Sıkı yangınmusluklarındaki gücüne: Göl, koy, körfez, haliç, boğaz ve lagunlarda, atollerde, takımadaları çeviren denizlerde, deniz geçitlinde, fyortlarda, girintilerde, gelgit bölgelerinde, nehirağızların-a ye deniz kollarında sergilediği biçimsel çeşitliliğine: Buzullar-aki, aysberglerdeki, deniz buzlalarındaki somluğuna: Hidrolik eğırmençarklarını, türbinleri, dinamoları, elektrik santrallarını,
WfP 718
kastarlama istasyonlarını, tabakhaneleri, ditme değirmenlerini çalıştırmadaki uysallığına: Kanallar, gidiş gelişe uygun nehirler ve yüzdürme ve ziftleme havuzlarındaki yararlılığına: Gelgitlerin ya da bir düzeyden öbürüne dökülen akarsuların denetimiyle elde edilebilen gizilgücüne: Harfî olmasa bile sayısal olarak yeryüzünün sakinleri olan (anakustik ve fotofobik) direyi ve biteyine: insan bedeninin % 90'ını oluştrmasıyla heryerdeliğine: Gölsel batak-lıklardaki zararlı buharlarının zehirli çirkeflerinin, solmuş çiçek sularının, batanaydaki irkintilerinin muzırlığına.

Yarıdolmuş çaydanlığı şu anda yanmakta olan kömürlerin üzerine yerleştirdikte, hâlâ akmakta olan musluğa niçin döndü?

Kirlenmiş olan ellerini kısmen kullanılmış üzerine hâlâ kâğıt yapışık küçük Barrington limonrayihah sabun kalıbıyla (ki on üç saat önce dört peniye almış ve parasını hâlâ ödememişti) ve güzel so-ğuk hiçdeğişmeyen

hepdeğişen suyla yıkamak ve onları dönen tahta bir merdaneye geçirilmiş uzun kırmızıkenarlı bir havluyla kurulamak için.

Stephen, Bloom'un önerisini hangi nedenden ötürü kabul etmedi?

Hidrofobisi olduğundan, soğuk suyla kısmi temastan ya da suya batırılmaktan nefret ettiğinden, (son aldığı banyo bir önceki yılın Ekim ayına rastlıyormuş), cam ve kristal gibi saydam nesnelerden hoşlanmadığından ve düşünce ve dilde de berraklıktan kuşku duymasından ötürü.

Bloom'un Stephen'a hijyen ve profilaksi üzerinde ve bunlara ek olarak, insan anatomisinin soğuğa en duyarlı bölümleri ense ve mide ile ayak ayası ya da tabanı olduğundan dolayı deniz ya da nehirde banyo yapılması halinde başın önce ıslatılması ve yüz ve boyun ile göğüs ve karın nahiyesindeki kaslara süratle su çırpılması konusunda nasihat vermesini engelleyen şey neydi? Berraklığın, dehanın düzensiz orijinalitesiyle uyuşmazlığı. Aynı şekilde ne gibi didaktik nasihatleri de vermekten kaçındı?

Seslenmeyle ilgili: Beykın, tuzlanmış morina ve tereyağının protein yüzdesiyle kalori değerinden sağladığı enerji ve sonuncusunda birincisinin yokluğu ve ilkinde ikincisinin bolluğu. gv sahibine göre konuğunun en belirgin özelliği neydi? Özgüveni ve buna eşit ve karşıt bir kayıtsızlık ve kendini toparlama gücü. Ateş aracılığıyla sıvı kabında hangi eşanlı görüngü cereyan etti?

Kaynama görüngüsü. Mutfak ile bacadeliği arasında vantilasyonun devamlı yukarıya doğru akışıyla körüklenme sonucu yanma, tutuşmuş olan yakıt demetlerinden, bitkisel varlığını ısının (ışıyan erke) baş kaynağı güneşten her yerde mevcut ışıklı geçirgen esirin içinden aşıp gemesine borçlu olan ilk çağ ormanlarının yapraklı fosilleşmiş döküntülerindeki sıkıştırılmış mineralleri içeren çokyüzlü bitümlü kömür öbeklerine iletilmişti. Böylesi bir yanmayla mey- dana gelen bir devinim hali olan ısı (taşınan), sürekli ve artan bir şekilde ısıl kaynaktan, metal demirin pürüzlü cilasız koyu renkli yüzeyinden, kısmen soğurum kısmen geçirimle ilerleyerek ısısını azar azar yükselterek olağandan kaynama noktasına ulaştırmıştır ki ısıdaki bu artış 1 litrelik suyu 50°'den 212° Fahrenheit'a çıkarmak için gereken 72 ısıl birimin harcanmasının sonucu olarak ifade edilebilir.

İsıdaki bu artışın gerçekleştiğini ne duyurdu?

vaydanhkkapağının altından iki yandan eşanlı olarak çift kavisli
b,r su buharı fışkırtısı.
Di
°om, bu biçimde kaynatılmış olan suyu hangi kişisel amacı için
kullanabilirdi? TlraŞ olmak için.
720
Geceleyin tıraş olmanın ne gibi avantajları vardı?
Daha yumuşak bir sakal: Tıraştan tıraşa kasten kendi yapışık sabun köpüğüyle bırakıldığı takdirde daha yumuşak bir fırça: uzak yerlerde mutat saatler dışında beklenilmeyen bir şekilde kadın tanıdıklarla karşılaşıldığı takdirde daha yumuşak bir cilt: Günün akışına değgin sakin düşünceler: Daha dinlendirici bir uykudan uya-nıldığında daha taravetli bir duygu, zira sabah gürültüleri, beklenti ve endişeleri, takırdayan bir sütgüğümü, bir postacının kapıyı iki kez çalışı, okunmuş ama yüzünü sabunlarken yeniden okunan bir gazete, aynı noktanın yeniden sabunlanması, bir sarsıntı, bir kurşun sesi ve bunlara eşlik eden hiç lüzumu olmadığı halde korksun mu korkmasın mı gibi düşünceler tıraşın hızını artırıcı bir etkiye ve bir çentiğe - ki bu kesiğin üzerine özenle kesilip nemlendirilmiş yakı bezi yapıştırılır- yol açabilir: Ki yerine getirilecekti. Işığın yokluğu niçin onu gürültünün varlığından daha az tedirgin etmekteydi?
Sıkı dolgun erkeksi kadınsı, pasif aktif elindeki dokunma duygusunun güvenilirliğinden dolayı. Özelliği (elinin) neydi ve bunların ne gibi karşıt etkileri vardı?
Cerrahi ameliyat geçirmişti ancak gayesinin vasıtayı mubah kılması durumunda bile insan kanı akıtılması konusunda isteksiz olduğundan, doğal sırasına göre heliyoterapi, psikofizikoterapi ve oste-opatik ameliyatı yeğlemekteydi.
Mutfaktaki, Bloom tarafından açılan tabak dolabının alt, orta ve üst raflarında neler bulunuyordu? Alttaki rafta dikey olarak beş kahvaltı tabağı, üzerlerinde altı kah-valtı fincanı ters oturtulmuş yatay konumda altı fincantabağı, düz oturtulmuş bir bıyıklıfincan ve bir Crown Derby fincantabağı, ke" narları yaldızlı dört beyaz yumurta kabı, içindeki çoğu bakır bozuk paralar görünen açık bir güderi kese, bir de küçük bir aromatık (menekşe) şekerleme kavanozu. Orta rafta içinde karabiber bulu-

kenarı çentik bir yumurta kabı, bir tuzluk, yağlıkâğıda sarılı .||rt siyah zeytin, boş bir Plumtree et konservesi kutusu, içinde bir i rsey armudu bulunan oval bir iplik sargılı hasır sepet, yarısı boş rnercanpembesi ipekkâğıdından kılıfı yarı soyulmuş bir şişe VVİlliam Gilbey and Co.'nun beyaz Invalide porto şarabı, bir paket nyebilen Epp kakaosu, buruşturulmuş bir folyo kâğıdında libresi 340 2/-'lik beş onz Anne Lynch kalite çayı, en âlâ kristal kesme şeker içeren silindir şeklinde bir teneke kutu, iki soğan, iri olanı İspanyol ve tam, ötekisi daha küçükçe ve yerli, daha geniş yüzeyli ve daha keskin kokulu iki parçaya ayrılmış, bir kavanoz İrlanda Örnek Mandırası kreması, kahverengi bir çömlek içinde ısıyla suya mayhoş serum ve yarı katılaştırılmış peynirimsi maddelerle dönüştürülmüş yarım pint kadar ekşimiş bozuk süt ki Mr. Bloom'un ve Mrs. Fİeming'in kahvaltıları için çıkarılan miktar toplandıkta, ceman bir emperyal pint eder ki bu da ilk alındığındaki toplam miktarıydı, iki karanfil tanesi, bir yarım peni ve içinde çiğ bir pirzola 350 bulunan küçük bir tabak. Üst rafta çeşitli boyut ve menşeli bir dizi reçelkavanozu (boş). Dolap örtüsü üzerinde dikkatini çeken şey neydi? 8 87, 88 6 numaralı yırtılmış iki bahis biletinin dört çokgen parçası. Alnını bir süre kırıştırmasına hangi anımsamalar yol açtı? Rastlantılara değgin anımsamalar, gerçeğin kurgudan daha tuhaf oluşu, Butt Bridge'deki arabacılar barınağında Evening TekgrapA'm pembe akşam baskısında resmi ve kesin sonuçlarını okumuş olduğu Gold Cup açık handikapı sonucunun ilk habercisi.
lahmini ya da kesin sonuca ilişkin ilk ipuçlarını nerede almıştı? 360 Bernard Kiernan'ın 8, 9 ve 10 Little Britain Street'teki ruhsatlı işyerinde: David Byrne' nin 14 Duke Street'teki ruhsatlı işyerinde: °wer O'Connell Street'te Graham Lemon'un önünde esmer bir am eline, Siyon kilisesini yeniden kuran llyas peygambere ait " el ilanı (ki sonradan atmıştı) tutuşturduğunda: Lincoln Pla-teki ecza deposu F. W. Sweny and Co.'nun (Limited) bürosu ci- 722
varında Frederick M. (Bantam) Lyons'un Freeman's Journalve Ar tional Press'm atmak üzere olduğu (ki sonradan atmıştı) o günle-nüshasını süratle ve art arda isteyip, okuyup geri verdiği zaman k' 360 ardından,

yüzünde parlayan esin ışığı ve kollarında kehanet dilin de hakkedilmiş olan soyunun gizini taşıyarak o doğu mimarisinde ki Türk Hamamı ve Sıcak Banyolar binasına doğru yönelmişti. Endişelerini hangi hafifletici mülahazalar bertaraf etti?
Yorumlama güçlükleri zira herhangi bir olayın önemi onun meydana gelişini ses yansımasının elektrik deşarjını izlemesi gibi değişkendir, ayrıca olası kayıpların, başarılı bir yorumundan başlayarak topyekûn yorumlanmasındaki başarısızlık sonucu gerçek bir kaybın hesaplanmasındaki güçlükler. Haletiruhiyesi?
Bir şey yitirmemişti, bir şey beklemiyordu, düş kırıklığına uğramamıştı, halinden memnundu. Ne diye memnundu?
Belli herhangi bir kayba uğramamış olmasından. Başkalarına belli avantajlar sağlamış olmasından. Yahudi olmayanlara bir ışık.
Bloom Yahudi olmayan birisine nasıl kahvaltı hazırladı?
îki çayfîncanına silme iki kaşık dolusu Epps eriyebilir kakaosunu koydu ve etiketinde basılı kullanım talimatı uyarınca devamla her bir fincana, yeterli bir süre kaynadıktan sonra önerilen maddeleri önerileri tarz ve miktarda yayılması amacıyla ilave etti.
Ev sahibi konuğuna fazladan ne gibi özel misafirperverlik davranışları sergiledi? Evin efendisi olmanın ona verdiği, biricik kızı Millicent'in (Mü
723
ona hediye ettiği taklit Crown Derby bıyıklıfincanını kullanma ayrıcalığından feragat edip onun yerine konuğununkinin eşi bir fincan alarak ve genellikle karısı Marion'un (Molly) kahvaltısı için ayrılan koyu kremadan konuğuna bol bulamaç sunarak kendisine jse daha az ölçüde koyarak. Konuk bu misafirperverlik işaretlerinin farkında mıydı ve onları takdirle karşıladı mı?
Onun dikkati bunlara ev sahibinin latifeli sözleriyle çekilmişti, o da onları ağırbaşlılıkla karşılayıp ikisi birlikte latifağırbaşlı bir sükûnet içinde Epps'in tanrının nimeti kakosunu içtiler.
Zihninden geçirdiği ama başladığı hareketi tamamlamak amacıyla öbürü ve kendisi için ilerideki bir fırsata saklamış olduğundan dolayı söylemediği misafirperverane sözler var mıydı?
Konuğunun ceketinin sağ tarafındaki 1 1/2 inç uzunluğunda bir söküğün onarılması. Dört hanım mendilinden birini, prezantabl bir duruma

getirildikte, konuğuna hediye etmek. Kim daha çabuk içti?
Bloom, başlanıçta on saniyelik bir avantajla ve sapından ısının sürekli iletildiği kaşığın içbükey yüzeyiyle rakibinin bir yudumuna karşı üç, ikisine karşı altı ve üçüne karşı dokuz yudum içerek.

Tekrarlanan hareketinin eşliğinde ne gibi düşünceler yer aldı?
Sessiz arkadaşının zihinsel kompozisyonlarla meşgul olduğuna Vanlış olarak hükmedip, edebiyata eğlence olsun diye bakma yeri-ne> kendisinin de William Shakespeare'in eserlerine birçok defalar u5sel ya da gerçek hayatın çapraşık sorunlarının çözümü amacıyla aşvurmuş olduğunca onun eğitsel yanlarından alınacak zevkler berinde tefekküre daldı.

Onlara çözüm bulabilmiş miydi?
Kimi klasik parçaları dikkatli ve küçük sözlüğünün yardımıyla d falarca okumasına karşın, metinden edindiği kanaat yeterli olm mış, bulduğu cevaplar her noktayı aydınlatamamıştı.
1877'de 11 yaşında ümitvar bir şairken Shamrock adlı haftalık bir gazetenin sırasıyla 10/-, 5/- ve 2/6'lık üç
ödüllü yarışması münasebetiyle onun tarafından yazılmış olan ilk özgün nazım parçasının son dizeleri nelerdi?
Basılsın şiirlerim Gazetede isterim Onlara var mı acep münasip bir yeriniz.
Şayet lütfederseniz Sonunda ekleyiniz Adım L. Bloom'u, naçiz kulunuz.
Geçici konuğu ile kendisi arasında onları birbirinden ayıran dört öğe buldu mu?
İsimleri, yaşları, ırkları, inançları.
Gençliğinde adıyla yaptığı anagramlar nelerdi?
Leopold Bloom Ellpodbomool Molldopeloob Bollopedoom Old Ollebo, M. R
Kinetik şairimiz 14 Şubat 1888'de önadının kısaltılmış hali üzerinde nasıl bir akrostiş hazırlamış ve Miss
Marion (Molly) Tweedy y göndermişti?

Pek uyaklı kafiyeli şarkılar yazar durur şairler O tatlı musikisiyle sevgilisini bulur.
\
725
La la la, dokuz çarpı dokuz kez söylerler o şarktyt. Derim ki şaraptan da şarkıdan da aziz sen,
Ya, bu dünya benimdir, şayet benim isen.

Af, 47, 48, 49 South King Street'teki Gaiety Theatre'nin müsteciri Michael Gunn tarafından sipariş edilen ve süper yılbaşı ve Noel njvesi Gemici Sinbad'in (yapımcısı R. Sheldon 26 Aralık 1992, yaza-Greenleaf Whittier, dekorlar George A. Jackson ve Cecil Hicks, kostümler Mrs. Michael Gunn'ın denetiminde Mrs. ve Miss Whe-Ian, koreografı Jessie Noir, palyaçoluklar Thomas Otto tarafından) ikinci tabındaki (30 Ocak 1893) altıncı sahne olan elmaslar vadisinde sunulmak üzere geçen yılların olaylarıyla içinde bulunduğumuz yılın fıkstürüne ait Şayet Brian Boru geri dönebilseydi de eski Dublin'i görseydi şimdi adlı bir baş kadın oyuncu Nelly Bouverist ta- rafıdan söylenmesi tasarlanan aktüel bir konuya ilişkin bir şarkıyı (Müzik: R. G. Johnston) tamamlanmasına engel olan şey neydi?

En başta, İmparatorluğa ait ve yerel meseleler arasındaki belirsizlikler, Kraliçe Victoria'nın (doğumu 1820, tahta çıkışı 1837) beklenen 60. yıldönümü jübilesi ve yeni belediye balık halinin açılışının ertelenmesi: ikinci olarak, York Dükü ve Düşesi Ekselansla-rıyla (gerçek) Majesteleri Kral Brian Boru'nun (hayali) peşi peşine ziyaretleri meseleleri üzerinde müfrit çevrelerin muhalefetinden çekinmiş olması: Üçüncü olarak, geçenlerde Burgh Quay'da kurulan Grand Lyric Hall ile Hawkins Street'te kurulan Theater Ro- yal'a ilişkin profesyonel etiket ile profesyonel rekabet arasındaki çatışkı: Dördüncü olarak, Nelly Bouverist'in entelektüel, siyasi ve güncel olmayan yüz ifadesine duyulan merhametten ve Nelly Bouverist'in kendisi (Nelly Bouverist) makalelerde arzı endam ederken entelektüel, siyasi ve güncel olmayan iç çamaşırlarının neden °lduğu şehvaniytten kaynaklanan bir oyalanma: Beşinci olarak, münasip müziğin ve Herkesin Fıkralar Kitabı'ndan (1000 sayfa ve ner birinde bir kahkaha) mizahi kinayelerin seçimindeki zorluklar: altıncısı, yeni Belediye Reisi Daniel Tallon'un, yeni Emniyet * 'üdürü Thomas Pile'ın ve yeni Başsavcı

Yardımcısı Dunbar Plun- 470 et Barton'un adlarıyla ilgili eşsesli ve bozuk sesli uyaklar. '5'an arasında nasıl bir ilişki vardı?
726 480
16 yıl önce 1888'de Bloom, Stephen'in şimdiki yaşındayken Ste hen 6 yaşındaydı. 16 yıl sonra 1920'de Stephen, Bloom'un simdik' yaşına ulaştığında Bloom 54 yaşında olacaktı. 1936'da Bloom 70'ine ve Stephens de 54'üne bastıklarında, başlangıçta yaşlarım 0-16 olan oranı 17 72-13 V2 olacaktı ki bu oran istenildiği kada müstakbel yıllar eklendikçe artacak ve fark da azalacaktı, zjra . yet 1883'te mevcut olan oran o zamana dek değişmemiş olsaydı yani böyle bir şeyin mümkün olabileceğini tasavvur edersek 1904'te Stephen 22 iken Bloom 374 olurdu ve 1920'de Stephen 38 iken, yani Bloom'un o zamanki yaşı, Bloom 646 olurdu, Stephen maksimum salhorde bir yaş olan 70'ine ulaştığında, 714 yılında doğmuş olmasından ötürü 1190 yıl yaşamış olacağından dolayı, maksimum saldide bir yaş olan, Metuşelah'ın 969 yaşını dahi aşmış olur, beri taraftan, şayet Stephen yaşamaya devam ederse o yaşa I.S. 3072'de ulaşmış olacak, Bloom da I.Ö. 81.396 yılında doğ-490 muş olma zorunda kalacaktır. Bu hesaplamaları hangi olaylar hükümsüz kılabilirdi?
Her ikisinin birden ya da ikisinden birinin yok olması, yeni bir takvim çağının başlatılması, dünyanın imha edilmesi ve bunun neticesinde her ne kadar kaçınılmaz ise de zamanı önceden kestirilemeyen insan soyunun kökünün kazınmış olması.
Daha önceki kaç karşılaşmaları onların önceden var olan tanışıklıklarını kanıtlamıştı? İki. Birincisi, 1887'de, Matthew Dillon'un Roundtown, Kimmage Road'daki malikânesi Medina Villa'nın leylakbahçesinde, Step- 500 hen'ın annesi de varken, Stephen o zaman 5 yaşındaydı ve tanıştırılırken elini uzatmak istememişti, ikincisi, 1892 Ocak ayının yağmurlu bir Pazar günü Breslin Oteli'nin pastanesinde, Stephen m babası ile Stephen'in büyükamcası da varken ve Stephen o sıralar 5 yaş daha büyükken. Bloom, oğlunun ve ardından babasının da desteklediği yemek verini kabul etti mi?
727
Büyük bir minnetle, müteşekkirâne takdirle, samimi ve kadirşi-asça bir şükranla, takdirkârane müteşekkir ve halisane esefle, is-tinkâfetti.

gu hatıralar üzerindeki sohbetleri aralarındaki üçüncü bir bağı or- taya çıkardı mı? Mrs. Riordan (Dante), birtakım gelirleri olan dul bir kadın, 1 Eylül 1888'den 29 Aralık 1891'e kadar Stephen'in ailesiyle birlikte oturmuş ve 1892, 1893 ve 1894 yıllarında da 54 Prussia Street'te mukim Elizabeth O'Dowd'un mülkü olan City Arms Oteli'nde de oturmuştu ve orada 1893 ve 1894'ün kimi bölümlerinde o zamanlar 5 Smithfîeld'de mukim Joseph Cuffe'nin istihdamında bir kâtip olarak o civardaki North Circular Road'da Dublin Hayvan Pa-zarı'nda satışlara nezaret ederken, aynı otelde ikamet eden Blo-om'a sürekli olarak haber yetiştirmişti.

Bloom onun bedensel bakımıyla ilgili herhangi özel bir hayırseverlikte bulundu mu? Ilık yaz akşamlarında kimi zaman, kısıtlı da olsa belli bir gelir sahibi olan bu hastalıklı dul kadını malûl arabasında, tekerlekleri ağır ağır döndürerek Mr. Gavin Low'un işyerinin tam karşısındaki Mrs. Riordan orada bir süre kalır ve tekmercekli dürbünüyle tramvaylardaki, şişirilmiş pnömatik lastiklerle teçhiz edilmiş uzun yol bisikletlerindeki, binek arabalarındaki, tandemlerdeki, özel ve kiralık landolardaki, karoçalardaki, iki tekerlekli gezinti arabalarındaki ve faytonlardaki Phoenix Park'ta şehre gitmekte ya da vice versa olan hiçbirini tanımadığı insanları gözetler dururdu.

[A]asıl oluyor da bu şekilde nöbet tutmayı gönül rahatlığıyla yapabiliyordu?

[A]lra gençliğinin baharındayken çokrenkli dairesel bir bombeli amin içinden dışardaki anacaddede meydana gelen sürekli deği-

Ş'khklerin yarattığı güzel manzarayı izler, yayaların, dörtayaklıla-ln> velespitlerin, vasıtaların ağır ağır, hızlı hızlı, muntazaman,

döne döne dolanarak küreyi çeviren sarp kıyıdan döne dol akıp gidişlerine bakardı. Mrs. Riordan sekiz yıl önce öleliden bu yana ne gibi farklı anılar kalmıştı?

En eski olarak, bezik kartları ve fişleri, Skye teriyeri, sözde serveti, zaman zaman dalgınlaşması ve kulak zarı iltihabından dolavı başlangıç halindeki sağırlığı: Daha yeni olarak, Meryemana heykelinin önündeki kolza yağı kandili, Charles Stewart Parnell için ve Michael Davitt için yeşil ve maron renkli fırçaları, ipek kâğıtları. Bu anılarını kendisinden daha genç bir dosta anlatmasını daha zevkli kılan, onları tazeleyici başka bir yöntem daha kalmamış mıydı?

Daha önceleri aralıksız olarak uygulanmış ve sonraları bırakmış olduğu, Eugen Sandow'un Bedenî Kuvvet Nedir, Nasıl Elde Edilir adlı eserinde

gösterilen ve özellikle oturarak çalışan işadamları için hazırlanmış olup çeşitli adale gruplarını çalıştırmak ve neticede hoş bir sertlik, daha zevkli bir gevşeme ve gençlere özgü rahat bir çevikliğe yeniden kavuşulması amacıyla bir aynanın önünde zihinsel konsantrasyonla yapılması gereken oda jimnastikleri.
îlk gençlik yıllarında özel bir çeviklik sergiler miydi?
Ağırlık kaldırmak gücünün ve tam tur jirasyon ise cesaretinin ötesinde idiyse de High School öğrencisiyken karın adalelerinin anormal derecede gelişmiş olması sonucu paralel barda dengeli ve yatay durma hareketini mükemmel bir şekilde icra edebiliyordu.
ikisinden biri kendi farklı soyuna açıkça bir anıştırmada bulundu mu?
Hiçbiri.
729
P valın ortak biçimine indirgendiği takdirde, Bloom'un Step-hen'ın Bloom hakkındaki düşünceleri ile Stephen'ın Bloom'un « phen hakkındaki düşünceleri nelerdi?
0 onun bir Yahudi olduğunu düşündüğünü düşündü, oysa o onun onun Yahudi olmadığını bildiğini düşündü.
570
Ketumiyet kısıtlamaları kaldırıldıkta, her birinin soyları nasıldı?
Bloom, Szombathely, Viyana, Budapeşte, Milano, Londra ve Dub-linli Rudolf Virag (sonraları Rudolph Bloom) ile Julius Higgins (doğumda adı Karoly) ve Fanny Higgins'in (kızlık adı Hegarty) ikinci kızları Ellen Higgins'in tek erkek ve biricik mirasçısı. Stephen, Cork ve Dublinli Simon Dedalus ile Richard ve Christina Goul-ding'in (kızlık adı Grier) kızı Mary'nin en büyük ortak mirasçısı.
Bloom ile Stephen vaftiz edilmişler miydi, nerede ve kimin tarafından, din adamları mı yoksa laik kimseler mi? Bloom (üç kez), Muhterem Mr. Gilmer Johnson M. A. tarafından, 580 tek başına, Coombe'deki Saint Nicholas Without Protestan kilisesinde, James O'Connor, Philip Gilligan ve James Fitzpatrick tarafından, birlikte, Swords köyündeki bir tulumbanın altında, ve Rathgar'da Three Patrons kilisesinde Muhterem Charles Malone

C. C. tarafından. Stephen (bir kez), Rathgar'da Three Patrons kilisesinde, Muhterem Charles Malone C. C.
tarafından, tek başına.
Öğrenimlerinde bir benzerlik buldular mı?
Bloom yerine Stephen'ı koyarsak, Stoom sıra ile bir anaokulunu ve bir ortaokulu geçebilirdi. Stephen yerine Bloom'u koyarsak, Hlephen sıra ile ortaokulun hazırlık, altıncı, yedinci ve sekizinci sı- "iflarıyla Kraliyet Üniversitesi'nin giriş sınavını ve sonraki üç yılı su gibi-geçerdi. '°om hayat üniversitesine devam ettiğini söylemekten niçin kaçındı?
730
Söyleyeceği bu şeyin daha önce onun tarafından Stephen'a ya a Stephen tarafından ona ifade edilmiş olup
olmadığına ilişkin mün hem bir tereddüdünden dolayı.
Kişisel olarak hangi iki mizacı temsil ediyorlardı? Bilimsel. Artistik.
Bloom, kuramsal bilimden ziyade uygulamalı bilime meyyal olduğunu kanıtlamak amacıyla hangi kanıtları öne sürdü?
Karnı doymuş vaziyette sindirimini kolaylaştırmak amacıyla sırt üstü yatarken artık yaygın olan ama bir
zamanlar pek devrimsel sayılan örneğin, havada dolaşan paraşüt, yıldız dürbünü, helezonik tirbuşon,
çengelliiğne, madensuyu sifonu, vinçli ve savaklı kanal havuzu, emmebasma tulumba gibi icatların önemini
takdir etmiş olmanın tahrikiyle düşünüp bulduğu birtakım pratik icatlar.
Bu icatlar daha ziyade anaokullarının geliştirilmesine yönelik tasanlar şeklinde miydi?
Evet, patlangaçların, elastik balonların, tehlikeli oyunların, lastikli sapanların meriyetten kaldırılması.
Hamel burcundan Balık burcuna kadarki on iki burç işaretini sergileyen astronomi kaleydoskoplarını, güneşin
ve gezegenlerin minyatür mekanik modellerini, rakam şeklinde jelatin pastilleri, hayvan şeklindeki bisküvilerle
eş-leştirmek üzere geometrik şekilli bisküvileri, dünyaharitalı oyun topları, tarihi kıyafetli kuklaları
içermekteydiler.
Tasarılarını tahrik eden başka ne vardı?

Ephraim Marks ve Charles A. James'in ulaştığı maddi olanaklar, birincisi 42 George Street South'taki ld'lik dükkânıyla, ikincisi 30 620 Henry Street'teki duhuliye 2d, çocuklar İd, ne alırsan 6 VAd" mağazası ve dünya fantezi eşya panayırı ve balmumu heykelli sergisi: Ve düşey olarak maksimum görünürlükte (tahmin etme» için), yatay olarak maksimum okunaklılıkta (çözmek için) ve dıK-
731
kati ilgiyi çekmek, ikna etmek ve karar verdirmek amacıyla mık-atısi bir etkililikte, üç harfli tek kavramlı simgelere yoğuşturul-dukta çağdaş reklam sanatının şimdiye dek istifade edilmemiş olan sınırsız olanakları.
Ne gibi?
K.11. Kino'nun 11/-Pantolonları.
Keys Müessesesi. Alexander J. Keyes. 630 Ne gibi değil?
Şu upuzun muma bakın. Ne zaman yanıp biteceğini tahmin edin ve hakiki deriden bedava bir çift özel ayakkabı kazanın, 1 mumluk aydınlatma gücü garanti. Adres: Barclay ve Cook, 18 Talbot Street. Basilizıbart (Sinek Pudrası). Aliyulâlâ (Ayakkabı Cilası).
Sizegöre (Tirbuşonla, tırnakeğeli ve pipo temizleyicin ikiağızlı çakı). Asla ne gibi değil?
Plumtree Et Konservesi bulunmayan ev nedir? 640 Natamam.
Bulunan ev ise, bir mutluluk yuvası.
23 Merchants' Quay, Dublin'de George Plumtree tarafından imal edilmiş ve 4 oz'luk çömleklere konulup, Rotunda Ward, 19 Hard-wicke Street adresindeki Encümen Üyesi Joseph P. Nannetti, M. P. tarafından ölüm ilanlarıyla ölüm yıldönümleri köşesinin altına dercedilmiştir. Etiketteki ad Plumtree'dir. Bir et çömleğinde bir er'kağacı, tescilli marka. Taklitlerinden sakınınız. Peatmot. Trumplee. Moutpet. Plamtroo.
Atephen'ın, özgünlüğün kendi başına kendi ödülünü sağlamasına 650 karşın ille de başarıyı mucip olmadığını istidlal etmesi amacıyla °nu istintaç etmek için misal olarak hangi örneği gösterdi?

Kendi düşüncesinin ürünü olan ve sonradan bir yana attığı atla çekilen ve içinde oturmuş yazı yazmakla meşgul gayet şık giyimli iki kızın bulunduğu bir ışıklı gösteriarabası. Bundan esinlenerek Stephen zihninde nasıl bir sahne canlandırdı?
Dağ geçidinde tenha otel. Sonbahar. Alacakaranlık. Şömine yakılmış. Kuytu köşede genç adam oturmakta. Genç kadın girer. Huzursuz. Tek başına. Oturur. Sonra pencereye doğru gider. Oturur. Alacakaranlık. Kadın düşünür. Tenha otelin kâğıdına yazar. Düşünür. Yazar. îç çeker. Tekerlekler ve toynaklar. Kadın dışarıya fırlar. Adam kuytu köşesinden çıkar. O tek duran kâğıdı alır. Ateşe doğru tutar. Alacakaranlık. Okur. Tek başına.
Ne?
Öne yatık, dik ve geriye yatık: Queen's Hotel, Queen's Hotel. Queen's Ho...
Bundan esinlenen Bloom zihninde hangi sahneyi kurdu?
The Queen's Hotel, Ennis, Clare Kontluğu, Rudolph Bloom'un (Rudolf Virag) 27 Haziran 1886 tarihinde kendisinin aldığı 1 kısım kloroform linimentine 2 kısım akonit linimentinden müteşekkil bir nevraljik liniment (ki kendisi tarafından 27 Haziran 1886 günü öğleden sonra saat 3:15'te Ennis, 4 Main Street adresindeki James Cullen'in büyük manifatura mağazasından yeni bir ekstra-şık hasır şapka satın aldıktan sonra, ancak bunun neticesi olarak değil -yukarıda adı geçen yerde, adı geçen toksini satın aldıktan sonra, ancak bunun neticesi olarak değil- 27 Haziran 1886 sabahı saat 10:20'de Ennis, 17 Church Street'teki Francis Dennehy Tıp Merkezi'nden satın alınmıştır) şeklindeki aşırı dozda boğanotu (akonit) neticesinde bir akşam vakti belirtilmeyen bir saatte öldüğü yer.
Bu eşsesliliği bir bilgiye mi yoksa bir rastlantıya mı ya da bir sezgiye mi yordu?
733
gir rastlantıya.
Sahneyi konuğunun zihninde canlandırması için sözlü olarak tasvir etti mi?
Kendisi öbürünün yüzünü görmeyi ve öbürünün sözlerini dinlemeyi yeğledi, öyle ki bu muhtemel anlatıyla kavrayacak ve kinetik mizacı ferahlayacaktı.
Ona anlatılan ve anlatanın Pisgah Dağı'ndan Filistin'e bir Bakış ya da Erik Masalı olarak tasvir ettiği ikinci sahnede sadece ikinci bir rastlantı mı

gördü?
Ona, önceki sahneyle ve okulyıllarında yazılmış olan çeşitli konulardaki denemelerin ya da ahlaki vecizelerin eklendiği (örneğin, Benim Gözde Kahramanım ya da Oyalanmacılık Zaman Hırsızlığıdır) anlatılmamış ama zımnen var olan öbür sahnelerle, kendi içinde ve kişisel denklem ile bir arada ister Philip Beaufoy, Doctor Dick'in ya da Heblon'un resmi sirkülasyonlu ve mali destekli bir yazın organında çıkan Mavi İncelemeler'de başlatmış oldukları hazırlık ve orta bir öğrencilerinin kullanımı amacıyla örnek pedago- 700 jik temalar olarak özellikle derlenmiş ve seçilmiş olsun (yüzde yüz değerli) ister sempati duyan ve tedrici olarak yaz gündönümünden üç gün sonraki gün, yani, 21 Haziran Salı (S. Aloysius Gonzaga), güneşin doğuşu sabahleyin 3:33, güneşin batışı akşamleyin 8:29, giderek uzamakta olan geceler boyunca başarılı öykülerin değerini bilin ve başarılı gelişmeleri mahrem bir şekilde önceden haber veren murakıpların entelektüel uyarımı amacıyla şifahi olarak istimal edilsin kimi mali, toplumsal, kişisel ve cinsel başarı olasılıklarını 'Çeriyormuş gibi görünmüştü.
Zihnini sık sık hangi ailevi sorun bütün öbürlerinden daha fazla 710 °'masa bile onlar kadar
kurcalamaktaydı?
Karılarımızla ne yapılacağı.
Mefruz münferit çözümleri neler olmuştu?
7Z4
Salon oyunları (domino, halma, pireatlatmaca, mikado, toplu yuu sük oyunu, napolyon, ecarte, bezik, yirmibeş, komşum dilenci, dama, satranç ya da tavla): Gergef işi, polis yardımlaşma cemiyeti için yama ya da örgü işleri: Müzikal düetler, mandolin ve gitar, piyano ve flüt, gitar ve piyano: Hukuk yazmanlığı ya da zarf adresleme-On beş günde bir çeşitli eğlence yerlerine ziyaretler: Serin bir süte-720 vinde ya da ılık bir sigara salonunda nazikâne buyuran ve maalmemnuniye itaat edilen bir bayan işletici olarak ticari faaliyet: Erotik taharrüşün devletçe teftiş edilen ve tıbben denetlenen erkek genelevlerinde gizlice tatmini: Civardaki muteber saygınlıkta kadın tanıdıklarla nadiren aksatılan muntazam fasılalarla muntazaman sık sık önleyici

nezaretle karşılıklı sosyal ziyaretleşmeler: Özellikle liberal öğrenimi hoş kılmayı amaçlayan eğitici akşam kursları.
Karısındaki hangi zihinsel gelişme noksanlığı örnekleri onun son olarak zikredilen (dokuzuncu) çözümü tercih etmesine yol açtı?
Gayrimeşgul anlarında birden daha çok kez bir tabaka kâğıdı Yu-730 nanca, Irlandaca ve îbranice olduğunu ileri sürdüğü harflerle kap-lamışlığı vardı. Çeşitli aralarla biteviye, Quebec-Kanada'daki bir şehrin adının büyük harf inisiyalini doğru olarak yazma yöntemini soradurmuştur. Dahili siyasi komplikasyonları ya da harici kuvvetler dengesini pek az anlayabilmiştir. Faturaları toplarken ekseriye parmak hesabına başvurmuştur. Icazlı namelerden oluşan kompozisyonlarını tamamladıkta, fırın boya tekniğiyle kaligrafi kullanmayı boşlamış demir sülfatın, göztaşının ve meşe mazısının korozif etkisine maruz bırakmıştır. Alışılmışın dışında yabancı kökenli çokheceli sözcükleri fonetik olarak ya da yanlış bir analojiyle ya da 740 her ikisiyle yorumlamıştır: Metempsychosis (Metenin nesi), namı diğer (kutsal kitapta sözü edilen tafrafurûş bir şahıs). Karısı, kişi, yer ve nesnelere ilişkin bu ve buna benzer muhakeme yetersizliğinden kaynaklanan zekâvet noksanlığını ne ile dengelemektedir?
Tüm dengelerdeki tüm şakulî kolların aşikâr kusurlu paralelliği' nin yapımdan dolayı meydana geldiği kanıtlanmıştır. Bir şahsa İÜŞ" kin yargısındaki isabetliliğin yarattığı muvazenenin doğruluğu tecrübe ile kanıtlanmıştır.
735
, 0IT1) bu nispî cehalet durumuna çare olarak nasıl girişimlerde bulundu?
750
peşitli şekillerde. Belli bir kitabı, belli bir sayfasının yerini açık bı-akıP Söze carPan b'r Yere koyarak. Açıklama kabilinden bir atıfta bulunduğunda, o bilginin onda bilkuvve mevcut olduğunu varsayarak: Onun huzurunda, orada bulunmayan başka bir kimsenin cahilane sehvini açıkça alaya alarak.
Dolaysız öğretme girişimlerinde nasıl bir başarı elde etti?
Karısı her şeyi değil sadece bütünün dikkat ve ilgisini yönelttiği ve şaşılacak şekilde anlayabildiği, özenle tekrarladığı, daha zor bir şekilde hatırlayabildiği, kolayca unutuverdiği, sık sık hata yaparak tereddütle tekrar hatırlayabildiği, bir cüzünü izleyebiliyordu. 760 Hangi sistem daha etkili olmuştu?
Kendisini ilgilendirici hususları tazammun eden dolaylı telkinler. Örneğin?

Yağmurda şemsiye kullanmayı sevmezdi, o ise şemsiyeli kadınları severdi, karısı yağmurda yeni şapka giymeyi sevmezdi, o ise yeni şapka giyen kadınları severdi, yağmur yağarken karısına yeni şapka alırdı, o da yeni şapkayı giyerek şemsiye taşırdı.
Konuğunun örnek öyküsünde ima edilen analojiyi kabul ettikte, Babil sürgününden sonraki hangi mümtaz şahsiyetleri misal olarak ileri sürdü?
Uç arı gerçek arayıcısı olan Mısırlı Musa'yı, More Nebukim'ın (Kararsızlar Kılavuzu) müellifi Moses Maimonides'i ve Moses Mendelssohn ki öyle mümtaz bir şahsiyetti ki, Musa'dan (Mısırlı) Mo-ses'e (Mendelssohn) dek Moses (Maimonides) gibisi yoktur.
736
Düzeltme babında, Bloom, hatırı kalmasın, Stephen'ın sözünü et tiği Aristo adlı dördüncü bir arı gerçek arayıcısına ilişkin, hangi beyanda bulunmuştu?
Sözü edilen arayıcının adı pek bilinmeyen filozof bir hahamın öğrencisi olduğu.
Yasanın anapokrifaya ait öbür şanlı oğullarıyla seçilmiş ya da reddedilmiş bir ırkın çocuklarından söz edilmiş miydi?
Felix Bartholdy Mendelssohn (besteci), Baruch Spinoza (filozof), Mendoza (boksör), Ferdinand Lasalle (reformcu, düellocu).
Antik ibrani ve antik irlanda dillerindeki hangi nazım kırıntıları, konuk tarafından ev sahibine ve ev sahibince konuğa değişik ses tonlamaları ve metinlerin tercümeleriyle birlikte okunmuştu?
Stephen tarafından: Sut/, sut/, suil arun, sut/go siocair agus sui/go si-ocair agus suilgo cuin (yürü, yürü, git yoluna, güvenle yürü, dikkatle yürü).
Bloom tarafından: Kifeloch, harimon rakatejch m'baad I'zamatejch (saçlarının arasında yanakların soyulmuş bir nar gibi).

Her iki dilin akustik simgelerinin glifık bir karşılaştırılması, şifahi karşılaştırılmasını doğrulamak amacıyla nasıl yapılmıştı?

Yan yana getirerek. Günah Zevkleri (ki Bloom tarafından çıkarılıp kaşla göz arasında ön kapağı masanın yüzeyiyle temas halinde olacak biçimde yerleştirilivermişti) diye isimlendirilmiş yazınsal biçe-mi bayağı bir kitabın sondan önceki boş sayfasının üzerine bir kurşunkalemle (ki Stephen tarafından temin edilmişti) Stephen trlan-daca, ge, e, de me harflerini yalın ve değiştirilmiş olarak yazdı, buna karşılık Bloom da sıral ve sayal sayılar, 3, 1, 4 ve 100 olarak aritmetiksel değerlerini belirterek Ibranice ghimel, aleph, daleth ve (mem olmadığından) ikame edilen ghimel harflerini yazdı. Her ikisinin bu münkariz ve yeniden canlandırılan dillerin her bı-

737

isine ilişkin sahip oldukları bilgi teorik miydi yoksa pratik mi?

»juayyen çekim ve sentaksa ait dilbilgisel kurallarla sınırlı olması ve sözcükleri hemen hiç içermemesi nedeniyle teorik.

gu diller arasında ve onları konuşan halklar arasında hangi noktalarda temaslar mevcuttu? Her iki dilde gırtlaktan çıkarılan seslerin, solukla telâffuz edilen fonetik işaretlerin, içtüremeye değgin ve örneğe körü körüne bağlı harflerin mevcudiyeti: Eskilikleri, her ikisinin de israil'in atası Nuh Peygamber'in ahfadından Fenius Farsaigh ve irlanda'nın ataları Heber ve Heremon tarafından kurulan hatip okulunda öğretilmiş olması: Hahamların ve culdeelerin eserlerinden oluşan kazıbi-limsel, soykütüğüne değgin, azizlerin yaşamöykülerine değgin, Kutsal Kitabın tefsirine değgin, vaızlara değgin, yer adlarına değgin, tarihsel ve dinsel literatür, Tevrat, Talmud (Mischna ve Ge-mara), Massor, Eski Ahit'in ilk beş kitabı, Boz ineğin Kitabı, Ball-ymote'un Kitabı, Howth Antolojisi, Kells'in Kitabı: Dağılışları, eziyet görmüş olmaları, yaşamlarını sürdürmüş olmaları, yeniden canlanmış olmaları: Gettodaki (S. Mary Manastırı) ve ayinevindeki (Âdem ile Havva Tavernası) havra ve kilise törenlerinin ayrıksılığı: Ceza kanunları ve Yahudi kıyafet kararnamelerinde ulusal kıyafetlerinin yasaklanması: Siyonlu Chanah David'deki restorasyon ve irlanda siyasal özerkliği ya da devri olasılığı.

Bloom o çoğulcu, budunsal açıdan azaltılması olanaksız bütünleşmenin beklentisivle hangi ilâhinin birkaç dizesini terennüm etti?

Kolod balejwaw pnimah Nefesch,jehudi, homijah.

yarkı bu ilk beytinin sonunda niçin inkıtaya uğramıştı? 830 kusurlu bellek tekniğinin neticesi olarak. ayıcı bu yetersizliğini nasıl telâfi etti?
738
Genel metnin dolaylamalı bir evirimiyle.
Karşılıklı düşünceleri hangi ortak gözlemlerde birleşti?
Mısır kitabelerindeki hiyerogliflerden Yunan ve Roma alfabelerine dek giderek artan bir yalınlaşma ile çağdaş stenografi ve telgraf kodlarının çiviyazısı yazıtlarda (Samîler) ve virgülümsü beşdamarh Irlandaca (Kekçe) yazısından evrilegelmesi.
Konuk, ev sahibinin isteğini yerine getirdi mi? 840 Maalmemnuniye, imzasını Irlandaca ve Roma harfleriyle atarak.
Stephen'ın işitsel duyumu neydi?
Bir loşlukta geçmişin birikimi kadim güçlü alışılmadık bir ezgi işitti.
Bloom'un görsel duyumu neydi?
Bir aydınlıkta geleceğin nasibi çevik tanıdık bir genç adamın siluetini gördü.
Stephen'ın ve Bloom'un gizlenmiş kimliklere ilişkin az çok eşzamanlı istençli duyumsamaları nelerdi? Görsel, Stephen'ın: Johannes Damasçenus ve Epiphanius Monac-850 hus'un şarapkarası saçlı, aktenli, birbuçukayaklı olarak tasvir ettikleri geleneksel hipostaz figürü. İşitsel, Bloom'un: Felâket coşkusunun geleneksel ifadesi.
Geçmişte Bloom için hangi uğraşlar mümkün görünmüştü ve örnek aldığı kimseler kimlerdi? Roma Katolik, Anglikan ya da Nonconformist bir kilisede: Örnek-
739
Pek Muhterem John Conmee S. J., Muhterem T. Salmon, D. n' Trinity College Müdürü, Dr. Alexander J. Dowie. ingiltere ya Ha irlanda barosunda: Örnekler, Seymour Bushe, K. C., Rufus Isa-

K. C. Modern tiyatro ya da Shakespeare tiyatrosu: Örnekler, Charles Wyndham, büyük komedyen, Osmond Tearle (t 1901), 860 Shakespeare yorumcusu.
gv sahibi konuğunu bağıntılı bir tema üzerindeki olağandışı bir menkıbeyi ezgi söyler gibi okuması için teşvik etti mi?
Rahat bir konumda, kimsenin onların konuşmalarını işitemeyeceği mahrem bir yerde, diplerinde mekanik bir karışımın yarıkatılaşmış artakalan rüsubatı sıcacık içecekleri, su artı şeker artı krema artı kakao tüketildikten sonra huzur içinde.
Bu şarkılı menkıbenin birinci (majör) bölümünü söyleyin.
Küçük Harry Hughes ile bütün okul arkadaşları
Top oynamak için çıktılar dışarı. 870
Küçük Harry Hughes topa ilk tekmeyi atıverdi
Top gitti de Yahudi'nin bahçe duvarın aşıverdi.
Hele küçük Harry Hughes'un topa ikinci vuruşunda
Yahudi'nin camları şangır şungur aşağıda.
- 740
ÇU» ftU, M*y İUahZ <i*U till jjcuu^A tUyUfytaijti fk. Rudolph'un oğlu bu bölümü nasıl karşıladı?
Halisane hislerle. Bir Yahudi olarak, mütebessim, zevkle dinledi ve kırıksız mutfak penceresine baktı. 'Menkıbenin ikinci (minör) bölümünü söyleyin.
Ardından Yahudi'nin kızı çıktı evinden Tüm giysileri elbet yeşilden. "Gel buraya, gel buraya, küçük yaramaz seni, Topunla gene oyna da göreyim seni."
"Niçin gelecekmişim, elbette gelmiyceğim Arkadaşlarım yokken hiç yalnız gelir miyim! Şayet ustam işitirse alimallah, Sonra ben ne halt ederim!"
Kız, oğlanın zambakakı elinden tuttuğu gibi Çekti, evin içine getirdi, Sonra bir odaya girdiler ki Ne kadar bağtrsa işitilemeyeceği.
741
Kız cebinden bir çakı çıkardı Ve oğlanın minnacık başını kesip attı. Artık o topunu oynayamayacak asla Ölüler arasına karıştı kendisi zira.
t\mO U'^{A}M*" Otuu i*tH C,u~ t*u< -fv.f.tJu, ûVlc"
t>»>i A-Z l*tc*ı fe<%/t (,a&,o^{A}ai-. A£j&Uf y«- CaM â^{A}Âu
MİHicent'in babası bu ikinci bölümü nasıl karşıladı?
Karışık duygularla. Gülümsemeksizin, tüm giysileri yeşilden bir Yahudi kızını bir hoş olarak dinledi ve gördü. Stephen'ın açıklamalarını özetleyin.

İçimizden birinin, en küçüğümüzün kurban edilmesi mukadder. 900 Bir kez kazaen, ikincisi kaderi kışkırttığı için isteyerek. Belası onu terk edilmiş olduğu bir sırada, onu daha da gönülsüzleştiren bir umut ve gençlik hayali gibi bulacak ve onu dîfenmesiz tutacak. Sonra onu olağandışı bir mekâna, hafi kâfir bir meskene götürecek ve orada, amansız, onu rızasıyla kurban edecek. Ev sahibi (mukadder kurban) üzgün müydü?
u kendisiyle ilintili olmayan bir edime değgin bir hikâyenin onun tarafından anlatılmamasını diledi. tv sahibi niçin (gönülsüz, dirençsiz) idi hâlâ? nerJi korunumu yasası gereğince.
910 742
Ev sahibi (hafi kâfir) niçin suskundu?
Cinayet ayinlerinin leh ve aleyhindeki olası kanıtları tarttı: Hiye rarşinin tahrikleri, halkın hurafelere inancı, süregelen doğruluk cüzlerindeki şayiaların yayılması, servet düşmanlığı, mukabelebil. misilin etkisi, atavizm kaynaklı suçluluğun zaman zaman ortaya çıkışı, hafifletici bağnazlık durumları, ipnozla telkin ve uyurgezelik Bu zihinsel ya da bedensel bozuklukların hangisine kesin bağışa, lığı vardı?
İpnozla telkine karşı: Bir defasında, uyandığında, uyumakta oldu-920 ğu daireyi tanıyamamıştı: Birçok kez, uyandığında, belirli olmayan sürelerde hareket edemez ve ses çıkaramaz durumda kalmıştı. Uyurgezerliğe karşı: Bir defasında, uyurken, bedeni yükselmiş, yüzer gibi eğile büküle, sönmüş olan şömineye doğru ilerlemiş ve hedefine ulaştıkta oracıkta kıvrılmış, üzerinde pijaması, soğukta uzanmış, uyuyakalmıştı.

Bu sonuncu ya da buna benzer herhangi bir olay ailesinin başka bir ferdinin başına gelmiş miydi? İki kez, Holies Street'te ve Ontario Terrace'ta, kızı Millicent (Milly) 6 ve 8 yaşlarındayken uykusunda bir korku çığlığı atmış ve gece kıyafetindeki iki siluetin sorularını dilini yutmuşçasma boş gözlerle yanıtlamıştı. Kızının bebekliğine ilişkin başka hangi anıları vardı? 15 Haziran 1889. Yenidoğmuş sancılı bir kız bebeğin konjestiyona yol açan ve o yüzden ağlayışı. İkinci kez vaftiz edilerek Padney Sock adı verilen bir çocuk olarak kumbarasını çarpa çarpa sallayış1-Babasının gevşemiş üç kuruşluk düğmelerini biy, ikki, üüç, bıy bebecik, biy oğlancık, biy kukla, diye çekiştirmesi: Sarışınlığı, es-mer ana babadan doğmasına karşın ceddinde sarışınlar varmış, es' ki, bir istisna, Herr Hauptmann Hainau, Avusturya ordusundan. daha yakınlarda, bir sanrı, yüzbaşı Mulvey, İngiltere donanmasın' dan.

743

riangi andemik özellikler mevcuttu?

guna karşılık, burun ve alna ait teşekkülat, arada kesiklik olsa da doğrudan doğuya sülaleden gelmeydi ve uzun aralıklarla aralıklardan en uzun aralıklara devam edegidecekti. Onun gençlik çağına ilişkin anıları nelerdi? Oyuncak çemberiyle atlamaipini bir köşeye atmıştı. Duke çimenliğinde, bir ingiliz ziyaretçinin ricası üzerine, adamın onun fotoğ-rafik imajını alıp götürmesine nazikçe izin vermemişti (itiraz nedeni belirtilmeden). South Circular Road'da Elsa Potter'ın da bu- lunduğu bir sırada, meşum görünümlü bir şahıs tarafından takip edilince, Stamer Street'in yarısına dek ilerlemiş ve aniden gerisingeriye dönmüştü (bu değişimin nedeni belirtilmeden). Doğumunun 15. yıldönümünden bir gün önce Westmeath Kontluğu-Mul-lingar'dan bir mektup yazmış ve oralı bir öğrenciye kısaca değinmişti (okulu ve sınıfı belirtilmeden). ikinci bir ayrılığa alâmet olan bu birinci ayrılık onu kederlendirdi mi?

Zannettiğinden daha az, umut ettiğinden daha çok.

Aynı zamanda ancak farklı bir şekilde yer alan hangi ikinci azimeti de aynı şekilde sezgilemişti?

Kedisinin geçici azimeti.

Niçin aynı şekilde, niçin farklı bir şekilde?

Aynı şekilde, zira gizli bir amaçla harekete geçen yeni bir erkek (Mullingarlı öğrenci) ya da sağaltıcı bir bitki (kediotu) arayışı, rarklı

şekilde, zira sakinlerine ya da meskenlerine sağlayabileceği farkh
getirilerden dolayı.
744
Başka bakımlardan, farklılıkları birbirine benziyor muydu?
Hareketsizlik bakımından, iktisatlılık bakımından, beklenmeyen 970
tavırlar sergilemeleri bakımından.
Ne gibi?
Öne doğru eğilerek sarı saçlarını kurdeleyle bağlaması için başını
dikeltmesi (kedinin boynunu uzatmasına karşı). Üstelik, Stephen's Green'de
ağaçların baş aşağı vurduğu gölün bomboş yüzeyini uyuklayan içi geçmiş
bir balığın mevkiini muhafazadaki kararlılığıyla (faregözetleyen kediye
karşı) göze çarpan eşmerkezli dairesel suhalkalarıyla harelendiren
açıklamasız tükürmesi. Gene ünlü bir askeri muharebenin tarihini, savaşan
tarafları, sebebini ve neticelerini hatırlayabilmek amacıyla saç örgülerinden
birini çekmesi 980 ı (kulağınıtemizleyen kediye karşı). Daha daha, Terelelli
Milly, rüyasında adı Joseph olmuş olan bir atla konuşmasız hatırasız bir
sohbette bulunduğunu görmesi, (ki) ata bir bardak limonata vermesi ve
onun (atın) kabul ediyor görünmesi (şöminededüşkuran kediye karşı).
Ayrıcana, hareketsizlik, iktisatlılık, geleneğe olan temayüller, beklenmeyen
tavırlar sergileme bakımlarından farklılıkları birbirine benziyordu. Evlenme
yıldönümleri münasebetiyle verilen hediyeleri, [1) bir baykuş, 2) bir saat],
onun ilgisini çekmek ve onu eğitmek amacıyla hangi şekilde kullanmıştı?
990 Açıklanacak nesne dersleri olarak: 1) Yumurtlayan hayvanların doğası
ve âdetleri, havada uçma olasılığı, kimi görme anormallikleri, kadim tahnit
ameliyesi: 2) Çekül, dişli çark ve regülatörde sergilenen sarkaç ilkesi, sabit
bir kadran üzerinde saat doğrultusunda muharrek ibrelerin çeşitli
pozisyonlarının beşeri ve sosyal regülas-yonu açısından transpoze edilmesi,
daha uzun ve daha kısa ibre aynı inhiraf açısında iken, videlicet, aritmetik
dizi olarak her saati 5 5/lı dakika geçe, her saatte saat başına bir anın
yinelge sağınlıği-Milly hangi şekillerde karşılık vermişti?
745
hatırlayarak. Doğumunun 27. yıldönümünde babasına Crown Derby
porselen taklidi bıyık resimli bir kahvaltı fincanı hediye et- 1000 mişti.
Ihtimamkârlıkla: Üçaylıkların ödendiği gün ya da o sıralarda şayet babası
ona bir

şey almamışsa ya da almadığından babasının isteklerini tahmin ederek onun gereksinmelerine karşı ihtimam gösterirdi. Ona hayranlık göstermekle:
Tabii bir olaydı ki onun tarafından, Milly'ye değil, şöyle açıklanıyordu kızın, onun bilgisinin bir cüzünü, zırnığını, çeyreğini, binde birini azar azar elde etmeksizin ona anında sahip olma isteğinin ifadesi.
Uyurgezer Milly'nin babası gündüzgezer Bloom, gecegezer Step-hen'a nasıl bir öneride bulundu?
Perşembeyi (hâlâ) Cumaya (normal) bağlayan saatleri mutfağın hemen üzerindeki ve ev sahibiyle ev sahibesinin yatak odasının bitişiğindeki sandık odasında eğreti bir yatakta istirahatle geçirmek.
Böyle bir eğreti çözümün uzatılmasından ne gibi çeşitli avantajlarla sonuçlanabilirdi?
Konuk için: Güvenli bir ikamet ile sakin bir çalışma ortamı. Ev sahibi için: Zihinsel tazelenme, başkası namına huzur duyma. Ev sahibesi için: Saplantılarının dağılması, doğru italyanca telâffuzun öğrenilmesi.
Bir konuk ile bir ev sahibesi arasındaki bu eğreti temaslar bir öğrenci ile bir Yahudi kızı arasındaki uzlaştırıcı bir birleşmenin akıbet olarak gerçekleşmesini niçin engellemez ya da bununla engellenmez?
Çünkü kıza giden yol anadan geçer, anaya giden yol kızdan geçer.
tv sahibesinin hangi sadet dışı çokheceli sorusuna konuk tekhe-celı olumsuz bir yanıt verdi? Ekim 1903'te Sydney Parade tren istasyonunda kazara ölen
74b
Merhume Mrs. Emily Sinico'yu tanıyıp tanımadığı.
Ev sahibi bunun neticesinde söylemek üzere olduğu hangi gerekli cümleyi bastırmak zorunda kaldı? Mrs. Mary Dedalus'un (kızlık adı Goulding) 26 Haziran 1903'te Rudolph Blom'un (doğuştaki adı Virag) ölüm yıldönümünün arifesine rastlayan defin törenine gidemeyişini açıklayan bir cümle. Barınma önerisi kabul edildi mi?
Derhal, izah edilemez bir tarzda, dostlukla, nazikâne reddedildi. Ev sahibi ile konuk arasında nasıl bir para alışverişi cereyan etti?
Birincisi, ikincisine, ikincisi tarafından birincisine verilmiş olan (£ 1-7-0) bir pavnd yedi şilin tutarındaki parayı, faizsiz, iade etti.

Sırasıyla hangi karşıöneriler öne sürülmüş, kabul edilmiş, değiştirilmiş, nazikâne reddedilmiş, başka sözlerle tekrarlanmış, yeniden kabul edilmiş, onaylanmış, yeniden doğrulanmıştı?

Önceden düzenlenmiş bir italyanca kursunun başlatılması, kurs mahalli öğrencinin ikametgâhı. Bir dizi şan derslerinin başlatılması, kurs mahalli öğretmenin ikametgâhı. Bir dizi statik, semistatik ve Aristo felsefesine dair entelektüel diyalogların başlatılması, toplantı mahalli her iki konuşmacının ikametgâhları (iki konuşmacının da aynı yerde ikamet etmeleri durumunda), Ship Oteli ve Tavernası, 6 Lower Abbey Street (işleticileri, W. ve E. Connery, İrlanda Ulusal Kütüphanesi, 10 Kildare Street, Ulusal Doğum Hastanesi, 29, 30 ve 31 Holies Street, halka açık bir park, bir ibadet yerinin civarı, iki anacaddenin kavşak noktası, ikametgâhlar' arasında çizilen bir doğru çizginin orta noktası (şayet iki konuşmacının ikametgâhları ayrı yerlerdeyse).

747

Bu birbirine ters düşen önerilerin gerçekleştirilmesinde Bloom jçjn sorun yaratan şey neydi? Geçmişin telafi edilemezliği: Bir kezinde Dublin-Rutland Squa-re'de Albert Hengler'in Rotunda'daki sirkinde sezgisi güçlü rengârenk bir palyaço babalık özlemi içinde sahneden dışarıya çıkarak izleyicilerin arasına girmiş ve tek başına oturan Bloom'un yanına giderek onu keyifle izleyen müşterilere yüksek sesle onun (Bloom'un) onun (palyaçonun) babası olduğunu ilan etmişti. Geleceğin öncedengörünemezliği: Bir kezinde 1898 yazında o (Bloom) bir florinlik bir gümüş paranın (2/-) tırtıklı kenarını üç çentikle işaretlemiş ve kent ekonomisinin dalgalarıyla tedavül etsin ve bir gün dolambaçlı ya da dolaysız bir şekilde geri dönsün diye Grand Canal - 1 Charlemont Mall'daki aile bakkaliyesi J. ve T. Davy'ye olan borcunu ödemek amacıyla tediye etmiş ve aynı şahıs tarafından alınıp kabul edilmişti.

Palyaço Bloom'un oğlu muydu? Hayır.

Bloom'un parası geri dönmüş müydü? Asla.

Arada bir yinelenen bir düş kırıklığı onu niçin daha da çok bunaltıyordu? Zira insan varoluşunun bu kritik dönümnoktasında eşitsizliğin, tamahkârlığın ve uluslararası düşmanlığın ürünü olan birçok sosyal kondisyonu düzeltmiş olmayı arzulardı.

O halde bu kondisyonları elimine ederek insan yaşamının sınırsız
bir şekilde mükemmelleştirilebileceğine mi inanmaktaydı? 1080
insan bütünselliğinin temel bölümleri olarak insanların vazettiği
kanunlardan farklı, doğanın koyduğu genel
koşullar mevcuttu:
748
Beslenmenin idamesi için kıyıma olan gereksinme: insan varoluşunun uç noktalarındaki, doğumun ve ölümün dayanılmaz acılan-Primatların ve (özellikle) insan dişilerinin erginlik çağından menopoza dek süren tekdüze âdet görme hali: Deniz, madenocakları ve fabrikalarda kaçınılmaz kazalar: Kimi pek ıstıraplı hastalıklar ve bunların neticesinde yapılan cerrahi ameliyatlar, fıtrî akıl hastalıkları ve doğuştan olma suçluluklar, insanları kırıp geçiren sal-1090 gınlar: Korkuyu insan zihninin temel yaklaşımı haline getiren yok edici felâketler: Merkezleri kesif kalabalık bölgelere rastlayan deprem felâketleri: Bebeklikten olgunluğa ve zevale dek büyüme gerçeği.
Soyut düşüncelere dalmaktan niçin kaçındı?
Çünkü, ekarte edilecek olan daha az kabule şayan görüngülerin yerine daha çok kabule şayan görüngülerin ikame edilmesiydi.
Stephen da onun kaderini paylaştı mı?
Onun bilinenden bilinmeyene tasım yoluyla ilerleyen bilinçli rasyonel bir hayvan ve bir mikro ile makrokozmos arasında kaçınıl-1100 maz biçimde boşluğun belirsizliği üzerinde kurulmuş bilinçli rasyonel bir tepkisi olarak önemini teyit etti.
Onun bu teyidi Bloom tarafından kavrandı mı? Söz olarak değil. Öz olarak.
Bu kavrayışsızlığına karşı onu ne rahatlattı?
Ehil bir anahtarsız vatandaş olarak bilinmeyenden bilinene doğru boşluğun belirsizliği içinde enerjik bir şekilde ilerlemiş olması.
Esaret elinden ıssız diyarlara göçü hangi aşamalarla, hangi törenle eşliğinde gerçekleşmişti?
749
Ucu Yanan Mumu
Taşıyan mo
BLOOM
Bastona Geçirilmiş Diyakonluk Şapkasını Taşıyan
STEPHEN

Hangi anma töreni ilahisinin hangi secreto ses perdesiyle?
113., modus peregrinus: In exitu Israel de Egypto: Domus Jacob de popu/o barbaro. Çıkış kapısında her biri ne yaptı?
Bloom mumu zemine yerleştirdi. Stephen şapkasını başına yerleştirdi.
Çıkış kapısı hangi yaratık için bir giriş kapısıydı? Bir kedi için.
Onlar, önce ev sahibi,, ardından konuk zifiri karanlığın içinden evin arkasındaki bir geçidi geçerek bahçenin
loş aydınlığında sessizce ortaya çıktıklarında hangi manzarayla karşı karşıya geldiler?
Salkım salkım nemli gecemavisi yıldız yemişleriyle asılı duran gö-kağacı.
Bloom dostuna çeşitli takımyıldızlarını gösterirken zihni hangi düşüncelere dalmaktaydı?
Evrimin giderek yayılmasına ilişkin düşünceler: Kameri ayın baş- angıcında, hadid noktasına yaklaşırken
ayın görünmezliği: Günışı-gında yeryüzünün merkezine doğru 5000 ayak derinliğe batırılmış Şakuli bir şaftın
alt ucuna yerleştirilen bir gözlemci tarafından fark e<Jilebilen sonsuz örüntülü pırıl pırıl gayri mütekâsif
Samanyolu: 10 ışıkyıh (57.000.000.000.000 mil) uzaklıktaki ve oylumu gezge-
750
nimizin boyutunun 900 katı olan Şi'râ-yı Yemânî (Kelb-i Ekber'de alfa) yıldızı: Arkturus: Gün-tün eşitliklerindeki devinme olayı: içi. ne bizim güneş sistemimizin 100 tanesi sığdırılabilecek olan Ori-yon ile kuşağı ve altılı güneş theta ile nebulaları: Ölmekteki vç 1901'deki Nova gibi doğmaktaki yeni yıldızlar: Bizim sistemimi, zin Herkül takımyıldızına doğru hızla ilerlemesi: Duran yıldız denilen ancak gerçekte hudutsuz uzaklıktaki geleceklere (ki karşılaştırıldıkta ortalama insan ömrü olan yetmiş yıllık bir dönem hiç mesabesinde bir nokta gibi kalır) gideduran yıldızların ıraksı devinmesi ya da ihtilaf-ı manzar.

Yayılmanın giderek azaldığı karşıt düşüncelere de daldı mı?
Yeryüzünün katmanlaşmasındaki jeolojik dönemlerin uzunluğu: Yeryüzünün boşluklarında, kımıldatılabilen kayaların altında, kovanlarda ve tepelerde gizli mikrop, tohum, bakteri, basil, sperma gibi sayısız çok ufak entomolojik organik varlıklar: Tek bir topluiğ-ne başında moleküler çekimin türdeş yapışmasıyla içerilen milyonlarca trilyonlarca hesaba sığmaz sayıda görülemeyecek kadar küçük moleküller: Kendi başlarına uzay boşluğunda başka cisimlerle toplaşan birer evren olan ve her biri zaman boyunca bölüne-bilen bileşen parçalardan oluşan ve gene her birisi tekrar tekrar bölünebilen bileşen cisimlerden, bölünenlerden ve bölenlerden, gerçek bir bölme olmaksızın, yeterince yürütüldüğü takdirde hiçbir şeyin hiçbir yere asla ulaşamayacağı bir şekilde azalagiden al ve akyuvarlarla donatılmış insan serumunun evreni. Bu hesaplamaları daha kesin bir sonuca ulaşacak şekilde niçin inceden inceye yapmadı? Zira birkaç yıl önce 1886'da dairenin kareye çevrilmesi problemiyle uğraştığı sıralarda nispeten bir aşamaya kadar, örneğin, 9'un 9. kuvvetinin 9. kuvveti, doğru olarak hesaplanabilen öyle büyük ve öyle çok rakamlı bir sayının mevcudiyetini öğrenmişti ki elde edilen sonucu yazmak için her biri tabaka tabaka top top Çin kâğıdından 1000 sayfalık sık dizilmiş 33 cilt kâğıdın talep edilmesi gerekirdi ki basılı tümsayı birimleri olan onların, yüzlerin, binlerin, on binlerin, yüz binlerin, milyonların, on milyonların, yüz milyonla-rın, milyarların, kuvvetlerinden herhangi birinin bir kuvvetine in-
751
eden inceye işlenerek azami kinetik durumuna çıkarılmış bir gi-jlgücü öz olarak kapsayan her bir dizinin her bir rakamının nebu-lasını nüvesinin hikâyesini tamamıyla içerebilsin.
Gezegenlerin ve uydularının türler dahil bir ırk tarafından iskânı ve söz konusu ırkın bir kurtarıcı tarafından olası sosyal ve ahlâki halâsı sorunlarını çözmeyi daha kolay buldu mu?
Farklı bir zorluk düzeyinde. Normalde 19 tonluk bir atmosfer basıncına dayanabilen insan organizmasının yerkürenin atmosferinde bir hayli yükseğe çıkarıldıkta eşartanlı dizi yoğunluğuna maruz kalarak troposfer ile stratosfer arasındaki sınır çizgisine yaklaştıkça burun kanaması, solunum zorlukları ve baş dönmesi kondisyonlarla karşılaşacaklarının bilincinde, bu soruna bir çözüm olarak, tasavvur ettiği bir geçici varsayıma göre bu koşullara uyabilen anatomik açıdan daha farklı bir bünyeye sahip

insanlardan oluşan bir ırkın Merih'te, Utarit'te, Zühre'de, Satürn'de, ya da Uranus'ta ve benzer koşullarda yaşayabileceği savının aksini kanıtlamak imkânsız idi, ancak bütüne ve birbirine benzeme neticesinde sınırlı farklarla çeşitli biçimlerde yaratılan göksel bir insan soyu ola ki orada da burada olduğu gibi değişmeden ve çaresiz bir şekilde kendini beğenmişliklerine, kendini beğenmişliklerin kendini beğenmişli- ğine ve kendini beğenmişlik adına ne varsa hepsine yapışmış olarak kalacaktı. Ya olası halâs sorunu? Minör, majörce kanıtlanmıştı.

Daha sonra takımyıldızlarına ilişkin hangi çeşitli özellikler ele alındı? veşitli enerji derecelerini gösteren çeşitli renkler (beyaz, sarı, koyu kırmızı, açık kırmızı, sülüğen): Parlaklık dereceleri: 7.si dahil Vukselerek sergilenen kadirleri: Durumları: Arabacı takımyıldızı: alsingham yolu: Davud'un arabası: Satürn'ün dairesel kuşakları: armal bulutların yoğunlaşarak güneşlere dönüşmesi: Çiftgüneşle-rırı birbirine bağlı deveran.: Galileo, Simon Marius, Piazzi, Le Ver-

752

rier, Herschel ve Galle'nin birbirlerinden bağımsız olarak aynı manlardaki keşifleri: Bode ve Kepler'in dolanma uzaklıkların küpleri ve zamanlarının kareleri üzerindeki sistemleştirme p\ | simleri: Kuyrukluyıldızların sınırsız denilebilecek sıkıştırılabilm özelliği ve günberiden günereğe dek vasi eliptik çıkış ve yeniden giriş yörüngeleri: Meteörik taşların yıldızsal kökeni: Daha gen olan astrokopistin doğumu döneminde Merih'teki Libya tufanlar.- Her yıl S. Lawrence (şehit, 10 Ağustos) yortusuna rastlayan dö-' nemde meteor sağanaklarının tekrar vaki olması: Kollarında yaşha. yi taşıyan ve hilâl denilen yeniayın her ay ortaya çıkması: Göksel cisimlerin insan bedeni üzerindeki etkisi: William Shakespearean doğumu döneminde hiçbatmayan Yatık Koltuk takımyıldızının deltası üzerinde aşırı parlaklıkta (1. kadir) bir yıldızın ortaya çıkarak geceye ve gündüze egemen olması (iki ışıksız eskigüneşin çarpışarak akkor haline gelmesi ve birbirine karışmasıyla meydana gelen ışıklı yeni bir güneş) ve Leopold Bloom'un doğumu döneminde Kuzeysel Taç takımyıldızının görünüp kaybolduğu sırada

benzer kökenli ama daha az parlak bir yıldızın, ve (muhtemelen) benzer kökenli diğer yıldızların, küçük Rudolph Bloom'un doğumu ve ölümünden birkaç yıl sonra Arabacı takımyıldızında görünen ve daha başka kimselerin doğum ve ölümlerinden birkaç yıl önce ve sonra başka başka takımyıldızlarından, Stephen Deda-lus'un doğum döneminde (gerçekten ya da muhtemelen) bir görünüp bir kaybolan Andromeda takımyıldızından ortaya çıkması: Bunların eşliğinde meydana gelen güneş ve ay tutulması olayları, gölgeye girmeden gölgeden çıkmaya, rüzgârların kesilmesi, gölge geçişi, kanatlı yaratıkların dilsizliği, gece ve alacakaranlık hayvan-larının zuhuru, tayfı ışınların sürekliliği, karasularının belirsizliği, insanoğlunun solgunluğu. Meseleyi tarttıktan ve olası yanılgıları da hesaba kattıktan sonra çıkardığı (Bloom'un) mantıksal sonuç neydi? Bir gökselağaç olmadığı, bir gökselmağarasemenderi olmadığı, bir gökselhayvan olmadığı, bir gökselinsan olmadığı. Bunun, bilinenden bilinmeyene hiçbir bilinen yöntem olmadığından, bir Ütopya olduğu: Eşit olarak aynı ve farklı cesametlerdeki bir ya da daha çok sayıda cismin farazi biraradahğıyla eşit olarak sınırlı bir duruma çevrilebilen bir sonsuzluk: Aldatıcı biçimlerin devingenliğ1' nin uzayda durdurulması, havada yeniden devinir duruma getir»"

753

eSi: Olası izleyicilerinin gerçek şimdiki varoluşa girmesinden |nce bir şimdi olarak var olması sonuçlanmış olabilecek bir geçmiş-

Görülen şeylerin estetik değeri hakkındaki kanısı daha mı pekişti?

Kuşkusuz, şairlerin burçların ateşin anlayışlılığını celbederek ya da gezegenlerinin uydusunun duygusuzluğunu anıştırarak aşkın çıl-dırtıcı hezeyanlarıyla ya da reddolunmanın alçaltıcılığı karşısında yineleyegeldikleri örnekleri sonucunda.

Astrolojik etkilerin yeryüzündeki karayıkımlara yol açtığı kuramını bir akait olarak kabul etti mi?

Kanıtlanabilmeleri de çürütülmeleri de mümkün görünüyordu, ayrıca aybetimsel haritalarında kullanılan adlar dizini de bir yandan doğrulanabilir sezgiye bir yandan da temelsiz benzetmeye dayanmaktaydı: Rüyalar Gülü, Yağmurlar Denizi, Şebnemler Körfezi, Doğurganlık Okyanusu. Ay ile kadın arasında ne gibi özel bir yakınlık görmekteydi?

Silsile halindeki arzi batınlardan önce ve birlikte var olan eskilliği: Geceleyinki faikıyeti: Uydusal bağımlılığı: Aydınlatıcı yansıması: Belirli zamanlarında bir doğa bir bata, bir parlaya bir sone tüm evrelerindeki sadakati: İfadesinin zorlamalı değişmezliği: Onaylama- yıcı soruşturmaya bellisiz tepkisi: Dışa ve içe akan sular üzerindeki erki: Büyüleme, yaralama, güzel kıyafetlere bürünme, çıldırtma, suça teşvik ve ona yardım etme gücü: Yüzünün asude esrarı: Yalnız mütehakkim amansız şaşaalı yakınlığının dehşeti: Fırtına ve durgunluğunun yoraları: Işığının, deviniminin ve huzurunun kışkırtıcılığı: Kraterlerinin, yavan denizlerinin, sükûtunun uyarıcılığı: Görülebildiğinde, ihtişamı: Görülemediğinde, cazibesi. Bloom'un nazarını açıkça görülebilen hangi ışıklı imin celbetmesi Stephen'ınkini celbeni?
754
Evinin (Bloom'un) ikinci katında (arka tarafta) bir gazyağı lamb sının 16 Aungier Street'teki pencere storları, perde çubuğu ve H" ner kepenk imalâtçısı Frank O'Hara'dan alınmış makaralı stor per deye vuran eğik ışığı.
Görünmeyen cazip bir şahsın, karısı Marion (Molly) Bloom'un görünen bir imle, bir lambayla, iş'ar edilen hikmetini nasıl açıkladı?
Dolaylı ve dolaysız sözel imlemeler ya da onamalarla: Sevgi ve hayranlıkla ram olarak: Nitelemelerle: Güçlükle: Telkinle.
O sırada ikisi de sessiz miydi?
Sessiz, her biri benzeş yüzlerinin onlarmonunonunolmayan karşılıklı adalelerinin çifte aynasındaki öbürüne dalmış vaziyette.
Bellisiz bir süre hareketsiz mi kaldılar?
Stephen'ın önerisi, Bloom'un teşvikiyle ikisi, önce Stephen, ardından Bloom, yan yana durarak yarı karanlıkta işediler, su dökme uzuvlarını evire kıvıra yerleştirip karşılıklı olarak görünmez kıldılar, nazarları, önce Bloom'un, aıdından Stephen'in, vurmaktaki ışıklı ve yaraşıklı gölgeye doğru kalktı. Aynı şekilde mi?

Önce ardışık, sonra eşanlı işemelerinin gezingeleri birbirine ben-zemiyordu: Bloom'unki daha uzun, daha kesik kesik, alfabenin sondan bir önceki harfinin tamamlanmamış hali gibi çatallaşmıştı ki kendisi High School'un son sınıfındayken (1880) bu kurumun 210 öğrencisinin hepsiyle aynı andaki yarışmada en fazla yükseklik noktasına çıkarabilmeyi başarmıştı: Stephen'ınki daha yüksek, daha şarıltılıydı ki kendisinin bir önceki günün son saatlerinde müdrirlerin istihlâki neticesinde zorlayıcı mesanevi basıncı epey artmıştı.
755
yekdiğerinin görünmeyen işitilebilen koşut amaçlı uzvu her birine ne gibi sorunları düşündürdü? 3loom'a: Tahriş olma, kabarma, sertleşme, tepki gösterme, boyut, asepsi, kıllılık sorunları. Stephen'a: Sünnet edilen isa'nın (1 Ocak, Aşai Rabbani ayinini dinlemek ve gereksiz aşağılık işlerden kaçınmak amacıyla mecburi tatil) papazlığa değgin arılığı sorunuyla kutsal gulfenin, Kutsal Roma Katolik ve Papalık Kilisesi'nin Calcata'da muhafaza edilen etten nikâh yüzüğünün Meryem Ana gibi en yüksek hürmete mi yoksa saç ve ayaktımakları gibi kutsal uzantılara gösterilen dördüncü dereceden tapınmaya mı layık olduğu sorunu.

Her ikisi tarafından eşzamanlı olarak hangi göksel im gözlemlendi?

Bir yıldızın aşikâr büyük bir hızla Şilyak takımyıldızındaki Vega'dan çıkıp gökkubbeyi geçerek Berenice'in Lüleleri yıldızkü-mesinin ötesinde Semtürreis'in üzerinden ta zodyakın Aslan burcuna dek kaydığını.

Merkezcil kalan, merkezkaç gidene geçmesi için nasıl yol verdi?

Pürtüklü bir erkek anahtarın sapını kaypak bir dişi kilidin deliğine sokup, anahtarın başını kanırtarak ve çıkıntılarını sağdan sola çevirerek, dilini yuvasından çekti, hazreti Nuh'tan kalma bir menteşe-siz kapıyı sarsıla sarsıla içeriye doğru sürerek serbestçe giriş ve serbestçe çıkış için bir menfez husule getirdi.

Birbirlerinden ayrılırken birbirlerini nasıl uğurladılar?

Aynı kapıda eşiğin karşılıklı yanlarında amudî şekilde ve vedalaşmaktaki kollarının hatları birleştikleri noktalarda iki dik açının toplamından daha dar açılar oluşturacak biçimde duraraktan.

*eğetliklerinin birleşimine, (sırasıyla) merkezkaç ve merkezcil kofuldaki ellerinin ayrılımına hangi ses eşlik etti?

Saint George kilisesinin çanlarından ding dong diye yayılan gecenin o saatindeki çan sesi.

O seste ikisi ve her biri tarafından nasıl yansımalar işitildi? Stephen tarafından:

Liliata rutilanûum. Turma circumdet. lubilantium te virpnum. Chorus excipiat.

Bloom tarafından:

Amanın! Yandım! Amanın! Yandım!

O gün Bloom ile o çan sesinin çağrısına uyarak güneyde Sandymo-unt'a kuzeyde Glasnevin'e gitmiş olan grubun birtakım üyeleri neredeydi?

Martin Cunningham (yatakta), Jack Power (yatakta), Simon Deda-lus (yatakta), Joe Hynes (yatakta), John Henry Menton (yatakta), Bernad Corrigan (yatakta), Patsy Dignam (yatakta), Paddy Dig-nam (mezarda).

Yalnız kalınca, Bloom ne işitti?

Mübarek yerin üzerinde inzivaya çekilmekte olan ayakların çifte yankılanmasını, yankılanan sokakta bir Yahudi'nin ağız tamburasının çifte ötümünü. Yalnız kalınca, Bloom ne hissetti?

Donma noktasının ya da Fahrenheit, Centrigrade ve Reaumur un mutlak sıfırının binlerce derece altındaki yıldızlararası uzayın so-ğuğunu: Yaklaşan fecrin ilk alâmetlerini.

fansesi ve elteması ve ayaksesi ve yalnızlıkürpertisi ona neyi anımsattı?

cu anda çeşitli yerlerde çeşitli biçimlerde hayata gözlerini yum-mU« olan dostlarını: Percy Apjohn (Modder River'de muharebede öldü), Philip Gilligan (Jarvis Street hastanesinde ftizideri), Matthew E Kane (Dublin Bay'de kazayla boğularak), Philip Moisel (Heytesbury Street'te piyemiden), Michael Hart (Mater Miseri-cordiae hastanesinde ftiziden), Patrick Dignam (Sandymount'ta nüzulden). Hangi görüngünün hangi görünümü onu kalmaya meylettirdi?

Son üç yıldızın yitiyor, seherin yayılıyor, yeni bir güneş diskinin görünmeye başlıyor olması. Bu görüngülerin bir seyircisi olmuş muydu?

Bir kez, 1887'de, Kimmage'de Luke Doyle'un evinde uzayıp giden bir yirmi soruda oyunundan sonra bir duvara oturup gözlerini doğuda Mizrach istikametine çevirerek güne değgin bu görüngüyü sabırla beklemişti.

Bu ilk görüngüye ilişkin neler anımsadı?

Havanın daha canlı oluşunu, uzaktaki bir sabah horozunu, çeşitli noktalardaki kilise saatlerini, kuşların müziğini, erkenci bir yalnız yolcununadımlarını, görünmeyen ışıklı bir bedenin yaydığı görü-nebilen ışığını, çevrenin dibinde yenidendoğan güneşin ilk altın ucunu. Kalmış mıydı?

Aerinden esinlenerek bahçeyi tekrargeçmiş, koridora tekrargirmiş, Kapıyı tekrarkapamış ve tekrargeridönmüştü. Kısa bir ah çekerek |fiurnu tekraryakmış, merdivenleri tekrarçıkmış, zemin kattaki ön °danın kapısına tekraryaklaşmış ve tekrargirmişti. 758

Girişini ansızın ne engellemişti?

Kranyumunun küresel oyuğunun sağ temporal lobu masif bir kerestenin köşesiyle temas haline geldiğinden, o nahiyede saniyenin pek az ancak hissedilebilir bir kesri kadar sonra, önceki duyumların intikali ve algılanması neticesinde acı veren bir duyumun baş göstermiş olması.

Mobilyaların konumlarında meydana getirilmiş olan değişiklikleri betimleyin.

Kuru erik rengi pelüş kaplı bir kanepe kapının karşısından sıkıca sarılmış İngiliz bayrağının yanındaki şömine tarafına çekilmişti (ki sık sık yapmaya niyetlendiği bir şeydi): Mavi ve beyaz dama kak-malı Endülüs çinisi kaplı masa kapının karşısına kuru erik rengi pelüş kanepenin yerine konulmuştu: Ceviz büfe (ki çıkıntılı köşesi girişini bir an için engellemişti) kapının yanındaki yerinden çekilerek kapının önünde daha uygun ama daha tehlikeli bir yere konulmuştu: Sağdan ve soldan iki koltuk şöminenin yanına, daha önce mavi ve beyaz dama kakmalı (Endülüs çinisi kaplı masanın durduğu yere getirilmişti. Onları betimleyin.

Biri: Horlanıp bir yana itilerek mustatil bir halının gayri muntazam bir püskülünü kaldıran ve artık yayvan minderinin kumaşında merkezde yoğunlaşıp-yayıldıkça seyrelen bir renk atmasını sergileyen kolları kalınca, sırtı arkaya doğru meyilli alçak, minderli, rahat bir koltuk. Öteki: Ötekisinin tam karşısına yerleştirilmiş, tepeden oturma yerine ve oturma yerinden tabanına dek çatkısı koyu kahverengine verniklenmiş, oturma yeri parlak

örmesazdan bir daire şeklinde ayakları kavisli parlak bükülü kamıştan narin bir iskemle. Bu iskemleyle koltuk ne bakımlardan anlamlıydılar?
Duruş, simgesellik, ikinci derecede kanıt olma, süpermenliğe tanık olmalarındaki benzerlik bakımından anlamlı.
__------------------------ 759 ---------------------------------
Önceleri büfenin işgal ettiği yeri şimdi ne işgal etmekteydi?
Tuşlafl açıkta, kapalı kasasının üzerine bir çift uzun hanım eldive- ni ile içinde dört yanık kibrit çöpü, kısmen içilmiş bir sigara ve rengi solmuş iki izmarit bulunan yeşil bir kül tablası koyulmuş, notasehpasında sol natürel anahtarında şan ve piyano için O Güzel tişk Şarkıları 'nın (sözler G. Clifton Bingham tarafından, şan Madam Antoinette Sterling tarafından) notası ad libitum, forte, pedal, animato, devamlı pedal, ritirando, hitam, nihai işaretleriyle.
Bloom bu nesneler üzerinde sırasıyla hangi duyumsamalar içinde tefekküre daldı?
Bir el şamdanını kaldırırken, kasılarak: Sağ şakağında çürüyen bir şişkinliğe dokunurken, acıyla: Nazarlarını vasi sıkıcı bir pasifle na- rin pırıl pırıl bir aktife odaklarken, pürdikkat: Halının kalkık püskülünü düzeltmek için eğilirken, ihtimamla: Dr. Malachi Mulli-gan'ın yeşilin çeşitli tonlarını içeren renk şemasını anımsarken, eğlenerek: Sözleri ve önceki hareketleri yinelerken ve çeşitli içsel duyarlık mecraları aracılığıyla tedrici renk atmasıyla birlikte ve onun sonucunda meydana gelen ılık, hoş bir yayılmayı algılarken, zevkle. Müteakip hareketleri?
Endülüs çinisi kaplı masanın üzerindeki açık bir kutudan bir inç yüksekliğinde bir minyatür siyah koni çıkarıp dairesel tabanını kü- Çük bir metal tabağın üzerine oturttuktan sonra mumunu şöminenin üstünde sağ köşeye yerleştirdi, yeleğinden Agendath Netaim başlıklı katlanmış bir (resimli) ilan çıkarıp üstünkörü bir göz attı, mce bir silindir haline gelene dek sardı, mumalevinde tutuşturdu yanan silindiri koninin tepesine takıp koninin korlaşmasını bekledi, silindiri yanmamış ucu tam yanmayı kolaylaştıracak biçimde mumun tabağına yerleştirdi.

ı ı

Bu
ameliyeyi ne izledi?
Minyatür volkanın ucu kesilmiş olan kraterli konik tepesinden 760
şarka özgü bir buhurun keskin kokusuyla yüklü dikey ve yılankavi bir duman yükseldi. Şöminenin üstünde mumdan başka hangi homotetik nesneler durmaktaydı?
21 Mart 1896 yılında saat sabahleyin 4:46'da durmuş olan damarlı Connemara mermerinden bir saat, Matthew Dillon'un evlenme hediyesi: Saydam bir fanus altında buza benzeyen dallı budaklı cüce bir ağaç, Luke ve Caroline Dopyle'un evlenme hediyesi: içi doldurulmuş bir baykuş, Belediye Meclisi Kıdemli üyesi John Ho-oper'ın evlenme hediyesi.
Bu üç nesne ile Bloom arasında ne gibi bakışlar teati edildi?
Şöminenin üzerindeki yaldızlı çerçeveli büyük aynada cüce ağacın boyasız arka yanı doldurulmuş baykuşun dik duran sırtına bakmaktaydı. Aynanın üzerinde Belediye Meclisi Kıdemli Üyesi John Hooper'ın evlenme hediyesi vazıh malihulyah bilgece canlı hareketsiz şefkatli bir nazarla Bloom'a bakıyordu, Bloom ise muğlak durgun deruni hareketsiz merhametli bakışıyla Luke ve Caroline Doyle'un evlenme hediyesini gözden geçiriyordu.
O sırada dikkatini aynadaki hangi karışık bakışımsız imge çekti?
Yalnız (kendine göre) değişebilen (başkasına göre) bir adamın im-
gesi.
Niçin yalnız (kendine göre)?
Yoktu erkek ve de kız kardeşi.
Lâkin o adamın babası onun dedesinin oğlu idi.
Niçin değişebilen (başkasına göre)?
Bebeklikten olgunluk çağma kadar anne tarafına çekmişti. Olgun-
761
luk çağından ihtiyarlığa kadar da babasına benzer olmuştu. Aynadan ona son olarak hangi görsel izlenim iletildi?
Karşı taraftaki iki kitaplığa düzensiz olarak ve alfabetik sırasına uyulmaksızın yerleştirilmiş cilt cilt birçok ters kitabın parıldayan adlarıyla optik yansıması. Bu kitapların bir dökümünü yapın. Thorn's Dublin Postanesi Rehberi, 1886.

Denis Florence M'Carthy'nin Bütün Şiirleri (s. 5'te bakır kayın yaprağı sayfa işaretliği). Shakespeare'in Bütün Eserleri (koyu kırmızı maroken, altın işlemeli). Faideli Hesap Cetvelleri (kahverengi bez ciltli).
//. Charles Zamanında Sarayın Gizli Tarihi (kırmızı bez ciltli, işlemeli cilt).
Çocuğun Kılavuzu (mavi bez ciltli). 1480 Killarney Güzelleri (ceketli).
Biz Küçük Oğlanlar İken yazan William O'Brien M. P. (yeşil bez ciltli, hafifçe solmuş, s. 217'de zarf sayfa işaretliği).
Spinoza'dan Düşünceler (vişneçürüğü deri).
Semaların Öyküsü yazan Sir Robert Ball (mavi bez ciltli).
Ellis'in Madagaskar'a Üç Yolculuk (kahverengi ciltli, kitabın adı silinmiş).
Stark-Munro Mektupları yazan A. Conan Doyle, Dublin Şehri Halk Kütüphanesi'nin malıdır, 106 Capel Street, 21 Mayısta ödünç verilmiştir (Yortu Arifesi) 1904, iade tarihi: 4 Haziran 1904, 13 1490 gün gecikmeli (siyah beyaz ciltli, beyaz harf ve sayılı fişli).
Çm'de Yolculuklar yazan "Viator" (Ambalaj kağıdıyla yeniden kaplanmış, kitabın adı kırmızı mürekkeple yazılmış).
Talmud Felsefesi (dikişli risale).
Lockhart'ın Napolyon'un Hayatı (kapaksız, sayfa kenarlarında kahramanın zaferlerini mühimsemeyen, mağlubiyetleri abartan notlar).
*oll und Haben yazan Gustav Freytag (siyah mukavva ciltli, Gotik harflerle, s. 24'te sigara kuponundan sayfa işaretliği).

H°zier'in Rus-Türk Harbinin Tarihi (kahverengi bez ciltli, 2 cilt, 1500 I
|HU" 762
kapağın solunda zamklı etiketli, Garrison Library, Governor's Parade, Cebelitarık).
Laurence Bloomfield İrlanda'da yazan William Allingham (ikinci baskı, yeşil bez ciltli, yaldız yonca tezyinatlı, önceki sahibinin adı sağdaki boş yaprakta silinmiş).
Astronomi Elkitabt (kahverengi deri kapağı çıkmış, 5 levha, antik 10-puntoluk harflerle, yazarın dipnotları 6-puntoluk harflerle sayfa yanlarındaki bilgiler 8-punto, başlıklar 12-puntoluk küçük harf). 1510
İsa'nın Gizli Hayatı (siyah mukavva ciltli).
Güneşin İzinde (sarı bez ciltli, başlık sayfası eksik, her sayfanın tepesinde başlık yineleniyor). Vücut Kuvveti Nasıl Elde Edilir yazan Eugen Sandow (kırmızı bez ciltli).
Geometrinin Kısa ve Basit Esasları Fransızcasının müellifi E Ignat. Pardies ve Ingilizceye terceme eden John Harris D. D. Londra, R. Knaplock için Bifhop's Head'de tab edilmiştir, MDC-CXI, kıymetli doftları Southwark kasabası Parlamento Üyesi Charles Cox, Efquire'a ithaf olunmuş risaleyle baş sayfasında 1520 kitabın Michael Callagher'in mülkiyetinde olduğunu tafdik
eden mürekkeple ve hüfnühatla yazılı 1882 Mayısının 10'un-cu günü tarihini taşıyan ve şayet kitap kaybedilmiş veya yanlış bir yere gitmiş ise, onu bulmuş olan şahsın kitabı dünyanın en âlâ yeri olan Wicklow Kontluğu'ndaki Ennifcorthy-Dufery Gate'de marangoz Michael Gallagher'e iade etmesini talep eden bir ifade mevcuttur.
Ters kitapların tersine döndürülmesi süreci boyunca zihninden hangi düşünceleri geçirmekteydi?
Düzen gereksinmesi, her şeyin bir yeri olmalı ve her şey yerli ye-1530 rinde olmalı: Kadınların sahip olduğu
kifayetsiz edebiyat anlayışı: Bir bardağa oturtulmuş bir elmanın ve bir küvete dayalı bir şemsiyenin yersizliği:
Gizli bir belgeyi bir kitabın altına ya da sayfalarının arasına saklamanın güvensizliği.
içlerinde en hacimli kitap hangisiydi? Hozier'in Rus-Türi Harbinin Tarihi.
763
gu eserin ikinci cildinde içerilen öbür bilgiler arasında neler vardı?

Ehemmiyetli (unutulmuş), ancak önemli bir zabit, (unutulmaz) Binbaşı Brian Cooper Tweedy tarafından sık sık hatırlanan bir muharebe.
Niçin, ilk olarak ve ikinci olarak, bahis mevzuu esere müracaat et- medi?
ilk olarak, hafızatekniğini uygulamak amacıyla: ikinci olarak, bir hafıza kaybı fasılasından sonra, ortadaki
masada oturmuş bahis mevzuu kitaba müracaat edecek iken, o askeri harekâtın adını, Plevne, hafıza
tekniğiyle hatırlamış olduğu için.
Oturma duruşundayken onu teselli eden şey neydi?
Masanın ortasında dimdik duran 9 Bachelor's Walk'taki P. A. Wren'de müzayededen alınmış bir Narcissus heykelinin içtenliği, çıplaklığı, pozu, dinginliği, gençliği, zarafeti, cinselliği, basireti. Oturma duruşundayken onu taciz eden şey neydi?
Olgun erkeklerin kıyafetindeki iki gereksiz giysi kalemi olan ve doku itibariyle genişlemeye müsait olmayan elastikiyetsiz yakasının (17 numara) ve yeleğinin (5 düğmeli) kısıtlayıcı sıkılığı. Bu tacizliği nasıl bertaraf etti?
Yakasını içindeki siyah kravatı ve açılır iğnesiyle boynundan çıkarıp masanın solundaki bir mevkie koydu. Yeleğinin, pantolonunun, gömleğinin ve fanilasının düğmelerini ters doğrultuda leğen nahiyesinden birbirine genişleyen bir üçgen şeklinde yaklaşan gayri muntazam kıvır kıvır siyah kılların orta çizgisi boyunca karnının ve göbek çukurunun çevresi üzerinden yumruların orta çizgisi boyunca göğüs kafesindeki altıncı vertebranın kesişme noktasına, oradan dik açılı iki doğrultudan ilerleyerek ve sağ ve solda birbirine eşit mesafede iki noktadaki meme tümseklerinin tepelerinde
764
tavsif olunan dairelerde sonuçlanacak şekilde art arda çözdü. Askılı pantolonunun birisi natamam çifter çifter dizilmiş olan altı eksi bir düğmesinin her birini birbiri ardından çözdü. Hangi istençdışı hareketler izledi?
2 parmağının arasına diyaframının altındaki sol kaburgaaltı nahiyesinde 2 hafta 3 gün önce (23 Mayıs 1904) bir arı tarafından sokula-rak meydana getirilen bir sikatrisin çevresindeki kası sıkmaya başladı. Her ne

kadar kaşıntıya duyarsız idiyse de sağ eliyle kısmen soyulmuş tamamen yunanmış cildinin çeşitli nokta ve yüzeylerini gelişigüzel kaşıdı. Sol elini yeleğinin sol alt cebine sokarak oraya (galiba) Sydney Parade'da Mrs. Emily Sinico'nun cenaze töreni münasebetiyle (17 Ekim 1903) koymuş olduğu bir gümüş para (1 şilin) çıkarıp tekrar yerine koydu.
16 Haziran 1904'ün bütçesini denkleştirin. Borç
1 Domuz böbreği
1 Nüsha Freeman's Journal 1 Banyo ve Rahatlama Tramvay bileti
1 Patrick Dignam'ın Anısına
2 Banbury çöreği 1 Öğle yemeği 1 Kitap yenileme ücreti 1 Paket Mektup Kâğıdı ve Zarf 1 Yemek ve Rahatlama
1 Posta Havalesi ve Pul
Tramvay bileti
1 Domuz Paçası
1 Koyun Paçası
1 Cake Fry Sütlü Çikolatası
1 Simit
1 Kahve ve Poğaça
Ödünç alınanın iadesi (Stephen Dedalus) Bakiye Macak £-s-d £-s-d
0-0-3 Eldeki Nakit 0-4-9
0-0-3 Alınan komisy. Freeman's Journal 1-7-6 0-1-6 Ödünç alınan (Stephen Dedalus) 1-7-0 0-0-İ 0-5-0 0-0-1
0- 0-7 0-1-0 0-0-2 0-2-0 0-2-8 0-0-1 0-0-4 0-0-3 0-1-0 0-0-4 0-0-4
1- 7-0 0-16-6
£2-19-3 £2-19-3 765
Soyunma ameliyesi devam etti mi?
Ayaktabanlarında iyi huylu ısrarlı bir ağrının duyumsanmasında, ayağını bir yana doğru uzatıp çeşitli istikametlerde tekrar tekrar yürüyüşleri esnasında ayağına binen tazyiğin sebep olduğu kırışıklıkları, şişleri ve fırlak yerleri inceledi, sonra, eğilerek, kopçaları açtı, bağları çözdü ayakkabının iki tekini de ikinci kez tekrar çıkardı, kısmen nemlenmiş olan ve uç tarafı ayak başparmağının tırnağıyla gene yırtılmış olan sağ çorabını kurtardı, sağ ayağını kaldırdı ve, mor elastik bir çorap askısını çözdü, sağ çorabını çıkardı, ço- rapsız sağ ayağını koltuğunun oturma yerinin kıyısına yerleştirdi, ayak başparmağının tırnağının çıkıntılı bölümünü nazikçe kopardı, kopardığı bölümü burundeliklerine götürdü ve canlı tırnağın

kokusunu içine çekti, sonra, memnuniyetle, kopardığı tırnak parçasını atıverdi. Niçin memnuniyetle?
Zira içine çektiği koku Master Bloom'un Mrs. Ellis'in Çocuk Yu-vası'nda öğrenciyken her gece kısa bir süre diz çöküp gece duasını okuyarak tutkulu düşüncelere dalma edimi sırasında sabırla çekiştirip kopardığı ve içine çektiği öbür tırnak parçalarının kokularını 1620 andırmaktaydı.
Bir arada ve art arda cereyan eden bütün bu tutkular şu anda hangi nihai tutkuda birleşti? îlk evlat olma, erkek evlat olma ya da son evlat olma hakkından, ya da bahçe kapısında bekçievi ile tenezzüh yolu dahil debdebeli bir sayfiye evini çeviren turbalık merayla birlikte münasip miktarda dönümlük, evleklik, perçlik ya da kanuni arazi ölçüsü neyse (takdir edilen değeri 42 £) vâsi bir mülke sahip olmaktan, ya da diğer taraftan, Rus in Urbe ya da Qui si sana şeklinde tasvir olunan İspanyol stilinde bir ev ya da yalnız bir taraftan bitişik müstakil bir 1630 villaya sahip olmaktan vazgeçmiş, hususi bir kontratla ehven fiyat-" damı saz ve samandan kır evi benzeri, cephesi güneye bakan tepesinde fırıldağı toprağa bağlantılı paratoneri tekmil, balkonu pa-razitik nebatlarla (sarmaşık ya da frenksarmaşığı) kaplı, zeytin ye-§'li renginde mükellef cilalı ve pırıl pırıl pirinç akşamlı muazzam
766
bir kapısı, cephesi yalancımermer kaplama ve dam saçaklarıy]a kalkan duvarları ağ şeklinde taşlarla süslü ve tercihan balkondan epey yüksekte 5-6 dönümlük kendi arazisi içinde yer yer işga] edilmemiş ve işgal edilemez meralara nazır güzel manzaralı taş sü

tunlu bir korkuluğu olan ve en yakın anayoldan geceleri ustalıkla budanmış sıkın sıkı gürgen çitinin üzerinden evin ışıklarının görülebileceği bir mesafede, anakentin çevresinden asgari 1 mil uzaklıkta yer alan bir yerde, tramvay durağı ya da tren istasyonuna (örneğin, güneyde Dundrum ya da kuzeyde Sutton gibi şartsız vare-setle 999 sene imtiyazlı mevkilerdir ki ikisinin de eşit seviyede arzkürenin kutupları gibi ftiziye yakalanmış hastalara şifalı geldiği tecrübeyle sabit olmuştur) 15 dakikayı aşmayan bir zaman sının içinde, cumbalı (2 mızrakbaşı şeklinde pencereli), duvarında termometresi tekmil 1 misafir odasıyla 2 hizmetçi odası, kapalı ocağı ve bulaşıkhanesiyle çini kaplı mutfağı, bezli duvarkâğıdıyla kaplı holü, Encyclopaedia Britannica ile New Century Dictionary'yi içeren kararmış meşeden sökülüp takılır bir kitaplığı, ortaçağdan kalma ve şarktan gelme çaprazlamasına asılmış eski silahları, yemek gongu, sumermerinden lambası, topuzlu pandülü, yanında telefon rehberiyle ebonitten otomatik telefon cihazı, ortası krem rengi, bordürü kafes işi elle dokunmuş Axminster halısı, sütunlu ve pençe ayaklı iskambil masası, som pirinçten şömine gereçleriyle şömine rafında altın taklidi pirinçten katedral çanı vuruşlu garantili kronometreli saati, higrografik çizgeli barometres, rahat salon kanepeleri ve köşe parçaları, üç kanatlı Japon paravanalı ve tükrük hokkaları (beziryağı ve sirke kullanılarak parlaklığı asgari bir mesai ile tekrar elde edilebilen koyu şaraprengi deriden kulüp stilinde) ve piramit şeklinde şaşaalı prizmatik orta avizesi, parmakla eğitilmiş papağanlı (dili tayyedilmiş) hezaran kafesi, düzinesi 10/-'luk vişneçürüğü çiçek desenli çapraz bezekli kabartma manzara resimli duvarkâğıdı ile tepesinde taç frizi, basamakları, dik yüzleri, tırabzan babaları, tırabzan parmaklıkları ve korkulukları sütun gövde kaplamalarıyla pekiştirilmiş, kâfurlu balmumuyla ovulmuş açıkrenk damarlı meşeden merdivenle çıkılan art arda birbirini dik açılı olarak takip eden üç katı: Sıcak ve soğuk sulu, küvetli ve duşlu banyo dairesi: Asma katında tek buzlucamdan mustatil pencereli, muharrek oturaklı, kollu lambalı, köşebent ve gergi çubukları pirinçten, kol dayanacak yerleri, taburesi ve kapısının iç yüzeyinde yağlıboya taklidi artistik resmiyle W.C.'li: Keza-lik, daha sade W.C.'li: Aşçı tecrübeli ve yarıtecrübeli iki kadın hizmetçi (maaşlarına iki senede bir otomatikman 2 £ zam yapılır, ayn-

ca kapsamlı sadakat teminatlı, senelik 1 £ ikramiyeli ve 30 senelik hizmetin hitamında tekaüdiye istihkakı - 65 yaş sistemi itibariyle) için tuvalet ve hijyenik ihtiyaçları dahil hizmetçi dairesi, kileri şaraphanesi, teldolabı, buz kuyusu, müştemilâtı, kömürlük ve odunluğu ile akşam yemeğine davetliyseler (tuvalet ve fraklı) mümtaz misafirler için şarap şişesi mahfazaları (köpüksüz ve köpüklü kalite şaraplar), hiç aralıksız karbon monoksit gazı ikmali tekmil 2 katlı bir ikametgâh. Evin bahçelerinde hangi ek atraksiyonlar içerilebilirdi?
Ek olarak, gayri kanuni mütecavizlere karşı tepeleri kırık camlarla kaplı duvarlarla çevrili bir tenis ve duvartenisi sahası, bir fundalık, botanik ilmine uygun düzende, tropikal palmiyelerle bezeli camekânlı bir kameriye, fıskiyeli bir kayalık bahçe, insanî prensipler mucibince tanzim edilmiş bir arıkovanı, mustatil çimenlik alanlarda kırmızı ve krom sarısı laleler, mavi zambaklar, çiğdemler, çu-haçiçekleri, hüsnüyusuflar, ıtırşahılar, inciçiçeklerinden eksantrik elipslerle bezeli (soğanları, 23 Upper Sackville Street'teki perakende tohum ve zambak soğanı tüccarı, fidanlık bahçevanı ve kimyevi gübre acentası Sir James W. Mackay, Limited'den temin edilebilir) oval tarhları, bir meyve bahçesi, sebze bahçesi ve asma limonluğu, çeşitli müfredattan edevat için de asma kilitli bir kulübe. Ne gibi edevat?
Yılanbahğı tuzakları, ıstakoz sepetleri, olta kamışları, küçük balta, 1700 kantar, bileğitaşı, toprak presi, biçerdöver, araba torbası, teleskop merdiveni, 10 dişli tırmık, banyo takunyaları, saman kurutucusu, karıştırma tırmığı, bağcı bıçağı, boya tenekesi, fırça, çapa vesaire. Bilahara ne gibi faydalı ilâveler yapılabilirdi?
Bir tavşan yuvası ile tavuk kümesi, bir güvercinlik, bir botanik limonluğu, 2 hamak (biri hanımın, biri beyin), sarısalkım ya da ley-*ak ağaçlarıyla gölgelendirilip gizlenen bir güneşsaati, egzotik ve armonik şekilde akort edilerek sol canibî kapı direğine raptedilmiş

çıngırdaklı bir Japon çıngırağı, büyük bir su fıçısı, yandan çıkarrrıa-lı ve çimen hazneli bir çimen kırpma makinesi, hidrolik hortumlu bir çimenlik sulayıcısı. Ne gibi nakil vasıtaları uygun düşerdi?

Şehre inerken kendilerine mahsus ara istasyonuna ya da terminaline sıkça uğrayan tren ya da tramvay vasıtasıyla. Taşraya uzanırken yanına zincirsiz serbest tekerlekli bir sepet ilâve olunan bir uzun yol bisikleti olan velespitlerle, ya da bir eşekle çekilen örme işi hafif bir araba ya da kavi toynaklı küçük bir atın (iğdiş atı 14 k) çektiği şık bir payton gibi nakil vasıtaları.

Kurulması olası bu rezidansın adı ne olabilirdi? Villa Bloom. St. Leopold'un Yeri. Çiçekliyuva.

7 Eccles Street'teki Bloom, Çiçekliyuva'daki Bloom'u gözünde canlandırabiliyor muydu?

Dökümlü safyün giysileri içinde, fiyatı 8/6'lık Harris tüvitinden kasketi ve elastik takviyeli pratik bahçe fotinleri
ve süzgeçli kova-sıyla guruba yakın kendisini aşırı yormaksızın yeni kırpılmış çimen kokulan arasında köknar
fidanlarını bir hizada diker, şırınga eder, budar, destekler, ot tohumlarını eker, zararlı ot dolu bir elara-basını
yürütür, toprağı düzeltir, bilgeliğini çoğaltır, ömrünü uzatırken.

Bunlarla birlikte daha ne gibi entelektüel meşgaleler mümkün idi?

Enstantane fotoğrafçılık, dinler üzerinde kıyasî tetkikler, çeşitli şehvaniyet ve hurafelerle ilgili tatbikata dair folklor, semavi burçlar üzerinde istiğrak.

Daha eğlenceli ne gibi meşgaleler?

769

Açık havada: Bahçe ve tarla işleri, düzgün şose kır yollarında, makul irtifadaki tepelere tırmanarak bisikletle gezintiler, ıssız tatlı sularda ve gözlerden ırak nehirlerde emniyetli hafif kürekli sandallarla ya da büğet ve (yaz uykusu dönemi) ivinti yerlerinden uzak sularda daha hafif sıklette tonoz demirli yarış tekneleriyle ge- zintiler, akşam promenadları ya da çevrede at binerek dolaşıp verimsiz araziyi teftiş ile buna karşıt olarak köylülerin kesek ve saman yaktıkları münasip yerlerin teftişi (kış uykusu dönemi), içeride: Çözümübulunmamış tarihi ve kriminal problemlerin ılımlı güvenlik havasında tartışılması: Tayyedilmemiş egzotik erotik şaheserler üzerinde hasbıhaller: Çekiç, biz, çivi, vida, metal raptiye, ağaçdelgisi, pens,

kütburunlu rende ve tornavida içeren alet kutusuyla evde marangozluk işleri.

Zirai ürünler ve hayvancılıkla iştigal eden bir beyefendi çiftçi olabilir miydi?

1 ya da 2 sağmal inek, 1 yığın yayla samanı ve zarurî çiftlik edevatı vesaireyle, uç-uca bir yayık ve bir şalgam sıkıcısıyla vb. gayri mümkün değildi.

Kontluk aileleri ve toprak sahibi kimseler arasındaki içtimai mevkii ve vatandaşlık vazifeleri ne olurdu? Silsilei meratib yükselen sırasına göre tertip edildikte, bahçevan, kâhya çiftçi, hayvan üreticisi, ve zanaatinin zirvesinde, aile arması ve amblemiyle (Semperparatus) klasik rumuzunu taşıyan ve saray salnamesinde (Bloom, Leopold, P., M. P., P. C, K. P., L. L. D. -honoris causa-, Bloomville, Dundrum) mutat şekliyle kayıtlı ve gerek sarayda gerekse elit münevveran nezdinde ise (Mr. ve Mrs. Leopold Bloom ingiltere'ye gitmek üzere Kingston'dan ayrıldılar) Şeklinde bahsolunan bölge sulh hâkimi ya da önyargıcı. °u mevkide kendisine ne gibi bir hattı hareket tayin ettiydi?

hereğinden fazla mülayimlik ile aşırı huşunet arasında bir tavır: Az ya da çok nispette içtimai eşitsizliğin fasılasız bir şekilde tan-Zlrr» olunduğu indî sınıflamalardan oluşan gayri mütecanis bir ce-

770

miyette mümkün olan en geniş serbestinin hafifletici sebepleriyle tavlanmış ve fakat menkul ya da gayri menkul mülklerin son me-
teliğine kadar cebren müsaderesi ve krallığa devri gibi tedbirlerle takviye edilmiş tarafsız mütecanis su götürmez bir adaletin tevzii Ülkedeki tesis edilmiş en yüksek kuvvete sadakat ve dürüstlüğe karşı fıtrî bir aşkla harekete geçen gayeleri amme nizamının müsa-mahasız bir şekilde idamesi, hepsinin birden aynı zamanda olmasa bile birçok suistimallerin bastırılması (zira her ıslahat ya da tasarruf tedbirinin nihai analizde birtakım cereyanlar dahilinde mukaddeme kabilinden çareler oldukları sabittir), kanunların (örf ve âdetlere dayananlar olsun yazılı hukuğa ya da ticaret hukuğuna dair olsun bütün kötü niyetli kanunsuzlara ve nizamnameler ile tali-
matnamelerin hilafına hareket eden mütecavizlere, istimalden sakıt olan feodal tatbikatı hortlatanlara, beynelmilel zulmün bütün çığırtkan

kışkırtıcılarına beynelmilel düşmanlıkları mütemadiyen körükleyen

herkese, ailevi şetaretin bütün aşağılık tacizkârlarına, ailevi ve zevcîliğin bütün muannit ihlâlcilerine karşı harfiyen iltizamı şeklindeydi.
Daha çok küçük yaşından bu yana dürüstlüğe taptığını kanıtlayın.
1880'de High School'dayken Master Percy Apjohn'a İrlanda (pro-testan) kilisesinin (ki babası Rudolf Virag'ın -bilahara Rudolph Bloom- Beni İsraillilerin inancından dönerek 1865'te Yahudiler
1790 Arasında Hıristiyanlığın Teşviki Cemiyeti tarafından komünyon âyini ile intisap ettiği kiliseydi; ancak kendisi müteakiben bundan vazgeçerek kararını 1888'de izdivacı hasebi ve döneminde Roman katolikliği lehinde değiştirmişti) akidelerine inançsızlığını açıklamıştı. 1882'de ise Daniel Magrane ile Francis Wade'e gençliğe mahsus arkadaşlıkları (ki birincisinin vaktinden evvel muhacereti ile hitam bulmuştu) sırasında gece gezintileri yaparkene sömürgeci yayılma (örneğin, Kanada) siyasi teorisini ve Charles Darwin'in İnsanın Kökeni ile Türlerin Orijininiz şerhettiği tekâmül teorilerini müdafaa etmişti. 1885'te James Finton Lalor, John Fisher Murray,
1800 John Mitchel, J. F. X. O'Brien ve diğerlerince müdafaa edilen kolektif ve milli iktisat programına, Michael Davitt'in çiftçiye toprak dağıtılması politikasına, Charles Stewart Parnell'in (Cork City M-P.'si) meşrutiyet kışkırtıcılığına, sulh programına, William Ewart Gladstone'un (Midlothian M. P.'si, N. B.) reformların kısıtlanmasını desteklemek amacıyla 120 esnaf birliğinden müteşekkil, Rip°n
771
IVİarkizi (doğrucu) ile John Morley'in refakatindeki 2000 meşale dahil 20.000 meşale taşıyıcısının teşkil ettiği nümayişkâr fener alayının merkezini görebilmek için Northumberland Road'daki bir ağacın dalları arasında emin bir pozisyona tırmanmıştı.
gu sayfiye evi için ne kadarlık bir meblâğı ve nasıl ödemeyi dü- 1810 sönmekteydi? İşbilir Ecnebi Her iklime Uygun Millî Dostane Devletdestekli inşaat Kooperatifi'nin (kuruluşu 1874) broşürüne göre senede esham ve tahvilattan kaynaklanan güvenli bir gelirin Vö'sını teşkil ve 1/3'ü anahtar tesliminde*ve bakiyesi senelik taksitler halinde tediye edilecek olan, meselâ, 800 £ artı bu meblâğın % 2 72'si, ki yirmi senelik bir dönemde mubayaa için verilen ve senelik kirası, esas kira dahil, 64 £'e baliğ olan borcun itfama kadar senelik eşit taksitlerle ödenen 1200 £'lik (20 yıllık bir mubayaanın yaklaşık fiyatı üzerinden) bir kapitalin % 5'lik basit faizini temsil eden azami 60 1820 £'lik taksitlerle; tapu senedi iare edenin ya da

edenlerin temellükünde kalacak ve icabı halinde gayri menkul cebren başkasına satılabilecektir, kontratta belirtilen müddetlerdeki gecikmelerle ilgili olarak karşılıklı tazminat ile hakkın düşmesi bahis mevzuu olacak, bunların dışında, mesken, tayin olunan müddetin hitamında içinde oturan kiracının mutlak mülkiyetine geçecektir. Peşin olarak mubayaayı kolaylaştırabilecek ne gibi süratli lâkin emniyetsiz kazanç yolları olabilirdi? Nokta ve çizgi sistemiyle Ascot'ta öğleden sonra (Greenwich saat ayarıyla) saat 3'ü 8 dakika geçe l'e karşı 50 veren bir autsayder tarafından kazanılan 1 ya da birkaç millik ve furlongluk milli bir at yarışının (engelli ya da engelsiz) neticesini Dublin'e bahisçilerin yararlanabilmeleri için öğleden sonra 2:59'da (Dunsink saat ayarıyla) ulaştıran özel bir telsiz telgraf. Muazzam parasal kıymeti haiz bir nesnenin (kıymetli taşlar, damgalı ya da damgasız değerli posta pulları—7 şilin, leylâki, delinmemiş, Hamburg, 1866: 4 peni, pembe, mavi kâğıt, delikli, Büyük Britanya, 1855: 1 frank, tunç rengi, resmi, tırtıllı, çaprazlama sürşarjlı, Lüksemburg, 1878, eski hanedan yüzüğü, eşsiz bir tarihi eser beklenmedik depo ya da dolaplarda umulmadık bir şekilde bulunmasıyla ya da müstesna yollardan

772

elde edilmesiyle: Meselâ hava yoluyla (uçan bir kartal tarafından düşürülerek), ateşle (kundaklanmış bir binanın karb'onlaşmış ka-lıntılarının arasında), denizde (yüzegiden batmaktaki gemiden atılmış, batık ya da metruk gemi enkazından kurtarılmış), karada (yenilebilen bir kümes hayvanının katısında). Bir İspanyol mahkûmun uzaklardaki değerli bir hazineyi hibe etmesi ya da borçlarını ödemeye muktedir bir banka teşekkülüne 100 yıl evvel % 5 mürekkep faizle yatırılmış ve şu anda 5.000.000 stg. £'e (beş miyon pavnd sterlin) baliğ olan altın külçeleri. Düşüncesiz bir tarafla muayyen bir emtianın 32 parça halinde sevkiyatı ve her bir sevkiyatın tesliminde başlangıç fiyatı olan V4 ile başlayıp 2'nin silsile-i hen-desiyesi halinde (l/4d, V2d, İd, 2d, 4d, 8d, İs 4d, 2s 8d ta 32 parçaya kadar) giderek artan fiyatlarla nakden tediye edilmesi şartıyla tanzim edilen bir kontrat imzalanması. Monte Carlo bankasını soymak gayesiyle ihtimaller kanununun tetkikine binaen hazırlanmış olan bir plan. Asırlık muhit-i dairenin murabbaya çevrilmesi probleminin halli ve hükümetten 1.000.000 £ (sterlin) mükâfat alınması. Endüstriyel yollardan büyük servet sahibi olunabilir mi?

Bleibtreustrasse, Berlin, W. 15 adresindeki Agendath Netaim'in broşüründe önerilen yüzlerce dönümlük vasi kum alanlarının ıslahı ve portakal bahçeleri ve kavun bostanları ile yeniden ağaçlandırma projelerinde kullanılması. Atık kâğıtların, lağım farelerinin derilerinin, kimyasal hassalarca zengin insan kazuratının, birincisinin vasi istihsali, ikincisinin vasi miktarı üçüncüsünün muazzam kemiyeti (zira vasati hayatiyette ve iştihadaki normal bir insan, sı-vısal yanürünleri elimine ettikte, senede 80 librelik bir yekûna (hayvani ve nebati gıdaların karışımı) varan istihsalde bulunur ki, 1901 sayımına göre İrlanda'nın toplam nüfusu olan 4.386.035 ile zarp edersez...) göz önünde tutularak, istimali. Daha geniş çapta planlar mevcut muydu?

Dublin kumsalında meddin zirvesinde ya da Poulaphouca, P°' werscourt ve başlıca akarsuların sutoplama havzalarında kurulu hidrolik santrallar ile elde edilen beyaz kömürden (hidrolik güç) yararlanılması için liman komisyonunun tasvibine sunulan 50.000

771

\\V. H. P.'lik ekonomik elektrik istihsalini hedefleyen formüle edilmiş bir plan. Dollymount'taki North Bull yarımada deltasının kuşatma ve sahil çıkıntısındaki alanda golf sahaları ve atış meydanları üzerinde gazinolar, büfeler, atış galerileri, oteller, pansiyonlar, kıraathaneler, kadınlı erkekli yüzme havuzları dizili asfaltlanmış bir piyasa yolunun yapılması planı. Sabahleyin erken süt tevziatı için köpeklerle ve keçilerle çekilen vanların istimali. Island Bridge ile Ringsend arasındaki nehir yolunda, mazotla çalışan nehir tekneleriyle turistik otobüslerle, dekovil posta trenleriyle ve üç lisan konuşan rehber dahil, kıyıdan seyreden gezinti vapurlarıyla (adam başına günde 10/-) Dublin dahili ve haricinde İrlanda turistik trafiğinin inkişafı için bir plan. irlanda su yollarının, yosunyataklarının temizlenmesini müteakip, eski cazip haline getirilmesi için bir plan. Hayvan Pazarı (North Circular Road ve Prussia Street) ile rıhtımların (Lower Sheriff Street ve East Wall) arasını Cattle Park, Liffey Kavşağı ve 43-45 North Wall'daki Midland Great Western Railway terminali ile Link Line demiryoluna paralel olarak (Great Southern ve Western Railway hattına kavuşacak şekilde) ve Great Central Railway'in, Midland Railway of England'in, City of Dublin Steam Packet Company'nin,

Lancashire ve Yorkshire Railway Company ile Dublin and Glasgow Steam Packet Company'nin Glasgow and Irish Steam Packet Company'nin, Dublin and More-cambe Steamers'in, London and North Western Railway Company'nin, Dublin Limanı ve Doklar idaresi Ambarları'nın Dublin hatlarına ve terminal istasyonlarına ve Palgrave, Murphy and Company'ye, buharlı gemi sahiplerine, Akdeniz, ispanya, Portekiz, Fransa, Belçika ve Hollanda'yla Liverpool Deniz Nakliyat Sigortaları Ortaklığı'na pek yakın bir tramvay hattıyla birleştirme planı; demiryolu ile hayvan nakliyesinin maliyeti ve Dublin United Tramways Company Limited'in ilâve nakliye maliyeti hayvan yetiştiricilerin nakliye ücretleriyle karşılanabilir.
Hangi şartlar altında bu neviden çeşitli planlara teşebbüs edilmesi tabii ve muktazi neticeleri istihsal eder? Muvaffakiyetli bir hayat boyunca toplanmış 6 haneli rakamlarla fade edilen muazzam bir servet sahibi olan mümtaz bir sermaye- darın (Blum Pasha, Rotschild, Guggenheim, Hirsch, Montefiore, Morgan, Rockefeller) kendisi hayattayken, hibede bulunduğu istenilen meblâğa müsavi bir bağış vesikası istihsali ya da bağışta
774
bulunan o şahsın ağrısız bir surette terk-i hayat eylemesinden sonra vasiyet yolu ile, bir de sermayenin
fırsatlarla birleşmesiyle iste-nen işler yapılabildi.
Nasıl bir akıbetten dolayı böylesi bir servete artık ihtiyacı kalmazdı?
Tek başına, tükenmez bir altındamarı filizi keşfederek.
Gerçekleştirilmesi böylesine zor planlan zihninde kurması hangi sebepten dolayı idi?
Buna benzer zihinsel kurguların ya da kendisine ait deruni bir hasbıhalin ya da mazinin asude hatıratının
bizatihi aktarılması geceleyin yatmazdan önce alışkanlık haline getrildikte yorgunluğu hafifletici bir tesir icra
eder ve netice itibarıyla kusursuz bir zindelik ile tazelenmiş bir hayatiyet bahşeder.
Gerekçeleri?
Bir fizikçi olarak 70 yıllık bir insan ömrünün asgari 2/7'sinin, yani 20 yılının uykuda geçtiğini öğrenmişti. Bir filozof olarak herhangi bir insan ömrünün hitamında bir kimsenin arzularının sadece pek cüzi bir kısmının gerçekleştirilebildiğini bilmekteydi. Bir fizyolog olarak habis

nesiçlerin artifîsiyel olarak bilhassa bayıltarak yapılan bir operasyonla tesirsiz kılınmasına taraftardı. Neden korkuyordu?

Uyku sırasında öldürülmekten ya da beyinsel kıvrımlarda yer alan hamlî zekâdaki bir kusurdan dolayı aklıselimiıiin bir delaletiyle kendi canına kıymaktan. Adeti veçhile en son neleri düşünürdü?
Yoldan geçenlerin durmalarına ve hayretle seyretmelerine neden
775
olacak tüm süslemelerden arınmış arızî bir nazar atfedildiğinde en yalın ve en etkin haline indirgenmiş ve çağdaş yaşamın süratiyle uyum içinde yeni bir afiş türüyle olağandışı bir reklamı. Açtığı ilk çekmecede ne vardı?
Milly (Millicent) Bloom'a ait, kimi sayfalarında Papli işaretli 2 gözlü, 5 saç teli dimdik koskoca bir küresel kafalı önden görünen gövdesinde 3 kocaman düğme ve 1 üçgen ayaklı resim çizili bir Vere Foster resimli yazı defteri: İngiltere Kraliçesi Alexandra ile aktris ve profesyonel güzellerden Maud Branscombe'un solmuş 2 fotoğrafı: Üzerinde parazitik bir bitkinin temsilî resmiyle Mizpah yazısını, 1892-Noel tarihini ve gönderenlerin adlarını (Mr. + Mrs. M. Comferford'dan—nazım yazarı: Bu Noel Yortusu getirsin size, Neşeyle barışı mutlu evinize) taşıyan bir Noel yortusu kartı: 89, 90 ve 91 Dame Street'teki Messrs. Hely's, Ltd.'den alınmış kısmen erimiş bir kırmızı mühür mumu parçası: Aynı firmanın aynı reyonundan alınmış bir grosa yaldızlı "J" kalem ucundan kalanları ihtiva eden bir kutu: Yuvarlak kumları içeren yuvarlak camdan eski bir kumsaati: Leopold Bloom tarafından 1886'da yazılan William Ewart Gladsto-ne'un 1886 Özerklik kanun layihasının (ki hiç kanunlaşmamıştı) sonuçlarına ilişkin mühürlü bir kehanet (hiç mühürlenmemişti): S. Kevin's . Fakirlere Yardım Panayın'na ait 6d'lik, 100 ikramiyeli 2004 numaralı bir kermes bileti: Küçük harf peyle pazartesi tarihli bir mektup, şöyle ki: Büyük harf peyle Papli virgül büyük harf neyle Nasılsın soru işareti büyük harf be Ben çok iyiyim nokta paragraf başı imza fiyakalı bir büyük harf meyle Milly nokta yok: Müteveffa Ellen Bloom'a (doğumu Higgins) ait işlemeli akikten bir ziynet iğnesi: Müteveffa Rudolph Bloom'a (doğumu Virag) ait işlemeli akikten bir atkı iğnesi: Daktiloda yazılmış 3 mektup; gönderen Martha Clifford, c/o P. O. Westland Row: Gönderenin ad ve adresinin transkripsiyonundaki 3 harf tersten alfabatik soldan sağa sıra ile dörtlü çizgiler ile kesildikte (sesli harfler çıkarıldıkta) N. IGS./WI. UU. OX/W. OKS. MH/Y İM: Modern Society adlı haftalık bir İngiliz mecmuasından kız okullarında bedenî cezalar mevzunda kesilmiş bir yazı:

1899 senesinde bir Paskalya yumurtasına be-zeyen pembe bir kurdele: Posta Kutusu 32, P. O., Charing Cross, Londra, W. C. adresinden postayla satın alınmış, sargısı kısmen açılmış ihtiyat çıkıntılı iki kauçuk prezervatif: 1 düzine iki cins kâğıttan mamul zarfla hafif çizgili filigranlı mektup kâğıdı içeren

776

bir paket, 3'ü kullanılmış: Çeşitli Avusturya-Macaristan madeni pa. raları: Kraliyet ve imtiyazlı Macaristan Piyango Idaresi'ne ait 2 bilet: Düşükgüçlü bir pertavsız: Box 32, P. O., Charing Cross, Londra, W. C. adresinden posta yoluyla satın alınmış) a) çıplak sefiorita (arttan görünüm üst pozisyonda) ile çıplak toreroyu (önden görünüm alt pozisyonda) ağız ağıza birleşirken ve b) rahibi (tam giysili, gözler sefih) rahibeye (kısmen giysili, gözler çevrik) anal ihlâlde bulunurken gösteren 2 erotik fotoğraf kartpostal: Eski kahverengi çizmeleri tamir etmek için bir usulü anlatan bir gazete kupürü: Kraliçe Victoria zamanından leylak renkli ld'lik zamklı bir pul: Leopold Bloom'un Sandow-Whiteley'in kasnak egzersiz aletini (erkekler için 15/-, atletler için 20/-) muntazaman uyguladığı 2 aylık dönemin öncesinde, sırasında ve sonunda kaydettiği vücut ölçülerini gösteren bir cetvel, şöyle ki, göğüs 28 in ve 29 V2 in, pazılar 9 in ve 10 in, önkol 8 l/2 in ve 9 in, uyluk 10 in ve 12 in, baldır 11 in ve 12 in: 1 Harika îlaç broşürü, rektuma ait şikâyetlerin tedavisinde dünyanın bir numaralı ilacı, Harika ilaç, Coventry House, South Place, Londra E C'den istenebilir, yanlışlıkla Mrs. L. Bloom'a, yanlışlıkla Sayın Madam yazılı kısa bir notla birlikte gönderilmiş.

Broşür metninde bu sihirli ilacın sahip olduğu avantajlar nasıl dile getirilmişti?

Siz uyurken sizi rahatlatır ve iyileştirir, yellenirken güçlük çekerseniz, tabiata en müthiş bir şekilde asiste eder ani tesir ve kati netice alır, gazları boşaltıp rahatlama sağlar, böylece her tarafınız temiz kalır ve defi tabiiniz serbestleşir, yepyeni bir insan olmanıza yol açıp hayatı yaşanmaya layık kılmak için peşin 7/6 ödeyiniz. Harika İlacı bilhassa kadınlar pek faideli bulmakta ve boğucu bir yaz gününde bir pınarın taze ve soğuk suyunu içmişçesine lâtif bir netice alarak hoş bir sürprizle karşılaşmaktadırlar. Bu ilacı hanım ve bey dostlarınıza tavsiye ediniz, tesiri

hayat boyunca sürer. Uzun yuvarlak ucunu sokunuz. Harika ilaç. Müspet beyanlar var mıydı?

Çok sayıda. Rahip, Britanya deniz subayı, tanınmış muharrir, şehirli erkek, hastane görevlisi, kadın, beş çocuk anası ve unutkan dilenciden.
777
Unutkan dilencinin sondaki müspet beyanının sonu nasıl bitiyordu?
Ne yazık ki hükümetimiz Güney Afrika harekâtı sırasında askerlerimize bu harika ilaçlardan temin edememişti!
Ne kadar rahatlardı ordakiler!
Bloom bu nesneler derlemine hangi nesneyi ekledi?
Martha Clifford tarafından (M. C.'ye bakınız) yazılmış, Henry Flower (H. F.'yi L. B.'ye çeviriniz) tarafından
alınmış olan 4. bir mek- tup.
Bu harekete hangi zevkli düşünce eşlik etti?
Söz konusu mektuptan maada, evvelsi gün boyunca, cazibeli yüzünün, endamının ve hitap tarzının evli bir kadın (Mrs. Josephine Breen, doğumu Josie Powell), bir hemşire, Miss Callan (kızlık adı bilinmiyor), bir hizmetçi, Gertrude (Gerty, soyadı bilinmiyor) tarafından beğeniyle karşılandığı düşüncesi. Aklına nasıl bir imkân gelmekteydi?
Hemen yakın bir gelecekte değil ama, güzel vücutlu, sosyetik, para hırsı mutedil, epey oyunlar bilen, doğuştan bir leydi olan bir fa- hişeyle birlikte pahalı bir akşam yemeğini müteakip özel bir apartman dairesinde füsunun taşkın gücünü sahneye koyma imkânı. 2. çekmecede neler vardı?
Evraklar: Leopold Paula Bloom'un nüfus cüzdanı: Millîcent (Milly) Bloom lehine, 25 yaşına bastığında muteber olacak Scottish Widows Assurance Society'nin 500 £'lik bir sigorta poliçesi ve sırasıyla 60 yaş ya da ölümünde ve, ölümünde, 65 yaş ya da ölümünde ve ölümünde 430 £'lik, 462-10-0 £'lik kazanç poliçeleri ve 299-10-0 £'lik kazanç poliçeleriyle (ödenmiş) istenildiğinde 133-10-0 £'lik nakit ödemeli poliçeler: Ulster Bank'ın College 778
Green şubesine ait, 31 Aralık 1903'te son bulan ve para yatıranın lehine 18-14-6 £'lik (on sekiz pavnd, on dört şilin ve altı peni, sterlin) net şahsî servet bakiyeli yarım yıllık bir hesap hülâsasını gösteren bir banka hesap defteri: 900 £'lik Kanada % 4'lük devlet tahvili (damga vergisinden muaf): Satın alınmış olan bir mezar yeriyle alâkalı olarak Katolik Mezarlıkları (Glasnevin) Komitesi yaftaları: Tek taraflı mukavelename ile isim değişikliğine ilişkin bir mahalli gazete kupürü. Bu ilan metnini iktibas edin.

2050 Ben, eskiden Macaristan kralhğındaki Szombathely'de halen de, Dublin 52 Clanbrassil Street'te mukim Rudolph Virag, işbu ilanla bundan böyle her vesile ile ve her zaman Rudolph Bloom ismini aldığımı ve bu isim ilen anılmak istediğimi duyururum.
2. çekmecede Rudolph Bloom'a (doğumu Virag) ilişkin başka hangi nesneler vardı? Rudolf Virag'ın babası Leopold Virag ile 1852de (sırasıyla) 1. ve 2. kuzenleri Macaristan'ın Szesfehervar yöresinden Stefan Virag'ın atölyesinde çekilmiş soluk bir eski fotoğrafı. İçinde bir bağa gözlüğün Fısıh (Hamursuz Bayramı) töreni dualarının şükran bölümünü 2060 işaretlediği çok eski bir Musevi kutsal kitabı: Rudolph Bloom'un Ennis'te işlettiği Queen's Hotel'in bir fotoğraf kartpostalı: Sevgili Oğlum Leopold'a yazılı bir zarf.
Bu üç dolu sözcükten oluşan hitap hangi bölük pörçük ibareleri çağrıştırdı?
... Alalı yarın bir hafta olucak... Leopold sen adam olamazsın... sevgili annen ilen... artık tahammülfersa... annene... bırak canım sen de... Athos'a müşvik davran, Leopold... sevgili oğlum... her daim... benden... das Herz... Got... dein...
Bu nesneler, progresif melankoli çeken bir kula ilişkin Bloom'da 2070 ne gibi hatıraları canlandırdı? -i

Yaşlı bir adam, dul, taranmamış saçlar, yatağında, başı sarılı, inlemekte: Takatsiz bir köpek, Athos: Nüksededuran nevraljiye karşı hafifletici olarak pek az miktarlarda sonra da giderek artan dozlarda alınan akonit habbeleri: Zehirle intihar ederek ölmüş bir yetmişliğin yüzü. Bloom niçin nedamet hissine kapıldı?
Zira yontulmamış bir sabırsızlıkla kimi inanç ve âdetlere hürmet-sizce davranmıştı.
Ne gibi?

Bir öğünde et ile sütün bir arada yenilmesi yasağı: Uyumsuzcasına nazariyatçı, ateşlicesine maddiyatçı bezirgan eski dindaş ve vatandaşlarıyla haftalık sempozyumları: Erkek evlâtların sünnet edilmesi: Musevi kutsal metinlerinin fevkattabia mahiyeti: Sebt gününün mukaddesliği. Bu inanç ve âdetler ona şimdi nasıl gözükmekteydiler?

O zaman gözüktüklerinden daha fazla rasyonel değil, başka inanç ve âdetlerin şimdi gözüktüklerinden daha az rasyonel değil.

Rudolph Bloom'a (müteveffa) ilişkin ilk hatıraları nelerdi?

Rudolph Bloom (müteveffa), oğlu Leopold Bloom'a (yaş 6) Dublin, Londra, Floransa, Milano, Viyana, Budapeşte, Szombathely arasında mazideki muhaceret ve bu yerlerde iskân muameleleri hakkında anılarını (dedesi Macaristan Kraliçesi ve Avusturya Im-paratoriçesi Maria Theresia'yı görmüş) keyifli cümlelerle ticari nasihatler de vererekten (sen penileri hallet, pavndlar kendi başlarının çaresine bakarlar) anlatırdı. Leopold Bloom (yaş 6) bu anlatıları muttasıl coğrafi bir Avrupa haritasını (siyasi) izleyerek ve adı geçen merkezlerde çeşitli işyerleri şubeleri ihdas etme önerileriyle birlikte dinlerdi.

780

Zaman, bu muhaceretlerin hatırasını anlatanda ve dinleyende aynı derecede ama farklı şekillerde yok etmiş miydi?

Anlatanda yılların geçmesi ve narkotik toksinlerin istimali neticesinde: Dinleyende yılların geçmesi ve kendini başkalarının yerine koymanın yarattığı dalgınlığın tesiri neticesinde. Anlatanın hangi huyları unutkanlığının tabii sonuçlarıydı?

Sık sık şapkasını çıkarmadan sofraya otururdu. Sık sık eğdiği tabaktan kaymaklı bektaşiüzümü ezmesi suyunu höpürdete höpür-dete içerdi. Sık sık dudaklarına bulaşmış olan yemek kalıntılarını katladığı bir zarf ya da bulabildiği bir kâğıt parçasıyla silerdi. Hangi iki ihtiyarlık arazı daha sıkça görülmekteydi?

Miyop olduğuna, bozuk paraları parmaklarıyla hissederek sayması ve şişkinlikten dolayı geğirmesi. Bu hatıralara karşı hangi nesne kısmi bir teselli sağlıyordu?

Hayattayken gelir sigortası poliçeleri, banka hesap cüzdanı, muvakkat senetlerin zilyetliği tasdiknamesi. Bloom'u katı hasıla-ı zarp onu muhafaza eden bu desteklerden, yani varidatından mahrum ettikte ve müspet kıymetlerinin hepsini elimine ederek ehemmiyetsiz menfi gayri hakiki bir

kemiyete ircaı halinde vaziyeti. Sıra ile, inen kölesel nizam ile: Yoksulluk: Taklit mücevherler sa-tan sokak işportacılığı, batık ya da şüpheli alacakların tahsilatıyla vazifeli belâlı, kiliseye yardım ve harçlar toplayıcısı. Dilencilik: £ başına 'Ad gibi cüzi bir meblâğ ödeyen hileli iflâsçı, reklâm yaftası dolaştıncısı, el ilanı dağıtıcısı, geceleri dolaşan derbeder, tarizci dalkavuk, malul bahriyeli, çanakyalayıcısı, bozguncu, curnalcı, delik deşik ıskarta şemsiyesini açarak park sırasında oturan egzantrik şehir maskarası. Mahrumiyet: Kilmainham (Royal Hospital) sakini,

781

damla illeti ya da körlükten dolayı devamlı malul olmuş mazbut beyleri barındıran Simpson Hospital sakini. Sefaletin son perdesi: Yaşlı iktidarsız kuskunsuz haksız itibarsız geberik tımarhanelik donsuz.

Hangi horlanmaların eşliğinde?

Daha önceleri yakınlık gösteren dişilerin soğuk fütursuzluğu, kuvvetli erkeklerin istihfafı, ekmek kırıntılarının kabulü, arızî tanışların görmezlikten gelmeleri, gayri meşru ruhsatsız sokak köpeklerinin sidikleri, çürümüş sebze meyve füzelerinin çocuklarca deşarjı, değerinin az ya da hiç mesabesine hatta ondan da aşağıya inişi.

Böylesi bir durum neyle önlenebilirdi?

Vefat ile (durum değişimi), azimet ile (yer değişimi).

Tercihan hangisi?

İkincisi, asgari mukavemet suretiyle.

Hangi mülâhazalar azimeti kamilen istenilmeyecek bir şey değilmiş gibi gösteriyordu?

Kişisel kusurların karşılıklı olarak hoşgörülmesini engelleyen aralıksız cinsî münasebet. Birbirinden habersiz bir şeyler satın alma alışkısının yerleşmesi. Daimî olmayan ikametgâhla mukabele etme zarureti. Hangi mülâhazalar azimeti gayri makul kılıyordu?

Bahis konusu taraflar birleşip de ziyadeleştik ve çoğaldıkça bu suretle zürriyet hâsıl olup kemale erdirildikte, taraflar, şayet uyanl-mamış iseler, ziyadeleşip çoğalmak için tekrar birleşmek mecburiyetinde

kalırlar, ki tekrar birleşerek o ilk birleşen taraflardan oluşan çifti meydana getirmeleri abes olurdu ki zaten mümkün değildir.
782
Hangi mülâhazalar azimeti makbul kılıyordu?
Çok renkli ya da ıskala numaraları ve tarama inhinaları istimal edilerek hazırlanmış umumî coğrafi haritalar ile hususî askerî şemalarla temsil olunan îrlanda'daki ve dışındaki bazı yörelerin cezbe-dici vasıfları.
İrlanda'da?
Moher falezleri, Connemara'nın rüzgârlı bozkırları, taşlaşmış sualtı kentiyle Lough Neagh, Devler Yolu, Fort Camden ve Fort Carlisle, Tipperary'nin Altın Vadisi, Aran Adaları, Royal Meath Meraları, Kildare'deki Brigid'in Karaağacı, Belfast'taki Queen's Island Tersanesi, Salmon's Leap, Killarney Gölleri. Dışında?
Seylan (2 Mincing Lane Londra, E. C, 5 Dame Street Dublin adresli Pulbrook, Robertson and Co.'nun bayii Thomas Kernan'a çay yetiştiren baharat bahçeleriyle), Kutsal şehir Kudüs (Ömer Camii ile özlemlerin hedefi Şam Kapısı), Cebelitarık boğazı (Marion Tweedy'nin biricik doğum yeri), Parthenon (çıplak Grek ilah ve ilahe heykellerinin yuvası), Wall Street para pazarı (ki milletlerarası finansı denetlemektedir), ispanya'da La Linea'daki Plaza de Toros (Cameronların O'Hara'sının bir boğa tarafından öldürüldüğü yer), Niagara (hiçbir insanoğlunun üzerinden kazasız belasız geçemediği), Eskimo elleri (sabun yiyiciler), memnu ülke Tibet (giden hiçbir yolcunun geriye dönmediği), Napoli Koyu (görmenin ölmek demek olduğu), Lût Gölü. Hangi delâlet ile, hangi işaretleri izleyerek?
Denizdeyken, Büyükayı'yı, geceleyin alfa omega hattıyla teşkil edilen zaviye-i kaimeli müsellesin kaim veteri ile haricen omega-da taksim ile elde edilen ve Ursa Maior'un alfa hattıyla bu şekilde elde edilen Ursa Maior'daki betadan alfaya çizilen doğru çizginin kesişme noktasında yer alan Kutupyıldızını. Karadayken, güneye doğru, eti budu yerinde sapıdıkraziye gezente bir kadının tam ör-
783
tülmemiş eteğinin kıçındaki aralığından çeşitli kamerî evrelerin ifşa olunduğu ikitoparsal bir ayı. Yolcumuzun gaybubetini nasıl bir gazete ilanı ifşa edecektir?

5 £ mükâfat, 7 Eccles Street'ten kayıp, çalınmış ya da delâlete düşürülmüş 40 yaşlarında Leopold Bloom (Poldy) adında «boyu 5 fit 9 1/2 inç, tıknaz, esmerimsi, son görüldüğünde siyah bir elbise giyen ve ola ki o yandan bu yana sakal bırakmış bir beyefendi aranıyor. Yukarıdaki meblâğ onun bulunmasına yol açacak bilgiyi getirene verilecektir.

Mevcudiyet ya da namevcudiyet olarak ona hangi âlemşümul iki hatlı isimlendirmeler yakıştırılacaktır? Herkesçe farzedilebilecek ya da hiç kimsece bilinmeyecek. He-hangi Bir Kimse ya da Hiçbir Kimse. • Neler kazanacaktı?

Herhangi bir kimsenin dostları olan yabancılarca payelendirilecek ve armağanlara gark olunacaktı. Ölümsüz, güzel, Hiçbir Kimse'nin gelini bir huri.

Gaybubetteki yolcumuz hiçbir yerde hiçbir şekilde asla tekrar ortaya çıkmayacak mıydı? Kendi kendini icbar ederek diyardan diyara geçerek, insanların olayların arasında zû-zenebî mahrekinin nihaî sınırına, necmi sabitlerin, şems-i mütehavvillerin, teleskobik seyyarelerin, ilm-i hey'etin kimsesiz başıboş gezen evlatlarının ötesine, fezanın en uzak noktasına dek biteviye dolaşacaktı. Bir yerlerde zar zor işiti-lebilen bir ses duyacak ve gönülsüz de olsa, güneşin icbarıyla geriye çağırışın emrine itaat edecekti, işte o zaman, Kuzey Tacı bur- cundan kopup Koltuk takımyıldızının deltası üzerinde bir bakıma yenidendoğmuşçasına tekrar gözükecek ve hesaba sığmaz çağlar ve çağlar süren yolculuklardan sonra yabancılaşmış bir intikamcı,

784

canileri cezalandıran bir adalet meleği, yağız bir Haçlı, uyanmış bir uykucu olarak, Rotschild'in ya da gümüş kralınınkilere kat be kat galebe çalan parasal varlıklarla dönecekti. Böyİesi bir avdeti akıldışı kılan şey ne olabilirdi?

Zaman içinde tersine çevrilebilir bir uzaydan geçerek yapılan bir hicret ile dönüş ve uzay içinde tersine çevrilemez bir zamandan geçerek yapılan bir hicret ile dönüş arasındaki tatmin edici olmayan bir müsavat.

Atalete sevkeden hangi durumların tesiri yolculuğu gayri cazip kıldı?

Ağırdan almasına sebep olan, vaktin geçliği: Görünmezliğe sebep olan, gecenin karanlığı: Tehlikelere sebep olan, caddelerin emniyetsizliği: Hareketleri engelleyen, istirahat ihtiyacı: Arzuyu engelleyen ve arzululuğa sebep olan serinlikle (çarşaf) tavlanmış sıcaklık (insani) bekleyişi: Narcissus'un heykeli, yankısız ses, arzulanan arzu.

İçinde birisinin yatmakta olduğu bir yatak, boş bir yataktan farklı olarak ne gibi avantajlara sahiptir? Gece yalnızlığının giderilmesi, insani (erişkin dişi) ısınmanın gayri insani (sıcak su şişesi) ısınmaya olan kalite üstünlüğü, sabah temasının ayartıcılığı, şayet pantolon dikkatlicesine katlanmış ve som-yalı yatak (çizgili) ile yün yatak (sütlükahve damalı) arasına uzunlamasına yerleştirilmişse evde yapılan bastırmadaki tasarruf.

Kalkmazdan önce birbiri ardı sıra teraküm etmiş hangi yorgunlukları Bloom kalkmazdan önce sakin bir şekilde gözden geçirdi?

Kahvaltı hazırlanması (yakılan kurban): Bağırsak konjestiyonu ve taammüden defi hacet edilmesi (azizlerin azizi): Banyo (Yahya ayini): Cenaze (Samuel ayini): Alexander Keyes reklamı (Urim ve Thummim): Gayri mugaddi öğle yemeği (Melkisedek ayini): Mü-

78S

zeyi ve Millî Kütüphaneyi ziyaret (mukaddes mekân): Bedford Row, Merchant's Arch, Wellington Quay boyunca kitapavı (Simc-hath Tevratı): Ormond Hotel'de müzik (Shira Shirim): Bernard Ki-ernan'm meyhanesinde dürüst bir troglodit ile haraza (katliam): Bir araba seyahati dahil kısa bir ara, matem evine bir ziyaret, vedalaşma (beyaban): Dişi teşhirciliğinin ürünü erotizma (Onan ayini): Mrs. Mina Purefoy'un uzun süren doğuruşu (Kurban ayini): Mrs. Bella Cohen'in 82 Lower Tyrone Street'teki kerih hanesine ziyaret ile müteakiben Beaver Street'te çıkan dalaş ve beklenmedik kargaşa (Armageddon): Butt Bridge'deki Arabacılar Barınağı'na ve ondan sonraki gece yürüyüşü (kefaret).

Bloom gayri ihtiyari endişelendiğine zahip olmadığına zahip olmasın diye kalkmak için kendi kendine hangi muammayı empoze etti?

Gerilimli damarlı keresteden bir masanın hissiz cismaniyetinden çıkan, işittiği kısa keskin beklenmedik gürültülü bir çatırtının nedeni.

Kalkmış, gidip çokrenkli, çokbiçimli, çok sayıda giysiyi toplamakta olan Bloom, kendi ihtiyarıyla endişeli, kendi kendine empoze ettiği hangi muammayı çözemedi? M'Intosh kimdi?

Otuz yıldır Bloom tarafından rabıtasız bir sebatla düşünülüp duran hangi aşikâr muamma o anda, yapay ışığın sönmesiyle istihsal olunan tabii karanlıkta, ansızın sakin bir şekilde aydınlandı? Mum söndüğünde Moses nerdeydi?

Bloom daha yeni çıkardığı erkek giysilerini toplamış yürürkene, mükemmel bir gündeki hangi kusurları usul usul, art arda sayıp döktü? Bir reklamın yenilenmesine ilişkin onay almakta muvakkat bir ba-

şansızlık: Aynı şekilde, Thomas Kernan'dan (5 Dame Street, Dublin ve 2 Mincing Lane, Londra E. C. adreslerindeki Pulbrook, Robertson and Co. bayii) bir miktar çay almakta: Kezalik, Helenik tanrıçalarının mabatlarındaki anus deliğinin varlığı ya da yokluğunun doğrulanmasında: Mrs. Bandmann Palmer'in 46, 47, 48, 49 South King Street'teki Gaiety Tiyatrosu'nda Leah performansına duhul (bedava ya da bilet alarak) etmede..

Bloom, duraklayıp, namevcut bir çehrenin hangi intibaını sessizce hatırladı?

Kayınpederi Kraliyet Dublin Silahendazlarından, Cebelitarıklı ve Dolphin Barn-Rehobothlu müteveffa Binbaşı Brian Cooper Twe-edy'nin çehresini.

Aynı şeyin yinelenegelen hangi intibaları bilfarz mümkün idi?

Amiens Street'teki Great Northern Railway terminalinde sabit muttarit hızlanmayla paralel hatlar boyunca, süregittiği takdirde sonsuzluğa doğru ricat ederken: Paralel hatlar üzerinden, sonsuzluktan tekrar çıkıp, sabit muttarit hız kesmeyle Amiens Street'teki Great Northern Railway terminaline dönerken. Kadın iç çamaşırlarının hangi muhtelif izlenimlerine maruz kaldı?

Bir çift yeni kokusuz yanipek siyah kadın çorabı, bir çift yeni me-nekşerengi jartiyer, bir adet ince Hint muslininden kesimi dokumlu, çavşır, yasemin ve Muratti Türk sigaralarının kokuları sinmiş, uzunca bir çengelliiğne takılı kavisli katlanmış fevkalâde büyük kadın külotu, kenarları ince dantelli patiskadan bir kaşkorse, mavi hareli ipekten bir pilili jüpon ki bütün bu nesneler dikdörtgen şeklinde bir sandığın üzerine

dörde katlanmış, köşeleri bastırılmış ön tarafları beyaz B. C. T. (Brian Cooper Tweedy) harfleri işlenmiş çokrenkli etiketleriyle gayri muntazam bir şekilde atıl-2300 mışlardı. Kişisel olmayan hangi nesneleri fark etti?
787
Bir ayağı kırık, kamilen damalı kreton kaplı, elma desenli, üzerinde siyah bir hanım şapkası duran bir komodin, 21, 22, 23 Moore Street adresindeki sepet, fantezi eşya, çini ve hırdavat imalâtçısı Henry Price'tan alınma desenli bir porselen takımı üzerinde bir leğenin, sabunluğun ve fırçalığın (musluk taşında bir arada), sürahinin ve gece lâzımlığının (yerde, ayrı durumda) yer aldığı musluk taşının üzerine ve yere dağınık bir şekilde bırakılmış. Bloom'un edimleri?
Giysileri bir sandalyenin üzerine boca edip üzerindeki öbür şeyleri 2310 çıkardı, karyolanın başucundaki uzun süslü yastığın altından katlanmış uzun beyaz bir gecelik entarisini çekip aldı, başını ve kollarını entarinin münasip deliklerine soktu, karyolanın başucundaki bir yastığı karyolanın ayakucuna aktardı, yatak çarşafını da düzeltip yatağa girdi.
Nasıl?
Bir odaya (kendisinin olsun ya da olmasın) girerken âdeti veçhile, ihtiyatlı bir şekilde: yatağın yılankavi yayları eski pirinç halkaları ve muallakta duran kıvrımlı döner milleri gevşemiş olduğuna, ve de tazyik ve zor altında titrediklerine, endişeli bir şekilde: Bir vah- 2320 şi hayvan inine girer ya da kösnüllükle bir pusuya yatar ya da yılanların yuvasına yaklaşırcasına, sakıngan bir şekilde: Daha az rahatsız etsin diye, hafif bir şekilde: Döllenme ve doğumun, evliliğin yerine getirilmesi ve evliliğin bozulmasının, uyku ve ölümün yatağı olduğuna, kutsar bir şekilde.
Giderek yayıldıkça bedeni neyle karşılaştı?
Yeni temiz yatak çarşafı, ilâve kokular, bir insan bedeninin -dişi, karısının- mevcudiyeti, bir insan bedeninin -erkek, kendisinin değil- yatakta bıraktığı, iz, kimi kırıntılar, kimi yeniden ısıtılmış et konservesi zerrecikleri, ki silkip attı. 2330
Şayet tebessüm etmiş olsaydı, ne diye tebessüm etmiş olacaktı?
788
Her giren kimsenin kendisini ilk giren kimse olarak tasavvur ettiğini oysa o kimsenin her daim daha önceki bir dizinin, bir sonraki dizinin ilk terimi olsa bile, son terimi olduğunu, herkesin kendisini birinci, sonuncu, tek ve rakipsiz zannettiğini oysa o kimsenin sonsuzlukta başlayan ve sonsuzluğa

doğru yinelenegiden bir dizide ne birinci ne sonuncu ne tek ne de rakipsiz olmadığını düşünmüş olduğundan dolayı. Daha önceki hangi dizinin?

Mulvey'in dizideki ilk terim olduğunu farz edersek, Penrose, Bar-tell d'Arcy, Profesör Goodwin, Julius Mastiansky, John Henry Menton, Peder Bernard Corrigan, Royal Dublin Society'nin At Gösterisi'ndeki bir çiftçi, Maggot O'Reilly, Matthew Dillon, Valentine Blake Dillon (Dublin Belediye Reisi), Christopher Calli-nan, Lenehan, bir italyan laternacı, Gaiety Theatre'da bilinmeyen bir beyefendi, Benjamin Dollard, Simon Dedalus, Andrew (Pisser) Burke, Joseph Cuffe, Wisdom Hely, Belediye Meclisi Kıdemli Üyesi John Hopper, Dr. Francis Brady, Mount Arguslu Peder Sebastian, Merkez Postane'deki bir ayakkabı boyacısı, Hugh E. (Bla-zes) Boylan vesaire ve her biri sonuncu terime dek saire. Bu dizinin son üyesi ve yatağın bir önceki işgalcisine ilişkin düşünceleri nelerdi?

Dinçliğine (pespayenin teki), bedenî tenasübüne (ilan yapıştırıcının teki), tecimsel yeteneğine (düzenbazın teki), kolayca etkilene-bilirliğine (fiyakacının teki) ilişkin düşünceler.

Gözlemciye göre dinçliğe, bedenî tenasübe ve tecimsel yeteneğe ilâveten niçin kolayca etkilenebilirlik? Zira aynı dizinin daha önceki üyelerinde aynı şehvetliliğin önce endişeyle, sonra anlayışla, sonra arzuyla, ve nihayet yorgunlukla, aynı anda kavrayış ve vesvese belirtileriyle yana tutuşa aktarıldığını giderek artan bir sıklıkla müşahede etmişti.

789

Müteakip düşüncelerini hangi hasımca duygular etkilemişti? Gıpta, kıskançlık, feragat, itidal. Gıpta?

Enerjetik insan kopülasyonu dominan pozisyonuna ve pasif ama hantal olmayan bedensel ve zihinsel bir dişi organizmasında yatan devamlı ama keskin olmayan cinsel isteğin tam manasıyla tatmin edilmesi için gerekli

enerjetik piston ve silindir devinimine bilhassa intibak- edebilen bedensel ve zihinsel bir erkek organizmasından dolayı. Kıskançlık?

Özgür durumundayken sıkı ve tayyar olan bir naturanın hem cez-bedip hem de kolayca cezbedildiğinden dolayı. Her bir durumda cezbeden(ler) ile cezbedilen(ler) arasındaki cazibe fasılasız çem-bersel tevsi ve art arda radyal girişlerin artışı ve eksilişiyle ters orantılı olarak değiştiğinden dolayı. Cazibenin iniş ve çıkışlarının güdümlü olarak kontamplasyonu, istenildiği takdirde, zevkin dalga gibi inip kabarmasına da yol açtığından dolayı.

Feragat?

a) Eylül 1903'te, 5 Eden Quay'da tüccar terzi ve hazırcı George Mesias'ın müessesesinde başlayan tanışıklıktan, b) karşılıklı ziyaretleşmeler, bizzat iadei ziyaretleşmelerden, c) ihtiras ve âlicenaplık, dostane diğerkâmlık ve âşıkane egoizmin güdülerinin tesiri altında nispî gençlikten, d) soydışı cazibe, soyiçi yasak ve soyuştu imtiyazlardan, e) cari masrafların ortak olduğu ve net hâsılatın paylaşılacağı yaklaşmaktaki bir taşra konser turnesinden dolayı.

itidal?

Tabiidir ki tabiattaki her bir yaratık ya da yaratıklarca kendi ben-

790

zeşmeyen benzeşik tabii tabiatı ya da tabiatları icabı icra edilen her tabii edim ya da edimleri tabiatın kendisini ifade etmesi şeklinde anlaşılması gerektiğinden. Seyyaremizin bir kara güneşle çarpışması neticesinde bir afetle imha olması denli bir felâket olmamasından. Hırsızlak, haydutluk, çocuklara ve hayvanlara işkence yapılması, sahtekârlıkla zimmetine para geçirme, güveni kötüye kullanma, kamu parasının çarçur edilmesi, kamu güvenine hiyanet etme, temaruz etme, yaralama, küçükleri kötü yola sevketme, kri-minal iftira, şantaj, mahkemeye hakaret, kundakçılık, vatana ihanet, ağır cürüm işleme, açık denizlerde isyan, yankesicilik, hapis-hane kaçkınlığı, fuhuş ve kumarla iştigal etme, yalancı tanıklık, izinsiz avlanma, murabahacılık, kralın düşmanlarına jurnalcilik, sahte kişiliğe girme, cebren ırza tecavüz, insan öldürme ve kasdî ve taammüden cana kıymadan daha az ayıplanan bir şey olmasından. Değişen hayat şartlarına bedensel organizma ile ona tahsis olunan yiyecek, içecek, edinilmiş âdetler, müptelâ olunan temayüller ve ehemmiyetli hastalık gibi teferruat arasında karşılıklı bir muvazene ile sonuçlanan bir intibak sağlamanın tüm öbür

muvazi vetirelerinden daha anormal bir şey olmamasından. Kaçınılmaz olmasından ziyade, telâfi olunamazlığından. Niçin kıskançlıktan ziyade feragat ve itidalden daha az gıpta?
Bir beladan (izdivaç) bir belaya (zina) bir tek şey (kopülasyon) kalır ancak izdivacî mütecavaz aleyhinin izdivacî mütecavizi zi-nakârane mütacavaz aleyhinin zinakârane mütecavizinin bu edimini bir bela olarak telakki etmemişti.
Şayet var ise, ne gibi bir mücazat?
Suikast, asla, zira iki yanlış bir doğru yapmaz. Çarpışarak düello, olmaz. Boşanma, henüz değil. Mihaniki bir hile (otomatik karyola) ile ya da şahsen şahadet (gizli gözleme merceğiyle) teşhir ederek rezil etme, şimdi değil. Hukuki iltimasla tazminat davası açma ya da yara bere (kendi kendine yaptığı) beyyinesıyle saldırıya uğramış gibi yapma, imkânsız değil. Müteessir olduğuna suspayı istemek, imkânsız değil. Şayet mümkünse, muhakkak, müsamaha zuhur eder ise, rekabete girişilmesi (malzeme, bol kazançlı bir rakip mahremiyet ajanı) ve ardından kıymetten düşürme, uzaklaşma,
791
tezlil, öbüründen ayrılanı koruyucu ayrılık, ayıranı her ikisinden koruma.
Belirsizlik boşluğuna karşı bilinçli olarak tepki gösteren bir kimse olması hasebiyle, duygularını kendisine hangi mülâhazalarla haklı göstermeye çalıştı?
Kızlık zarının önceden takdir buyurulan kırılganlığı: Bu şeyin ken- di başına önceden farz edilen gayricismaniliği: Yapılması önerilen şeyin kendi kendini sürdürücü tansiyonu ile yapılan şeyin kendi kendini kısaltıcı gevşeticiliği arasındaki uyuşmazlık ile nispetsizlik: Dişiye yanlış olarak atfedilen güçsüzlük. Erkeğin kuvvetliliği: Ahlâk kaidelerindeki farklılıklar: Muzari geçmiş zaman kipinde bir ibarenin (gramatik zaviyeden bakıldıkta müzekker fail, vasıtasız müennes tümleçli tekheceli taklit sesli müteaddi fiil) aktif çatıdan pasif çatılı mütekabil muzari geçmiş zaman kipinde bir ibareye (gramatik zaviyeden bakıldıkta müennes fail yardımcı fiil ve mütemmim müzekker tekheceliye benzeyen taklit sesli past parti- sip ajanlı) herhangi bir anlam

değişikliğini istilzam etmeyen dev-rikleştirilmiş gramatikal istihalesi: Tohumlayıcıların tenasül yoluyla devamlı muhassalası: Zaferin ya da protestonun ya da intikamcı-lığın beyhudeliği: Sağır maddenin rehaveti: Yıldızların duygusuzluğu.
Bu hasımca duygular ve düşünceler, en yalın biçimlerine indirgendiklerinde, hangi noktada birleştiler? Şarkî ve garbî arzî nısf-ı kürelerin keşfedilmiş ya da edilmemiş tüm iskânı kabil diyarlarda ve adalarda (geceyarısı güneşinin diyarı, Takdis Olunmuşların Adaları, Yunan adaları, Arzı Mev'ud) sü- tün ve balın ve salgısal kanların ve meni ılıklığının keskin kokula-rıyla meşbu olan ve ne intiba bıraktıklarına ya da ifade tezatlarına aldırış etmeyen, sessiz ve sakin kâmil şehvaniyeti ifade eden mebzul eğrileriyle donanmış dünyevi aileleri hatırlatan şahmî ön ve arka dişi nısf-ı kürelerinin hep hazır ve nazır oluşundan dolayı memnuniyet.
Tatminöncesinin görülebilir işaretleri?
792
Proksimal bir ereksiyon: Iştiyaklı bir muhalefet: Tedricî bir yükselme: Muvakkat bir vahiy: Sessiz bir istiğrak.
Ardından?
Karısının semiz yumuşak kokuşak kavunları andıran kıçının semiz kavunumsu nısf-ı kürelerinin her birini yumuşak sarı karılılıklarında vuzuhsuz uzanık kışkırtıcı kavunkokuşağımsı öpücükle öptü.
Tatminsonrasının görülebilir işaretleri?
Sessiz bir istiğrak: Muvakkat bir örtünme: Tedricî bir zillet: Iştiyaklı bir istikrah: Karib bir ereksiyon. Sessiz edimi ne izledi?
Uyuşuk bir niyaz, daha az uyuşuk bir teslimiyet, bir tenbih başlan- gıcı, kateşizmik bir soruşturma. Nakleden bu soruşturmaya hangi değişiklikleri yaparak cevap verdi?
Negatif: Martha Clifford ile Henry Flower arasındaki gizli yazışmayı, 8, 9 ve 10 Little Britain Street adresindeki Bernard Kiernan and Co. Limited'in ruhsatlı meyhanesinin içinde, önünde ve civarında yer alan açık kavgalaşmayı, soyadı namalûm Gertrude'un (Gerty) teşhirciliğinin neden olduğu erotik provokasyon ile aynına mukabeleyi anlatmaktan imtina etti. Pozitif: 46, 47, 48, 49 South King Street adresli Gaiety Theatre'da Mrs. Bandmann Palmer'in Leah oyunundaki performansından, 35, 36 ve 37 Lower Abbey Street adresli Wynn's (Murphy's) Hotel'de akşam yemeğine davet edildiğinden, adını bilmediği günün moda yazarlarından birince

Günah Zevkleri namı altında günahkârane pornografiye meyyal bir ciltten, akşamyemeğisonrası bir cimnastik gösterisi sırasında belli bir mesleği olmayan Simon Dedalus'un yaşayan en büyük oğlu, profesör ve muharrir Stephen Dedalus'un

yanlış hesaplanmış bir hareket neticesinde, geçirdiği önemsiz bir sarsıntıdan (ki şu anda tamamen iyileşmiş vaziyetteydi), yukarıda adı geçen profesör ve muharririn huzurunda onun (nakledenin) süratli zamanlama ve cimnastikî esneklikle icra ettiği hayret verici aero-nautik bir hareketten söz etmeyi ihmal etmedi. Anlatılanlar daha başka değişikliklere de tabi tutulmuş muydu? Kesinlikle.

Bu anlatılanların en önemli noktası olarak hangi olay ya da kişi ön plana çıktı? Stephen Dedalus, profesör ve muharrir.

Bu kesik kesik süregiden ve giderek daha da vecizleşen konuşmalar sırasında dinleyen ve nakleden tarafından kendileriyle ilgili olarak hangi karıkoca haklarında ne gibi edim kısıtlanmaları ve engellemelerinin mevcudiyeti fark edilmekteydi?

Dinleyen tarafından, nikâhları onun doğumunun (8 Eylül 1870) 18. seneidevriyesinden 1 takvim ayı sonra, yani 8 Ekimde kıyıldığı ve aynı tarihte izdivaç cinsel temas yoluyla tamamlanıp 15 Haziran 1889'da doğan bir kız evlat ile sonuçlandığı, aynı senenin 10 Eylülünde aynı beklentiyle cinsel temas yoluyla ve son olarak 5 hafta önce, yani 27 Kasım 1893'te yer almış olan meninin halis dişilik organına fışkırtıldığı mükemmel bir şehvanî cinsî münasebetle tamamlanıp 29 Aralık 1893'te doğup 11 günlük iken 9 Ocak 1894'te vefat eden ikinci bir (ve tek erkek) evlat ile sonuçlandığı, ve mütebaki 10 yıl 5 ay 18 günlük bir devrede şehvanî cinsî münasebetin meninin halis dişilik organına fışkırtılmaksızın natamam olduğu cihetle veludiyette bir kısıtlanma. Nakleden tarafından, her ne kadar kendisi ile dinleyen arasında, nakleden ile dinleyenin kız evlatlarının 15 Eylül 1903'te hayız ve hemorajiyle işar olunan erginliğinden bu yana mükemmel zihinsel birleşme yer almamış olması ve mütebaki 9 ay 1 günlük müddet sırasında izdivacî ve bu-luğî kemale ermiş bu dişilerin (dinleyen ve evladı) arasında daha öncelerden tesis edilmiş olan idrak eksikliğine dayalı tabii bir an-

laşma neticesinde bedenî serbestliğe dayalı eksiksiz serbesti sınır-
lamasına gidilmesi cihetiyle zihinsel ve bedensel bir faaliyet kısıtlanması.
Nasıl?
Geçmiş ya da gelecekteki maskülin azimetlerin nerede, hangi yere, hangi zamanda, ne kadar süreyle,
muvakkat gaybubetlerde ise ne maksatla idüklerine dair tekrarlanan çeşitli feminin sorgulamaları ile.
Dinleyenin ve nakledenin görünmeyen düşüncelerinin üzerinde ayan beyan ne devindi?
Bir lambayla abajurunun, mütenevvi ziya ve göle tedriçlerinden oluşan konsantrik dairelerin gayri
sabit serileri halinde yukarıya çevrik yansıması.
Dinleyen ile nakleden hangi istikametlerde yatmaktaydılar?
Dinleyen, doğu-güneydoğu: Nakleden, batı-kuzeybatı: Kuzeyde, 53. arz derecesi, batıda 6. tul dairesi üzerinde: Arzî hattıistivaya 45°lik bir zaviyede. Hangi durukluk ya da devinim halinde?
Kendilerine ve birbirlerine nazaran duruk. Her biri ve ikisi birden asladeğişmeyen fezanın herdaimdeğişert tanklarında, muntazam sür-git devinimiyle batıya, sırasıyla ileriye ve geriye doğru taşınaraktan devinim halinde. Hangi duruşlarda?
Dinleyen: Sol el başın altında, düz bir hat halinde uzatılmış bacak sol bacağın üzerine dayalı, Gea-Tellusvari maksadına erişmiş, boylu boyunca uzanmış, küpüne sıçan düşmüş sol yanına yanyanal ya-
795
tısında. Nakleden: Sağ ve sol bacakları bükülü, sağ elinin işaret-parmağıyla başparmağı burun kemiğine dayalı, Percy Apjohn'un çektiği bir enstantane fotoğrafta tasvir edilen pozda, bezgin düşmüş çocukadam, rahimde bir adamçocuk. Rahim mi? Bezgin mi düşmüş?
Dinleniyor. Seyahatler etmiştir de. Kiminle?
Denizci Sinbad ve Terzi Tinbad ve Zindancı Zinbad ve Balinacı Binbad ve Çakıcı Çinbad ve Kifayetsiz Kinbad ve Yardakçı Yinbad ve Gerdelci Ginbad ve Postacı Pinbad ve Lostromo Linbad ve Hamlacı Hinbad ve Lobyacı Dinbad ve Bıldırcına Finbad ve Yaveri Ninbad ve Ftisili Xinbad.
Ne zaman?
Mağmum yatağa girerken tüm Nurlugüncü Mağmumbad'ın ummanı anka kuşlarının yatağı gecesinde Denizci Sinbad'ın bir değirmi murabba ummanı

anka kuşu yumurtası vardı. 2560 Nerede?
796 18

Evet sık sık hastalanmış gibi bir sesle yatağa düşmüş numarası yaptığı o zamanlardan bu yana iki yumurtası dahil kahvaltısının yatağına getirilmesini istemek gibi bir şeyi o güne dek yapmamıştı da niyeti bir lort edasıyla kendisini aralarının pek sıkı fıkı olduğunu düşündüğü o çırpı gibi Mrs Riordana ilginç göstermek ve bize zırnık bile bıraktığı olmadı hiç nesi varsa takdis ayinlerine kendisine ve kendi ruhu için kibritçinin böylesi görülmüş değil renkli ispirtosuna 4 peni öderken bilfiil ödü kopuyor karının tüm rahatsızlıklarını anlatırdı bana hele o bitmez tükenmez dedikoduları siyasetten tutun da zelzelelere ve dünyanın sonuna değgin önce biraz eğlensek şöyle Tanrım dünya sana emanet ya bütün kadınlar onun gibi olsaydı üstlerinde bir mayo dekolte giysiler elbet kimse onun böyle giyinmesini istemiyor kanımca dindarlığı erkeklerin ona ikinci bir kez bakmamaları yüzünden inşallah ben onun gibi olmam asla yüzlerimizi örtmemizi istememesine şaşmak lazım ama tahsil terbiye görmüş bir kadındı kuşkusuz ya Mr Riordan burada Mr Riordan şurada diye geveze konuşmaları adam herhalde ondan ne kadar uzak tutarsa kendini o derece mesuttu hele köpeğinin kürkümü koklaması ve ha bire sürtünüp etekliğimin altından yukarılara doğru hem de o zaman gene de onun yaşlı kadınlara garsonlara ve dilencilere bile öyle nazik davranması güzel bir şey kibirli olmasının var bir nedeni ama her zaman öyle değil şayet gerçekten ciddi bir şikâyeti olsaydı onların her şeyin tertemiz olduğu bir hastaneye gitmeleri çok daha iyi bir şey ancak bir ay boyunca ona dadılık yapmam gerekecekti evet sonra da hastaneden bir hemşire getirtirdik azarlanacak biri daha kovulana dek tutardık onu orada ya da bir rahibe bakarsın ondaki müstehcen fotoğraftaki gibi benim

asla olamayacağım denli bir rahibe evet çünkü hastalandıklarında ne de kaknem ve çocuksu oluyorlar iyileşmek için
30 bir kadın istiyorlar burnu kanasa Ah sanki bir facia olmuş sanırsın
797
ya o güneydeki ölgünbakışlı yuvarlak tümsecik o elbiseyi giydiğim gün Sugarloaf Mountaindaki şarkılı toplantıda ayağı burkulduğu zaman Miss Stackın ona çiçek getirişi sepetin dibinde bulabildiği en kötü solmuşlarından bir erkeğin yatak odasına girmek için bir vesile olsun da yaşlı bakire sesiyle adamcağızın onun aşkına öldüğünü düşlemeye çalışarak senin yüzünü asla göremeyeceğim bir daha oysa yatakta sakalı bir parça uzamış handıysa bir erkeğe benziyordu babam da aynıydı üstelik sargılardan ve ilaç içirmekten tiksinirim jiletle nasırlarını yontarken parmağını kestiğinde mikrop kapacak diye ne kadar korkmuştu ama ben hasta olduğum zaman bakalım ne ihtimam yalnız elbet kadın kısmı kimseye gaile olmasın diye açıklamaz onlarsa aksine ya bir yerlerde belini getirmiş belli şehvetindendi garanti aşkından değil yoksa onu düşünerek yemek içmekten kesilirdi diyesim herhalde o uygunsuz kadınlardan biriydi şayet oradaydıysa o gerçekten ve uydurduğu otel hikâyesi bir sürü yalan gizlesin düşünsün diye Hynes beni oyaladı kimdi o rastladığım ha evet Mentonu hatırlar mısın rastladım bir de kim düşüneyim bir o kocaman bebeksuratlıyı gördüm daha yeni evliler Pooles Myrioramada genç bir kızla aşna fişne o epey sıkılmış sıvışırken ben ona sırtımı döndüm yok zararı ama bir defasında beni kesmeye yeltenecek denli küstahlaştı iyi etmişim Tanrım ağzı fersiz gözleri de ömrümde gördüğüm tüm hamşolar arasında savcı olacak bir de ne var ki yatakta uzun süre dalaşmaktan hoşlanmam öyle değilse bile bir yerde rastladığı ya da çaktırmadan ayarladığı bücür bir kahpe ya da öyle birisidir onun ne mal olduğunu benim kadar bilseler evet zira evvelsi gün kibrit almak için öndeki odaya ona Dignam'ın haberini gazetede göstermeye girdiğimde bir şeyler sezdim o da papya kağıdıyla kapattı sanki işine dalmış numarasıyla demek büyük olasılıkla onun kendisine zaafı olduğunu zanneden birisineydi zira tüm erkekler onun yaşında hele şimdi onun gibi kırkına merdiven dayamışlarsa az buçuk öyle olurlar adamdan biraz para sızdırabilmek için cilveler yaşlının aptalı gibi aptal olmaz sonra her zamanki gibi kıçımı öpmeleri gizleyecek aklınca sanki benden önce kiminle yaptığı kimi tanıdığı pek umurumdaydı öyle gene de bilmek isterim ikisi biteviye burnumun dibinde dolaşmasınlar da

Ontario Terraceta rastladığımız Mary gibi hani onu tahrik etsin diye o etsiz kıçına kat kat pamuk bağlayıp şişiren o şapşal karı o boyalı aşüftelerden üzerine sinen düzgün kokuları da ceketinde uzun bir saç bulmuştum onsuz mutfağa girdiğimde su içiyormuş rolü yaptıydı onlara 1 kadın yetmez kabahat onda hep tabii Noelde kadına bizimle sofraya oturmasını
798
söyleyerek hizmetçileri şımartması buyurun lütfen Oo hayır teşekkür ederim benim evimde olmaz teyzesini ziyarete giderken patateslerimi düzinesine 2 şilin 6 peni saydığım istiridyelerimi çalsın lütfen düpedüz soygun vallahi ama onunla arasında bir şeyler vardı eminim öyle bir şeyi anlamam için biraz süre beyimiz kanıtın yok ki demesin mi onun kanıtıydı Ah evet teyzesi istiridyeyi çok severmiş de ama hakkında düşündüğümü ona bir bir söyledim çıkıp onunla yalnız kalmayı önerdiydi onları gözetleyecek kadar al-çaltamazdım kendimi cuma izinli olduğu gün odasında bulduğum jartiyerler benim için kâfi birazcık da fazla ona iki haftalık işten çıkma ihbarımı bildirdiğimde suratının sinirden şiştiğini de görmüştüm onlar olmadan daha iyi görürüm işlerimi odaları onlardan daha çabuk temizlerim yalnız şu kahrolası mutfak işleri ve çöplerin bırakılması olmasa zaten bu evden ya o gider ya da ben diye verriştirmiştim onun gibi alçak yüzsüz bir yalancıyla oynaştığı aklımın ucundan geçseydi ona dokunmazdım bile yüzüme karşı inkâr ediyor tuvalet dahil ortalıkta şarkılar söyleyip duruyor biliyor çünkü rahatının pek yerinde olduğunu yaa o kadar uzun bir süre o işi yapmadan edebilmesi imkânsız olduğuna bir yer bulup yapması şart kıçımda son boşalışıydı Boylan'ın Tolka boyunca yürürkene elimi öyle acıtırcasına sıktığı gece miydi sonra gene sıkınca ben de başparmağımla elinin üstüne bastırmıştım öylesine Mayısta mehtap gözlerinde aşkı söylerken zira onunla benim hakkımda bir saplantısı var anlıycağınız ahmak değil akşam yemeğine çıkmış da Gaityye gitmiş de ama neşesi kursağında kalacak gene de günahı boynuna bir bakıma değişmiş gibi de ama ben yakışıklı bir oğlanın avucuna biraz para sıkıştırır da o işi yapmadıkça seninki aynı usulde berdevam kendi başıma yapamam ya genç delikanlı benden bekler onla yalnızken iyice şapşırtırım jartiyerlerimi görmesini o yenilerini yüzünün pancar gibi kızarmasını sağlar onu ayartırım bi-Jirim oğlanlar ne hissederler saat başı ha bire büllüklerini parmaklarlarken gamzeli yanaklarında ayna gibi görünür soru ve cevabı şunu şunu şunu o kömürcüyle yapar mısın evet bir piskoposla evet vallahi

yaparım zaten ona daha Dublinde bir yabancıykene neydi o yerin adı hani abideler falan gırla o yünlü şeyi örerkene bir dekan ya da bir piskoposun havranın avlusunda yanıma oturup heykelleri anlata anlata ta

burama gelmişti ama dinliyoruz ya adam bu sefer kimi düşünüyorsun haydi söyle kim var aklında söylesene ismini kimmiş bakalım bu Alman imparatoru evet diyelim ki ben oyum düşün bir beni kötü yola düşürmeye çalıştğını anlayabiliyor musun asla ['başaramaz bunu hayatının bu yaşında artık bunlardan
799
vazgeçmesi lâzım hangi kadın olursa olsun kendini harap etmekten başka bir şey değil üstelik hava cıva aldığı halde boşalana dek hoşuna gidermiş gibi rol keser sonra ben durduruyorum ya zaten dudaklarımı solduruyor ama artık buna bir son vermeli nedir insanların hep aynı şeyden bahsetmesi ilk keresinde neyse de sonraları alelade bir şey yaparsın ve artık unutursun önce onunla evlenmeden bir erkeği ne diye öpemezmişsin bazen insan nasıl da istiyor delicesine o haldeyken bütün vücudun öyle şahane elinde değil ki keşke adamın biri çıksa da öyle bir anda bana sarılıp beni öp-se uzun sıcak ta ruhuna işleyen bir buse gibisi var mı elin ayağın kesilir ha bir de o tiksindiğim günah çıkarma Peder Corrigana her gidişimde peder beni okşadı deyince okşadıysa ne zararı var ki nereni ben de aptal gibi kanalın ordaki sırada dedim ama vücudunun neresini okşadı çocuğum bacağımın arkasından yukarıya doğru öyle mi evet yani iyice yukarısı oturak yerini mi evet Tanrım bir türlü kıçımı deyip de kurtulamadım ne alâkası var ya sen onu nasıl demişti unuttum hayır peder ve bu arada hep gerçek pederimi düşünüyorum ne diye öğrenmek istiyor ki ben zaten günahımı anlatmıştım hay Allah her zaman ıslak tombul bir eli vardı aslında isterse okşasın aldırdığım yoktu hamutunun içindeki kısa ve kalın boynundan anladığıma göre onun da ya acaba o günah çıkarma locasında kim olduğumu biliyor muydu ben onun yüzünü görebiliyordum o benimkini göremiyordu elbet başını hiç çevirmez ya da renk vermezdi ama babası öldüğünde kıpkırmızıydı gözleri ne yapacaklarını bilmezler oysa bir kadın tabii bir erkek ağladığında müthiş bir şey olması bir yana o kıyafette üzerinden buhur kokuları yayılan papa gibi biri tarafından kucaklanmak isterdim hem bir papazla evli olsan hiç tehlikesi olmaz kendisiyle meşguldür hep sonra seni bağışlaması için Papa Hazretlerine bir şeyler verirsin acaba benimle kendini tatmin etmiş midir ordan ayrılırken holde kabalarımı öyle teklifsizce tokatlamasından hiç hazzetmezdim ama kıkır kıkır gülerdim de at mıyım ki ben ya da bir merkep mi ola ki kendi pederlerini düşünüyordur merak ettiğim şey beni düşünürken uyanık mı yoksa düş mü görüyor ben de

var mıyım rüyada dur kimin verdiğini söylediydi o çiçeği hani o aldığı ne içkisi kokuyordu viski ya da siyah bira değil ya da belki de afişleri yapıştırdıkları o tatlımsı çirişle başka bir içki o gözalıcı yeşil ve sarı içkileri yudumlamak ne hoş olurdu silindir şapkalı tiyatro bekçilerinin içtikleri o pahalı içkilerden bir defasında babasıyla pullardan söz ederken sincaplı Amerikalının kadehine parmağımı batırıp tatmıştım son defakinden sonra uykuya dalmamak için elimden geleni
800
yaptıydı porto şarabıyla konserve eti yedikten sonra nefis tuzlum-su bir tadı vardı evet zira ben de kendimi harika ve yorgun hissediyordum daha yatağa atlar atlamaz o gökgürültüsü beni uyandırana dek top patlasa duymayacak denli uykuya dalmışım Tanrım merhametini esirgeme bizden yer gök sarsılıyor dünyanın sonu geldi diye geçiriyordum bizleri cezalandırmak için tam haç çıkarır Meryemanaya dua okurken tıpkı Cebelitarıktaki o korkunç yıldırımlar gibi kıyamet kopacak sanırsın ardından çıkar gelirler ve Tanrı yok derler şayet her şey bir oraya bir buraya öyle apar topar akıp dururken hiçbir şey sadece tövbekar olmaya karar verirsin Whitefriars Streetteki küçük kilisede Mayıs ayı uğruna yaktığım mum işte uğurlu gelmişti oysa işitse alay eder çünkü adamın kiliseye ayine ya da toplantıya gittiği yoktur hiç senin ruhun der içinde ruh yoktur ki sadece gri bir madde ruh sahibi olmanın ne demek olduğunu bilmiyor ki adam evet lambayı yaktığımda zira o koskoca ipiri kırmızı gaddar şeyiyle herhalde 3-4 kez gelmişti da-man mı derler her ne karınağrısıysa handıysa patlayacak dersin oysa burnu pek büyük gözükmediydi istorları indirip de saatlerce özene bezene giyindikten makyaj yapıp saçlarımı taradıktan sonra her şeyimi çıkarıp soyununca demir ya da kalın bir külünk gibi sürekli durup durduydu istiridye mi yemiş nedir birkaç düzine garanti sesi de şahane bir formdaydı yo hayatım boyunca hiç kimse-ninki onunkisi gibi beni tam dolduracak boyutlarda olmamıştır bütün bir kuzuyu yemiş olmalı öyle ya bizleri ortamızda koskoca bir delikle yaratmanın mânâsı ne ya da bir aygır gibi ta içine daldırması senden istedikleri tek şeydir bu gözünde o kararlı kötü bakışla gözlerimi yarı aralamak zorunda kaldım gene de üzerimde yapsın diye dışarı çıkarttığımda tüm o büyüklüğüne rağmen pek öyle aşırı taşırı bir mecali kalmış gözükmüyordu şayet hepsi boşalmamışsa böylesi daha iyi geçen defa tam içimde bitirsin işini diye bırakmıştım kadınlar için iyi icat vallahi erkek bütün zevkini çıkaracak aynı şeyi onlara yapsan bir

parçacık o zaman Milly yüzünden neler çektiğimi anlarlardı kimse inanmaz dişleri de yeni çıkıyordu Mina Pu-refoyun kocası üstüme iyilik sağlık her yıl saat gibi hiç şaşmaksızın kadıncağızın karnını bir çocukla ya da ikizlerle şişirip durur kadının üstü başı bebek kokar hep ya o muhabbetkuşu mudur nedir 190 diye

çağırdıkları zenci piçleri gibi başında bir tutam saç yarabbim bu çocuk zenci yahu oraya son gidişimde bir manga çocuk al takke ver külah feryat figan kulaklarımın tozu patlayacak güya sıhhatli olucağız bizleri fil gibi ya da şeyler gibi şişirmeden rahat edemezler ya da bir tanesini daha göze alsaydım ama ondan olmasın gerçi
------------------------------ 801 ------------------------------
evlenmiş olsaydı eminim güzel turp gibi çocukları olurdu lâkin ne bileyim Poldy daha bir yürekli evet o zaman fevkalâde şık olurdu herhalde Josie Powelle rastlayışından cenazeden ve beni düşünmesinden Boylan da onu çileden çıkarmışım şimdi ne düşünürse düşünsün şayet bir faydası varsa ben sahneye çıktığımda ucundan ucundan kırıştırıyorlardı o da dans ediyordu gece boyunca da Ge- 200 orgina Simpsonların yeni evlerindeki partide oturup durmuş sonra da başımın etini yemeye başlamıştı sebebi de onun bir köşede yalnız başına kalmasını istememesiymiş derkene tutup da Hazreti Isanın bir marangoz olduğunu söyleyince siyaset üzerine ayaküstü bir münakaşa başlatan kendisi ben değil sonunda ağlattı beni tabii kadınlar her şeye karşı hassastır sonraları ses çıkarmamış olduğum için zıvanadan çıktıydım ne var benim için yanıp tutuştuğunu biliyordum ve Onun ilk sosyalist olduğunu söyleyerek beni öyle tedirgin etmişti ki onu anlayabilmem imkânsız hale gelmişti ama adam bir sürü acayip şey biliyor özellikle de vücutla ve içimizle il- 210 gili ben de sık sık bu konuları içimizde neler var okuyayım diye heveslendiysem de o aile doktorunun orda oda kalabalıkken ve o konuşurken hep işitirdim sesini sonra da onu seyrederdim o kadın konusunda sakinmiş gibi görünürdüm zira o ne vakit kime gidiyorsun diye sorsa hep kıskınçlığını belli ederdi ben de Floeye derdim Lord Byronun şiirleriyle üç çift eldiven hediye etmişti bu da öyle kapandı ne vakit istesem ona kolayca telâfi ettirebilirdim bu işlerde iyiyimdir o karıyla samimiyeti tekrar artırsa ve onunla bir yerde buluşmak için çıksa bile soğan yemek istememesinden anlardım daha ne oyunlar bilirim bluzumun yakasını aşağı kıvınver derim ya 220 da dışarıya çıkarken tülümle ve eldivenimle ona dokunurum o zaman 1 öpücük onların yüreklerini hoplatır ancak tamam da şimdi bırakalım gitsin o karıya elbet kadın ona delicesine aşıkmış gibi davranmaktan hoşlanacak buna bir diyeceğim yok sadece ona gider ve gözlerinin içine baka baka onu seviyor musun diye sorarım beni kandıramaz ama bizimkine gelince kendini ona âşık sanır tutar karıya bana yaptığı gibi kendi şapşal suretiyle ilanı aşk gerçi

ben onu bunu ettirmek için akla karayı seçtiydiysem de hoşuma da gitmemiş değildi zira bu hislere hâkim olduğunu özgürce hareket edebildiğini gösteriyordu ben gece mutfakta patates köftesi yaparkene bana da açılmak üzereydi de sana bir şey söylemek istiyorum yalnız ellerim kolllarım hamur içinde diye yakınıp onu susturdum zaten rüyalardan söz etmemizden önceki gece biraz fazla konuşmuştum onun için ona lazım olandan fazlasını bilmesini istemiyordum Josie her zaman beni kucaklardı o vani bizimkini kaste-

802

diyorum ne zaman oraya gitse saçmalar durur bir aşağı bir yukarı ta dibine kadar yıkadım dediğim halde hâlâ yıkadın mı diye sorduy-du mümkündür kadınlar hep insanın kulağına koyarlar hem orday-ken bastıra bastıra hafifçe kırpıştırdığı cin gibi gözlerinden anlarlar onu ellerine bir şey geçirseler sanki alâka duymuyormuş havasında o da öyle biri onu şımartan şey ne merak ettiğim filan yok çünkü o sıralar pek yakışıklıydı Lord Byron gibi görünmeye çalışırdı beğendiğimi söylediydim halbuki bir erkeğin o denli güzel olması da iyi değil yani nişanlanmamızdan önce biraz öyleydi ama sonraları pek beğenmemişti gülmekten kırıldığım o gün kıkır kıkır durmak ne mümkün olanca firketelerim bir biri ardına düşmekteler saçlarım da öyle kabarmış her zaman keyfin yerinde dediydi bana evet zira bundan gıcık kapıyordu bunun ne anlama geldiğini biliyordu çünkü aramızda neler geçtiğini açık açık ona anlatırdım hepsini değilse bile ağzını sulandıracak kadar işte ama kabahat bende değildi biz evlendikten çok sonraları da pek semtimize uğramadı o sapık kocasıyla otura otura kim bilir şimdi ne haldedir onu son gördüğümde onunla bir kavgalaşmadan yeni çıkmış gibi bir hali vardı maksadı lafı kocalara getirmek kocasından bahsettiydi onu mahvetmek istiyormuş ne anlattıydı bakıyım Ha tamam bazen yatağa çamurlu pabuçlarıyla girdiğini ayranı kabardığında düşünün öyle her an sizi öldürmeye hazır bir herifle yatağa girmeyi ne adam yahu neyse herkes başka bir kaçık Poldy meselâ hava nasıl olursa olsun ister yağışlı ister güneşli ayaklarını paspasa daima siler ve ken-di pabuçlarını kendisi boyar üstelik sokakta karşılaştınmı derhal şapkasını çıkarır işte şimdi de ayağında terlikler Up up yazılı bir kartpostalla 10000 £ peşinde Ah sevgili May öylesi bir vaziyet insanı çıldırtmaz mı herif pabuçlarını çıkarmaktan âciz söyleyin böyle bir adamla ne yaparsınız öyle biriyle evlenmektense 20 kez ölmeyi yeğlerim zaten o da benim gibi onu

çekecek başka bir kadın bulamaz ya benimle tanış gel benimle yat tamam o da kalbinin derinliklerinde bunun farkında başka bir adama âşık olduğundan ama niçin aklına şaşayım kocasını zehirleyen şu Mrs Maybricki ele alalım evet üzerinde bulunmuş böyle bir şey yaptığından

dolayı tabii cani sayılacak ama bazı adamlar insanın sabrını taşırır fena halde deli eder ve daima dünyanın en berbat kelimesi bizimle ne diye evlenmek istiyorlar madem ki öyle kötü bir şey netice oraya varmıyor mu evet bizsiz yapamazlar da ondan çayına sinek kâğıdından çıkardığı beyaz Arsenik koymuş öyle değil miydi adı ona sorsam Yunancadan geldiğini söyler ve eskisinden daha fazla bir şey de öğrenmiş olmazdık öbür herife çılgıncasına âşık olmalıymış

803

ki ona ayrıca başka ne yapsındı tutup bir kadını asacak denli zalim değillerdir herhalde mutlaka değil mi başka ne yapsındı tutup bir kadını asacak denli zalim değillerdir herhalde mutlaka değil mi hepsi de ne kadar farklı ben DBCdeyken daha tanıştırılmamisken Boylan ayağımın şeklinden bahsetmişti Poldy bir yandan gülerek dinlemeye çalışıyor ben de ayağımı sallıyordum ikimiz de 2 çayla tereyağlı ekmek istedik evde kalmış iki kız kardeşiyle baktığını gördüydüm ayağa kalktığımda kıza nerde olduğunu sormuştum sanki umurumdaymış gibi bir de erkek pantolonu almamda ısrar edişi çıkarması yarım saat sürüyor sürekli altımı ıslatıyorum hafta geçmiyor ki yeni bir moda çıkmasın öylesine uzun bir süet eldivenlerimi arka koltukta unutmuştum soyguncu bir karı yürütmüştür garanti bir de Irish Timesa Dame Streetteki DBCnin tuvaletinde kaybolmuştur bulanların Mrs Marion Blooma iade etmeleri diye ilan vermemi istediydi döner kapının aralığından gözlerini ayağımdan ayırmadığını görmüştüm ha bire bakmaktaydı ben de ona baktım 2 gün sonra umutla çay içmeye gittiğimde orda yoktu hele ayağım onu nasıl tahrik etmişti zira öbür odadaykene ayak ayak üstüne atfıydım önce yürünmeyecek denli sıkı iskarpinleri kastetmişti elim de güzeldir öyle burcuma uygun taşlı bir yüzüğüm olsa şık bir göz zümrüt alsın diye ona asılayım bir de altın bilezik ayağımı pek sevmem gene de ayağım yüzünden ona epey para harcattım Goodwinlerin yalapşap konserinden sonra geceleyin hava soğuk rüzgârlı ama güzeldi evde baharatlı romumuzu içtik ateş daha tam sönmemişti ki Lombard Street Westteki şömine-halısının üzerine uzanmamı ve çoraplarımı çıkarmamı istemişti bir başka zaman da çamurlu fotinlerimle orada bulabileceğim bütün o at terslerine basa basa yürümemi söylediydi lâkin elbet o bütün diğerlerimiz gibi normal değildi ki ben onu geçebilirmişim bu da ne anlama geliyor diye sorduğumda ne cevap verdiğini unuttum zira gazetenin son baskısı o anda geçmekteydi

ve Luvan Sütevin-de kıvırcık saçlı yüzünü daha önce bir yerde gördüğüm çok nazik bir adam ben tam tereyağımı tadarken dikkatimi çekti biraz oyalandım Bartell dArcy de ben Gounodnun Ave Mariasını söyledik- ten sonra koro yerinin merdivenlerinde beni öpmek için yanıma yaklaşıp Ah canımın içi ne bekliyoruz ki alnımdan öp de vedalaşa-lım takıldı dala şalım o tenekemsi sesine rağmen ateşli bir adamdı şayet aslı varsa benim pes notalarıma hep baydırmış şarkı söylerken ağzını tutuş şekli çok hoşuma giderdi sonra da öyle bir yerde bu yapılır mı çok kötü dediydi ben bunda bir kötülük görmüyorum bir gün bunu söyleyeceğim ona henüz değil amma şaşıracak

804

ha sonra onu oraya götürecek ve o işi yaptığımız yeri ona göstereceğim onun için şimdi buyurun bakalım ister beğen ister beğenme sanki onun haberi olmaksızın hiçbir şey yapılamaz sanıyor nişanla-nana dek annemden dahi haberi yoktu aksi takdirde beni öyle ucuza kapatamazdı zaten kendisiyse 10 kat daha beter durumdaydı donumdan ufacık bir parça kesip ona vermem için yalvarmalar Kenilworth Squareden geçtiğimiz akşamdı eldivenimin kopça iliğini öptüydü ben de çıkarmak zorunda kaldıydım yatak odamın şeklini sorabilir miyim diye müsaade istemesi ben de ne yapayım eldiveni cebine sokuverdiğini gördüğümde bıraktım onda kalsın unutmuşum gibisine beni düşünsün külotlar konusunda vallahi deli bu adam besbelli o arsız suratlı şeyler etekleri göbeklerine dek uçuşa uçuşa bisikletleriyle geçerkene her daim onları dikizlerken görürsünüz onu Milly ile ben onunla dışarıyaçıkıp açık hava eğlentisine gittiğimizde bile güneşleyen krem muslin giysili kızın tam karşısına her bir atomunu görecek şekilde durduydu yağmur yağarken arkasından geldiğimi görünce ama ben onu o beni görmezden önce gördüydüm Harold Cross Roadun köşesinde üzerinde yeni trençkotuyla yüzünün rengini ortaya çıkaran Çingen renklerinde atkısı boynunda kahverengi şapkası tekmil her zamanki gibi saman altından su yürütmede bir işi olmayan o yerde ne yapıyordu ki üzerinde bir etek taşıyan ne varsa ona gidip istediklerini alabilecekler ama biz hiç soru filan sormuyucaaz ama onlar sen nerdeydin kiminleydin nereye gidiyorsun öğrenmeden edemezler gözleri boynumda korka korka ardımdan geldiğini hissedebiliyordum epeydir evden uzak kalmıştı sıcaktan bunalıyormuş da onun için yarı bir dönüş yapıp durdum o da evet diyeyim diye tebelleş olmasın mı nihayet yüzüne baka baka eldivenimi yavaşça

çıkardım yağmurda yarı açık kollarım üşümüştür diye bahane olsun da eliyle beni tuttu o arada ha bire külotuma külotuma dayanamayıp yeleğinin cebinde taşıması için

bebeğiminkini vermeye söz verdim O Maria Santisima o yağmurun altında sırılsıklam olmuş tıpkı kos-koca bir keşkekaleyhisselâm dişleri şahane muntazam onlara bakarken karnım acıkıyordu üzerindeki güneş ışınlarını andıran turuncu kombinezonumu kaldırmam için yalvardı nasıl olsa kimsecikler yok diyerek çamurlu yere diz çöktü şayet ısrarla karşı çık-masaydım vallahi yepyeni trençkotunu berbat edecekti yalnızken ne çılgınlıklar yapacaklarını asla kestiremezsin ona ulaşmak için ne kadar vahşileşiyorlar kimse geçiyor mu diye tuttum bir parça kaldırdım ve dıştan pantolonuna dokundum daha da kötü bir şey yapmasını önlemek amacıyla aynı daha kalabalık bir yerde Gard-
805
nere yaptığım gibi yüzükparmağımla sünnetli mi değil mi öğrenmek için meraktan çatlıyordum o ise olanca vücudu paluze gibi titreyerekten her şey çabucak olup bitsin isterler zevki mevki kalmaz o sırada babam akşam yemeği gelecek diye bekleyedurmakta cüzdanımı kasapta unuttuğumu dönüp onu almaya gittiğimi söyle-yeymişim dedi ne Yalancı sonra bana o kelimelerle dolu olan mektubunu yazmıştı herhangi bir kadına hangi yüzle böyle sosyetik tavırlarından sonra pek acayip geliyor sonra buluştuğumuzda seni incittim mi diye sorduydu elbet gözkapaklarım inik öyle bir şey olmadığını anladı kafası biraz çalışıyor öbür budala Henry Doyle gibi değil mimikli kelime oyununda her zaman bir şeyleri kırar ya da yırtardı talihsiz erkeklerden nefret ederim ve ne anlama geldi-ğini bilseydim tabii ki âdet yerini bulsun diye hayır demem icap ederdi seni anlamıyorum dedim doğal değil mi evet öyle tabii Ce-belitarıktaki o duvara bir kadının şeyini çizmişler üstüne de o kelimeyi yazmışlar bir yerde bulamadıydım yalnız çok küçük çocukla-rınkini görmüşlüğüm vardı sonra her sabah bir mektup yazmaya başladı kimi zaman günde iki defa o sıralar sevişme biçiminden hoşlanıyordum bir kadın nasıl fethedilir biliyordu 8 iri gelincik gönderdi bana zira ayın 8inde doğmuştum sonra Dolphins Barnda kalbimi öptüğü gece anlatabilmem imkânsız vallahi hiçbir şey öyle bir his yaratamaz bu dünyada lâkin Gardner gibi iyi kucaklamasını bildiği yoktu inşallah dediği gibi Pazartesi aynı saatte dörtte gelir rasgele saatlerde çıkagelen insanlardan hoşlanmam sebzeci sanarak kapıyı açarsın bakarsın bir başkası üstelik soyunuksundur ya da mülevves perişan haldeki mutfağın kapısı rüzgârdan açılıverir Lombard Streette mendebur suratlı ihtiyar Goodwinin konser için uğradığı gün yemekten henüz kalkmışım suratı kıpkırmızı nefes

nefese ulan moruk öyle bakıp durma profesör ödümün patladığını söylemek zorunda kaldıydım evet ancak hakikaten kendine göre yaşlı bir beyefendiydi daha da saygılı olunması mümkün değil dı-şarda diyecek kimse de yok perdeyi aralayıp bugünkü haberci oğ-lan gibi önce porto şarabıyla şeftalileri gönderince önce erteleyecek sandıydım bir yandan benimle dalga geçtiğini düşünerek tam parlayacaktım ki kapıyı taktakataktak çalışını tanıdım biraz gecikmiş olacaktı zira 2 Dedalus kızını okulda dönerken gördüğümde 3ü V4 geçiyordu saatin kaç olduğunu hiç bilmem hatta bana verdiği o saat bile bir türlü doğru dürüst çalışmadı gidip göstermek istiyorum o topal denizciye parayı attığımda ingiltere için vatan ve güzellik ıslık çaldığım zaman sevdiğim hoşça bir kız vardı temiz fanilamı bile giymemiş tuvaletimi tamamlamamıştım haftaya bu-

806

gün Belfasta gidilecek isabet o da kalkıp Ennise gitsin babasının 27nci senei devriyesi oteldeki odalarımızın birbirine bitişik olduğunu ve yeni yatakta delice şeyler yaptığımızı düşünmesi hoş olmaz öbür odada biri belki de öksürükleri nerdeyse duvarı yıkacak protestan rahibi varken durmasını beni rahat bırakmasını söyleye-medim ona o takdirde ertesi gün bana hiç inanmazdı bir şeycik yapmış değiliz bir kocayla problem çıkmaz ama bir âşığı kandıramazsın ona hiçbir şey yapmadığımızı söyledikten sonra elbet bana inanmadı yo o gittiği yere gitmesi daha iyi üstelik ona hep bir şeyler olur Maryboroughdaki Mallow konserine giderkene ikimiz için sıcak çorba söylemişti ardından zil çalınca perondan aşağıya çorba etrafa saçıla döküle çalakaşık içmesi rezalet yani garson da peşinden cümleâleme maskara oluyoruz tren nerdeyse kalkacak seninki çorbayı bitirmeden parayı ödemiyor 3üncü sınıf vagonda iki beyefendi gayet haklısın dedilerdi haklıydı da kimi zaman pek dikkafa-lı olur aklına komasın bir şeyi iyi ki vagon kapısını çakısıyla açabil-diydi de Corka kadar gitmek mecburiyetinde kalmadık herhalde bunu ondan intikam almak için yaptılardı Ah onunla yumuşa sevimli minderlerle döşeli acaba linçi sınıfta mı götürür beni bir tren ya da arabada gezintiye çıkmak ne güzel olurdu ola ki kondüktöre iyi bir bahşiş vererek trende yapmak isteyebilir o işi Ah gene her zamanki salak herifler gözleri olabildiklerince avanak bize alık alır bakarlar o gün Howtha giderkene kompartmanda bizi yalnız bırakıp çıkan işçi

müstesna bir adamdı onunla ilgili bilgi almak isterim belki de 1 ya da 2 tünel sonra pencereden dışarıya

bakarsın o zaman çok güzel olur sonra dönerken meselâ hiç dönmesem ne derler ki onunla kaçmış bu da seni sahneye sürükler bir yıl kadar oluyor ne vakitti Clarendon Stretteki St Theresas Halide verdiğim son konserde şu anda Kathleen Kearney ve onun gibi hanım hanımcık küçük kızlar söylüyor babam orduda olduğuna ve dalgın dilenciyi söyleyip Lord Roberts broşu taktığıma suratımdan Irlandalılık aktığı Poldy de yeterince irlandalı gözükmediğine onu yönetiyordu etrafa haber yayıp Bize Yolu Göster Şefkatli Işığı bestelediğini duyuruyor bana Stabat Materi söylettiği gibi kim bilir daha neler yaptırır Cizvitler öğrenesiye dek boşlayacağım tangır tungur piyano çalan bir farmasondu Bana Yol Göster de eski bir operadan tırtıklanmış evet son zamanlarda şu Sinner Fein midir her ne karın ağrısıysa onlarla gezip duruyordu bir yandan mutat bayağı saçma sapan konuşmaları bana gösterdiği o boyunsuz küçük adam pek akıllıymış geleceğin adamı olup çıkacakmış Griffith pek gözüm tutmadıydı bence yani ama herhalde bildiği oydu bir boykot 807 vardı siyaset konusunu açmalarından nefret ediyorum yok savaş sonrasıydı yok Pretoriaydı Ladysmithti G 8inci Tb 2nd East Al mensubu Teğmen Stanley Gardnerin tifodan öldüğü Bloemfonte-indi ya hakiler içinde yakışıklı bir gençti boyu da tam benimkine uygun o da epey cesurdu eminim kanal havuzunda öpüşerek ve-dalaştığımız akşam ne güzelsin demişti İrlandalı kızlara özgü güzelliğim yüzü heyecandan solmuş ayrılmak üzere yoldan görülebilirdik doğru dürüst duramıyordu ben de öyle kızışık hissediyordum ki nadiren öyle daha baştan aralarında sulh anlaşması yapabilirlerdi ya da yıllarca süren savaşlarda ateşler içinde kıvrana kıvrana fidan gibi gençlerin ölümüne yol açmaktansa koca Oom Paul ile tüm öbür yaşlı Krugerler gidip birbirlerini boğazlayabilirlerdi bir de dürüstçe vurulsa bari o kadar da kötü olmayacak merasimlerde bir alayın geçişini seyretmeye bayılırım La Roqueda ispanyol süvarilerini ilk gördüğüm zaman ne kadar güzeldi sonra Algeci-rastan körfezin karşı yakasına bakmak kayadaki tüm ışıklar sanki ateşböcekleri gibi ya da 15 Acresteki manevralarda Black Watch mensuplarının lOuncu Hussars Gal Prensinin önünden etekleriyle uygun adım geçişleri ya da mızraklı süvariler Ah mızraklı süvariler şahane onlar ya da Tugelada zafer kazanan Dublinler babası süvari birliklerine at satarak kazanmış servetini benim ona verdiklerimden sonra o da bana Belfasttan güzel bir hediye getirebilir ketenleri nefis oluyor ya da o kimono şeylerinden onları koyduğum

çekmeceye daha önceki gibi naftalin lopçuklarından almalıyım onunla dolaşmak ve yeni bir şehirde bu şeyleri satın almak bu yüzüğü yanıma almasam daha iyi parmağımın boğumundan aşırtmak için çevir de çevir ya da gazeteleriyle bütün şehri ayağa kaldırıp beni polise ihbar ederler ama onlar bizi evli zannederler Ahh hepsinin canı cehenneme sanki umurumdaydı bol parası var ve evlenmeye niyeti yok onun için birinin onu sızdırması lâzım beni beğeniyor mu bir öğrenebilsem pudralanırken elaynasına yakından baktığımda tabii bir parça hoşaf gibi görünüyordum insan aynada hakiki ifadeyi yakalayamaz üstelik koskoca kalçalarıyla tepemde o şekilde ha bire işleyen adamakıllı ağır ha ateş gibi kıllı göğsüyle hep uzanıp yatmanı isterler Mrs Mastianskynin bana anlattığı şekilde bana arkadan sokması daha iyi olmaz mı köpeklerin yaptığı gibi yani dilini de uzatabildiğince çıkarır öbürü de çıngıraklı zurnasıyla öyle sakin usul usul şıklık konusunda böylesi erkeklerle aşık anlamaz üzerindeki mavi takım ile zarif kravat gökmavisi ipek şeyli çoraplar şüphesiz varlıklı elbiselerinin kupundan o kallavi saatinden an- hyorsun ne ki son haberleri okuyup da 20 ingiliz lirası kaybettiği-

808

ne biletleri yırtarak ve kalayı basarak hışımla döndüğünde o aut-sayder kazandığı için kaybettiğini söylediydi yarısını da benim namıma oynamış Lenehanın tüyosu yüzünden adama ne sövgüler sıçıp sıvadıydı o beleşçi Glencreedeki ziyafetten sonra o uzun yolculuk sırasında Featherbed Mountaindan geçerkene bana tebelleş olduydu Belediye Reisi iğrenç bakışlarıyla beni süzdükten o imansız Val Dillon onu ilkin sıra tatlılara gelince fındıkları dişlerimle kı-rarkene fark ettiydim parmaklarımdaki o pilicin her bir zerresini silip süpürmek isterdim öyle lezzetli öyle çıtır çıtır öyle ilik gibiydi mübarek ne var tabağımdaki şeylerin hepsini yemek istemiyordum o çatallarla balık bıçakları resmî ayar damgalı gümüştendi Ah benim de olsa aslında onlarla oynarken birkaçını manşonumdan içeriye kolayca kaydırıverebilirdim restoranlarda biteviye para sızdırmaktır işi boğazınızdan geçen bir lokma için şu bir fincan uyuz çayımız için müteşekkir olmamız gerekiyor bu da kendi başına hatırı sayılır bir iltifat sayılır dünyanın bu bölünmüşlüğü her ne hal ise madem ki berdevam en azından iki kombinezon daha isterim bu biir bir de ama ne tür külotlardan hoşlandığını bilmiyorum ki

galiba donsuzluğu yeğliyor dememiş miydi evet ya Cebelitarıkta kızların yarısı asla giymezlermiş Tanrının onları yarattığı gibi çıplak o Endülüslünün Manolasını söyleyişi üzerinde olmayan şeyi gizlemeye çabalamış değildi eve suniipek çoraplarının ikinci çifti de bir gün giyildikten sonra kaçıkları var mı diye gözden geçirilir bu sabah onları Lewerse iade edebilir ve hır çıkarabilirdim ve or-dakine onları değiştirtebilirdim ama asabım bozulsun istemedim bir de ona rastlama ve her şeyi berbat etme rizikosunu göze alamazdım hem de insanın tenini saran korsalardan bir tane isterim Şık Bayandaki reklamında ucuz kalçaları esnek körüklü benimkini sakladıydı ama onda iş yok adaleleri kasarak art alttaki göze batar-casına yayvan görünüme mani olaraktan ll/61ık güzel bir endam verdiğini mi söylüyorlardı benim göbeğim bir parça incedir yemeklerde siyah birayı kesmem lâzım yoksa gitgide iyice alışıyorum ORourkesten son gönderilenlerde köpük namına bir şey ara ki bulasın kolay yoldan para kesiyor Larry diyorlar ona hele Noel-de gönderdiği o uyuz paketteki bayat pastayla Bordo şarabı diye yutturmaya çalıştığı kimsenin tenezzül edip ağzına yaklaştırmayacağı bir şişe bulaşık suyu Allah rızası için tükür desen susuzluktan ölürüm diye korkar da biraz nefes talimleri yapmam gerek acaba

yağları azaltır mı aşırıya kaçmamak en iyisi zaten sıskalık şimdilerde pek moda değil jartiyerler moda bugün giydiğim o mor jartiyerlerim var ayın birinde aldığı çekle bana aldığı tek şey bu Ay dün

809

son kısmını bitirdiğim yüz losyonu da vardı yüzüme tazelik veriyor ona aynı yerde yenisini yaptırması için söyledim de söyledim yaptırmış mıdır Allah bilir dediydim ona şişesinden anlarım diye ne yapayım şayet unuttuysa sığır eti suyu ya da tavuk çorbası gibi içine bir miktar çavşır ile menekşe koyarak sidiğimde yıkamak zorunda kalacağım sertleşmiş ya da biraz yaşlanmış gibi görünüyor sanmıştım parmağımı yaktığım yerin soyulan derisinin altındaki tenim daha tazeydi ne yazık ki her yanımız o şekilde değil dört adi mendil 6/- civarında hulasası bu dünyada şıklık olmadan bir yere varılmıyor vesselam her şey beslenmeye ve kiraya gidiyor elime geçtiğinde vallahi söylüyorum bakın nasıl lüks içinde yüzeceğim çaydanlığa çayı hep avuç dolusu atmak istemişimdir nedir o ölçüyle damlalıkla nerdeyse gidip bir çift uyuz pabuç alsam bu yeni ayakkabıları beğendin mi evet kaça aldın giyecek bir şeyim yok kahverengi tayyör ile

etek ve ceket bir de temizlikçideki 3 kendi yağıyla kavrulan bir kadın için nedir ki bunlar erkekler sana bakmaz kadınlar da seni burunlar zira bir erkeğin olmadığını anlarlar üstelik her şey de her geçen gün pahalılaşmakta 35 yaşıma kadar sadece 4 yılım kaldı yoo ben neysem oyum Eylülde 35ime basacağım o zaman ben de Ah evet şu Mrs Galbraithe bakın bir benden epey yaşlıca geçen hafta sokağa çıktığımda gördüydüm güzelliği yok olmakta aslında şahane bir kadın beline kadar inen saçları muhteşem onları şey gibi Grantham Stretteki Kitty OShea gibi arkasına bir silkisi var her gün linçi işim karşı tarafa bakıp saçlarını severcesine tarayışını seyretmekti yazıklar olsun ki onunla anca or-dan taşınmamızdan bir gün evvel tanışabilmiştim ya Gal Prensinin âşık olduğu Jersey Zambağı Mrs Langtry herhal bir kralın adına yollara düşen ilk adam gibi hepsi de hık demiş burnundan düşmüş yalnız ben bir karaderilininkini denemek isterdim 45ine dek güzelliğini muhafaza etmiş tuhaf bir hikâye var nasıldı ha yaşlı ve kıskanç bir koca ile istiridye bıçağı şey o kadının beline dolanan tenekeden bir şey giydirmiş Gal Prensi de ha evet istiridye bıçağıyla hakikat olamaz böyle bir şey anca bana getirdiği Master Francois Falancanın eserleri gibi bazı kitaplarda bir papaz mıymış ne sağbağırsağı düştüğünden dolayı çocuğunu kulağından doğuran birine ilişkin maşallah bir papaz tutsun böyle şeyler yazsın ya onun g—tü en ahmak insan bile bilir bunun mânâsını hayatta en nefret ettiğim şey suratında herkesin ayan beyan görebileceği o re- zilane yalancıktan ifadeyle hakikatle ilgisi yok ya o bana iki defa getirdiği Ruby ve Kırbaçlı Kraliçeler hatırlıyorum kadının herifi bir kancaya asıp da bir iple kamçıladığı bölüm olan 50nci sayfaya
810
geldiğimde tabii bir kadına ilginç gelen bir şey yok bunda hepsi uydurma balodan sonra adamın kadının iskarpininden şampanya içmesi Inchicorede Meryemananın kucağında beşiğinde yatan bebek Isa gibi hiçbir kadın öyle toraman bir bebeği içinden çıkaramaz önceleri bebeğin onun sağrısından çıktığını sandıydım zira ihtiyacı olduğunda hacet yerine nasıl gidebiliyordu elbet onun zen-
gin bir hanım olması lâzımdı benim doğduğum sene Zatı Şahaneleri Cebelitarıktaykene şeref duymuştu ağacı diktiği o yerde mutlaka zambakları bulmuştur zamanında daha başka şeyler de dikmiştir biraz daha erken gelmiş olsaydı isteseydi beni bile o takdirde şimdi bu vaziyette olmazdım birkaç adi şilin kazandığı o Free-manı fırlatıp atmalı da bir

büroda ya da muntazaman maaş alabileceği bir yere ne bileyim bütün gün boyunca para sayabileceği bir tahta oturtacakları bir bankaya girmeli ama o sana dönecek yer bı

rakmamacasına evde ayak altında dolaşmayı tercih eder bugün ne programın var keşke babası gibi pipo içmesine bile razıyım bir er-kek kokusu olsun ya da şapşal şapşal dolaşıp reklam arama numarası yapar halbuki şimdi Mr Cuffenin yanında çalışıyor olabilirdi ama o yaptığından sonra onları barıştırmaya çalışmam için beni oraya göndermeler onun orada yükselmesini şef olmasını sağlayabilirdim bir iki kez bana acayip bir mirada attıydı başlangıçta mübarek kasıntı mı kasıntı filhakika essahtan Mrs Bloom yalnız başı miadını doldurmuş kıçı hakuran kafesi gibi eskimiş kupu mupu kalmamış giysim yüzünden keyfim iyice kaçıktı işe bak ki gene moda oluyor onlar sırf onu memnun edeyim diye almıştım zaten onu lâkin sonunda baktım olacak gibi değil dediğim gibi Todd and Burnse gitmekten vazgeçtim ben de Leese değil tıpkı satıldığı mağaza gibiydi bir hayır kurumu yararına eski eşya satışı bir yığın süprüntü şu lüks mağazalardan nefret ederim ne sinir şeylerdir daha beteri bir şey bilmiyorum ama o kadın giyimi ve yemek pişirme hakkında pek fazla şey bildiği kanaatinde raflarda ne bulursa tencerenin içine boca eder onun dediklerini yapacak olsam başıma geçirdiğim her Allanın şapkası bu bana yakıştı mı evet onu al başımın ta millerce üzerinde düğünpastası gibi duran şapkanın bana yakıştığını söylediydi Grafton Streetteki o yerdeyse satıcı kız iki ayağı bir pabuçta tencere kapağı gibi arkamdan kayıp duran şapka-nın da onu oraya götürmek gafletinde bulunmuştum kızda ise bir küstahlık sırıtarak özür dilerim galiba sizi biraz fazlaca sıktık diyor ulan orda işi ne ki ben kıza dik dik bakınca evet orda kazık gibi dikiliyordu hiç şaşmadım lâkin ikinci defa değişmişti domuzkafalı Poldy her zamanki gibi inatçı mı inatçı bana kapıyı açarken

kalktı-811

ğında lâkin biteviye göğüslerime baktığını görmüştüm beni uğur-lamış olması da nezaketini gösteriyordu her halü kârda müteessirim Mrs Bloom vallahi inan olsun ilk seferinde fazla üzerinde durmaksızın o hakarete uğramış ve ben de işte onun karısı olaraktan hafifçe gülümsediydim kapıdayken o son derece müteessirim der-kene memelerimin öne doğru çıktığının farkındaydım eminim öy- leşiniz evet galiba onları o şekilde eme eme bir parça sertleşmelerine yol açtıydı öyle uzatınca ben de susadım handıysa memecikler diyordu onlara beni güldürüyordu evet özellikle bu memebaşım en hafif bir şeyde semsert oluyor gene öyle yaptıracağım o iki

yumurtayı da Marsalayla çırpıp onları onun için semirteceğim şu damarlarla şu şeyler de nedir ne tuhaf bir yapılışı var ikiz olursa diye 2si aynı müzedeki o heykeller gibi güzelliği temsilen yerleştirilmişler sanki oraya içlerinden biri onu eliyle saklar gibi duruyordu bir erkeğin o dopdolu iki torbasıyla ve ta aşağılara sarkan ya da şapkaas- kışı gibi yukarıya doğru uzanıp insana yapışan öbür şeyiyle nasıl göründüğüne bakarsan tevekkeli onu lahanayaprağıyla örtüyorlar kasaplar çarşısının arkasındaki o iğrenç Iskoçyah Cameron dağlısı ya da eskiden balık heykelinin bulunduğu yerdeki ağacın ardına gizlenen kızıl saçlı öbür sefih herif ben oradan geçerken güya durmuş da işiyormuş gibi yaparak don mintan bir yana fora göreyim diye bir uzatışı vardı Kraliçenin bölüğü değil büllükleri iyi ki onların yerine Surreyleri gönderdilerdi zaten onu her fırsatta sana göstermeye çalışırlar Harcourt Street istasyonundaki erkekler tuvaletinin oradan nerdeyse her geçişimde sırf denemek için herifin biri dünyanın 7 harikasından lincisiymişçesine muhakkak benimle göz göze gelmeye çalışırlardı Üff o mülevves yerler bir de kötü kokarlar Comerfordların partisindeki yürek tazeleyici hemi de mesane şişirici portakalata ve limonatalardan sonra geceleyin Poldyyle eve dönerkene onlardan line girdiydim öyle ısırıcı bir ayaz vardı tutamadıydım ne vakitti 93 senesinde kanalın donduğu sıralar evet birkaç ay sonrasıydı ne yazık ki orada çömelip erkekler pisua-rında beni görecek birkaç Cameron yoktu eskiden bir resmini çizmeye çalıştıydım sosise ya da ona benzer bir şeye benziyordu yırtıp attım ortalıkta dolaşırken bir tekme yemekten ya da bir yere çarpaktan korkmazlar mı ki kadın güzellik demektir herkes kabul ediyor Helysteki işini kaybettiği zaman ben de elbiseleri satıp Coffee Palaceta piyano tıngırdatırken Holies Streetteki zengin bir adama çıplak olarak poz verip resmimi yaptırmamı önerdiydi saçlarımı indirirsem o banyo yapan orman perisi gibi olur muydum

812

evet ama o daha genç ve ben de biraz onun İspanyol fotoğrafında-ki orospu karısı gibiyim hani orman perileri o şekilde dolaşırlarmış onun hakkında bir soru sormuştum metenin bilmem nesi gibi bir kelimeyi yani o da tuttu karnasyonla ilgili telâffuzu zor mu zor bir

kelime söyledi zaten hiçbir şeyi doğru dürüst anlatamaz bedenin anlayabileceği şekilde sonra gider Böbreği uğruna tavanın dibini yakar neyse bu seferki o kadar fazla değil mememin başını ısırmaya çalıştığı noktada hâlâ dişinin izi var çığlığı basmaya mecbur kal-dıydım insanı incitmeye çalışmaları öyle korkunç bir şey değil mi Millyyi emzirirkene memelerim nah böyle iki kişiye yetecek kadar sütle dolmuştu bu da neden acaba diye sormuştu sütannelik yaparak haftada bir pavnd kazanabilirmişim Penrose 28 numarada Citronların evinde duran o nahif görünüşlü talebe az kaldı beni pencereden içerisini gördüydü derhal havluyla yüzümü örttüm talebe olması incitmişti beni o bana belladonna reçetesi yazması için Dr Bradyyi çağırana dek sütten kestilerdi memelerimi ona emzirtmek zorunda kaldıydım öyle sertleşmişlerdi ki inek sütünden daha tatlı daha koyu dediydi sonra mememden çayın içine sağmak istedi inanılmaz bir adam gazetelerde çıkmalı yaptıklarının yarısını hatırlayabilsem de onlardan bir kitap yazsam Master Poldynin Maceraları evet cildi de çok daha pürüzsüz bir saattir onlarla uğraşıyor vallahi saat tutsan koca bir bebek tut ki her bir şeyi ağızlarına almak isterler şu erkeklerin kadınlardan aldığı zevklerin tümü de ağzını hissedebiliyorum Aman Tanrım biraz gerinmeliyim keşke burda o olsaydı kendimi bırakabileceğim biri içim yanıp tutuşuyor ya da rüyamda görsem beni arkadan parmağıyla gıdıklayarak 2 kez yaparkene bacaklarımı onun etrafına dolamış durumda 5 dakika kadar geldiydim sonra da onu kucaklamıştım Oh Tanrım her bir türlü şeyi bağırarak söylemek istiyordum sik gibi bok gibi öyle şeyler yani ama çirkin kaçmasın diye ya da o kelimelerin yaratacağı gerginlikten nasıl karşılayacağını bilemezsin ki bir adamı önce tanıman lâzım Allaha şükür ki hepsi onun gibi değil bazıları o işi yaparken nazik olmanı isterler bu zıtlık dikkatimi çekti yapıyor ama konuşmuyor saçlarım güreşmekten bir parça dağınık gözlerimle o biçim baktıydım dilimi de dudaklarımın arasından ona doğru uzattım vahşi canavar Perşembe Cuma bir Cumartesi iki Pazar üç Ah Allahım Pazartesiye kadar nasıl bekleyeceğim

gufgufgufgufdüüüüüüüt bir yerde tren geçiyor o lokomotiflerin gücü devasa devler sanki suyu da ha bire çalkalayıp her yandan dışarıya fışkırtıyorlar O güzel aşk şarkııııılaarııı geceler boyunca boğucu cehennem sıcağında karılarından ve evlerinden uzak kal-

mak zorunda olan zavallı adamlar daha bugün iyi ki o eski Free-manlarla Photo Bitsleri yakıp o tür şeyleri bıraktım yalancı herif iyice dikkatsizleşiyor mütebakisini de tuvalete attım yarın onları benim için kessin de bir yıl boyunca orda kalmasın karşılığında elimize birkaç peni geçer geçen Ocak ayının gazeteleri nerde diye sorduydu bir de o eski paltoları sarıp sarmaladım da holü boşalttım olduğundan daha sıcaklaştırıyorlar orasını o yağmur ne güzeldi güzellik uykumun ardından tazeleyici Cebelitarık gibi mi olacak diye endişelendiydim yarabbim her yanı gece olmuş gibi karayel esmeye başlamazdan önceki o sıcaklar kayanın da bir dev gibi rüzgârı önlercesine dikilirken parıldayışı onların 3 Rock dağına kıyasla matah bir şey sanıyorlar onu yer yer kırmızı nöbetçi kulübe-leriyle halbuki orada kavaklar hepsi de pırıl pırıl ya o sarnıçlardaki yağmur suları güneşin alnında ha bire tependen seni ezercesine babamın dostu Mrs Stanhopeun B Marche Paristen bana göndermiş olduğu o güzelim elbiseyi kamilen soldurduydu ne yazık en sevdiğim Köpekçağızım diye yazmıştı üzerine ne iyi kadındı bir adı daha vardı bu kartı sana küçük bir hediye gönderdiğimi haber vermek için yazıyorum daha yeni sıcak şahane banyo yaptım tertemiz bir köpek gibi oldum yani şahaneydi arapçık arapçık diyordu ona Cebe dönmek ve seni Bekleyiş ve o eski Madriddeyi söylerken dinlemek için dünyaları verirdim bu alıştırmaların adı Conco-ne bana daha yeni alındıydı bazı kelimeleri çıkaramamıştım şallar eğlenceli şeyler ama hiç yoktan sebeplerle gözyaşı gene de orası güzel bence sence birlikte geçirdiğimiz o çay saatlerini daima hatırlayacağım enfes kuşüzümlü çöreklerle ahududulu bisküvilere bayılıyorum ya şimdi sevgili Köpekçağızım yazmayı unutma emi baki deyip kesmiş babana ve de Yüzbaşı Grovea selamlar faslını atlamış sevgiler selmlr syglr Hester x x x x x hiç de evli bir kadına benzediği yoktu tıpkı genç bir kız adamsa onun arapçığından epey daha yaşlı La Lineada matador Gomeze boğanın kulakları verildiği boğa güreşlerinde üzerinden geçeyim diye teli ayağıyla bastırdığı zaman ne kadar sevecendi şu giymek mecburiyetinde olduğumuz elbiseler her kim icat ettiyse Killiney tepesine çıkmanı bek- lerler bir de sanra meselâ o piknikte korsa filan tekmil kımıldaya-bilmen imkânsız bir kalabalıkta giderkene koşman ya da bir yana çekilmen gerekebilir işte o yüzden öbür kudurmuş yaşlı boğa kuşaklı ve şapkaları o 2 şeyli banderillerolara saldırmaya başlayınca bu arada çılgın adamlar bravo toro diye bağırmakta elbet kadınlar da

zarif beyaz mantillalarının içinde onlardan daha az kötü değiller o zavallı atların bağırsaklarını deşip dökmeleri hayatımda öyle bir

814

şey görmüş değilim evet Bell Lanede ben köpeğin havlamasını taklit ederkene bana ne itiraflarda bulunduydu zavallı hayvan hasta öyle acaba onlara ne olmuştur çoktan ölmüşlerdir 2si de bir sisin içindeymişçesine insan kendini yaşlanmış gibi hissediyor kekleri ben yaptıydım elbet o zamanlar her bir şey kendim içindi Hester diye bir kızla saçlarımızı mukayese ederdik benimki onunkinden daha kalın tepemde bağladığımda arkamda nasıl toplayacağımı gösterdiydi şunu bunu işte tek elle bir ipliğe nasıl düğüm atılır sanki iki kuzindik o sıralar kaç yaşımdaydım o fırtınalı gecede onun yatağında uyumuştum kollarını boynuma dolamıştı sabahleyin de yastık kavgası yaptıydık ne eğlenceli babamla ve Yüzbaşı Grove ile Alameda esplanadasındaykene her fırsatta bandodan bana bakıyordu önce başımı kaldırıp kiliseye baktım sonra aşağıya pencerelere sonra da gözlerimi indirince gözlerimiz birleşti birden tüm vücudumu ateş basıverdi gözlerim dans ediyordu hatırlıyorum sonradan aynada kendime baktığımda kendimi tanıyamadım öyle değişmişim hafifçe kel olmasına rağmen ve aynı anda hem zekî hem de bir yandan hayal kırıklığına uğramış bir yandan da neşeliy-miş gibi göründüğüne bir kız için çok çekiciydi Ashlydyatın gölgesindeki Thomasa benziyordu güneşten cildim şahane bir renk almıştı bir gül sanki o heyecan geceleri gözüme uyku girmez oldu onun açısından hoş olmazdı ama geç kalmadan mâni olabilirdim okuyayım diye Aytaşını verdiydi Wilkie Collinsin okuduğum ilk kitabı East Lynnei de Mrs Henry Woodun Ashlydyatın gölgesin-deyi öbür kadının yazdığı Henry Dunbarı sonraları yalnız başıma olmadığımı görsün diye ona içinde Mulveylerin fotoğrafıyla birlikte ödünç vermiştim bir de Lord Lytton Eugene Aram sonra adından dolayı Mrs Hungerfordun Molly bawnini vermişti bana içinde Molly geçen kitaplardan hoşlanmıyorum Flandersten getirdiği mağazalardan ha bire kumaş şunu bunu aşıran hem de metrelerce Molly adlı bir fahişeyi anlatan o kitap gibi Öff bu battaniye de ne kalın hah şöyle doğru dürüst bir geceliğim de yok ki bu şey de altıma kıvrılıp duruyor üstelik yanımda o varken ve uslu durmazken hah şöyle o zamanlar sıcakta gezer dururdum gömleğim sırılsıklam olurdu

kabalarım koltukta oturduğum yere yapışırdı öyle sıkı besili görmek için kanepenin üzerine çıkar eteklerimi kaldırırdım geceleyin böcekler kıyamet gibi cibinlikler yüzünden bir satır okuyamazdım Tanrım kaç yıl oldu sanki asırlar geçmiş gibi tabii bir daha hiç gelmedilerdi adresini de tam vermemişti ola ki o ecnebi akrabalarının hep bir yerlere gittiğinin bizimse hiç gitmediğimizin farkına varmıştır o yükselen dalgaların arasında gemi pruvalarının

815

beşik gibi sallandıklarını gemi kokularını karaya çıkmış izinli Subayların üniformalarını hatırlıyorum deniz tutmasına yakalanmış gibiydim çok ciddi görünüyordu bir şey demeden yüksek düğmeli çizmelerimleydim eteğim uçuşmakta beni altı yedi kere öptü ağladım mı evet galiba ağlamıştım ya da ona yakın elveda derken dudaklarım çöğünmekteydi seyahat için özel mavi renkte çok tuhaf bir şekilde simetrik değilmiş gibi dikilmiş Muhteşem bir tayyör giymişti hava son derece güzeldi onlar gittikten sonraysa bir kasvet bassın çılgıncasına kaçıp bir yerlere gitmeyi düşlediydim bizim bulunduğumuz yerde hiç kolay değil babam teyzem hep evlilik bekliyorum daima bekliyorum ona daaaa yol göstersiiiin diye ben bekliyorum ne de uçan ayaklarına süratleeee kahrolası topları ma- gazanın her yanında patlaya gümbürdeye özellikle Kraliçenin doğum günü her bir yana bir şeyler atıyorlar pencereleri açmadıysan General Ulysses Grant mı yoksa başka biri mi önemli bir şeyler yapmış olan büyük bir adam gemiden inip karaya ayak bastığında Nuh Nebiden bu yana orda Konsolosluk yapan ve onun gelmesini bekleyeduran yaşlı Sprague onu karşılayınca zavallı adamı bir azarlasın üstelik oğlunun yasını tutmakta haydee başlamış sonra gene sabahları borazanlarla kalk borusu faslı ve trampetlerin gürültüsü zavallı talihsiz askercikler yürü babam yürü karavana kokuları ortalığı cüppeli uzunsakallı ihtiyar yahudilerle hahamların kokusun- dan daha çok sarmakta sonra ateşkeskomutu silahlar susar askerler hatları geçmek için koşuşurlar muhafız anahtarlarıyla dolaşıp kapıları kilitler ardından gaydalar yalnız Yüzbaşı Groves ile babam pipolarını yakıp Rorkes Drift ile Plevneden Sir Gamet Wolseley-den Hartumdaki Gordondan bahsederler yaşlı kurt içkisi her daim pencere pervazında zerresini bıraktığı olmaz her dışarıya çıkışlarında kafayı bulurlar burnunu karıştırıp, köşesinde anlatacağı bir seks fıkrası daha düşünüp durur ama ben ordaykene uyduruk bir bahaneyle benim odadan çıkmamı istemeyi

asla unutmaz içtiği Bushmills viskisinden sitayişle konuşur işte önüne ilk çıkan kadı- na da aynı şeyi yapabilirdi durmaksızın içmek ve yaşlılık öldürdü onu herhal eski zamanlarda günler seneler gibi hiçbir kimseden mektup geldiği olmaz kendime postaladığım içleri kâğıt kırpıntısı dolu birkaçı müstesna kimi zaman canım öyle sıkılır ki insanları tırnaklarımla paralamak gelir içimden hele o tek gözlü ihtiyar Arap ile hiya hiya ahiya diye serenat yapan erkek eşeği senin erkek eşeğini ortalığı karıştırdığı için taltif etmek lâzım ellerim sarkık öyle pencereden karşıki evde hoş bir genç var mıdır diye bakışım kötü tıpkı şimdiki gibi Holle'. Streetteki bir hemşirenin abayı yaktığı o
816
tıp öğrencisi pencerede sokağa çıkmak üzere olduğumu göstermek için şapkamı ve eldivenlerimi giydiğimde hiçbir hareket yok anlayışsız mermer kafalı dev bir postere yazsan da gözüne gözüne tutsan dahi anlayacakları yok sol elle iki defa tokalaşsan Westland Row kilisesinin önünde hafifçe kaşlarımı çattıydım da gene de beni tanıyamadıydı nasıl oluyor da çok akıllıyız diye geçiniyorlar söyleyin bakalım bu gri maddeden var onlarda ama saplarında bana sorarsanız City Armsdaki o taşralı celeplerin zekâları etini sattıkları öküzlerden ve ineklerden çok daha azdı ya o kömürcünün çıngırağı o yaygaracı namussuz aklınca şapkasından çıkardığı başkasına ait faturayla beni dolandıracak nedir o eller öyle eskiler alayım es-kiiyurbacıı bugün fakir bir adama verecek krık şişeniz var mı ne bir ziyaretçi ne bir mektup onun çekleriyle Sayın Madam diyerek-ten ona gönderdikleri o harika ilaç gibi kimi ilanlar hariç sadece onun mektubuyla bu sabah Millyden gelen kartpostal bakın ona bir mektup yazmış son mektubu kimdendi Ha Mrs Dwennden yahu tutup onca yıldan sonra benden pisto madrileno tarifini istemek için ta Kanadadan mektup yazmak da nerden gelmiş aklına Floey Dillon ise aslı varsa çok zengin bir mimarla evlenmişmiş dediklerine bakılırsa adamın sekiz odalı bir villası varmış kızın babası
yetmişine yaklaşmış her daim neşeli bir adamdı işte böyle Miss Tweedy ya da Miss Gillespie bu işte piyana bu maun büfede ise som gümüşten bir kahve takımı var sonra öldüydü öyle uzaklarda insanların durup durup kendi acıklı hikâyelerini anlatmalarından nefret ederim herkesin kendi derdi kendisine yetiyor o zavallı Nancy Blake geçen ay hâd zatürreden öldüydü hani gerçi onu o kadar iyi tanımıyordum benden ziyade Floeyin arkadaşıydı

zavallı Nancy cevap vermek zorunda kalmak da sıkıcı her daim hatalarımı gösterir durmak bilmez elem verici kederinize teyessürlerimi hep yaparım bu hatayı halayı da inceltme işareti koymadan inşallah bir daha sefere bana uzun bir mektup yazar yalnız bir şey varsa beni gerçekten beğeniyor Oh şükürler olsun yüce Tanrıya şiddetle arzu ettiğim bir şeyi bana verecek birisini buldum beni gene canlandırdı artık senin eskiden olduğu gibi burada bir şansın kalmadı keşke birisi bana bir aşk mektubu yazsa onunkisi pek ahım şahım bir şey değil ona istediğini yazmasını söylediydim her zaman senin Hugh Boylan eski Madrid yaveleri zevzek kanlara göre aşk inliyorum ölüyorum ama o yazmış olsaydı sanırım içinde bir hakikat payı bulunurdu gerçek ya da değil bütün gününü dolduruyor ya zaten aşk da her an düşündüğün ve baktığın her yerde yepyeni bir dünya görmek gibi bir şey değil mi cevabını yatakta yazabilirdim o za-

817

man birkaç kelimeyle hayal etsin beni diye Av Dillonun Hanımlara Mektuplar kitabından yazdığı mektuplarla bir kadını iğfal ederek mahkemede olay yaratan o adama yazdığı o upuzun dargın mektuplar gibi değil ondan bir iki basit kelime yazmasını istediğim zaman o tutar aynı açık kalplilikle bir beyefendinin teklifine en büyük dünyevî mutlulukla müspet cevabını istediği gibi kıvı-rırdı alelcile alel acele vay canına başkaca bir şey yok onlar için tamam da şayet bir kadınsan yaşlanır yaşlanmaz seni çöplüğün dibine fırlatıp atıverirler. O sabah ben yatağımdaykene önce Mulveyinki geldiydi Mrs Rubio onu kahvemle birlikte getirmiş ve orda dikilerek durmuştu ben onları göstererek bana vermesini söylediğim zaman zarfı açmak için firkete kelimesini hatırlayamadığımdan ha horquilla demişim kadıncağız ne demek istediğimi anlamamış üstelik de hemen burnunun dibindeki kıvrık takma saçında kendini matah bir şey sanıyor 80ine yoksa lOOüne yaklaştığına çirkin suratında kırışıksız yer kalmamış dininin o baskılarını da ekleyince dünyadaki gemilerin yarısına bedel Atlantik filosu İngiliz bayrağı ve bütün o carabinerolarıyla limana gelip de 4 sarhoş ingiliz bahriyelisinin onlardan bütün o kayayı almasını bir türlü hazmedemediğinden ve onu memnun etmek için Santa Manadaki âyinlere onun istediği kadar sık gitmediğimden dolayı şalına sarılmış öyle nikâh falan varsa o başka azizlerin tüm o mucizeleriyle siyah Meryemanası ve simli entarisiyle Paskalya Pazarında

sabahleyin güneşin 3 kez dansı hele rahibin elinde çan ölmüşlere vatikan getirişi kendisini Ma-jestadı uğruna kutsayışı bir hayranınız diye yazmıştı dehşetle irkil-diydim onu gördüğümde içimden onunla tanışmak geldiydi Calle Real boyunca beni takip etti mağazanın vitrininde birden geçerken bana dokunuverdi ama randevu istemek amacıyla bana yazmış olacağı aklımın ucundan geçmiyordu bütün gün kaşkorsemin altında sakladım ve nerde bir ıssız köşe bulduysam çıkardım çıkardım okudum babamsa talimlerde emir yağdıradursun elyazısından ya da pullardaki dilden çıkarmaya çalışıyorum şarkılar söyleyerek anımsıyorum beyaz bir gül mü taksam o koskoca salak saati de yanıma koydum ki vakti yaklaştırsın Mağribi duvarlarının dibinde beni öpen ilk erkekti o sevgilim küçük bir oğlanken dilini ağzıma koyana dek öpüşmenin ne anlama geldiğini hiç bilmezdim ağzı tatlı öyle gencecik dizimi birkaç kez kaldırıp ona doğru usulünü öğretsin diye ne demiştim ben ona nişanlı mıymışım ne Don Miguel de la Flora adlı bir ispanyol asilzadesinin oğluyla şaka niyetine şaka o da benim onunla 3 sene içinde evleneceğimi zannede-

818

rek latife olarak söylenmiş pek çok sözde hakikatler gizli değil midir nitekim Bloom da Flora gibi çiçek demek ya kendimle ilgili ona birkaç gerçek şeyi de anlattım biraz hayal kursun maksadım ispanyol kızlarını beğenmezmiş galiba onlardan biri onu istememiş de onu tahrik ettiydim bana getirdiği çiçeklerin hepsini göğsümde ezdiydi pesetalarla perragordaları sayamıyordu ama ona öğrettim Cappoquinli olduğunu söylediydi Blackwaterda bir yer ama çok kısaydı sonra ayrılmazdan önceki gün Mayıstı evet ispanyanın bebek kralı doğduğunda Mayıstı ilkbaharda hep böyle olurum her yıl yeni bir adamla olayım OHara kulesinin orda kayanın tepesindeki topun altında yıldırım çarptığını söylediydim ona Claphama gönderilen ve gösteri sırasında koşuşarak birbirlerinin tepesine çıkan kuyruksuz berber maymunlarını da anlattıydım Mrs Rubio onun hınzır bir kaya akrebi olduğunu ve incelerin çiftliğinden piliçleri aşırdığını ve çok yaklaşırsan sana taş bile attığını söylemişti o bana bakmaktaydı üzerimde o önü açık beyaz bluzum vardı maksadım aşırıya kaçmadan ona mümkün mertebe cesaret vermek daha yeni yeni kabarmaya başlamıştılar ben yoruldum deyince köknar ağacının kovuğuna uzandık vahşi bir yer galiba gelmiş geçmiş en yüksek kaya imiş dehlizleri kazamatları o ürkünç kayalarla sarkık buz

mudur nedir aşağı sarkan o şeylerle kaplı Saint Michael mağarası ve de merdivenleri fotinlerim tamamen çamura batmış vaziyette maymunlar ölünce herhalde bu yoldan aşağıya inerek denizden Afrikaya ulaşıyorlar ta uzaklarda gemiler fındıkkabukları sanki bir Malta gemisi geçmekteydi evet deniz ve gökyüzü istediğini yapabilirdin orada sonsuza dek uzanıp yatabilirdin dıştan okşadı onları çok severler bunu yapmayı yuvarlak olduklarına herhal onu harekete geçirmek için pirinçsapından beyaz şapkamla üzeri-
ne eğilmiştim yüzümün sol tarafı en güzel yanım onun son günü şerefine bluzum açılmış şeffaf bir tür gömlek vardı üzerinde pembe göğsünü görebiliyordum kendisininkini benimkine birazcık dokundurmak istediydi ama bırakmadıydım önce bir küssün kim bilir verem midir ya da bir çocuk peydahlama korkusundan embara-zada o ihtiyar hizmetçi Ines bir damlası dahi içine girdiği takdirde demişti sonra Muzla denemiştim ama kopar da içimde kalır diye korkuyordum zira bir zamanlar bir kadının içinden orada yıllarca kalmış ve kireç bağlamış bir şey çıkardıklarını işitmiştim çıktıkları o yere girmek için deli oluyorlar sanki asla yeterince dibine ulaşa-
mayacaklarmış gibisine bir telaş ama sizinle işleri bitince bir dahaki sefere kadar akıllarına bile getirmezler evet zira orada fevkalâde bir his var öyle güzel her zaman nasıl bitirdiydik evet Ha evet he-
819
yecanımı gizleyerek onunkini mendilimle çektim ama bacaklarımı açtıydım da eteğimin iç tarafına dokundurtmuyordum zira eteğim yandan yukarıya kadar açılıyordu cehennem azabı çektirdiydim önce biraz gıdıkladım kalkışına bayılıyordum oteldeki o köpek rrrsssst avokvokavok gözleri kapalıydı altımızda uçan bir kuş seninki hâlâ utangaç olsun öyle daha hoşuma gidiyor inleyerek o şekilde üzerine çıkıp düğmelerini çözerek onunkini çıkardığım ve derisini geriye sıyırdığımda bir parça kızardıydı ucunda göz gibi bir şey vardı hepsinin de ortasında Düğmeler erkeklerin yanlış tarafında Molly sevgilim dediydi bana neydi adı Jack Joe Harry Mulvey neydi galiba evet bir teğmendi epey sarışınca güler gibi sesli ben de tuttum ne derler ona tüm o ne derler ona bıyığı varmış tekrar geleceğini söylediydi Tanrım daha dünmüş gibi geliyor şayet evli olsaymışım o takdirde beni yaparmış ben de ona söz verdim evet sadakatle uçaraktan beni bağladığını ölse de öldürülse de yüzbaşılığa hatta amiralliğe

terfi etmiş olsa da 20 yıldır köknar ağacı kovuğu dediysem ardımdan gelip de elleriyle gözlerimi kapatıp kim olduğunu tahmin etmemi istese onu tanıyabilirdim hâlâ

genç belki de 40 yaşında Blackwaterh bir kızla evlenmiş ve epey değişmiştir hepsi de değişir bir kadın karakterinin yarısı olsa onlarda karısı daha onu rüyasında bile görmeden önce sevgili kocasıyla neler yaptığımı ne bilecek üstelik güpegündüz tüm dünyanın gözü önünde Chronicleda bir makale yapsınlar bunu sonra bir parça çıl-gınlaştım Benady Broşun bisküvi torbasını şişirdiğimlen bir patlattım Allahım bir gürültü kopsun ne kadar çullk ve güvercin varsa çığlık çığlığa aynı yoldan geriye dönüp Middle Hill üzerinden eski askerî karakolu ve Yahudi mezarlığını bu arada mezartaşlarındaki Ibranice yazıları okuyormuş gibi yapa yapa geçerkene tabancasıyla ateş etmek istedim tabancam yok dedi başına bela kesilmiştim H M S Calypso yazılı siperli kepini ben düzelttikçe o eğrikleştiriyor-du şapkamı sallayarak mabedin dışında konuşan o yaşlı Piskopos kadınların yüce vazifelerinden bisiklete binip siperli kepler giyen şimdiki kızlardan dem vuran uzun vaizini verirkene bloomer denilen yeni kadın jimnastik külotlarını da ihmal etmediydi Allah ona akıl bana bol bol para ihsan eyleye herhal onun yüzü suyu hürmetine demişler öyle adımın Bloom olacağı da hiç aklıma gelmezdi bir kartvizitte nasıl görünecek diye kâğıda yazdığımda meselâ kasapla konuşurkene başüstüne M Bloom vallahi çok güzelsiniz der dururdu Josie ben onunla evlendikten sonra neyse Breen ya da Briggsden daha iyidir brigmiş bir de o bottomlu isimler var Mrs Ramsbottom ya da başka türden bir bottom Mulvey de matah bir
820
isim değil yani ondan boşandım diyelim Mrs Boylan annem artık her kim idiyse bana daha güzel bir isim takabilirdi Allahaşkına mesela o güzelim Lunita Laredo gibi Willis Roaddan aşağı Jerse-yin öbür tarafında kıvrıla kıvrıla Europa Pointe doğru koşarkene ne kadar eğlenirdik şimdi Millyninkleri o merdivenden yukarıya koşarkene seyretmekten hoşlanırım ya benimkiler de bluzumun içinde yalpalana yalpalana oynardı zıplayarak karabiber ağaçlarının ve akçakavakların yapraklarını yoldum ve ona doğru fırlattım Hin-distana gittiydi seyahatlerini yazacakmış dünyanın bir ucuna gitmeyi ve dönmeyi göze alan bu erkekler vakit varken hiç olmazsa bir kadını bir parça haydi iki parça sıkıştırmak hakları öyle ya bakarsın boğulacaktır ya da bir yerde gümleyecektir o Pazar sabahı o ölen Yüzbaşı Rubios ile Windmill Hillden yukarı düzlüğe tırman-dıydık nöbetçininki gibi eski usul dürbünüyle bir iki gemi gördüğünü söylediydi B Marche Paristen gelen o elbiseyi giydiydim ve mercan kolyeyi taktıydım boğaz pasparıldak

ta Fası nerdeyse Tanca körfezini apak tepesi karlı Atlas dağını
görebiliyordum tıpkı bir nehir o boğazlar şeffaf öyle Harry Molly sevgilim
sürekli onu düşünüyordum denizde her zaman öyle sonra âyinde zirveye
doğru jüponum kaymaya başlayınca irtifadan haftalar haftalar boyunca
onun kokusu için mendilini yastığımın altında sakladıydım Cebe-litarıkta
işe yarar bir parfüm bulunmazdı sadece o ucuz peau dEs-pagne kuruyunca
insanın üzerinde leke bırakan hani her şeyden ziyade ben ona bir yadigâr
vermek isterdim o bana uğur getirsin diye o acayip Claddagh yüzüğünü
verdiydi ben de Güney Afrikaya giden ve orada Boerlerin pis savaşı
yüzünden ve hummadan ölen Gardnere verdiydim ama sonunda mağlup
oldular ya opal ya da inci gibi sanki uğursuzluk getirmişti ama 18 karat
altındandı çok ağır olduğuna lâkin öyle bir yerde ne bulabilirsin ki
Afrikadan esen kumkurbağası fırtınasıyla limana vuran o Mary the Mary
midir neydi adı o terkedilmiş gemi yo. bıyığı yoktu Gardnerdi o evet
perdahlanmış tıraşlı yüzünü görür gibiyim Gufgufgufdüüüüüüüüüüü-
üüüüüü.üüüüüt gene o tren inleyen namesiyle ah o eski güünlee-rimdee
hasretle gözlerimi kapalı soluk soluğa dudaklarımı uzatıp öpebilseydim
eğer hüzünlü gözlerini açarak piano işte burada buğulanırken dünya
buğdüny kısmı berbat gelir ah o aşk şarkılarıııı-ıııı bir daha sahneye
çıktığımda bununla bir çınlatayım da ortalığı Kathleen Kearney ile bütün o
çığırtkanları Miss Şuymuş da Miss Buymuş da Miss Öbürü politikadan
bahsederek götümün kenarı kadar anlarlar ya ortalıkta seke seke gezen bir
sürü serçeosuruğu kendilerini ilginç göstermek için ne varsa yapar bunlar
yerlimalı
821
irlandalı güzeller asker kızıyım ben ne olmuş ya siz kimlerin kızısınız
çizmecilerle meyhanecilerin mi bağışla beni payton elarabası sandıydım
seni bir subayın koluna girip benim gibi Alamedada yürüyüş yapma
fırsatını ele geçirmek için elli kere kıç atarlardı geceleri orkestra çalarkene
gözlerim çakmak çakmak göğüslerim ihtiras nerde onlarda Allah o zavallı
salakların yardımcısı olsun ben 15 ya- 1020 şımdaykene erkekler ve hayat
hakkında onların 50sine bastıklarında öğreneceklerinden fazlasını
biliyordum o şekilde şarkı söylemesini bilmiyorlar ki Gardner o şekilde
gülümseyen ağzıma ve dişlerime bakan bir erkeğin bunu unutmasına imkân
yoktur demişti ilkin aksanımdan hoşlanmadığını sandıydım o da tam ingiliz
yani pullarına rağmen babamın bana bıraktığı tek şey gözlerim an-

neminkilere çekmiş endamı da her ne halse bütün o astklerin kasıntı olduklarını söylerdi hep halbuki o hiç de öyle değildi dudaklarımda erir giderdi önce suratına bakılmaya layık

bir kocayla benimkisi gibi bir kız bulsunlar da ha bir de elini sallasa ellisini pe- sinden koşturabilecek Boylan gibi paralı bir yakışıklının iştahını kolları birbirlerine kenetlenmiş vaziyette o işi 4 ya da 5 kez yapsınlar da göreyim onları ya o sesleri onunla evlenmeseydim çoktan bir prima donna olabilirdim gelir aşkının güzel ta hançeremde çene geriye pek fazla değil ikile canım Hanfendimizin Odası alacakaranlıkta hendekli çiftlik ile kemerli odalar konusunda bir tekrar evet koro merdivenindeki performanstan sonra verdiği Güneyden esen yelleri söyleyeceğim memelerim ortaya çıksın diye siyah tu-valetimdeki o danteli değiştireyim elbet Evvelallah bir de o alâmet yelpazemi onartayım kıskançlıklarından çatlasınlar onu dü- şündükçe deliğim kaşınıyor, daima içimden şey yapmak geliyor içimde bir fırtına esiyormuş da en iyisi aman dikkat uyanıp da gene ıslatmaya başlamasın kıçımı belimi sağrılarımı kamilen yıkamışken keşke bir banyomuz olsaydı kendime ait bir oda ya da neyse keşke başka bir yatakta kendi başına uyuşa soğuk ayakları üzerimde öyle açıl da osuracak bir yer bulalım yahu Tanrım ya da ne yapacaksak daha iyi yapalım evet öylecene tut onları yanımda bir parça piano usulcana güzeeee o tren gene uzaklardanpianissi-mo eeee bir kşarkı daha

oh rahatladım nerede olursan ol kardeş zartayı koyuverecek- sin kim bilir belki de çayla birlikte aldığım o domuz pirzolası sonradan gayet iyiydi sıcak olduğuna hiçbir koku alamadıydım şarküterideki o tuhafbakışlı herif dolandırıcıların şahı eminim inşallah o lamba tütmüyordur burnumun içi kurum dolucak ama onun hava-gazını bütün gece açık bırakmasından evlâdır Cebelitarıkta da ge-

822

çeleri yatağımda huzursuz olurdum kahrolası hatta ne diye öyle sinirliyim anlayım diye kalkardım ama kışın hoşuma gitmez değildi daha çok insan elbet Hey Allahım o kış da ne kötü söğüdüydü havalar on yaşımda kadardım öyle miydi evet o büyük bebeğim vardı bir sürü cici giysisi bir giydirir bir soyardım ayaz kesen o rüzgâr

dağlardan esip ta ne Nevadaydı Sierra Nevadaya kısacık kombinezonumla şöminenin karşısında durup kendimi ısıtmaya çalışırdım o şekilde dans etmeye bayılırdım sonra bir koşu yatağıma giderdim karşıda oturan adamın hep orda olduğuna ve ışıklarını söndürüp bitevi bana baktığına eminim yaz gelince ev içinde çıplak dolaşırdım soyunuk halimi ne severdim ya lavaboda kendimi okşaya-raktan krem sürerdim ama oda

faslına gelince ben de söndürür-düm ışığımı ve işte o anda 2miz kalırdık uykuya falan güle güle artık hiç olmazsa bu gece inşallah onun yoldan çıkaran o tıp öğrencileriyle çıkmaz düşünün genç adam tekrar geldiğinde saat sabahın 4ü müdür yoksa daha mı fazladır bravo çocuğa beni uyandırmayacak kadar nazik bütün gece paralarını savurup gevezelik etmekten ve dur durak bilmeksizin içmekten ne anlarlar bilmem su içseler ya sonra başlar bize buyruk yağdırmaya yok yumurtası yok çayı yok Findon morinasıyla sıcak tereyağlı kızarmış emeği galiba yakında onu ülkenin kralı gibi oturtmak zorunda kalıcağız yumurtanın içini kaşığın ters ucuyla ite kaka bunu nerde öğrendiyse artık üst kat merdivenlerinden sabahleyin tepsideki fincanları şangırda-taraktan apar topar inişi yok mu ömür vallahi sonra kediyle oynaması nasıl da sürtünür insana ama kendisi için ha pireli mi acaba bir kadın gibi tıpkı musibet şey her daim yalanıp ıslak ıslak lâkin o nefretlik tırnakları acep bizim göremediğimiz bir şeyleri görebiliyorlar mı o şekilde bakışları merdiven başında öyle uzun süre oturup dinlemesi benim hep beklediğim ne de hırsız şey ama aldığım o güzelim parçayı yarın ona biraz balık alayım bari ya da bugün Cuma evet alayım da biraz kuşüzümü reçeliyle sütlü pelte çok eskiden olduğu gibi Londra ve Newcastledan Williams and Wood-sun o iki librelik erik ve elma karışımı kavanozlardan değil bereketli ama o kemikleri ne fena o yılanbalıkları şey mezgit evet güzel bir parça mezgit alayım da hep 3 kişiye yetecek kadar alıyorum unutup amaan kasaplardan bıktım artık Buckleys nedir o fileto pirzola efendime söyleyim but biftek kontrfile koyun boynu ve dana yüreği adı bile kâfi şey ya da piknik için her birimiz 5/- ver-sez ya da ona ödetsez ve onun için de başka bir kadın davet etsez kimi Mrs Fleming ve arabayla Furry Glene ya da Strawberry Bed-se gideriz ilkin bütün atların toynaklarını inceletirdik ona mektup-

823

lan yaptığı gibi yo Boylanla değil orada evet birkaç dana rostosu ve jambon karışık sandviçle setlerin dibinde küçük küçük evler var belli ne için ama hava çok sıcak dediydi lâkin resmî tatil de değil amaan sen de Hamsin Yortusunda dolaşan şu kadınlardan nefret ediyorum nedir öyle uğursuz bir gün bence tevekkeli arı soktuydu onu sahiller daha iyi ama ömrü hayatımda bir daha onunla kayığa binmeye tövbe sonra da Brayde denizcilere kürek çekmesini bildiğini söylemesi biri çıkıp da Gold Cup için

engelli yarışlarda at binebilir misin diye sorsa seninki evet diyecek ama hava patlayınca senin numaracı olanca ağırlığıyla bana yaslanıp bana

dizgini sağa kır şimdi sola kır o arada deniz bir kabarsın battık batıyoruz derke-ne küreği elinden kayıp üzengiden bir fırlasın şükür hepimiz dibi boylamadığımıza tabii o yüzme biliyor bense hiç tehlike filan yok canım sükûnetini muhafaza et spor pantolonuyla öyle içimden herkesin önünde onları paralamak ve ötekinin dediği gibi kıçını kırbaçlamak geldiydi eşek sudan gelinceye hak ettiydi bunu zira lâkin City Arms Otelinden öbür güzel Burkeyle birlikte olan kim olduğunu bilmediğim o uzunburunlu herif de ordaydı ve her zamanki gibi istenmediği yerlerde iskelenin üzerinde bir çıngar çıkar mı diye etrafı gözetlemekte herifte bir yüz var kusarsın şükür kü aramızda bir ilişki olmadıydı bu da 1 teselli işte bana getirdiği Mr Paul de Kock gibi başka ünlü bir beyefendi tarafından yazılan o Günah Zevkleri de nasıl bir kitap acep insanlar o ismi ona hortu-muyla bir kadından öbürüne dolaşıp durduğuna vermişlerdir garanti beyaz iskarpinlerimi değiştirmeye dahi fırsat bulamadıydım tuzlu suyla hışırı çıkmıştı ya o tüylü şapkam rüzgârda bir o tarafa bir bu tarafa uçaraktan ne rahatsız edici şey yarabbim kışkırtıcı da denizin kokusu beni bir coştursun tabii ya kayadan kıvrılınca arkada Catalan Körfezindeki sardalyelerle çapakbalıkları balıkçıların sepetlerinde şahane gümüş sanki mübarekler ihtiyar Luigi hani Cenovadan gelen yüz yaşında mıymış dedilerdi bir de o uzun boylu küpeli delikanlı üzerine çıkmak için tırmanman gereken bir erkek istemem hepsi de çoktan öbür dünyayı boylamışlardır herhal üstelik bu berhane gibi yerde geceleri yalnız başıma kalmak istemiyorum lâkin katlanmam lâzım herhal o kargaşada taşınırkene dahi eve bir tutam tuz getirmediydim birinci katta misafir salonunda müzik akademisi kuracaktı pirinç levhalı falan ya da Blo-omların Pansiyonu açmayı düşündüydü elbet buyur sen de babanın Enniste yaptığı gibi her şeyini batır babasına ve bana yapmak istediğini söylediği öbür şeyler gibi yani ama onu anlıyordum halayımız için gidebileceğimizi söylediği bütün o harika yerler meh-

tapta Venedik gondollar Como gölü bir gazeteden resmini kesmiş mandolinler fenerler Ah ne kadar güzel dediydim ben ne istersem derhal onu yapacaktı güya vakit geçirmeksizin erkeğim olur mu-sun güğümlerimi taşır mısın icat ettiği onca plan için ona karpuz-kabuğundan bir madalya vermeleri lâzım sonra tutsun bizi bütün gün buruya hapsetsin bir dilim ekmek için kapıya hangi menhus dilencinin gelip de ne martavallar okuyacağını sonra da ayağını içeri daldırıp kapıyı kapatmama

mâni olacağını hiç bilemezsin Lloyds Haftalık Haberlerde 20 yıl hapiste kaldıktan sonra çıkıp da yaşlı bir kadını parası için öldüren o kaşarlanmış mücrim dedikleri adamın resmindeki gibi o adamın zavallı karısını ya da artık her kimse anasını düşünün bir herifin suratını görmemek için şehir değiştirir insan emin olmak için bütün kapıları ve pencereleri sürgüleyip kilitleyene dek rahat edemediydim ama bu sefer de bir hapishaneye ya da bir tımarhaneye tıkılmış gibi hissetmeye başlıyor insan hepsini kurşuna dizmeli dokuz kamçılı kırbaçla canına okumalı zebella gibi herif zavallı bir yaşlı kadını yatağında boğazlasın vallahi tutup keserdim şeyini bir faydası dokunacağından değil ama hiç yoktan iyidir hırsızların mutfağa girdiğini işittiğime emin olduğum o gece gömleğini giyip elinde şamdan ve ocak süngüsü sanki bir fare ararmışçasına aşağı indiydi lâkin ödü bokuna karışmış suratı çarşaf kireç gibi beyaz aklınca hırsızlar işitip de kaçsınlar diye ha bire gürültü çıkarıyordu aslında çalınacak fazla bir şey yok da haliyle korkuyor insan Milly de uzakta olduğuna kızı ta oralara göndermesi yani neymiş dedesinin yüzü suyu hürmetine fotoğrafçılık öğrenmeliymiş halbuki kızı Skerrys akademisine gönderseydi ya orada da hep birinci olur bir şeyler öğrenirdi benim gibi olmazdı garanti benimle Boylan yüzünden planlamıştır bunu yüzde yüz eminim her şeyi nasıl da tertipler bu adam yarabbi Milly varken son zamanlarda evde dönecek yer kalmadıydı şayet kapıyı sürgülersem tamam ancak ilkin bir huzursuzluk kapıyı çalmadan eve girmesi aşağıda elimde eldiven yıkanırkene kapının arkasına sandalyeyi dayadıydım ne sinir şey ama sonra bütün gün hizmetçi kadınlar gibi ikişer ikişer camekâna koy ki baksın o minnacık cicilibicili heykeliğini hantallığı ve dikkatsizliğiyle kırdığını öğrenirse diye kadın gitmeden önce o îtalyan delikanlıya ek yerini görünmez şekilde onarttıydım 2 şiline bir patates bile kaynatmaz tabii efendim ellerini koruması lâzım son zamanlarda dikkat ettim de hep onunla masada oturmuş ona gazetede bir şeyleri açıklıyor kurnaz karıysa anlamış gibi kafa sallayıp duruyor elbet onun tarafını tutacak biz ona eyvallah demiyoruz ya tutup bize mi anlatacak

825

vallahi ben çok safım kadının mantosunu tutmalar zaten onun bir kabahati olsa benim yüzümden der ona benim işim bitikmiş de rafa kaldırılmam lazımmış sanıyor ama yanılıyor alâkası yok göreceğiz

göreceğiz şimdi Tom Evansla da kırıştırdığına vaziyeti fena sayılmaz iki oğlu da Murrayların o haşarı kızlarıyla ıslık çalıp beni taklit ediyorlar sonra da Milly de bizle oynayabilir mi lütfen maşallah kız rağbette artık ondan ne koparırlarsa geceleyin Nelson Street boyunca Harry Devanın bisikletine binerek iyi ki onu şimdi bulunduğu yere göndermiş zira haddini iyice aşmaya başladıydı patinaj alanına gitmek için tutturmalar sigara dumanını burunlarında tutmalar diktiğim ceketinin arkasına düğmenin ipliğini dişimle koparırkene kokusundan anladıydım benden gizleyemezdi çok bir şey diyorum yalnız keşke üzerindeykene dikmesedim zira ayrılık mânâsına gelir son erikli pudingi de 2ye ayırdıydım vallahi çıkıyor kim ne derse desin yalnız dili benim zevkime göre bir parça uzunca bluzun önden çok açık derdi bana tencere dibin kara hesabı ki-minki daha kara acaba pencerenin pervazında otururkene bacaklarını o şekilde kaldırma her şeyin meydana çıkıyor millet gelip ge-çerkene ona nasıl da bakıyor tıpkı ben o yaştayken bana baktıkları gibi elbet o yaşta paçavra giysen yakışır bir de kendisine hiç dokundurmaması yok mu Theatre Royalde Only Wayde ayağını çek ordan insanların bana dokunmasından nefret ederim kendi yaşamından korkuyor pilili etekliğini yesinler tiyarolarda gırla gidiyor-dur herhal karanlıkta o biçim dokunmalar nasıl da dibine dibine yapışırlar hep Gaietydeki Beerbohm Tree in Trilby oyununda aşağıdaki o genç meselâ bir daha öyle ezilmek için oraya gitmek mi tövbe eksik olsun Trilbysi de birabomu da iki dakkada bir dayayı-verip uzaklara bakmalar bir parça sapık mutlaka daha sonra Swit-zerin penceresinden iki şık kadına yaklaşmaya çalışırkene gördüy-düm onu aynı numarayı çekmek üzere bütün o hareketleri ve yüzünü tanıdıydım ama o beni hatırlamadıydı ya Broadstoneda onunla ayrılırkene dahi onu öpmemi istemediydi inşallah orada ona hizmet etmek için önünde susta duracak benim gibi birini bu-lur kabakulak olduğu bademcikleri şiştiği zamanki gibi yok şu ner-de yok bu nerde e tabii daha tam manâsıyla açılmış değil ben kendim bile anca kaçtı 22 yaşımdan önce lâyıkıyla gelebilmiş değildim hep yanlış yere kayardı kızlara has saçmalıklar işte şımarık şımarık gülerekten o Conny Connollynin siyah kâğıt üzerine beyaz mürekkeple ona yazdığı mektubu mühürmumuyla mühürleyişi ne ki perde indiğinde onu alkışa tutmuştu çünkü ne kadar yakışıklıydı o zamanlar bir de kahvaltıya öğle ve akşam yemeklerine gelen

Martin Harvey vardı sonraları kendi kendime bir erkek bir hiç uğruna bir kadın için hayatına son verdiği takdirde ancak hakiki aşk böyle olmalı diye düşünürdüm artık öyle erkeklerin sayısı epey azalmıştır muhakkak ancak benim başıma gelmedikçe buna inanması güç çoğunun içinde bir zırnık sevgi yoktur billahi bugünlerde birbirleriyle dolu tıpkı senin gibi hissedecek öyle iki insan bulmak bir parça çatlak olurlar ekseriya babası bir parça kaçık olmalı nedir o gidip onun ardından kendini zehirlemek zavallı ihtiyar adamcağız herhal kendini terkedilmiş gibi hissettiydi senin küçük kahpe de benim şeylerime musallat zaten birkaç eski püskü şeyim var daha 15inde saçlarını yaptırmak istediydi pudralarım sonra cildini bozacak vallahi öyle şeylere daha vakti var kâfi ömrü boyunca ama güzel olduğunu bildiğine içi kıpır kıpır dudakları kıpkırmızı öyle ne yazık ki o şekilde kalmıyorlar benimkiler de öyleydi amaan onunla mı uğraşıcaım yarışlarda Mrs Joe Gallahere rastladığımız hani onun da Avukat Friery ile bizi atlı arabasında görmezlikten geldiği gün ona gidip yarım stonluk patates almasını söylediydim de Çingen karıları gibi nasıl da çemkirdiydi ben de Yaradana sığındım da kulaktozuna helâlinden 2 tokat aşkettim bu sana anana öyle cevap verdiğin bu da arsızlığın için elbet sabrımı taşırdıydı zaten neydi ha çayımdan çöp mü çıktıydı yoksa evvelsi gece uyumadığımdan mıydı yediğim peynir mi asabım bozuktu bıçakları haç-vari koyma diye kaç kere tembih ettiydim aslında kendisi de de-diydi ya evde ona hükmedecek kimse olmadığına dur bakalım şayet bizimki kızcağızın inançlarına ilişkin münasip bir tedbir almazsa yapacağımı bilirim son defa o zaman gözleri iki çeşme ağladıydı ben de onun gibiydim ya kimse bana bir şey buyurmaya cesaret edemezdi kabahat bizimkinde elbet çoktaan bir kadın tutacağımız yerde ikimiz burada köleler gibi benim hiç şöyle doğru dürüst bir hizmetçim olmayacak mı bir daha sonra onun geldiğini gördüydü daha önceden bildirmeliydim ona aksi takdirde yanına bırakmazdı baş belâsı değil mi bunlar o ihtiyar Mrs Fleming ona bir şey yaptırmak mı istedin kendin de ardından koşacaksın tabakların çanakların içine doğru aksıracak osuracak elbet kadın kocamış elinde değil iyi ki gardrobun arkasında kaybolan o mülevves bulaşıkbezini bulduydum bir şey oldğunu anlamıştım aydınlık penceresini açtım ki kokular gitsin diye arkadaşlarını eve yemeğe getirmesi öyle bir gece bir köpekle çıkageldiği gibi lütfen yani

vallahi bu delilik bilhassa Simon Dedalusun oğlunu babası.da tam bir tenkitçi yani

kriket maçında gözlüklerini kaldırmış silindir şapkası başında çorabında koskoca bir delik bir taraftan gülerek
birisine oğlunun ortao-
827
kulda bilmem ne için kazandığı bütün o mükâfatlardan dem vurur parmaklıklara tırmandığını düşünün bizi tanıyan biri görmüş olsa o ahım şahım cenazelik pantolonunda koca bir delik açmış mıdır acep tabiatın ona verdiği yetmezmiş gibisine nasıl da peşinde sürükleyip o pis mutfağa buyur etmiş akıl var mı bu adamda söyleyin şimdi yazık çamaşır günü değil de eskimiş donum asılmış o acuze karının eseri ütü yanığı dahil hepsinin teftişine alesta vaziyette olucaktı çocukcağız başka bir şey sanabilirdi o söylediğim yağları da hiç çıkarmamış ki öylecene gitti felçli kocasının durumu da kö-tüleştiğine zaten onlar da her zaman bir musibet ya bir hastalık ya bir ameliyat öyle bir şey yoksa bile herif içiyordur kadıncağızı dö- vüyordur gidip gene birini aramam lâzım her sabah kalktığımda mutlaka yeni bir şey vardır güzel Allahım güzel Allahım mezarı boylamadan rahat etmemiz kısmet olmayacak herhal şayet müsaade çıkarsa bir dakika kalkabileceğiz işte Aman Tanrım dur evet o şey üzerime gelmiş evet şimdi e tabii sizi de izaç etmez mi bütün o dürtmeler batırmalar sürmeler içimde kaldırdı bak şimdi Cuma Cumartesi Pazar ne yapacağım ben vücutta ruh muh kalır mı bu tarzdan hoşlanıyorsa o başka bazı erkekler bundan hoşlanırmış Allah bilir ama hepimizde bir muzırlık mevcut her 3 ya da 4 haftada bir 5 gün aylık mutat hadisemiz al sikini vur duvara o gece üze- rimde o şekilde geldiğinde sırf bir tek o sefer işte Michael Gun-nın ona Gaietyde Mrs Kendal ile kocasını görmemiz için verdiği locadaykene Drimmiesde bir sigorta problemini halletmiş de bendeki çılgınlığa bakın ama elinde dürbün tepeden bana bakan o şık beyefındiye pas vermediydim öbür tarafımda Spinozadan dem vuran adama ve de sanırsam milyonlarca sene önce mortoyu çekmiş olan ruhuna da hakeza o kritik vaziyette pek ilgilenmişim gibi öne eğilmiş sonuna dek oturmaya mahkûm mümkün mertebe gülümsemeye çalışıyordu Scarlinin o karısını dünyada unutamam apar topar öyle hızlı bir oyunmuş dedilerdi zina hakkında üst balkon-dan hıyarın teki zinakâr kadını ıslıkladıydı yuhaladıydı galiba gidip öbür sokağa çatışmak içinbir kadın buldu telafi etmek için bütün arka yolları koşarak dolaştı keşke onda da bendekinden olaydı o zaman yuhalardı inanın ki kediler bile bizden daha şanslı içimizde

daha çok mu kan var nedir O sabır ver yarabbim deniz gibi akıyor içimden oysa o iri yapısına rağmen beni hamile bırakmadı yeni serdiğim temiz çarşafları berbat etmek istemiyorum giydiğim temiz çamaşırdan dolayı mıydı kahrolası kahrolası bakire misin değil misin anlamak için yatakta bir leke görmek isterler hep kafalarına taktıkları tek şey budur ne de salaktırlar ya 40 kere dul kalmış ya

828

da boşanmış olabilirsin bir parçacık kırmızı mürekkep lekesi tamamdır böğürtlen suyu ya da yo fazla morca olur Peygamber aşkına nedir şu günah zevklerinden çektiğimiz bunu kadınlara layık gören her kimse bir yandan çamaşır bir yandan yemek pişirmek çocuklar bu kahrolası karyolanın şıngırtısı da yok mu parkın ta öte tarafından bizi işitebiliyorlardır garanti şilteyi yere serip yastığı kıçımın altına yerleştirmemizi önerdiydim acaba gündüzleyin daha mı zevkli olur kolaydır herhal surdaki kıllarımı kessem iyi olucak pişiriyorlar beni genç bir kız gibi görünürüm belki nasıl da emer ya bir dahaki sefere giysilerimi kaldırdığı zaman yüzünün halini görmek için neler vermezdim lâzımlık da nerede dur altımda kırılacak diye ödüm nasıl da kopuyor hep o eski komodinden sonra dizinde otururkene ağır mı geldiydim ona acaba önce öbür odada sadece bluzumla eteğimi çıkardığım zaman onu koltuğa kasten oturtmuştum zira bulunmaması gereken yerde harıl harıl ağırlığımı hiç hissetmediydi o aromalı pastillerden sonra inşallah nefesim güzel kokmuştur dur Tanrım bir zamanlar bir erkek gibi anında hani kolaycana ıslık çalabiliyordum Ey Allahım ne gürültü üzerindekiler köpük olsa bari birisinden para gelecek herhalde sabahleyin parfümlemem şart unutma kalçaların bundan güzelini görmediğine bahse girerim şunların beyazlığına bak en pürüzsüz yeri de tam burası şu iki şeyin arası şeftali gibi ne de yumuşak Tanrım bir erkek olsaydım da güzel bir kadının üzerine bineydim O Tanrım ne bu patırtı Jersey lalesi gibi dur dur O Lahorda nasıl da boşanır sular
acaba benim içimde bir rahatsızlık mı var kim bilir yoksa içimde büyüyen bir şey mi var her hafta o şeyin o şekilde gelişi ne zamandı ben geçen Hamsin Yortusuydu evet sadece 3 hafta kadar doktora gitmem lâzım ne ki evlenmezden önce içimden o beyaz şey geldiği ve Floeyin beni Pembroke Roaddaki kadın hastalıkları mütehassısı o yaşlı teneşir kargası Dr Collinse yolladığı zamanki gibi

olucak vajinan dediydi orama bütün o yaldızlı aynalarla halıları vajinalarındaki

ve kokhorozbinalarındaki en sudaYı bir bahaneyle ona koşan Stephens Greenli o zengin karılardan bu şekilde toparlıyordu herhal elbet onlarda para bol onlar için hava hoş dünyadaki son adam olsa dahi onunla evlenmezdim üstelik çocuklarında da tuhaf bir şeyler var her tarafta o pis dişileri koklayıp dururlar yaptığım şeyin kötü bir kokusu var mıydı diye sormuştu bana ne yapmamı istiyordu yani altın olanı hariç mi belki ne soru ya o kırış kırış moruk suratına komprimanlarımla sıvaştırsam mı diye geçirdiydim o zaman gününü görürdü ve onu kolayca geçebilir misin neyi — 829 geçiceğiz yahu diye düşündüydüm soruş şekline bakılınca Cebelitarık kayasından bahsettiğini sandıydım laf aramızda gayet de güzel bir icat ne ki ben kendim küvette ıkınarak boşaltmayı tercih ederim sonra akıtmak için zinciri çekerim ooh serin diken diken olur her yanım ancak içinde bir şey var gibi gelir bana Millynin-kinden anlardım hep kurt var mı yok mu gene aynı şey ya ona yaptırıp ücretini ödemek ne kadar doktor bir İngiliz altını lütfen bir de sorar sık sık omisyon oluyormuyum diye şu ihtiyar herifler nerden bulurlar bunca lafı miyop gözleriyle üzerimde omisyon olurlar yana kalkık itimat edip de bana kloroform ya da artık Allah bilir hangi ilacı vermesine razı gelmezdim lâkin oturup da kaşlarını öyle çatarak burnu öyle akıllı akıllı yazmasına bayılırdım seni kahrolası yalancı aşüfte Ah her bir şey eblehin teki olmasın da kim olursa olsun bunu keşfedebilecek kadar zekiydi tabii hepsi kendi düşüncesinin eseri ya o delice mektupları Pırlantam senin muhteşem vücudunla alâkalı altı çizilmiş ve ondan çıkan her bir şey sonsuza dek kıvanç verici bir güzelliktir okuduğu ve bana da bazen günde 4 ya da 5 kere okuttuğu abuzambak bir kitaptan almış bu satırı hayır dediydim emin misin O evet dediydim oldukça eminim deyince çenesini kapanıydı ardından ne geleceğini bilmez miyim tabii bir zaaf herhal onun beni heyecanlandırması nasıl oldu bilmiyorum ben Rehoboth Terracetaykene tanıştığımız ilk gece durup bir yerde tanışmışız gibisinden birbirimize 10 dakika kadar baktıydık benim anneme çektiğime Yahudi görünüşlü olmamdan dolayı herhal beni eğlendirmek için yarı ağlamsık tebessümüyle neler neler anlatırdı bütün Doyleler de onun Parlamento üyeliğine namzet olacağını söyledilerdi Ah ne aptalmışım ki onun bütün o özerklik hareketi ve millî ittifak konularındaki pehpehlemelerine inandım Huguenotlann iç karartıcı bir şarkısını bulup getirdiydi daha alâyişli olsun diye Fransızca söylenecekmiş O beau

pays de la Touraine lâkin o şarkıyı bir defa bile söylemediydim sadece dinî izahatlar abuk sabuk laflarla zulümler falan bir şeyden rahatça zevk almana müsaade eder mi hiç o zaman da büyük bir lütufta bulunmuş gibi Brighton Squaredeykene eline geçen ilk fırsatta punduna getirip eline bulaşan mürekkebi benim kullandığım üstelik de jelatini hâlâ üzerinde Albion sütlü ve kükürtlüsabunla yıkamak bahanesiyle Ayy ne kadar güldüydüm o gün fenalık geli-cekti ama üstünde durmuyayım o kadar şimdi bunun oturakları daha makûl ebatlarda yapmalılar ki bir kadın üzerine doğru dürüst oturabilsin bizimki yaparkene diz çöküyor bu dünyada onun âdetlerine sahip bir âdemoğlu daha yaratılmamıştır herhalde başı yata-
830
ğın ayakucunda uyumasına bakın bir sert bir yastık olmadan nasıl iyi ki tekme filan atmıyor da Allah korusun yoksa bütün dişlerimi kırardı o Hintli Tanrı gibi eli burnunun üzerinde soluması yağmurlu bir Pazar günü beni Kildare Streetteki bir gösteriye götürdüydü san önlüklü bir adam yanına elinin üzerine yatmış ayakparmakları dışarıda öyle Yahudilerinkiyle Hazreti Isanınkinin toplamından daha büyük bir dinmiş dediydi bütün Asyayı kaplayan başka her-
keşi taklit ettiği gibi onu da taklit ettiydi o da yatağın ayak ucunda koskoca kare şeklinde ayakları karısının ağzının içinde uyuyordur herhal bırak şu pis kokulu şeyleri Allah aşkına şu nerde bu peçeteler allasen ha evet tamam inşallah külüstür gardrop gıcırdamaz oops işte başladı bilmem mi nasıl da derin uyuyor bir yerlerde eğlenmiş aldığı parayı hak etmiştir karı elbet bizimki altında kalmaz efendim Off bu baş belası şey inşallah öteki dünyada daha iyi şeyler olucak kendimizi bağlayışımız Tanrım sen şefaat eyle bu gecelik iyi de şimdi bu topaklanmış şangırtıh külüstür karyola bana daima yaşlı Coheni anımsatıyor kim bilir kaç kere üzerinde yayılmış-tır seninki de babamın onu Lord Napierden aldığını sanadursun bakalım küçük bir kızkene ondan hoşlanırdım ona yavaşça piano dediydim zira O yatağımı severim Allahım 16 yıldan sonra işte burdayız ve halimiz her zamanki gibi kötü sahi kaç ev dolaştık yahu biz Raymond Terrace sonra Lombard Street ve Holies Street biz telaş içinde koşuşurkene seninki ıslığını çala çala yok çömlek-leriymiş yarı buçuk mobilyamızın taşınmasında güya adamlara yardım ediyormuş gibi kargatulumba dolanmakta City Arms Hotel ise kötünün

de kötüsü dediydi Warden Daly sahanlıktaki o güzelim yer içeride her daim birileri duasını edip olanca ufunetini ardında bıraktıktan sonra orada en son kim vardı bilirdin hep tam durumumuz bir parça düzelecekkene bir şeyler oluverir ya da Thomsda Helysde ve Mr Cuffeyle Drimmiede tam bir baltaya sap olurkene ya kurtulmamazı sağlıyacak olan eski piyango biletleri yüzünden hapse tıkılacaktır ya da saygısızca davranışları yüzünden yakında diğerleri gibi Sinner Fein ya da farmasonlar davasına Freemandaki işinden de kovularak evin yolunu tutucaktır ondan sonra Coadys Lanede bana gösterdiği yağmur altında sırılsıklam vaziyette ağır ağır yürüyen o kısa boylu adamın bize bir hayrı dokunucak mı bakalım bir de pek kaabiliyetli olduğunu ve halis muhlis irlandalı ol- duğunu söyler durur halis muhlis olan şey üzerinde gördüğüm pantolonu onun sırf dur Georges kilisesinin çanları dur 45 dakka saat 1 dur saat 2 eve gelmesi için negüzel bir zaman değil mi bir kimse tırmanıp aydınlığa inmek öyle ya bir kimse görseydi o ma-

831

lum âdetinden vazgeçirtirim ben onu ilkin gömleğine bakıyım o Fransızca mektup hâlâ orda mı diye cüzdanına bakayım yalancı erkekleri tanımam zannediyor 20 cebinin tümü de yetmez yalanlarına o takdirde biz ne diye söyleyecekmşiz hakikat olsa bile inanmazlar sonra Aristokratın Şaheserindeki bebekler gibi yataklarında sarmalanmış vaziyette başka bir seferinde de normal hayatta bizde yeterince yokmuş gibi o eski Aristokrat mıdır ismi her neyse olma- dan insanı o iğrenç resimlerle tiksindirmesi iki başlı ve bacaksız çocuklar hep böyle habislikler düşünürler başkaca hiçbir şey bulunmaz beyinsiz kafalarında yavaş yavaş zehirleyeceksin onları yarısını sonra beyefendiye çay ve iki tarafına tereyağı sürülmüş kızartılmış ekmek ile günlük yumurta biz artık hiçbir şey değiliz canım Holies Streette bir gece erkek hep o erkek gaddarlığı bu beni yalamasına müsaade etmediydim de bir kere gecenin yarısı boyunca yerde aralarında biri öldüğü zaman yaptıkları gibi hani kahvaltı falan etmezler ve konuşmazlar ya işte öyle çıplak yatıyordu okşanmak istiyordu herhal bir defasında tahammül edeyim dediy- dim bıraktım hevesini alsın ama hep yanlış yapıyordu zira sadece kendi zevkini düşünmekteydi dili fazlaca yassı mıdır nedir ne diye tekrarlamasını istemediğime vardı elbet bir sebebi kendisine gelince keka adamı karafatmaların kaynaştığı kömürlüğe

kilitlesen farkına varmaz da horul horul uyur acaba Joise miydi benim artıklarıma kalan aşüfte adam doğuştan yalancı vallahi yo nerde onda o cesaret evli bir kadınla benimle Boylanın istemesi onun için garanti ama onun dediği gibi Denişine gelince o zibidi kılıklı herife koca demek için bin şahit lâzım evet o küçük orospusu yok mu onun yakasını kaptırdığı College yarışlarında ben Milly ile birlikte onunlaykene bile kellesinin tepesinde çocuk bonesiyle o Hornblo-wer arka yoldan bizi içeriye aidiydi kıçlarını kıvıra kıvıra yürüyen o iki kızı koyun gözleriyle süzdüydü ilkin ona göz kırpmak iste-diydim tabii faydasız paraları böyle gidiyor işte Mr Paddy Digna-mın sayesinde bunlar evet Boylanın getirdiği gazetede hepsi de o büyük cenaze merasiminde Çingene güveyleri gibi giyinmişler hakiki bir subayın cenazesini görseler bir de harika bir şey tüfekler başaşağı trampetler peşten siyahlara bürünmüş zavallı atı ardından yürümekte L Bloom ile Tom Kernan denilen ve bir yerlerde içip de erkekler WCsinden aşağıya düşerek dilini ısıran o küçücük fi- çımsı sarhoş adamcık ve Martin Cunningham ile iki Dedalus ve Fanny MCoyun beyaz lahana kafalı kocası bir gözü tornistan sıska şey kalkmış benim şarkılarımı söylemeye çalışıyor sil baştan doğması gerek öyle bir şey için ya o göğsü açık emektar yeşil elbisesi
832
e onları başka hangi yolla memnun edecek ki bir ses ki yağmur yağıyor sanırsın şimdi olduğu gibi görüyorum arkadaşlık diyorlar bir de buna birbirini boğazlayıp sonra da gömüceksin hepsi de karıları ve çocuklarıyla evde ve bilhassa da Jack Powerin barda çalışan o kapatması tabii ya karısı ya hastadır ya da hastalanmak üzeredir ya da biraz iyileşmeye yüz tutmuştur o da yakışıklı adamdır hani yalnız kulaklarının üzerinde saçları bir parça kırlaşmış vaziyette hepsi de iyi insanlar vesselam vallahi bir daha kocamı onların eline bırakmam muhakkak onu tiye almaları öyle arkasından öyle sersemce hareketlerde bulunduğu zaman pekâlâ biliyorum ki kazandığı her bir peniyi onların kursağına indirmek maksadıyla çarçur etmeyecek ve çoluk çocuğuna bakacak kadar kafası çalışıyor mendebur herifler zavallı Paddy Dignam aynı şey ama bir bakıma üzülüyorum onun için karısıyla 5 çocuğu ne yapıcak şimdi hele bir de sigorta da yaptırmadıysa küçük maskara bir pab köşesinde takılıp

kalmadığı olmaz hiç karısı ya da oğlu da beklemede Bill Bailey lütfen eve gelsene artık matem kıyafeti onun görünümünü pek ıslah etmez ama şayet güzelsen çok yakışır insana hangi erkek yoktu o evet o Glencreedeki ziyafetteydi ve bas varilton Ben Dollard konser için frak kiralamaya Holies Streete geldiğinde zarına zoruna kendini frağın içine sokmuş ve gülümseyen koskoca Dolly suratı tıpkı kırbaçlanmış çocuk götü gibi sevimli ve şapşal görünmüyor muydu şüphe yok ki sahnede esaslı bir manzara arzetmiş olacaktı düşünün onu kispeti içinde yürürkene görmek için 5/- ödeyerek önceden yer ayırtıyorsunuz Simon Dedalus da her daim bir tuhaflık yapardı ikinci mısrayı ilkin söylemek gibi ah o eski vah bu yeni ne kadar güzel söylerdi akdiken dalındaki bakire her daim de çapkınlığından vazgeçmez Freddy Mayersın hususi opera seansında onunla birlikte Maritanayı söylediğim zaman ne tatlı parlak bir sesi vardı Phoebe güzelim elveda sevgilim seevgUim her daim Bar-tell DArcy güzel buruk bir elveda elbet sesi doğuştan güzel olduğuna yapmacık filan arama onda nasıl da tüm benliğini saran bir duş gibi O Maritana baltagirmemişorman çiçeği makamı değiştiril-se de benim İçin bir parça fazla tiz olsa da şahane söylemiştik birlikte o sıralar May Gouldingle evliydi ama ne var ki olayın tadını kaçıracak bir şeyler söylemeden edemezdi artık dul bir erkek o acaba oğlu nasıl bir şey yazarmış dediydi üniversitede İtalyanca profesörü mü olacakmış da ben de ondan ders alacakmışım ne demeye getiriyor bu adam kalkmış fotoğrafımı göstermiş ona iyi çık-madıydım o resimde modası geçmeyen bir kıyfatle çektirseydim bari gene de beni genç gösteriyor fotoğrafımı ona armağan etmiş

833

midir acaba tutsun beni de versin bari niye olmasın ki Kingsbridge istasyonundan aşağı babası ve annesiyle arabada giderkene gör-düydüm onu ben matemliydim 11 sene önceydi şimdi evet 11 ya- ı şında olucaktı ne yararı vardı yas tutmanın ne ha öyle ha böyle o j ilk ağlaması kâfiydi benim için duvardaki ölümsaatinin tiktaklarını ' işitiyordum elbet o kedi için yas tutmakta ısrarlıydı şu anda kosko- i ca adam olmuştur o aralar masum bir çocuktu Lord Fauntleroy giysisi ve dalgalı saçlarıyla sahnedeki bir prens gibiydi onu Mat Dillonlarda gördüğüm zaman o da beni sevmişti hatırlıyorum hepsi de severler ya dur Allahım evet dur evet bak şu işe bu sabah is-kambil falımda birleşme

çıktıydı daha önce rastlamış olduğum genç bir yabancıyla ne esmer ne sarışın ben o zannettiydim ya genç de değil yabancı da üstelik yüzüm öteki tarafa dönüktü 7nci »
kart neydi ondan sonra maça 1 Olusu karayoluyla seyahat anlamına ardından bir mektup alıyorum ve rezaletler dam 31üsüyle karo 81isi 1520 sosyetede yükselişi gösteriyor evet dur hepsi de çıkıyor ve 2 kırmızı 8 de yeni giysiler için şuna bak rüyasını da görmemiş miydim evet işin içinde şiirle ilgili bir şey de vardı umarım pancar suratlı bir Kızılderili gibi dimdik duran ya da gözlerinin ta içine giren yağlı uzun saçları yoktur niye öyle yaparlar bilmem kendileriyle de şiirleriyle de dalga geçsinler diye mi küçük bir kızkene ben şiirden hoşlanırdım ilkin onu Lord Byron gibi bir şair sandıydım ama onda o kaabiliyet ne gezer epey farklı sanmıştım onu o da çok mu »
genç acaba o şimdi dur 88 ben evlendiydim 88 Milly dün 15ine bastı 89 Dillonlardaykene kaç yaşındaydı ki 5 ya da 6 dersez 88 1530 demek ki 20 küsur olmalı şayet 23 ya da 24se ona göre çok yaşlı sayılmam inşallah ukala üniversite öğrencilerinden değildir yok canım yoksa mutfakta onunla oturur Epps kakaosu içer miydi konuşurken her bir şeyi anlamış gibi gözüktüydü bakarsın ona Trinity Collegeden mezun olduğunu söylemiştir henüz profesör olamayacak kadar genç inşallah Goodwinin olduğu gibi bir profesör değildir o tam bir John Jameson ordinaryüs profesörüydü hepsi de bir kadını anlatırlar şiirlerinde e benim gibisini zor bulur biraz tatlı '
aşk iniltileri peşten gitar nağmeleri her tarafta şiir mavi deniz mehtabın güzelim ışıltısında geceleyin gemiyle Europa Pointteki 1540 fener kulesi Tarifadan dönerkene o adamın çaldığı gitar ne kadar manâlıydı acaba bir daha oraya dönecek miyim hiç hep yepyeni yüzler bir kafesin gizlediği seni süzen iki göz bu şarkıyı söyleyeyim ona bari benim gözlerim onlar şayet hakikaten şairse aşkın yıldızı denli parlak siyah iki göz ne güzel sözler bunlar değil mi aşkın genç yıldızı Allah biliyor ya kendinden bahsedebileceğin akıllı bir
8M
insanla konuşmak değişik bir şey olacak onu her zaman onu dinlemezdim Billy Prescottun ilanıymış da Keyesin ilanıymış da artık hangi Allahın cezvesinin ilanıysa sonra işleri bir parça aksamaya-1550 görsün cezasını biz çekeriz çok seçkin bir şahsiyettir mutlaka öyle birisiyle tanışmak isterdim Tanrım öbür kelleleri bir

yana bırak üstelik de genç Margate Strand deniz hamamlarında kayanın kenarından görebildiğim bir ilah ya da şey gibi çıplak o yakışıklı delikanlılar sonra öylecene denize atlarlardı niçin bütün erkekler öyle olmuyor o zaman kadınlar için bir teselli olurdu satın aldığı o küçük heykel gibi bütün gün seyretsem yorulmam uzun kıvırcık saçlı başıyla omuzları dinleyesin diye parmağını kaldırmış işte sana hakiki güzellik ve şiir her daim o canım diri matrakukası dahil onun her yanını öpmek istemişimdir canımın içi kimse bakmadığı zamanlar onu ağzımın içine dahi almaktan kaçınmam çocuksu yüzüyle sana bakarak emmeni istiyormuş gibi öyle temiz ve beyaz emicem vallah 1/2 dakka bir kısmı içime kaçsa bile ne çıkar yulaf çorbası ya da çiy gibi bir şey hiçbir sakıncası yok üstelik o domuz erkeklere nazaran ne de temizdir kim bilir garanti 1 yıl başından öbürüne onu yıkamak akıllarından dahi geçmiyordur çoğu öyle yani kadınlarda bıyık çıkmasına sebep olan şey de bu işte Ah kendi yaşımda genç ve yakışıklı bir şairle tanışsam sabahleyin ilk iş onları kapı dışarı ederim ta ki dilekkartım çıkana ya da kupa kızını çiftleyene dek sonra o gelinceye kadar okurum ne bulursam ince-lerim ya da kimden hoşlandığını biliyorsam ezberlemeye çalışırım ki şayet bütün kadınların aynı olduklarını sanıyorsa beni aptal sanmasın ben de ona öbür kısmını öğretirim onun içini eritirim altımda bayılana dek işlerim üzerinde sonra o da sevgilisi ve metresi olaraktan bütün gazetelerde 2mizin fotoğrafı dahil benim hakkımda aleni yazılar yazar meşhur olduğu zaman Ah ne halt ederim ben işte o vakit yoo vallahi olmaz hiç terbiye nezaket hiç hiçbir şey yok mu mizacında ki sırf ona Hugh demedik diye gelip kıçımı öyle tokatlıyor bir şiirle lahananın farkını anlayamıyacak denli hödük onları layık oldukları yerde tutmazsan işte böyle olur müsaade bile istemeksizin gözümün önünde pabuçlarıyla pantolunu çıkarıp hayasızca sandalyeye yığması ya ardından bir rahip ya da bir kasap ne bilyim Jül Sezar devrindeki o tarihi hipokratlar gibi o yarım gömle-ğiyle öyle adi şekilde dikilmesi Eh elbet o da kendine göre haklıdır vaktini geçirecek şaka maka bir aslanla yatsan daha iyi olucak Tanrım bir de ona sormalı acaba ne diyecek yaşlı bir Aslana sorsan der ki O bırak canım kısa jüponumun içinde öyle semiz ve iştah-

landırıcı olmalılardıydı ki adamcağız dayanamamıştı beni bile iş-tahlandırıyor bazen varsın çıkarsın erkekler bir kadının onlar için hep yuvarlacık bembeyaz vücudundan tadını ben de isterdim ba- zen bir

değişiklik olsun diye onların o üstünüze üstünüze kabaran semsert ve dokunduğun vakit aynı zamanda yumuşacık şeyleriyle denemeyi John amcamın upuzun bir şeyi var köşede toplanan oğlanların söylediğini işittiydim ben Marrowbone Lane köşesinden geçerkene Mary teyzemin kıllı bir şeyi var karanlık olduğuna bir kızın geçtiğini biliyorlar ya yüzüm falan kızarmadıydı niçin kızar-sınmış yani tabiat böyle de ondan işte upuzun şeyini Mary teyzemin kıllı şeyinin içine koyarmış vesaire sonunda bir süpürgenin sapını takıyormuşsun meğer erkekler gene her tarafta istedikleri şeyi seçip alırlar evli bir kadın ya da şen bir dul ya da genç kız zevk-lerine göre farklı farklı Irish Streetin arkasındaki evler gibi yo ama bizleri her daim zincirlerler beni zincirleyemezler onlardan mı kor-kucam bir anlatmaya başlasam ahmak kocalarının kıskançlığı yüzünden böyle bir şey için kavga edeceğimiz yerde ne diye dost kalamayız kocası birlikte ne yaptıklarını öğrenmiş e elbette yaptıysa kendisi yapabilir mi zaten ne yapsa boynuzlunun teki sonra da Fair Tyrantstaki kadınla ilgili ta öbür uçtaki aşrılığa kaçıyor elbet adamın kocayı da karısını da 2nd bir kez aklına getirdiği yok istediği kadındır ve onu elde eder yoksa ne diye verilmiş bu arzular bize söyleyin bakalım hâlâ genç oluşum benim kabahatim mi sora-rım size bazen uykudaykene hariç o da ters tarafımdan beni hiç kucaklamayan o soğuk herifle yaşamama rağmen vaktinden önce kartalıp bir acuzeye dönüşmemiş olmam bir mucize kime sarıldığının da farkında değildir garanti bir kadının götünü öpen bir erkek sıfırdır benim nazarımda ardından gider nerde 1 atomluk hissimizin bulunmadığı gayri tabii bir şey varsa onu öper hepimiz aynıyız 2 topak domuzyağı şayet ben öyle bir şeyi bir erkeğe yapmam gerekse püff pis hayvanlar düşüncesi bile kâfi ayaklarını öpeyim sen-yorita hiç olmazsa bu makul salonumuzun kapısını öpmemiş miydi aynen öyle çılgın bir adam vallahi benden başka kimse anlamaz onun kaçık fikirlerini ama elbet bir kadın genç görünmesi için günde nerdeyse 20 kez kucaklanmak ister kimin tarafından fark etmez âşıkane ve birisince sevilerek olsun kâfi bazen öyle ki istediğin adam yanında değilse vallahi Cenabıhakka sığınıp bir akşam karanlığında kimsenin beni tanımadığı rıhtımların oraya gider seferden yeni dönmüş olduğuna abazanlık yüreğini dağlamış bir denizci bulur ve kim olduğuna bakmadan bir kapının ardında bir yerde o işi yapardık ya da Rathfarnhamda Bloomfield çamaşırha-

nelerinin orda fırsat kollayıp şeylerimizi çalmak amacıyla çadır ku-1630 ran vahşikılıklı Çingenelerden biriyle ben bizimkileri oraya örnek çamaşır adına kanıp sadece birkaç defa göndermiştim de art arda hep aynı eski püskü tek çorapları falan yollamışlardı o edepsizgö-rünüşlü güzel gözlü delikanlı karanlıkta bir dalın

kabuğunu soyar-kene bana saldırıp bir duvara yaslasa da bir kelime söylemeden üzerime binse ya da bir katil kim olursa olsun o silindirşapkalı şık beyefendiler de aynı şeyi yaparlar bu taraflarda oturan hani Hard-wicke Laneden çıkan K Cnin boks maçındaki galibiyetin şerefine bize balık ziyafeti çektiği o akşam tabii benim için davet ettiydi tozluklarından ve yürüyüşündan anladıydım bir dakka sonra dö-nüp de baktığımda ordan bir kadının da çıktığını gördüydüm mü-levves bir fahişenin teki ondan sonra da evine karısına gidecek de o denizcilerin yarısı hastalıktan çürümüşlerdir- herhal Hey çık ordan da biraz geri git Peygamber aşkına koca leş seni figanlarımı sana getiren rüzgârlar işte böyle uyusun da inlesin ulu Bilge Poldo de la Flora bu sabah kartlarda falının nasıl çıktığını bilseydi o zaman tam inlerdi işte 2 71inin arasında hapse tıkılan şaşkınlık içinde esmer bir adam işlediği hangi suçtan dolayı artık Allah bilir ben bilmiyorum kendisi mumya gibi sarmalanmış uyurkene aşağıda beyefendi hazretlerinin kahvaltısını hazırlamak için ben mutfakta kendimi helak edeceğim ha güleyim bari aklımın işi değil onlara ilgi gösterdin mi seni itin götüne sokup çıkarırlar vallahi kim ne derse desin dünya kadınlar tarafından idare edilse çok daha iyi olurdu o zaman kadınların gidip de birbirlerini öldürdüklerini boğazladıklarını görmezdiniz kadınların onlar gibi sarhoş sarhoş ortalıkta dolandıklarını son meteleklerine kadar kumar oynayıp at yarışlarında kaybettiklerini hiç gördünüz mü evet zira bir kadın ne yaparsa yapsın nerde duracağını bilir tabii biz olmasaz onlar da katiyen bu dünyaya gelemezlerdi bir kadın ve bir anne olmanın ne demek olduğunu bilmezler nasıl bilsinler ki onlara bakacak bir an-neleri olmasaydı benim hiç olmadıydı hepsi de nerede olurlardı şimdi de geceleri kitaplarından çalışmalarından uzakta başıboş dolaşıp durması ve bermutat velveleli bir evde oturmaması da bu yüzden herhal ne terslik yani öyle pırıl pırıl bir oğulları varkene kıymetini bilmezler bense mahrum erkek çocuk yapamıyor mu benim suçum değil birlikte geldiydik ben o iki köpeğe bakarkene ıpıssız caddenin ortasında dişisinin arkasından girmişti beni tamamen gözümü yıldırdıydı bu ağlaya ağlaya ördüğüm o yün hırkaya sarmalayıp gömdürmeseydim bari yoksul bir çocuğa verseydim ama bir çocuğum daha olmayacağını biliyordum pekâlâ üstelik ilk ölümümiizdü o günden bu yana çok değiştirdi bizi bu olay O kara kara düşüncelerle geçirecek değilim vaktimi artık niçin kalmıya-cak acaba bu gece eve getirdiği kimselerin hep tuhaf olduklarını düşünmüşümdür şehirde

başıboş dolaşıp Allah bilir kimlerle karşı-laşıyordur fahişeler yankesiciler şayet yaşasaydı zavallı annesi bundan hoşlanmazdı hayatını mahvediyor belki de hâlâ şu saat harika öyle sessiz danslardan sonra eve dönmeye bayılırdım gecenin havası onların arkadaşları var konuşabilirler bizimse hiç yok ya olmayacak bir şeyi ister ya da hançerini saplamaya hazır bir kadın öyle kadınlardan nefret ederim tevekkeli bize öyle davranmıyorlar haşyet verici orospularız biz çektiğimiz bütün o sıkıntılar bizi böyle 168C hırçınlaştıran herhal ben öyle değilim öbür odada kanepenin üzerinde de pekâlâ uyuyabilirdi çocukken de gene böyle utangaç idi herhal ne kadar da genç anca 20 ben de bitişik odada lâzımlıktay-kene işitmiştir bak hele ne çıkar Dedalus acaba Cebelitarıktaki o isimler gibi Delapaz Delagracia ne antika isimler vardır ya orda bana tespih veren Santa Marialı Peder Vilaplana sonra Calle las Siete Revueltastaki Rosales y OReilly ve Governor Streetteki Pisimbo ile Mrs Opisso aman ne isim yarabbi öyle bir adım olsaydı gider kendimi ilk nehre atardım Hay Allah bütün o daracık sokaklar yok Paradise Yokuşu yok Bedlam Yokuşu yok Rodgers Yokuşu yok 169C Crutchetts Yokuşu yok Şeytan Gediği merdivenleri tevekkeli böyle delişmen olmuşum ben farkındayım bunun işte yemin ediyorum o zamankinden bir gün bile daha yaşlı hissetmiyorum acaba dilim döner mi gene o ispanyolca como esta usted muy bien graci-as y usted bak unutmamışım unuttum sanıyordum yalnız grameri isim herhangi bir şahsın yerin ya da şeyin adıdır huysuz Mrs Rubi-onun bana ödünç verdiği Valeranın içi başaşağı iki şekilde sorularla dolu o romanını okumayı hiç denemediydim sonunda ordan ayrılacağımızı biliyordum her zaman ben ona îspanyolcasını söylerim o da bana îtalyancasını o zaman pek öyle cahil olmadığımı anlar ne 170C yazık ki kalmadı zavallı çocuk çok yorgundu muhakkak derhal yatmak istemiş kahvaltısını yatağına götürebilirdim bir parça kızarmış ekmekle uğursuzluk getirmesin diye bıçakla yapmadıktan sonra ya da suteresi getiren kadının günüyse güzel ve lezzetli bir şeyler mutfakta birkaç zeytin var belki sever ben Abrineste onlara bakmaya bile tahammül edemiyorum criada ben varım ya öbür şekle değiştirdiğimden bu yana oda fena görünmüyor bak içimden bir ses bana sürekli olaraktan kendimi takdim etmek zorunda ka- '
lacağımı söyleyip duruyordu oysa beni tanıdığı falan yok çok komik olurdu diil mi ha ben onun karışıyım ya da tut ki biz onunla 171C

ispanyadaydık yarı uyanık nerde olduğunu bildiği yok dos huevos estrellados senor Tanrım bazen ne kaçıkça fikirler üşüşüyor aklıma meselâ bizde kalmış olsa ne eğlenceli olurdu niye olmasın ki üst katta boş bir oda var

Millynin arka odadaki karyolası yazılarını ve çalışmalarını ordaki masada yapabilir velhasılı bütün yazılarını orada yazar şayet sabahları benim yaptığım gibi yatakta okumak isterse o da 1 kişilik kahvaltı zaten hazırlanırken 2 kişiliği de hazırlayabilir rahat sokaktan onun için pansiyoner toplayacak değiliz herhalde gidip bu Allanın gazabı evi tutmasaydı şöyle aklı başında 720 tahsil terbiye görmüş bir insanla uzun uzun sohbetleşmek isterdim o fesli Türklerin sattıkları türden kırmızı terliklerim olsa sarı ya da bir de güzel yarışeffaf bir sabahlığım fena halde ihtiyacım var ya da epey oluyor Walpolesdeki gibi sadece 8/6 mıydı yoksa 18/6 mıydı şeftaliçiçeği renginde bir robdöşambr ona bir fırsat daha ve-riceğim sabahları erken kalkıcağım Cohenlerin külüstür yatağından bıktım artık hepsi de yeni gelmiş bütün o taptaze ve nefis zerzevatı lahanaları domatesleri ve havuçları ve her türden şahane meyveleri görmek için çarşıya da çıkmış olurum kim bilir gördüğüm linçi adam kim olucak sabah sabah çıkıp ararlar o şeyi Mamy 730 Dillon söylediydi bunu geceleri de öyle âyine gidiyormuş gibi ya-paraktan Ah şu anda ipiri sulu bir armut olsa da şöyle aşerdiğim zamanlardaki gibi insanın ağzında eriyen sonra ona yumurtalarını ve onun ağzını daha da büyültmek için olacak verdiği bıyıklıfıncanla çayını önüne sürerim o cici kremamdan da hoşlanır herhal ha aklıma gelmişken epey neşeli davranacağım çok şarkı söylemek yok arada bir bir parça pieta Masetto ardından sokağa çıkmak için giyinmeye başlıyacağım presto non son piu forte en güzel jüponumu giyeceğim doya doya bir baksın da bombilisi de kalkıdaversin şayet istediği buysa bildireyim ona ki karıcığı sikilmiştir evet han-740 dıysa ta boyuncağzıma kadar sikilideverilmişimdir onun tarafından değil aralıksız tertemiz çarşafta kafasuyunun lekesi var onun hatırı için yıkamak bile gelmiyor içimden bana inanmıyorsan karnımı yokla onu orada durdurmasaydım ve içime koymasaydım aklıma geleni söylerim ona pekâlâ üstelik önümde yaptırtırım canıma değsin zinakâr bir kadınsam bu tamamen onun suçu birinin tiyatronun balkonunda söylediği gibi Ah bu ne iştir şayet şu gözyaşı vadisinde işlediğimiz tek suç buysa Allah ta şahittir ya pek fazla sayılmaz bu herkes yapmıyor mu ki saklıyorlar sadece kadın denilen şey başka niçin çıkarılmış ortaya zaten aksi takdirde O bizi erkek-750 leri mıknatıs gibi çekicek şekilde halk etmezdi Onun halk ettiği gibi madem ki götümü öpmek istiyor ben de donumu çekip açar

domalarak suratına dayarım olancasını ne vardıysa isterse dilini sokup deliğimden 7 mil yukarıya uzatsın ordaykene kahverengikı-sımlarıma da bir uğrasın o zaman söylerim ona 1 £ ya da hatta 30/-istediğimi iç çamaşırı almak istediğimi söylerim o da verirse zararlı çıkmaz öbür kadınların yaptığı gibi onu soyup soğana çevirmem istesem onun imzasını atarak kaç kere kendi namıma yüklü bir çek yazabilirdim kimi zaman birkaç pavndı kitlemeyi unuttuğunda zaten harcamıyacaktı ben de bırakırım yapsın arkadan yeni külotlarımı bulaştırmasın da Ya işte elden ne gelir ki oralı değilmiş gibi 1 2 176C soru sorarım cevaplarından anlarım o vazietteykene sır saklayamaz ki onun ruhunu okurum ben kıçımı iyice sıkarım o biçim birkaç söz söylerim kıçımı kokla bokumu yala ya da aklıma gelen ilk şeyi sonra da konuyu açarım ona evet A dur ya evlat sıra bizim meselede çok neşeli ve dostçasına yaklaşırım Ya lâkin şu musibet şeyi unutuyordum pöff güler misin ağlar mısın perhizdeyiz ama turşu-suz edemeyiz yo eski şeylerimi giyerim böylesi daha iyi anlayana sivrisinek saz yaptı mı yapmadı mı bilmeyecek hiç işte sana böylesi yaraşır eski püskü fark etmez sonra onu siler atarım üzerimden tıpkı omisyonu gibi ardından sokağa çıkarım seninki tavana baksın 177C dursun nereye gitti şimdi kendimi istetmeliyim tek yolu bu çeyrek geçiyor ne kademsiz bir saat şu anda kalkıyordur Çinliler örgülü saçlarını tarıyorlardır güne hazırlanmaya birazdan rahibelerin Angelus çanı çalmaya başlar onların uykusunu piç edecek kimseleri yok arada bir çıkan bir iki nöbetçi papaz hariç ya da bitişikteki çalarsaat sabahın köründe yeri göğü çınlatan biraz uyur muyum acaba 1 2 3 4 5 ne biçim çiçekler yapmışlar böyle yıldız gibi Lombard Streetteki duvarkâğıdı çok daha iyiydi bana verdiği önlük de öyle bir şeydi sadece onu ben sadece iki kez kullandıydım şu lambayı indirip bir daha deneyim ki erken kalkabileyim Findlatersin 178C ordaki Lambese gidiceğim biraz çiçek göndersinler de ortalığı süsleyim bakarsın yarın bugün yani onu eve getirir yo olmaz Cumaları uğursuz gün ilkin ortalığı toplıyım bir ben uyurkene toz ürüyor mu ne sonra müzik ve sigara one refakat ederim ilkin piyanonun tuşlarını sütle temizleyim de ne giyeyim beyaz gül taksam mı ya da Liptondaki şekerli çörekler zengin bir mağazanın kokusu gibi var mı libresi 71/2d ya da 2 libresi lldye içleri vişneli ve pembe şekerli olanlardan mı masanın ortasına güzel bir saksı şeyden ucuza alırım dur nerde gördüydüm onları daha geçen gün âşığım çiçeklere Ah bütün evi güllerle bezeyebilsem Ulu Tanrım var mı

ta- 179C biat gibisi dağların vahşeti sonra denizler yarışan dalgalar ve yulaf buğday ve her türlü şeyin yetiştiği tarlalarıyla güzel memleketimiz
840

seyretmesi kalbe huzur veren güzelim sığırların dolaşması nehirler ve göller ve hendekler dahil her yerden fışkıran türlü türlü şekillerde kokularda ve renklerde çiçekler çuhaçiçekleri ve menekşeler Allah yoktur diyenler için doğadır bu işte onlara da tüm o öğrendiklerine de ne diye gidip bir şey yaratmıyorlar bakalım kendilerine ateist midir her ne karın ağrısıysa adını takan o kimselerin gidip ilkin kendi beyinlerini temizlesinler dediydim ona sık sık sonra 1800 tam ölürkene papaz gelsin diye ulurlar niçin niçin zira kendi kem [', vicdanlarından dolayı cehennemden korkarlar da ondan O tabii
onları iyi tanırım kâinattaki ilk insan kimdi herkesi halk eden birisi yokken henüz kim Ya ne onlar biliyor bunu ne de ben buyurun işte yarın güneşin doğmasına mâni olsunlar da göreyim onları Howth Headde gri tüvit elbisesi ve hasır şapkasıyla rododendron-ların arasında yattığımız gün güneş senin için parlıyor dediydi bana ona evlenme teklif ettirttiğim gün evet ilkin ona ağzımdan bir parça susamlı çörek verdiydim şimdiki gibi bir artıkyıldı evet 16 yıl önce Allahım o upuzun öpüşmeden sonra soluğum kesilir gibi 1810 olduydu evet dediydi dağların bir çiçeğiydim ben evet zaten hepi-.7; miz çiçeğiz biz bir kadının vücudu evet hayatında söylediği tek
doğru şeydi o ve bugün güneş senin için parlıyor evet o yüzden hoşlanmıştım ondan çünkü bir kadının ne olduğunu anlıyor hissediyordu ve onu her zaman idare edebilirdim onun için ona verebi-leceğimce zevk verdim verdim ta o benden evet dememi isteyin-ceye dek ilkin cevap vermediydim sadece gözlerim tepeden denizin üzerine ve ufka doğru çevrili neler neler geçiyordu aklımdan Mulveyi de Mr Stanhopeu da Hesteri de babamı da yaşlı Yüzbaşı Grovesu da iskelede uçtu uçtu ne uçtu birdirbir ve uzuneşek oy-1820 nayan denizcileri de vali konağının önündeki yuvarlak miğferini 74 çeviren beyaz şeyli nöbetçiyi de zavallı
adamcağız kavrularaktan
ve şalları içinde gülen dev taraklı ispanyol kızlarını da sonra sa-bahleyinki mezatları da Yunanlıları da Yahudileri de Arapları da ve Avrupanın her köşesinden gelmiş daha kim bilir kim tüm öbür kimleri de Duke Streeti de Larby Sharonun önünde gıdaklamalardan geçilmeyen tavuk pazarını da yarı uykuda tökezleyeduran zavallı eşşekleri de merdiven basamaklarında uyuklayan harmaniydi kim idüğü belirsiz âdemoğullarını da boğaları taşıyan arabaların koca tekerleklerini de binlerce yıllık eski şatoyu da evet krallar gi-1830 bi tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş başları sarıklı ve

küçücük 75(dükkânlarında oturmanız için sizi buyur eden o yakışıklı Mağribileri de posadalarındaki bir kafesin gizlediği 2 gözün demiri öpen Sığını süzdüğü esk' nencerelerivle Rondayı da geceleri yarı ara-
841
lanmış meyhaneleri de kastanyetleri de Algeciras da vapuru kaçırdığımız bekçinin feneriyle sükûnet içinde
dolaşıp durduğu geceyi de Oo derinlerden kaynaşan Oo akıntıyı da kimileyin kıpkızıl sanki ateş kesilen denizi
de o muhteşem gurupları da pembe mavi sarı evleri de gülbahçelerini de yaseminleri de sardunyaları da
kaktüsleri de ve kızlığımda dağların bir Çiçeği olduğum Cebelita-rığı da evet Endülüslü kızlar gibi gülü saçıma
taktığım zaman yok- 1840 sa kırmızı mı taksam evet Mağribi duvarının altında beni nasıl öptüğünü de ve
düşündüm ki bir başkası olucağına o olsun ve gözlerimle sorduydum ona gene sorsun diye evet o da
sorduydu bana ister miyim diye evet evet diyeyim diye dağ çiçeğim benim sonra ilkin kollarımla ona sarıldım
evet kamilen parfümlediğim memelerimi hissedebileceği şekilde onu ta kendime çektim evet ve onun yüreği
çılgınlar gibi vurmaktaydı ve evet dediydim evet isterim Evet.
Trieste-Zurich-Paris 1850 1914-1921

Yanık Njâll'ın Sagast Anonim
Çeviren: Necmi Ergün Sirte Kıyısı Julien Gracq Çeviren: ismail Yerguz
Don Quijote Miguel De Cervantes Çeviren: Roza Hakmen Ak Şeytan John
Webster Çeviren: M. Hamit Çalışkan Bir Kadının Portresi Henry James
Çevirenler: Necla -Ünal Aytür
Canterbury Hikâyeleri
Geoffrey Chaucer Çeviren: Nazmi Ağıl
İçDeney Seçilmiş Şiirler
Georges Bataille John Donne
Çeviren: M. Mukadder Yakupoğlu Çeviren: Bülent Bozkurt
KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ
//. Richard
William Shakespeare
Çeviren: M. Hamit Çalışkan
Yeni Hayat
Dante Alighieri
Çeviren: Işıl Saatçıoğlu
Tiyatro ve İkizi
Antonin Artaud
Çeviren: Bahadır Gülmez
Denemeler Samuel T. Coleridge Çeviren: Halit Çakır
Eupalinos ve Öteki Söyleşim/er
Paul Valery
Çeviren: Tahsin Yücel
Sessizlik Zamanı
Luis Martîn-Santos
Çeviren: Yıldız E. Canpolat
Pasajlar
Walter Benjamin
Çeviren: Ahmet Cemal
Yazınsal Uzam
Maurice Blanchot
Çeviren: Sündüz Öztürk Kasar
Portekiz Mektupları
Anonim Çeviren: Ayşen Gür
Leviathan

Thomas Hobbes
Çeviren: Semih Lim
İngiliz Posta Arabası
Thomas de Quincey
Çeviren: Mehmet H. Doğan
Locus Solus